

Waarom kerken planten als je ze ook kan kweken?

Een onderzoek naar kwantitatieve groei bij evangelische/charismatische kerkplantingen

Bjorn Visser

© 2017, Bjorn Visser, Zoetermeer

Afstudeerscriptie voor de opleiding GPW, afstudeerrichting Theologie

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en opdrachtgever.

In opdracht van: ARC Nederland, Sebastiaan van Wessem

Begeleid door: Henk Bakker

Waarom kerken planten als je ze ook kan kweken?

“The single most effective evangelistic methodology under heaven is planting new churches.”

- (Wagner, 1990)

Misschien wel de bekendste quote die veel kerkplanters hebben gestimuleerd om nieuwe kerken te planten. Ook in een geseculariseerd Nederland wordt de quote van Wagner veel aangehaald om kerkplantingen te stimuleren. En het lijkt te werken. Of toch niet helemaal? Als dit zo eenvoudig is, waarom worden er dan relatief weinig kerken geplant?

Stefan Paas begint in zijn boek ‘Church planting in the Secular West’ met een tegenstelling. Hij schets een beeld van een tuin die op twee manieren aangelegd kan worden. Het kan aangelegd worden in een droog klimaat en op een harde bodem. Wat nodig is om de grond vruchtbaar te maken is veel water, kunstmest en veel geld. Paas suggereert dat veel kerken in Europa er uitzien als deze tuinen. Ze zijn afhankelijk van gemeentemodellen die geïmporteerd zijn uit andere landen. Of deze kerken groeien getalsmatig door de import van gemeenteleden uit andere kerken. Een andere manier om op dezelfde plek een tuin aan te leggen is door onderzoek te doen naar het klimaat en de situatie van het stukje grond. Het ziet er dan misschien minder spectaculair uit, maar het kan wel van nut dienen voor de mensen die er wonen. (Paas, 2016)

In dit onderzoek maak ik gebruik van een soortgelijk beeld als dat van Paas, maar gebruik hiervoor een andere terminologie. Ik richt me hierbij op termen ‘planten’ en ‘kweken’. Onder planten versta ik dat er een zaadje wordt gezaaid en dat het uit zichzelf gaat groeien onder de reeds bestaande omstandigheden. Het gaat hierbij om een natuurlijke ontwikkeling. Bij kweken gaat het erom dat je intentioneel zaait en er een omgeving wordt gecreëerd dat het zaadje zo snel mogelijk groeit en ontwikkelt.

Bestaat er zoiets als kerken ‘kweken’? En als dit zo is, is dit dan slechter dan kerken ‘planten’? Is het überhaupt wel mogelijk om kerken te kweken? Is het zo eenvoudig om een aantal ingrediënten bij elkaar te plaatsen die zorgen voor de perfecte formule wat leidt tot kwantitatieve groei? Bestaat dit binnen kerkplanting en gemeentegroei? En als dit het geval is, kan dit dan op een willekeurige kerkplanting toegepast worden? Tijd voor mij om te onderzoeken welke elementen binnen de onderzochte kerken hebben geleid tot kwantitatieve groei.

2 SAMENVATTING

ARC Nederland wil potentiële kerkplanters helpen en ondersteunen met het stichten van een gemeente. ARC heeft als doel om deze potentiële kerkplanters te helpen om succesvol te zijn met het planten van een kerk. Echter zien zij dat er verschillende manieren en stijlen van gemeentestichting zijn. Dit deed de vraag bij hen oprijzen welk gemeentemodel nu het meest succesvol is bij kerkplantingen in de Nederlandse context.

Dit is de aanleiding voor onderzoek naar elementen die hebben gezorgd voor kwantitatieve groei in het netwerk van ARC. Door middel van literatuuronderzoek, statistische gegevens, diepte-interviews en een online survey-onderzoek beantwoord ik de probleemstelling die de basis is voor dit onderzoeksverslag.

“Welke elementen bij evangelische/charismatische kerkplantingen in het netwerk van ARC Nederland hebben een effect gehad op de kwantitatieve groei?”

Dit onderzoeksverslag start met een uitgebreid literatuuronderzoek naar kerkplantingen in de Nederlandse context waarbij belangrijke begrippen worden verduidelijkt. De literatuurstudie en het empirisch onderzoek richten zich met name op elementen die hebben gezorgd voor kwantitatieve groei. Uit de literatuur en bestaande onderzoeken die zijn geraadpleegd kan worden geconcludeerd dat nieuwe kerkplantingen over het algemeen sneller numeriek groeien dan reeds bestaande kerken.

De rol van de seniorpastor wordt als één van de belangrijkste elementen genoemd. Leiderschap neemt een belangrijke plaats in met betrekking tot de kwantitatieve groei. De seniorpastor is de visiedrager van de gemeente. Hij is de kerkplanter. Anders dan in de meeste Nederlandse gemeenten is het leiderschapsmodel ook anders dan in andere kerken. We hebben het hier over leidersgedreven gemeentemodel in plaats van democratisch gedreven leiderschapsmodel. De leider is de stuwende kracht achter alles wat er gebeurt in de gemeente. De visie om te groeien begint bij een leider of leidersechtpaar. Zij moeten er voor zorgen dat de visie breed wordt gedragen en gestalte krijgt in de gemeente. De leiders zijn personen met veel charisma, staan veel op de voorgrond en weten de gemeentebezoekers te inspireren met hun visie. We zien dat het gemeentemodel dat in veel kerken wordt gebruikt geïnspireerd is op het model van Hillsong. Van deze kerk, die oorspronkelijk uit Australië komt, wordt veel overgenomen. Dit betreft niet alleen de liederen die worden gezongen. Maar wat ook invloed heeft is onder andere: het gebruik van een jaarthema, de elementen van een kerk, leiderschap en de cultuur binnen in de kerk.

Het vormgeven van de cultuur krijgt veel aandacht in de kerken. Het is de cultuur waardoor mensen getrokken worden naar de kerk. Cultuur bepaalt o.a. hoe mensen onderling met elkaar om gaan. Met als onderliggend principe dat niet het gebouw, maar de gemeenschap met elkaar de kerk is. De cultuur die de seniorpastors zichtbaar willen zien, communiceren ze regelmatig naar de bezoekers en hun leiders. Opvallend is dat de cultuur zichtbaar wordt in het hele gemeentewezen van de kerk. Beginnend bij de leiders zelf die de cultuur voorleven en zodoende aanstekelijk voor anderen willen zijn.

Uit de literatuurstudie blijkt dat de sterke nadruk op missionair zijn leidt tot numerieke groei van de kerk. Hoewel er moet worden geconcludeerd dat niet inzichtelijk is wat heeft gezorgd voor groei. Of dit komt door nieuwe bekeerlingen of door het ‘rondpompen van gelovigen’. De onderzochte gemeenten leggen een accent op missionair zijn door primair vrienden en familie uit te nodigen voor een kerkdienst. Dit is hun voornaamste evangelisatie-middel. Dit wordt met name zichtbaar in de zondagse eredienst. Andere acties doen ze ook, maar hier ligt minder de nadruk op. De zondagse eredienst is dan ook zo ingericht dat het voor niet-kerkelijken goed te volgen is en dat ze begrijpen waar het over gaat.

De onderlinge relaties is datgene waar mensen naar zoeken in de kerk. Een “warme sfeer” wordt belangrijk gevonden en is een voorwaarde om nieuwe mensen aan te kunnen spreken. Niets voor niets hebben een groot aantal respondenten op hun website en andere pr-uitingen staan ‘welkom thuis’. Dit blijkt ook o.a. door het

aantal vriendschappen die ontstaan zijn in de kerken. 85% van de respondenten geeft aan dat ze 1 of meerdere vriendschappen in de kerk hebben. Ook het direct inzetten van mensen heeft een positief gevolg op de groei van de kerk. Niet zo zeer of er nieuwe mensen bij komen, maar wel dat mensen betrokken zijn bij de kerk. Dit zorgt ervoor dat mensen zich sneller verbinden aan de kerk en minder snel de neiging zullen hebben om de kerk te verlaten.

Het aansluiten bij de huidige cultuur & maatschappij heeft een enorme aantrekkingskracht voor mensen die voor het eerst komen. Niet voor mensen die al langer de kerk bezoeken. De diensten worden op een hedendaagse manier vormgegeven. Er wordt gebruik gemaakt van moderne muziek en wordt ondersteunt met licht en multimedia. Ook is er hedendaags taalgebruik dat voor bezoekers goed te volgen is. De voorganger is modern gekleed en maakt gebruik van praktische voorbeelden tijdens zijn preek. Ook is er aandacht voor excellence. De dingen die worden gedaan is tijd in geïnvesteerd en gebeuren goed. Ook met ethische thema's wordt rekening gehouden met de cultuur. Mensen worden niet afgeschrikt, maar meegenomen 'on the journey'.

Een gebouw met genoeg ruimte is van belang zodat groei mogelijk is. Ook de locatie waar het gebouw zich bevindt heeft invloed op de kerkgroei. Het financieel gezond zijn is van belang voor het onderhouden van de facilitaire middelen en de personele bezetting. Deze randvoorwaarden worden nauwlettend door de leiders in de gaten gehouden om daarmee kwantitatieve groei te kunnen faciliteren.

Op basis van de onderzoeksresultaten besluiten we dit rapport met een vijftal aanbevelingen aan ARC om het gesprek over kerkplanting en gemeentegroei aan te gaan.

3 INHOUD

1	Titelverantwoording.....	3
2	Samenvatting	4
4	Voorwoord	8
5	Inleiding.....	9
5.1	Aanleiding voor dit onderzoek	9
5.2	De opdrachtgever	9
5.3	Onderzoeksvragen	10
5.4	Methodiek van het onderzoek	10
5.4.1	Respondenten	10
5.4.2	Literatuurstudie.....	10
5.4.3	Statistische gegevens	10
5.4.4	Survey-onderzoek.....	11
5.4.5	Diepte-interviews	11
5.4.6	Vervolgonderzoek	11
5.5	Relevantie van het onderzoek	11
5.6	Begrippen	11
6	Analyse literatuuronderzoek.....	13
7	Analyse statische gegevens.....	20
8	Analyse surveyonderzoek	22
8.1	Inleiding	22
8.2	Resultaten.....	22
8.3	Samenvatting.....	30
9	Analyse diepte-interviews.....	31
9.1	Inleiding	31
9.2	Resultaten.....	31
9.3	Afronding.....	41
10	Hoofdstuk 7: Conclusies.....	42
11	Gemeentemodel ARC.....	44

12	Hoofdstuk 8: Aanbevelingen.....	47
12.2	Aanbevelingen	47
12.3	Vervolgonderzoek.....	48
12.4	Reflectie: experts uit werkveld	48
13	Bibliografie	52
14	Bijlagen.....	54
14.1	Bijlage 1: Gebruikte vragenlijst.....	55
14.2	Bijlage 2: Transcriptie pastor 1	57
14.3	Bijlage 3: Transcriptie pastor 2	73
14.4	Bijlage 4: Transcriptie pastor 3	87
14.5	Bijlage 5: Transcriptie pastor 4	102
14.6	Bijlage 6: Transcriptie pastor 5	113
14.7	Bijlage 7: Transcriptie pastor 6	125
14.8	Bijlage 8: Transcriptie pastor 7	139
14.9	Bijlage 9: Coderen interview 1.....	157
14.10	Bijlage 10: Coderen interview 2.....	170
14.11	Bijlage 11: Coderen interview 3.....	181
14.12	Bijlage 12: Coderen interview 4.....	190
14.13	Bijlage 13: Coderen interview 5.....	196
14.14	Bijlage 14: coderen interview 6	202
14.15	Bijlage 15: Coderen interview 7.....	208
14.16	Bijlage 16: Axiaal coderen.....	213
14.17	Bijlage 17: Labelstysteem	266
14.18	Bijlage 18: Begeleidende brief kwantitatief onderzoek.....	285
14.19	Bijlage 19: Gebruikte vragenlijst kwantitatief onderzoek	286
14.20	Bijlage 20: Resultaten survey-onderzoek	294
14.21	Bijlage 21: Gebruikte vragenlijst statistische gegevens.....	369
14.22	Bijlage 22: Resultaten Statistische gegevens	375
14.23	Bijlage 23: 8 Keys	387

4 VOORWOORD

Zoetermeer

23 Januari 2017,

Voor u ligt het afstudeeronderzoek 'waarom kerken planten als je ze ook kan kweken'. Dit is een afstudeeronderzoek naar succesvolle elementen die hebben gezorgd voor kwantitatieve groei in het netwerk van ARC Nederland. Dit onderzoek is onderdeel van mijn afstuderen voor de opleiding Godsdienst Pastoraal Werk (GPW) aan de Christelijke Hogeschool in Ede.

Dit is een onderzoek waar ik met veel vreugde aan heb gewerkt. Een onderzoek die mij verrassende inzichten heeft gegeven op het interessante domein van 'kerkplantingen'. Een domein die mijn nieuwsgierigheid wekte door een persoonlijke interesse. Een boeiend en veelzijdig onderwerp. Het onderzoek heeft me vele inzichten en verdieping gegeven. Niet alleen voor mijn studie, maar ook op persoonlijk gebied ben ik geïnspireerd door datgene wat God aan het doen is door Zijn kerk.

Allereerst ben ik mijn vrouw Inge en mijn zoon Daan dankbaar voor de tijd die ik voor dit onderzoek mocht vrijmaken. ARC kerken ben ik dankbaar voor de ruimte die ik heb gekregen om dit onderzoek te mogen uitvoeren. Henk Bakker ben ik dankbaar voor de inspirerende begeleiding; het meedenken en het stellen van de juiste vragen heeft geholpen tot diepere inzichten. Ook ben ik Stefan Paas en Miranda Klaver dankbaar voor het leveren van inhoudelijk commentaar op dit onderzoek. Daarnaast wil ik de auteurs bedanken van de verschillende boeken en onderzoeken die ik heb mogen lezen. Allen hebben er toe bijgedragen dat dit onderzoek extra diepgang heeft gekregen. Allen hartelijk dank!

Tot slot wil ik God bedanken. Hij is de bedenken en maker van de Kerk. Als onderdeel van Zijn lichaam verlang ik ernaar om Zijn Koninkrijk zichtbaar te zien en mee te bouwen aan Zijn Kerk. Laat mijn leven tot eer zijn van U.

Bjorn Visser

Student Godsdienst Pastoraal Werk

Christelijke Hogeschool Ede

5 INLEIDING

5.1 AANLEIDING VOOR DIT ONDERZOEK

Association of Related Churches (ARC) is een netwerk van kerkplanters en kerkleiders die ondersteuning, richting, en resources wil bieden om kerken te laten groeien en nieuwe levend-gevende kerken te kunnen starten. (ARC kerken, 2017) Om nieuwe levend-gevende gemeenten te stichten loopt ARC Nederland, volgens de opdrachtgever, tegen twee problemen aan:

1. Onaantrekkelijkheid imago van het stichten van een nieuwe kerk (met name in evangelische/charismatische kerken. Er blijkt naar eigen zeggen weinig animo te zijn voor het stichten van nieuwe kerken. Ze zien dat weinig jonge kerkplanters nieuwe gemeenten starten. Daarentegen kiezen ze ervoor om freelance spreker te zijn, naast een reguliere baan.
2. Daarnaast zijn er verschillende visies op gemeentemodellen. Vanuit verschillende kerkelijke stromingen worden er verschillende gemeentemodellen aangeboden. ARC Nederland ziet dat deze verschillende gemeentemodellen er voor zorgen dat er 'ruis' op het kanaal komt omtrent de juist aanpak en gemeentemodel. ARC wil onderscheidend zijn en streeft een andere kerkcultuur na dan de 'traditionele kerkcultuur'.

Deze situatie zorgt ervoor dat ARC Nederland potentiële kerkplanters wil helpen en ondersteunen met het stichten van een gemeente. ARC heeft daarom als doel om potentiële kerkplanters te helpen om succesvol te zijn. Dit doen ze door de juiste ondersteuning te bieden om een levendgevende kerk te starten. Deze ondersteuning bestaat uit toerusting, coaching, training en financiële support op het gebied van gemeentestichting.

Omdat ARC in Nederland recent is opgericht willen ze onderzoeken welke elementen uit hun netwerk van kerken in Nederland, die dezelfde kerkcultuur hanteren, voor een positief effect hebben gezorgd voor groei. Hierbij willen ze onderzoeken welke succesvolle factoren deze gemeenten gemeen hebben.

5.2 DE OPDRACHTGEVER

'Wij zijn een relationeel netwerk van kerkplanters en kerkleiders en we bieden ondersteuning, richting en resources om bestaande kerken te helpen groeien en nieuwe levendgevende kerken te starten. Hoewel ARC iedere vorm van kerkplanting erkennen en toejuichen, heeft ARC zich erop toegelegd het succes als kerkstichter te ondersteunen op vier manieren: (ARC kerken, 2017)

1. We helpen je sterk te starten. We laten je zien hoe je een startteam kunt bouwen, fondsen kunt werven, een worship team en een kinderteam kan vormen en hoe je momentum kunt creëren zodat je vanaf de openingsdienst 'excellence' kunt uitstralen. Als je sterk start heb je een grotere dat je ook sterk blijft.
2. We reiken uit naar de niet-kerkelijken. Kerkbezoek neemt steeds verder af in Nederland, dus het is cruciaal dat we ons erop toeleggen de verlorenen te bereiken. ARC gaat helemaal over het helpen van kerken om cultureel relevant te blijven - gekarakteriseerd door Bijbels gefundeerd onderwijs, authentieke relaties en dynamische bedieningen voor jong en oud.
3. We bouwen relaties. Sterke relaties zijn een fundament voor groei op ieder gebied van het leven. Omdat het ARC netwerk groeiende is in dit land zul je deel zijn van een steeds groter wordende groep mensen die elkaars succes voor ogen heeft.
4. We ondersteunen financieel. We begrijpen dat er geld voor nodig is om Gods werk te doen. Daarom investeert ARC ook financieel in de visie om nieuwe kerken te starten.

5.3 ONDERZOEKSVRAGEN

Hoofdvraag:

“Welke elementen bij evangelische/charismatische kerkplantingen in het netwerk van ARC Nederland hebben een effect gehad op de kwantitatieve groei?”

Deelvragen:

- Wat zegt de literatuur over gemeentegroei bij Nederlandse evangelische/charismatische kerken?
- Welke facilitaire kenmerken komen overeen bij de onderzochte kerken?
- Welke elementen zorgen volgens de bezoekers/leden voor groei?
- Welke elementen zorgen volgens de gemeenteleiders voor groei?
- In hoeverre sluiten de gevonden resultaten aan bij het model dat ARC hanteert?

5.4 METHODIEK VAN HET ONDERZOEK

Om antwoord te krijgen op de onderzoeksvraag is gebruik gemaakt van zowel kwantitatieve als kwalitatieve onderzoeksmethode. Bij de uitwerking en de opzet hiervan is met name gebruik gemaakt van ‘Wat is onderzoek’ (Verhoeven, 2011) en de website ‘Theologisch onderzoek’ (CHE; Windesheim, 2017).

5.4.1 RESPONDENTEN

Het onderzoek is gehouden in kerken behorende in het netwerk van ARC waarbij de respondenten willekeurig zijn benaderd of ze mee willen werken aan dit onderzoek. Hierbij is algemeen geldend dat de respondent zowel voorganger als de kerkplanter is. Daarnaast is gelet op de leeftijd van de kerkplantingen, namelijk niet ouder dan 15 jaar.

De kerken die in dit onderzoek zijn onderzocht zijn (in willekeurige volgorde):

- City Life Church (3 locaties)
- Hillsong
- Thousand Hills
- City Changers
- Doorbrekers

Hun namen, locaties en de namen van de voorgangers zijn in dit onderzoek anoniem gemaakt.

5.4.2 LITERATUURSTUDIE

Voor deelvraag 1 is literatuurstudie verricht op het gebied van kerkplantingen in de Nederlandse context. Hierbij is gebruik gemaakt van literatuur en reeds bestaande onderzoeken. Er is gebruik gemaakt van een diversiteit aan literatuur. Hierbij heb ik me wel beperkt tot kerkplantingen in de Nederlandse context en elementen die hebben gezorgd voor kwantitatieve groei. Hier wordt in de tekst naar verwezen. Vanuit de literatuur is een onderbouwend instrument gemaakt voor de overige deelvragen.

Voor het beantwoorden van deelvraag 5 is ook gebruikt gemaakt van literatuurstudie. Omdat deze vraagstelling betrekking heeft op ARC Nederland is hier gebruik gemaakt van aangeleverd materiaal van de opdrachtgever.

5.4.3 STATISTISCHE GEGEVENS

De respondenten zijn gevraagd om een aantal gegevens aan te leveren. Met deze gegevens wordt antwoord gegeven op deelvraag 2. Al snel werd duidelijk dat de respondenten weinig tot geen gegevens tot hun beschikking hebben. De gegevens zijn geanalyseerd en zo nodig conclusies aan verbonden. De vragenlijst met statistische gegevens is bijgevoegd als bijlage.

5.4.4 SUREVEY-ONDERZOEK

Om antwoord te kunnen geven op deelvraag 3 is gebruik gemaakt van een online survey-onderzoek. Het survey-onderzoek is gehouden onder 129 respondenten. Deze respondenten zijn bezoekers van de onderzochte kerken en komen voornamelijk uit 2 kerken. Van deze 2 kerken is de populatie 794. Dit maakt een respons van 16,3%. Bij de populatie is rekening gehouden met bezoekers van 12 jaar en ouder. Andere kerken hebben aangegeven hier niet aan mee te willen werken. Hierdoor kunnen we in de resultaten niet spreken van harde conclusies, maar van lichte indicaties. De survey is gehouden door middel van een internetenquête.

5.4.5 DIEPTE-INTERVIEWS

Op basis van de literatuuronderzoek zijn vervolgens 7 diepte-interviews gehouden die antwoord geven op deelvraag 4. Dit is gedaan met verschillende voorgangers uit het netwerk van ARC. Door middel van diepte-interviews is onderzoek gedaan naar achterliggende motieven, beleving en ervaring over een onderwerp. De interviews zijn half-gestructureerde. Hiermee is enerzijds ruimte gegeven voor persoonlijke antwoorden en anderzijds focus op de duidelijke rode draad binnen de vraagstelling. Als voorbereiding op de interviews hebben de respondenten de vragenlijst toegezonden gekregen. hebben een interviewopzet opgesteld met verschillende topics en vragen. In de bijlage is de uiteindelijke versie van de interviewopzet toegevoegd. De audiobestanden van de diepte-interviews zijn op aanvraag te verkrijgen bij de auteur van dit onderzoek.

5.4.6 VERVOLGONDERZOEK

Het is gebleken dat een betrouwbaar onderzoek in de onderzochte gemeenten lastig is. Bij het uitvoeren van het empirisch onderzoek bleek dat veel van de gevraagde gegevens niet beschikbaar zijn. Daarnaast gaven 2 respondenten bij het diepte-interview aan terughoudend te zijn met het geven van informatie. Met de motivatie dat zij en/of de desbetreffende gemeente voorheen negatief in de publiciteit hebben gestaan. Door het ontbreken van concrete gegevens en de weinige respons bij het online-survey onderzoek maakt dat het onmogelijk is om accuraat antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag in dit onderzoek. De claim dat het gaat om kwantitatief groeiende gemeenten kan immers niet met gegevens worden onderbouwd. Dit maakt dat er in dit onderzoek niet gesproken kan worden van harde conclusies, maar van lichte indicaties. Een onderzoek waarbij meer gegevens bekend zijn, en de populatie bij het survey-onderzoek groter is, zouden deze indicaties moeten bevestigen.

5.5 RELEVANTIE VAN HET ONDERZOEK

Dit onderzoek bevindt zich op het terrein van de praktische theologie. Dat maakt dat dit onderzoek relevant is voor iedereen die betrokken is bij kerkplanting/gemeentestichting. Hierbij kunnen we denken aan mensen die actief zijn in kerkplanting of mensen die dit overwegen. Overigens betekent dit niet dat dit onderzoek alleen maar relevant is voor de kerken niet betrokken zijn in het netwerk van ARC. Vele kerkgenootschappen bezinnen zich op gemeentestichting of zijn daar actief bij betrokken. Dit onderzoek maakt dat het inzichtelijk wordt gemaakt welke elementen bezoekers belangrijk vinden en hoe hier in de onderzochte kerken vorm aan wordt gegeven. Dit kan zorgen voor wederzijds begrip tussen de verschillende denominaties. Daarnaast biedt het gemeenteleidingen/kerkenraden stof tot nadenken om met elkaar in gesprek te gaan.

5.6 BEGRIPPEN

ARC International (Assocation of Related Churches) - Op het moment dat ARC 13 jaar geleden opgericht werd, was het destijds een droom dat er een beweging van kerkplanters zou gaan ontstaan. Twee kerken werden er in het eerste jaar geplant. Vanaf die tijd heeft ARC meer dan 500 kerken in de Verenigde Staten geplant. Ruim 93% van die kerken bestaat nog. Ook buiten Amerika werd ARC gevraagd om trainingen te geven aan

kerkplanters. Dit heeft geresulteerd in het feit dat ARC nu ook in Azië, Australië, Ierland, Canada, Nederland en Brazilië zich bevindt (ARC Churches, 2017).

Kerkplanting - In Nederland duiden termen als kerkplanting, gemeentevorming, kerkstichting, ecclesiogenese en gemeenschapsvorming veelal op hetzelfde fenomeen. Onder kerkplantingen versta ik: 'Kerkelijke initiatieven die als doel hebben om te komen tot het institueren van een nieuwe, zelfstandige, christelijke geloofsgemeenschap én de kerken die daaruit zijn ontstaan met een maximale leeftijd van 15 jaar.' Ik sluit me hiermee aan bij de definitie die Vellekoop geeft (Vellekoop, 2008). Ik leg de nadruk op zowel de gemeenschappen die al ontstaan zijn als op die in de voorbereidende fase. Ook gebruik ik liever het woord kerkplanting in plaats van het woord gemeentestichting en wel om de volgende redenen: (1) de term kerkplanting (Church Planting) sluit het meest aan bij het historisch en internationaal taalgebruik. Ook zoals die binnen ARC International gebruikt wordt. (2) Voor de helderheid gebruik ik liever geen afwisselende termen, hoewel ik me er bewust van ben dat de termen dicht bij elkaar liggen.

Elementen – Bij elementen onderzoeken we de verschillende onderdelen waar het kerkelijk leven uit is opgebouwd. Dit kunnen zowel interne als externe onderdelen zijn. Schwarz maakt onderscheid tussen modellen en principes waarbij hij een duidelijke voorkeur geeft aan principes. "Modellen die in één kerk werken, hoeven niet persé in andere kerken te werken. Het is daarbij van belang dat we leren van groeiende gemeenten en onderzoek gaat naar algemeen geldende principes." (Schwarz, 1996). Als we een bepaald gemeentemodel navolgen, zijn we eigenlijk aan het imiteren. Als we uitgaan van principes zoeken we naar waarheden die algemeen geldend en individueel toepasbaar zijn. Binnen dit onderzoek pleit ik dan ook voor dat er wordt gekeken naar elementen die algemeen gelden en individueel toepasbaar zijn.

Groei - Er zijn twee verschillende modellen die Paas in het boek "Vreemdelingen en priesters" gebruikt. Het ene model richt zich op individuele bekeringen (kerkgroei), het andere op de bekering van de cultuur (transformatie) (Paas, 2015). In die zin zijn het twee kanten van een medaille, maar in dit onderzoek richt ik me tot de kwantitatieve groei van kerken. Het gaat hierbij om kerken die in aantallen groeien, de zogenaamde kerkgroebeweging (Paas, 2015). Hierbij zal geen verschil worden aangetoond tussen bezoekersaantallen en ledenaantallen. Aangezien de onderzochte kerken geen leden kennen maar alleen met bezoekers werken.

Evangelisch/charismatische kerk - Hoewel de meeste kerken van ARC er bewust voor hebben gekozen om zich niet bij een bepaalde denominatie aan te sluiten, zijn ze het beste als "evangelisch en charismatisch" te typeren. De evangelische traditie zien we terug in deze kerken met een sterke focus op bekering, een persoonlijke relatie met Jezus en een nadruk op het werk en de persoon van de Heilige Geest.

6 ANALYSE LITERATUURONDERZOEK

6.1 INLEIDING

Om zicht te krijgen over wat de literatuur zegt over gemeenteopbouw principes bij kerkplantingen moeten we eerst zicht krijgen op de context waarin dit zich bevindt. Nederland was ooit eens een christelijke natie, maar hoe zit dat anno 2017? Daarnaast kijken we in dit hoofdstuk o.a. naar de evangelische/charismatische beweging, kerkplantingen in Nederland, modellen van kerkplantingen, de rol van de kerkplanter en bestaande onderzoeken naar kerkgroei.

Met het beschrijven van de onderzoeksresultaten wordt antwoord gegeven op de volgende deelvraag;

‘Wat zegt de literatuur over gemeentegroei bij Nederlandse evangelische/charismatische kerken?’

Binnen de literatuur worden er veel verschillende benaderingen en nadrukken gepresenteerd. We richten ons op de grote lijnen binnen de literatuur en gaan niet in op details. Ook zullen er een aantal begrippen worden verheldert. Verdere informatie over de literatuuronderzoek is in de methodiek van het onderzoek te vinden (hoofdstuk 5).

6.2 POSTCHRISTENDOM

Het geloof in God verdwijnt steeds verder uit onze samenleving; Nederland is geen christelijke natie meer, dat zijn de belangrijkste conclusies uit het toonaangevende onderzoek 'God in Nederland' dat 13 maart 2016 in de media verscheen. Het kerkbezoek blijft dramatisch dalen en het geloof in een persoonlijke God is sterk afgenomen, concluderen de onderzoekers (Bernts & Berghuijs, 2016). Het onderzoek “God in Nederland” laat zien dat een overgrote meerderheid van de Nederlanders (82%) nooit of bijna nooit in de kerk komt. “Nederland is internationaal één van de koplopers op het gebied van secularisatie” aldus Liesbeth Jansen, programmamaker bij Radboud Reflects waar Vermeer zijn onderzoek “het succes van evangelische gemeenten” presenteerde (Vermeer, 2015).

We kunnen hierbij drie ontwikkelingen op het gebied van secularisatie beschrijven (Paas & Boersema, 2011):

1. De betrokkenheid bij de kerk en het christelijke geloof neemt af in Nederland.
2. De christelijke traditie verandert.
3. Er is sprake van een buitenkerkelijke religiositeit.

6.3 ONTWIKKELINGEN

Ondanks dat veel kerken haar deuren sluiten, besloot de generale synode van de PKN in november 2012 om in de daarop volgende jaren honderd pioniersplekken mogelijk te maken. Het stimuleren van nieuwe vormen van kerk-zijn is namelijk één van de kernpunten van hun beleidsplan 'Met hart en ziel'. Het gaat hierbij om missionaire initiatieven, die nieuwe vormen van gemeenschap en kerk-zijn mogelijk maken (Protestante Kerk, 2013). Hoewel deze honderd pioniersplekken in 2016 gerealiseerd moesten zijn, werd onlangs duidelijk dat er 50 gerealiseerd zijn en dat de toen gestelde doelstelling niet behaald is (Protestantse Kerk, 2016).

Echter zien we dat er binnen de evangelische kerken een andere beweging gaande is en deze trend doorbreekt. Alhoewel we wel moeten concluderen dat hier de meningen over verdeeld zijn. Zo schrijft Bram Krol in een artikel dat evangelische kerken niet meer in de groeiperiode zitten waar ze eens in hebben gezeten. Er is nog kwantitatieve groei, maar die vind je in beperkte mate vooral bij de charismatische baptisten en (vrije) evangelische gemeenten (Krol, 2014). Paul Vermeer, religiewetenschapper, deed onderzoek naar de groei van de evangelische beweging in opdracht van het Radboud Universiteit Nijmegen. Hij spreekt van ‘werelden van

verschil': het contrast tussen aan de ene kant ontkerkelijking, en aan de andere kant bloeiende kerkgemeenten. Hoe komt dat nu toch? Wat bindt nu eigenlijk evangelische kerken? "Ze zijn orthodox (stevig fundament in het christelijk geloof), de Bijbel en de figuur van Jezus Christus staan centraal, er ligt een sterke nadruk op persoonlijke bekering, evangelisatie (delen van je geloof met anderen), en de gemeenschap" (Vermeer, 2015). Wat Vermeer als onderzoeker raakte is dat evangelische vieringen in niks lijken op traditionele vieringen (Vermeer, 2015). In het algemeen is de christelijke traditie in Nederland de laatste jaren orthodoxer en charismatischer geworden. De invloed van vrijzinnigheid neemt hard af. Dit heeft onder andere te maken met de groei van Pinkstergemeenten en Evangelische gemeenten. Een verdrievoudiging tussen 1970 en 1990. Voor een klein deel is deze groei tot stand gekomen door bekeerlingen, maar voor het overgrote deel door een uitstroom uit de grote traditionele kerken. We kunnen hier spreken van een hergroepering van kerkleden naar meer orthodoxe en charismatische gemeenten (Paas & Boersema, 2011).

6.4 KERKPLANTINGEN IN NEDERLAND

Martijn Vellekoop deed in 2007/2008 onderzoek naar kerkplantingen in Nederland (Vellekoop, 2008). De groei van evangelische gemeenten zien we ook terug op het gebied van kerkplantingen in de evangelische/charismatische kerken. Er zijn veel initiatieven om nieuwe kerken op te richten. Hoeveel kerkplantingen er in Nederland precies plaatsvinden, is niet bekend. Dit is ook lastig te meten omdat dit in de evangelische/charismatische gemeenten niet wordt bijgehouden. Het is overigens moeilijk om precieze cijfers te geven. Vellekoop telde er 281 in het jaar dat hij onderzoek deed. Daarbij rekende hij splitsingen en nieuwe kerken als gevolg van conflicten niet mee, noch nieuwe migrantenkerken (waarschijnlijk zal het werkelijke aantal hoger liggen; naar schatting tussen de 300 en 500).

Ongeveer 60 procent van alle initiatieven kwam voort uit een evangelische of pinksterkerk. Er waren nauwelijks rooms-katholieke parochies gestart en ook binnen de Protestantse Kerk in Nederland was het aantal initiatieven beperkt. Het is opvallend dat nieuwe gestichte kerken steeds vaker vanaf de start aangeven het verlangen hebben om zichzelf binnen enkele jaren te vermenigvuldigen (Molen, 2008).

Echter moeten we ook erkennen dat er kerken zijn die niet lang stand houden nadat ze zijn opgericht en hun deuren na enige tijd weer moeten sluiten. Niet al die nieuwe gemeenten zijn uitgelopen op een blijvend succes. Van de 281 gemeenten die Vellekoop telde is inmiddels 4 procent (twaalf gemeenten) opgegeven. Dat kunnen er meer zijn, want gemeenten lopen er niet mee te koop wanneer het initiatief niet is geslaagd (Friesch Dagblad, 2008). Terwijl er ook kerken zijn die in een relatief korte periode een kwantitatieve groei doormaken (Vellekoop, 2008). Hierbij kunnen we denken aan kerken als bijvoorbeeld Mozaiek0318 in Veenendaal, Doorbrekers in Barneveld en Hillsong in Amsterdam. Deze drie gemeenten zijn nog geen 15 jaar oud en behoren volgens de indeling van Schaller inmiddels tot de grote/zeer grote kerken (Schaller, 2000). Deze kerken hebben in een relatief korte periode een enorme kwantitatieve groei meegemaakt (Reformatorisch Dagblad, 2016).

6.5 MODELLEN

In het boek 'Als een kerk opnieuw begint' haalt Gert Noort de Britse auteur Stuart Murray aan en bespreekt vier typen gemeenteplantingen (Noort, Paas, de Roest, & Stoppels, 2008) (Murray, 2010).

1. *Pioneerplanting* – Hierbij gaat het om klassieke kerkplanting; het stichten van christelijke gemeenschappen in gebieden die voorheen onbereikt waren door het evangelie.
2. *Replacementplanting* – Het gaat hier om het stichten van gemeenten in gebieden waar ooit kerken waren. Door vervolging of verval zijn deze kerken verdwenen, waardoor de noodzaak ontstaat om deze gebieden te herevangeliseren.

3. *Sectarianplanting* – Het gaat om een groep die zich onderscheidt door een duidelijke accent op bepaalde leerstellingen en door een andere levensstijl. Onvrede met de leer en het leven van bestaande kerken is de drijfveer van dit type gemeentestichting.
4. *Saturationplanting* – Volgens sommige is het belangrijk om zoveel mogelijk kerken te stichten in een bepaald gebied waar al kerken zijn, om zo het missionaire potentieel van de kerken in dat gebied te vergroten. De motivatie is dan niet zozeer kritiek op de al aanwezige kerken. De drijvende gedachte is dat er een stimulans uitgaat van nieuwe gemeenten op bestaande gemeenten en dat het vergroten van de kerkelijke variatie in een bepaald gebied het missionaire bereik van de kerk als geheel vergroot.

Ronald van der Molen beschrijft in zijn boek 'Plant een kerk' 6 verschillende modellen van kerkplanting (van der Molen, 2008).

1. *Nieuwe plant* – het planten van een nieuwe gemeente in een gebied zonder of met heel weinig christelijke getuigenis. We spreken dan ook wel van een pioniersgemeente.
2. *De uitloper* – de zogenaamde moeder-dochter plant. Via een direct verbinding wordt de dochterplant gevoed totdat hij zelf wortels heeft ontwikkeld.
3. *Uitzaaier* – de moederkerk is genetisch anders dan de nieuwe gemeente. Dit model wordt ook wel kolonisatie genoemd. Een groep gemeenteleden wordt uitgezonden in een nieuw gebied.
4. *Verplanting* – dan wordt de helft van een kerk naar een ander gebied verplant. Vaak verlaat een grote groep de moeder gemeente of wordt de gemeente in twee of zelfs meerdere gemeenten opgesplitst.
5. *Kruising* – In dit geval vormen twee of meer groepen uit verschillende gemeenten samen een gemeentestichtingsteam. Stefan Paas heeft het in dit kader over hybride gemeentestichting.
6. *Bestuiving* – In dit model van gemeentestichting probeert een gezonde gemeente een slecht functionerende gemeente te ondersteunen. De sterkere gemeente ondersteunt de zwakkere met advies, mensen en financiën. We spreken eigenlijk over gemeentebehoud in plaats van gemeentestichting.

Veel gemeentestichting vindt plaats via het moeder-dochtermodel (de uitloper). Een kleine groep gemeenteleden wordt uitgezonden door een moedergemeente om elders te gaan pionieren. Bijna altijd betreft dit een plek in de buurt van de moedergemeente (Noort, Paas, de Roest, & Stoppels, 2008).

6.6 DE KERKPLANTER

Nu we gekeken hebben naar verschillende modellen omtrent kerkplanting en verschillende principes die hierbij van belang zijn is het van belang om naar het begrip 'de kerkplanter' te kijken. Stuart Murray maakt een onderscheid tussen twee soorten gemeentestichters (Murray, 2010).

1. De '*pioneer*', die een nieuwe gemeente begint en na verloop van tijd weer verder trekt om ergens anders iets nieuws te beginnen.
2. De '*founding pastor*', die ergens een nieuwe gemeente begint en daar blijft om ervoor te zorgen.

De belangrijkste reden die kerkplanters noemen om een kerk te planten, is het bereiken van niet-christenen, gevolgd door het verlangen om aandacht te geven aan geloofsovertuigingen en -praktijken die in andere kerken weinig aandacht krijgen (Vellekoop, 2008). Paas sluit hier bij aan, maar gaat verder. Hij geeft 3 (aanvullende) belangrijke motieven die kerkplanters hebben om kerken te planten (Paas, 2016)

1. *Confessional purity*; kerkplanting is nodig om 'zuivere' kerken te planten dan de kerken die al bestaan.
2. *Growth*: het planten van nieuwe kerken zal leiden tot numerieke groei van de gehele kerk.
3. *Innovation*: kerkplanting zal leiden tot een bezinning op kerk en missie in een post-christelijke samenleving

6.7 ONDERZOEK KERKGROEI

6.7.1 EFFECTIVITEIT KERKPLANTINGEN

Alrik Vos deed in 2012 onderzoek naar de effectiviteit van het bereiken van niet-gelovigen door recente kerkplantingen (Vos, 2012). Hieruit bleek dat kerkplantingen binnen de NGK, CGK en GKV in Nederland effectiever te zijn in het bereiken van de niet-kerkelijken dan oudere kerken. Dat blijft zo als we de 13 meest effectieve oudere kerken vergelijken met de 13 kerkplantingen. De 13 meest effectieve oudere kerken bereikten de afgelopen 5 jaar gemiddeld 18 nieuwe intreders (incl. kinderen) per jaar (1:198 betrokkenen). De 13 oudere kerken die het meest effectief waren in het bereiken van de herintreders bereikten de afgelopen 5 jaar gemiddeld 15 herintreders (incl. kinderen) per jaar (1:221 betrokkenen). Dat is flink meer dan de oudere kerken als geheel maar minder dan de kerkplantingen. Hoe de aantallen bij de evangelische/charismatische kerkplantingen eruit zien, weten we niet. Al blijkt wel dat het invoeren Amerikaanse en/of Australische gemeentemodellen (waaronder onder andere Hillsong) niet direct hoeft te leiden tot nieuwe bekeerlingen. Maar eerder mensen trekt uit andere kerken (Paas S. , 2015).

6.7.2 VERKLARING KERKGROEI

In dit onderzoek van Vos bevestigen zij de these dat het planten van nieuwe kerken voor kwantitatieve kerkgroei door toetreding van bekeerlingen zorgt. Dit geldt althans binnen de drie onderzochte kerkgenootschappen NGK, CGK en GKV (Paas & Vos, 2013) (Vos, 2012).

Na de verzameling van de onderzoeksgegevens over het verband tussen kerkplanting en kerkgroei in deze kerkgenootschappen is een vervolgonderzoek gedaan, met als doel om verklaringen te geven voor het gevonden verband. Het betreft de volgende mogelijke verklaringen:

1. *Nieuwe kerken bereiken meer niet-kerkelijken dan oudere kerken, omdat ze zich in demografisch kansrijkere gebieden bevinden.* Deze hypothese stelt dat er een verband is tussen de bevolkingsgroei in een plaats en het aantal nieuwe intreders en herintreders dat een kerk daar mag verwelkomen. Uit de onderzoeksgegevens bleek dat bevolkingsgroei een factor vormt, maar dat het niet de enige belangrijke factor is.
2. *Nieuwe kerken bereiken meer niet-kerkelijken dan oudere kerken, omdat ze andere theologische overtuigingen hebben die hen sterker motiveren en stimuleren tot streven naar groei.* De theologische inzichten van de kerkplanters en de voorgangers van de oudere kerken binnen deze denominaties bleken grotendeels overeen te komen. Alleen over de taak van de kerk binnen Gods missie bestond een verschil van inzicht. Dit verschil draaide om de vraag hoe de kerk zich dient op te stellen naar haar omgeving.
3. *Nieuwe kerken bereiken meer niet-kerkelijken dan oudere kerken, omdat ze meer doelgericht wervend zijn dan oudere kerken.* Waar 69% van de voorgangers van de oudere kerken zegt dat het verlangen om de niet-kerkelijken te bereiken in de kerk die zij dienen 'een beetje' aanwezig is, zegt 87% van de voorgangers van de kerkplantingen dat het verlangen om de niet-kerkelijken te bereiken in de kerk die zij opbouwen 'sterk' aanwezig is.
4. *Nieuwe kerken bereiken meer niet-kerkelijken dan oudere kerken, omdat hun leiders specifieke competenties bezitten.* Kerkplanters schrijven zichzelf duidelijk andere eigenschappen toe dan predikanten van oudere kerken. Het is aannemelijk dat hier een verklaring ligt voor het sterke verschil in missionaire effectiviteit tussen jongere en oudere kerken binnen dezelfde denominatie. Klaver schrijft hierover dat er een nieuwe type leiderschap in kerken ontstaat , de zogenaamde '*pastorpreneurs*' (Klaver, 2015).

De onderzoeksresultaten bevestigen de these dat het planten van nieuwe kerken voor kwantitatieve kerkgroei door toetreding van bekeerlingen zorgt. Binnen deze kerkgenootschappen blijken nieuwe kerken aanzienlijk effectiever te zijn in het bereiken van niet-kerkelijk betrokkenen dan oudere kerken. Nieuwe kerken tonen

voorbeelden van (weliswaar kleinschalige) numerieke groei in een algeheel neerwaartse numerieke trend (Vos, 2012).

Tegelijk zet Paas in zijn boek een aantal kritische kanttekeningen bij uitspraken als *“The single most effective evangelistic methodology under heaven is planting new churches”* (Wagner, 1990). Hij zegt dat er geen reden zijn om deze uitspraken te geloven en geeft hier een aantal redenen voor. Hoewel niet wordt ontkent dat de sterke focus op evangelisatie een element is die bij kerkplantingen hebben gezorgd voor numerieke groei, kunnen ook oudere kerken met goed leiderschap en gevestigd op een goede locatie numeriek groeien. Verdere onderzoek zou dit moeten bevestigen (Paas, 2016). Uit het onderzoek van Vos blijkt dat harde factoren (tijd, geld, energie) belangrijker zijn dan zachte factoren (woorden, contextualisatie, etc.) (Vos, 2012).

6.7.3 HET SUCCES VAN EVANGELISCHE GEMEENTEN

Vermeer deed onderzoek naar het succes van evangelische gemeenten. Hij concludeert dat de groei en het succes van evangelische gemeenten met name komt uit overstappers van de PKN en orthodox protestantse kerken. Ze stappen over vanwege bijvoorbeeld de hippe muziek, Jezus persoonlijk leren kennen, en de relevantie voor het eigen leven, maar ook vanwege onvrede over eigen kerken. Opvallend is dat de partner een belangrijke rol speelt in het overstappen. Vermeer concludeert met de stelling dat het succes van evangelische kerken een kwestie is van ‘rondpompen van gelovigen’: switchen. Er is sprake van een herstructurering van het protestantisme in Nederland. Men is op zoek naar een meer blijmoedige kerk, met een positieve boodschap en empowerment (Vermeer, 2015).

6.7.4 GROEI BIJ MEGAKERKEN IN NEDERLAND

Marc Volgers deed in 2010 onderzoek naar groei-elementen bij megakerken in Nederland. Hij deed onderzoek bij 10 verschillende grote evangelische gemeenten (met een ondergrens van 800 bezoekers tijdens een zondagochtenddienst) (Volgers, 2010).

Op de vraag: “Welke factoren zijn van belang voor de groei van grote evangelische gemeenten in Nederland?” gaf hij de volgende factoren aan die hebben geleid tot kwantitatieve groei:

1. *God*. De gemeenten geven aan afhankelijk te zijn van God, Hij zegent uiteindelijk het werk van de gemeente
2. *Leiders*. De visie om te groeien begint vaak bij een of meer leiders. Zij moeten er voor zorgen dat de visie breed wordt gedragen. De visie kan zowel vanuit een leider zelf komen als leven binnen een raad, die op basis van de visie, voorgangers zoekt. Daarnaast moeten de leiders groei faciliteren door het scheppen van randvoorwaarden.
3. *Gemeenteleden*. De rol van gemeenteleden is onmisbaar. Ten eerste zijn zij getuigen. De gemeenten groeien doordat de leden getuigen onder vrienden, familie en burens en hen ook meenemen naar de gemeente. Evangelisatie loopt dan ook vaak door alle activiteiten heen, hoewel er ook specifiek evangelisatieactiviteiten zijn. Ten tweede maken zij veel mogelijk doordat ze actief zijn in een bediening.
4. *Aansluiten bij de cultuur*. Op verschillende manieren zoeken de gemeenten aansluiting bij de cultuur. De diensten worden op een moderne manier vormgegeven. Er wordt gebruik gemaakt van moderne muziek en hedendaags taalgebruik. Er is aandacht voor kwaliteit. In een aantal gevallen wordt ook gekeken naar marketingtechnieken om op die manier de mensen te bereiken. Er zijn een aantal kerken en bewegingen die als voorbeeld dienen, waarbij men ook zaken overneemt die zijn vertaald naar de Nederlandse context. Ook met ethische thema's wordt rekening gehouden met de cultuur. Mensen worden niet afgeschrikt, maar “bijbels begripvol” begeleid.

5. *Gemeenschap*. Door de grotere diensten is het belangrijk dat de gemeenschap daar niet onder lijdt. De onderlinge gemeenschap vindt vooral plaats na de dienst, waar koffie e.d. gedronken kan worden, en in de kringen. Een “warme sfeer” wordt belangrijk gevonden en is belangrijk om nieuwe mensen aan te spreken. Daarnaast is er ruimte voor anonimiteit. Op de lange termijn wordt wel verwacht dat mensen deel uit gaan maken van de gemeente. Toewijding is wel een aandachtspunt. Mensen doen er soms lang over om lid te worden. Men is hier alert op maar wil mensen ook niet overvragen.
6. *Randvoorwaarden*. Er zijn verschillende zaken die een belangrijke invloed hebben, maar een “noodzakelijk kwaad” worden genoemd. Een gebouw met genoeg ruimte is van belang om groei mogelijk te maken. Hier zijn ook creatieve oplossingen mogelijk door alleen noodzakelijke verbouwingen uit te voeren of te huren. Financiën zijn nodig, er zijn meer kosten mee gemoeid als de kerk groter wordt. Deze kosten moeten worden gedragen door de gemeente.

6.8 SCHWARTZ

6.8.1.1 INLEIDING

Ook Christian A. Schwarz heeft een grootschalig onderzoek naar kerkgroei gedaan. Schwarz geeft antwoord op de vraag: ‘Welke groeiprincipes zijn overal en altijd geldig, onafhankelijk van cultuur, theologische richting en geloofsbeleving?’ (Schwarz, 1996)

Hoewel dit onderzoek gedateerd is, maken nog steeds veel hedendaagse literatuur/onderzoeken gebruik van de resultaten die Schwarz heeft gepubliceerd. Dit is o.a. de reden waarom ik gebruik maak van deze onderzoeksresultaten. Hoewel er door diverse auteurs commentaar op het werk van Schwarz is geleverd (bijvoorbeeld door Bram Krol (Krol, sd)) zien we dat de principes die Schwarz presenteert in zijn boek nog steeds door veel kerken en christelijke organisaties worden gehanteerd.

Het onderzoek van Schwarz maakt onderscheid tussen modellen en principes waarbij hij een duidelijke voorkeur geeft aan principes. “Modellen die in één kerk werken, hoeven niet perse in andere kerken te werken. Het is daarbij van belang dat we leren van groeiende gemeenten en opzoek gaan naar algemeen geldende principes.” Als we een bepaald gemeentemodel navolgen, zijn we eigenlijk aan het imiteren. Als we uitgaan van principes zoeken we naar waarheden die algemeen geldend en individueel toepasbaar zijn. In dit boek geeft Schwarz de belangrijkste conclusies uit zijn wereldomvattende onderzoek – het grootste onderzoek naar de oorzaken van gemeentegroei dat ooit is uitgevoerd. Meer dan 1000 gemeenten, in 32 landen, op alle vijf de continenten, hebben aan dit belangrijke onderzoeksproject meegewerkt (Schwarz, 1996).

6.8.1.2 DE RESULTATEN

Uit onderzoek van Schwarz kwamen de volgende 8 kwaliteitskenmerken naar voren (Schwarz, 1996):

Kwaliteit 1: Toerustend leiderschap. Leaders van groeiende gemeenten concentreren zich op het toerusten van andere christenen tot dienstbetoon. Zij gebruiken hun medewerkers niet als helpers om hun eigen doelen te bereiken en hun eigen visie te realiseren. De leiders helpen alle gemeenteleden om die geestelijke volmacht te bereiken die God voor hen heeft weggelegd. Zij rusten toe, ondersteunen, motiveren en begeleiden de enkeling opdat ze groeien in Gods plan voor hun leven.

Kwaliteit 2: Gavengerichte taakvervulling. De gavengerichte aanpak gaat uit van het inzicht dat God Zelf bepaalt welke christenen het beste een bepaalde bediening kunnen uitoefenen. Dus is het de taak van de leiders de gemeenteleden te helpen de gaven te ontdekken die God hun gegeven heeft, en een taak te zoeken die bij deze gave past.

Kwaliteit 3: Hartstochtelijk geloofsleven. In groeiende gemeenten tref je meer enthousiasme aan over de eigen gemeente dan in kwijnende gemeenten. Daarnaast ervaren de gemeenten leven een hoger geloofsbeleving dan in kwijnende gemeenten.

Kwaliteit 4: Doelmatige structuren. Het gaat hierbij om het scheppen van structuren die een voortdurende vermenigvuldiging van het werk mogelijk maken.

Kwaliteit 5: Inspirerende samenkomsten. Belangrijk vraag bij groeiende kerken is de vraag of de bezoekers de eredienst als inspirerend ervaren. In groeiende kerken is dit meestal het geval, bij kwijnende gemeenten niet.

Kwaliteit 6: Groeizame gemeentekringen. Het onderzoek naar het functioneren van kleine groepen in groeiende en kwijnende kerken over de hele wereld heeft twee feiten aan het licht gebracht – niet dat de voortdurende vermenigvuldiging van de kleine groepen een algemeen, geldend principe is, maar ook hoe de kringen moeten functioneren, willen ze een positieve uitwerking hebben op de kwaliteit en de groei van de gemeente.

Kwaliteit 7: Behoeftegerichte evangelisatie. In groeiende kerken weet de leiding welke leden de gave van evangelisatie hebben en stimuleert hen deze gave daadwerkelijk te gebruiken. Hierbij is het van belang dat de gemeente haar evangelisatieaanbod volledig afstemt op de vragen en behoeften van niet christenen.

Kwaliteit 8: Liefdevolle relaties. Er bestaat een sterk verband tussen de praktische uitwerking van het gebod der liefde en het groeipotentieel van een gemeente. Groeiende gemeenten hebben een aantoonbaar hoger ‘liefdesquotiënt’ dan gemeenten waar het ledenaantal stagneert of terugloopt.

6.9 CONCLUSIE

Uit de literatuur en onderzoeken die zijn onderzocht kan worden geconcludeerd dat nieuwe kerkplantingen over het algemeen sneller numeriek groeien dan reeds bestaande kerken. Ook geven de onderzoeken verschillende verklaringen waardoor kerkplantingen numeriek groeien. De verschillende resultaten hiervan sluiten het beste aan bij het onderzoeken van Vos en Vermeer (Vos, 2012) (Vermeer, 2015). Daarbij zie ik dat beide onderzoeken elkaar niet uitsluiten maar in het verlengde van elkaar liggen.

1. Nieuwe kerken bereiken meer niet-kerkelijken dan oudere kerken, omdat ze zich in demografisch kansrijkere gebieden bevinden.
2. Nieuwe kerken bereiken meer niet-kerkelijken dan oudere kerken, omdat ze andere theologische overtuigingen hebben die hen sterker motiveren en stimuleren tot streven naar groei.
3. Nieuwe kerken bereiken meer niet-kerkelijken dan oudere kerken, omdat ze meer doelgericht wervend zijn dan oudere kerken.
4. Nieuwe kerken bereiken meer niet-kerkelijken dan oudere kerken, omdat hun leiders specifieke competenties bezitten.

Hoewel daarbij vermeld moet worden dat er weinig onderzoek is gedaan bij evangelische/charismatische kerkplantingen. Al met al geeft deze analyse aanleiding om deze “groeifactoren” als uitgangspunt te nemen voor het empirisch onderzoek.

7 ANALYSE STATISCHE GEGEVENS

7.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk worden de resultaten beschreven van de statistische gegevens die zijn opgevraagd bij de onderzochte gemeenten. Om goed zicht te krijgen op de elementen die hebben gezorgd voor numerieke groei, is er voor gezorgd dat er zicht wordt verkregen in alle mogelijke (groei-) factoren. Dit is de aanleiding geweest om ook een aantal statistische gegevens te onderzoeken. Met het beschrijven van de onderzoeksresultaten wordt antwoord gegeven op de volgende deelvraag;

‘Welke kenmerken komen overeen bij de onderzochte gemeenten?’

Verdere informatie over de statistische gegevens is in de methodiek van het onderzoek te vinden (hoofdstuk 5). Een volledig overzicht van alle resultaten kunt u vinden in bijlagen 21 & 22.

7.2 AFBAKENING

Er zijn een aantal selectieve vragen gesteld aan de respondenten. De afweging die hierbij gemaakt is dat het betrekking moet hebben tot de numerieke groei van de gemeente.

Omdat dit onderzoek zich richt op numeriek groeiende kerken, kunnen we door de statistische controleren of het ook daadwerkelijk groeiende kerken zijn.

7.3 RESPONS

Hoewel er bij elke deelnemende kerk om de statistische gegevens is gevraagd, is er van 2 kerken geen respons gekomen. Bij de overige 5 geven er 3 kerken aan dat ze geen sluitende gegevens hebben en niet over de gevraagde informatie beschikken. Hierdoor konden ze ook geen antwoorden geven op de gestelde vragen. Met name als het gaat om numerieke vragen waarbij werd gevraagd om groei in getallen inzichtelijk te maken. De vragen die ze wel beantwoord zijn ruwe schattingen.

Kerk	Opmerking
Kerk 1	Geen
Kerk 2	Voorganger geeft aan veel van de gevraagde informatie niet te hebben. Niet goed bezig geweest met statistiek. Dit heeft geen prioriteit gehad
Kerk 3	Geen
Kerk 4	Voorganger geeft aan niet over alle gevraagde informatie te beschikken
Kerk 5	‘Het is mijn team helaas niet gelukt om de data voor je te verzamelen over de jaren heen zoals jij die had willen hebben. In de komende jaren zal hierin verandering komen’
Kerk 6	Geen gegevens beschikbaar voor dit gedeelte van het onderzoek.
Kerk 7	Geen gegevens beschikbaar voor dit gedeelte van het onderzoek.

Doordat er veel numerieke gegevens niet bekend en/of niet nauwkeurig zijn kunnen we door middel van de statistische gegevens geen harde conclusie trekken. We kunnen zelfs niet met indicaties werken. Hiervoor hebben we te weinig betrouwbare informatie. Hier zal ik in de analyse dus ook geen uitspraken over doen. In de analyse richt ik mij daarom op de (summiere) gegevens die wel bekend zijn.

7.4 ANALYSE

7.4.1 STATISTISCHE GEGEVENS

De eerste analyse die getrokken kan worden is dat de meeste respondenten (5) geen gegevens beschikbaar hebben. 3 Respondenten verontschuldigen zich hiervoor en geven aan dat ze er naar streven dit in de toekomst wel inzichtelijk te maken. De respondenten geven met name aan dat ze het vervelend vinden dat ze niet inzichtelijk hebben hoeveel en wie er in hun kerk tot bekering komen. Of dit mensen zijn die al naar een kerk gingen, of dat het juist gaat om niet-kerkelijken.

Hoewel dit onderzoek zich richt op numerieke groeiende kerken. Kan dit niet met cijfers worden ondersteunt. De schattingen die de respondenten geven wijzen hier wel op. Omdat er verschillende indicatoren zijn die er op wijzen, gaan we in dit onderzoek er vanuit dat we te maken hebben met numeriek groeiende kerken.

7.4.2 LOONDIENST

Het valt op dat kerk 1, 2, en 5 de enige kerken zijn die mensen in loondienst hebben. Kerk 1 heeft 10 mensen in dienst, kerk 2 heeft 8 mensen in loondienst.

7.4.3 GEBOUW

Als het gaat om het kerkgebouw, dan zien we dat 2 van de 5 gebouwen gekocht zijn. De andere 3 gebouwen worden gehuurd. Ook zien we dat de kerkgebouwen staan in middelgrote tot grote steden in Nederland. 3 respondenten geeft aan dat hun gebouw ter beschikking wordt gesteld voor verhuur.

Wat betreft indeling van het gebouw zien we dat elke kerk ruimtes heeft voor kinderen. Een special ruimte voor tieners en/of jongeren is niet bij elke kerk het geval. Ook de koffieruimte heeft niet iedereen. Wanneer dit niet beschikbaar is, wordt koffiegedronken in de kerkzaal.

	Kerk 1	Kerk 2	Kerk 3	Kerk 4	Kerk 5
Ruimtes voor kinderen	g.g.b.	10	4	3	3
Ruimte voor tieners/jongeren	Ja, kerkzaal	nee	nee	ja	ja
Koffieruimte	ja	Ja, in kerkzaal	Ja, in kerkzaal	Ja, in kerkzaal	Ja

7.4.4 NETWERKEN

Alle respondenten geven aan bij een netwerk te zitten. Hiervan geeft het merendeel aan in het netwerk van Hillsong te zitten.

Netwerk	Kerk 1	Kerk 2	Kerk 3	Kerk 4	Kerk 5
ARC	X				
Hillsong		X	X	X	X
VPE	X				X
City Life Church			X	X	X

7.5 SAMENVATTING

We hebben in dit hoofdstuk de analyse in de resultaten van de statistische gegevens besproken. Het gaat hierbij om een samenvatting van datgene wat opviel bij het verwerken van de resultaten. We hebben opgemerkt dat er uit deze gegevens nauwelijks conclusies kunnen worden getrokken door de lage respons en de beschikbaarheid van de gegevens bij de respondenten.

8 ANALYSE SURVEYONDERZOEK

8.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk worden de resultaten beschreven van de 129 enquêtes die gehouden zijn in de onderzochte gemeenten. Met het beschrijven van de onderzoeksresultaten wordt antwoord gegeven op de volgende deelvraag:

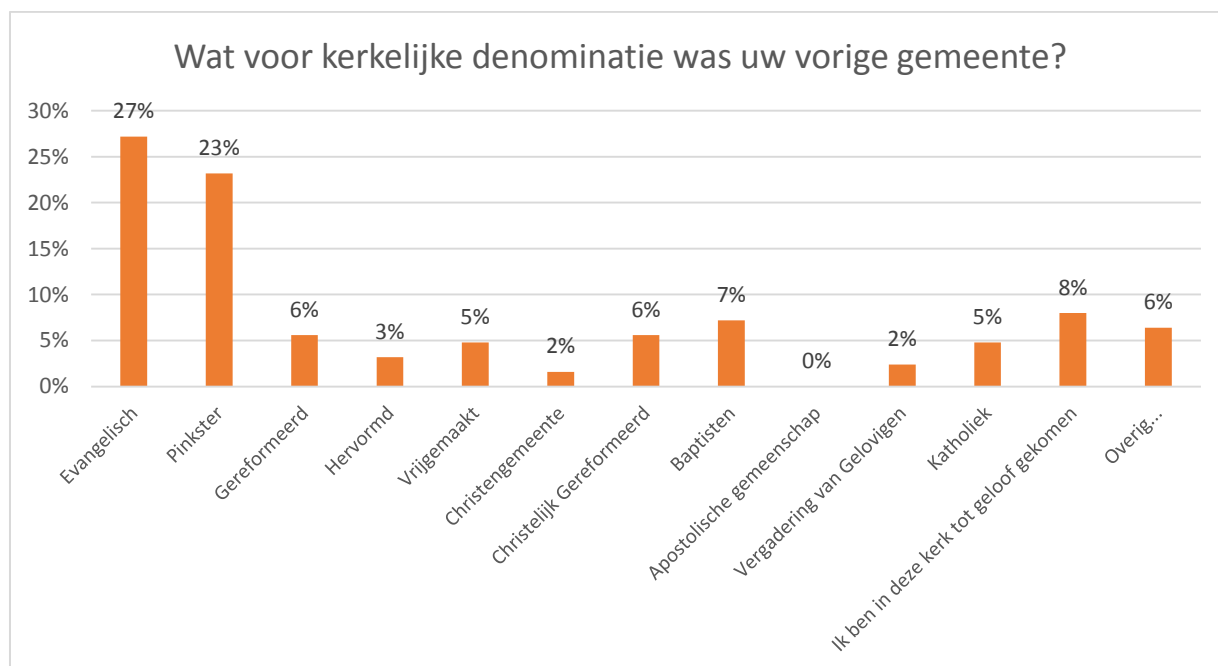
‘Welke elementen zorgen volgens de bezoekers/leden voor groei?’

In deze analyse worden de grote lijnen samenvattend weergegeven. De enquête heeft een respons van 16,3% (ingevuld door 129 respondenten). Hierdoor kunnen we hier opnieuw niet spreken van harde conclusies, maar over lichte indicaties. Verdere informatie over het surveyonderzoek is in de methodiek van het onderzoek te vinden (hoofdstuk 5). Een volledig overzicht van alle resultaten kunt u vinden in de bijlagen 18, 19 en 20.

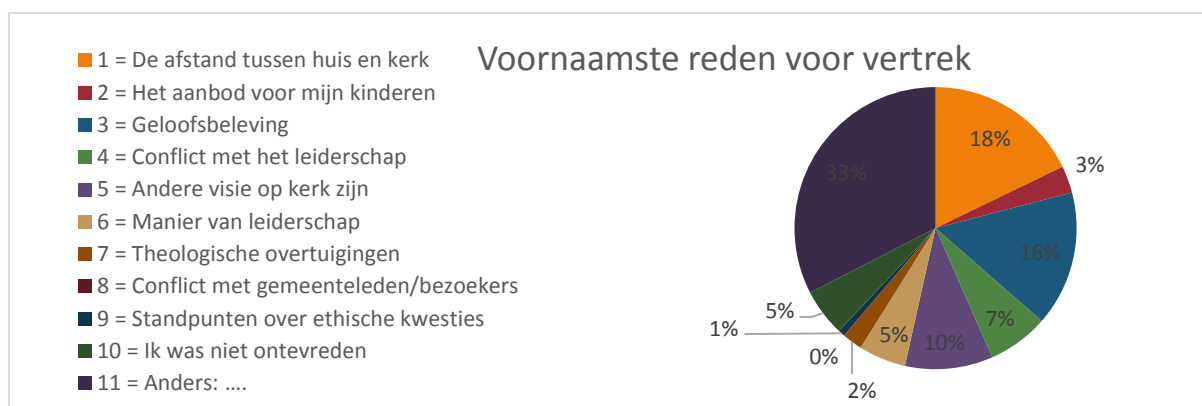
8.2 RESULTATEN

8.2.1 ALGEMEEN

De ondervraagden is gevraagd naar de kerkelijke denominatie van hun vorige kerk, voordat ze naar de huidige kerk kwamen. Hier zien we dat het meerderendeel van de ondervraagden uit de evangelische traditie komen. 8 % van de respondenten geeft aan in de huidige kerk tot geloof te zijn gekomen.

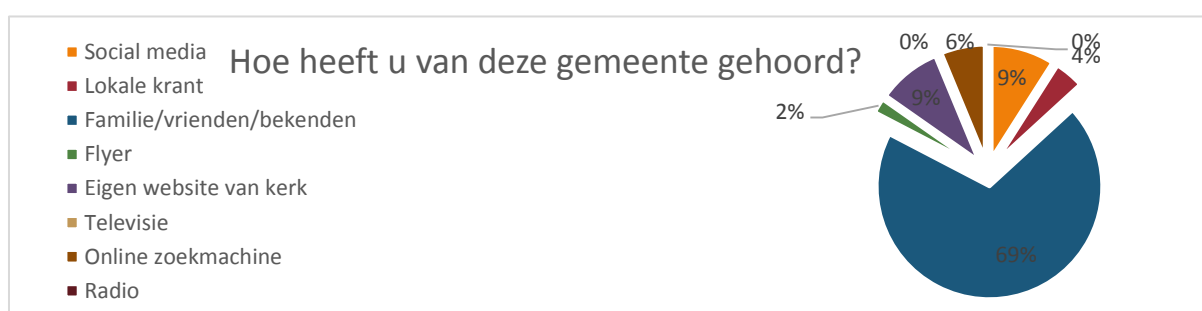
Vervolgens is gevraagd wat de reden was dat de respondenten de vorige gemeente verlaten hebben. Hier zien we dat afstand tussen huis en kerk een belangrijke reden is. Van de ‘overige’ antwoorden geeft het merendeel (21%) aan dat verhuizing de reden is.

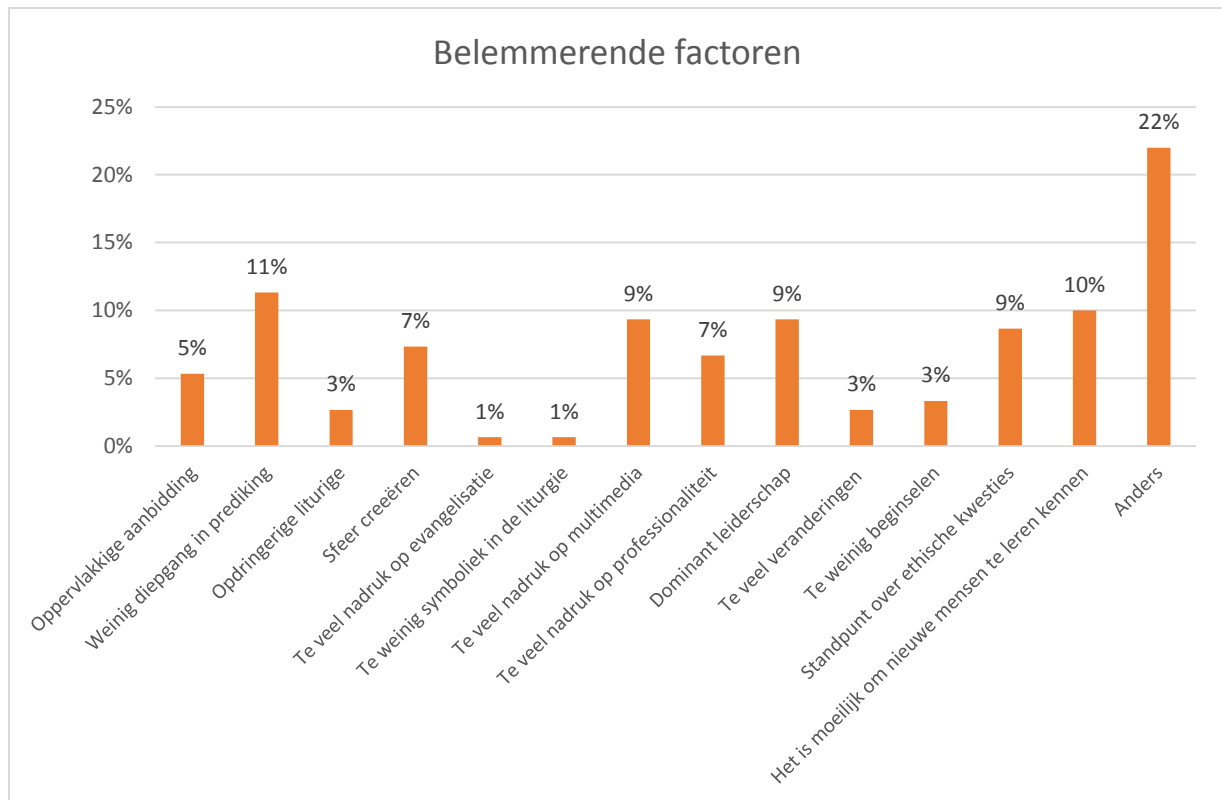
Op de vraag wat de voornaamste reden is waarom ze zich bij de huidige kerk hebben aangesloten geeft het merendeel aan dat geloofsbeleving een belangrijke afweging is geweest. We zien hier ook dat het aanbod voor hun kinderen een belangrijke factor is bij het maken van een keuze.

Op de vraag hoe mensen van de huidige gemeente hebben gehoord geeft 69% aan dat dit is gebeurd door familie, vrienden en/of kennissen. Daaruit blijkt dat dit de voornaamste reden is om de kerk te bezoeken.

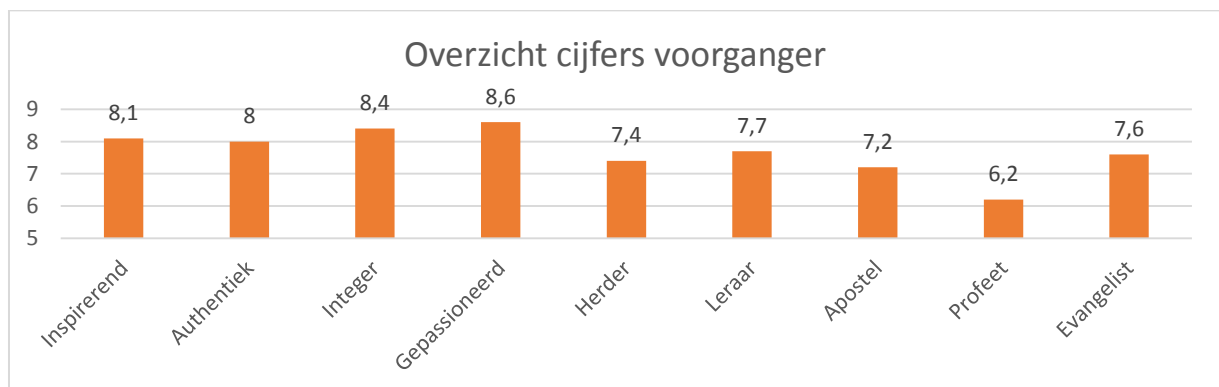

Op de vraag of er factoren zijn die voor hen belemmerd kunnen werken geeft 11% aan dat weinig diepgang in de prediking een belangrijke factor is. Dat het lastig is om nieuwe mensen te leren kennen vindt men ook een factor. Gevolgd door een gevaar van dominant leiderschap en te veel nadruk op multimedia. Overigens geeft 55% van de 'anders-kiezers' aan dat er helemaal geen belemmerde factoren zijn.

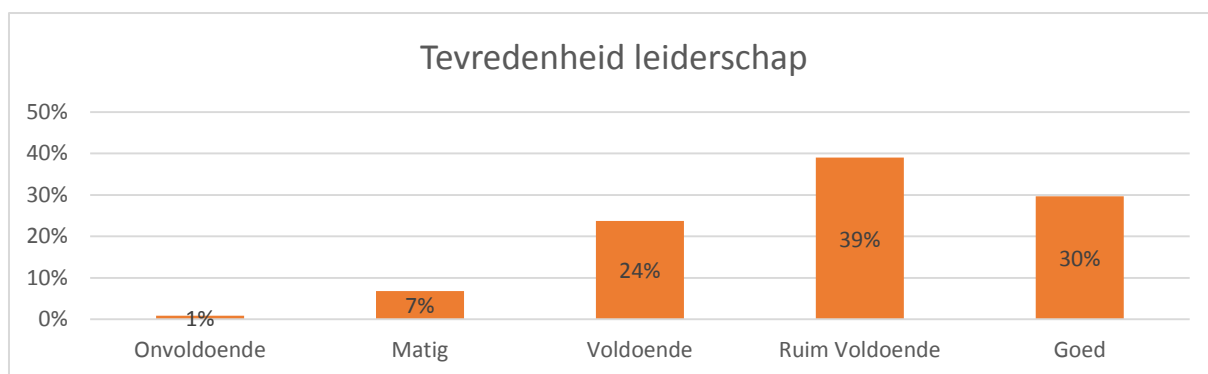

8.2.2 LEIDERSCHAP

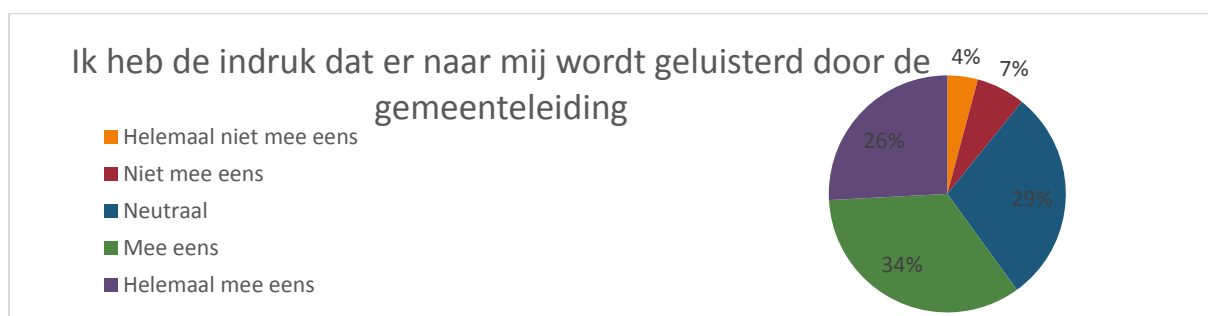
Er is de respondenten gevraagd naar hoe zij hun voorganger zien en dit een cijfer te geven. Er is gevraagd naar verschillende aspecten van leiderschap. Hoewel de verschillen klein zijn zien we dat de respondenten hun voorganger als 'gepassioneerd' waarderen. Onder de 5-voudige bediening zien we dat de respondenten het meest 'leraar' en 'evangelist' aan hun voorganger toeschrijven. 'Profeet' en 'Apostel' wordt het minst aan de voorganger toegeschreven.

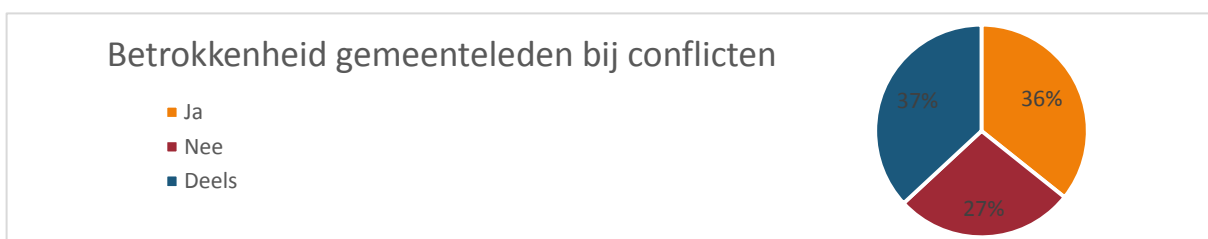
Ook hebben we de respondenten gevraagd naar hoe tevreden ze zijn over het leiderschap in de kerk. Hier zien we dat het merendeel van de respondenten dit positief waardeert.

De respondenten is gevraagd of ze het idee hebben dat er naar hen wordt geluisterd door de gemeenteleiding. Hierbij geeft 60% aan dit positief te waarderen. 11% geeft dit een onvoldoende.

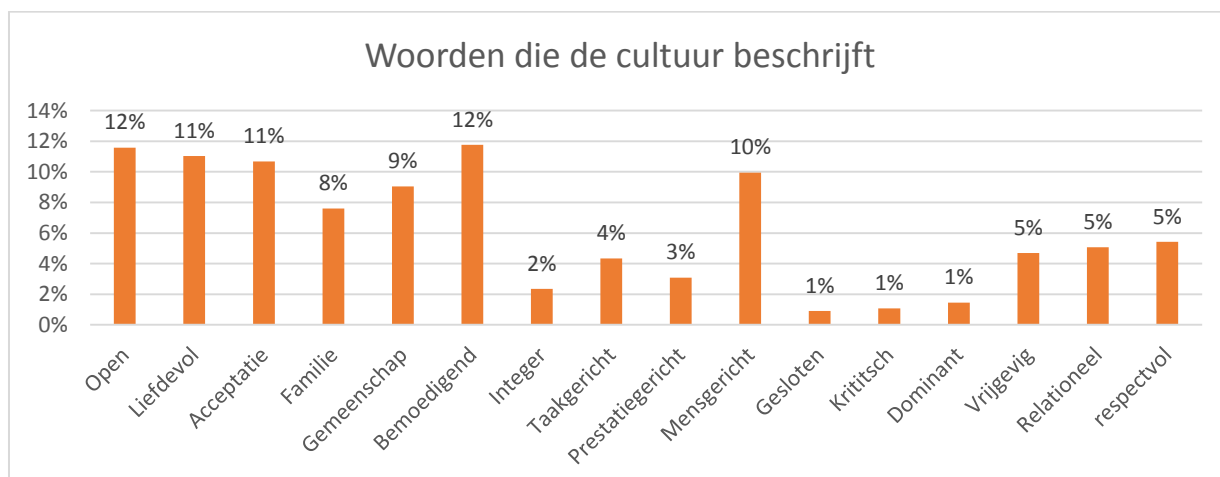

Op de vraag of de respondenten vinden dat de gemeentebezoekers voldoende worden betrokken bij conflicten geeft 27% aan hier het niet eens mee te zijn.

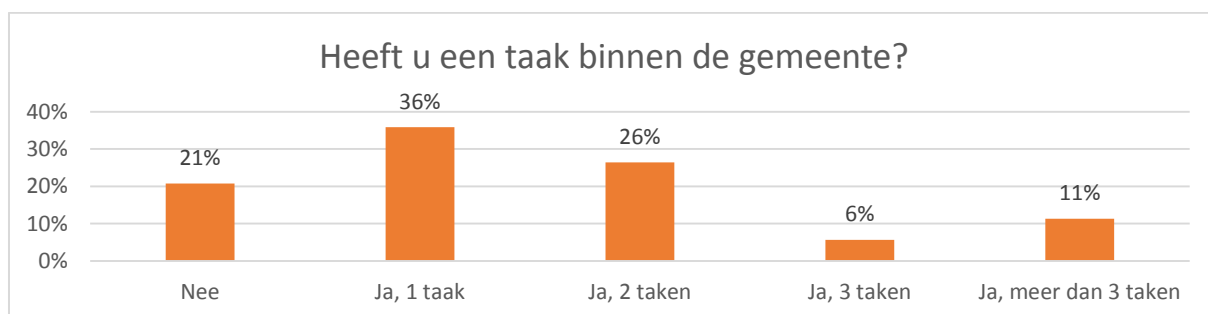
8.2.3 CULTUUR

De respondenten is gevraagd om de cultuur in hun kerk te beschrijven. Ze konden hier 5 woorden aangegeven. De volgende woorden kwamen het meest naar voren: Open, Bemoedigend, Liefdevol en Acceptatie.

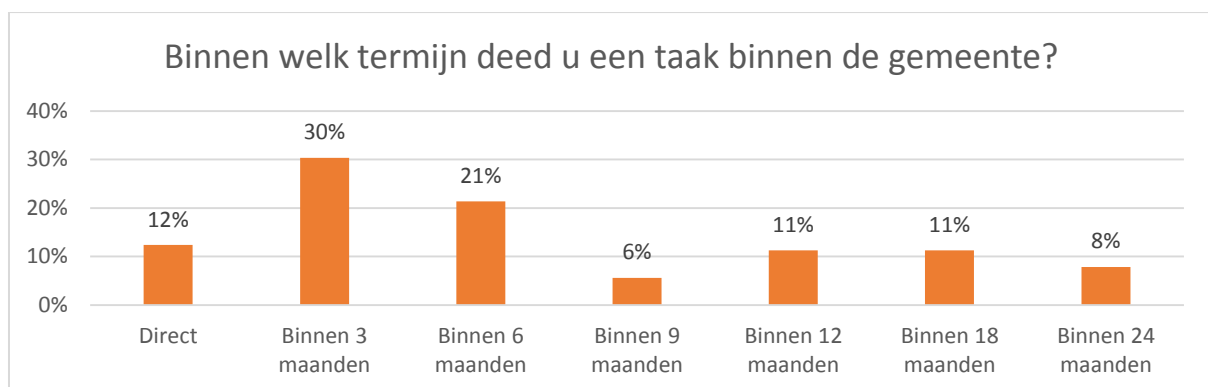

8.2.4 TAAKVERVULLING

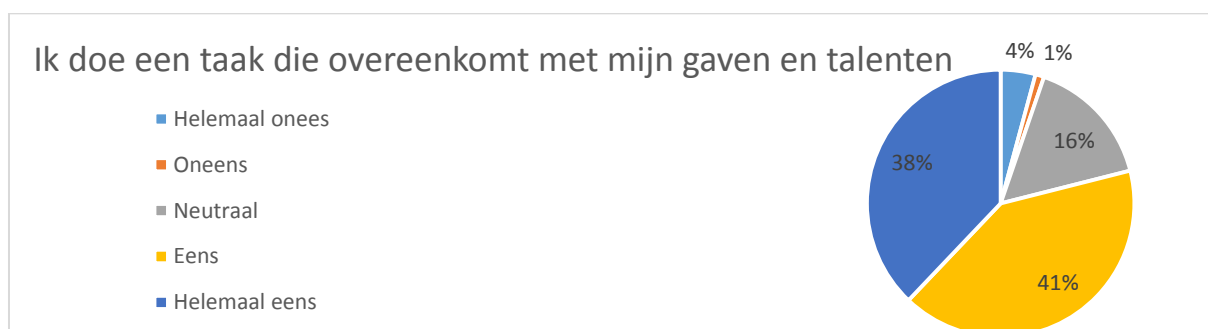
De respondenten is gevraagd of ze een taak uitvoeren binnen de gemeente. We zien dat 21% geen taak uitvoert. De rest heeft wel één of meerdere taken. 11% geeft aan meer dan 3 taken te hebben in de gemeente.

Gevraagd is binnen welke termijn mensen een taak deden. 63% van de respondenten deed een taak binnen 6 maanden. 12% deed direct bij binnenkomst van de kerk een taak. 80% deed binnen een jaar een taak.

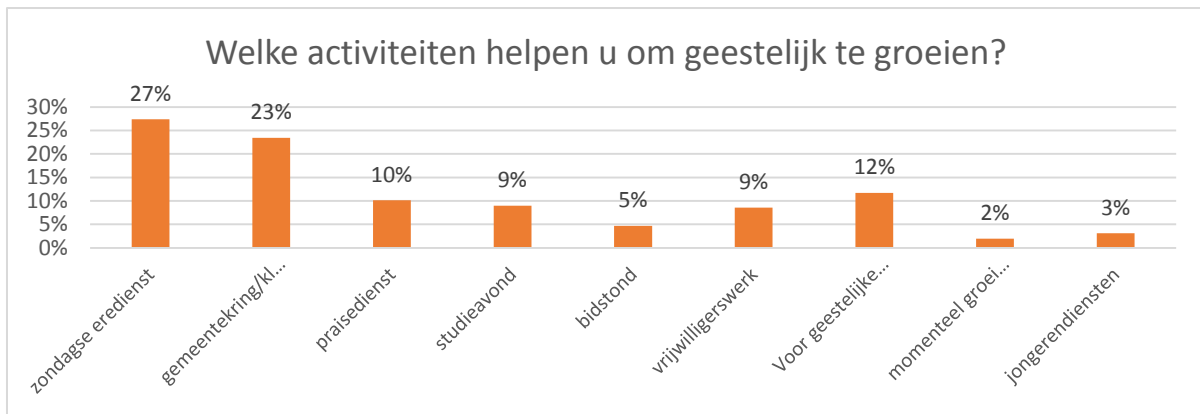

Vervolgens is de respondenten gevraagd of ze een taak doen die past bij hun gaven en talenten. 5% geeft aan dat dit niet het geval is. 79% geeft aan dat ze wel een taak doen die past bij hun gaven en talenten.

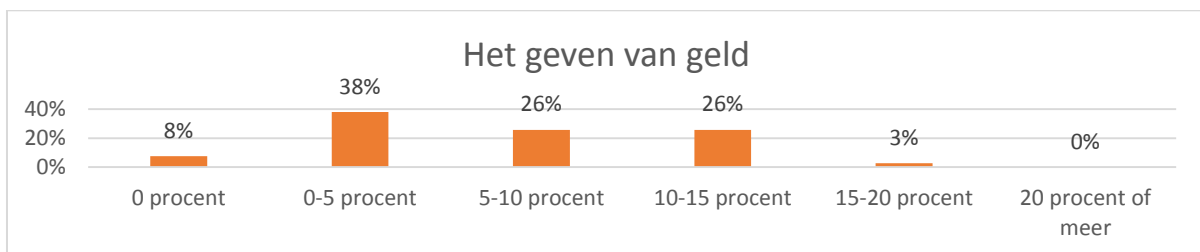

8.2.5 GELOOFSLEVEN

De respondenten is gevraagd in hoeverre hun geloofsleven in de huidige kerk wordt uitgedaagd. Als gemiddeld cijfer geven de respondenten een 7,5. Vervolgens is de respondenten gevraagd welke activiteiten de gemeentebezoekers helpen om geestelijk te groeien. Hiervan geeft 27% aan dat de zondagse eredienst de voornaamste activiteit is waardoor ze groeien. Dit wordt gevolgd door de gemeentekringen met 23%.

Ook is de respondenten gevraagd naar het percentage dat ze aan de kerk geven. 8% Van de respondenten geeft niet. 29% van de respondenten geeft 10% of meer.

8.2.6 GEMEENTEKRING

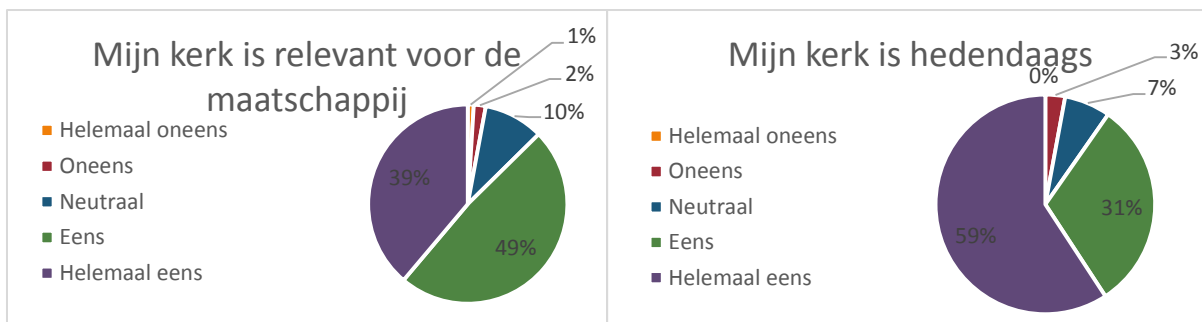
De respondenten is gevraagd naar de ervaring rondom de gemeentekring. 64% Van de respondenten geeft aan dat ze naar een gemeentekring gaan, 21% gaat niet naar een gemeentekring en 15% geeft aan soms naar een gemeentekring te gaan. Ook is de respondenten is gevraagd om de gemeentekringen te beoordelen met een cijfer. Gemiddeld krijgt dit een 7,4. 11% Van de respondenten beoordeelt dit met een 5 of lager.

Vervolgens is de respondenten gevraagd wat de voornaamste reden is voor het gaan naar een gemeentekring. 45% Van de respondenten geeft aan dat de voornaamste reden is om elkaar beter te leren kennen. Het merendeel (64%) van de respondenten geeft aan dat dit doel daadwerkelijk behaald wordt. 31% Staat hier neutraal in.

8.2.7 STRUCTUUR

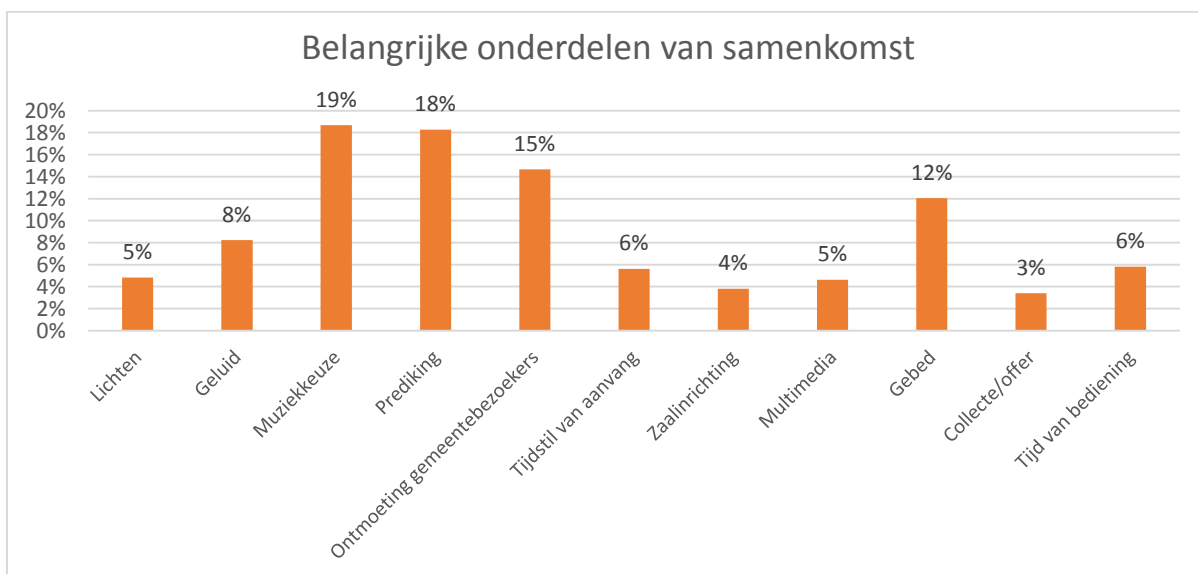
De respondenten is gevraagd in hoeverre ze vinden dat hun kerk relevant is voor de maatschappij. 88% van de respondenten is het hier mee eens. Slechts 3% is het hier niet mee eens. Vervolgens zijn de respondenten gevraagd of ze vinden dat hun kerk een hedendaagse kerk is. 90% van de respondenten geeft aan dat dit inderdaad het geval is. Waaruit blijkt dat de respondenten vinden dat hun kerk relevant en hedendaags is, is niet nader onderzocht.

8.2.8 EREDIENST

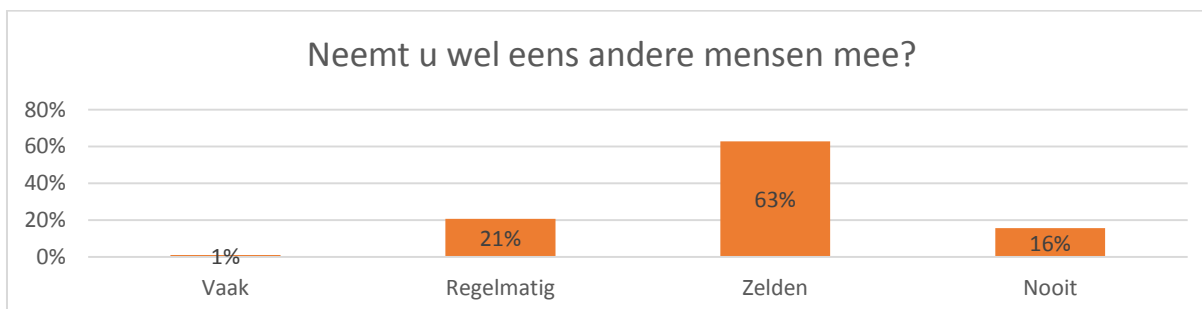
82% van de respondenten geeft aan elke week de samenkomst te bezoeken. Ook is gevraagd de samenkomst (in zijn totaliteit) te beoordelen met een cijfer. De respondenten geven dit gemiddeld een 7,9. 97% van de respondenten beoordeelt dit met een 6 of hoger. Ook is gevraagd om de losse onderdelen in een eredienst te beoordelen. Opvallend is dat 20% van de respondenten het geluidsvolume een onvoldoende geeft.

Vervolgens is gevraagd naar welke elementen gemeentebezoekers belangrijk vinden in een zondagse eredienst. De muziekkeuze, prediking en ontmoeting met gemeentebezoekers zijn de 3 voornaamste elementen die zij als belangrijk waarderen.

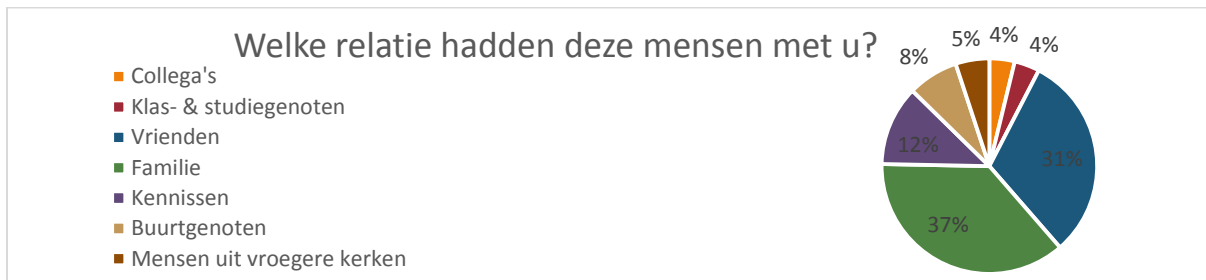

8.2.9 DOELGROEP

De respondenten is ook gevraagd of ze wel eens mensen meenemen naar de samenkomst. 16% van de ondervraagden neemt nooit mensen mee. 63% neemt zelden mensen mee.

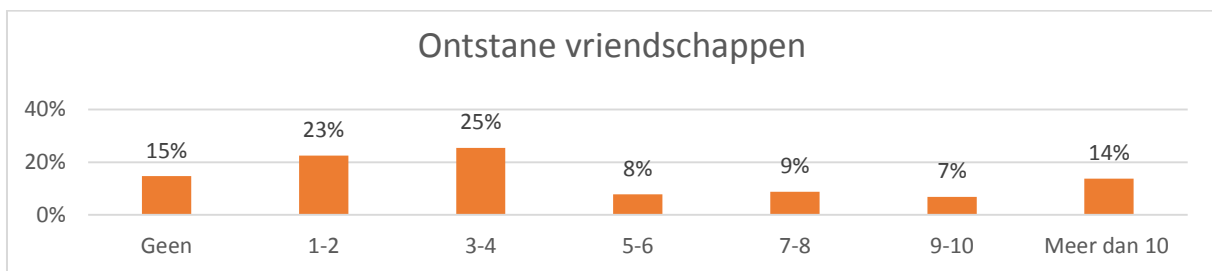

Vervolgens is hen gevraagd, indien van toepassing, welke relatie ze met deze mensen hadden. Hierin zien we dat de meeste respondenten aangeven dat dit familie (37%) en vrienden (31%) zijn. De populairste activiteiten waarin deze mensen naar toe worden genomen zijn de diensten rondom kerst (43%). 10% Van de ondervraagden geeft aan deze mensen mee te nemen naar de reguliere zondagse eredienst.

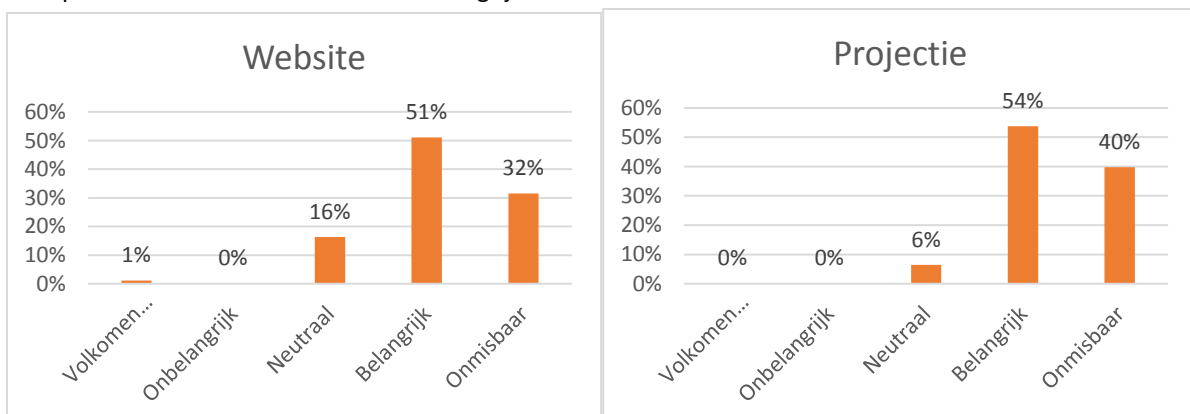
8.2.10 GEMEENSCHAP

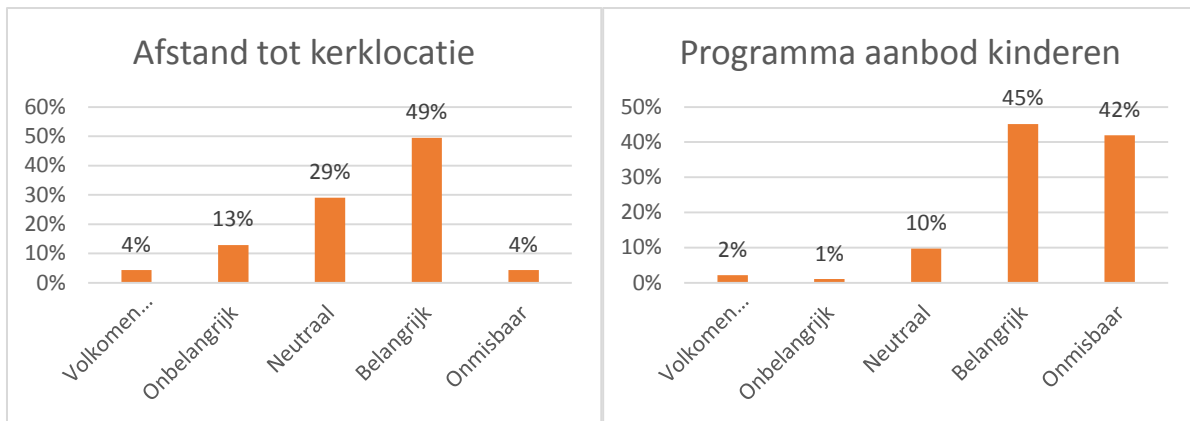
De respondenten is ook gevraagd naar de ervaring in omgang met andere gemeentebezoekers. Hen is gevraagd om dit een cijfer te geven. Gemiddeld geven de respondenten dit een 8. Dat dit als positief wordt ervaren blijkt ook uit het aantal vriendschappen dat is ontstaan in de kerk. 85% van de respondenten geeft aan dat er minimaal 1 vriendschap is ontstaan in de huidige kerk. Bij 38% van de ondervraagden hebben ze zelfs meer dan 5 vriendschappen ontwikkeld in hun huidige kerk.

8.2.11 FACILITAIRE KENMERKEN

Als één van de laatste onderwerpen is de respondenten gevraagd naar hun ervaring en visie op de facilitaire kenmerken. Hen is gevraagd hoe belangrijk ze een bepaalde elementen ervaren. Wat opvalt is dat het zingen vanaf een projectiescherm als erg belangrijk wordt ervaren (94%). Daarentegen wordt in verhouding de afstand tot de kerklocatie als veel minder belangrijker ervaren (17%). Het programma-aanbod voor kinderen wordt dan wel weer als belangrijk tot onmisbaar ervaren (87%). Een goed uitziende website wordt door de respondenten ook als belangrijk ervaren (83%). Daarentegen wordt de aankleding van het gebouw en kantoren voor personeelsleden als veel minder belangrijk ervaren.

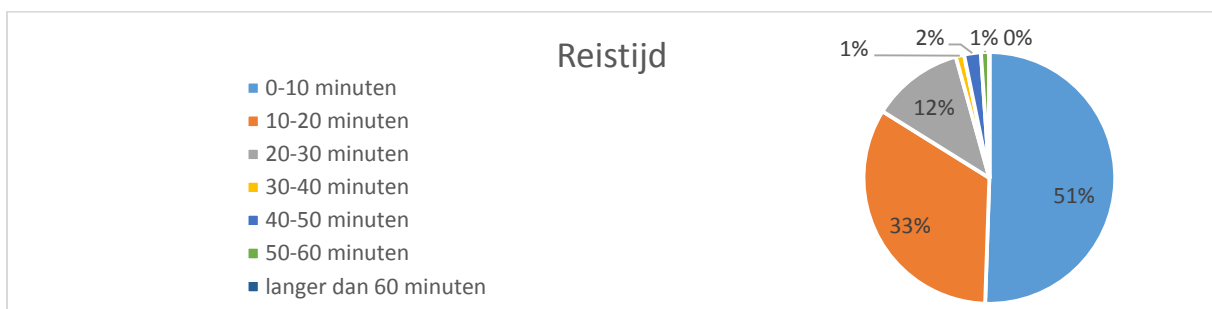

8.2.12 OVERIG

Als het gaat om de samenstelling van de kerken zien we dat dit heel verschillend is. Met name als we kijken hoe de verhouding is tussen gedoopte mensen en als kind gedoopte mensen.

Tot slot hebben we de respondenten gevraagd hoe lang ze onderweg zijn om naar de locatie van hun kerk te komen. 96% van de respondenten geeft aan minder dan 30 minuten onderweg te zijn. Voor 51% is het zo dat ze binnen 10 minuten reistijd van de kerklocatie wonen.

8.3 SAMENVATTING

We hebben in dit hoofdstuk de analyse van de resultaten van het survey-onderzoek besproken. Het gaat hierbij om een samenvatting van datgene wat opviel bij het verwerken van de resultaten. We hebben gezien hoe de respondenten verklaringen geven welke elementen hebben gezorgd voor numerieke groei binnen hun kerk. Ook hebben we gezien welke elementen zij als belangrijk ervaren. Verschillende elementen, zowel interne als externe factoren, van gemeentegroei zijn hierbij aan bod gekomen.

9 ANALYSE DIEPTE-INTERVIEWS

9.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk worden de resultaten beschreven van de diepte-interviews die gehouden zijn met de desbetreffende voorgangers. Er wordt een overzicht gegeven van de 7 diepte-interviews die gehouden zijn. Daarbij wordt beschreven welke overeenkomsten en verschillen er zijn. Met het beschrijven van de onderzoeksresultaten wordt antwoord gegeven op de volgende deelvraag:

‘Welke elementen zorgen volgens de gemeenteleiders voor groei?’

In deze analyse worden de grote lijnen samenvattend weergegeven. Deze resultaten worden vervolgens ondersteund met enkele citaten uit de diepte-interviews. Verdere informatie over de interviews is in de methodiek van het onderzoek te vinden (hoofdstuk 5).

9.2 RESULTATEN

9.2.1 CULTUUR

In elk interview dat gehouden is geeft de respondent aan dat de cultuur in hun kerk als ontzettend belangrijk wordt gevonden. Deze term werd door de voorgangers veel gebruikt tijdens het interview. Vaak verwezen de voorgangers gedurende het interview opnieuw naar de cultuur van de gemeente. In welke mate van belangrijkheid, daar wordt verschillend over gedacht. Voor de één is cultuur belangrijker dan visie, voor anderen lopen deze parallel naast elkaar.

‘Cultuur is natuurlijk enorm belangrijk. Dat is de grond. Dat is de grond waarin je zaait. Dus krijg je de cultuur goed, is de zaad vruchtbaar, dan zie je vermenigvuldiging. Dus een gezonde cultuur is heel belangrijk. Zodra de cultuur vergiftigd is, dan wordt het moeilijk.’ Respondent 2

Wat duidelijk naar voren komt bij de respondenten is dat er in de kerken heel expliciet wordt gesproken over de cultuur. Zowel intern op leiderschapsniveau, als extern met de gemeentebezoekers wordt de cultuur besproken. Daarnaast wordt duidelijk dat cultuur een element is die bewust gebouwd moet worden of dat het zichzelf bouwt.

‘Maar het probleem is namelijk dat als je cultuur niet bewust bouwt, dan wordt het voor je gebouwd. Want cultuur bouwt zichzelf. Maar je kan wel actief de cultuur bouwen. Ik denk dat dat heel belangrijk is. Dat je actief blijft spreken over het plaatje wat je wilt zien hoe de kerk eruit zien, hoe het huis van God eruit ziet, hoe we met elkaar omgaan. Dat is voor mij cultuur.’ Respondent 4

Opvallend is dat er door de respondenten over het algemeen dezelfde elementen van cultuur wordt beschreven en nagestreefd wordt in hun kerken. Op de vraag hoe de cultuur binnen de kerken het beste omschreven kan worden kwamen de volgende woorden het meest naar voren:¹

Kenmerk	Omschrijving	Kom voor bij aantal kerken
Excellence	Het streven naar juiste middelen en een goed gebruik hiervan. ‘we doen dingen goed, of we doen ze niet’.	7

¹ Omschrijving in gebaseerd op interpretatie van uitspraken van de respondenten ondersteund met quotes.

Gastvrijheid	Zorgen dat mensen zich thuis voelen en hen helpen om dit te laten zijn.	5
Vrijgevig	Niet alleen in geld, maar ook in tijd en middelen.	4
Hedendaags/modern	Aansluiten bij de hedendaagse maatschappij/cultuur.	6
Relevant	Zodanig praktisch dat mensen datgene wat ze gehoord hebben kunnen toepassen in hun dagelijks leven.	6
Relationeel	Het omzien naar elkaar. 'Gezien worden en gekend zijn.'	4
Bijbelvast	De Bijbel staat centraal.	3
Verwachting	De verwachting dat God in ons midden is, en Hij zichzelf zal laten zien.	3
Iedereen is welkom	Iedereen is welkom, ongeacht achtergrond, levensstijl en/of overtuiging.	3

Opvallend is dat deze kenmerken van de cultuur ook voorkomen in de andere elementen van het kerk-zijn. Als we bijvoorbeeld kijken naar de eredienst, dan zien we dat de elementen van de cultuur ook daarin verweven zijn.

9.2.2 DOELGROEP

De doelgroep waarop de kerken zich richten zijn voornamelijk mensen die nog niet geloven. Mensen die Christus nog niet kennen. Maar ook geven enkele respondenten aan dat ze zich ook richten op mensen die niet meer in de kerk komen. Zij richten zich erop om hen weer in de kerk te krijgen. Al geven ook een aantal respondenten aan dat iedereen onder hun doelgroep valt.

'We kijken altijd naar firsttimers. Met firsttimers bedoel ik mensen die niet bekeerd zijn. Mensen die komen voor de eerste keer. Of ze zijn bekeerd of niet, maakt niet uit, maar ze komen voor de eerste keer. En we doen onze dienst op een manier zodat ze niet gaan schrikken' Respondent 5

Van de respondenten geven er 4 aan dat de manier waarop men dit probeert te bereiken is door het uitnodigen van familie en vrienden.

'Kijk wat helpt maar dat is dat het begint ermee dat mensen hun vrienden meenemen. Weet je, dus als het gaat om numerieke groei. Maar, het belangrijkste is, één van de belangrijkste dingen is dat mensen hun vrienden meenemen. Dat is denk ik één van de belangrijkste dingen. Ik bedoel, de kerk groeit niet door advertenties, naambekendheid, mooi gebouw, allemaal niet. Dus factor nummer 1; mensen brengen mensen mee.' Respondent 2

'Zou jij je vrienden meenemen? Of niet, of aarzel je daarover? En waarom wel of niet? Want, in de westerse kerk, het overgrote deel van de groei van de kerk is toch altijd vrienden die vrienden meenemen. Dat is het overgrote deel van de groei.' Respondent 6

2 respondenten geeft aan dat een 'getransformeerd leven' het beste evangelisatiemiddel is wat er bestaat. Dit maakt dat het voor vrienden en familie aanstekelijk is om ook mee te gaan naar de kerk.

'En hoe mensen, mensen mee? Onze ervaring is dat mensen, mensen meenemen als ze zien dat hun vrienden écht veranderen. Dat ze zeggen 'joh wat is er met jou aan de hand', 'wat is er verandert aan jou', 'wat gebeurt er in jou leven', dat ze zeggen 'joh ik ga naar de kerk, ga je een keer mee?'" Dus dat werkelijke transformatie van levens, die opgemerkt worden door vrienden, burens, collega's. Die vervolgens leidt dat ze hun vrienden willen meenemen. Dus dat is een belangrijke.' Respondent 2

Dat het lastig is om een balans te zoeken tussen diepgang voor de mensen die al langer komen en laagdrempelig voor de nieuwelingen wordt duidelijk wanneer hier naar gevraagd wordt. Hier wordt verschillend over gedacht. 2 respondenten geven aan dat mensen die al langer in de kerk komen een houding moeten hebben om niet voor zichzelf naar de kerk te komen, maar om nieuwe mensen mee te nemen.

'Kijk weetje wat ik geloof dat is als mensen een tijdje christen zijn, een aantal jaar. Dat ze zich zouden moeten realiseren dat ze een missie hebben. Het zou heel jammer zijn dat als iemand 10 jaar christen is en nog steeds voor zichzelf naar de kerk komt' Respondent 6

Dat men zich richt op niet-kerkelijke mensen uit zich onder andere in de opzet van de eredienst. De respondenten richten de eredienst op een bepaalde manier in. Dit doen ze om de vooroordelen van mensen weg te halen. Vooroordelen over hoe de kerk hoort te zijn en het beeld dat mensen bij de kerk hebben. 5 respondenten geeft aan dat ze hier bewust mee bezig zijn om de vooroordelen van deze doelgroep weg te willen halen.

'Mensen hebben heel vaak vooroordelen over wat de kerk is. Bij voorbaat al, je staat 10-0 achter voordat ze überhaupt hier nog maar komen. En elke keer als we het mogelijk kunnen maken om een stukje van die vooroordelen te ontkrachten, dat christenen saai zijn, dat kerk saai is, dat het een kliekje is, weet ik het allemaal. Vanaf dat ze de auto parkeren dat ze ons eerste welkomsteam zien staan, met een glimlach van daar kun je heen. Dat ze moderne kleren aan hebben, dan dat je misschien zou verwachten. Dat ze hier ontvangen worden door mensen die gastvrij zijn, die houding hebben. Dat ze binnenkomen en denken 'he dit ziet er wel gewoon normaal uit, dit is wel cool'. Dan weet je wat je aan het doen bent is eigenlijk die vooroordelen weg aan het halen en daardoor wordt het hart open.' Respondent 4

De ondervraagde respondenten ontkennen niet dat er mensen uit andere kerken hun diensten bezoeken. Maar geven toch expliciet aan dat het merendeel van nieuwe bezoekers mensen zijn die voorheen niet (meer) een dienst bezoeken. 1 respondent geeft aan dat aan het begin van de kerkplanting de groei ontstond uit mensen die uit nieuwsgierigheid de diensten bezochten. Maar naarmate de nieuwigheid eraf was, het bezoekersaantal daalde.

'Sommige mensen kun je gewoon niet binnen houden. En wij merken, echt waar, elke zondag komen er nieuwe mensen binnen. Maar sommige van de nieuwe mensen, sommige pass-bey. Mensen die nieuwsgierig zijn naar < naam kerk >. Van andere kerk. Mensen die zoeken naar een andere kerk. Maar ze horen misschien hoe wij dingen doen en denken 'who, ik ga daar op zondag ook naar toe. Kijken hoe ze dingen doen.' Respondent 5

9.2.3 EREDIENST

Wanneer er werd gevraagd naar de invulling van de zondagse eredienst werd al snel duidelijk dat de cultuur in de gemeente zichtbaar wordt tijdens de eredienst. Hedendaags, praktisch en excellence waren woorden die regelmatig bij alle respondenten terugkwamen. Opvallend daarbij is dat gedurende de interviews met name veel werd gesproken over de pragmatische kant van de eredienst en niet over het inhoudelijk geloof.

‘Onze zondagdienst is voor ons heel belangrijk. We zeggen altijd bij ons zondagdienst moet 5 sterrenstijl zijn. In de zin van als mensen binnenkomen ze moeten dit gevoel hebben van ‘wauw, is dit een kerk?’ Dus wij zorgen ervoor dat muziek echt goed is en de prediking dat het ook mensen aanspreekt.’ Respondent 5

Het valt op dat de eredienst een laagdrempelige insteek heeft bij alle respondenten. De zondagse eredienst is er bij de meeste kerken voor om ‘niet-bekeerden’ te bereiken met het evangelie. Hier wordt dan ook veel aandacht aan gegeven. Dit wordt zichtbaar in de verschillende elementen van de eredienst. Het gebruik van middelen als licht, muziekkeuze, gebruik van multimedia, etc. wordt ingezet om deze doelgroep te bereiken. 4 Respondenten geeft aan heel bewust zijn/haar taalgebruik aan te passen naar hun doelgroep zodat iedereen het kan begrijpen.

‘En dan komen ze dus binnen, en dan kopje koffie, de loungemuziek staat op. Dat is niet eens worship, het is vaak gewoon bekende nummers die je op radio hoort, maar dan gewoon muzikaal, zeg maar alleen de muziek, mooie lounge. Dus dat is al van ‘hé dat ken ik’.. En dan komen ze binnen en dan doordat alles wat ze zien, weet je licht dat is al bezig en mensen spreken elkaar. Dus eigenlijk proberen mensen vanaf buiten dat ze uit de auto stappen proberen ze alle mee te nemen van ‘he, tof dat je erbij’ en de hele stijl werkt dan vooroordeel verlagend.’ Respondent 3

De structuur van de diensten zijn bij alle kerken belangrijk. Er wordt in elke kerk met draaiboeken gewerkt, en de opbouw van de dienst is elke zondag het zelfde. Hoewel een aantal kerken aangeven niet altijd op deze manier te hebben gewerkt. Toch wordt deze ‘nieuwe manier’ als positief ervaren. In die zin is er op zondagochtend ook geen ruimte voor spontane dingen. Het draaiboek wordt van te voren bepaald en er wordt dan ook niet van afgeweken.

‘We proberen gewoon dat het mooi loopt, dat het in elkaar overloopt. Dat er goed over na gedacht is. Dat jij voelt ‘hier is echt aan gewerkt’. Hier zijn mensen die dit met veel liefde allemaal doen. Het team op het podium, diegene die de mededelingen doen, de sprekers, dat je proeft van ‘ja, hier is over nagedacht, dit zit wel goed in elkaar’ Respondent 6

Inbreng van gemeenteleden tijdens de eredienst wordt verschillend gewaardeerd. 4 Respondenten geven expliciet aan dat het uiten van aanbidding door middel van vlaggen niet wordt gewaardeerd. Ook het delen van profetische woorden wordt niet gedaan tijdens de eredienst. De motivatie hiervoor is dat dit afleidend zou kunnen zijn en dat mensen in de dienst dit niet kunnen begrijpen.

‘So if it’s distracting for people, we prefer people don’t do it. We want to create an environment where people can worship.’ Respondent 7

‘Wat voor ons heel belangrijk is dat wat er gebeurt niet afleidt van dat wat God aan het doet.’ Respondent 1

9.2.4 LEIDERSCHAP

Dat het onderwerp leiderschap voor de voorgangers een belangrijk element is werd al heel snel duidelijk. Het merendeel van het interview ging over het thema leiderschap. Verschillende aspecten van leiderschap kwam hierin naar voren. Er werd gesproken over hoe leiderschap wordt vormgegeven in de gemeente als de rol van de voorganger zelf. De respondenten geven aan dat leiderschap een ontzettend belangrijk onderdeel is als het gaat om de groei van de gemeente.

‘Dus aan het eind van de rit, kom je terug bij het hart van de leider, geestelijke leven van de leider, daarmee de passie van de leider, leven van de leider. En dat is wat aanstekelijk is. Passie is aanstekelijk, dat is wat andere mensen in vuur en vlam zetten. En dat is waarom ze anderen mensen meebrengen. En dat is uiteindelijk de echte groei.’ Respondent 2

‘whatever’s happens in my church is coming through my leadership’ – [Respondent 7](#)

5 van de respondenten geven aan dat ze een persoonlijke roeping van God hebben ervaren. 2 Respondenten geven expliciet aan dat kerkplanting niet iets is wat iedereen zou kunnen. Of dat men vanuit eigen initiatief zou moeten opzetten, maar dat het vanuit een roeping zou moeten ontstaan.

‘Je moet wel door God geroepen zijn natuurlijk om te leiden. En om daar met de autoriteit van God te staan.’

[Respondent 1](#)

Als we kijken naar welk type leiderschap dit vraagt van de leider dan spreken 2 respondenten hier over apostolisch leiderschap. Hoewel de andere respondenten deze term niet expliciet bij naam noemen, omschrijven ze dit type leiderschap wel als een vereiste. Hierbij is het opvallend dat de 2 voorgangers die meerdere kerken hebben gesticht deze term wel expliciet gebruiken.

‘Dus ik geloof heel sterk in een gemeente, en dat geldt voor iedere organisatie, tenzij je hem alleen in maar stand wil houden, is dat dan een pionier is. Een Apostolisch iemand is die de gemeente leidt. Op dat moment kan je verwachten dat er expansie is. En dat je wil dat zo iemand de gemeente leidt, moet hij ook de bevoegdheden hebben om die te leiden.’ [Respondent 2](#)

Wanneer we kijken naar de leiderschapsstructuur zoals die in de kerken wordt gehanteerd, dan zien we dat dit een leidersgedreven model is. Geen enkele gemeente heeft een democratisch leiderschapsstructuur. Elke gemeente heeft hier bewust voor gekozen. Opvallend is dat de voorgangers negatief staan tegenover een democratisch leiderschapsmodel. 3 respondenten noemen dit model on-Bijbels. Ze geven daarbij aan dat het onderwerpen aan leiderschap belangrijk is. De respondenten vinden het voornaamste voordeel van dit leiderschapsmodel dat er sneller gehandeld en keuzes gemaakt kunnen worden.

‘The Kingdom of God is not a democracy. Gods Kingdom is the Kingdome of God. And I think, submission to lead is godly. That is submission to godly leadership.’ [Respondent 7](#)

‘Ik zie nergens in de Bijbel de democratisch model’ [Respondent 6](#)

De respondenten geven aan dat ze ervan bewust van zijn dat dit gehanteerde model anders is dan dat in de meeste Nederlandse kerken wordt gebruikt.

‘Bijvoorbeeld hoe je beslissingen maakt. Wie de, of je een democratisch gemeentemodel hebt, of meer een leider gedreven model hebt. Dat heb ik altijd heel goed zien werken in < naam kerk >. En wat eigenlijk heel anders is in de gemiddelde Nederlandse evangelische kerk. Die veel meer een democratischer model heeft.’

[Respondent 1](#)

Als er vervolgens werd gevraagd naar de accountability van het leiderschap gaf elke voorganger aan dit belangrijk te vinden. Dat is de reden waarom de kerken werken met ‘overseeërs’ of ‘adviceboard’. Bij conflicten in leiderschap of in de gemeente kan het advies worden gevraagd van dit overkoepeld orgaan. Ze geven advies aan de voorganger en de gemeente. Opvallend daarbij is dat in elke gemeente de overseeërs of adviceboard is samengesteld door de voorganger zelf. Vaak zijn ze bevriend met de voorganger en hebben ze een connectie met de voorganger. De leden van dit overkoepeld orgaan komen op regelmatige basis in de gemeente. De leden hiervan zijn mensen uit andere kerken. Vaak zijn dit grotere kerken dan de eigen kerken. Voor de voorgangers zijn deze kerken een bron van inspiratie. Daarnaast komen veel leden van dit overkoepelend orgaan uit het buitenland.

‘adviceboard zijn voorgangers uit andere kerken die hun sporen verdient hebben. En die dus zeg maar adviserende rol hebben naar mij en mijn vrouw’ [Respondent 2](#)

‘En ik ben diegene die de mensen heeft uitgekozen. Niet mijn team. Nee, ik kies de mensen uit. Dit zijn mensen, I have relationship with. En nogmaals mensen die ons DNA hebben’ Respondent 5

9.2.5 STRUCTUUR

De ondervraagde kerken werken allemaal met dezelfde opzet als het gaat om het kerkplantingsmodel. Nieuwe kerken die door de moedergemeente worden gesticht worden campussen genoemd. Kerken die al bestonden maar zich aansluiten bij de moedergemeente worden dochtergemeenten genoemd. Opvallend daarbij is dat wanneer een kerk de naam van de moedergemeente mag dragen, dit pas mag wanneer de herkenbaarheid van de moedergemeente dan ook volledig zichtbaar is. Dit wordt niet alleen zichtbaar in bijvoorbeeld de huisstijl of promotie doeleinden, maar uit zich ook in de activiteiten die er zijn en hoe die uitgevoerd worden.

‘Als je de andere locaties binnenloopt, dan is het of je bij < kerknaam > binnenloopt. Maakt niet uit waar je binnenloopt. Net als bij MC Donalds. De cultuur staat. Dus waar je ook bent, het is hetzelfde. Het enige wat verschilt is de grote, en daarmee soms zeg maar, de kwaliteit. Mocht je naar MC Donalds gaan dan heb je grote vestigingen die heel luxe zijn, waar alles draait en alle producten verkopen. En soms heb je kleinere die een deel van het assortiment heeft. Dat is bij ons ook zo.’ Respondent 2

‘Nou zo’n traject doen we gauw zo’n jaar, 1,5 jaar over. Om elkaar te leren kennen. Zij ons en wij hun. Teams elkaar leren kennen. Je wordt toch een beetje familie. Dit betekent hun aanbiddingsleiders, onze aanbiddingsleiders. Hun kinderwerkers, onze kinderwerkers’ Respondent 6

Op de vraag of de facilitaire middelen (denkend aan licht, projectie, gebouw, financiën) bijgedragen hebben aan de groei van de gemeente waren de respondenten het unaniem met elkaar eens: ‘Heeft het bijgedragen? Ja. Is het ervan afhankelijk? Nee.’ De facilitaire middelen helpen om mensen in de kerk te krijgen, maar dat is volgens de respondenten niet datgene wat ze bij de kerk houdt.

‘In het begin is het misschien leuk. ‘oh gaaf ze, ze hebben hier een band. Oh gaaf zeg, ze hebben hier knipperende lichten.’ Dat is leuk, in het begin, maar uiteindelijk blijven mensen daar niet voor. Mensen blijven hier uiteindelijk omdat ze iets horen wat ze toe kunnen passen in hun dagelijks leven en wat God kan doen in hun leven. En dat ze Hem beter leren kennen.’ Respondent 4

‘Zeker helpt dat. Toen wij hier de kerk kochten deze kerk. Ja, dat gaf echt enorme groei boost gewoon.’ Respondent 6

Ook geven 2 respondenten nadrukkelijk aan het belang van een goed kinder- en jeugdwerk. Volgens deze respondenten heeft dit binnen hun kerken tot groei geleid.

‘Maar het kinderwerk, dat is voor ons ook echt een belangrijk ding. Wij hebben hier mensen die komen hier echt omdat ze zeggen ‘mijn kind heeft het hier naar zijn zin, en die komt hier blij terug’. Respondent 4

De ondervraagde kerken kennen geen vorm van lidmaatschap. Reden waarom dit zo is, verschilt.

Bij ons hebben we geen lidmaatschap. In tegenstelling in reguliere traditionele kerken. We hebben geen lidmaatschap bij ons. We hebben ook bewust voor gekozen. Wat over de jaren hebben we gezien dat het niet werk bij ons. Respondent 5

9.2.6 KERKPLANTING

De twee ondervraagde voorgangers die zelf meerdere kerken hebben gesticht geven aan dat de droom op het moment dat ze begonnen helemaal niet groot was. Ze geven aan dat ze geen grote dromen hadden en in eerste instantie niet het verlangen hadden om meerdere kerken te planten.

‘Die was niet zo heel groot. Het was gewoon één kerk stichten en hopen dat die in 10 jaar tijd... Nou als je toen had gezegd in 10 jaar tijd 500 mensen groot, had ik gezegd waar mag ik tekenen bij het kruisje’ Respondent 2

‘Het aantal wat we nu hebben, had ik ook niet durven dromen. Ik wou dat ik zou kunnen antwoorden ‘ik heb het al gezien’ weetje wel. De Heer heeft het allemaal al laten zien. Nou ik moet eerlijk zijn. Misschien had God het wel willen laten zien, maar ik heb het zo niet gezien.’ Respondent 6

Opvallend is dat alle respondenten aangeven dat de rol van de moedergemeente bij het planten van de kerk onmisbaar is geweest. Hoewel de respondenten hier andere woorden aan geven en de invulling hiervan anders hebben ervaren, vertellen ze dat één van de redenen van succes de rol van de moedergemeente is. Dit komt onder andere door het overnemen van cultuur, structuur, visie, resources, coaching en betrokkenheid. Zo spreekt één respondent over een aantal vrijwilligers (ongeveer 50) die een tijd lang elke zondag naar de kerkplant zijn gekomen om de cultuur en sfeer neer te zetten zoals die ook in de moedergemeente is. En zich in de loop van de tijd langzaam hebben teruggetrokken.

‘Zijn 50 mensen elke zondag heen en weer gereden. Inclusief ons. Mensen die geluid gingen opbouwen, licht gingen opbouwen, mensen in het welkomteam. En de opdracht was simpel; make it happen. Dus zorg dat we hier een kerk hebben staan, wat gewoon, waar we van zeggen ‘dit is hoe we als kerk willen zijn’ Respondent 4

‘Ik denk dat de multiside structuur. Heeft wel heel veel invloed op de numerieke groei’ Respondent 1

De reden om een kerk te planten verschilt onder de respondenten. Voor de één is het omdat hij ervaart dat God dit van hem vraagt, voor de ander is het omdat hij ervaart dat hier een behoefte voor is.

‘Us starting something in < plaatsnaam dochtergemeente > was not so much vision driven, but need-driven. 10% of our church came from that kind of area’ Respondent 7

Van de ondervraagde respondenten geven maar 2 aan dat ze onderzoek hebben gedaan naar de plaats en context waar ze een kerk gingen planten. Deze 2 respondenten geven aan dat ze weten wat er in de stad speelt en met wat voor mensen ze te maken hebben. De andere respondenten geven niet expliciet aan dat ze onderzoek gedaan hebben. 1 respondent geeft zelfs aan dat hij bewust geen onderzoek heeft gedaan omdat hij dan waarschijnlijk daar geen kerk geplant zou hebben. Opvallend is dat 3 respondenten met een negatieve toon spreekt over de context en woonplaats waarin de kerk zich bevindt.

‘Er zijn hier anders die in < moedergemeente >. Dus je kan niet één op één dingen op elkaar leggen. De dingen die in < moedergemeente > werken, werken niet altijd hier. Dus daar zullen we rekening mee moeten houden’ Respondent 4

‘En ik heb ook geen onderzoek gedaan. Als ik had geweten dat < plaatsnaam > zo’n zwaar moeilijke grond was, was ik ook niet gekomen. Na, serieus. Als je < plaatsnaam > kent, < plaatsnaam > is echt een Katholiek bolwerk’ Respondent 5

Opvallend is dat 1 respondent aangeeft een kerk geplant te hebben in een andere stad op grote afstand, maar dat deze mislukt is. Reden hiervoor is volgens hem de afstand met moederkerk en leiderschap, maar niet de plaatselijke context.

Van de respondenten geven 3 aan dat ze geboren zijn in de plek waar de kerk geplant is. De overige respondenten zijn dit niet. Ze zijn naar de plek verhuisd waar ze de kerk geplant hebben.

‘Ik woonde hier. Ja. Ik woonde hier. Dat was heel simpel voor ons. God zei, in onze beleving van ‘dit is de plaats dat ik gewoon wil dat je een kerk start’. Dat was alles behalve logisch. Terwijl hier 21 kerken, waren net 2 evangelische kerken begonnen. Dus niemand begreep waar we aan begonnen’ Respondent 2

6 van de 7 respondenten geeft aan dat de manier waarop ze kerk zijn anders is dan de bestaande kerken. Veelal geven de respondenten hier woorden aan als 'moderner' en 'hedendaags'.

'Dus we wilden wel met een hele nieuwe kleur komen' Respondent 3

'En, gewoon omdat hier niet veel is qua ons soort kerken zeg maar. Er zit hier een baptistenkerk in de wijk, heel veel Afrikaanse kerkjes enz., maar niet, verder niet iets wat op ons soort kerk lijkt' Respondent 4

5 respondenten geeft aan contact te hebben gezocht met andere kerken op het moment van kerkplanting. Al blijkt dit in sommige gevallen wel minimaal te zijn. Dit sluit aan bij de bevinden die Paas eerder deed (Paas S., 2015). Hiervan geven 3 aan dat er door andere kerken negatief is gereageerd op het komen van een nieuwe kerk. De voornaamste reden hiervan is volgens de respondenten dat voorgangers/dominees bang zijn dat mensen overlopen naar deze nieuwe kerken. 2 respondenten geeft aan dat er positief werd gereageerd op het komen van een nieuwe kerk. Bij de 3 kerken waar negatief werd gereageerd is dit in de loop van de tijd wel verandert. Nu zitten de voorgangers bij een interkerkelijk voorgangersoverleg en zijn ze meer geaccepteerd.

'Nu langzamerhand zijn we natuurlijk een geaccepteerd fenomeen. Ik bedoel dat is... Mensen kunnen niet meer ons heen natuurlijk' Respondent 2

'Eén kerk die ook in het gemeenteblad zette van "met treurige feit hebben wij te horen gekregen dat er weer een kerk start. We vinden dit heel verdrietig'. Gewoon hele negatieve berichten wat dan in hun kerkbode stond.' Respondent 3

9.2.7 INSPIRATIEBRONNEN

Op de vraag waar de respondenten hun inspiratie vandaan halen kwam er bijna een unaniem antwoord. Elke respondent antwoorde met: 'Hillsong'. Gedurende de interviews kwamen verschillende aspecten naar voren op welke gebieden Hillsong hen inspireert. De manier waarop de eredienst ingericht wordt, de cultuur, gebruik multimedia, jaarthema en de liederen. Ook zitten de kerken in het netwerk van Hillsong. Twee respondenten wordt persoonlijk gecoacht door een Hillsong voorganger.

'maar goed we luisteren veel podcast van Hillsong, dus leren heel veel dingen doen. De nieuwste CD als die uitkomt, pakken wij daar natuurlijk ook weer... We hebben contact met Hillsong Amsterdam, vertalen een paar, halen daar een paar weg. Op die manier. Je bent heel gefocust. Materialen krijgen we van Hillsong. Dus we kunnen inloggen op de FTP van Hillsong. Dus daar kun je soms flyers weghalen, opmaak.' Respondent 4

'Een jaar geleden kwamen natuurlijk in aanraking met Hillsong. We waren echt een andere soort kerk. Een kerk, we hadden vlaggen, weet ik het allemaal. En toen kwam op een gegeven moment Nick Caine en Christine Caine van Hillsong langs. En toen zei Nick 'joh mag ik een aantal dingen opschrijven, gewoon tijdens de dienst over jullie kerk?' En < seniorpastor > zei 'goed'. Dat werden 51 punten. En daarna heeft < seniorpastor > 6 uur met hem daarover gepraat.' Respondent 5

Daarnaast werd ook door twee respondenten ARC en de eigen moedergemeente/seniorpastor als inspiratiebron genoemd. Dit sluit aan bij de bevinden die Vermeer in zijn onderzoek deed. Een groot aantal pastors die hij interviewde voor zijn onderzoek verwezen naar deze kerken als voorbeeld. Ook zijn er veel Amerikaanse boeken over hoe je succesvolle gemeenten bouwt, waar de respondenten gebruik van maken. (Vermeer, 2015)

9.2.8 VISIE

Van de respondenten geven ze allemaal aan dat het een belangrijk onderdeel is. 4 respondenten haalt hierbij de tekst uit Spreuken 29:18 van de Bijbel vandaan waarin wordt gezegd 'Zonder visie verwildert het volk'.

‘De Bijbel zegt ‘zonder visie verwildert het volk’. Dus als je geen visie hebt gaat het volk verwilderen. Ga ze alle kanten uit.’ Respondent 4

Bij alle respondenten is het zo dat de voorganger/kerkplanter ook de visiedrager is van de kerk. Het is de voorganger die een visie heeft waar de kerk naar toe gaat. Het leiderschapsteam helpt de voorganger bij het verwezenlijken van de visie.

Van de respondenten vertellen 4 expliciet dat ze de ambitie hebben om als kerk te groeien en/of om andere kerken te planten.

‘Elke voorganger wil dat je qua aantallen gaat groeien. Dus ik ben daar heel ambitieus in. Ik ben qua kerk, ben ik heel persoonlijk, ik ben heel mensgericht, maar ik ben ook heel ambitieus. Dus ik doe ook wat ik kan doen, om de kerk te laten groeien. En steeds meer mensen bij te zien komen.’ Respondent 3

9.2.9 DRAAGVLAK

De voorgangers vinden het creëren van draagvlak bij de gemeentebezoekers belangrijk. Ze proberen dit op verschillende manieren te doen. Hoewel de kerken geen gemeentevergaderingen kennen hebben enkelen wel zogenaamde ‘visonights’. Tijdens deze avonden wordt de visie van de kerk uitgelegd. Toch is het podium op zondagochtend een plek waar veel van de visie wordt gecommuniceerd. Dit gebeurt niet alleen tijdens de mededelingen, maar ook gedurende de preken.

‘Nee, gemeentevergaderingen kennen we niet. Ja, kijk dat zit door alles heen. Kijk dat is in onze visie staat dat we betrokken zijn op gemeentestichting. In onze preken zit dat wij de komende jaren nieuwe campussen stichten. Dus mensen vragen zich meer af van wanneer. Dan; hoe waar, wie of wat, snap je? Dus, als ik morgen zeg, we gaan daar heen, zeggen ze “eindelijk” Respondent 2

Opvallend is dat de respondenten heel bewust de visie communiceren naar de gemeentebezoekers. Volgens hen zorgt dit voor draagvlak, maar zorg er ook voor dat gemeentebezoekers geïnspireerd blijven. Wanneer mensen zich niet kunnen vinden in de visie van de voorganger geven 2 respondenten expliciet aan dat ze dan wellicht beter naar een andere kerk kunnen vertrekken.

‘I think if you got a godly vision that inspires people, people want to come along.’ Respondent 7

‘Als mensen dan komen en zeggen “ja, maar ik wil liever dat het zo en zo gaat.” Dan zeg ik “nou dat is goed, maar er zijn heel veel andere kerken waar je ook naar toe gaat. Maar wij gaan het zo doen. Wij gaan zo’n kerk zijn. En als je dat niet bevalt; ja, jammer. Dat is prima’ Respondent 1

Op de vraag hoe om wordt gegaan met ethische standpunten wordt vrijwel identieke antwoorden gegeven door de respondenten. ‘Iedereen is welkom’ ‘We houden van iedereen’ zijn antwoorden die werden gegeven. 4 respondenten geeft aan dat ze deze mensen meenemen ‘on the journey’ en gaandeweg zullen ontdekken wat de Bijbel hierover zegt. Maar welke plek mensen vervolgens in de gemeenten hebben en welke taken ze mogen uitvoeren, daar wordt verschillend over gedacht. 5 respondenten geven aan dat mensen wel een vrijwilligerstaak mogen doen, maar dat deze mensen niet in een leiderschapspositie mogen staan. Leiderschapsposities zijn taken waarin een geestelijke verantwoordelijkheid zit en waarin hij/zij leiding geeft aan anderen. Hierbij kunnen we opmerken dat de genoemde kerken een vrij orthodoxe standpunt hebben als het gaat om ethische conflicten.

‘Seks voor het huwelijk keuren wij volledig af. Homoseksueel met keuren wij ook af. Maar we veroordelen mensen niet. We nemen mee in een journey’ Respondent 5

'I think you got to things look case by case basis. And there's got to be some place where we draw a line. And were that place is, is grey. If we had someone who has actively homosexual and belief that's ok with God. That couldn't be in a leadership team. Because that's against the Bible. And doesn't represent us as church'

Respondent 7

9.2.10 GEMEENSCHAP

Hoewel de respondenten er van alles aan doen om datgene wat ze aanbieden er 'excellence' uit te laten zien, realiseren ze zich dat relaties onderling van groot belang is. 4 respondenten geeft aan dat het relationele aspect een onderdeel van hun cultuur is. 3 Respondenten geeft zelfs aan dat het de relaties zijn waarom mensen terugkomen naar de kerk.

'Dus de lichten, de beamer, de worship, na 3 keer wordt het gewoon. Dus het is niet waarom mensen blijven. Het is wel waardoor mensen komen. Maar als je ze dan doorvraagt van 'maar wat maakt dat mensen blijven'.

Dan zijn het echt de contacten en de prediking Dus je merkt eigenlijk in het begin is het de worship en het welkom belangrijk. En de looks. En dat is waarom mensen de 2e en de 3e keer terugkomen. Maar vanaf de 4e keer merk je heel erg van dan gaan mensen zich af vragen van 'dit is leuk allemaal, maar ga ik hier vrienden krijgen, ga ik mij hier thuis voelen' Respondent 3

'I think that what's people bring back. Relationships and Jesus. Pointing people to Jesus en building relationship'

Respondent 7

De respondenten werken allemaal met connectgroepen. Dit zijn kleine groepen waarin gemeentebezoekers elkaar op een door de weeksdag ontmoeten. Daarnaast wordt er ook op zondagochtend aandacht besteedt om elkaar te leren kennen. Zo worden er momenten in diensten gecreëerd waarin ze elkaar kunnen ontmoeten. Maar ook na afloop van de dienst is er hier gelegenheid voor.

'Ik geloof de kwaliteit van je relaties je vriendschappen, het persoonlijke aspect is echt heel belangrijk. Ze zeggen natuurlijk vaak mensen komen 2, 3 keer. Maar wat zal bepalen of ze terugkomen is toch echt de contacten. De vriendschappelijke contacten die ze krijgen. De connecties met mensen. We hebben de connectgroepen, noemen we niks voor niks het kloppend hart van de kerk. Dus als mensen hier komen en beginnen echt vrienden te krijgen. Echt leuk vriendschappelijk contacten waar ze wat aan hebben, dat helpt om ze thuis te laten komen zeg maar. Om het thuis gevoel te krijgen'. Respondent 6

9.2.11 FOLLOW-UP

Wanneer mensen voor het eerst in de kerk komen, wordt geprobeerd om mensen bij het gemeente-zijn te betrekken aldus de respondenten. Bij alle kerken is er na afloop van de dienst een speciaal team die er voor zijn om contact te leggen met deze 'nieuwelingen'. Dit leidt er toe dat mensen mee gaan doen aan het programma 'next steps'. Elke respondent geeft aan dat ze het Next Steps programma hebben in hun kerk. Tijdens dit programma leren bezoekers de gemeente kennen en worden ingeschakeld om een taak op zich te nemen.

'We betrekken ze ook heel snel. We geven ze heel vroeg al verantwoordelijkheden. Betrekken ze, zetten hun talenten in. Zodat ze echt, hier geplant zijn. En gewoon leuk vinden om naar de kerk te gaan en betrokken te zijn' Respondent 1

'Je hoopt ook dat dat heel erg organisch is. Dat het vanzelf gaat. En ook jaren zo geweest, maar je merkt in de mate waarin je groter wordt dat je steeds meer moet organiseren. Dus dat je twee kanten doet; en organisch laten zijn en steeds meer organiseren' Respondent 2

9.2.12 VRIJWILLIGERS

In de verschillende kerken worden er veel met vrijwilligers gewerkt. De respondenten geven aan dat iedereen, ongeacht achtergrond, een taak op zich kan nemen. 2 respondenten geven aan dat het niet persé nodig is om te geloven om een taak te kunnen vervullen. Wel geven de respondenten aan dat er een verschil is tussen praktische taken en geestelijke taken. Om geestelijke taken (ook wel leiderschapstaken genoemd) te kunnen vervullen moet er meestal wel aan een aantal voorwaarden worden gedaan.

‘Dus eigenlijk iedereen kan het meestal doen, zodra iemand een leiderschapstaak ambieert, dan hebben we eigenlijk wel bepaalde voorwaarden’ Respondent 2

3 respondenten geven aan dat de doop geen rol speelt in het vervullen van een taak. Wanneer men niet gedoopt is (op grond van eigen geloof) kan men alsnog een leiderschapstaak vervullen.

‘We kijken het eigenlijk heel persoonlijk. We hebben dus nu zelfs een meisje in het keyteam, zij is niet volwassen gedoopt’ Respondent 3

Alle 7 respondenten geven aan dat ze bewust bezig zijn om mensen hun gaven en talenten te ontdekken. Om vervolgens hen in te zetten bij een taak die het beste bij hen past.

‘Vervolgens helpen we ze om te ontdekken wat je gaven en talenten zijn. Of daar proberen we iets daarvan te pakken of te prikkelen van he waar ben je goed in? Wat doe je graag? Waar wordt je gelukkig van? Wat is je passie? En dan in stap 4 te helpen om een taak te vinden die bij ze past. Waar ze in kunnen groeien en waar ze eigenlijk de droom die God voor hun leven heeft tot uitvoering te kunnen brengen’ Respondent 1

9.2.13 GOD

Hoewel er in de interviews veel verschillende aspecten aan bod kwamen geven 4 respondenten aan dat God niet uitgesloten kan worden als het gaat om de numerieke groei. We zagen al eerder dat 5 respondenten aangaven een roeping van God te hebben ervaren. Maar ook in het verdere verloop van het kerkplantingsproces is het Gods hand die uiteindelijk tot zegen leidt.

‘En als ik echt eerlijk ben dan hebben we echt Gods hand gezien op deze kerk’ Respondent 5

‘Er is altijd een Gods factor. En er is altijd een zalving van de Heilige Geest. Ik denk kerkplanting, gemeentegroei is niet, doe dit, doe dit, en je bent er. Daar komt een heleboel gebed en een heleboel zalving bij kijken. Het is door zijn Geest, het is door gebed dat er verandering plaats vindt’ Respondent 1

9.3 AFRONDING

Hiermee zijn we aan het einde gekomen van de analyse van de diepte-interviews. We hebben gezien hoe de respondenten verklaringen geven welke elementen hebben gezorgd voor numerieke groei binnen hun kerk. Verschillende elementen van gemeentegroei zijn hierbij aan bod gekomen; zowel interne als externe factoren.

10 HOOFDSTUK 7: CONCLUSIES

10.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk worden de conclusies uit het empirisch onderzoek en de literatuuronderzoek beschreven. We voegen de resultaten van hoofdstuk 6 t/m 9 bij elkaar met het oog op elementen die hebben gezorgd voor numerieke groei bij kerken in het netwerk van ARC. Hiermee wordt antwoord gegeven op de hoofdvraag:

“Welke elementen bij evangelische/charismatische kerkplantingen in het netwerk van ARC Nederland hebben een effect gehad op de kwantitatieve groei?”

Zoals in de methodiek van hoofdstuk 5 beschreven staat is bijna onmogelijk om antwoord te geven op deze onderzoeksvraag. Wel zijn er indicaties dat de volgende onderdelen hier aan bij hebben gedragen.

10.2 CONCLUSIES

10.2.1 LEIDERSCHAP

Uit zowel de literatuur als het empirisch onderzoek blijkt dat leiderschap een belangrijke plaats inneemt met betrekking tot de kwantitatieve groei. In het netwerk van ARC zien we dat de leider/kerkplanter de visiedrager van de kerk is. De leider is de stuwende kracht achter alles wat er gebeurt in de gemeente. De visie om te groeien begint bij een leider of leidersechtpaar. Zij moeten er voor zorgen dat de visie breed wordt gedragen en gestalte krijgt. De leiders zijn personen met veel charisma, staan veel op de voorgrond en weten de gemeentebezoekers te inspireren met hun visie. Daarnaast moeten de leiders groei faciliteren door het scheppen van randvoorwaarden, welke zichtbaar wordt in de strategie.

10.2.2 STRUCTUUR

Het hebben van een duidelijke structuur binnen de kerk is een element die belangrijk is. Hoewel dit niet duidelijk in de literatuur naar voren komt, zien we dat dit wel nadrukkelijk naar voren komt in het empirisch onderzoek. We zien dat het gemeentemodel dat in veel kerken wordt gebruikt geïnspireerd is op het model van Hillsong. Van deze kerk, die oorspronkelijk komt uit Australië, wordt veel van overgenomen. Dit betreft niet alleen de liederen die worden gezongen, maar heeft o.a. ook invloed op het gebruik van een jaarthema, de elementen van een kerk, leiderschap en de cultuur binnen in de kerk.

Naast visie wordt er ook veel gesproken over cultuur. Hier wordt dan ook veel de nadruk opgelegd binnen de kerk. Het is de cultuur waardoor mensen getrokken worden naar de kerk. Cultuur bepaalt onder andere hoe mensen onderling met elkaar om gaan. Met als onderliggend principe dat niet het gebouw de kerk is, maar de gemeenschap met elkaar. De cultuur die de leiders zichtbaar willen zien, communiceren ze regelmatig naar de bezoekers en hun leiders. Opvallend is dat de cultuur zichtbaar wordt in het hele gemeentewezen van de kerk. Beginnend bij de leiders zelf die de cultuur voorleven en zodoende aanstekelijk voor anderen willen zijn.

Ook zien we bij zowel de diepte-interviews als bij het survey-onderzoek dat een goed kinder- en jeugdwerk een belangrijk element is. Gemeentebezoekers geven aan dat dit één van de redenen is waarom ze zich bij de huidige kerk hebben aangesloten. Ook de pastors erkennen dit en geven hier veel aandacht aan.

10.2.3 FOCUS OP MISSIONAIR ZIJN

Uit de literatuurstudie blijkt dat de sterke nadruk op missionair zijn leidt tot numerieke groei van de kerk. Hoewel er moet worden geconcludeerd dat niet inzichtelijk is wat heeft gezorgd voor groei. Of dit komt door nieuwe bekeerlingen of door het ‘rondpompen van gelovigen’ (Vermeer, 2015). De onderzochte gemeenten

leggen een accent op missionair zijn door primair vrienden en familie uit te nodigen voor een kerkdienst. Dit is hun voornaamste evangelisatie-middel. Dit wordt met name zichtbaar in de zondagse eredienst. Andere acties doen ze ook, maar hier ligt minder de nadruk op. De zondagse eredienst is dan ook zo ingericht dat het voor niet-kerkelijk goed te volgen is en dat ze begrijpen waar het over gaat. Zowel mensen die Christus nog niet kennen als mensen die niet meer naar de kerk gaan vallen onder de doelgroep die zij graag bereikt willen zien.

10.2.4 GEMEENSCHAP

‘Datgene wat mensen naar binnen trekt is de manier waarop we dingen doen. Maar datgene wat mensen bij de kerk houdt zijn de relaties’ aldus een respondent. Dit komt overeen met wat de literatuur en het empirisch onderzoek ons vertelt; de onderlinge relaties is wat mensen zoeken. Een “warme sfeer” wordt belangrijk gevonden en is een voorwaarde om nieuwe mensen aan te kunnen spreken. Niets voor niets hebben een groot aantal respondenten op hun website en andere pr-uitingen staan ‘welkom thuis’. Dit blijkt ook onder andere door het aantal vriendschappen wat ontstaan is in de kerken. 85% van de respondenten geeft aan dat ze 1 of meerdere vriendschappen in de kerk hebben. Ook het direct inzetten van mensen heeft een positief gevolg op de groei van de kerk. Dit zorgt ervoor dat mensen zich sneller verbinden aan de kerk en minder snel de neiging zullen hebben om de kerk te verlaten. Dit sluit aan bij het onderzoek van Vermeer: ‘Evangelische kerken hebben veel activiteiten per week om mensen te trekken. Dan ga je niet snel meer weg; er is een sociale ‘druk’ om te blijven’ (Vermeer, 2015).

10.2.5 AANSLUITEN OP DE HUIDIGE CULTUUR

Wat we vervolgens ontdekten is dat de onderzochte kerken aansluiten bij de huidige cultuur & maatschappij. Dit heeft een enorme aantrekkingskracht voor mensen die voor het eerst komen. Niet voor de mensen die al langer de dienst bezoeken. De diensten worden op een hedendaagse manier vormgegeven. Er wordt gebruik gemaakt van moderne muziek en wordt ondersteunt met licht en multimedia. Ook is er hedendaags taalgebruik dat voor bezoekers goed te volgen is. De voorganger is modern gekleed en maakt gebruik van praktische voorbeelden tijdens zijn preek. Ook is er aandacht voor *excellence*. In dingen die worden gedaan is tijd in geïnvesteerd en gebeuren goed. In een aantal gevallen wordt ook gekeken naar marketingtechnieken om op die manier de mensen te bereiken. Er zijn een aantal (buitenlandse)kerken die als voorbeeld dienen, waarbij men ook zaken overneemt die zijn vertaald naar de Nederlandse context. Ook met ethische thema’s wordt rekening gehouden met de cultuur. Mensen worden niet afgeschrikt, maar meegenomen ‘*on the journey*’.

10.2.6 RANDVOORWAARDEN

Er zijn verschillende elementen die van belang zijn en een belangrijke invloed hebben. Het gaat hierbij met name om een aantal facilitaire kenmerken. Een gebouw met genoeg ruimte is van belang zodat het groei mogelijk is. Ook de locatie waar het gebouw zich bevindt heeft invloed op de kerkgroei. Het financieel gezond zijn is van belang voor het onderhouden van de facilitaire middelen en de personele bezetting. Deze randvoorwaarden worden nauwlettend door de leiders in de gaten gehouden om daarmee kwantitatieve groei te kunnen faciliteren.

10.2.7 GOD

De kerken geven aan afhankelijk te zijn van God. Hij zegent het werk en opent deuren. Over het algemeen zijn de kerken orthodox. De Bijbel en de persoon van Jezus Christus staan centraal. Er ligt een sterke nadruk op persoonlijke bekering met daarbij het zoeken naar de persoonlijke beloften voor de gelovige. Er worden leringen onderworpen uit de Pinksterbeweging waarin God de wereld wil veranderen door het leven van de gelovige (Paas S. , 2015).

11 GEMEENTEMODEL ARC

11.1 INLEIDING

In hoofdstuk 10 zijn de conclusies van het empirisch onderzoek beschreven. In dit hoofdstuk worden deze conclusies verbonden met de gemeentefilosofie die ARC hanteert. Met het beschrijven wordt antwoord gegeven op de volgende deelvraag;

'In hoeverre sluiten de gevonden resultaten aan bij het model dat ARC hanteert?'

In deze analyse wordt de grote lijnen samenvattend weergegeven. Deze resultaten worden vervolgens ondersteund met enkele citaten. Verdere informatie over de methodiek is in de methodiek van het onderzoek te vinden (hoofdstuk 5).

11.2 MODEL VAN ARC

Binnen ARC wordt een aantal principes gehanteerd. In dit hoofdstuk wordt een 8-tal principes nader toegelicht. Deze principes zijn letterlijk overgenomen uit de bijlage '8 Keys', die door de opdrachtgever zelf is aangeleverd. Een complete uitwerking hiervan vindt u in de bijlage.

11.2.1 WIN THE WAR IN THE SPIRITUAL

Never underestimate the power of prayer and fasting.

1. Improve your personal prayer life
2. Develop the habit of group or corporate prayer
3. Enlist personal intercessors
4. Be aware of spiritual warfare

11.2.2 TEAMWORK MAKES THE DREAMWORK

You need to put much effort into building your 'launch team'- not core

Select your relationships carefully because they will determine if you reach your potential.

1. Potential value – they have undeveloped abilities
2. Positive value – they raise the morale of your church
3. Personal value – you have a 'divine flow' connection with them
4. Production value – they can get things done and they lift the team.

11.2.3 LOCATION, LOCATION, LOCATION

One of the most critical decisions is where to meet.

Choose my location:

- Visibility
- Accessibility
- Size
- Cost
- Potential for growth

11.2.4 IT TAKES BIG MONEY TO PLANT A CHURCH

Give careful attention to your fund raising and budgeting

1. Givers don't like to pay the bills
2. Givers don't respond well to guilt or negativism
3. Givers don't respond to need
4. Givers respond to vision

11.2.5 IF YOU BUILD IT THEY MIGHT NOT COME

Be intentional about advertising your church to the community

- Determine your target audience
- Create a relevant marketing strategy
- Maintain a continual presence in the community

11.2.6 THE 'WOW' FACTOR

You never get a second chance to make a first impression

From the second they enter your parking lot, guests begin making impressions about your ministry. Successful churches understand the lasting nature of first impressions and understand people matter.

11.2.7 SET YOURSELF UP FOR SUCCESS

Good church government will lay the groundwork for success

1. Staff leadership in day-to-day ministry's matters
2. Internal trustees in financial matters
3. External overseers to protect the Senior pastor.

11.2.8 FOCUS ON LIFE-GIVING MINISTRY

A healthy church will produce fruit 'all by itself' (Mark 4:26-29)

Life giving characteristics:

- Empowering leadership
- Gift oriented ministry
- Passionate spirituality
- Functional structures
- Inspiring worship
- Holistic small groups
- Need-oriented evangelism
- Loving relationships

11.3 GEVONDEN RESULTATEN

Als we kijken naar welk soort kerkplanting we bij ARC zien, dan zien we met name dat *replacementplanting* veel gebruikt wordt. Het gaat hier om het stichten van gemeenten in gebieden waar ooit kerken waren. Door

vervolgung of verval zijn deze kerken verdwenen, waardoor de noodzaak ontstaat om deze gebieden te herevangeliseren (Noort, Paas, de Roest, & Stoppels, 2008).

Als we de resultaten van het onderzoek verbinden met de principes die ARC hanteert, dan zien we dat er veel principes van ARC gehanteerd worden in de onderzochte kerken. Over elk onderwerp wordt wel iets gezegd in de resultaten. Opvallend daarbij is dat in de resultaten relatief veel aandacht wordt gegeven aan de 'wow-factor' (ARC Churches, 2017). Hier wordt met name de cultuur van de kerk zichtbaar. Uit het gehouden onderzoek blijkt dat dit een voorname reden is wat maakt dat de kerken kwantitatief groeien. ARC zegt hier het volgende over de 'wow-factor' (ARC Churches, 2017):

1. Know why the churched are unchurched.
 - The church is boring
 - The members are unfriendly
 - The church just wants my money
 - What will happen to my kids
2. impress them within the first 10 minutes
3. Put your energy and resources into great praise and worship
4. Children's ministry should be well staffed, safe, clean and fun
5. Deliver messages that are interesting, clear, relevant, entertaining and Biblical

Er is geen principe uit het ARC model dat niet zichtbaar wordt, of geen aandacht krijg in de onderzochte kerken. Dit terwijl niet elke onderzochte kerk een ARC kerk is.

Hieronder een overzicht van conclusies uit het onderzoek dat verbonden kan worden met de principes die ARC hanteert.

Onderzoekresultaten	ARC Principles
• God	• Win the war in the spiritual
• Randvoorwaarden	• Location, Location, Location/ it takes big money to plant a church
• Aansluiten op huidige cultuur	• The 'wow' factor
• Gemeenschap	• <i>ARC benoemt dit niet als principe</i>
• Focus op missionair zijn	• If you build it they might not come
• Leiderschap	• Set yourself up for success / teamwork makes the dream work
• Structuur	• <i>ARC benoemt dit niet als principe</i>

11.4 SAMENVATTING

De deelvraag van dit hoofdstuk was: *'In hoeverre sluiten de gevonden resultaten aan bij het model dat ARC hanteert?'*

Middels het bovenstaande heb ik deze vraag voldoende beantwoord. We hebben gezien dat de resultaten van het onderzoek ook zichtbaar worden in het model dat ARC hanteert. Hoewel sommige elementen anders zijn verwoord, zien we dat ze wel benoemd worden. Ook verschilt de mate van aandacht die hieraan wordt gegeven. Maar dat het benoemd wordt en daarbij aandacht krijgt, staat buiten kijf. De gevonden resultaten verhouden zich voldoende met de principes die ARC wil overdragen. Echter moet benoemd worden dat er in dit onderzoek geen aandacht is gegeven aan de manier waarop ARC hun principes overdraagt en de effectiviteit hiervan. Om hier zicht op te krijgen moet hier een vervolgonderzoek naar gedaan worden.

12 HOOFDSTUK 8: AANBEVELINGEN

12.1 INLEIDING

Op basis van de conclusies die in hoofdstuk 10 beschreven staan, wordt in dit hoofdstuk een aantal aanbevelingen aan het leadteam van ARC Kerken Nederland gedaan. Ik zie het als noodzaak voor ARC om enkele zaken die door kerkplanters en gemeentebezoekers naar voren zijn gebracht te overdenken. Om het gesprek over deze onderwerpen op gang te brengen is een aantal vragen en aanbevelingen geformuleerd.

Ik zie deze aanbevelingen als hulpmiddel voor ARC om over het thema kerkgroei bij kerkplantingen te overdenken, enerzijds als een spiegel ter reflectie, anderzijds om na te denken over waar eventuele verbeteringen nodig zijn.

12.2 AANBEVELINGEN

1. Het lijkt erop dat je met de conclusies van dit onderzoek slechts met een aantal ingrediënten succesvol kan zijn. Echter wil ik hierbij een kanttekening plaatsen. Nederland is geen christelijke natie meer; het geloof verdwijnt steeds meer uit Nederland (Bernts & Berghuijs, 2016). Kerken hebben steeds een minder belangrijke rol in de maatschappij. Dit betekent dat kerken zich opnieuw zullen moeten heroriënteren bij het vormgeven van hun missie (Missio Dei). De vraag is of het huidige gemeentemodel hier het sluitende antwoord op geeft. Het lijkt alsof dit netwerk van kerken mensen wil bereiken door mensen naar hun kerk toe te trekken, waarbij mensen de kerk op moeten zoeken in plaats van dat de kerk de mensen opzoekt. Wat overigens wel aantrekkingskracht heeft: mensen komen graag naar de eredienst en krijgen een programma aangeboden met veel muziek, licht, drama en multimedia. De vraag rijst welke type christen dit produceert. Levert dit geen consument-christenen op, waarbij mensen onveranderd weer naar huis kunnen gaan? Tegelijk zien we ook een andere trend, namelijk missionaire activiteiten waarbij mensen present zijn in een lokale wijk. Hierbij gaat het om missionair present zijn en aan te sluiten bij de behoeften van mensen. Dit lijkt misschien veel kleinschaliger en dit vraagt meer tijd. Maar is deze manier op de langere termijn niet effectiever, waardoor uiteindelijk een plaatselijke context daadwerkelijk verandert? En is het niet zo dat gemeentegroei niet door maniertjes gebeurt, maar door het werk van de Geest? Ik zou ervoor pleiten om te kijken en te leren van deze andere benadering van gemeentestichting, om zodoende ook op langere termijn effectief te kunnen blijven.
2. De kerken die zijn onderzocht hebben een seniorpastor gedreven leiderschapsmodel. Hoewel hier een flink aantal voordelen voor zijn te noemen, wil ik hier ook een aantal kritische kanttekeningen bij plaatsen. Zoals de voorgangers het zelf ook onderschrijven is het van belang dat de leiders accountable zijn. Dat ze te allen tijden verantwoording kunnen afleggen, ook naar de gemeente toe. Wanneer dit niet gebeurt wordt het leiderschap ongeloofwaardig. De vraag is of het huidige leiderschapsmodel dit voldoende beantwoordt. De overseers zijn vrienden van de voorgangers en zijn uitgekozen door de voorgangers. In hoeverre kunnen de overseers in dit geval objectief zijn in momenten van conflicten wanneer zij in een persoonlijke relatie met de voorganger staan? Dat dit een onderwerp is die om een kritische reflectie vraagt moge duidelijk zijn nu ook binnen de VPE hier verdeeldheid over is (Nederlands Dagblad, 2016).
3. Doordat de kerken seniorpastor gedreven zijn, worden de belangrijke keuzes door de voorganger gemaakt. Hij is de visiedrager van de gemeente. De vraag die oprijst is hoe de gemeente gestalte krijgt wanneer de seniorpastor wegvalt (door bijvoorbeeld pensioen, ziekte of overlijden)? Wie zal dan de gemeente leiden? Zijn de gemeente en haar leiders afhankelijk geworden van de seniorpastor? Zo ja, wat zal er dan overblijven van de gemeente als deze wegvalt? Daarom is mijn aanbeveling om aandacht te geven aan het opleiden van andere leiders, zodat niet alle verantwoordelijkheid op de senior-pastor rust. Daarnaast ben ik ervan overtuigd dat van belang is voor de senior-pastor om andere leiders voort te brengen. Hierbij wil ik de volgende stelling plaatsen: 'Alleen ga je snel, maar samen kom je verder.'

4. In dit onderzoek zijn elementen onderzocht die hebben geleid tot numerieke groei. Het lijkt erop dat in deze kerken veel nadruk ligt op deze numerieke groei. Maar dit zegt niets over de kwalitatieve groei van de kerken. Er blijkt onder de respondenten een ontevredenheid te bestaan over de diepgang die ze ervaren. Hiermee lijkt een verband te zijn tussen mensen die pas de kerk bezoeken, de zogenaamde 'zoekers', en mensen die al langer in de kerk komen. Mensen die al langer in de kerk komen, verlangen naar meer diepgang. Wanneer de kerk numeriek groeit, zegt dit niets over de kwalitatieve groei. Dat de voordeur van de kerk, waar mensen naar binnen komen, misschien groot is, hoeft niet te betekenen dat de achterdeur minstens zo groot is (Evangelische Omroep, 2017). Mijn aanbeveling zou zijn om een balans te zoeken tussen laagdrempelig zijn voor mensen die zoekende zijn en diepgang voor mensen die geestelijk willen groeien.

5. Blijf investeren in het stimuleren van een hechte gemeenschap. Bezoekers geven aan het lastig te vinden om nieuwe mensen te leren kennen. Tegelijk is dit wat mensen bij de kerk houdt: De hechte gemeenschap. Ik zie hierbij de noodzaak voor de kerken om te onderzoeken waarom mensen het lastig vinden om nieuwe mensen te ontmoeten, en om vervolgens hier bewust in te investeren. Dit geldt ook voor de betrokkenheid van de gemeentebezoekers. Dat de gemeente groeit, betekent niet dat ook de betrokkenheid van de gemeentebezoekers toeneemt. We zien dat 80% van de surveyrespondenten nooit tot nauwelijks mensen meeneemt.

12.3 VERVOLGONDERZOEK

Elk onderzoek heeft zijn beperkingen, dit geldt ook voor dit onderzoek. Door het ontbreken van gegevens, de breedte van dit onderzoek en het inventariserende karakter, kon ik niet op veel punten ingaan. Wel biedt dit onderzoek verschillende aanknopingspunten voor vervolgonderzoek. Ik noem hier enkele mogelijkheden.

1. In kaart brengen van de daadwerkelijke numerieke kerkgroei. Doordat de kerken nu geen cijfers tot hun beschikking hebben is het inzichtelijk maken van de daadwerkelijke kerkgroei onmogelijk. Uit vervolgonderzoek zou dit moeten blijken. Pas dan kan gekeken worden naar hoe deze groei tot stand is gekomen door verschillende factoren met elkaar te vergelijken.
2. Dit onderzoek heeft in het empirisch gedeelte geprobeerd in kaart te brengen hoe zowel gemeentebezoekers als de kerkplanters de kerkgroei verklaren. Omdat bezoekers uit slechts twee kerken hier op hebben gereageerd kan hier niet worden gesproken over harde conclusies, maar over lichte indicaties. Een betrouwbaar en uitgebreider onderzoek kan meer licht werpen op de verklaringen die de gemeentebezoekers geven voor de groei van de gemeente.
3. Dit onderzoek richt zich op de kwantitatieve groei van de onderzochte kerken. Hierbij is de kwalitatieve groei niet in kaart gebracht. Om goed zicht te krijgen op de totale 'groei' (zowel kwantitatief als kwalitatief) is het van belang om hier ook zich op te krijgen.
4. In aansluiting van punt 3 is in dit onderzoek niet onderzocht hoeveel mensen de gemeente (hebben) verlaten. Er wordt wel eens verondersteld dat 'de achterdeur net zo groot is als de voordeur' (Evangelische Omroep, 2017). Omdat het onderzoek hier zich niet toe leende, is hier geen onderzoek naar gedaan. Maar om de groei te kunnen verklaren is het mijn inziens van belang om dit te onderzoeken.

12.4 REFLECTIE: EXPERTS UIT WERKVELD

12.4.1 INLEIDING

Ter verrijking van dit onderzoek heb ik Stefan Paas en Miranda Klaver gevraagd om dit onderzoek te lezen en te voorzien van inhoudelijk commentaar. Door hen ervaring en expertise kunnen ze dit onderzoek voorzien van waardevolle aanvullingen. Bewust is er voor gekozen om geen mensen te vragen vanuit een bepaalde

kerkelijke denominatie. Stefan en Miranda zijn gevraagd vanuit hun expertise en ervaring met betrekking tot kerkplantingen en de evangelische/charismatische traditie.

12.4.2 PROF. STEFAN PAAS

Bijzonder hoogleraar Kerkplanting en Kerkvernieuwing aan de Vrije Universiteit Amsterdam en hoogleraar Missiologie aan de Theologische Universiteit Kampen

Bjorn heeft een interessant en belangrijk onderwerp gekozen voor zijn scriptie. Er wordt – zeker in de evangelisch-charismatische wereld – heel veel gesproken over kerkgroei en opwekking, maar er zijn verbazend weinig concrete gegevens bekend als het gaat om cijfers. Een belangrijke reden daarvoor is dat deze kerken zelf niet erg geïnteresseerd lijken te zijn in het bijhouden van hun bezoekers- of ledentallen en meestal ook niet registreren of mensen uit andere kerken komen of uit ‘de wereld’. In mijn eigen onderzoek ben ik daar meer dan eens op gestuit. Dat stelt, eerlijk gezegd, alle claims van dit soort kerken over hun groei en hun aantallen bekeerlingen, in een verdacht licht.

Helaas loopt Bjorn in zijn onderzoek tegen hetzelfde probleem op. De kerken die hij onderzoekt blijken geen van alle een fatsoenlijke registratie te hebben van bezoekersaantallen. In feite betekent dit dat zijn onderzoeksvraag, die gaat over factoren die bijdragen aan kwantitatieve groei, onmogelijk te beantwoorden wordt, zoals hijzelf ook terecht aangeeft. Ten eerste weten we dus helemaal niet of deze kerken groeien. Ten tweede: als ze groeien, weten we niet of ze harder groeien dan andere kerken. Ten derde hebben we geen idee waar hun groei vandaan komt – als ze inderdaad harder groeien dan andere kerken. Dit is natuurlijk erg vervelend voor Bjorn, maar het laat zien dat het methodologisch slim is om eerst even te checken of je onderzoek überhaupt uitvoerbaar is, voordat je eraan begint. Hoe dan ook, Bjorn maakt er het beste van door uit opmerkingen van leiders van de kerken op te maken dat deze kerken groeien.

Interessant vond ik de survey die Bjorn heeft uitgezet in de onderzochte kerken. Helaas was ook hier de respons gering: slechts twee gemeenten wilden meedoen en de respons daaruit was maar 16%. Ik had nog graag gezien dat Bjorn gevraagd had waarom de andere gemeenten niet wilden meedoen. Dat levert soms belangwekkende inzichten op. Al met al rijst toch een beeld van kerken die wel graag en soms nogal parmantig praten over hun eigen groei en over het falen van andere kerken, maar zelf niet erg bereid zijn om een kritische blik toe te laten. Hoe dan ook, Bjorns onderzoek kan – zoals hij zelf ook zegt – helaas alleen maar ‘zachte indicaties’ geven. De uitkomsten moeten zeker niet geciteerd gaan worden als vaststaande of zelfs maar betrouwbare resultaten.

De interessantste tabel vond ik in 8.2.1, waar Bjorn heeft gevraagd waar deze bezoekers vandaan komen. Daaruit blijkt dat in feite alle bezoekers voorheen ook kerkelijk waren, met een restcategorie van 6% ‘overige’. Hoewel, zoals gezegd, het onderzoek alleen zachte indicaties kan opleveren, geeft zoiets wel te denken. Het bevestigt ook het onderzoek van Vermeer 2015 en mijn eigen onderzoek (2015), dat deze kerken nauwelijks mensen ‘van buiten’ trekken, ondanks alle retoriek. Ik vind het overigens een gemiste kans dat Bjorn niet nadrukkelijk heeft gevraagd of mensen voorheen niet-kerkelijk waren. Het onderzoek gaat toch over kerkgroei, nader bepaald bekeringsgroei?

De interviews geven geen inzicht in de reden waarom kerken groeien. Wel geven zij inzicht in de opvattingen van voorgangers over kerkgroei. Opvallend is dat de leiders allemaal ongeveer hetzelfde zeggen en dat geeft te denken: zijn hun observaties afgeleid uit praktische ervaringen of echo-en ze de Hillsong-theorie van kerkplanting? Miranda Klaver wijst in haar reactie al op het ‘gescripte’ karakter van de antwoorden en dat was eerlijk gezegd ook mijn eigen eerste indruk. De meeste voorgangersuitspraken zijn bijna letterlijk te vinden zijn in publicaties en op websites van Hillsong. Zo geven de interviews dus wel inzage in het vermogen van Hillsong tot propaganda, maar niet in daadwerkelijke factoren die kerkgroei beïnvloeden.

Bjorn eindigt met een aantal aanbevelingen die tegelijk ook theologische reflecties zijn. Ik was blij die te lezen, en stem er grotendeels mee in.

Al met al vind ik het onderzoek dus een dappere poging, maar de onderzoeksvraag wordt niet beantwoord, vooral vanwege gebrek aan medewerking en een magere respons. Voor zover het interessante informatie oplevert, is het moeilijk die te interpreteren, omdat we niet weten hoe representatief het is en of de informatie is afgeleid uit echte ervaringen of eerder de Hillsong-propaganda weerspiegelt.

Stefan Paas

12.4.3 DR. MIRANDA KLAVER

Universitair docent Theology and Religious Studies aan de Vrije Universiteit, Amsterdam

Het afstudeeronderzoek naar groeiende charismatische kerken in Nederland is een belangrijk onderwerp, zowel vanuit een missiologisch als sociologisch perspectief.

De keuze voor de onderzochte kerken is ingegeven door de opdrachtgever het ARC netwerk. Dat is een belangrijke beperking van het onderzoek om de algemene onderzoeksvraag te beantwoorden aangezien deze kerken – behalve de kerk van de opdrachtgever – deel uitmaken van het Hillsong netwerk. Het rapport biedt daarom een aantal interessante bevindingen van het ‘succes’ van kerken die deel uitmaken van het Hillsong netwerk. Het laat de toenemende invloed van megakerken uit andere delen van de wereld binnen Nederland zien en de behoefte van sommige kerkleiders om een ‘succesvol’ model van een megakerk over te nemen. De interviews met de zeven pastors zijn in die zin veelzeggend: hun antwoorden zijn identiek en ‘scripted’: ze weerspiegelen de gedeelde visie van Hillsong. De pastors reflecteren weinig op hun directe omgeving, de verhouding tot andere kerken in de buurt en de Nederlandse context. Het attractiemodel van kerk-zijn wordt onproblematisch overgenomen. De interviews met de pastors laten zien dat zij vooral een eigentijdse kerk willen zijn. Dat wordt niet afgezet tegenover een geseculariseerde cultuur maar tegenover kerken waar de ‘traditie’ centraal staat. Eigentijds geloven wordt zo tegenover ‘dead religion’ geframed. Dat zegt veel over de doelgroep die men wil bereiken: eerder christenen uit andere kerken dan ongelovigen.

Terecht concludeer je dat het kwantitatieve deel van je onderzoek niet te onderzoeken was. Dat had vooraf al duidelijk kunnen zijn. De vraagstelling was te ambitieus en niet te beantwoorden gezien de beschikbare tijd, mogelijkheden, middelen en het type kerken dat geselecteerd is. Bij Hillsong en aanverwante kerken kun je geen bijvoorbeeld geen lid worden maar alleen een email adres achterlaten. Indicaties van kwantitatieve groei worden door de kerken zelf gezien in toename van bezoekersaantallen, in het aantal ‘bekenningen’ zichtbaar in de respons op de altar call aan het einde van preek en het aantal dopelingen per jaar. Die aantallen worden zeker bijgehouden bij Hillsong Amsterdam. Op de Hillsong Amsterdam website kun je wel een cijfer vinden van de bezoekersaantallen in 2014. Dat staat in het jaarverslag. Ik acht de kans groot dat de andere kerken dit ook registreren. Vraag is wel waarom deze kerken geen cijfers beschikbaar willen stellen. Vanwaar deze terughoudendheid, en waarom wilden maar twee kerken meewerken aan de online enquête? Geen informatie willen geven is ook belangrijke data voor de onderzoeker.

De vraag of onkerkelijken en/of niet-gelovigen christen worden, is echter niet te beantwoorden. De niet al te betrouwbare cijfers van de online enquête bevestigen de cijfers van Vermeer en mijn kwalitatieve bevindingen binnen Hillsong Amsterdam en andere grote evangelische/charismatische kerken in Nederland: de meeste groei in bezoekersaantallen wordt veroorzaakt door de overloop van christenen uit andere kerken.

De theologie van charismatische/pinksterkerken is hier van betekenis. Groei en succes worden sterk verbonden met opwekking en de aanwezigheid van God. Je verbinden met een megakerk is dan meer dan een formule

overnemen: het verwijst ook naar een specifieke missionaire theologie. Sommige leiders van kleinere kerken onderwerpen zich bewust aan het leiderschap van succesvolle megakerken. Op die manier kan een 'bijzondere zalving van de Geest' van grote kerken doorgegeven worden naar kleinere kerken.

Tot slot, dit onderzoeksproject was wellicht te ambitieus voor een HBO student maar verdient een positieve waardering. De conclusies en aanbevelingen zijn helder en goed geformuleerd. Ik vind wel dat de relatie tussen de onderzochte kerken en de Hillsong megakerk meer naar voren had kunnen komen. De uitkomsten van het onderzoek suggereren dat deelname aan een megakerknetwerk ook als een element van groei onderscheiden kan worden.

Miranda Klaver

13 BIBLIOGRAFIE

- ARC Churches. (2017, Januari 2). *8 Keys to church planting*. Opgehaald van ARC Churches: <https://www.arcchurches.com/global/8-keys-church-planting>
- ARC Churches. (2017, januari 6). *About*. Opgehaald van ARC Churches: <https://www.arcchurches.com/about>
- ARC Churches. (sd). *ARC International*. Opgeroepen op mei 17, 2016
- ARC kerken. (2017, januari 5). <http://www.arckerken.nl/over-ons/>. Opgehaald van ARC Kerken: <http://www.arckerken.nl/over-ons/>
- Bernts, A., & Berghuijs, J. (2016). *God in Nederland, 1966-2015*. Ten Have.
- CHE; Windesheim. (2017, januari 6). *Theologisch onderzoek*. Opgehaald van Theologisch onderzoek: <https://netfoundation.itslearning.com/data/810/C5184/index.html>
- Evangelische Omroep. (2017, januari 10). *Ooit Evangelisch*. Opgehaald van Evangelische Omroep: <https://www.eo.nl/magazines/visie/artikel-detail/ooit-was-ik-evangelisch/>
- Friesch Dagblad. (2008, augustus 15). Meer dan 280 nieuwe kerken sinds 1990. *Friesch Dagblad*, p. 1.
- Klaver, M. (2015). Pentecostal Pastorpreneurs and the Global Circulation of Authoritative Aesthetic Styles. *Culture and Religion* 16, 146-159.
- Krol, B. (2014, september 28). *Hoe gaat het met de kerk in Nederland? Een halve eeuw in een paar woorden*. Opgehaald van Bram Krol - Gemeentegroei: <http://www.bramkrol.com/gemeentegroei/artikelen/253-hoe-gaat-het-met-de-kerk-in-nederland-overzicht-over-25-jaar>
- Krol, B. (sd). *Gemeentegroei*. Opgeroepen op Juni 28, 2016, van Bram Krol: <http://www.bramkrol.com/gemeentegroei>
- Molen, v. d. (2008). *Plant een kerk*. Amsterdam: Ark media.
- Murray, S. (2010). *Planting Churches in the 21ste century*. UK: Herald Press.
- Nederlands Dagblad. (2016, oktober 5). *Strijd om leiderschapsvorm binnen Evangeliegemeenten*. Opgehaald van Nederlands Dagblad: <https://www.nd.nl/nieuws/geloof/strijd-om-leiderschapsvorm-binnen.2170031.lynkx>
- Noort, G., Paas, S., de Roest, H., & Stoppels, S. (2008). *Als een kerk opnieuw begint*. Zoetermeer: Uitgeverij Boekencentrum.
- Paas. (2015). *Vreendelingen en priesters*. Zoetermeer: Uitgeverij Boekencentrum.
- Paas. (2016). Church planting in the secular west: learning from the European experience. In Paas, *Church planting in the secular west: learning from the European experience* (p. 48). Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Co.
- Paas. (2016). Church planting in the secular west: learning from the European experience. In Paas, *Church planting in the secular west: learning from the European experience* (pp. 111-180). Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Co.

- Paas, S. (2015, Januari 20). *Missions from Anywhere to Europe: Americans, Africans, and Australians Coming to Amsterdam*. Opgehaald van Godgeleerdheid: [http://www.godgeleerdheid.vu.nl/nl/Images/Mission_from_Anywhere_to_Europe_\(proof\)_tcm238-597271.pdf](http://www.godgeleerdheid.vu.nl/nl/Images/Mission_from_Anywhere_to_Europe_(proof)_tcm238-597271.pdf)
- Paas, S., & Boersema, P. (2011). *Onder Spanning, een veelzijdige kijk op veranderingen in kerk en samenleving*. Utrecht: Uitgeverij Kok.
- Paas, S., & Vos, A. (2013). Nieuwe kerkvorming als kwantitatieve groeistrategie. *Religie & Samenleving*, pp. 265-288.
- Protestante Kerk. (2013, februari 22). *100 nieuwe pioniersplekken in 2016*. Opgeroepen op mei 16, 2016
- Protestantse Kerk. (2016, maart 19). *Al 50 pioniersplekken*. Opgeroepen op mei 16, 2016
- Reformatorisch Dagblad. (2016, 12 9). *DoorBrekers met nieuw pand klaar voor verdere groei*. Opgehaald van Reformatorisch Dagblad: <http://www.rd.nl/kerk-religie/doorbrekers-met-nieuw-pand-klaar-voor-verdere-groei-1.1358013>
- Schaller, L. (2000, mei 1). The Very Large Church. p. 28.
- Schwarz, C. (1996). *Natuurlijke gemeenteontwikkeling*. Hoornaar: Uitgeverij Gideon.
- van der Molen, R. (2008). *Plant een kerk*. Amsterdam: Ark Media.
- Vellekoop, M. (2008). *Nieuwe kerken in een nieuwe context*. Amsterdam: Vrije Universiteit Amsterdam.
- Verhoeven, N. (2011). *Wat is onderzoek, praktijkboek methoden en technieken voor het hoger onderwijs*. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers.
- Vermeer, P. (2015, November 12). Het succes van evangelische gemeenten. *Radbout Reflects*, p. 1.
- Volgers, M. (2010). *Grote gemeenten in een klein land : Een onderzoek naar de groei van grote evangelische kerken en megakerken in Nederland*. Ede: Godsdienst Pastoraal Werk.
- Vos, A. (2012). *HOOP - Onderzoek naar de missionaire effectiviteit van kerkplantingen*. Amsterdam: Kerklab.
- Wagner. (1990). Church planting for a greater harvest. In Wagner, *Church planting for a greater harvest* (p. 11). Ventura: Wipf en Stock Publishers.

14 BIJLAGEN

KWALITATIEF ONDERZOEK

Bijlage 1: Gebruikte vragenlijst

Bijlage 2: Transcriptie interview met pastor 1

Bijlage 3: Transcriptie interview met pastor 2

Bijlage 4: Transcriptie interview met pastor 3

Bijlage 5: Transcriptie interview met pastor 4

Bijlage 6: Transcriptie interview met pastor 5

Bijlage 7: Transcriptie interview met pastor 6

Bijlage 8: Transcriptie interview met pastor 7

Bijlage 9: Coderen interview 1

Bijlage 10: Coderen interview 2

Bijlage 11: Coderen interview 3

Bijlage 12: Coderen interview 4

Bijlage 13: Coderen interview 5

Bijlage 14: Coderen interview 6

Bijlage 15: Coderen interview 7

Bijlage 16: Axiaal coderen

Bijlage 17: Labelsysteem

KWANITATIEF ONDERZOEK

Bijlage 18: Begeleidende brief kwantitatief onderzoek

Bijlage 19: Gebruikte vragenlijst

Bijlage 20: Resultaten survey-onderzoek

STATISTISCHE GEGEVENS

Bijlage 21: Gebruikte vragenlijst

Bijlage 22: Resultaten statistische gegevens

MODEL ARC

Bijlage 23: 8 Keys

14.1 BIJLAGE 1: GEBRUIKTE VRAGENLIJST

September 2016,

Beste voorganger/pastor,

Bij deze ontvangt u een mail met informatie ter voorbereiding op het interview voor mijn afstudeeronderzoek in opdracht van ARC Nederland.

Het interview draagt bij aan een groter onderzoek waarvan de onderzoeksvraag luidt: *Welke elementen bij evangelische/charismatische gemeentestichting in het netwerk van ARC Nederland hebben een positief effect gehad op de kwantitatieve groei?* We interviewen u als leider om meer te weten te komen over uw visie en rol bij deze elementen.

Naast het interview met u zal er ook een kwantitatief onderzoek plaatsvinden door middel van een enquête onder uw gemeentebezoekers. Daarnaast zal u ook gevraagd worden om wat statistische gegevens aan te leveren. Op deze manier hoop ik een zo volledig en juist mogelijk antwoord te kunnen geven op mijn onderzoeksvraag. Instructies voor deze onderdelen volgen in een latere mail.

Het interview zal een open gestructureerde interview zijn. Dit betekent dat ik aan de hand van een aantal thema's vragen zal stellen. Vragen die aan bod kunnen komen vindt u hieronder. Dit is geen uitputtende lijst met alle vragen die gesteld gaan worden maar veel meer bedoeld als impressie van welke richting ik op zou willen met het interview. Een en ander aan begrippen zal ik in het interview zelf nader toelichten. Het gesprek zal ongeveer 1 uur tot 1,5 uur duren.

Mocht u nog vragen en/of opmerkingen hebben, dan hoor ik dat graag. Nogmaals hartelijk dank voor het meewerken aan dit onderzoek. Laten we hopen en bidden dat dit onderzoek van toegevoegde waarde zal zijn doordat potentiële kerkplanters leren van de opgedane kennis en ervaring!

Vriendelijke groet,

Bjorn Visser
Student Godsdienst Pastoraat Werk, Christelijke Hogeschool Ede
Tel: 06-22073390
Email: bjorn_visser@hotmail.com

KWALITATIEVE VRAGENLIJST

STARTVRAAG

- Wat zijn volgens u de belangrijkste factoren die de groei in uw gemeente hebben beïnvloed?
- Zijn er ook factoren die volgens u belemmerend kunnen werken?

LEIDERSCHAP

- Op welke manier heeft uw/de manier van leiderschap voor een positief effect gezorgd bij de groei van uw gemeente(n)?
- Wat is de aanleiding geweest om in deze stad een kerk te planten/starten?
- Doet u ook bewust dingen anders dan in andere kerken in uw omgeving?

TAAKVERVULLING

- Kunt u iets vertellen op welke manier gemeenteleden worden ingezet in uw gemeente?

STRUCTUREN

- Hoe is de verhouding van uw gemeente tot de hedendaagse cultuur, waarin gaat u mee, waarin geeft u tegengeluiden?
- Hoe zou u de cultuur in uw gemeente omschrijven?
- Op welke manier en onder welke voorwaarden kunnen mensen lid worden van uw gemeente?

SAMENKOMSTEN

- Kunt u iets vertellen over wat maakt dat mensen de samenkomst als positief ervaren?
- Kunt u iets vertellen over de liturgie van een reguliere samenkomst? (muziek(stijl), preek(stijl), media gebruik, avondmaal, doop)?
- Kunt u iets vertellen over de doelgroep die u probeert te bereiken tijdens de samenkomsten? Zijn deze mensen er ook?

FACILITAIRE KENMERKEN

- In welk opzicht bevorderen middelen de groei (huisvesting, personeel, financiën, inzetbaarheid leden)?

NETWERKEN

- Welke bronnen (boeken, personen, gemeenten, theologisch, niet-theologisch) hebben uw gemeente geïnspireerd op uw visie (op groei) en de uitwerking daarvan?

THEOLOGISCHE OVERTUIGINGEN

- Op welke manier spelen de theologische overtuigingen die binnen uw gemeente gehanteerd worden een rol in de groei van de gemeente?

14.2 BIJLAGE 2: TRANSCRIPTIE INTERVIEW PASTOR 1

Opdrachtgever	ARC Nederland
Omschrijving opname	Interview
Geïnterviewde kerk	Kerk 1
Tijdsduur	74 minuten
Soort transcriptie	Woordelijke transcriptie De transcriptieschrijver heeft de tekst van de opname uitgetypt. Er is gestreefd naar volledigheid: de geluidsopname is meermaals beluisterd om –voor zover mogelijk- ook de moeilijk verstaanbare passages correct weer te geven. Niet-relevante tekst (zoals tussenwerpsels, gestotter, herhalingen) is echter weggelaten. De transcriptie blijft wel zo dicht mogelijk bij de woordkeuze van de sprekers.
Uitvoering	Bjorn Visser
Bijzonderheden	- Eerste interview - Engelse termen zijn cursief - Naam van voorganger is anoniem gemaakt met < naam voorganger > - Naam van kerk is anoniem gemaakt met < naam kerk > - Naam van plaatsnaam is anoniem gemaakt met < plaatsnaam >

*** Start transcriptie ***

Interviewer

Ja. Heel goed. Hé dus in die zin kijken we nu naar succesvolle elementen binnen < naam kerk >. En als ik gewoon nu die vraag nu eens aan jou zou stellen. Welke elementen hebben dan gezorgd voor groei? Wat is dan het eerste wat in je opkomt?

Geïnterviewde 1

Het eerste is denk ik richting. En structuur. En dus gewoon, ja, eigenlijk beleid, over hoe doe je, hoe ben je kerk. Hoe ziet een levengevende kerk eruit. Wat komt daar in terug. Hoe structureer je eigenlijk de kerk. En bereid je de kerk voor op groei. Dat is vind ik één van de belangrijkste dingen. Daarnaast gewoon inspiratie. Constant uitdaging. Principes die je kunt gebruiken om de kerk vorm te geven. Dus gewoon het bouwen van een gezonde cultuur binnenin je kerk. Dat zijn zo een paar dingen die echt een wereld van verschil hebben gemaakt in de afgelopen 10 jaar in < naam kerk >. En sinds we bij ARC zitten

Interviewer

Ja. En je zegt van eigenlijk heeft het te maken met richting, met structuur, inspiratie en met cultuur. Noem je eigenlijk al 4 woorden. En als dan bijvoorbeeld eens gaan inzoomen op de structuur kun je eens uitleggen dan wat maakt dat binnen < naam kerk > tot groei zou kunnen hebben geleid? Hoe ziet dat eruit die structuur?

Geïnterviewde 1

Even kijken. We zijn, we zijn gestart als gewoon kerk met iemand met een groot visie, een idee van wat, hoe een levengevende kerk eruit zou kunnen zien. Maar eigenlijk miste er daar nog heel veel componenten in van hoe ziet, hoe geef je dat vorm, hoe bereik je dat. Hea, wat is de weg daar naar toe. Ik denk dat ARC ons daar echt 10 stappen vooruit heeft geholpen in de weg daar naar toe. En ook het idee van hoe dat eruit zou kunnen zien. En hoe je dat kan vorm geven. Qua structuur zijn we eigenlijk van de start wel, gewoon technisch gezien de gemeente structuur is niet zo gek veel veranderd de afgelopen 10 jaar. Het zijn altijd een kerk geweest, meer naar een Amerikaans model, dan een Nederlands model. Dat is gewoon vanaf de start al. Inspiratie vanuit het boek “levende gevende kerk” “*lifegiving church*”. Dat is trouwens ook een van de roots. Dat boek is een van de roots van ARC geweest zelf. Dus die principes gebruiken we nog steeds qua structuur. Ik denk misschien het vormgeven van de cultuur binnenin je kerk. Bijvoorbeeld hoe je beslissingen maakt. Wie de, of je een democratisch gemeentemodel hebt, of meer een leider gedreven model hebt. Dat heb ik altijd heel goed zien werken in < naam kerk >. En wat eigenlijk heel anders is in de gemiddelde Nederlandse evangelische kerk. Die veel meer een democratischer model heeft.

Interviewer

Daarmee zeg je dus dat jullie dus meer een....

Geïnterviewde 1

Meer leider, visie-gedreven.

Interviewer

Ohja.

Geïnterviewde 1

Ja. Nee, de. In die zin heeft het leidersteam veel meer zeggenschap over wat gaat gebeuren. Is echt eigenaar van de visie van de kerk. En de. En neemt de voornaamste beslissingen. Zonder toestemming van de merendeel van de gemeente zeg maar. Of dat daar voor nodig is. Zorgt natuurlijk wel dat het beste voor de gemeente is en proberen natuurlijk draagvlak te creëren. Maar zijn niet afhankelijk van een gemeentevergadering om bepaalde beslissingen te nemen.

Interviewer

En wat zijn de voordelen van? Hoe *< onduidelijk wat gesproken wordt >*

Geïnterviewde 1

Dat je veel sneller kan schakelen. En dat je ook makkelijke moeilijke beslissingen kan nemen. Of dingen kan veranderen. Omdat mensen niet snel een verandering als iets positief zien. Terwijl het soms wel nodig is. Dus we kunnen in die zin veel sneller schakelen. En ook veel meer, hebben veel meer, ja controle. Dat klinkt een beetje zwaar. In die zin veel meer bescherming van de visie. Dus *< naam voorganger >* is visiedrager. We ondersteunen hem in het bereiken van die visie. En die visie die blijft beschermd. En wordt dus niet afhankelijk gemaakt van wat het merendeel van de gemeente zou willen. Die visie blijft in zekere zin wel onverantwoord, *< geïnterviewde versprekt zich >* uhm...onveranderd. Daar willen we heen, en willen het op die manier doen. Maar in die zin, ja, kunnen we dus, hebben we veel meer mogelijkheden om de gemeentewerker vorm te geven, zoals we ervaren dat Gods ons daarin leidt.

Interviewer

Ja. En loopt dat dan wel eens haaks op datgene wat het merendeel van de gemeente wil? Of...

Geïnterviewde 1

Nee, Eigenlijk niet. Eigenlijk niet. Alleen als je jezelf afhankelijk maakt van gemeentevergaderingen, dan vertraagt dat het hele proces eigenlijk. En voorkom je eigenlijk ook dat er hele discussies over dingen ontstaan. Of iets richting splitsing of ja meerdere kampen en dat soort dingen. Nee, we hebben gewoon een duidelijk richting; daar willen we heen. Eigenlijk hebben we dat vanaf het begin ook al gezegd van we zijn een kerkplantingsproject. We starten een nieuwe kerk, dat gaan we op die manier doen. Als mensen dan komen en zeggen "ja, maar ik wil liever dat het zo en zo gaat." Dan zeg ik "nou dat is goed, maar er zijn heel veel andere kerken waar je ook naar toe gaat. Maar wij gaan het zo doen. Wij gaan zo'n kerk zijn. En als je dat niet bevalt; ja, jammer. Dat is prima. In die zin heb je heel veel voordelen als kerkplantingsnetwerk, kerkplantingsproject om dat vorm te geven naar, ja, naar datgene wat je van God ontvangen hebt. De visie van God ontvangen hebt. Om, hoe een kerk eruit mag zien, wat voor mensen je mag bereiken, en op welke manier dat mag gaan doen.

Interviewer

Kun je die visie eens omschrijven?

Geïnterviewde 1

Ja, nahjah. De visie zoals we die geformuleerd hebben is: God liefhebben, mensen lief hebben en levens veranderen voor Jezus. Dat is de visie die in zekere zin in elke kerk terug zou kunnen komen. Is natuurlijk redelijk algemeen. Maar ik denk dat we vanaf het begin wel echt een kerk hebben willen zijn waar wij die voor wie het heel belangrijk is om niet-gelovigen te bereiken. Dat dat echt een grote prioriteit is. En dat willen we ook daadwerkelijk in praktijk brengen. Dus door kerk te zijn waar diensten hebben waar je je burens naartoe kan nemen. Die begrijpelijk zijn. En die, waar aanbidding uitbundig is. Die voor jong en oud is. Die eigentijds is. Die vast staat in het Woord van God. Geen water bij de wijn doen. Tegelijkertijd een brede uitnodiging heeft

naar de wereld en niet wegschrikt wat voor zonden mensen met zich mee zouden brengen. Multiside kerk, een grote kerk.

Interviewer

Sorry, wat bedoel je met multiside?

Geïnterviewde 1

Multiside is één kerk op meerdere locatie. Dat we kunnen blijven groeien, niet door een grotere gebouw te bouwen, maar door op meerdere plekken samen te komen. En één kerk te blijven door het onderwijs, of eigenlijk de preken via video te streamen. En op die manier elke locatie deel, er voor te zorgen dat die daadwerkelijk deel blijft van het geheel dat *< naam kerk >* is.

Interviewer

Is dat ook de droom? Om meerdere kerken te planten?

Geïnterviewde 1

Absoluut.

Interviewer

En is het dan echt de droom om dat in *< plaatsnaam >* te doen? *< plaatsnaam >* regio? Of is dat breder dan dat?

Geïnterviewde 1

Het is. We hebben ooit een poging gewaagd om een Kerk 1 kerk te starten in Den Haag. En die is heel erg mislukt. Ik denk, naast dat we daar heel van geleerd hebben was het beste denk ik om ook geleerd dat als je het heel ver weg doet dat het dan ook heel niet alleen voor de mensen heel ver weg is maar ook de connectie, en leiderschap heel ver weg is. Dus we richten ons nu eerst meer op de regio, na onze eerste locatie buiten *< plaatsnaam >* *< plaatsnaam >* is. Dat is 20 minuten rijden. Dat is gewoon dichtbij. In de toekomst is alles mogelijk. Maar ik denk dat voor ons voorlopig eerst op deze regio richten. Maar als iemand zegt "Joh, ik wil een *< naam kerk >* Maastricht oprichten", dan is dat niet onmogelijk. Het is logischer om ons nu meer te richten op de omgeving. Dus. Dat zie je eigenlijk ook bij de meeste multiside kerken. Die richten zich meer op een bepaalde stad. En dat kunnen grotere steden zijn, waar ze meerdere locatie starten. In de VS zie je dan dat ze binnen de staat nog een aantal op soms een uur of anderhalf uur rijden nog een locatie starten. We moeten nog gaan ontdekken wat de toekomst brengt. Wat God ons gaat geven. Voor nu is dat voornamelijk het *< naam regio >*, en dan kijken we hoe dat verder gaat lopen.

Interviewer

Want hoe is die visie, die passie ontstaan om juist in *< plaatsnaam >*, *< plaatsnaam >*, een kerk te planten? Waarom niet ergens anders.

Geïnterviewde 1

Die is niet noodzakelijk bij mij ontstaan. Dat is echt pastor *< naam >* en Robby Bradford, een goede vriend van hem, die samen deze kerk zijn gestart. Ook puur als een internationale kerk, met alleen Engelstalige diensten. Robby die wilde eigenlijk een kerk starten in Parijs. Maar daarvoor opende God geen deuren. En toen zei *< naam voorganger >*, die een goede vriend van hem was, 'waarom doe je niet eerst een project met mij in de komende twee jaar in *< plaatsnaam >*'. Hij *< naam voorganger >* komt zelf uit *< plaatsnaam >*. En in *< plaatsnaam >* wonen ook heel veel internationaals. Zo echt een idee van een, een echte internationale kerk. En in *< plaatsnaam >* wonen heel veel internationaals. Dus geen internationale kerk, en dat was destijds ook niet. Er was wel een pinkstergemeente, of er waren kleine pinkster of evangelie gemeenten. Maar eigenlijk veel te klein. En ook echt sterk verouderd. Zeker als je kijkt naar hoe groot *< plaatsnaam >* toch is. En dat daar geen flinke evangelische kerk zat. En dus ook was dat een open deur voor ons om daar in te gaan stappen. Terwijl we de kerk eigenlijk vrij snel zien groeien. En is onze visie in *< plaatsnaam >* ook verbreedt naar 'he, we kunnen ook een Nederlandstalige dienst starten. Om de Nederlanders te bereiken, in die zin makkelijke mensen uit te kunnen nodigen.

Interviewer

Ja. En je noemt daarbij eigenlijk ook al dat toch ook wel verschillende kerken hier in *< plaatsnaam >* zijn en omstreken. En doe jullie dingen bewust anders dan die andere kerken?

Geïnterviewde 1

Ja. Ja. Ik denk dat wij veel bewuster eigentijds zijn. En niet...

Interviewer

Wat bedoel je precies met eigentijds?

Geïnterviewde 1

Dat heeft veel met muziek te maken. Gewoon, wij spelen de moderne worshipmuziek van Hillsong en van allerlei kerken uit de Verenigde Staten. En in die zin kunnen we zo vernieuwend zijn als wij willen. We zijn qua taal, ja hoe zeg je dat, altijd begrijpelijk. Een preek moet altijd begrijpelijk zijn. Ook voor iemand die geen christen is en dat is in veel kerken denk ik niet het geval. Tegelijkertijd zijn we 100% Bijbelvast. Dat is misschien ook niet in alle kerken helemaal het geval. Dat zijn voor onze hele belangrijke pijlers. Gebruik van multimedia. Nieuwe vormen van respons geven aan een preek. Dus we hebben altijd responsstations waar mensen naar toe kunnen. Ze kunnen tijdens de dienst, nog tijdens de worship, na de preek voor gebed gaan, naar het kruis gaan om een briefje aan het kruis te nagelen, om een kaarsje aan te steken. Wat heel spannend is voor mensen die niet bekend zijn, avondmaal te vieren. Iedereen kan elke zondag avondmaal vieren zodat we. Eigenlijk nieuwe vormen, ja, die dingen die we anders doen als in andere kerken. Heel veel connectgroepen, dat is voor ons erg belangrijk. Zodat we niet alleen gemeente zijn op zondag, maar echt doordeweeks. Outreachprogramma's. Ja ik denk dat we in die zin veel dingen anders doen dan een gemiddelde kerk. Dus, leuk.

Interviewer

Ja. En wat maakt dan, als we het dan meer gaan inzoomen op de samenkomst op zondagochtend, wat maakt. Hoe zouden.... de samenkomst dat mensen dat als positief ervaren?

Geïnterviewde 1

Het is verwelkomend. Gastvrijheid is voor ons erg belangrijk. Moet altijd mensen bij de deur staan, mensen in de zaal staan. Die je verwelkomen, die je kunnen helpen. Zeker als je nieuwe bent. Een echt, ja hoe zeg je dat, geest vervulde sfeer in de zaal. Mensen die God zoeken, Echt, ja, aanbidding gewoon sterk is, en je echt meeneemt. En je hart open zet voor God. Een preek die gewoon hout snijdt, Bijbelvast is, praktisch te maken is in je dagelijks leven. En je echt dichterbij Jezus brengt. Kinderwerk, wat gewoon feest is om naar toe te gaan. We zien dat kinderen ouders meenemen, in plaats van andersom. Jongerenwerk wat jongeren vinden het echt leuk om naar de kerk te gaan. We betrekken ze ook heel snel. We geven ze heel vroeg al verantwoordelijkheden. Betrekken ze, zetten hun talenten in. Zodat ze echt, hier geplant zijn. En gewoon leuk vinden om naar de kerk te gaan en betrokken te zijn. Ja dat is even een greep uit een aantal belangrijke dingen die we hier doen. Een aantal principes die we hier hanteren. Waardoor mensen graag hier komen. En, ja, vaak gelijk ook het gevoel hebben van hea, dat ze in een warm bad terecht zijn gekomen. Dus een gemeenschap die ook echt uitnodigend is. Ja.

Interviewer

Mooi. Hé, en die gemeenschap hoe ziet dat eruit. Wie zitten hier op zondagochtend?

Geïnterviewde 1

Wat voor mensen, of?

Interviewer

Ja, nee, meer zeg maar van als je het hebt over wie proberen jullie te bereiken op zondagochtend?

Geïnterviewde 1

Iedereen. Ja. Jong, oud, arm, rijk, wit, zwart, internationaal of Nederlands. PVV, d66 of ChristenUnie stemmer. Ja, dat varieert heel sterk. Eigenlijk de < plaatsnaam >. Dat, ja.

Interviewer

Ja. En jullie zeg maar, bestaan natuurlijk nog niet heel lang, zeg maar. Zijn wel al even onderweg, maar zijn niet heel lang. Wat merken jullie dat binnenkomt? Komen vooral ook mensen vanaf de straat binnen? Zijn het ook mensen van andere kerken hier naar toe komen. Wat? Hoe ziet dat eruit?

Geïnterviewde 1

Ja. Een beetje allebei. We zien uitgebluste charismatische hier komen. Uit charismatische kerken komen, wat gewoon te heftige, te veel en te onstabiel was. Dus die bij ons een aanstekelijke passie voor Jezus wel vinden. Maar geen poeha, We vinden. We zien heel veel mensen uit traditionele kerken, die voor het heel belangrijk is dat het woord goed is. Maar die verder willen dan, ja, waar de traditionele kerken gaan, qua geestelijke beleving. En die vinden bij ons een thuis. We zien mensen uit het niets tot geloof komen. Gewoon iemand neemt iemand mee, wordt aangeraakt, gaat een Alpha cursus doen. Laat zicht even dopen. Mensen die echt tot geloof komen. Vanuit vrijwel niets. We zien randkerkelijke, mensen die zeggen van 'dit is de laatste kerk die ik ga proberen, daarna ben ik er klaar mee'. En dan toch een thuis vinden hier. We zien, ja, in die zin, van alles. Ja. Ook gewoon natuurlijk door verhuizing die op zoek zijn naar een kerk. Dus eigenlijk, ja, deels, door nieuwe bekeerlingen of mensen die Jezus opnieuw vinden. Deels door mensen die opzoek zijn naar geestelijke groei.

Interviewer

Ja. En eerder al van we proberen zondagochtenddienst dat die begrijpelijk is voor mensen die van de straat komen.

Geïnterviewde 1

Tot op zekere hoogte.

Interviewer

Ja. Waar. Hoe zit de balans eruit?

Geïnterviewde 1

Ja. Dat is een spanningsveld. Het doel is dat een preek uitdagend is voor een iemand die al gelooft. Dus iemand die echt verder helpt, praktische handvaten geeft om zichzelf van maandag tot vrijdag weer in de praktijk te brengen. Of zaterdag natuurlijk. Tegelijkertijd, dat iemand die niks, nog nooit de bijbel heeft gelezen. Het evangelie niet snapt. En geen basis heeft, toch iets uit mee kan pikken. En zo begrijp wat er gezegd wordt. Dat is best lastig want, hea, als je gaat spreken dan hoor jezelf soms zeggen van 'zoals we allemaal weten staat er in Romeinen 8 dat de Heilige Geest ons helpt begrijpen dat God onze vader is'. Dat zijn heel veel mensen die misschien in de zaal zitten of die voor het eerst komen die dat helemaal niet weten. En niet eens weten wat de Romeinen brief is, of dat Oude of Nieuwe Testament is. Of dat die dat soort dingen niet weten. En, dus op onze manier van spreken proberen we daar ook niet vanuit te gaan. Dus bijvoorbeeld echt bewust zijn van hea... 'Paulus één van de apostelen, één van de belangrijkste kerkplanters uit de tijd na Jezus, die schreef aan een gemeente in Rome, dit'. Dan, de gemiddelde gelovige maakt het geen bal uit, dat je het zo formuleert. Maar de gemiddelde niet-gelovige die snapt in ieder geval, of die kan daardoor begrijpen waar je het over hebt. Waar die dat moet plaatsen in de geschiedenis. Dus, dat is al een verschil in hoe... Dat soort dingen lukken niet altijd, maar daar proberen we ons wel altijd bewust van te zijn. In sowieso door een preek praktisch te maken, laat je denk ik ook zien, van Andy Standy formuleert dat heel mooi. Die zegt dan soms, die zegt, 'Gods woord werkt gewoon. Dus ook als je niet gelooft, en je gaat principes uit Gods woord uitvoeren, dan is het goed voor je. Dan heb je er wat aan'. En dan zegt ie soms. "weet je als je geen christen bent, than you'r off the hook. Ik heb het over deze tekst. Dit geldt alleen voor christenen. Als je hier zit, en je bent geen christen, weetje wel. Wacht even 5 minuten. Kom zo meteen bij je terug." Maar tegelijkertijd vertelt hij natuurlijk principes, laat hij wel merken van hé dit is zo mooi om christen te zijn. Dit zou je zoveel goed doen om Jezus aan te nemen. Dus in die zin maak je het heel toegankelijk en spreek je echt vanuit... Dat vormt eigenlijk discipelschap begint eigenlijk al voordat iemand een keuze voor Jezus heeft gemaakt. Ik denk dat is wel. Er zijn wel. Mijn vrouw is bij deze kerk gekomen op uitnodiging van iemand die niet gelooft. Die is, was naar < plaatsnaam > komen verhuizen. Niet Nederlands, < niet verstaanbaar > als au-pair destijds en ze kende een groepje au-pairs. En eentje kwam steeds te laat op zondag. En ze zei "waar kom je dan vandaan? Ja bij de kerk. O geloof je dan ook. Nee, nee, maar het is zo leuk om daar naar toe te gaan". Dus toen is mijn vrouw, die wel christen was een keer meegegaan. Op uitnodiging van iemand die helemaal niet gelooft. Dat vond ik wel een heel mooi teken eigenlijk van hoe we als kerk werken. Dat zelfde meisje is overigens wel nog tot geloof gekomen, twee jaar later. Maar die vond het gewoon leuk om naar de kerk te gaan En die zelfde mensen, sfeer, iets trok haar aan. Maar ze wist toch niet wat het was. Dat vind ik erg, dat zijn echt mooie dingen. Ja.

Interviewer

Is dat voor jullie ook belangrijk dat mensen met plezier naar toe gaan?

Geïnterviewde 1

Ja. Leven-gevend kerkzijn.

Interviewer

Hoe zo je dat omschrijven? Leven-gevend kerkzijn?

Geïnterviewde 1

Het tegenovergestelde van leven-zuigend. Leven-gevend is dat je...

Interviewer

Zegt dat meer iets over de kerk of over de mensen of?

Geïnterviewde 1

Nee, het zegt iets over wat Gods aanwezigheid en Gods Woord met je doet. Het geeft leven. Ook als het, ook als de boodschap is 'bekeer je van je zonden'. Dan is het nog steeds leven-gevend. Leven-gevend is de sfeer die je ervaart als je komt. Welkom, fijn dat je er bent, enthousiasme in de dienst. Dus de geestelijke beleving die aanstekelijk is. Het woord wat bemoedigt, of richting geeft, of je gewoon helpt. Wat van toegevoegde waarde is van je leven. Hulp die je kunt krijgen als je in nood bent, geestelijke nood voornamelijk. Dat, eigenlijk is het doel elke keer als je op zondag komt en weer terug gaat, dat je het gevoel hebt dat je gevuld bent. Of, maakt niet uit hoe je gekomen bent. Maar dat je in ieder geval verandert weer weg gaat ten positieve. Ik denk dat is wat Jezus met ons doet, op het moment dat Hij toegang krijgt om ons leven gaat vervullen. Dan geeft hij leven, genade in plaats van veroordeling. Dat is eigenlijk wat we als gemeente ook uit willen ademen. Leven-gevend is een beetje ongrijpbaar, maar ik denk wel iets wat je vrij snel in de kerk kan ervaren of dat er wel of niet is.

Interviewer

Ja. He, en als je, want dat proberen jullie als hele kerk leven-gevend te zijn zeg maar. Dat mee te geven, over te dragen en in te zuigen als het ware.

Geïnterviewde 1

Ja en ook mensen die in het dreamteam zeg maar betrokken raken dus zelf een taak krijgen of verantwoordelijkheden krijgen, die dat ook mee te geven om ervoor te zorgen dat zij ook uitstralen en meegeven aan hun team en uitstralen naar de buitenwereld. Zodat ook echt ingebakken zit in het DNA van de kerk. Ja.

Interviewer

En als je dan over dreamteam hebt, de vrijwilligers, zoals jullie die hebben binnen < naam kerk >. Hoe raken mensen betrokken bij een taak. Hoe...

Geïnterviewde 1

We hebben daarvoor een programma. Dat heet Next Stept, in een andere kerk heeft dat Growth Track. Het doel daarvan is eigenlijk om mensen in vier stappen te helpen om betrokken binnen de gemeente. Allereerst om lid te worden, vervolgens om meer te leren hoe je discipel kan zijn in je dagelijks leven. Het liefst ook bij een connectgroep gelijk aan te gaan sluiten. Vervolgens helpen we ze om te ontdekken wat je gaven en talenten zijn. Of daar proberen we iets daarvan te pakken of te prikkelen van he waar ben je goed in? wat doe je graag? waar wordt je gelukkig van? wat is je passie? En dan in stap 4 te helpen om een taak te vinden die bij ze past. Waar ze in kunnen groeien en waar ze eigenlijk de droom die God voor hun leven heeft tot uitvoering te kunnen brengen. We denken dat Gods ons allemaal gemaakt heeft met een doel en ook met Efeziërs 2 zegt, staat dat ie 'goede werken voor ons voorbereidt heeft.' Dus Hij heeft ons gemaakt met een doel en ook met een specifiek doel met ons leven. Daar proberen we, ja, vorm aan te geven. Mensen in te zetten op plekken die voor hun zelf vervullend zijn. Dat noemen we een 'sweet-spot' een plek waar jezelf, niet. In die zin werken we meer vanuit "wie ben jij, wat kun je, wat wil je graag" dan vanuit 'we hebben ontzettend hard kinderwerkers nodig, kun je alsjeblieft daar helpen?'. Dat is een hele andere, ik zou denk ik liever een team van 10 kinderwerkers hebben die vol passie zijn voor kinderwerk en geloof hebben en helemaal op voorbereidt zijn. Dan een groep van 20 die het uit het soort plichtsbesef doen.

Interviewer

Dus daarmee kijken jullie ook echt naar de persoon. Wat is het datgene wat God in jou heeft gelegd en het plan wat Hij voor jou leven heeft.

Geïnterviewde 1

Ja. En ook war ben je nu in je leven qua geestelijke volwassenheid. Hea. Dus dat moet ook een beetje passen bij de taak die je krijg. Dus iemand kan wel een hele goede organisator zijn, maar als zijn leven niet in orde is, dan gaan we die niet een leiderschapspositie geven.

Interviewer

Ja, precies. Want stel dat er dan nu, ik noem gewoon een voorbeeld. Stel dat er iemand is die zegt van 'ik hou heel erg van nahjah, bijvoorbeeld dansen. Maar er wordt momenteel niks gedaan in de gemeente met dans. Hoe wordt er dan mee omgegaan.

Geïnterviewde 1

Ligt een beetje aan wat voor persoon het is. Als het iemand is, iets van leiderschapscapaciteiten in ziet, dan zou ik die het liefst zeggen; Start een connectgroep met andere mensen die dansen heerlijk vinden. Maak er een mooi project van. Ga dansen voorbereiden die wellicht een keer in de dienst kunnen doen. Of gewoon als een manier om te *connecten*, met andere mensen. Misschien wel mensen van buiten de kerk. Die ook van dansen houden. Of begin een dansclubje. Start elke keer met gebed, doe het, weet ik veel, op een liedje van Hillsong Young and Free. En probeer op die manier mensen dichterbij Jezus te trekken. Gebruik je passie om, als een manier om te *connecten* met anderen. Dus dat zou ik dan zeggen.

Interviewer

Ja. Dus die zou je wel in zetten ook meteen?

Geïnterviewde 1

Mits het een persoon is die waarvan we voldoende vertrouwen in hebben. Ja. Waar we een stuk geestelijke volwassenheid zien. En ja. Ja.

Interviewer

Want als ik het goed begrijp dan komen mensen binnen in deze kerk. En die worden dan vrijwel meteen, gaan ze aan de slag met Next Steps. Klopt?

Geïnterviewde 1

Dat is wel het idee. In de praktijk is het niet altijd het geval, helaas. Maar in principe kun je binnen één maand deel zijn van het welkomsteam ofzo. Ja. Als ze lid worden connectgroep vinden en een taak oppakken. Ja.

Interviewer

Want hebben jullie een soort onderverdeling in wat je mag doen als je niet gedoopt bent, als je wel lid bent, of niet lid bent? Hoe ziet dat eruit?

Geïnterviewde 1

Ja, dat zijn, daar hebben we geen stelregels in. Dus dat is een beetje casus per casus. Niet gedoopt dat heeft alleen gevolgen eigenlijk voor of je een voorganger kan zijn of oudste. Voor de rest eigenlijk niet. Ik heb zeker als iemand als kind gedoopt is dan levert nog weleens dingen op. Ik zal altijd mensen blijven uitdagen om zich toch ook op basis van hun geloof te dopen. Maar sommige mensen die doen dat gewoon echt niet.

Interviewer

En hoe wordt er mee om gegaan dan? Vanuit Leiderschap.

Geïnterviewde 1

We zullen altijd mensen blijven uitdagen om zich toch te laten dopen. Maar niet verplicht stellen, of anders kun je geen lid worden, of kun je geen leider zijn of kun je, of ben je tweederangs gemeentelid. Zo zal het nooit zijn. Dus dat is echt. Iemand moet het wel vanuit een persoonlijke openbaring moeten doen en niet vanuit het moet maar.

Interviewer

Niet van bovenaf?

Geïnterviewde 1

Nee. We zullen, leuk ook in < *plaatsnaam* > heeft iemand zich laten dopen die 10 jaar lang in een baptistengemeente kwam. En geen lid mocht worden omdat ie zich eerst moest laten dopen. En dat wilde hij niet. En toen hij bij ons lid werd heeft hij zich een paar maanden later laten dopen. Omdat hij die vrijheid voelde van ok, nu kan ik zelf die keuze maken. Een beetje. Dat is wel met wijsheid mee om gaan. Want we willen wel echt... Doop is wel een belangrijk ding voor ons. We willen echt dat mensen hun keuze voor Jezus publiekelijk maken. Ook als ze als kind gedoopt zijn. We geloven wel echt in dat het een persoonlijke keuze is natuurlijk. Niet dat het vanuit gezin of vanuit cultuur. Het is een persoonlijke keuze om Jezus te gaan volgen. En in de Bijbel staat gewoon beschreven dat je dat vorm geeft door je te laten dopen. Wat zei je nog meer? Je had het over doop en nog iets anders volgens mij?

Interviewer

Nouja, of je dan ook, gewoon de taken op kan pakken. Bijvoorbeeld dan als kringleider of als aanbiddingsleider.

Geïnterviewde 1

Ja.

Interviewer

Dus dat is in die zin gewoon mogelijk?

Geïnterviewde 1

Zeker. Ja. Als je niet gedoopt bent, ja. Veel kringleiders die niet gedoopt zijn. Of aanbiddingsleiders, of ja.

Interviewer

Ik vroeg me in die zin dus af want, je zei; het is soms een beetje kijken in hoeverre persoon geestelijk volwassen is. Maar als de next steps, al binnen een maand zeg maar afgerond zijn. Ik kan me voorstellen dat het soms lastig is om de geestelijke volwassenheid te checken bij iemand.

Geïnterviewde 1

Ja, dat moet vaak gewoon blijken, ze zullen nooit iemand connectgroep leider maken. Als iemand op zijn hart heeft om connectgroep te leiden, dan zullen we die altijd eerst vragen van "he, wordt eerst het komende jaar deel van deze groep, of van een bepaalde groep". Ga dienend daaronder leiden. En laat je een beetje coachen en loop mee en dan, en ook als die connectgroep leider zegt van "hea, dit is een top mens, laat die lekker een connectgroep starten", dan laten we die een connectgroep starten. Onze methode neemt het risico met zich mee dat soms mensen in leiderschapsposities belanden terwijl ze daar niet horen. Terwijl dat gewoon niet klaar voor zijn. Dat is, dat gebeurt. Dat is het risico, dat kunnen we ook niet voorkomen.

Interviewer

Hoe gaan jullie daar vervolgens dan mee om?

Geïnterviewde 1

Proberen we mensen te helpen zelf daar bewust van zijn. En eerst vrijheid te vinden in hun leven voordat ze weer zelf verantwoordelijkheid ergens voor krijgen. Proberen in gesprek op te lossen. Tegenovergesteld is ook waar. Dat je gewoon mensen betreft en daardoor dichter naar, niet alleen naar de kerk, maar voornamelijk naar Jezus toe trekt. En dat mensen, doordat ze betrokken raken, en het gevoel hebben van "hé, ik heb echt toegevoegd aan wat hier gebeurt". Ja, raken ze, worden ze veel meer deel van de gemeenschap. Echt een onderdeel ervan. We zien mensen tijdens een Alpha cursus tot geloof komen. Ze doen daarna als helper dienen. Het seizoen daarna als leider dienen. En, eigenlijk helemaal in vuur en vlam. En worden zelf ook evangelisten. Omdat ze tot zijn geloof komen en dat iedereen willen vertellen. En het is onze taak om hen daarin te leiden en soms ook nog door een aantal stappen op weg naar vrijheid te helpen. Dus daar kijken we inderdaad altijd wel naar van hé, heel vaak, ik geloof ook echt dat God je als leider of als voorganger daarin, of als gemeentelid, de *sermon* geeft. Dus onderscheidingsvermogen geeft om te kijken van ok, met wat voor hart komt deze persoon binnen? Wat voor, hoe ziet iemand leven eruit? Wat voor gevoel krijg je erbij? Ja, ik denk dat we heel erg vanuit die.. En mensen ook het voordeel van de twijfel geven. En soms proberen, missen en overnieuw proberen. Ja dat is ja, dat is rommelig soms maar wel, maar denk wel de manier hoe Jezus ook

werkte, die riep ook Mattheus om met hem mee te gaan, terwijl hij net diezelfde dag zeg maar, zijn baan als tollenaar moest opzeggen. Dat was ook iemand, wiens leven nog niet op orde was. Maar Hij riep hem wel als één van zijn discipelen om Hem te gaan volgen. En zal later één van de apostelen worden. Jezus riep ook Judas als zijn discipel, die Hem later zal verraden. En dat wist Hij. Dus, in die zin, zat Jezus constant in dat spanningsveld, van hoe snel betrek je iemand, of verantwoordelijkheden. Hij stuurde Judas uit als evangelist zeg maar. Dat het, daar zit gewoon een, ja, spanningsveld in. Je hoopt altijd dat mensen de juiste keuzes zullen blijven maken. Ja.

Interviewer

Ja, en wat wordt er in die zin, want mensen komen dan in het dreamteam. Wat wordt van het dreamteam verwacht. Zijn d'r verwachtingen?

Geïnterviewde 1

Ja, ja... ik.. die hebben we wel op papier staat. Kan ik niet helemaal uit m'n hoofd. We geven bij die stap vier voordat mensen deel gaan worden van een dreamteam. Geven we een sessie over vanuit de dreamteam principes. Daarin geven we aan wat we van hun verwachten en wat zij van ons kunnen verwachten. Dus bijvoorbeeld: We streven naar we streven naar eenheid, we eren onze leiders en we.. elke taak is *appreciate* dus we zorgen ervoor dat je je gewaardeerd voelt in de taak die je uitvoert elke taak is belangrijk en ieder persoon die dient is, wordt gewaardeerd. Dat is iets wat we van te voren aangeven, als jij bij ons team komt dan zorgen we dat je weet dat je gewaardeerd wordt. Ja en tegelijkertijd verwachten we van jou dat leiders volgt, niet slaafs maar in ieder geval de voordeel van de twijfel geeft en zegt ik ben hier om te dienen en niet om de boel over te nemen of om alles in twijfel te trekken wat je zegt. Dus we stellen daarin bepaalde verwachtingen, maar geven ook de garantie van hé je kunt dit van ons verwachten. En als je in een team gaat dienen, is het leuk. Dan wil je bemoedigd worden, zul je nieuwe vrienden maken dan zul je weten dat je < naam kerk > mede mogelijk maakt. Dat je een schakeltje bent in dat levens veranderd worden voor Jezus. Ja, dus in die zin geven we verwachtingen mee. Ook zeggen we daarin ook van dit is belangrijk dat we een goed voorbeeld zijn voor een goede representatie van < naam kerk >. Dus het is ook belangrijk dat je in je dagelijks leven Jezus helemaal volgt en als we je daar bij kunnen helpen dan doen we dat graag.

Interviewer

Mooi. Hé en je noemde aan het begin van het interview dat ARC een belangrijke organisatie is in waar jullie veel inspiratie van ontvangen en jullie op weg helpt om kerk te zijn. Zijn er andere bronnen om die < naam kerk > heeft geholpen op het gebied van visie?

Geïnterviewde 1

Nouja, aan het begin dus het boek *'life giving church'* van Ted Haggard. Natuurlijk de inspiratie krijgt van een kerk als Willow Creek of van Hillsong. Gewoon modellen qua cultuur en wat er mogelijk is als kerk als je er 100% voor gaat en als je de juiste cultuur weet te bouwen binnen je kerk. Eigenlijk is ARC wel de gewoon de voornaamste partner. Maar ARC is niet alleen één organisatie. Het is voornamelijk een hele grote groep met kerken die over het algemeen het zelfde naspreken, nastreven. Om levend-gevende kerken te zijn in hun stad. Dus ARC is niet één eenheidsworst, het is niet een model van zo moet je het doen. In die zin is het heel anders dan, ja, Willow Creek had dat volgens mij *'purpose drive church'*. Dat is gewoon een bepaald gemeentemodel wat je kan overnemen. Dat is ARC eigenlijk helemaal niet. ARC is voornamelijk relaties. Dus we hebben contacten met Celebration Church, Highlands, Seacoast, met Substance, met Healing Place Church. Dus allerlei kerken waar we contacten mee hebben. Die kerken zien er allemaal net iets anders uit. Maar we leren verschillende dingen van al die kerken. En voornamelijk door de relatie met hun, gewoon coaching en het gebed, ondersteuning en soms documenten die ons verder helpen. Leren we heel veel en kunnen wij op onze manier < naam kerk > vorm geven. Met wat we van hun leren. Van al die verschillende kerken eigenlijk. Dat vind ik wel het mooie van ARC. Het is niet één, ja...

Interviewer

Bepaalde denominatie?

Geïnterviewde 1

Nee. Het is niet een denominatie. Niet als een... Je kopieert niet een bepaalde kerk. Kan wel. Alle kerken zeggen "hier heb je gratis al mijn resources, gebruik ze, plak je eigenlijk logo d'erop. Verander wat je wil. Wat ik prachtig vindt. Je hoeft nergens voor te betalen eigenlijk. Je kunt bijvoorbeeld Church of the Highlands, is wel

echt een modelkerk binnen ARC. Dus de ARC trainingen werken voornamelijk met de principes van Highlands. Gewoon omdat ze zien van ok, die hebben een aantal dingen op hun plek die werken en wat makkelijk over te nemen is. En wat je helemaal eigen kunt maken, dus die gebruiken ze in hun training. Maar der is niet, in die zin is elke kerk vrij om het zelf vorm te geven. Dat vind ik erg leuk aan ARC.

Interviewer

En als. Want ARC is dus echt meer een netwerk, dus meer dan een bepaalde denominatie. Zitten daar ook voor of nadelen aan?

Geïnterviewde 1

Ik .. voordeel vind ik dat je, ja, dat is niet beperkend werkt voor kerken. Mensen kunnen zich er vrij bij aansluiten, zonder dat ze de pinkstergemeente of baptistenkerken of iets anders de rug toe keren. En dat je zo ook heel veel verschillende smaken krijgt en dingen leert. Dat vind ik wel een heel groot voordeel. Een nadeel weet ik niet zo goed. Ja misschien als je helemaal voor ARC zou willen gaan en tegelijkertijd ook deel van je denominatie wil blijven dat je dan met veel vergaderingen moet zitten. Maar dat is misschien een nadeel. Wij zijn lid van de VPE, maar we halen eigenlijk niet uit de denominatie, maar eigenlijk alleen maar uit ARC. Maar we proberen wel dingen te geven aan de denominatie waar we deel van zijn. Dus mensen zijn deel van het regiobestuur. Ik heb ook gezegd dat ik er deel van wil zijn zodat ik iets kan toevoegen niet omdat ik heel veel te leren heb. Want ik heb, krijg meer dan voldoende voeding vanuit ARC. Het leukste is dat VPE en ARC dezelfde dingen ongeveer nastreven, dus ja.

Interviewer

Ja, want ik ben dan nieuwsgierig van het is hier ook binnen < naam kerk > er is geen democratisch gemeentemodel. Het is meer dat de leiding zeg maar, bepaalde keuzes worden gemaakt. Stel; laten we er niet vanuit gaan, maar stel dat er bijvoorbeeld een crisis in de gemeente uitbreekt, op wat voor manier dan ook, of bepaald front ook. Hoe wordt daar op gereageerd? Is daar een soort model die waar jullie naar toe kunnen gaan, of? Hoe ziet dat eruit?

Geïnterviewde 1

Ja. Als extra laag is ons organisatie hebben we de *overseers*, de *overseers* zijn, zou je de coaches van de gemeente kunnen noemen. Die staat intensief contact met het leiderschapsteam. Voornamelijk met pastor < naam voorganger >. Dat zijn voorgangers, die, hoe zeg je dat, door de wol geverfd zijn. Die echt hun sporen hebben verdiend in het koninkrijk van God, gemeentes hebben gebouwd die gezond zijn, gegroeid zijn. En echt verschil maken, invloedrijk zijn. En zij, volgens mij zijn dat er 4 of 5. Op het moment er een crisis uitbreekt, op het moment dat Sebastiaan dik in de fout gaat en echt dingen doen die niet door de beugel kunnen dan worden de *overseers* ingeschakeld en die kunnen, die hebben volgens onze statuten recht om in te grijpen en om beslissingen te maken op het moment dat de gemeente in crisis is. Ja.

Interviewer

En wie roept die *overseers* dan in?

Geïnterviewde 1

Dat kan het leiderschapsteam doen. Als < naam voorganger > echt in de fout gaat. Als op het moment dat er een splitsing binnen het leiderschapsteam zou ontstaan, dan zou < naam voorganger > zelf denk ik inschakelen. Maar ze zijn ervaren en wijs genoeg om zeg maar verschil te kunnen zien tussen zin en onzin. En zeg maar wie het juiste hart beroep op hun doen. Maar ze kunnen wel een, zeg maar, van buitenaf mensen die in kunnen grijpen op moment dat nodig zou zijn.

Interviewer

En zijn dat mensen die dichter op de gemeente al staan? Of bijvoorbeeld die al in de gemeente zitten?

Geïnterviewde 1

Nee, het zijn mensen van buitenaf. Dus het zijn Dino Rizzo, bijvoorbeeld die zit in de Church of the Highlands. Greg Surratt die is voorganger van Seacoast, Kent Redfearn in Alaska. Het zijn vrienden van de gemeente. Die ook regelmatig geweest zijn, een aantal keren gesproken hebben, die, waar < naam voorganger > intensief contact mee heeft. Intensief... maandelijks, eens in de zoveel tijd mee skipt. Die ook tijd hebben doorgebracht

met ons leiderschapsteam. Die ook echt een relatie met de gemeente hebben. Die de gemeente ook een beetje kennen. Ja. En in die zin ook nu < naam voorganger > helpen om zo goed mogelijk voorganger te zijn Ja.

Interviewer

Ja, ja. Oke, helder. Ik vroeg me nog wel af. We hadden het er net al even over het gebouw waar jullie in zitten. En daar hebben jullie ook, bepaalde dingen ook aanpassing op gedaan toen jullie in het gebouw kwamen. Merk je dat de facilitaire middelen zoals bijvoorbeeld gewoon geld, personeel of soort stoelen dat jullie hebben. Dat dat belangrijk is? Zeg maar in hoeverre bevordert dat de groei?

Geïnterviewde 1

Ja, dat. Ik denk wel dat je echt een goeie uitstraling wil hebben en dat je wil excellence uitstralen. Dus, iedere gast moet weten van; hé er is op mijn gerekend vandaag. Dus niet houtje-touwtje, de stoelen zitten lekker, koffie is goed, kwaliteit van het geluid is goed in orde, de band heeft zich goed voorbereidt, weet wat ze doen, iedereen met een microfoon kan goed zingen, iedereen die spreekt, kan goed spreken. Kwaliteit is in die zin erg belangrijk. Omdat je daarmee uitstraalt 'we nemen bloedserius wat we aan het doen zijn'. En ik denk dat het ook gewoon de enige manier is om het te doen. Dat alles wat je levert, dat het in orde is. Na de mogelijkheden die je hebt, dus dat is natuurlijk in balans. Je kan niet ineens een geluidsinstallatie van een miljoen euro neerzetten want dat is niet binnen de balans. Tenzij je enige voornaamste manier van *outreach* is. Door perfecte diensten neer te zetten kan. God laat ons op verschillende manier... Maar ik denk dat we excellence, het beste halen uit dat wat je hebt. Dat is wel iets dat voor ons erg belangrijk is.

Interviewer

Ja. Het is dus erg belangrijk noemde je al. Maar is het in die zin ook... Zie je dat het zorgt voor groei?

Geïnterviewde 1

Ja.

Interviewer

Dat er meer mensen komen?

Geïnterviewde 1

Aantrekkelijke dienst, absoluut. Sowieso een dienst waar je je buurman mee naar toe kan nemen. Absoluut. Ja. Ik kwam vroeger al in de kerk. En dan dacht je van weet je 'als tante Truus de zangleiding heeft dan ben ik blij dat alleen mensen die al jarenlang christen zijn hier zitten want die kunnen dat wel slikken'. Maar op het moment dat je een ongelovige meeneemt dan denkt ie ook van 'een gekke boel is dit' zeg maar. Dus het is in die zin geef je de gemeente de garantie van als je morgen... als je aanstaande zondag je buurman meeneemt dan weet je dat de dienst in ieder geval in orde is, de boodschap klopt, en aan zal spreken en dat er geen gekke dingen gezegd gaan worden, dat er geen vreemde radicale eindtijd perikelen voorspelt gaan worden dat er niet opeens opstaat met een profetie die nergens over gaat. Dat de worship goed is, dat de preek.. dat het in orde is. Dat iemand goed ontvangen wordt door een welkomsteam, dat het gezellig is na de koffie. Dat iemand een voorproefje krijgt van hoe het is om deel te zijn van een kerk. En hoe het is om christen te zijn. En de kans ook krijgt om zijn leven aan Jezus te geven. Dus je weet als ik mijn buurman meeneem, je weet wat je kan verwachten. Er gaan geen rare dingen gebeuren. Ik denk dat heel erg belangrijk is waardoor mensen... Mensen willen best hun burens meenemen, maar het moet wel.. ja.. Het moet wel aantrekkelijk zijn. Het moet wel hout snijden. Je moet je niet schamen voor wat er gaat gebeuren. Dat maakt een enorm verschil. Een wereld van verschil. Ja.

Interviewer

Want is in die zin de diensten, hoe bereiden jullie die voor?

Geïnterviewde 1

In principes werken we elke zondag met het zelfde model.

Interviewer

Kun je daar iets over vertellen?

Geïnterviewde 1

Ja. Heel kort. Twee liedjes. Mededelingen. Gebed, welk en dat soort dingen. Collecte. Preek. 4 liedjes met respons tijd. Afsluiting. Dat is heel basaal. Dopen we altijd na de preek tijd tijdens de responstijd. Tijdens de aanbidding ook. Opdragen zullen we ook in het begin van de dienst doen, dat zijn van die speciale diensten. Eigenlijk bouwen de dienst zo op, we.. We merken dat mensen niet om half 10 al binnen zijn. De eerste twee liedjes zijn bedoeld om feest te vieren, ogen op Jezus te richten en mensen gelijk bij de dienst te betrekken. Dus het begint vaak stevig en echt opener en beetje up beat lied, waardoor mensen weten, ok ik ben in de kerk. Klaar om te aanbidden. We strekken die tijd van aanbidding niet heel erg uit. Omdat mensen zijn nog steeds.. ja, net binnen gekomen. En moeten echt wennen, ohja, we zijn in de kerk. Dus dat zijn maar 2 liedjes, daarna bidden we, doen we een aantal mededelingen en een welkom en dat soort dingen. Collecte. En die leiden we ook altijd even in met een kort woordje daarover. Daarna de preek. Preek duurt altijd rond de 30 minuten. En vervolgens een langere tijd van aanbidding die een beetje geluk, een beetje voorbereiding aansluit op de preek qua liedkeuze. En waar mensen de kans krijgen om te reageren op hoe God hen heeft aangesproken. Dus ze kunnen direct iets met de preek doen. Dus als er in de preek iets is gezegd over 'geef je zorgen aan de Heer'. Zoiets. Dan kun je gelijk naar het kruis gaan om dat waar je zorgen om maakt, over maakt, op een papiertje te zetten, aan het kruis te nagelen. Of gelijk naar het gebedsteam te gaan om voor je te laten bidden. Dus je kan gelijk iets met de boodschap en gelijk tastbaar eigenlijk maken. Dat wat er in je hart gebeurt is. Of gewoon, of door te aanbidden. Dus daar hebben we een uitgebreidere tijd van aanbidding en daarna sluiten we af. Eigenlijk elke dienst duurt ongeveer een uur en een kwartier. Soms met 5 minuten uitloop. En je weet dus ook weer als je je buurman meeneemt dat je als de om half 10 de dienst begint dan kun je voor 11 uur de zaal uit zijn. Die garantie kun je geven. Dus mensen weten van ik kan op tijd naar huis, kinderen blijven niet ellenlang bij het kinderprogramma. Ik kan nog een afspraak maken, om half 12 bij oma. De dienst duurt niet ellenlang zeg maar, twee uur lang, met nog dit, met nog dat, of mensen moeten maar blijven zitten en niet de vrijheid voelen om weg te gaan. De dienst duurt een uur en een kwartier. Dat is het.

Interviewer

En die responstijd dat is, je zeg van hé dan kunnen ze het heel praktisch maken en toepasbaar maken. Is dat elke....

Geïnterviewde 1

Ja. Dat is elke zondag. Inderdaad, eigenlijk elke zondag. Ja. Mensen reageren niet elke zondag. Dus.. ik denk dat het gros van de mensen blijft uiteindelijk gewoon staan tijdens die 4 liedjes. Dan is het gewoon bezig met de aanbidding. En dat is ook prima. Dat is ook een manier om te reageren eigenlijk. Maar we zien elke zondag wel dat er mensen naar al die responsmogelijkheden gaan. Dus dat is. De ene keer gaat iemand naar... steekt een kaarsje aan, steken van zijn gebed, de andere gaat hij naar het gebedsteam, de andere keer zus en zo.. Zien hele groepen tieners bij de kaarsjes staan om samen met bidden voor vriendjes, school. We zien mensen bij het kruis knielen en... We zijn ook een internationale kerk, dus komen ook mensen uit andere culturen die het soms uitbundiger soms doen. In die zin geef je ruimte aan waarmee iemand komt en wat God in iemand doet. Dat doe je op verschillende manieren.

Interviewer

Is die ruimte er dat mensen... je zei dat mensen kunnen knielen. Maar ook om eigen inbreng. Ik denk aan bijvoorbeeld aan, bijvoorbeeld om te dansen of om zoals in andere kerken bij de VPE om te vlaggen, of als ze... profeteren of?

Geïnterviewde 1

Dansen wel. Tenminste... Wat voor ons heel belangrijk is dat wat er gebeurt niet afleidt van dat wat God aan het doet. En als iemand heel uitbundig, vlak voor het podium gaat lopen dansen dan zullen we die vragen om eventjes te gaan zitten. Want effect ervan is dat alle aandacht is op die persoon. Terwijl alle aandacht op God zou moeten zijn. Het zelfde geldt voor vlaggen, doen we niet. Vragen mensen ook die met een vlag meebrengen om die weer, om die tussen de paraplu's neer te zetten en om die weer mee naar huis te nemen. Dat doen we bewust. Niet omdat we tegen vlaggen zijn maar omdat we merken omdat het gewoon afleidt en dat is niet bedoeling. Dus ook niet achter in de zaal. Bij een worship avond wel. Een worshipavond is voor mensen uit de kerk, in principe niet echt de plek om mensen mee naar toe te nemen. Die niet uit.. ook christen zijn. Daar is wel ruimte om te vlaggen. Wordt niet zoveel gebruik van gemaakt. Dat zou wel kunnen. En ook om woorden te delen, om profetieën uit te spreken. Dat doen we gewoon niet tijdens de zondagse dienst, maar wel op speciale worshipavonden. Ook wel in connectgroepen bijvoorbeeld vind ik veel meer de plek voor dan de dienst.

Interviewer

Ok, mooi. Dankjewel. Voor mij de laatste vraag. Op welke manier spelen de theologische overtuigingen zoals binnen < naam kerk > die zijn, een belangrijke rol in de groei? En onder theologische overtuigingen versta ik ook een klein beetje de ethische kwesties.

Geïnterviewde 1

In hoeverre spelen die een rol in de groei? In de kortdurende groei een negatieve rol. Want er zijn heel duidelijk over wat het woord van God zegt. Homoseksualiteit is niet ok, samenwonen is niet ok. Om een paar voorbeelden. Trots is niet ok. Gierigheid is niet ok. Zo zijn gewoon... we volgen 100% de Bijbelse lijnen. Als je snel een grote kerk wilt, dan zeg je dat samenwonen ok is, homoseksualiteit ok is. Dat God je alleen maar wil zegenen, je alleen maar lief heeft, alleen maar genade voor je heeft, verder niks. Dan heb je binnen de kortste keren een kerk die groter is dan < naam kerk >. Maar zonder Gods zegen. Zonder Gods zalving. En uiteindelijk brokkelt dat in mijn overtuiging af omdat het niet gebaseerd is op de waarheid van God woord. Dus voor langdurige groei, de lange termijn groei... heel positief effect. Omdat we duidelijk zijn. Vanuit Gods woord... het in ieder geval, 100% van Gods woord leven. Dus mensen te leiden in de waarheid. En mensen de waarheid te vertellen in liefde. Dus niet gelijk te komen met veroordeling. Maar met een uitnodiging om, maar mensen wel helpen om te veranderen en om vrijheid te vinden die God voor hen heeft. Soms heeft dat een... ik ben in < plaatsnaam > een paar mensen verloren omdat ze gingen samenwonen. Ik heb ze aangesproken op... < niet verstaanbaar > op leiderschapsposities. Nu per direct ben je niet meer leider van die bediening, omdat je deze keuze hebt gemaakt. Ik wil heel graag verder met in gesprek hierover. En je helpen om, he als je denkt dat samenwonen. Je bent wel toe aan samenwonen, je bent niet toe om te trouwen. Stel het samenwonen dan eventjes uit en laat me je helpen om er wel aan toe te zijn om te trouwen. Dan volg je Gods weg. Nee, en vervolgens de gemeente uit te gaan. Dat gebeurt. Met mensen heb ik een heel ander gesprek over hetzelfde onderwerp. En die geven gewoon aan dat ze gebroken zijn in hun leven. En dat ze van beide ouders een slecht voorbeeld hebben gehad als het gaat om trouw in het huwelijk. Dat beperkt hun in de keuze te maken. Ik zeg 'weet je, dat snap ik. Laat me je helpen om stappen daarin te zetten. Om vrijheid te vinden en om vol vertrouwen Gods weg te volgen. Laat me je helpen, maar ik geef je de tijd. Welkom en ga maar dienen. Niet in leiderschap, maar ga maar dienen. En... Ik ga je proberen te helpen om daar in nieuwe stappen in te zetten. Dus dat zijn twee heel verschillende gesprekken.

Interviewer

Merk je dan ook, want je noemde nu een voorbeeld van een stel die in leiderschapspositie was, maar die ontheven werden van hun taak. Merk je dan ook dat ze dan in dat geval het ook... de gemeente verlaten, of?

Geïnterviewde 1

Ja. Nahja, Deze wel. Ja. Maar dat hoeft niet.

Interviewer

Ok. Dat hoeft niet persé.

Geïnterviewde 1

Nee liever niet.

Interviewer

Nee. Nee precies, maar het is wel wat gebeurt....

Geïnterviewde 1

< niet verstaanbaar > Van hartelijk verwelkom, meisje is ook blijven dienen. Maar toch voelde ze zich afgewezen. En soms is dat ook gewoon... Ik heb liever dat... en dat zelf een keer de kop stotend toch terug bij God komen, dan dat ze.. dan dat ik het laat voortbestaan en het toesta. En op het moment dat we het toestaan dan geef je daarmee ook, het ok, zeg maar. Dan krijg ik... communiceer je daarmee dat het allemaal niet zoveel uitmaakt. Dus dan doen je eigenlijk heel veel af van je eigen boodschap. Het de waarheid in liefde vertellen helpt ons heel erg verder. Ik denk dat het van Gods manier is ook om mensen te zien herstellen. Ik geloof heel erg dat zo iemand tot geloof komt ook ook tijdens.. er is vaak nog een hele weg te gaan. Maar dat dat het begin kan zijn van herstel binnen die persoons familie en diens netwerk. Dus voor heel erg belangrijk om mensen echt tot volledig herstel te brengen in plaats van te dealen met de issues die iemand met zich

meebrengt, maar echt daardoor heen te werken en.. ik denk dat mensen zelf daardoor ook een betere invloed kunnen hebben op hun omgeving. Het zelfde geld voor geven bijvoorbeeld. Niet iedereen vind het leuk over hoe vaak of de manier waarop we spreken over geven. We geloven dat God ons allemaal roept om onze tienden aan de lokale kerk te geven. Dat zeggen we ook zonder dat we ons daarvoor schamen. Want dat geloven we. En ik geloof zelf, dat als je ergens in gelooft dan moet je daar 100% voor gaan. Want anders ben je er niet 100% van overtuigd. We zeggen dat Gods ons allemaal roept om tienden te geven. Als je werkelijk de mammon wil afwijzen en Jezus wil volgen, één Heer te dienen. Dan vraagt Hij ons om dat te doen. En God zal ons daarin gaan zegenen. En Hij zal ons financiële vrijheid geven als gevolg van... Hij roept ons allemaal om onze tienden aan de lokale kerk te geven en zijn dankbaar voor alle mensen die die stap van geloof nemen. We hebben zelf nu bedacht; neem de uitdaging van God aan, Hij zegt in Maleachi 'zal ik niet de sluis van de hemel openen als jullie de tienden naar mijn voorraadschuur brengen'. Probeer het drie maanden, ga drie maanden tienden geven. Merk je niets, kom je in financiële nood, dan krijg je al je geld terug. Maar we geloven hier 100% in. Tegelijkertijd sturen we geen mailtjes naar mensen die niet hun tienden geven. Gaan we natuurlijk niet in iemand salaris checken of dat wel de tiende is wat hij... Wij staan voor waar we in geloven. Daartoe dagen we iedereen toe uit. Maar we zeggen daarbij, we hebben liever dat je geeft vanuit een openbaring die jezelf hebt ontvangen van God, dan dat je het doet omdat je iemand wil *pleasen* of omdat je je verplicht voelt. Veroordeelt voelt als je het niet doet. Houdt het dan maar bij je, dat is prima. We... Het gaat om dat wat God voor je wil en niet wat van je wil. Het zelfde met dienen, het zelfde met elke stap van discipelschap... Eigenlijk het zelfde principe. We geloven dit en we willen je helpen om daar te komen.

Interviewer

En als we kijken naar het principe van geven. Je zei van 'dat vinden we belangrijk en kondigen dit gewoon zonder schaamte'. Maar je zei ook al van 'heel veel mensen vinden het niet leuk dat we dit doen.'

Geïnterviewde 1

Ja, sommige mensen vinden dit niet leuk.

Interviewer

Wat zie je gebeuren dan?

Geïnterviewde 1

Dat mensen erover gaan klagen.

Interviewer

Maar geven ze dan wel of niet, dan.

Geïnterviewde 1

De klagers zijn niet de mensen die wel hun tienden geven.

Interviewer

Die wel geven?

Geïnterviewde 1

Nee, dat zijn niet de mensen die wel geven. Het zijn alleen de mensen die zich veroordeelt voelen, omdat ze daar niet achter staan. Ja. Daar had Jezus ook wel eens last van.

Interviewer

Ja precies. Ok. Dankjewel. Zijn er dingen die in dit interview niet aanbod zijn gekomen, maar die volgens jou, volgens < naam kerk > wel belangrijk is als het gaat om numerieke groei?

Geïnterviewde 1

Ik denk dat de *multiside* structuur. Heeft wel heel veel invloed op de numerieke groei. Ook de, niet alleen de *multiside*, maar ook het toevoegen van diensten dat heeft enorme gezorgd voor numerieke groei. Dus de constante uitdaging om te kijken hoe kunnen we meer plek creëren voor mensen om naar de kerk te komen. Dus niet gewoon we hebben 350 stoelen, er zitten nu 300 mensen. Nah, er kunnen nog 50 bij. Nee, we hebben 350 stoelen, er zitten nu 300 mensen. We moeten als de sodemieter een tweede dienst gaan organiseren zodat we twee halfvolle diensten hebben. Zodat er 350 vrije stoelen zijn die gevuld kunnen worden. In die zin het

constante kijken naar wat de volgende stap is. Ruimte creëren voor groei. Dus ook door een locatie toe te voegen in < *plaatsnaam* >. Waardoor we weer enorme groei mogelijkheden hebben die niet afhankelijk zijn van deze kerkzaal. In die zin ook niet prioriteit geven aan een grotere gebouw, een grotere diensten, een grotere platform, maar echt kijken van oke, hoe kunnen we zo snel mogelijk zorgen dat er meer ruimte is voor mensen. En dat het de groei niet beperkt wordt. Dat is echt iets wat we van ARC geleerd hebben.

Interviewer

En bedoel je daar dan ook mee, dat jullie, ik vul het al een klein beetje in, maar dat jullie per jaar echt doelen stellen. Van het dit willen we bereiken? Hier streven we naar?

Geïnterviewde 1

Ja. Maar niet op de manier waarop we mensen daarop afrekenen. Maar we stellen we bepaalde doelen. Voor < *plaatsnaam* > heb ik ook een bepaald doel meegekregen. Van joh; er komen nu 80 mensen op een zondag, we willen tegen het einde van 2016 dat het gemiddeld 100 mensen zijn. Dat is reëel, dat is haalbaar. Daarnaast dromen we wel van wat zou kunnen zijn. Dan hebben we wel *'faithcalls'* waar we ons nu ook al op gaan voorbereiden. Dus we maken nu beslissingen die als je puur kijkt naar het nu, geen, ja.. dat maakt *sense*. Maar die op termijn van 10 jaar heel veel *sense* maken. We hebben nu een *school of ministry* bijvoorbeeld, ja, is niet nodig voor een kerk van 700 mensen. Echt niet. Maar voor een kerk van 2000 mensen wel heel hard nodig. Nahja, als je een kerk van 2000 mensen wilt worden. Moet je nu dus dingen doen, die zo'n kerk zou doen. Om zo'n kerk te worden. Dus in die zin doen we gewoon.. Iemand zei een keertje dat we de kleinste mega kerk ter wereld zijn. Dus we proberen te denken als een kerk die groter is, meer mensen bereikt heeft, het gaat natuurlijk niet om aantallen, maar om levens. En altijd verder kijkt wat zijn de volgende stappen, wat zijn de volgende mogelijkheden. En nooit *settelt fort he status quo*. Dat is echt visie gedreven kerk zijn. Dat is het verschil tussen een kerk die... Het grote voordeel van een kerk die visie gedreven is tegenover een democratisch model. Ik denk dat het democratisch model kijkt, daar zullen de mensen sneller geneigd zijn om te kijken naar van we vinden het wel prima zo. En uitgaan van dat nu. Terwijl een visie gedreven of leiderschap gedreven kerk veel meer kijkt naar hoe het kan zijn, of hoe het over een paar jaar zou moeten zijn. En daar nu de kerk op voorbereidt. Dat zijn absoluut dingen die we van ARC geleerd hebben. Absoluut. Ja. En ook hoe je daar dan komt he. Dus we willen een kerk van 1000 mensen wat zijn dan de stappen die we moeten zetten om dat te worden. En dan hebben we ook voldoende mensen in ons netwerk die kerken hebben geleid van 20.000 mensen. Die ook weten van ok, dan ben je 1000 mensen, dan ben je een fikse kerk voor Nederlandse begrippen, megakerk. Hoe kun je dan nog groter worden. Wat zijn de stappen die je dan moet zetten. Hoe verandert dan je organisatie/beslissingsstructuur en hoe zorg je voor een goede verhouding in het geld dat je uitgeeft. Hoeveel geef je aan staff uit. We geven nu bijvoorbeeld 40% van ons inkomen uit aan ons staff. Dat moet eigenlijk 30% zijn. Dat betekent dat het staff van dit moment veel meer met vrijwilligers moet gaan werken. Veel minder in eigen handen moet nemen. En veel uit moet gaan zetten. Dat soort dingen over gemeentegroei leren we allemaal van ARC. Dus niet alleen zie je daarin... Dat heeft heel grote gevolgen voor de numerieke groei, omdat je plaats, ruimte maakt. Omdat je zorgt dat je niet alleen fysiek ruimte hebt, dus van dat lege stoelen waarop mensen nog kunnen gaan zitten, maar dat je ook structureel, financieel, ook qua geloof en geestelijke volwassenheid je voorbereidt op de groei die gaat komen op het moment dat je dingen op orde hebt. Want God geeft geen groei op het moment dat je het niet aankan. Ja. Dat zijn wel echt dingen die ARC ons gebracht heeft. Wat mis ik meer?

Interviewer

Ik ben gewoon nog nieuwsgierig van goh, we zouden afronden, maar ik ben gewoon nog nieuwsgierig van he ARC heeft jullie heel veel principes heel veel tools aangereikt om ook voor groei te kunnen zorgen. En ik ben een beetje zoekende en misschien een tricky vraag, maar in hoeverre hebben we... de tools zoals die op mij overkomen, komen soms ook een beetje heel werelds over. De manier van leiderschap. Zoals leiderschap ook in de wereld wordt vormgegeven. Het stellen van doelen, we willen dit behalen en... Ik kan me voorstellen dat het soms een beetje in contrast staat met het christelijk leiderschap. Herken je dat of?

Geïnterviewde 1

Ik herken het idee, meer dan dat ik het contrast herken. Ik denk dat als je als de Bijbel zegt dat God van alle mensen houdt, dat God de wereld op die manier lief gehad heeft, dat Hij zijn enige Zoon gegeven heeft omdat ieder die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar heeft eeuwig leven heeft. Dat we ook voor die ieder moeten gaan, dat we voor elke verloren schaap moeten gaan omdat we alles moeten doen, zegt hij *short of sin*, alles behalve zondigen om mensen te bereiken met het evangelie. Dus alles doen wat we weten, alles doen wat

werkt in zekere zin, wat niet tegen Gods woord ingaat. Ik denk het eerder zo is dat Gods woord leiderschapsprincipes heeft voor de wereld, dan andersom. En eigenlijk leiderschapsprincipes die we leren werken ook in de wereld. In plaats van andersom; dus dat we denken van weet je wat werkt voor Apple, dat gaan we ook hier doen. Zo niet, maar als die, als die bepaalde dingen die in een bepaald bedrijf zijn die goed werken die gewoon in lijn zijn met het woord van God, waarom zouden we daar niet van leren? Dus. Als je ervan uitgaat dat God woord werk. Dat God het beste met de mensen voorheeft, dat de principes die Hij geeft ons leven beteren. Dan verbetert die ook het bedrijfsleven. Dus in die zin vind ik het een beetje het kip of ei. Dus wij moeten alles doen wat we, al ons verstand gebruiken, ook strategisch denken, dat hebben we ook gekregen. Gebruiken om ons voor te bereiden op wat God wil doen op goede en Gods Koninkrijk. Wat God wil het wel. Hij heeft er voor gekozen om een of andere gekke reden om dat door ons te doen. Omdat door de lokale kerk te doen dus daarom maken we mensen ook bewust van hoe belangrijk het is om deel te zijn van een kerk. Kerk is geen vies woord meer. Christenen in Nederland ook bewust te maken dat kerk goed is. En dat mensen... geen vies woord is. En mensen te eigenlijk bewust te maken dat God veel meer wil doen dan wat we op dit moment voor krijgt om te doen. Ja, dat vind ik eigenlijk niet in contrast met christelijk. Dat is denk ik christelijk leiderschap. Er is altijd een Gods factor. En er is altijd een zalving van de Heilige Geest. Dat is niet, je kunt het niet.. ik denk kerkplanting, gemeentegroei is niet, doe dit , doe dit, en je bent er. Daar komt een heleboel gebed en een heleboel zalving bij kijken, roeping voor leiders. Je moet wel door God geroepen zijn natuurlijk om te leiden. En om daar met de autoriteit van God te staan. En niet... Het is door zijn Geest, het is door gebed dat er verandering plaats vindt, alleen wij als mensen moeten al, ook.. wij bewegen ons in het natuurlijke. God doet het bovennatuurlijke. Maar wij moeten ons wel bewegen in het natuurlijke. Dus we moeten wel doen wat we kunnen, wat we weten, waar we leren van waar we kunnen leren om God die ruimte te geven. En om eigenlijk alles te doen wat in onze macht ligt. Ja.

Interviewer

Dankjewel. Mooi. Zijn er nog dingen die je wil toevoegen of?

Geïnterviewde 1

Nee ik denk dat dit hem wel is.

Interviewer

Helemaal goed.

***** Einde transcriptie *****

14.3 BIJLAGE 3: TRANSCRIPTIE PASTOR 2

Opdrachtgever	ARC Nederland
Omschrijving opname	Interview
Geïnterviewde kerk	Kerk 2
Tijdsduur	65 minuten
Soort transcriptie	Woordelijke transcriptie De transcriptieschrijver heeft de tekst van de opname uitgetypt. Er is gestreefd naar volledigheid: de geluidsopname is meermaals beluisterd om –voor zover mogelijk- ook de moeilijk verstaanbare passages correct weer te geven. Niet-relevante tekst (zoals tussenwerpsels, gestotter, herhalingen) is echter weggelaten. De transcriptie blijft wel zo dicht mogelijk bij de woordkeuze van de sprekers.
Uitvoering	Bjorn Visser
Bijzonderheden	- Tweede interview - Engelse termen zijn cursief - Naam van voorganger is anoniem gemaakt met < naam voorganger > - Naam van kerk is anoniem gemaakt met < naam kerk >, ook andere locaties zijn anoniem gemaakt. - Naam van plaatsnaam is anoniem gemaakt met < plaatsnaam >

*** Start transcriptie ***

Interviewer

Allereerst ben ik dan wel nieuwsgierig als we het hebben over succesvolle elementen bij kerkplantingen. Als ik die vraag aan u nu zou stellen want is dan het eerste waar u aan moet denken bij deze vraag? Welke elementen binnen < naam kerk > gezorgd voor numerieke groei?

Geïnterviewde 1

Ik denk dat zo.. Die vraag is natuurlijk zo breed die je stelt. Wij zijn al 11 jaar, even als hoofdvesting, al 11 jaar onderweg. Dus niet alles zit me even scherp meer in het snotje. Maar ja, weet je, wat helpt.. Kijk wat helpt maar dat is dat het begint ermee dat mensen hun vrienden meenemen. Weet je, dus als het gaat om numerieke groei. < telefoon van voorganger gaat af > Maar, het belangrijkste is, één van de belangrijkste dingen is dat mensen hun vrienden meenemen. Dat is denk ik één van de belangrijkste dingen. Als dat niet gebeurt groeit er geen één kerk. Ik bedoel, de kerk groeit niet door advertenties, naambekendheid, mooi gebouw, allemaal niet. Dus factor nummer 1; mensen brengen mensen mee. Dat is wat je in beweging moet zien te krijgen. En hoe mensen, mensen mee? Onze ervaring is dat mensen, mensen meenemen als ze zien dat hun vrienden écht veranderen. Dat ze zeggen 'joh wat is er met jou aan de hand', 'wat is er verandert aan jou', 'wat gebeurt er in jou leven', dat ze zeggen 'joh ik ga naar de kerk, ga je een keer mee?' He, dus dat werkelijke transformatie van levens, die opgemerkt worden door vrienden, burens, collega's. Die vervolgens leidt dat ze hun vrienden willen meenemen. Dus dat is een belangrijke. Een tweede die daar direct bij geldt. Durven mensen, mensen mee te nemen naar de gemeente? En dat is denk ik één van de meest relevante vragen. Dat maakt voor mijzelf dat iemand een aantal jaar aan mij vroeg van als de grootste zondaar bij jou uit straat tot bekering komt waar breng je hem naar toe? Naar welke kerk breng je hem? En dat je daarvoor jezelf antwoord op geeft niet naar mijn eigen kerk, maar naar een andere kerk. En waarom zou ik hem naar een andere kerk brengen dan? Ja daar kan hij groeien. Ja, daar kan hij groeien. Ja, dus één, daar hij kan groeien. Dus dat is, dat mensen in de kerk komen het gevoel hebben van 'ja, ik ontwikkel hier, ik wordt hier een groter mens van, ik heb hier iets aan. Weet je wel. Dus dat is denk ik heel bepalen. Dat mensen ruimte voor groei ervaren. Maar ook dat ze zich niet schamen voor wat er in de dienst gebeurt. En wij hebben altijd een hele praktische prediking gehad. Dus dat wat we op zondag doen, dat mensen kunnen meenemen door de week. He, dus dat mensen die niet geloven, in de diensten zitten, denk van 'al geloof ik niet, ik heb hier wel wat aan'. Het bouwt me wel op. Ik kreeg hier wel levenslessen mee. Natuurlijk zit het evangelie daardoor verweven. Ik denk dat zijn hele belangrijke elementen in kerkgroei.

Interviewer

Is daar bewust voor gekozen, voor praktische prediking?

Geïnterviewde

Ja, absoluut. Absoluut. Prediking moet relevant zijn. Dus niet gericht op het hoofd, maar op het hart. Niet gericht op kennis, maar gericht op verandering. Gericht op transformatie. Gericht om mensen groter te maken. Het maakt mensen groter en je kerk groeit. In plaats van heel veel mensen hebben mensen nodig om hun kerk groter te maken. Maar je moet je richten om mensen groter te maken. Wanneer je mensen groter maakt, groeit je kerk ook. Dus de essentie van kerkgroei is dat je je niet op richt om te groeien, maar om je erop richt om de kerk gezond te maken. Alles wat gezond is dat groeit. Ja. Dat is de zaad wat in de aarde koninkrijk, profetie van het koninkrijk, het brengt zaad, het brengt vrucht voort. Je weet zelf niet hoe. Maar de aarde brengt het wel vrucht voort. Je zelf niet hoe. En het andere verhaal van ja waarom breng je vrucht voort als de aarde niet gezond is. Dus met andere woorden; je hebt heel veel te maken met de aarde van je gemeente, de cultuur van je gemeente, die moet gezond zijn. Nou er zijn een aantal factoren, een aantal factoren wat is gezond. Weet je. En één van de belangrijke groei elementen bij ons zijn geweest is dat wij altijd hebben ingezet op excellentie. He, dus mensen komen binnen, zien dat het wat mag kosten. Dat ze zien dat wat je brengt dat het waardevol is, dat er aandacht aan besteed is. Ikea heeft een mooie uitspraak 'aandacht maakt alle dingen mooier'. Dat is gewoon heel erg belangrijk. Dat het er allemaal goed uitziet. Het hoeft niet het duurste van het duurste te zijn. Maar gewoon goed verzorgd, aandacht aan besteed, netjes. Dat je er dan vervolgens de eigentijdse taal spreekt, en normale omgangsnormen hebt, een boodschap preekt die mensen helpt om te veranderen, waarin je stappen kunt zetten, kunt groeien. Mensen hoeven zich niet te schamen als ze hun vrienden meekomen. Dat er allemaal rare dingen in de dienst gebeuren of taal dat gebruikt wordt niet begrijpt. Of dat soort dingen gebeuren. Dan heb je heel snel een basis waarop een gemeente kan groeien.

Interviewer

Kunt u dan eens een voorbeeld noemen van dingen die dan wel op een zondagse diensten gebeuren en dingen die niet gebeuren?

Geïnterviewde

Noujah laten we maar dwarsstraat noemen. Evangelisch Nederland; het zwaait met vlaggen. Ja, hoe geweldig ook... Niks mis mee. Hartstikke goed. Maar het kan mensen heel erg oncomfortabel maken. Ja. En dat spreekt mensen niet aan. Maar we zijn allemaal gewend om naar thuis te kijken naar grote schermen. Tegenwoordig. Iedereen heeft een grote platte televisie. Hoe groter het scherm, hoe beter. En bij die cultuur sluit je aan in je kerk. Door bijvoorbeeld meer gewoon duidelijk met beeldmateriaal te werken en dat ook te gebruiken. Dus ja, wat is, dat is één van die dingen van nou niet met vlaggen. En heel veel kerken zie je natuurlijk dat iedereen naar voren kan komen en wat kan delen, he. Prima in de kleine groepen, maar niet op zondag. Om maar een dwarsstraat te noemen. Je weet niet wat er uit die mond komt. En het zijn niet altijd verstandige woorden. Nou wat je niet moet doen, is lange diensten. Je moet diensten in toom houden. Een uur en een kwartier tot anderhalf uur. Want langer houden mensen het niet vol. Zo kun je denk ik, zo zijn er heel veel dingen die je kan opnoemen die je vooral niet moet doen. Ja, dat begint met, ja waar preek je over en waar preek je niet over. En welke woorden gebruik je daarbij? Begrijpen mensen nog waar het over gaat? Dus, ja wat je vooral niet moet doen, is heel 'christieeens' zijn. Ja, dus wij preken ik noem maar wat, je preek in de taal en straattaal. En de taal mensen gesproken op straat tegen elkaar gebruiken. Dus dat begrijpen ze. In plaats van verheven, verheven, excellent, mooi spreken, voorlees manier, je moet zorgen dat je vanuit je hart spreekt. Dat proeven mensen. En dan kan er een vonk overspringen.

Interviewer

En is het dan specifiek gericht op mensen die van de straat komen? Of is het gewoon een algemeen, cultuur, eigenlijk voor iedereen.

Geïnterviewde

Algemeen, is voor iedereen. Ja dus je moet zorgen dat je verschillende groepen aanspreekt. Kijk, we hebben nooit bewust... Heel veel mensen zeggen van 'wat voor doelgroep richt je op?'. Ik geloof zelf niet in doelgroepen, want ieder mens is deel van de doelgroep. Ja. Een kerk alleen uit jongeren bestaat, alleen uit ouderen bestaat, kan nooit de bedoeling zijn. Kerk is een kerk van generaties. Je moet ook gewoon voor zorgen... En vooral de sociale lagen uit de bevolking. Dus je moet ook zorgen dat zeg maar iemand die

intellectueel is iets aan je preek heeft, en mee kan komen en zich uitgedaagd voelt. Maar dat ook diegene die eenvoudig van hart is denk van ik kan het ook volgen, ik heb er ook wat aan.

Interviewer

En hoe doet u dat dan, hoe geeft u dat vorm?

Geïnterviewde

Ja, hoe geef je dat vorm? Ik kan dat niet specifiek zeggen, dat is gewoon te maken met de stijl die je kiest van spreken. Dat gaat van, nou, recht voor zijn raap dingen zeggen. Zoals je ze misschien niet behoort te zeggen. Waardoor iedereen wel begrijpt wat je bedoelt. En uiteindelijk net op het randje is van wat je taalgebruik, kunt gebruiken. Tot gewoon een intellectueel voorbeeld het raad van bestuur van Philips of van Ahold en dat vergelijken met iets uit de Bijbel en dus.. Ook bij de verschillende werelden aanspreekt. Of van je kunt het hebben over, over iemand die vrachtvragen rijdt, je kunt het hebben over iemand belegger is op de beurs. Dat kan in één preek zitten waardoor de verschillende werelden worden aangesproken.

Interviewer

Dus heel bewust gekozen voor hoe u de samenkomsten inricht. Ervaren mensen. Hoe ervaren mensen dat?

Geïnterviewde

Wat

Interviewer

De manier waarop samenkomsten ingericht zijn? < *onduidelijk, spreken door elkaar heen* >

Geïnterviewde

Nou ja, door wat je de meeste vraagt zullen zeggen; eigentijds, laagdrempelig, relevant. Ik kan er iets mee in mijn dagelijks leven. Het geeft handvaten voor de andere 6 dagen van de week. Ik wordt uitgedaagd. Weet je, dat zullen de woorden zijn. Ja, en vervolgens dingen als boeiend. Dat zijn allemaal wel belangrijke dingen. Ja.

Interviewer

Ja. Mooi. Kunt u misschien eens iets vertellen, want er zijn nu verschillende < *naam kerk* > in het land. Kunt u eens vertellen wat uw droom was bij het oprichten van < *naam kerk* > ? Hoe is het begonnen?

Geïnterviewde

Die was niet zo heel groot. Het was gewoon één kerk stichten en hopen dat die in 10 jaar tijd... Nou als je toen had gezegd in 10 jaar tijd 500 mensen groot, had ik gezegd waar mag ik tekenen bij het kruisje. Ja. Dus dat is niet specifiek met wat we nu doen door de kerk die wij zijn en de kerk die wij ontwikkeld hebben is niet op basis van strategie, strategische planning dat zit veel samenloop van omstandigheden in. Benutten van kansen als ze voorbij komen. Horen we Gods stem om iets te doen? Waardoor je in één keer een rechte hoek omgaat, wat niemand ziet aankomen. Dus daarin heel dynamisch. Ja. Dus als je gaat kijken; wij hebben onze campussen en onze kerk alles behalve het boekje, zoals het zou moeten. Dus ons recept vindt je niet terug in de boekjes.

Interviewer

Nee. Wat is dan het recept geweest? Kunt u daar iets meer over vertellen?

Geïnterviewde

Het is een recept van ervaren ergens de hand van God op zit. Dat je zegt ok, dit is wat we nu moeten doen. En het dan ook gewoon nu doen, weetje wel. Dus misschien zonder een hoop goede voorbereidingen, maar als God een deur opent dan opent hij een deur. En dan stap je erin. Nouja, dat hebben we in < *plaatsnaam* > gedaan. Ik bedoel, wij zijn vanaf het moment dat we gingen starten hebben we dat tegen onze voorganger gezegd. Hebben we 6 weken later onze kerk operationeel. Zonder enige vorm van voorbereiding. We hadden een week van te voren nog geen ruimte, nog een team, niks. Niks. Dat vormde zich allemaal in een hele korte tijd. Het is gewoon *on-the-go*. We hebben recent < *plaatsnaam* > gestart. Waar we niemand kende, geen voet aan de grond hebben. Nou wat was het, het was denk ik, was eind april denk ik, dat ik door < *plaatsnaam* > reed dat ik ervaarde dat God tegen me zei 'dit is het land wat ik je gegeven heb'. Dus je moet hier iets. En in juni hebben we onze informatie bijeenkomst en in September zijn we gestart met wekelijkse meetings. En in een jaar zijn we van 0 naar een vaste kern van 50 mensen. En vervolgens zijn we live gegaan. Dus allemaal niet

heel goed voorbereidt, maar gewoon gedaan. Wat je gewoon gedaan en... in een kans gestapt die er is. En zeggen ok, dit is een kans, zo ervaren we het, we stappen uit, investeren erin, en zie daar.

Interviewer

En op wat voor manier probeert u, want... In een vrij korte periode is het gegaan. Het is vrij snel gegaan. We hadden het er net al even over dat we ook binnen < kerknaam > de cultuur is dat we streven naar excellence. Hoe probeert u dat te combineren? Want als het vrij snel moet, en moet je roeien met de riemen die je hebt.

Geïnterviewde

Dus focussen. Dus wat je hebt, wat je hebt moet je zorgen dat het goede spullen zijn. En kan beter minder doen dan goed dan heel veel en dan weinig. Dus daarin strakke keuzes maken van wat doen we wel en wat doen we niet. Maar gewoon.. In < plaatsnaam > zijn we nog een jonge kerk. Afgelopen zomer hebben we gezegd laten we diensten doordraaien, maar we kunnen geen goede worship neerzetten. Dus het is een dienst met alleen woord. Mensen komen, drinken koffie, luister de preek of livestream en gaan naar huis. Want we kunnen wel proberen worship neer te zetten maar we kunnen niet de kwaliteit neerzetten die we eigenlijk moeten neerzetten. Dus dan helpt het... Dus dan kun je beter niks doen, waardoor alle aandacht gaat naar wat wel helemaal goed is, dan heel veel doen. Snap je. Dus dat dan wel. En als je dan dat moet dan heel snel. Maar je kunt heel snel. Is het... Ik noem maar wat, je kan heel snel goede spullen kopen. Dus wat je neerzet, zet er dan wel goede spullen neer. Ja, dan zeg je 'ja dan moet je geld hebben'. Ja dat klopt, dan moet je geld hebben. Maar dat is dan, een ander aspect van kerkplanting; dat je je fundraising op orde hebben.

Interviewer

Ja. Mooi. En u bent begonnen dus in < plaatsnaam > had u een link met < plaatsnaam > , komt u zelf uit < plaatsnaam > ?

Geïnterviewde

Ik woonde hier. Ja. Ik woonde hier. Dat was heel simpel voor ons. God zei, in onze beleving van 'dit is de plaats dat ik gewoon wil dat je een kerk start'. Dat was alles behalve logisch. Terwijl hier 21 kerken, waren net 2 evangelische kerken begonnen. Dus niemand begreep waar we aan begonnen.

Interviewer

Wat voor reacties kreeg u zoal?

Geïnterviewde

Naja, van wat ga je doen? Hoe kom je erbij, dat je een kerk moet planten? We zijn net een kerk begonnen. Waar begin je aan? Ben je een concurrent van die twee nieuwe kerken geworden? Dat soort vragen. En ik heb < onverstaanbaar > van die tijd gezegd, van joh, moet je luisteren, ik weet maar één ding. Ik heb de opdracht gekregen om hier te vissen. En een boompje te planten. En als er over 5 jaar niks gebeurt is, en we zijn niet gegroeid, dan had ik het niet goed gehoord. Maar ik meende God gehoord te hebben dat we hier moeten beginnen. Dat kan niet logisch lijken, maar we gaan het wel doen. Naja, we hebben onze vrucht gezien.

Interviewer

En de reacties nu van..?

Geïnterviewde

Nu langzamerhand zijn we natuurlijk een geaccepteerd fenomeen. Ik bedoel dat is... Mensen kunnen niet meer ons heen natuurlijk. Dat is... We zijn nu ons gebouw hier aan het rand van het dorp aan het bouwen. Waarschijnlijk.. Ben je met de trein of met de auto?

Interviewer

Auto

Geïnterviewde

Nou dan ben je er langs gereden, bij de < plaatsnaam >. Daar rij je niet om heen, dat zie je wel staan. Dus ja, ik bedoel. Ja, wij staan. Ja.

Interviewer

Ja. En doet u daarom ook dingen bewust anders dan in de andere kerken hier in < plaatsnaam > en omgeving?

Geïnterviewde

Nou, nee, het gaat niet om bewust anders doen. Maar het gaat wel om gewoon jezelf zijn. Dus wie zijn wij? Naja om maar een dwarsstraat te noemen, je noemde Hillsong, Hillsong zijn goede vrienden van ons, maar wij zijn wel anders. City Life Church, is goede vrienden van ons, wij doen dingen net weer anders. Wij zijn onszelf, snapje. Dus wij kijken niet naar andere kerken 'wat doet die' oh, dat kopiëren we, dat gaan wij ook doen. Ja, wij bedenken wie zijn wij? wat denken wij wat we nodig hebben en hoe kunnen we dat doen? En we laten ons inspireren door ander. Ja, maar we zullen nooit iets kopiëren. Omdat het gewoon van jezelf moet zijn. Zoals jouw huis, jouw stijl vertegenwoordigt, is mijn huis heeft mijn stijl. Jou stijl is goed, mijn stijl is goed. Jouw huis trekt jou vrienden aan, mijn huis trekt mijn vrienden aan. Dat heeft alles te maken met wie ik ben. Dat is met de kerk ook zo. Dus de kerk weerspiegelt de leiders die de richting, die de toon zetten, die de cultuur bouwen. Cultuur is natuurlijk enorm belangrijk. Dat is de grond. Dat is de grond waarin je zaait. Dus krijg je de cultuur goed, is de zaad vruchtbaar, dan zie je vermenigvuldiging. Dus een gezonde cultuur is heel belangrijk. Zodra de cultuur vergiftigd is, dan wordt het moeilijk. Dan wordt het moeilijk. We hebben drie jaar geleden een moeilijke situatie gehad als kerk. Dat zal je ongetwijfeld gezien hebben in je onderzoeken. En daar is het cultuur en de lucht even vervuild, een *toxic*. Ja, dan groei je niet. Ja, dan groei je niet. Dan zie je hetzelfde woord hier in < plaatsnaam > geen groei brengt en dat het bij van zelfde spreken het zelfde woord in < plaatsnaam > en < plaatsnaam > twee nieuwe kerken uit op staan. Dat heeft puur te maken, niet met de kwaliteit van het woord, of wat er gezegd wordt, of hoe het gezegd wordt of wie het brengt. Maar puur te maken met de cultuur die er op dat moment in een locatie heerst. Dus die moet je dan gezond maken.

Interviewer

Ja. En kunt u iets vertellen over die cultuur? Waar streven jullie naar in die cultuur?

Geïnterviewde

Naja, we streven, we proberen... We hebben voor ons zelf op een gegeven moment een aantal waardes gedefinieerd. Want dat maakt het makkelijk. Dat heb je ergens om aan te refereren. Eén is; God houdt van alle mensen. Ja, dus we hebben altijd de kerk geleerd, wie er ook binnen komt. In welke vorm van seksualiteit, of welke vorm van relatie, of welke naja kleur haar, of welke achtergrond, of wie is iemand ook van is, God houdt van alles mensen. Dus we aanvaarden iedereen. En we veroordelen niemand. En het laatste wat deze mensen moeten voelen is enige vingerwijzing of achteromkijken van ons, als wij ons zelf dikker achterom willen draaien om ze na te kijken. Dus dat is, dat is belangrijk cultuur voor ons. Belangrijk cultuur van ons is gastvrijheid. Gastvrijheid en gulheid. Dus we hebben bijvoorbeeld van dag 1, hebben we heel veel ouders met kinderen komen. Die kinderen zeggen dan 'wanneer gaan we terug naar de grote koeken kerk?'. Ja, want bij ons liggen altijd na de dienst liggen grote koeken, en daar ligt *Squinders* koffie, en dat is allemaal gratis. Want we zijn gastvrij en we zijn gul. Dus dat laat je zien. En gastvrijheid betekent ook weten wie je ontvangt, als mensen terugkomen, weten wie ze zijn en weer ontvangen. Veel mensen komen bij ons één keer, en kwamen twee of drie keer terug. En als je ze achteraf vraagt; waarom kom je terug, dan heeft het niet zo heel veel te maken met de dienst, maar met het feit dat mensen waren die hen kende en een relatie met ze bouwde of voor ze zorgde. En een connectie met ze maakte. Dus dat is een andere belangrijke waarde. Gelijk aan gastvrijheid en een andere gelijke waarde is; we dienen. Ja, dus je kan een kerk bouwen die gericht is op 'van ok, *what's in it for me?* Is de preek goed? is de worship goed? Is er alles mooi? Wij leren de mensen 'nee, het draait op zondag niet om diegene die al komen, wij zijn er om diegene te ontvangen die er hier nog niet zijn. Dus we zijn hier om te dienen in plaats van iets te ontvangen. Naja dat verandert de hele cultuur in je kerk. Als je allemaal mensen krijgt die zitten oordelen hoe goed de kerk, hoe goed de band het doet. Heb je mensen die zeggen 'ik kom hier niet om iets te halen, ik kom hier om iets te brengen. Dat verandert de cultuur. Want de mensen die binnen komen, al die mensen zijn niet gericht op zichzelf, maar op de mensen die binnenkomen. Dat is een belangrijke waarde voor ons. Dan hebben we waarde waarin we zeggen 'we zijn een wereldkerk'. Ja een wereldkerk. Nou, dat kun je op heel veel assen uitleggen. Eén we zijn een kerk van deze tijd, van onze taal, van onze cultuur, in onze techniek, in onze performance, in hoe we zijn. We zijn een wereldkerk in de feit dat we midden in de maatschappij staan. Dat we , dat je niet in 1600 voelt, maar dat je een kerk binnenkomt en dat het relevant is. We zijn een wereldkerk omdat, ja omdat iedereen welkom is. Dat heeft te maken met familiegevoel. En het laatste is; bij God zijn alle dingen mogelijk. Dus we hebben, waar we ook tegen aan lopen zeggen we 'joh bij God zijn alle dingen mogelijk' Dus altijd een oplossing. Dat is zeg maar een cultuur die wij bewust bouwen. En als we dingen tegen aan lopen zeggen we 'ok, die moeilijk, dit is lastig, we weten niet hoe we het oplossen. Maar we hebben een waarde; bij God zijn alle dingen mogelijk. Dus er moet een weg zijn'. Die gaan we wel

uitvinden. Naja, zo kun je grote stappen zetten. Dus ik denk cultuur, dus de cultuur is heel erg bepalend voor de groei van de kerk. De cultuur is je grond. Als de grond gezond is, komt het zaad vanzelf.

Interviewer

Vindt u cultuur belangrijker dan bijvoorbeeld strategie?

Geïnterviewde

Naja, je kan heel veel strategische planning doen, maar als de cultuur niet gezond is gebeurt er helemaal niks. Dus als cultuur onderdeel is van de strategie, prima. Wij hebben nog nooit een plan in detail geschreven hoe we iets gaan doen. Wij gaan met de flow. Wij gaan met de kans, wij gaan met *opportunity*. Natuurlijk is er visie. En in die visie zie je tussenliggende stappen. Dus, ja. Tuurlijk doen wij weleens een strategische planning. Ja. Maar het is niet zo dat wij de kerk geplant zijn gezegd van 'weet je we planten deze kerk en dit is onze strategie om deze doelgroep te bereiken, of dat er zoveel mensen zijn dan gaan we splitsen, dan gaan we een kerk planten in die regio's van het land en dan doen we dit en dan doen we dat'.. Nee nooit. Nooit. We hebben gezegd dat we dit jaar nog twee campussen zouden starten. Hebben we nog niet gedaan. Eén omdat we gewoon te druk zijn. Maar iedereen vraagt "< naam voorganger> , we zouden twee campussen starten, wanneer gaan we dat doen?". Ja, ik zeg 'vandaag of morgen waarschijnlijk. Maar ik heb geen tijd om daar over na te denken. Maar wel door mijn hoofd, snap je. En het is blijkbaar nog niet zo voor mij dat God aan een belletje trek en zegt 'je moet het nu doen en je moet het daar doen'. Op het moment dat Hij dat doet, dan doen we het gelijk. Dus, ja, het is ook niet zo dat we een kerk planten en zeggen 'ok, waar is een gat in de markt?' Ook niet. Ik bedoel, we zijn naar < plaatsnaam > gegaan, Ze zeiden 'wat ga je in < plaatsnaam > doen, één van de grootste kerk van Nederland. Weetje wel. Kijk eens wat er allemaal zit. Krijgen we ook allemaal boze brieven. Ik zeg 'ja, uit de manier, we hebben gewoon ervaren dat we in < plaatsnaam > moeten zijn. Dus we doen gewoon wat we ervaren, wat God tegen ons zegt. Dus planten we daar. Is het logisch? Nee? Was het voor ons logische om in < plaatsnaam > een kerk te planten? Nee. Twee uur bij ons vandaan. Ja. Kende niemand.

Interviewer

Wat is de cultuur van, hoe mag ik het noemen? Dochtergemeenten of zijn het echt zelfstandige gemeentes? Of?

Geïnterviewde

Idem, nee het zijn campussen. Dus wij bouwen meerdere kamers in één huis. Op dit moment is het zelf zo dat wij 80% van de preken gaat over livestream. Dus < plaatsnaam > , < plaatsnaam > en < plaatsnaam > die volgen de preken in < plaatsnaam > , via de schermen. Dus ja, Als je de andere locaties binnenloopt, dan is het of je bij < kerknaam > binnenloopt. Maakt niet uit waar je binnenloopt. Net als bij MC Donalds. De cultuur staat. Dus waar je ook bent, het is hetzelfde. Het enige wat verschilt is de grote, en daarmee soms zeg maar, de kwaliteit. Mocht je naar MC Donalds gaan dan heb je grote vestigingen die heel luxe zijn, waar alles draait en alle producten verkopen. En soms heb je kleinere die een deel van het assortiment heeft. Dat is bij ons ook zo. Dus < plaatsnaam > en < plaatsnaam > zijn anders. Maar als wij.. hebben wij heel veel mensen gaan op vakantie in < plaatsnaam > en die bezoeken dan voor het eerst onze locatie in < plaatsnaam > en dan 'oh, net < naam kerk > in het klein. Dus ja dat werkt gewoon. Dus cultuur ook weer, cultuur helpt je ook weer van zo is onze manieren. Cultuur helpt je ook weer om een stukje herkenning op te bouwen, om een stukje éénheid op te bouwen.

Interviewer

Is daar in die zin ook bewust voor gekozen om dezelfde cultuur in de verschillende gemeentes te hebben? Of is er ook, naja, ruimte om het op lokaal niveau te doen?

Geïnterviewde

Nee, één cultuur, één cultuur. Ja.

Interviewer

Helder. Dank u wel. Ik ben nog...

Geïnterviewde

Maar dat zou... Kijk dit zijn campussen. Het zou kunnen zijn dat wij ook naast campussen ook zelfstandige kerken planten. Die zullen meer autonoom zijn. Dus dat zou qua, die zou iets kunnen verschillen zeg maar. Want dan geef je een leiding de ruimte om zijn eigen gemeente te stichten. Maar, *as soon*, voor mij als de stempel < naam kerk > erop zit, dan is het hetzelfde cultuur. Dus wij gaan onze naam, sommige doen het wel, wij gaan onze naam niet lenen. Dus als je bij < naam kerk > binnen, als je bij < naam kerk > gaat, moet je weten dat je bij < kerknaam > naar binnen loopt. Ja. Als wij dus een kerk planten die mogelijk een andere cultuur heeft dan de onze, dan zal die een andere naam hebben. Dan noem je hem Thousand Hills ofzo.

Interviewer

Ja. Ja. Precies. En betekent dat ook dat in de andere gemeente dat daar meer een campusleider is, of noemen we hem voorganger? Of?

Geïnterviewde

Nee we noemen hem campusleider. *Campusleader, Campuspastor, campusleader.*

Interviewer

Ja. Precies. En kunt u iets vertellen over de leiderschapstructuur zoals die binnen < naam kerk > gehanteerd wordt.

Geïnterviewde

Ja. We hebben op de hoogte niveau bij ons een *adviceboard*.

Interviewer

Sorry nog een keer?

Geïnterviewde

Adviceboard. Ja, *adviceboard* zijn voorgangers uit andere kerken die hun sporen verdient hebben. En die dus zeg maar adviserende rol hebben naar mij en mijn vrouw als voorgangers van < kerknaam > en naar de *board* van < naam kerk >. We hebben een *board* van < naam kerk > de board is verantwoordelijk voor alle financiële, juridische zaken. En die delegeren de dagelijkse bestuur aan mij. En ik ben deel van de *board*. Dus de dagelijkse leiding van de kerk van alle locaties ligt bij mij. En vervolgens, boven mij, en vervolgens... boven mij, waar ik *accountable* ben, is een *board*. Ja. En boven mij en naast de *board* zit ook een *adviceboard* die meekijkt en mee adviseert als het gaat om bepaalde grote beslissingen. En daar ook bepaalde bevoegdheden bij heeft. Dus dat is de hoofdstructuur. Nou vervolgens. Ik heb een *staff*. De *staff* zitten een aantal verschillende functies op. De rollen zijn allemaal wel verschillend, maar in principe, de *staff* zijn allemaal, we noemen maar campus overschrijdende functies. Dus een programma voor jeugd, een programma voor *super kids*. Een programma voor worship. Een programma voor het discipelen van mensen. Dus dat gaat allemaal, dus dat doen we allemaal centraal. En in principes krijgt de *campuspastor*, de campusleider krijgt allemaal componenten aangeleverd. Dus iemand die een campus leidt. Die is verantwoordelijk voor de campus, voor de groei van de campus, verantwoordelijk voor de mensen van de campus, verantwoordelijk voor alle teams op de campussen. Mijn zijn *worshipteam* wordt aangestuurd vanuit hier. De kinderwerkers worden aangestuurd vanuit hier. Zijn welkomstmedewerkers worden aangestuurd vanuit hier. Snap je? Dus hij krijgt eigenlijk allemaal componenten aangeleverd en die moet hij als het ware bij elkaar zetten. Maar voor de inhoudelijke coaching, specifieke kennis, kan hij allemaal op de resource van < plaatsnaam >

Interviewer

Ja. En de board, zijn dat mensen die hier dicht bij de gemeente staan, of die iets verder...

Geïnterviewde

Een bestuur op afstand. Dus een bestuur op afstand. Dus je moet het eigenlijk zo zien we hebben zeg maar, dus je hebt het *adviceboard*, je hebt de *board*, dan heb je mij als *senior-pastor*, dan heb ik een *staff*. Met de *staff* leiden we de gemeente. En binnen de *staff* zit nog een kring, noem het maar even *senior leaders* binnen de *staff* en daar doen we de dagelijkse bestuurlijke dingen mee. We hebben *staff* zijn met negen mensen. Daar moeten we alles mee doen. En bijvoorbeeld bij de campusleiders, ik doe zelf de *maincampus*. De campus leider van < plaatsnaam > en de campusleider van < plaatsnaam > dat zijn vrijwilligers. Die hebben gewoon een *job* in het dagelijks leven. En die runnen de lokale campus.

Interviewer

Ja. En het *adviceboard*, zijn dat dan pastors van andere internationale kerken? Of zijn dat meer van hier?

Geïnterviewde

Ja. Het is één uit Nederland < *naam adviceboard* >, iemand uit onze board is < *naam adviceboard* > dat is iemand door heel Europa heen kerken adviseert en adviserend consulent is. En < *naam adviceboard* >, goede vriend van ons, uit Nieuw Zeeland, die daar een hele grote kerk heeft en die nauw met ons samenwerkt. Ja. En daar trekken we dus... Met name belangrijke strategische beslissingen betrekken we hun erbij. Van 'hé we gaan links, we gaan rechts, hebben jullie daar wat... Wat vinden jullie daarvan?' Zodat je in ieder geval een stukje advies hebt en dekking hebt in wat je doet .

Interviewer

Ja. Dus stel dat er iets gebeurt in de gemeente dan is het *adviceboard* wat dan ook adviserend is en..

Geïnterviewde

Ja, in eerste instantie de *board*. En als we denken dat het overschrijdend aan de *board* is, dan kunnen we het *adviceboard* erbij betrekken. Ja.

Interviewer

Wat is in die zin de gemeentestructuur, is het meer een democratisch model of meer een...

Geïnterviewde

Seniorpastor-led

Interviewer

Ja, precies

Geïnterviewde

Ja, *seniorpastor-led*. Gewoon geleidt door één... Maar je leidt, kom je weer, Wat is democratisch, of wat is *seniorpastor-led*? In allebei de gevallen moet je altijd draagvlak hebben voor wat je doet. Dus het verschil... Wat er wordt niet gestemd in de gemeente. We kennen geen stemcultuur. We beleggen geen gemeentevergadering.

Interviewer

Wat vindt u daar het voordeel van?

Geïnterviewde

Oh, de snelheid waarmee je dingen kan doen. Je kunt enorm snel schakelen. Totdat we morgen besluiten dat we morgen in Zoetermeer een gemeente te stichten, dan is overmorgen een feit. Ja, dan maken we het zondag bekend in de gemeente. Dan gaat maandag er een persbericht eruit. En dan over twee weken leggen we een informatiebijeenkomst. En dan voordat het 1 januari is, draaien we. Dat is zeg maar slagkracht die je daar bij hebt. Ja. Dat is het voordeel ervan. Terwijl als ik eerst naar de gemeente moet, en dan zeggen we... democratisch gaan overleggen. Vinden jullie het een goed idee om in Zoetermeer een gemeente te stichten? Dan zegt de helft van ja, waarom niet in Den Haag? En welk onderzoek ligt eraan ten grondslag? En hoe ben je tot die conclusie gekomen? En dan begint het hele circus. En dan ben je 10 jaar verder en dan ben je nog aan het discussiëren over wat nu de beste plek is. En dan gebeurt er niks. Dus ik geloof heel sterk in een gemeente, en dat geldt voor iedere organisatie, tenzij je hem alleen in maar stand wil houden, is dat dan een pionier is, he. Wij... Apostolisch iemand is. Die de gemeente leidt. Maar op dat moment kan je verwachten dat er expansie is. En dat je wil dat zo iemand de gemeente leidt, moet hij ook de bevoegdheden hebben om die te leiden. Ja. Dus dat is hoe wij dat doen.

Interviewer

Ja. Ik kan me dus voorstellen dat als de gemeente *seniorpastor-led* is, die ook de cultuur beïnvloedt. In welke opzicht worden de ook de bepaalde theologische overtuigingen bepaald? Met... Daarbij ook de morele keuzes zeg maar.

Geïnterviewde

Ja in alle opzichten door de *seniorpastor*. Die is die die is. Die is gewoon zichzelf.

Interviewer

Ja, en is dat vanaf het begin al zo geweest?

Geïnterviewde

Ja. Dat is het voordeel dat je een kerk plant he, dan ben je de eerste. Dus je trekt mensen aan wie jij bent, dat jij ziet, en wat jij vindt en wat jij gelooft. Daar haken mensen bij aan.

Interviewer

Ik kan me voorstellen dat hier in < *naam van de kerk* >, of hier in < *plaatsnaam* > dat het hier anders is geweest dan in de lokale hier. De anderen kerken. Hoe ervaren mensen dat?

Geïnterviewde

Ja, dat is ongetwijfeld anders. Ja. Ja, daar heb ik eigenlijk nooit zo op gelet. Tuurlijk wij doen wat wij geloven. En zij moeten doen wat zij geloven. Tuurlijk hebben mensen altijd kritiek erop. Want ze zeggen 'ja, het is één persoon de baas.' Dat lijkt zo, maar is natuurlijk niet zo. Het verschil is wel, dat we snel meters kunnen maken en dat je andere kerken daarmee worstelen. Ja, dus verandering gaat bij ons heel snel. Ja, als we vandaag besluiten om iets te veranderen, dan is het zondag een feit. En sommige kerken ben je een paar jaar verder voordat die verandering een feit is. Ja. En wij worden ook groter, dus je merkt ook wel dat je daarin ook logger wordt. Dat je meer mensen moet meenemen. Maar het is nooit een kwestie van stemmen.

Interviewer

En hoe nemen jullie mensen mee? Of hoe zorgen jullie dan voor draagvlak. Stel dat snel keuzes moeten worden gemaakt. Is dat echt door mededelingen op zondagochtend? Of kennen jullie zoiets als gemeentevergaderingen? Of?

Geïnterviewde

Nee, gemeentevergaderingen kennen we niet. Ja, kijk dat zit door alles heen. Kijk dat is in onze visie staat dat we betrokken zijn op gemeentestichting. In onze preken zit dat wij de komende jaren nieuwe campussen stichten. Dus mensen vragen zich meer af van wanneer. Dan; hoe waar, wie of wat, snap je? Dus, als ik morgen zeg, we gaan daar heen, zeggen ze "eindelijk" Snap je? Want...

Interviewer

Want jullie hadden het er al over?

Geïnterviewde

Het hangt in de lucht. Het is visie die... Kijk als visie uit... In een keer op de tafel ligt, zeggen mensen 'waar komt dat nou weer vandaan?'. Dan gaan de hakken in het zand. Dan denk je 'ja'. Maar bij ons is de visie altijd heel duidelijk geweest. Weet je wel. Wij visie voor het land. Wij planten nieuwe gemeentes, dan zullen een flink aantal zijn in de komende jaren. En dat is, als je bij ons komt, want je niet kan ontgaan. Net zo min als je hier < *plaatsnaam* > in een Hervormde Kerk komt, dat je niet kan ontgaan dat iedere week de 10 geboden worden voorgelezen. Daar ben je heel bewust van. Nou, bij ons ben je er heel bewust van dat wij een doelstelling hebben van expansie. En het planten van nieuwe kerken. En het opleidingen en trainen van leiders. Daar kun je niet aan ontkomen. Dus dat is nooit geen verrassing. Ja, en natuurlijk... Kijk, ik sacreer een beetje van... Goh, Het is niet zo ik besluit niet om morgen naar Zoetermeer te gaan. Als ik ervaar dat de keuze zit, dat ligt vaak over het algemeen in een diepere motivatie, over een argumentatie, over dus... Je praat met de mensen om je heen. En die, als het... Kijk, dan kom je op het punt; als het God is, dan is er nooit zoveel discussie over. Dan zijn mensen vrij snel in lijn 'dit moeten we doen'. Weetje wel. Dus het is niet zo dat je een... En volgens natuurlijk dit; kijk je kunt je één of twee keer een goeie zeeput veroorloven, maar als je iedere keer dingen roept en het zit ernaast, snapje, dan ben je het vertrouwen ook kwijt. Ik heb drie jaar geleden gezegd, 'we gaan naar < *plaatsnaam* >'. En dan denk je van '< *plaatsnaam* >', wat moeten daar doen? Ver, Zo ver weg, dit, dat.' Iedereen weet nu, dat wij < *plaatsnaam* > tussen 150 en 200 mensen hebben in drie jaar tijd. Dus daarmee is dat voor Nederland een aardige gemeente die we daar inmiddels nu hebben. Dus men weet dat dat lukt. < *plaatsnaam* > hetzelfde verhaal, < *plaatsnaam* > hetzelfde verhaal. Dus ze weten inmiddels van 'ok, als er visie komt, dat we daar en daar zijn, dan realiseren we dat.' En dat geldt op heel veel terreinen zo natuurlijk. Kijk, we

doen bijvoorbeeld een paar keer per jaar flink, doen wij een *medicaloffspring*, dat we echt zegt maar flink geld ophalen voor een groot. Meestal zetten we van te voren een target. Ok, dat gaat zoveel zijn. Meestal is het een heel uitdagend een target. Meestal denken mensen dat is onhaalbaar. En elke keer dat we doel hebben gezet, hebben het altijd nog gehaald. Dus mensen zijn er aan gewend.

Interviewer

Kunt u een voorbeeld noemen?

Geïnterviewde

Nou, gewoon. Als ik bijvoorbeeld zeg 'van he, we gaan een eindejaarsoffer doen of we gaan 250.000 euro ophalen' dan zeggen '250.000 euro, waar moeten we dat vandaan komen?'. En een paar weken later ligt het er. He, en de volgende keer zeg ik 'he, we gaan voor 300.000 euro.' En het ligt er ook weer. Snapje, dus als je maar heel consequent bent in de dingen die je zegt, die je nastreeft, dat je het met elkaar kan realiseren, dan krijgen mensen vertrouwen. 'het zal wel raar zijn wat hij zegt, maar het zal wel goed komen'. We zijn nu een gebouw aan het bouwen, we gaan er in november in. We moeten nog een miljoen ophalen om het te kunnen betalen. Anders kunnen we het niet eens afbouwen. Maar we zijn gaan bouwen zonder dat we de financiën hadden. En je kunt zien hoe ver we zijn. Het is nog niet helemaal af. Maar de verwachting is dat we er in december in zitten. Als we het halen, snapje, hebben we weer iets geroepen waar iedereen zegt 'kan het wel, zou het wel haalbaar zijn' waar andere zeggen '< naam voorganger > zegt, dan zal het wel lukken. Het lukt altijd als hij het zegt'. Dat is het stukje reputatie wat je opbouwt, dat maakt je betrouwbaar.

Interviewer

U noemde net al even dat dat u verlangt naar meer kerkplantingen, expansie en het trainen van leiders. Het opleiden van leiders. Wat is uw droom met < naam kerk > ?

Geïnterviewde

Ja. Wij zijn niet zo van dat wij dat heel kwantitatief uitdrukken. Maar ik ga er wel vanuit dat wij nog een flink aantal locaties zullen stichten. En het enige wat ik kan doen, is zoveel mogelijk leiders genereren, die dat kunnen doen. En daar werken we hard aan. Daar verzinnen we allerlei dingen voor. Maar het is niet zo dat wij zeg maar, daar persé een kwalitatieve... Op dit moment een hele kwalitatieve doelstelling aan hebben hangen. Nee, zo zijn we nooit geweest. We hebben op een gegeven moment richting aan van 'naja we denken dat we de komende 15 jaar minstens 10 gemeentes moeten stichten.' Nah, ik denk dat dat erg laag is, maar daarmee maak je mensen duidelijk van, oké we gaan die kant op. Dus dan moeten we ons ook op voorbereiden. Ja, dus dat is de... Ik kan niet zeggen 'goh over 20 jaar hebben wij, zoveel kerken'.

Interviewer

Nee. Helder. Ik ben nieuwsgierig. U zei al 'wij houden van iedereen, en proberen ook de samenkomst een plek te laten zijn waar iedereen zich thuis voelt'. Hedendaags dus ook. Toepasbaar ook. Op welke manier als mensen voor het eerst binnenkomen *binnen* < naam kerk > op wat voor manier verder betrokken in het gemeentelven?

Geïnterviewde

Ja, goed. Je hoopt ook dat dat heel erg organisch is. Dat het vanzelf gaat. En ook jaren zo geweest, maar je merkt in de mate waarin je groter wordt dat je steeds meer moet organiseren. Dus dat je twee kanten doen; en organisch laten zijn en steeds meer organiseren. Dus daarin proberen we wel nu steeds meer in, zeker de afgelopen tijd, in plannen te werken waardoor mensen met duidelijke stappen weten van 'ok, hoe ga ik bij de gemeente betrokken worden?' We hebben al die jaren dat we staat, eigenlijk heel lang een periode gehad. Dat als mensen binnen kwamen, we zagen ze een paar keer. Nou dan nodigde we ze gewoon voor een etentje uit bij ons thuis. Waardoor ze gelijk iets hebben van 'goh we zijn gespot, we zijn in de radar, we worden bij < naam voorgangers > thuis uitgenodigd. En heb je alle kans om deze mensen te spreken en hun hart te leren kennen. En als het ware, aan de gemeente vast te knopen. Dat hebben we jaren gedaan, nu zijn we groot, nu lukt ons dat niet altijd meer. We hebben nu net, een nieuw programma *gelaunched*, we noemen dat *Step 1*. Waar mensen in twee avonden goede kennismaking kunnen krijgen van 'van wat geloven nu precies, wie zijn we, wat doen we, waar gaan we heen.' Met als doel dat ze vanaf daar verder in stappen zeg maar. Dan ligt daarna een zeg maar, wat wij noemen een < *onverstaanbaar* > klaar. Waar ze enige tijd mee vooruit kunnen. Waar ze in kleinen groepen terecht komen, connectie krijgen met mensen, gevormd worden, gediscipeld worden. En als

ze daar netjes doorheen lopen, dan leren ze een hoop over zichzelf, over God en over gemeentebouw. En dan zijn ze na, ja 3 keer 9 sessies dus 27 sessies, zijn ze aardig gevormd en getraind.

Interviewer

Ja, precies. En op wat voor manier worden deze mensen uiteindelijk ingezet in de gemeente? Kan dat al vrij meteen of?

Geïnterviewde

Ja, in principe heel veel taken, met gewoon lekker uitvoeren. Dat als ze vandaag binnenkomen en zeggen 'ik wil morgen voor parkeerwachter spelen'. Ja, dan kan dat. Dat als ze vandaag binnenkomen en zeggen 'morgen met een aanbiddingsteam op het podium meezingen'. Dan zeggen we 'oh, dat is een andere soort functie.' Ja, dan willen we je eerst beter leren kennen. Dat is een leiderspositie. Dus dan willen we weten wie je bent, hoe je denkt. Kijken of we op dezelfde lijn zitten met elkaar. Daar willen we training aan komen. Dan heb je misschien wel 6 maanden nodig voordat je daar kunt aanlanden. Dus afhankelijk van wat je wil, waar je gaven en talenten ligt, dat je zegt 'ik wil een campus leiden' duurt het waarschijnlijk nog iets langer. Ja. Dus het eigenlijk... Daar zitten stappen in. Maar dat is voor ieder persoon afhankelijk. De ene persoon zal in 6 maanden in het *worshipteam* zitten, de ander zal het 12 maanden zijn, of twee jaar zijn. Dan hangt heel erg van het persoon af. Maar in principe kan elk persoon meedoen.

Interviewer

Ja en wordt er dan nog onderscheidt gemaakt in wel gedoopt, of niet gedoopt? Of? Misschien wel dit of niet dit?

Geïnterviewde

Op een gegeven moment wel natuurlijk. Dat ligt eraan wat voor niveau functie met binnen de gemeente ambiert. Dus zodra zeg maar, leiderschapsfuncties zijn, dan hebben wij wel bepaalde geestelijke ontwikkelingen van mensen, bepaalde openbaringen. Je kunt mensen niet ergens naar toe leiden als je er zelf nooit bent geweest. Dus, ja, je wil geen zwemles krijgen van iemand die zelf niet kan zwemmen. Dus ja, dan verwachten we wel bepaalde dingen. Ja. Dus dan verwachten we ook dat er een bepaalde levensstijl gediscipeld is. En het hangt er af van, wat is de plek waar iemand zit. Dus eigenlijk iedereen kan het meestal doen, zodra iemand een leiderschapstaak ambieert, dan hebben we eigenlijk wel bepaalde voorwaarden. Ja.

Interviewer

En is het streven om mensen als ze binnenkomst zo vroeg mogelijk in te zetten in de gemeente?

Geïnterviewde

Niet perse. We hebben altijd een gebrek aan vrijwilligers zoals iedere kerk. Ja, dat hangt heel erg af van of iemand daar aan toe is. Weetje wel, je kan wel zeggen 'ik wil graag hem inzetten', maar dan gaat het om je eigen belang. Het gaat eigenlijk om het belang van de persoon die de taak gaat doen. Gaat het die persoon helpen? Gaat hij ervan groeien? Dus als het de conclusie van 'joh je kan beter eerst maar eens lekker 6 maanden gewoon binnenkomen en jezelf oriënteren en misschien... Sommige mensen moeten herstellen van een vorige levensstijl. Sommige mensen moeten eerst rust vinden. Dus daar staat het belang van de persoon voorop. Maar in principe zou iemand gelijk kunnen beginnen.

Interviewer

Ja. Helder. Ik ben dan wel nieuwsgierig, u noemde net al een aantal mensen van het *adviceboard*, die inspraak hebben ook op leiderschap en die advies geven de koers van de gemeente. Zijn er andere bronnen of personen die een inspiratiebron vormen voor < naam kerk > of voor uzelf?

Geïnterviewde

In principe iedere snel groeiende gemeente is een inspiratiebron. Dus zodra iets snel groeit, vind ik dat interessant en wil ik weten wat daar gebeurt en waarom dat daar gebeurt. En wat ze daar doen, en hoe ze daar werken. Dus ja. Ja absoluut. En het hangt niet perse altijd van grote af. Ook een kleine gemeente die in een hele korte tijd van 100 naar 300 gaat wil ik ook weten van hé wat heb je gedaan? Wat heb je veranderd? < telefoon gaat > Dus ja absoluut. Heel veel verschillende bronnen.

Interviewer

Zit < naam kerk > bijvoorbeeld ook bij netwerken aangesloten?

Geïnterviewde

Nee, we zijn een zelfstandige gemeente. Ja. Maar ja, goed, kijk je hebt netwerk en netwerk. We zijn *loosely-coupled* zoals dat heet. Dus he, we zijn, we horen niet bij een denominatie. We zijn in die zin niet verplicht om naar andere mensen *accountable* te zijn, of geld af te staan of wat dan ook. We zijn een zelfstandig huis. Ja. We zijn een zelfstandig huis.

Interviewer

Helder, ik ben dan wel even nieuwsgierig naar, u zijn net ook al even in de cultuur van we proberen, als ik het goed zeg, een wereldkerk te zijn. En we houden van iedereen. Van elk mens, ongeacht ook hoe die ook binnenkomt. Ik ben dan nieuwsgierig hoe wordt binnen < naam kerk > omgegaan met ethische standpunten? Denkend aan bijvoorbeeld homoseksualiteit, samenwonen of...

Geïnterviewde

Ja, we houden van alle mensen, dus ook van deze mensen. Ze zijn van harte welkom in ons midden. En het laatste wat we zullen doen is ze veroordelen. Dus ja, deze mensen kunnen onze gemeente binnenkomen. Die worden geaccepteerd daar waar ze zijn in de fase van hun leven. kunnen taken doen. En op een gegeven moment zullen ze tegen bepaalde eisen aanlopen die we hebben als het gaat over leiderschap. Dus dan zullen ze soms keuzes moeten maken. Maar in principe zijn ze van harte welkom. We hebben mannen en vrouwen hand in hand binnenkomen in ons huis. En samenwonen. We zijn het niet eens met hun levensstijl. Maar dat hoeven wij ze niet de hele tijd te vertellen. Het zelfde geldt voor ons als stellen die samenwonen. En iemand die stiekem porno kijkt heeft de zelfde problemen als iemand die met homoseksualiteit worstelt. Dus ja, we ervaren ze allemaal. We proberen juist ruimte te scheppen voor dit soort mensen.

Interviewer

Ik ben in die zin ook een klein beetje zoekend naar, ik bedoel een hedendaagse kerk zijn die midden ook in de cultuur staat. En ik ben in die zin een klein beetje nieuwsgierig van in welke mate geeft u misschien ook tegengeluid in de cultuur? En hoe de maatschappij zich ontwikkelt?

Geïnterviewde

Ja daar zijn we niet voor. Jezus is gekomen om de wereld te redden, en niet om haar te veroordelen. Dus we richten ons op het redden van de wereld. En niet proberen tegengeluid te geven aan de cultuur van de wereld. De beste manier om invloed in de maatschappij te krijgen is om mensen met Jezus te verbinden, dan verandert de maatschappij vanzelf. In plaats van de betweter te zijn die op zijn zeepkist staat en Nederland verteld wat er allemaal verkeerd is en hoe het anders zou moeten. En dat wij het allemaal precies weten. Waaruit vervolgens blijkt dat zodra er één kerkleider onder het vergrootglas komt te liggen van een journalist dat er allerlei misstanden zijn precies dezelfde als in de wereld. Dus ja, dat zien we echt niet als onze rol. Nee. Nee, dat zien we echt niet als onze rol. Wij hebben een rol mensen te redden. En als van de 16 miljoen Nederlanders, 15 miljoen christenen zijn, dan hebben we ook de cultuur van dit land bepaald. En waarschijnlijk al iets anders. Dus wij gaan niet proberen de cultuur van dit land te bepalen door op onze zeepkist te staan. Want weet je, een werelds mens denk werelds, en die is niet toch niet vatbaar voor de argumenten van de christenen. Tenzij hij wederom geboren is. Dus de meest effectieve manier om de cultuur te beïnvloeden is door te zorgen dat de kerken vol stromen met mensen. Mensen een ontmoeting hebben met Jezus en de rest volgt vanzelf.

Interviewer

Ja. Dank u wel.

Geïnterviewde

Het is een kwestie van de aantallen.

Interviewer

Ja, precies. Ik ben, mijn laatste vraag voor nu, ik ben in die zin nog wel nieuwsgierig, u noemde al even uw gebouw wat u aan het bouwen bent. U zit hier in een prachtige kantoor plek. In hoeverre bevorderen de facilitaire middelen, heeft het invloed op de groei? Bijvoorbeeld, ik noem bijvoorbeeld alleen al de projectiescherm, maar ook denkend aan mensen in dienst van de gemeente, de locaties?

Geïnterviewde

Ja. Kijk. Heel veel voorgangers die redeneren zo 'ja als ik een kerkgebouw had zoals waar jij in zat, dan zou ik ook groeien'. Dat is natuurlijk kwalijke nonsens. 'als ik het *worshipteam* had wat jij had, ja dan zou ik ook groeien.' 'als ik de leiders had die jij had, dan zou ik ook groeien'. We zijn met niks begonnen, zie. Helpt het? Ja. Is het een voorwaarde? Nee. Snapje. Ik bedoel het feit dat we in een kantoorpand zitten, het feit dat we bepaalde investeren kunnen doen heeft te maken met wat we opgebouwd hebben. En dat heeft te maken met leiderschap. En daar ligt een heel groot verschil. Kijk, heel veel kerkleiders starten een kerk omdat ze bewogen zijn met mensen, dat is heel goed, maar als je alleen maar bewogen bent met mensen, en je wil mensen hebben dan is je *span of controle* is dan heel beperkt. Dat is waarom de meeste kerken nooit boven de 150, 200 mensen uit komen. Dat is ongeveer de spam of controle, wat één voorganger, één pastor maximaal kan *handlen*. Ja. Dus als je geen leiderschap ontwikkeld waarbij je andere mensen helpt om andere mensen te helpen, zodat je het niet allemaal zelf meer hoeft te doen, dat is de fase waarin je begint te groeien. Waarin je succesvol begint te zijn in het planten van een kerk. En Kelly Clark van Hillsong heeft een heel mooi voorbeeld; die zegt van 'weetje als je land als arts bij een vluchtelingen kamp waar miljoenen mensen in zitten, en je stapt uit je helikopter en recht bij de ingang van de poort ligt een vrouw met een stervende kind in je armen, wat doe je dan? De meeste zullen stoppen, die vrouw en dat kind te helpen. Dat is wat je behoort te doen. Maar op het moment dat je die keuzes maakt, gaan er miljoenen andere mensen dood. Wat een leider doet, die loopt voorbij, gaat naar het midden van het kamp, en die zegt *by the way*, aan de ingang van de poort ligt iemand te sterven, kan er snel iemand naar toe gaan om te helpen. En vervolgens begint de leider structuur neer te zetten waarbij de andere miljoen mensen geholpen worden. Om te voorkomen dat er nog een miljoen mensen dood gaan. Dat is denk ik het verschil tussen succes en groei, en iets beginnen wat goed en wat mooi is, maar wat nooit verder komt dan een bepaalde grote. Dat is het hele verschil.

Interviewer

Ja, maar ik kan me ook voorstellen, als ik gewoon kijk naar onze eigen kerk en ons eigen gebouw, dat is ook een prachtig gebouw. En daar bepaalde manier voor gekozen, maar we zouden er ook voor kunnen kiezen om in een ander gebouw te zitten. Of, dus u noemde net al we proberen in alles excellent te zijn, of we doen dingen goed of we doen ze niet. In hoeverre zit die cultuur ook in bijvoorbeeld de middelen die jullie gebruiken?

Geïnterviewde

Ja. Dus we doen dingen goed of we doen dingen niet. Dus ik doe liever dingen niet. Ik heb liever weinig en heel goed, dan heel veel en middelmatig kwaliteit. Maar bijvoorbeeld we zitten al 8 jaar in een sporthal, en bouwen al 8 jaar op, hebben al 8 jaar geen eigen gebouw. Weetje en mooie gebouwen worden niet gevuld met mensen. De kerken kunnen de mooiste gebouwen neerzetten, maar het loopt echt niet vol. Het helpt misschien een beetje. Als alles wat er omheen ook allemaal goed is. De mensen goed zijn, de teams goed zijn, de structuren goed zijn, het woord goed is. Maar alleen het gebouw vult geen mensen. Dus, mijn antwoord is; het helpt, maar het is geen voorwaarde. De kerk is nog nooit zo hard gegroeid als in tijden van verdrukking. Waarbij ze geen gebouwen hadden, tussen de heggen zaten en de boerenschuren zaten. Ja, dus als wij denken dat het in de middelen zit, dat is niet zo. Heel veel mensen zeggen tegen ons van 'jullie groeien zo hard want jullie gebruiken schermen en lampen en mooie gebouwen.' En mijn antwoordt 'maar wij groeiden harden toen we niks hadden en ik een kaal schoolgebouw zaten, en we één microfoon hadden en alleen een woord konden spreken, toen groeiden we pas echt hard. Dus ja het helpt, is het een voorwaarde? Het is geen voorwaarde. En ik denk dat als het op *churchplanting* aankomt, dat het in heel veel gevallen, wij... Kijk er is heel veel gezegd van natuurlijk; er zijn heel veel *churchplants* gebeurd, en die zijn gebeurd met een hoop passie en weinig nadenken en weinig kwaliteit, en ze zijn allemaal mislukt. De andere kant is; je kan alles goed organiseren en alles excellent voor mekaar hebben, maar het kan zo dood zijn als een pier. Dus aan het eind van de rit, kom je terug bij het hart van de leider, geestelijke leven van de leider, daarmee de passie van de leider, leven van de leider. En dat is wat aanstekelijk is. Passie is aanstekelijk, dat is wat andere mensen in vuur en vlam zetten. En dat is waarom ze anderen mensen meebrengen. En dat is uiteindelijk de echte groei. Ja. Dus. Ja het helpt. Het is geen voorwaarde. Dus dat zou mijn antwoord zijn.

Interviewer

Ja, nou dank u wel. Ik ben nieuwsgierig voordat we het interview helemaal afronden, zijn er nog dingen waarvan u denkt dat is echt belangrijk als het gaat om succesvolle elementen binnen kerkplantingen die nog niet besproken is? Waarvan u denk dat is wel belangrijk?

Geïnterviewde

Naja, kijk. Ik denk het begint allemaal bij de leider. En dat wordt onderschat. Het begint allemaal bij de leider.

Interviewer

Ik ben nieuwsgierig door wie wordt dat onderschat? Is dat de cultuur in Nederland?

Geïnterviewde

In Amerika is dat gelukkig aan het veranderen. Maar wat ik door de jaren heen gezien heb. Ik kom uit een *churchplantingmovement*, onze kerk is ontstaan uit een *churchplantingmovement*. Daar was het vooral van 'wie wil gaan'? Ja. Ik heb heel veel mensen zien gaan en ik heb ook heel veel mensen zien mislukken. Waarvan ik soms op de voorhand wist dat ze weinig kans hadden gewoon omdat het leiderschap ontbrak. Of omdat ze misschien een goede tweede man waren, maar geen goede eerste man waren. En ik denk dat er heel veel mensen idealistisch zijn als het om churchplanting aankomt, kerk leiden aankomt. Ik krijg altijd spontaan medelijden met mensen als ze zeggen van ik wil een kerk gaan leiden. 'van weet je het zeker? Een kerk te willen planten'? Ik zal het er eerder uit praten dan het erin praten? Want als ik ze er niet uit kan praten. En tegen sommige gewoon zeggen dat ze het niet moeten doen. Dus ja, ik denk dat het onderschat wordt. Ik denk dat er sowieso in het christelijke wereldje is veel idealisme. Omdat we een kompasje hebben om de wereld bereikt te zien. En soms vergeten we wat het vraag. Ja. Een juiste man, een juiste vrouw, op de juiste plek is denk een hele belangrijke voorwaarde voor succes. En ja. En ook daar is 'haastige spoed, zelden goed'. Dus op het moment dat ik geroepen was, was 8 jaar verder voordat ik de bedrijfsleven verliet en nog een keer 6 jaar verder voordat we < naam kerk > planten. Dus wij waren heel laat. Ik was 38. Soms denk je van 'ach ik ben te laat'. En dat God dan zegt 'hoe bedoel je te laat. Er zijn heel veel mensen die 20 jaar eerder begonnen zijn die graag de vrucht zouden willen hebben die jij hebt.' Dus timing is belangrijk. Timing is belangrijk. Dus ja, ik denk van *churchplanting*; graag. Juiste tijd, juiste plaats, juiste man of vrouw, of juiste man en vrouw op de juiste plek. Dat doet ontzettend veel. En ik geloof zelf vanuit churchplanting vanuit het eigen huis. Dus... Ik geloof churchplanting vanuit... Kijk op het moment dat als mensen bij 'ohja, ik wil een kerk van < naamkerk > planten, wil ik dat... denk ik eerst van kom eerst maar naar de kerk.' Ik geloof aan het eind van de rit, als je vanuit een huis plant, vanuit leider plaatst, vanuit een cultuur plant, dat je dan ook echt zeg maar kan meenemen wat er in die kerk zit, wat die kerk succesvol heeft gemaakt. Dat je als het bagage, als zaad kan meenemen om de nieuwe kerk te stichten. En dat je niet alles overnieuw hoeft uit te vinden. Dus wij komen vanuit een *churchplantingmovement*. Dat heeft er toe geleid dat wij jaren training hebben gekregen iedere jaren, iedere weken of twee weken. Hoe bouw je een gezonde kerk? Wat zijn de randvoorwaarden voor een gezonde kerk? Dat heeft ons enorm geholpen. Dat heeft ons enorm geholpen. Ja en dan kom je inderdaad terug bij waardes. Terug bij de cultuur. Terug bij de leiderschap. Terug bij de geestelijk disciplines. Die moeten op orde zijn. Ja. Dus ja dat is een beetje, denk ik, waar wij in zitten.

Interviewer

Mooi. Dank u wel.

Geïnterviewde

Heb je daar wat aan zo.

Interviewer

Ik heb er zeker wat aan zo. Dank u wel.

*** Einde transcriptie ***

14.4 BIJLAGE 4: TRANSCRIPTIE PASTOR 3

Opdrachtgever	ARC Nederland
Omschrijving opname	Interview
Geïnterviewde kerk	Kerk 3
Tijdsduur	74 minuten
Soort transcriptie	Woordelijke transcriptie De transcriptieschrijver heeft de tekst van de opname uitgetypt. Er is gestreefd naar volledigheid: de geluidsopname is meermaals beluisterd om –voor zover mogelijk- ook de moeilijk verstaanbare passages correct weer te geven. Niet-relevante tekst (zoals tussenwerpsels, gestotter, herhalingen) is echter weggelaten. De transcriptie blijft wel zo dicht mogelijk bij de woordkeuze van de sprekers.
Uitvoering	Bjorn Visser
Bijzonderheden	- Derde interview - Engelse termen zijn cursief - Naam van voorganger is anoniem gemaakt met < naam voorganger > - Naam van kerk is anoniem gemaakt met < naam kerk >, ook andere locaties zijn anoniem gemaakt en functie daarin vernoemd. - Naam van plaatsnaam is anoniem gemaakt met < plaatsnaam >

*** Start transcriptie ***

Interviewer

Helemaal goed. Ik ben, ik doe onderzoek dat richt zich op succes elementen binnen deze type kerken in het netwerk van ARC. En als ik gewoon *out of the blue* die vraag aan jou zou stellen; welke elementen hebben binnen < naam kerk > gezorgd voor groei? Wat is dan het eerste wat in je opkomt?

Geïnterviewde 1

Ik denk wat je net zei; als je met voorganger praat en je proeft de passie van de voorgangers, van de mensen. Dat is voor mij wel één van de kenmerken eigenlijk. Daarnaast wat wij heel erg merken is een stukje gastvrijheid. Het welkomteam, hoe je dat neerzet. Dat mensen binnenkomen en echt gezien worden. Je maakt zo vaak mee dat mensen in de kerk komen, ze komen binnen en ze weten niet waar ze kunnen zitten, ze weten naar waar ze hun jassen kunnen ophangen, et cetera. Maar het feit dat je mensen helpt, als mensen kleine kinderen bij zich hebben, wijs je ze op de crèche, je neemt ze even mee. Maar ook een tweede keer, ook een derde keer. Het hele persoonlijke, relatie, betrokkenheid. Dat merken we heel erg. Wat mensen komen vaak binnen omdat ze de worship leuk vinden. Het is allemaal heel eigentijds. Dat is meer de buitenkant. Dat spreekt heel erg aan. Dat maakt ook dat ze makkelijk vrienden meenemen. Wat ja, ze vinden het gewoon vet hoe hun kerk is. Gewoon de band en alles eromheen. Maar als we dan doorvragen van 'wat zou de reden zijn waarom mensen blijven'. Dat vragen we dan ook wel eens. Dan is dat vooral, ja laagdrempelig, de contacten, betrokkenheid; mensen leven echt met elkaar mee. Zijn echt blij, inderdaad, om elkaar te zien en te spreken. Ik denk juist in deze tijd dat heel veel mensen, heel veel zelf doen, dat je dan bijna juist een kerk bent, heel open en warm. Dat dat mensen heel erg aanspreekt. Dat mensen dat ook zoeken. Echte contacten. Daarnaast ook het praktische spreken, dus echt over het leven. Dus... < telefoon gaat >. Maar dat je, dat noemen ze bij Hillsong, ook wel het maandag, dinsdag, woensdag spreken. Dus echt dingen wat je op zondag deelt, en waar mensen doordeweeks iets mee kunnen. En waar merken daarom ook heel veel mensen reageren op het woord, ook na de preek, het is gewoon heel herkenbaar door de voorbeelden die je noemt. Maar ook hoe je tekst of gedeelte heel praktisch maakt eigenlijk. En dat mensen ook echt merken van 'he, het is niet alleen een dienst waar ik heen ga, maar ik kan echt iets met datgene wat ik hoor. Weetje het bouwt mijn leven'. Het gevoel hebben van 'ik wordt er beter van en ik aanbid God'. Dat is natuurlijk het doel, het eerste doel waarom je heen gaat, om God te aanbidden. Maar 'he ik groei hierdoor' of 'ik wordt er beter van' Of 'ik heb in één keer...' Je maakt mee ook dat mensen in de dienst komen na een paar keer leer je de mensen kennen en ze hebben in een keer 30 facebook vriendschap verzoeken, zeg maar. Maar dat ze echt merken van 'wauw, mensen zien mij en ik wordt omringt door een hele groep mensen'. Niet opdringerig maar wel echt gemeend.

En ik dat daardoor mensen zijn gekomen. Door het enthousiasme, worship, allemaal heel mooi en zijn gebleven met de reden van 'he, ik groei, ik kom steeds verder, mijn leven wordt mooier, vriendschappen.' Dat zijn een beetje facetten.

Interviewer

Mooi. En je zei eigenlijk al van 'als mensen op zondagochtend komen dan zien ze een mooi podium zeg maar met licht en geluid.' Hebben jullie daar bewust voor gekozen om een bepaalde stijl uit te willen stralen. Of misschien een bepaalde manier?

Geïnterviewde

Na, het zijn natuurlijk toen we starten. Toen werden we gevraagd of wel met < naam kerk > wilden starten. We hadden om te gaan starten. En toen hebben < naam voorganger > gevraagd of hij ons wilde coachen. Want we wilde niet zonder coach of afdakje beginnen.

Interviewer

Sorry, wie zei dat?

Geïnterviewde

Dat zeiden wij. Dus wij hebben < seniorpastor > gevraagd of hij ons wilde coachen. Maar we hadden daarvoor nog geen contact met hem. Dus we hadden al besloten dat we met 2 anderen zouden we gaan starten. Dus met 6 volwassen eigenlijk. Dat is echt het begin. En toen hebben we hem gevraagd of hij ons wilde helpen. En toen is hij een keer langs geweest. En toen na een paar weken bood hij ons aan om het direct vanaf het begint < naam kerk > te laten zijn. Normaal gaat hij een traject aan van een periode aspirant-lid. Maar hij had ergens ook het gevoel van hier wil ik wel bij betrokken zijn. Dus mochten direct onder de < naam kerk > vlag starten. Dat heeft gewoon heel erg geholpen. Dat maakt ook dat je een bepaalde kleur bent. Dat wat vinden we ook gewoon qua stijl ook gewoon heel mooi hoor. Maar dat je dus kiest voor een beetje licht, beamer, we doen heel veel met multimedia. En band dus bijvoorbeeld, maar wat wij dan merken is dat dat eigenlijk vooroordeel verlagend werkt. Dus mensen hebben vaak wel van hier en omgeving, dit is ook best wel een Bijbelbelt < plaatsnaam > Heel veel mensen die vroeger wel naar de kerk moesten, vooral heel veel mensen van mijn leeftijd zeg maar die als kind wel heen gingen, maar daarna niet meer, dat horen we heel veel. Deze generatie is nu echt wel opzoek. En beginnen kerken te krijgen. Die willen hun kinderen toch wel iets van het geloof meegeven. Maar hebben eigenlijk niks meer aan hun eigen kerk gehad en ga nu opnieuw zoeken. En daar hebben... Wij hebben bijvoorbeeld geen tieners en jeugd. De meeste die hier komen zijn of van onze leeftijd met jonge gezinnen. We hebben naar verhouding een derde deel zijn kinderen in de basisschool leeft. Dus als je 200 mensen hebt op zondag, en de kids gaan weg, na de worship. Dat is dus een hele exodus aan.. Dan gaan dus 60 kinderen weg. Eigenlijk best wel veel. En dan mis je de 40-ers en de 50-ers weer een beetje, de tieners en de jeugd. De tieners weer iets minder. Maar we hebben wel weer na verhouding veel 60 plussers, 55 plussers. Dus dat is wel weer bijzonder. Maar goed, weetje, die stijl dus, nah we gaan dus mee in het < naam kerk > netwerk maar we merken ook dat mensen die al een hele tijd niet meer in de kerk zijn geweest. Dat zij binnenkomen met vaak een vooroordeel hebben van ja 'de kerk is heel stoffig en oubollig'. En die komen binnen en hebben zoiets van 'oh, oké'. En dan merk je eigenlijk dat. Weetje, want ze staan al buiten met een team, met weetje high five. Als het regent staan ze met paraplu's. Want dan stoppen de auto's voor, dan begeleiden ze mensen mee naar binnen. Elk persoon is belangrijk. Dus we willen namens God mensen welkom heten. Zoals Hij dat zou willen doen. Hij doet het nog beter, maar wij doen ons best. En dan komen ze dus binnen, en dan kopje koffie, de loungemuziek staat op. Dat is niet eens worship, het is vaak gewoon bekende nummers die je op radio hoort, maar dan gewoon muzikaal, zeg maar alleen de muziek, mooie lounge. Dus dat is al van 'hé dat ken ik'.. En dan komen ze binnen en dan doordat alles wat ze zien, weetje licht dat is al bezig en mensen spreken elkaar. Dus eigenlijk proberen mensen vanaf buiten dat ze uit de auto stappen proberen ze alle mee te nemen van 'he, tof dat je erbij' en de hele stijl werkt dan vooroordeel verlagend. En merk je ook van, weetje worship is gewoon heel mooi eigentijds. We zingen eigenlijk alleen Hillsong, Planetshakers. Soms opwekking tussendoor, maar heel weinig eigenlijk. Maar dat is beetje onze stijl van thuis voelen. En dan heb je het woord. Dus eigenlijk in de hele dienst werk je toe naar het moment van reageren. En dan... maar goed weetje dan gaan harten open, vooroordelen vallen weg, en mensen staan eigenlijk open voor wat God wil zeggen. Dus dan merk je eigenlijk van 'ja weetje,...'. Maar na 3 keer is de stijl gewoon. Dus de lichten, de beamers, de worship, na 3 keer wordt het gewoon. Dus het is niet waarom mensen blijven. Het is wel waardoor mensen komen. maar als je ze dan doorvraagt van 'maar wat maakt dat mensen blijven'. Dan zijn het echt de contacten en de prediking. Dus je merkt eigenlijk in het begin is het de worship en het welkom belangrijk. En de

looks. En dat is waarom mensen de 2^e en de 3^e keer terugkomen. Maar vanaf de 4e keer merk je heel erg van dan gaan mensen zich af vragen van 'dit is leuk allemaal, maar ga ik hier vrienden krijgen, ga ik mij hier thuis voelen'. En daarom is de follow-up met gasten zo belangrijk. Connectgroepen en na de dienst een terrasje pakken, mensen opbellen 'hé leuk dat je er was zondag, als je iets nodig hebt..' Daarin beetje het verschil; aan de ene kant de looks, ja dat is belangrijk. Mensen komen terug. Het is wat mensen aanspreekt. Maar wat mensen houdt, is toch wel het persoonlijke en de prediking. Dus zo zie ik dat hoor.

Interviewer

Mooi. Je noemde dat, je zei net dat je vindt dat elk persoon belangrijk is. Dus je noemde bijvoorbeeld het voorbeeld dat ze uit de auto stappen en met een paraplu meelopen naar de kerk toe. Maar waar blijkt dat nog meer uit? Dat elk persoon belangrijk is. Hoe proberen jullie dat invulling te geven?

Geïnterviewde

Naja we proberen uiteindelijk iedereen in een kleine groep te krijgen, of een connectgroep, dus een huisgroep, of een team. Binnen al die groepen, doen we geregeld *one-to-one* noemen we dat. Dat is gewoon één op één zoals wij zitten, kopje koffie. Dus onze connectleiders, de teamleiders die zijn heel erg bezig met avonden voorbereiden en teams leiden. Maar die persoonlijke laag is misschien wel belangrijker. Het moet ook leuk zijn om in jou team te zitten. Ik bedoel als ik alleen op rozen sta en verder niks. Maar als je een keer koffie met me doet van he < *naam voorganger* > hoe is het nou met je? En... Weetje daarin dus ook met gasten doe je dat heel bewust met ook mensen die al drie jaar komen vinden het heerlijk om met een paraplu zeg maar buiten welkom te heetten. Naja, iedereen vindt het gewoon prettig. Dus daarin laat je iedereen merken, we zijn blij dat je er bent. Maar ook als mensen langer komen, probeer je het toch heel persoonlijk en betrokken te ouden. Dat kan ik dus niet alleen als voorganger, maar dat doe je met al je teamleiders... Maar ook met de *kids* bijvoorbeeld, we noemen dat een stukje *excellence*. Misschien heb je dat wel eerder bij voorgangers hebt gehoord? *Excellence* is een waarde die ook bij Hillsong... Dus je probeert ook bij de *kids* probeer je, weet je, naja de kinderen en de ouders het gevoel te geven dat kinderen belangrijk zijn. Door goede kidsprogramma's en veel aandacht te besteden aan wat je doet. Dus in alles eigenlijk laten merken dat zij belangrijk zijn. Welkom zijn. Ja.

Interviewer

Mooi. Als je... Jullie zijn een aantal jaar geleden begonnen. Kun je iets vertellen met wat voor droom zijn jullie begonnen? Waar droomden jullie van?

Geïnterviewde

Ik heb ergens nog een foto van, dat is ook van Hillsong, die heb ik zo niet bij de hand. Maar ik heb ooit een keer foto gezien en dacht ik van 'ja, dat is wat ik wil bouwen in < *plaatsnaam* >'. Ik ben hier geboren, opgegroeid. Ik ben na mijn opleiding theologie ben ik, heb ik 5 jaar in Brazilië gewoond, daar heb ik mijn vrouw ontmoet. Dus daar ben ik ook 5 jaar fulltime jeugdwerker geweest in de gemeente. En.. Maar in die tijd scheurde zeg maar de gemeente waar ik hier in < *plaatsnaam* > bij zat. Pinkstergemeente was dat. 350 Mensen, best wel groot. Nu bestaat het gewoon niet meer. Het is helemaal dood gebloed. In die tijd waren er meer scheuringen; de baptisten scheurde, de evangelische gemeente zakte terug. Ik woonde toen daar, dat deed ons allebei zo'n pijn dat ik daar werkte, en ik heb altijd hart voor < *plaatsnaam* > gehad. En toen zijn terugggegaan met het verlangen om de kerk te bouwen in < *plaatsnaam* >. En dus we kwamen wat mensen tegen, vrienden van vroeger, die ook niet meer ergens heen gingen. Een hele groep die eigenlijk nergens meer heen ging. En met die groep zijn we dus eigenlijk opnieuw begonnen. En het was een keer een foto zeg maar. Dus normaal zie foto's van het podium van Hillsong. Maar er is één zwartwit foto die is zeg maar vanaf naja vanuit de band zeg maar, vanaf de rug ziet gemaakt is, en dat zie je de band staan. En dan zie je daarachter... Het was niet eens een enorme Hillsong *conference*. Het was in een kerk zeg maar, gewoon een paar honderd mensen, en die zag je allemaal zag je gewoon echt in aanbidding aanbidden. En dat is eigenlijk voor altijd nog een plaatje voor mij zeg maar, mijn visie zichtbaar. Dat is wat ik wil bouwen; gewoon een plek, weetje waar mensen vol overgave Jezus Christus aanbidden. Dat is eigenlijk altijd mijn droom geweest. In < *plaatsnaam* >, weetje een plek waar zoveel pijn is gewoon een nieuwe start, een nieuwe kerk waar, weetje, wat groeit. Elke voorganger wil dat je qua aantallen groeien. Dus ik ben daar heel ambitieus in. Ik ben qua kerk, ben ik heel persoonlijk, ik ben heel mensgericht, maar ik ben ook heel ambitieus. Dus ik doen ook wat ik kan doen, om de kerk te laten groeien. En steeds meer mensen bij te zien komen.

Interviewer

En waar blijkt dat uit dat je heel ambitieus bent?

Geïnterviewde

Je gedrevenheid denk ik. Ja.

Interviewer

Wat doe je zoal dan? Noem eens een voorbeeld?

Geïnterviewde

Eigenlijk ik, goed ik ben bereidt, dus om alles te geven. Dus ik doe dit ook nog steeds vrijwillig omdat ik om... Dit moment de eerste 5 jaar wilde ik alle financiën die binnen kwamen wou ik steken in een pand, in de kerk, in de teams, in geluid weetje, ik wil alles zo goed mogelijk. Dus totaal geen eigenbelang, weetje, alles voor de kerk. Zodat je een goede start hebt, een goed fundament. En heel gedreven, dus ook je eigen *keyteam*. Dat zijn mensen die minstens zo gedreven moeten zijn. We werken nu met, allemaal van onze eigen leeftijd, dat is ook toevallig zijn. Dus ook jongens met goede banen, goede functies ook. Maar die ook gewoon wijs zijn, ook in hun werkteams aansturen, goede mensen om je heen, dat inspireert ook mij weer om het uiterste te geven van... Dus eigenlijk alles, in de contacten ook. In de teamtrainingen die je geeft. In de kopjes koffie die ik heb met mijn connectleiders. Altijd inspireren van 'hoe gaat'. Mensen verder brengen, er zijn voor mensen. Ik ben altijd heel persoonlijk geweest, Heel geïnteresseerd in mensen. Maar ook altijd die visie, die gedrevenheid die je hebt, dat dat ook het hart wordt van de kerk en van de connectleiders. Dus dat ze altijd proeven van 'he, waar gaat het om'. Dus als zij zondag beginnen. Voordat de deuren opgaan weetje, wil ik iedereen wil ik erbij hebben. Dus iedereen die een taak heeft die zondag, die is daar bij. En dan... weet je, je gaat samen bidden en... Maar elke keer weer terug van 'weetje, waarom doen we dit. Je bent hier niet omdat je op het rooster staat'. Maar altijd weer terug naar die visie. Gedrevenheid. Elke taak die daar, die die dag gebeurt, maakt dat er uiteindelijk keuzes gemaakt worden, kinderen groeien. En dat is wat je wil uiteindelijk. Dus ik denk het feit dat je zelf weet 'he, dit is gewoon mijn roeping voor mijn leven.'. Dit is waar God mij apart voor heeft gezet. Ja, weetje, dat maakt dat je volhoudt. Ook de nachten dat je soms, dat zal elke voorganger zeggen, dat je je net in je bed wakker ligt, vanwege dingen die gebeuren, onzekerheden of gewoon moeilijke situaties, mensen die willen opstappen. Weetje, dat maak je allemaal mee. Soms een hele connectgroep die gewoon zelf een kerk willen stichten. Dat zijn dingen die je... Maar die gedrevenheid komt dan wel weer terug van 'ik geloof echt gewoon dat dit het gene is wat ik moet doen. En ik zal mijn... Weetje, wat ik kan doen, zal ik blijven doen.' Dus die gedrevenheid komt eigenlijk overal in terug. In elk contact wat je hebt. En dat maakt ook dat je boeken lees. Je wil elke keer jezelf verbeteren. Je wil... Als ik dan die Hillsong voorgangers waar we wel mee zitten hoor... Dat zijn soms gasten van mijn leeftijd, of soms iets ouder. Pastor Gary die wel natuurlijk wel eens hoor, die coacht < *seniorpastor* > natuurlijk weer. Pastor Gary van London. Ja weet je hoe ze praten over kerk, dan merk je van 'wauw, er zit nog zoveel groei in'. Ik weet nog niks eigenlijk. En dat wil gewoon eigen maken. Want ik wil gewoon dat die plek, dat er steeds meer mensen genieten en... Als we dan terug gaan naar de foto, vol overgaven Jezus Christus aanbidden. Dat is eigenlijk... daar wordt ik blij van.

Interviewer

Ja. Ja. En de passie spat er ook wel van af. En als je dan kijkt naar de manier waarop jullie leiderschap hebben ingericht. Wat hebben jullie gedaan om die groei te bevorderen? Hebben jullie daar als leiders bepaalde keuzes in gemaakt of juist bepaalde keuzes niet in gemaakt?

Geïnterviewde

Na, we hebben net, afgelopen zondag hebben we 2 nieuwe, bij ons is dat het *keyteam*. Dat is zeg maar de voorgangers en dan het uiteindelijke leidersteam van de kerk. Dus dat waren ik en < *vrouw voorganger* > en dan nog een stel wat samen met ons de kerk begonnen is en dan nog een andere jongen. Dus met zijn 5-en waren we dat. Eigenlijk vrij klein. We hebben nu net 2 mensen aan toegevoegd. En... Wat we sinds 2 jaar doen is eigenlijk... want we waren eigenlijk heel praktisch bezig als *keyteam*. 'o, Moederdag komt eraan, wat gaan we doen? Wat is een leuk idee? Gemeentestukje, er moet nog een boodschap op Facebook komen, je kent het wel.' Kidsruimte moet nog verandert worden, he, wat gaan we doen voor de *kids*. En op dit moment van weet je we willen juist bezig zijn met een driejaren plan, waar willen over 3 jaar zijn. En als we dat plan hebben, wat moeten we dit jaar doen. Je kunt nooit alles nu doen, maar wat gaan we dit jaar doen, wat zijn de speerpunten dit jaar. Dus we zijn nu veel meer met onze visie en missie bezig, dan met de praktische dingen. Dus ik heb een organigram, ik dacht misschien vindt je dat leuk. We natuurlijk net een... < *geeft organigram aan mij* > Dus hier kun je een beetje zien hoe we onze kerk gestructureerd hebben. Je ziet 5 kolommen daaronder, dat is eigenlijk

het hele *keyteam*. Iedereen is verantwoordelijk voor zo'n blok. Dat maakt dat je heel erg gefocust kunt zijn. Want alle teams die daaronder staan, die gaan eigenlijk allemaal een beetje over het zelfde. In het begin, weetje iedereen deed wat. Het was gewoon wie er ruimte over had, die kreeg er een team bij. En dit maakt eigenlijk dat je als ze dan onze speerpunten hebben, een jaarplan hebben, dat elke *keyteamlid* die gaat over zo'n *department* noemen we dat zeg maar, zo'n cluster. Die gaat dan binnen zijn cluster kijken van hoe gaan wij dit jaar met dit jaarplan werken. Dus iedereen richt zich op een stukje binnen de kerk. En iedereen neemt een stukje *ownership*. Dit betekent dat jij belooft 'ik zorg ervoor dat ik doe wat ik kan doen om dit stuk te laten groeien'. Dus één iemand kan zich helemaal richten op de *kids*. En die stuurt dan niet zelf de *kids* aan, maar dit zit dan met alle kidsleiders. En deze duidelijke... Dit is eigenlijk een hele duidelijk structuur, ook duidelijke lijntjes, communicatie wordt heel duidelijk. Want als iemand heeft op zondag, die komt bij me, 'ik heb een idee voor het welkomteam', ja, dan luister ik naar hem, 'leuk idee', maar ik stuur hem terug naar teamleider welkom. Want dat is het lijntje. Ik ga niet zeggen 'doe maar'. Want dan... Dus heel mooi... Het heeft ons heel erg geholpen. Een hele duidelijke structuur. Dus ook al ben je nog vrij klein naar verhouding. Dit maakt dat je heel veel tijd hebt om het juist over kerk zijn te hebben. En minder tijd bezig bent met communicatielijntjes of praktische dingen.

Interviewer

En je noemde net al van 'dit is echt een structuur ding, die we gewoon scherp willen hebben, helder willen hebben'. Je noemde net ook een stukje visie. In het begin noemde je ook al over de cultuur binnen < *naam kerk* >. Als je een keuze zou moeten maken, welke is dan het belangrijkste van deze drie? Structuur, visie of cultuur?

Geïnterviewde

Voor het, voor de groei?

Interviewer

Ja. Überhaupt voor de gemeente.

Geïnterviewde

Ja, ja. Stijl voor mensen dat ze komen, als mensen niet komen, kunnen ze ook niet blijven. Maar daarnaast de cultuur, dus relationeel en persoonlijk, betrokkenheid. Ik denk dat dat het belangrijkste is. En dat ten diepste mensen dat zoeken. In de cultuur die toch heel individueel is, ieder doet zijn eigen ding. Zijn mensen toch wel opzoek naar een plek, en vragen ze zich af 'weetje "ga ik hier vrienden hebben, ga ik me hier thuis voelen"'. Dus dat stukje thuis, welkom thuis, wat je bij ons overal terug zien. In de lobby, als je binnen komt, staat 'welkom thuis'. We hebben nu al een paar keer meegemaakt dat mensen binnenkomen... Was laatst een dame die kwam binnen, die las dat, die moest gewoon huilen. Die was zo opzoek naar thuis. En gewoon het feit dat ze binnenkwam en las, dat brak, ze brak. En dat vindt ik heel mooi van 'wauw dat je zelfs door een banner al'. Maar dat is eigenlijk wat mensen ten diepste zoeken. En die stijl is heel mooi. We hadden laatst een keer een zondag, dat is wel heel leuk, toen viel 5 minuten voor de dienst, viel het stroom uit. Gewoon, de elektriciteit, alles weg in de hele wijk. Dus we konden eigenlijk niks. Dus met je introfilmpje, de beamer... En we hebben fantastische *chapeldienst* gehad, *unplugged* noemen we dat dan. Gewoon akoestisch. En qua aanbidding was het prachtig, geweldig. En iedereen heeft het fantastisch gevonden. Dus als het puntje bij paaltje komt dan denk ik dat het echt gaat om het persoonlijke. Het welkom thuis gevoel. Dat zou voor mij echt *key* zijn. Als je dat als kerk neer kan zetten. Of je nou wel of geen lampen hebt, maar dan heb je het gesnapt denk ik. En dat zet je ten diepste neer wat mensen zoeken. En natuurlijk de boodschap, weetje dat staat unaniem bovenaan, het evangelie, Jezus Christus. Dat is... Dat doordrenkt alles. Ik bedoel God voegt dagelijks toe. Weetje, laten we duidelijk zijn. God voegt toe, dat kunnen wij niet zelf. Maar als je nu kijkt binnen datgene wat wij kunnen doen, dat betekent God bij alles, maar wat wij kunnen doen. Dat dan is dat het hart van God.

Interviewer

En je noemde ze, cultuur is ontzettend belangrijk, dat iedereen zich thuis voelt is heel belangrijk. Wat zijn andere elementen in die cultuur die jullie belangrijk vinden?

Geïnterviewde

Wij vinden dienstbaarheid bijvoorbeeld belangrijk. Dat mensen gewoon niet moeten dienen, maar eigenlijk iedereen die deelnemer wordt bij ons, of lid, wij noemen het deelnemerschap, die gaat ook ergens meedraaien. Verwachten we niet, maar we zien het eigenlijk automatisch gebeuren. Dus dat een groot deel van de deelnemers zijn ook teamleden. Dat is een hele belangrijke; we doen het samen. Als jij je inzet dan

wordt het ook meer jouw thuis, van hé jij hebt die zondag, jij gaat naar huis, jij hebt het gevoel van 'oh, ik heb meegeholpen'. Dat is gewoon heel mooi. Vrijgevigheid vinden we een belangrijke. Qua tijd, energie, elkaar opbellen 'hoe is het met je, als je mensen mist'. Bel ze eens op, maar ook gewoon in financiën, dat is ook zo'n waarde, dat hoort ook bij een cultuur. Weetje, daar praten we ook wat makkelijk over. Dus we hopen althans als mensen geven van 'wauw, weetje te gek dat ik mag geven, dat ik mag meebouwen, ook met financiën bijvoorbeeld'. Dus daar willen gewoon we heel open en transparant in zijn. Excellence zei ik al, als onderdeel van de cultuur. Als je iets doet, doe het dan goed. Weetje, laat het een vorm van aanbidding zijn. Dus je kan een heel klein mengtafeltje bij de geluidsman neerzetten, maar we hebben een jongen die kan het gewoon harstikke goed, die is professioneel geluidsman, dus we hebben daar gewoon echt gewoon een goede tafel neergezet. Hebben we samen voor gespaard als kerk. En het is voor hem aanbidding om dat zo goed mogelijk te doen. Dus hij wil een stukje excellence neerzetten. Over Daniël in de Bijbel stond geschreven; 'een *excellence spirit was on him*'. Dat hoor je binnen Hillsong ook heel veel. Weetje en daardoor viel hij op. Dus hij deed dingen gewoon heel goed. En dat inspireert ook. Weetje, dus als je kids doet, doe het niet gewoon 'oh ik sta op het rooster, ik moet kids doen'. Maar weetje doe het vol overgave. Weetje, dat proeven we graag bij onze mensen. Dat je net iets meer dan verwacht doet. < niet verstaanbaar > doe dat zo goed mogelijk. Dat zijn een beetje dingen die passen de cultuur. Relationeel en persoonlijk noemde wel al. Welkom enzo. En weet je de waarde is Jezus Christus en de Bijbel centraal. Dat is... Als je naar onze cultuur kijkt, hoe dat is opgebouwd, dat hebben we allemaal in kaart gebracht, van he, wat maakt nou dat mensen in < *plaatsnaam* > komen dat ze het zelfde ervaren als < *plaatsnaam* > ook al in het veel groter, maar mensen proeven hetzelfde. Wat is onze cultuur als < naam kerk > Je gaat met < *seniorpastor* > praten denk ik. Maar ik denk dat je dezelfde dingen terug hoor, denk ik. Anders dan moeten we nog een keertje zitten. Maar wij hebben geprobeerd de cultuur, wat mensen voelen ene wat maakt dat mensen zich thuis voelen hebben we geprobeerd in kaart te brengen en daar zijn de 7 waarden uit voort gekomen. Waar onze cultuur... Als ik bij jou thuis komt dan hangt er een bepaalde cultuur, een bepaalde manier van doen. Jij hebt samen met je vrouw soms onbewust heb je een manier van wel of geen schoenen uit bij de deur. Alles, het is heel gedetailleerd. Dat hebben we als < naam kerk > geprobeerd in kaart te brengen. En dan is het allerbelangrijkste is gewoon Jezus Christus en de Bijbel centraal. Dus in elke dienst moet dan bovenaan staan. Dus we noemen de naam Jezus Christus heel vaak, bij de oproep ook, in de prediking, weetje de Bijbel. Ja.

Interviewer

In hoeverre zijn jullie werken jullie samen met < *naam kerk* > < *plaatsnaam 1* >? Zijn jullie echt meer campussen van < *naam kerk* > zijn jullie meer zelfstandig? Hoe zit dat eruit?

Geïnterviewde

Ja, binnen < *naam kerk* > maken we onderscheid tussen campussen, die zijn echt vanuit < *plaatsnaam 1* > gesticht. Dus vanuit hun visie van 'he, weetje, wij gaan als < *plaatsnaam* > een kerk stichten in < *plaatsnaam 2* > of < *plaatsnaam 3* >. Waar ook mensen uit < *plaatsnaam 1* > naar toe gaan verhuizen en daar voorgangers gaan worden. Dat is echt je eigen kind. En wij als < *plaatsnaam 4* >, < *plaatsnaam 2* >, < *plaatsnaam 3* >, wij zijn dochtergemeentes. Dus wij hebben ons aangesloten bij het netwerk. En < *plaatsnaam 4* > is daar ook weer uniek daarin. Want < *plaatsnaam 4* > was nog geen kerk. We zijn begonnen echt van 0. Maar wel zijn wel een dochtergemeente. We zijn niet vanuit < *plaatsnaam 1* >, het is niet dat < *plaatsnaam 1* > zei van 'we willen in < *plaatsnaam 4* > een kerk stichten.' Dus wij passen bij hun aan. En de andere kerken, dat waren kerken die waren al kerk. En die hebben dus, die zijn van evangelisch of wat dan ook, zijn ze < *naam kerk* > geworden. En dat is eigenlijk het verschil wat we maken.

Interviewer

Wat maakt dat jullie dan voor < *naam kerk* > hebben gekozen? En niet voor een andere kleur zeg maar, of direct Hillsong? Binnen < *naam kerk* > zelf ook bij Hillsong, maar waarom niet direct voor Hillsong, of direct voor Vineyard?

Geïnterviewde

Ja, naja, < *naam kerk* > sprak ons het meeste aan. Qua dienst, maar ook qua doen. En qua contacten die we hadden. Dus andere mensen in ons team hadden al contacten met < *seniorpastor* >. Die hadden elkaar al een keer ontmoet. We zijn gewoon een keer uitgenodigd voor een gesprek. Het was eigenlijk de enige, het enige contact wat we hadden, maar ook wel, we zijn toen in hun diensten geweest, wat ons heel erg aansprak. En wat ook weer heel anders was als de bestaande kerken in < *plaatsnaam* >. Want je hebt hier ook evangelische gemeentes, baptisten gemeentes, je had ook hier een Vineyard gemeente, nu niet meer. Maar er zat een

international church. Dus dit paste heel erg bij ons en je had nog niet. Dus we wilde wel met een hele nieuwe kleur komen. Want anders hadden we het beter een Vineyard gemeente hier kunnen ondersteunen.

Interviewer

En < naam kerk > is dus een belangrijke netwerk voor < plaatsnaam > natuurlijk. Zijn er meer netwerken of bronnen die jou misschien maar ook als kerk voor een inspiratiebron zijn, gelden?

Geïnterviewde

Naja, we zijn dan aangesloten bij Hillsong netwerk natuurlijk. Dat zijn heel veel kerken, wij ook. Dus wij putten heel veel uit het Hillsong netwerk. Verder hebben we... is het niet een denominatie waarbij we zijn aangesloten. Ook omdat < naam kerk > en Hillsong, daar vallen we ook onder. Hebben wel kerken waar we naar kijken. Bijvoorbeeld Rick Warren, Baptistengemeente. Dat is ook wel heel mooi. Zo dus lezen we... Bill Hybels bijvoorbeeld. Ook... Misschien ken je hem? Willow Creech. Nah, die heeft ook de *summit Leaderships*. Dat zijn ook dingen waar we heel veel inspiratie uit. Er is een andere kerk Cottage Hill church, ook een baptistengemeente, waar we wel gewoon preekseries, ook best wel veel materiaal... Dat past ook bij < naam vrouw voorganger > en mij zelf. Gewoon het stukje onderwijs ook. Baptistengemeentes hebben vaak ook iets meer theologie onderwijs in de preken. En dat past ook heel erg bij < naam vrouw voorganger > en mij. We hebben ook allebei theologie gedaan. Dus we zijn heel erg zoekende altijd... leergierig. En dat is het < naam kerk > netwerk trouwens niet, allemaal voorgangers hebben dat bijvoorbeeld niet gedaan, een opleiding theologie. Maar en dat is wel heel mooi < naam voorganger andere campus > is bijvoorbeeld coach. Dus iedereen heeft ook weer zijn eigen stijl. Iedere kerk is ook weer heel uniek. Want we zijn allemaal één kerk, we hoeven niet persé in het < naam kerk >. We maken eigen keuzes. Maar op die manier ben je ook weer unaniem kerk. Is elke < naam kerk > ook weer anders.

Interviewer

Wat voor invloed in dit geval dan als we kijken naar Hillsong en het Hillsong netwerk. Welke invloed heeft deze op < naam kerk > ?

Geïnterviewde

Naja, het is eigenlijk indirect, want < seniorpastor > wordt veel gecoacht door Hillsong. We gaan zelf ook wel eens naar lunches toe. Dus als een leiderschapslunch zijn of in London of in Nederland, dan gaan we daar ook altijd wel heen. Dus we luister veel, we lezen veel van hun. Naja, eigenlijk alle dingen die < seniorpastor > weer leert van hun, veranderingen, weetje dit hele systeem komt daar ook weer weg. Dat is ook hoe Hillsong London hun kerk gestructureerd heeft. Dus wij denken van weetje als zij dat met hun enorme kerken doen, als wij dat in het klein doen weetje, daar hebben wij zoveel profijt van. Dus we komen als voorgangers van < naam kerk > geregeld bij elkaar door het jaar heen. En dan geeft < seniorpastor > weer geleerd heeft. En hij zegt weetje 'haal eruit waar je wat aan hebt'. En sommige dingen doen we landelijk, lanceren we landelijk als netwerk. Dus wij pakken daardoor uit waarvan wij denken van daar kunnen we iets mee. Dus wij hebben met ons *keyteam* weer hele gesprekken van weetje, dan komen de borden erbij, dan schetsen en dan gaan we weer hele nieuwe structuur neerzetten of aanpassen. Dus heel veel indirect, maar goed we luisteren veel podcast van Hillsong, dus leren heel veel dingen doen. De nieuwste CD als die uitkomt, pakken wij daar natuurlijk ook weer... We hebben contact met Hillsong Amsterdam, vertalen een paar, halen daar een paar weg. Op die manier. Je bent heel gefocust. Materialen krijgen we van Hillsong. Dus we kunnen inloggen op de FTP van Hillsong. Dus daar kun je soms flyers weghalen, opmaak. Ja.

Interviewer

Ja, want ik ben dan nieuwsgierig hoe ziet het gemeentemodel er hier uit? Werken jullie met een democratisch gemeentemodel of is het meer een leiders gedreven gemeentemodel? Hoe ziet dat eruit?

Geïnterviewde

Ja, we werken niet meer een democratisch, het is echt wel geïnspireerd vanuit de leiders. Dus hoe het eigenlijk gaat is < vrouw voorganger > en ik wij trekken ons terug, wij denken na over 3 jaren plan, visie. We hebben natuurlijk visie op de site. Samen met andere voorgangers bepalen we elk jaar de focus. Dus dit jaar is bijvoorbeeld '*new roads, new rivers*'. Ook wel weer Hillsong. Dus < seniorpastor > gaat ook wel weer mee met Hillsong. En daarbinnen, bepalen we als < naam kerk > Nederland dit is de focus. Dit is een mooie slogan. Weetje, dat betekent ook in, *new road*, nieuwe wegen, nieuwe rivieren, is Jesaja 43. 'Ik maak wegen door de wildernis en rivieren door de woestijn.' Het is een heel mooi vers. Maar echt vernieuwing is dat. Daar kijken we

als < naam kerk > Nederland, want we zien dat er steeds meer kerken bij komen, er moeten vernieuwing komen, qua structuur door het hele land heen. En wij als < plaatsnaam > gaan met die visie aan het werk. Dus het is wel heel erg van boven naar beneden. < seniorpastor > trekt heel veel tijd terug om te bidden en te proeven van wat doet God in Nederland en wat heeft Nederland nodig. Dus, ja, als je een visie op de je site zet, is leuk, maar over 10 jaar is het nog steeds leuk. Maar wat betekent het in 2016? Wat betekent jou visie voor de kerk die jij gaat stichten straks, wat is in 2016 in jou stad, in jou maatschappij, belangrijk? Wat voor kerk heeft jou stad nodig? Dat is heel mooi om daar over na te denken. En dat doen we dan met ons *keyteam* en dat laten we op *visionnight*, dus 2 keer per jaar hebben we visieavonden. Dan laten zeg maar de nieuwtjes zien aan de kerk. Maar we gaan niet vanuit de leden nieuwe leiders stemmen. Want dan leiden de leden leiden kerk. Die bepalen met wie ik moet werken. En ik overleg juist met < seniorpastor >. Dus ik betrek hem overal bij. Maar... Dus wij geloven wel dat vanuit leiders, vanuit inspiratie en visie, dat je keuzes moet maken. En niet wat het gros van de mensen zegt. Dat is eigenlijk heel hard, maar ook wel weer. Je hebt hele mooie teksten ook staan over respecteer uw leiders, schik u naar hun. Ik geloof dat een leider weet wat de visie is, proeft ook wat God wil, neemt de tijd voor gebed. En deelt zijn gedachten dan met een leidersteam, die daar allemaal op mogen schieten. Dus mijn *keyteam* mogen alles zeggen wat ze willen, hun meningen, hun gedachten. Dan met die groep, met die 8 mensen wordt het dan straks. Ga je samen nadenken, of 7, ga je keuzes maken. Dus je hebt goede mensen om je heen nodig die inspraak hebben en weetje vanuit daar wordt de kerk geleid.

Interviewer

En dan ben ik een beetje nieuwsgierig. Want je overleg veel met < seniorpastor >. waar ligt zeg maar de verantwoordelijkheden bij jou als pastor van < naam kerk > en verantwoordelijkheid van < naam voorganger >?

Geïnterviewde

Ja, we hebben daar wel een mooie, naja, papier zeg maar voor. Van wat wordt verwachten van < naam kerk >. Het is eigenlijk als wij nieuwe *keyteam* mensen aanstellen, echt leiders, want daar gaat hij ook weer veel... contact mee hebben. Dus daar wordt hij bij betrokken. Dus deze twee mensen, maakt hij kennis mee. En weetje, daar wil hij bij betrokken zijn. Verder wat ook vast staat is de stijl. Dus als mensen hier komen dan moeten zoiets hebben van 'oja, dit is < naam kerk >, Het moet herkenbaar zijn. Maar verder ben je als dochter autonoom. Dus wij, verder dus ja teamleiders aanstellen, de visie bepalen voor < plaatsnaam > dat doe je echt met je eigen *keyteam*. En daarin laat hij je vrij. En dat zegt hij ook 'ja jongens jullie zitten in < plaatsnaam >, jullie weten wat < plaatsnaam > nodig heeft. Wat zijn de noden in je stad? Breng het in kaart. Wat heeft jou stad in 2016 nodig van jou als kerk? Wat kun je ze bieden?' En dat zijn hele mooie momenten dat je met je *keyteam* gaat zitten. En niet een Moederdag voorbereiden maar juist dit. Dus eigenlijk is er heel veel ruimte om zelf te doen. Ook de nummers die je zingt op zondag kies je zelf. Op den duur snap je wat < naam kerk > is en weetje heel veel dingen gaan we landelijk mee. Dus we hebben bijvoorbeeld 2 keer per jaar ons driedaagse bidden en vasten. Dat doen we als alle < naam kerk > kerk. Het zou raar zijn als één kerk dat niet doet. Het is geen wet, maar daar kies je voor. Het is goed om te bidden en te vasten met je mensen. Aan het begin van het jaar. Om God centraal te zetten aan het begin van het jaar. Dus dat zijn heel veel ook...

< geïnterviewde vraag of ik iets wil drinken >

Interviewer

Ik ben dan ook nog nieuwsgierig als je, stel dat, we gaan er niet vanuit, maar stel dat er een conflict is in de gemeente. Hoe wordt daar dan mee omgegaan?

Geïnterviewde

Dat ligt eraan op welk niveau dat speelt. In het begin, ik ben heel erg de sfeer moet goed zijn. Dus ik merkte dat ik de eerste jaren elk brandje ging blussen. Als er ergens iets was, ging ik er heen. En dan mensen bij elkaar zetten, praten. Direct open. Snelle confrontaties. Ik ben van de snelle confrontatie. Als jij iets met iemand hebt, dan check ik dat en dan direct afspreken op zondag na de dienst, koffie doen. Luister even naar elkaar, wat is er aan de hand? En nu eigenlijk als er een conflict is in het team, dan gaat de teamleider gaat met mensen zitten. Of die zorgt, of die geeft mensen zelf de verantwoordelijkheid op het op te lossen. Als het hoog is bijvoorbeeld binnen het *keyteam*, en we komen er echt niet uit met elkaar. Dan is het voor ons heel veilig dat we < seniorpastor > hebben die dan, weetje, bereidt is om langs te komen. We hebben het eerste jaar ook dingen gehad. Je bent naïef als je denkt dat je nooit een conflict krijgt. 'maar we willen toch allemaal de kerk bouwen, we willen toch dat mensen Jezus Christus leren kennen.' Natuurlijk wil je dat, maar er gaan conflicten ontstaan. Dat is gewoon zo. Helemaal als je pittige mensen om je heen zet. Weetje als je makkelijke mensen om je heen

hebt die alles van jou aannemen en alles wat je zegt is prima. Na, weetje dan heb je een hele fijne kerk. Maar ik hoop ook dat weetje, dat je mensen om je heen hebt, die durven eerlijk te zijn en gewoon zeggen van '< naam voorganger > ik denk niet dat het gaat werken. Of zoals 'Of hoe je zondag daar stond vond ik ...' naja, gewoon heel eerlijk. Dan ontstaat er conflicten. Dus wij hebben ook wel momenten gehad hoor dat < seniorpastor > dat hij door de weeks langs kwam, met ons als team ging zitten. En je bent allemaal ook heel gedreven, daar komt heel veel emotie bij, heel veel passie, je wil allemaal heel graag. En dat *clasht* ook af en toe.

Interviewer

Dus als er een conflict is in dat keyteam dan wordt er een beroep gedaan op < seniorpastor > Dit dan komt kijken van wat speelt er?

Geïnterviewde

Ja, die gaat met mij zitten. Die gaat met het keyteam zitten. Dus we hebben op dit moment één keer gehad hoor dat hij langs kwam door de weeks. Weetje die is met ons gaan zitten en daarna hebben wij het keyteam zeg maar, bij een pizzeria een tafel gehuurd, gereserveerd. Waar zij lekker met < seniorpastor > konden zitten. Dus zonder ons. Van dat zei ook echt hun verhaal kunnen doen. Maar uiteindelijk wil je eruit komen met elkaar. Dat is wat we allemaal willen. En toen is hij met ons samen gaan zitten. Naja, dan weetje kan hij heel mooi bemiddelen. En dan heb je echt iets soms wat jaren, je hebt soms binnen leidersteam dat irritaties kunnen jarenlang blijven zitten, en op den duur gaat het ten kosten van de sfeer. Weetje op de zondagen merk je dat, mensen zijn minder enthousiast. Je wilt elke zondag, moet het gewoon goed zijn. Er mogen geen dingentjes zijn. Dus wij hebben altijd wel afgesproken hoor dat er dingentjes zijn feedback leren geven, op een goede manier, maar ook te ontvangen. Dus als je het *clasht*, dan bellen we elkaar gelijk op. We praten erover. Dus dat hebben we altijd heel belangrijk puntje genoemd. Want je tweede vraag was, factoren die belemmert. Daar is dit wel één van; dingetjes, irritaties. Je kunt soms aannemen, aannames dat iets gebeurt, het gebeurt niet, maar je zou het toch doen? Weetje; communicatie. Op één lijn zitten, dat is voor mij persoonlijk heel belangrijk. Dat het niet, als ik zondag begin en we gaan met elkaar bidden, dat ik in die week van te voren met heb gehad met mijn *keyteam* mensen, voor die zondag moet het gewoon weer uitgepraat te zijn. En we hoeven het niet met elkaar eens te zijn, dat bedoel ik niet. Weetje jij mag A vinden, ik mag B vinden, maar *no hard feelings*. Dus. Dus dat is als er conflicten zijn dan is het heel veilig of heel mooi dat je binnen een netwerk valt, en dat geeft ook heel vele rust. Want uiteindelijk is het doel niet dat het conflict opgelost wordt, maar dat de kerk groeit. En dat de kerk er niks van merkt. En daarom is het ook mijn verantwoordelijkheid om dan als we er echt niet uitkomen om < naam voorganger > aan het jasje te trekken. Ja.

Interviewer

Duidelijk. Dankjewel. Ik ben wel nieuwsgierig op het moment, een ander onderwerp maar, op het moment dat jullie van plan waren om < naam kerk > te starten, waren er natuurlijk meer kerken hier in < plaatsnaam > Doen daarom jullie ook bewust dingen anders dan in andere gevestigde kerken?

Geïnterviewde

Na, niet bewust eigenlijk. Wij leerden heel veel van < moedergemeente > en wat wij daar leerden brachten we hier in de praktijk. Dus...

Interviewer

Proberen jullie onderscheidend te zijn?

Geïnterviewde

Nou, op één of andere manier zijn we het wel, maar het is niet heel bewust gegaan. Het is niet van 'he we willen anders zijn dan de andere kerken'. Het is eigenlijk gewoon weetje wat we daar in < moedergemeente > zagen, dat is gewoon wat ons heel erg raakte. En dat willen we hier. En niet vanuit de gedachte we willen anders zijn dan de kerken hier. Maar wel van dat wij zijn zo enthousiast over dat paste ook in < plaatsnaam >. Dus ik las die vraag ook, maar... We hadden met z'n tweeën, hebben we die vragen doorgenomen ook. Ik heb een hele wijze vrouw naast me. En we zeiden eigenlijk 'ja, we zijn niet heel bewust bezig geweest om anders te zijn, misschien automatisch wordt je het dan juist wel.'. Maar toen gingen we doorpraten erover. En dan zeg je eigenlijk wel van 'maar kijk als we eigenlijk hetzelfde waren geweest dan is de vraag geweest of je de vraag had moeten stichten. Want had hadden we beter de baptisten kunnen helpen, als we hetzelfde wouden doen.' Dus vanaf het begin waren we wel heel bewust van de andere kleur. Dus toen wij de kerk starten hebben we ook vraag en antwoord op onze site gezet. Van een aantal vragen die mensen zouden kunnen hebben. En één

vraag, volgens mij staat hij er nog steeds op trouwens, één vraag was ook van 'waarom nog een kerk in een stad waar al 35 kerken zijn?' En dan gaven wij daar zelf antwoord op van 'naja als de 65.000 mensen wonen, < plaatsnaam > is eigenlijk vrij klein, 65.000 mensen. Je bent met 30 kerken. Stel dat alle mensen naar de kerk gaan, laten we van het uiterst positieve uitgaan, dan komen we kerken tekort. Dus laten we blij zijn met nog een kerk. En we benoemen ook wel het stukje kleur. Weet je dat ze binnen het hele pakket aan soorten kerken, dat ze wel iets toevoegen. En ik ben direct, ik heb me aangesloten bij het pastorenconference. Dat komt zelfs de katholieke pastoor komt daar. Dus ik vind dat netwerk, bestaand netwerk heb ik altijd gerespecteerd. In het begin waren er heel veel vooroordelen, kregen ook wel dat negatieve berichten vanuit kerken die 'verdrietig waren met weer een kerk'. En dat waren berichten die ze naar ons toestuurd, brieven. Want we hebben aan het begin alle kerken aangeschreven. Gewoon heel netjes 'we zijn < naamkerk > we gaan starten in < plaatsnaam >' Niet om toestemming te vragen maar meer op de hoogte brengen. 'dat u het weet, als u vragen heeft u kan me bellen, vriendelijk groet < naam voorganger >. Telefoonnummer, email eronder. Dus ik heb altijd het contact gezocht. En ze mochten reageren. Dat hebben sommigen ook gedaan. Maar ook direct aangesloten bij het netwerk. Van ik respecteer het netwerk. En na een paar maanden vroegen ze mij om een keer iets te vertellen over < naamkerk >, gewoon om de bijeenkomst te leiden. En we hadden elke keer een onderwerp, toen was het onderwerp < naam kerk >. Ik wat vertellen, en wat filmpjes laten zien. En sindsdien merk ik dat het heel toegankelijk en open werd. En toen zei eentje van toen ik klaar was, er zijn nog heel veel sceptische hoor, die het gewoon niet achter onze visie kunnen staan. Maar goed we ontmoeten elkaar wel. Maar toen zijn één van de vrijgemaakte dominees, die zei; 'van jongens, ik kan maar één ding zeggen en ik denk dat we dankbaar mogen zijn, want wat < naam voorganger > doet is juist, naar verhouding veel 20-ers, 30-ers in de kerk. Dat zijn juist de mensen die ik niet heb, het lukt mij niet. En dan ben ik blij met < naam kerk > waar die mensen wel naar de kerk gaan. Dus laten we respect voor het werk wat hij doet. En het feit het hem lukt.' En dat was wel heel erg mooi dat hij dat aangaf tussen al die andere predikanten. En hij heeft er ook voor gezorgd, want hij was ook voorzitter van die club, dat we geaccepteerd werden. In dat hele pallet, in dat hele netwerk van kerken.

Interviewer

Ja. Want was voor reacties krijg je dan zoals van andere dominees of voorgangers?

Geïnterviewde

Nah, dat ze het niet snappen nog een kerk, en er zijn al zoveel kerken. Een beetje de standaard antwoorden. Eén kerk die ook in het gemeenteblad zette van "met treurige feit hebben wij te horen gekregen dat er weer een kerk start. We vinden dit heel verdrietig'. Gewoon hele negatieve berichten wat dan in hun kerkbode stond. En mijn opa zat in die kerk, weet je, en die hoorde dat, die las dat, weet je, dat vindt hij natuurlijk ook verschrikkelijk om dat van zijn eigen kerk te lezen. Maar het zijn ook berichten die je via via krijgt.

Interviewer

Waarom denk jij dat ze negatief reageren?

Geïnterviewde

Ik denk ook een stukje angst. Want de christengemeente was bang dat heel veel jeugd van hun bij ons zouden komen want je komt in hun stad. En qua stijl waren ze bang dat het heel erg jonge mensen aansprak. Uiteindelijk is dat niet gebeurt, maar... Aan de ene kant kan het een stukje angst zijn, aan de andere kant kan het ook gewoon... Naja, weet je het past gewoon niet bij een bepaalde stijl van kerken. Dus we hebben hier de PKN, gereformeerd is hier ook heel groot. < naam kerk > is gewoon zo totaal anders. Dus ik denk ook gewoon niet snappen waarom weet je, waarom moet het geluid zo hard. Waarom moeten er lichten in de kerk. Ik bedoel God hoort het ook wel als het allemaal iets zachter staat. Dat zijn gewoon dingen die je hoort. Dat zijn hele mooie gesprekken. En ik ben ook wel blij mee hoor, dat je dat af en toe hoort.

Interviewer

Zie je dat ook gebeuren dan dat, dat kan ik me inderdaad voorstellen dat ze bang zijn dat leden gestolen worden uit hun kerken. Zie je dat ook gebeuren?

Geïnterviewde

Nou we hebben eigenlijk heel weinig, weet je... Ik zou liegen dat als ik zou zeggen als dat niet gebeurt. Dus wel hebben mensen uit de evangelische gemeente bij ons gekregen. Baptisten heel weinig. Baptisten... wat hier in < plaatsnaam > ziet is tenminste is dat je heel veel gereformeerden, in fasen dat er heel veel gereformeerden,

vrijgemaakte ook de kerk verlieten. Heel veel zijn naar de baptistengemeente gegaan. Maar onze stijl is zo anders, daar kunnen ze ook niet aan wennen denk ik. Want de evangelische gemeente heeft wel een paar jonge mensen in de gemeente. Maar die bloede ook dood. Geen visie meer, geen passie, geen mensen van hun leeftijd. Dus er zijn een paar hier gekomen. Waar ik eigenlijk wel heel blij mee ben is als je bij ons komt, het geluid staat echt wel hard. Het is echt wel... Ik heb net een stukje op facebook gezet afgelopen zondag van het laatste stukje van de dienst. Maar het is gewoon pikkie donker. En het is echt lichtflitsen, en het laatste nummer is altijd extreem ook. Maar dat maakt eigenlijk ook, ik had het laatst met mijn buurman over, die zei van ja, die gaat naar de gereformeerde kerk ook, die is een keer bij ons geweest, die zei '< naam voorganger >', ik vind het leuk voor een keer. Maar ik zou me er nooit thuis kunnen voelen.' En toen zie ik tegen hem 'dat is exact waarom we dit doen'. Want echt mensen die naar een kerk gaan, gaan zich niet thuis voelen bij ons. Maar dat is ook niet onze doelgroep. Ze hebben een kerk, ze hebben een plek waar ze zich veilig voelen, thuis voelen. Kom een keer kennis maken, prima. Maar je hebt je plek. Bouw je eigen plek. Dat is ook wat we zeggen tegen mensen die hier komen. En... Maar wat je vooral merkt mensen die al een tijd niet naar de kerk gaan, of niets met de kerk hebben, die vinden het juist heel interessant, zo kan het ook. Ja, dus eigenlijk vinden we dat wel positief hoor, dat een buurman dat zegt. We hadden laatst ook een vrouwtje uit de baptistengemeente. En die zei dat van 'ja ik vindt het leuk < naam voorganger >', maar ik vindt het geluid gewoon veel te hard. God hoort het ook wel als het wat zachter staat.' Best wel oordelend. Maar zij is niet mijn doelgroep. Dus ik biedt haar nog een kopje koffie aan. En ik zeg van 'weetje'. Daarom is het zo mooi dat we, de een houdt van chinees, de ander houdt van pizza, de ander houdt van... Kies wat bij je past. En laten we elkaar eren en respecteren en weetje daarin eren wij elkaar de baptistenbroeder en de gereformeerde mensen. We hebben ook wel eens een meisje doorverwezen naar de hervormde kerk. Want die vond het ook gewoon, ze mist de eerbied en de stilte. En dat hebben wij gewoon niet. Niet op zondag in ieder geval.

Interviewer

Dus je zegt eigenlijk ook dat he van naja, we zien wel dat er andere mensen uit andere kerken komen. Maar dat is nooit onze bedoeling geweest? Klopt dat hoe ik dat zo? Maar je begint toch een kerk, je droomt toch van... Je zei ook 'ik ben heel ambitieus, ik droom toch ook in aantallen'. Maar waar droom je dan van zeg maar? Wie probeer je dan te bereiken?

Geïnterviewde

Wat mijn droom is en waar ik het meest van geniet zijn de persoonlijke getuigenissen van mensen die geen kerk hadden of al heel lang niet naar de kerk gaan, en opnieuw de kerk ontdekken. En door de kerk heen Jezus Christus natuurlijk. Dus nu een meisje, ze heeft nu bij ons *frontvocal*, ze zingt gewoon voor op het podium. Weetje, leidt de gemeente, of leidt haar blok zeg maar waar ze voor staat in aanbidding. Drie jaar geleden haar familie gelooft niet, 3 jaar geleden stuurt ze een mailtje met de vraag van 'ik wil een keer komen, mag dat, wat voor kleren moet ik aan'. Gewoon echt mensen die nog nooit in de kerk zijn geweest. En nu is zij gedoopt, zij leidt het theaterteam, en zij is *frontvocal*, en ze leidt mensen in aanbidding. Daar doe je het voor. Dat zijn natuurlijk, dat is je doel. En daarnaast voorkom je niet dat je nieuw kerk, als je ergens nieuw gaat starten. Het is nieuw inspirerend. Weetje, er zullen mensen komen die uit een kerk bij jou komen, maar misschien al in 3 kerken zijn geweest. Dus wij hebben op den duur met de predikanten en voorganger afgesproken laten we geen ruzie gaan maken om de mensen die nu bij ons komen, maar misschien over 3 jaar naar jou gaan. Weetje, je hebt altijd de kerkhoppers zeg maar, hoe we ze nu noemen. Die achter nieuwe dingen aan gaan. En dus wij zien wel in de aantallen dat het gros van de mensen, zijn de mensen die niet naar een kerk zijn geweest van ons horen, en nu bij ons komen. Dus wij zullen... naar ons eerst jaar kijkt zie je dat in de aantallen mooi terug. We zijn eigenlijk 3 jaar lang zijn we rond de 50, 60 blijven hangen. We kwamen niet verder. En daarna zie je in één keer groei. Maar dat is niet door mensen al van ons hadden gehoord, en bij de kerk bij ons zijn geweest. Dat zijn eigenlijk maar heel weinig. Dus het zijn vooral mensen of die naar < plaatsnaam > zijn verhuisd opzoek zijn naar een kerk. Dus wij zorgen ervoor dat mensen 'kerk < plaatsnaam >' googelen, dat we bovenaan staan. Dat is weer de ambitie misschien, dat ambitieuze en dat gedrevene wat je hebt.

Interviewer

En daarmee sluiten jullie ook heel erg aan bij de huidige maatschappij van wat, naja, je probeert heel erg relevant te zijn, dat noemde je ook al eerder. Als we gewoon kijken naar de maatschappij, en jullie gebruiken, je zei het al, multimedia, licht en geluid. Waar gaan jullie mee met de huidige cultuur, de huidige maatschappij? En waar geef je dan tegengeluiden? Geef je die überhaupt?

Geïnterviewde

Ja, we gaan natuurlijk inderdaad, stijl gaan we mee met de maatschappij. *< kinderen komen binnen >* We gaan inderdaad verpakking van de boodschap, hoe het eruit ziet. Ook de structuur zeg maar, alles eromheen, dat verandert steeds, daarin gaan we mee met de cultuur maar ook met wat er nu nodig is. *< bel gaat, ik pauzeer het gesprek >*

Interviewer

De vraag was dus waar geef je in de huidige cultuur, waarin ga je mee en waarin geef je tegengeluiden. Je had het toen al over de samenkomst, dat je die probeert aan te sluiten op de huidige maatschappij.

Geïnterviewde

Ja. Ik denk waarin we proberen aan te sluiten ook in de cultuur is ook, wat we toen al zei, het woord zeg maar, dat mensen... Dat je op zo'n manier spreekt, of probeert te spreken, dat je Gods woord uitlegt, maar ook dat je het praktisch maakt. Dus dat je mensen naja, dat je gewoon weet, actueel ook, dingen die gebeuren in de wereld, dat je het noemt, dat je het meeneemt in je woord in je voorbereidingen. Dus dat je daarin mee gaat in de cultuur, proeft wat er heerst.

Interviewer

Wat bedoel je precies met praktisch dan?

Geïnterviewde

Naja, goed. Afgelopen tijd, we spreken best wel... We hebben laatst een aantal keren echt gesproken over stormen enzovoort. Daarom noemde ik dat net ook. We hebben best wel wereldwijd veel met aanslagen gehad. Ik hoorde in de kerk mensen die gewoon bang zijn van, maar ook om naar de kerk te gaan bijvoorbeeld van. Het is gewoon heel actueel ook. Mensen lopen met angsten rond, onzekerheid. En dus ja die dingen wel meeneemt in je woord. Dat je erover spreekt. Weet je, dat je mensen daarin handvaten geeft van 'he, wat kun je nou met die angst'. Dat je het ook gewoon benoemd en beschrijft. Hoe je dat doet, dat is natuurlijk, dat doet iedereen... Aan de hand van de Bijbel zeg maar antwoord geven op vragen van deze tijd. En uit de kerk, dus dat je weet wat er speelt, dat je proeft wat mensen voelen of waar mensen inzitten. En ja dus cultuur, met cultuur bedoel je beetje *< plaatsnaam >*, mensen die hier wonen of gewoon deze tijd?

Interviewer

Deze tijd.

Geïnterviewde

Oja.

Interviewer

Laat ik het even praktisch maken. Je noemde net al de het woord belangrijk is, dat het praktisch is. Begrijpelijk ook, van nu is. Maar als we dan bijvoorbeeld kijken naar het Woord, welke spelen dan bijvoorbeeld ethische standpunten daarin? Misschien wel vergeleken met de tijd waarin we leven?

Geïnterviewde

Ja, naja goed. Ik zie zelf het Woord heel erg van, dat je... Ik verwerkt, zo min mogelijke ethische standpunten in, van mij of een kerkgenootschap. Ik wil daarin echt, gewoon het woord uitleggen, praktisch maken voor ons leven persoonlijk. Ja, ethische standpunten, ja intern praat je daar wel over, ook wel met het team, met teamleiders. Maar op zondag houden we het vooral praktisch. Zodat iemand die al 30 jaar in de kerk komt, al heel veel kennis heeft, dat hij er iets mee kan, maar ook iemand die eigenlijk niet gelooft en door een vriend wordt meegenomen. Over relaties bijvoorbeeld naja, wat ik net noemde over deze tijd. Andere onderwerpen. Ja, dus dat is een beetje meegaan in de cultuur. Dat is dan meer qua vorm hoe we dat doen. Het persoonlijke dus, mensen zien, de overgang van de eerste binnenkomen en naar een keer naar de huisgroep gaan. Ik bedoel daar leren ze echt vrienden kennen. Weet je, proberen mee te gaan in ieder geval mensen op te vangen.

Interviewer

En als het kijken dan naar bijvoorbeeld gewoon theologische overtuigingen, heb je het idee dat dat ook meewerkt als het gaat over de groei van de gemeente? Dat *< naam kerk >* misschien een aantal standpunten heeft noem bijvoorbeeld de doop ofzo. Merk je dat dat helpt?

Geïnterviewde

Nah... Wij hebben inderdaad onze geloofsbelijdenis, onze standpunten. Dat is gewoon heel duidelijk weetje. Zo zijn we kerk, en zo doen we het. Het biedt gewoon heel veel duidelijk denk ik voor mensen ook, ok, mensen vragen het ook wel. Ze proberen je toch te plaatsen als kerk. < naam kerk > is het evangelisch, baptist? Een logische vraag is dan 'hebben jullie volwassendoop of kinderdoop?' Dus een manier om ons te rangschikken misschien. Maar ik weet niet of het helpt hoor, als je doel is numerieke groei. Ik geloof wel in duidelijkheid. Dat je gewoon duidelijk bent in hoe je kerkt en wat is jou theologische standpunten zijn. Ik zie om heen, of hier in < plaatsnaam > of in Nederland groepen ontstaan die eigenlijk helemaal aansluiten bij wat mensen willen. En als mensen hun kind willen laten dopen, doen ze dat. Als mensen volwassendoop, weetje, prima. Maar ik heb zelf altijd geloofd, ik vind het prima hoor voor hun. Maar ik heb zelf altijd geloofd, naja, we gaan er niet over discussiëren, dit is gewoon... Dus als mensen deelnemer worden dan nemen hun mee ook door onze geloofsbelijdenis. Hoe wij avondmaal zien, hoe wij dopen, al die dingen. Daarin zijn we gewoon heel duidelijk in hoe wij het zien. En als mensen deelnemer worden dan verwachten we ook op dat gebied eenheid. Daarnaast heb je heel veel bijzaken, opvattingen over eindtijd, ik noem maar een voorbeeld, heel veel ideeën, op dat gebied willen we liefden. We maken onderscheidt tussen nah echt de basis Jezus Christus, Zoon van God, De apostolische geloofsbelijdenis eigenlijk, waarover we eenheid hebben. De doop hoort daar ook bij, volwassendoop bijvoorbeeld. Dat hebben we dan toegevoegd. Daar hebben we mooie geloofsbelijdenis van gemaakt. Mensen die deelnemer worden geloven daar ook in. Over hemel, over naja, etc. Al die dingen. De heilige Geest, de Bijbel. Dus ik vind het voor mezelf belangrijk, dat we daar heel duidelijk in zijn, in wat we geloven. En ik weet niet of de theologie zorgt voor numerieke groei of gewoon de duidelijkheid van... Weetje, mensen hebben ook duidelijkheid nodig. Dus als er gasten komen... We hebben door het jaar heen "welkom thuis" momenten. Welkom thuis lunch, dan gaan ze na de dienst, dan komen ze bij ons thuis. Dan ga je met een groep nieuwe mensen gaan we lunchen. Dan hebben we boekje zeg maar, heel mooi, full colour, met foto's. Maar waar eigenlijk alles in staat. Wat wij denken, waarom wij dingen doen. Veel teksten er ook bij. Daarin laten wij ook heel duidelijk zien, wie we zijn, wat onze theologie is, hoe wij tegen dingen aan kijken. En daar vervolgens gaan mensen naar huis met dat boekje en kunnen zelf over na denken van he 'sluit ik me hier bij aan?'.

Interviewer

Ja, want hoe zit dat eruit? Om wat voor manier raken mensen betrokken in deze gemeente? Ze komen als gast binnen, hoe ziet die *follow-up* eruit?

Geïnterviewde

Na, die *follow-up* vinden we heel belangrijk. Dus we proberen gasten... Dus daarom hebben we een heel groot welkomteam. Dus je kunt twee mensen bij de deur zetten en 'welkom'. En dan is gewoon van 'ik heb je gezien'. Maar het welkomteam is heel groot, die dient ook. Dus die kunnen mensen meenemen naar de crèche en naar de opvang enzo. Maar ze onthouden ook een beetje...Dus al ze mensen voor het eerst hebben gesproken, dan heel vaak volgende week, als mensen dan weer komen, herkennen zij hun. Dus en... Nu is de kerk niet zo heel groot. Dus nu zien we dat als leiders zelf ook nog wel. Dus we kunnen wel een beetje zien wie voor het eerst is en wie vaak terugkomt. En dat mensen vaker terug zijn en we praten met ze na de dienst, dan nodigen we ze uit voor de welkomthuis-lunch. Dus dat delen we ook wel op het podium, dat er mensen bij de balie daar zeg maar, van 'he als je als op gesprek bent geweest met meer informatie, we willen jou kennen, je wil de leiders misschien kennen. Kom een keer met ons eten'. Dus dat gebeurt ook veel dat mensen zich dan aanmelden. Dat is een beetje de logische stap, dat ze naar de welkomthuis-lunch gaan. En vanuit daar, maar goed dan heb je ze allemaal bij je, dan ga je samen opzoek naar een connectgroep of sommige willen eerst in een team meedraaien. Die willen heel graag ergens bijhelfen.

Interviewer

En kan dat ook meteen?

Geïnterviewde

Ja, Ja, ook als je niet lid ben. Zelfs als je niet gelooft, hebben wij gehad dat mensen meedraaien in het team. En dat maakt eigenlijk dat mensen, dat je het stukje accepteren... Acceptatie is denk ik een belangrijk woord, juist als kerk. Wij hebben als kerk hebben we in het verleden heel veel misstappen in gemaakt denk ik, misschien heel onbewust. Maar dat mensen binnenkomen dat je eerst dit moet, je moet dat, je moet gedoopt, en je moet dat, en je moet aan... En als niet gelovige binnenkomen, ook al heb je een tattoo, of wat dan ook, mensen voelen zich heel sterk... We zijn heel sterk geneigd naar dingen die anders moeten, of dingen die niet goed.

Maar het feit dat je mensen accepteert, en kom zoals je bent... Dus we hadden een jongen die dan niet geloofde. Die ging in het beamerteam meedraaien. Kijk die mensen gaan geen onderwijs geven bij de *kids* bijvoorbeeld. Dan maak je ook wel weer onderscheidt in. Maar die jongen was heel technisch, houdt van computers. Wilde graag meehelpen. Deze week is hij getrouwd, in de kerk getrouwd. Een paar maanden daarvoor, in juni is hij gedoopt. Dus hij is door het hele traject, door de contacten met mensen, ja, heeft hij in een dienst de keuze gemaakt. En dat is eigenlijk wel heel mooi.

Interviewer

Wauw, mooi. En waar maken jullie dan onderscheidt en hoe maken jullie onderscheidt. Want je hebt dus die niet geloven, die mogen dienen. Je hebt mensen... Mogen mensen die bijvoorbeeld niet gedoopt zijn mogen die wel alle taken uitvoeren, of?

Geïnterviewde

We kijken het eigenlijk heel persoonlijk. We hebben dus nu zelfs een meisje in het *keyteam*, zij is niet volwassen gedoopt Maar het verlangen is er wel. Dus dat weet ik bij haar. Maar dat is zij nog niet. Ze komt uit de gereformeerde kerk. Gaat sinds kort... Is een tijdje naar een baptistengemeente geweest. Dus om mee te helpen in een team, vind ik belangrijk, enige voorwaarde is dat je passie hebt voor het huis, passie voor de kerk. Dus als jij passie hebt voor deze kerk en je komt hier een tijdje... Dus deze jonge kwam hier, die zat hier altijd, die geloofde niet, maar die kwam al een paar maanden in de kerk. En die vond het contact te gek, die had hier vrienden. En ah met het woord kon hij niet zo heel veel, maar de rest vond hij super. Maar hij hield echt van deze plek. En dat is wel bijzonder. Dus dat is echt een voorwaarde om mee te helpen. Ja en die grens, die kijk je echt samen. Dus het eindverantwoordelijk op een kidsgroep dat zijn gewoon mensen weetje, die al een tijdje komen, die je vertrouwt, die lang deelnemer zijn. En die worden altijd geholpen door 1 of 2 assistentes. Dat zijn tieners of jeugd. En dat zouden zelfs iemand kunnen zijn die bijvoorbeeld net gelooft, of bezig is te geloven. En die haalt de ranja op, die helpt mee met werkjes. Ja. Zo op die manier kijk je een beetje naar... Maar goed die grens staat niet vast op papier. Het is per persoon kijken, wat past bij die persoon. Wat zou hij willen doen, en wat kan hij wel en wat kan hij niet.

Interviewer

Ja. Mooi. Ik ben dan alweer bij de laatste vraag aangekomen. En we hebben het al kort even over gehad, maar ik ben nog wel nieuwsgierig op.. In welke opzicht bevorderen de middelen de groei van de gemeente? En kunt... bijvoorbeeld hebben over folder, dat we in deze kerk zitten, dat we misschien naja, persoon is er niet, maar de financiën? Helpt dat?

Geïnterviewde

Ja, het helpt allemaal. Of het voorwaarde is voor groei, weet ik niet. Ik kan alleen over ons begin praten. Wij hadden niet veel financiën in het begin, eigenlijk helemaal niet. Het is niet zo dat < *moedergemeente* > een hele zak geld hier neerzette 'jongens bouw hier een kerk'. We hebben hier vanaf het begin hebben we op eigen benen gestaan. En maar dat maakt ook dat je op je eigen benen leert staan daarin snel volwassen wordt. Dus we hebben deze kerk vanaf het begin altijd gedraaid van onze eigen giften, van onze eigen mensen. Dus in het begin hadden we niet veel financiën, maar toch groeiden we wel als kerk. Nu nog steeds. Ja, we hebben heel *nieuwe* < *onverstaanbaar* > maar heel veel mensen die niet bekend zijn met tienden bijvoorbeeld. Of met vaste bijdrages. Wel met een collecte waar dan een paar euro in gaat. Maar weetje, ook al groeit de kerk, nieuwe gelovigen hebben daar meer tijd voor nodig om daar in te groeien. Dus het is niet zo dat de inkomsten ook toenemen. Terwijl je dat heel graag wil natuurlijk. Want er is gewoon veel meer mogelijk dan. Dus financiën helpt wel erg, maar bij ons is het geen voorwaarde geweest. We hebben best wel een explosieve groei gehad in het 3^e jaar, terwijl de financiën ongeveer gelijk bleven. Maar in dat jaar zijn we verhuisd van wat we huurden op zondag, naar een plek waar je de hele week zit. En dat is voor mij, een eigen pand, het gaat niet om het pand zelf, maar wat je denk je het verschil is dat je laat zien, we zijn niet een clubje die op zondag een zaaltje huurt. Maar we zijn een kerk en we kiezen ervoor om ons te vestigen, midden in de stad. Kan ook aan de zijkant zij, maar ik hou van het centrum, heel zichtbaar. Dat geeft ook vertrouwen. En je laat zien, van je bent er ook op maandag en dinsdag. En mensen kunnen aankloppen als ze willen. Gebeurt niet, maar je bent er wel als kerk.

Interviewer

En als je want we hebben het er ook over gehad, we streven naar excellence, maar hoe je dan om en dan misschien in de beginjaren als je soms de financiën hebt? Je wilt toch iets neerzetten en je streeft naar excellence, hoe *deal* je daarmee?

Geïnterviewde

Na, excellence is altijd het beste van wat we nu kunnen geven. Dus je kijkt naar de... We hadden geen bassist en gitaarist, we hadden een toetsen en een drum en soms een akoestische gitaar, en zangers. We hadden wel goede zangers. Weetje, maar het was wel excellence voor ons in die tijd. Ook al hadden we goedkope speakers en een goedkoop drumstel. Maar met datgene wat we hadden, gaven we ook weetje, deden we ons best. Dus we gingen elke week repeteren en binnen ons kunnen deden we de dingen excellence. Op een gegeven moment komt er iets meer financiën binnen, ga je daar keuzes in maken. Je hebt tafels die 20.000 euro kosten. Daarmee zou het misschien nog mooier zijn, maar dat is gewoon niet haalbaar voor ons. Dus nu ook in deze fase kijken we gewoon naar wat ligt binnen ons kunnen en hoeveel mensen hebben we überhaupt. Je moet juist al startende kerk moet je roeien met de riemen die je hebt, zo simpel is het ook. Maar daar binnen kun je wel een stukje excellence bieden. Ik met mijn tijd ook, ik werk er dan bij. Dus dit doen we vrijwillig. Je hebt niet heel veel tijd. Maar binnen het kunnen, wil ik wel het beste geven wat ik heb. En zal niet snel denken van 'het lukt niet, laat maar'. Dus daarin zoeken we allemaal naar wat we kunnen geven.

Interviewer

Het is dus niet zo dat je omdat je de middelen niet hebt zeg maar, of misschien niet volledig. Het geld niet hebt, dat je dingen dan niet doet. Je probeert toch te zoeken op welke manier kunnen we het wel vormgeven?

Geïnterviewde

Na, we kunnen niet alles doen wat < *moedergemeente* > doen. Wat zij bijvoorbeeld met kerst neerzetten, enorme events en dingen. Dat kunnen wij gewoon niet. Maar wij hebben ook niet de mensen om dat uit te denken en neer te zetten. We hebben een mooie kerstdienst. Maar dat is binnen van wat we kunnen. Onze kerst eerste jaar dat was heel simpel, maar we hebben kerst gevierd bijvoorbeeld. Dus we proberen niet een kerk na te doen, maar van zo goed moet het zijn. Maar we kijken echt gewoon naar de middelen en de mensen die je hebt. En daarmee bouw je de kerk in jouw stad.

Interviewer

Oké. Dankjewel. Zijn er nog dingen die nu niet genoemd zijn waarvan je denkt van 'he dit is echt belangrijk' als het gaat om de numerieke groei van de gemeente? Dit element of deze factoren zijn echt belangrijk?

Geïnterviewde

Ja, als ik... Eigenlijk zou ik twee dingen kunnen toevoegen. Wat... Had ik misschien ook bij het eerste punt kunnen delen hoor, maar het werd een gesprek en je gaat verder. Maar allereerst wat ik gemerkt heb is roeping. Volgens mij heb ik dat ook wel gezegd hoor. Maar je moet gewoon zeker weten van dit is Gods weg voor mij. Wat dat maakt dat je het vol houdt, ook na een jaar. Ook na 3 jaar als de kerk nog niet gegroeid is. En je team zit van 'hallo, je zei dat de kerk zou groeien'. Ja, dan heb jij in je binnenkamertje heb je die zekerheid en overtuiging nodig van 'ja maar ik geloof echt dat dit is datgene wat God voor mij of voor ons heeft'. En dat is altijd, wij zijn de eerste 3 jaar ook niet gegroeid. Weetje, soms 50, 60. Toen ging het weer terug naar 50 mensen. We zijn er nooit onder geweest, maar je gaat zondagen hebben dat de deuren opengaan en er staat gewoon niemand. En je bent alleen met je eigen teamleden. En dat zijn de momenten dat je het nodig hebt van 'he, ook al komt er maar één iemand, maar ik geloof in mijn roeping'. Dat en we hebben ons *keyteam*, dus die... Dus nu zijn er 2 bijgekomen. Maar de 3 die er al zaten, die zijn eigenlijk vanaf het begin al altijd geweest. Die 2 echt paren naast ons. En die hebben diezelfde toewijding en commitment als wij. En dat is echt wel *key* geweest dat je een paar mensen om je heen hebt die houding hebben van '*whatever it takes*'. Weetje gewoon, weetje de kerk is belangrijk voor mij en ik wil jou als voorganger helpen om te doen wat nodig is. Die mensen die je 's avonds kan opbellen en niet zegt van 'sorry ik ben een serie aan het kijken, kan het overmorgen even'. Maar die mensen die gewoon... En juist die eerste jaren. Nu komt er ook iets meer rust in onze eigen agenda's. Maar de eerste drie jaar heb je dat niet. Dan heb je mensen nodig die '*whatever it takes*'. Weetje, ik doe wat nodig is. *You can count* on me. Dat is echt wel *key* voor ons geweest in ieder geval.

Interviewer

Ja. Oké, dankjewel voor je openhartigheid en je passie die er vooral doorheen spreekt.

*** Einde transcriptie ***

14.5 BIJLAGE 5: TRANSCRIPTIE PASTOR 4

Opdrachtgever	ARC Nederland
Omschrijving opname	Interview
Geïnterviewde kerk	Kerk 4
Tijdsduur	52 minuten & 1,24 minuten.
Soort transcriptie	Woordelijke transcriptie De transcriptieschrijver heeft de tekst van de opname uitgetypt. Er is gestreefd naar volledigheid: de geluidsopname is meermaals beluisterd om –voor zover mogelijk- ook de moeilijk verstaanbare passages correct weer te geven. Niet-relevante tekst (zoals tussenwerpsels, gestotter, herhalingen) is echter weggelaten. De transcriptie blijft wel zo dicht mogelijk bij de woordkeuze van de sprekers.
Uitvoering	Bjorn Visser
Bijzonderheden	- Vierde interview - Audiobestanden bestaan uit 2 fragmenten - Engelse termen zijn cursief - Naam van voorganger is anoniem gemaakt met < naam voorganger > - Naam van kerk is anoniem gemaakt met < naam kerk >, ook andere locaties zijn anoniem gemaakt en functie daarin vernoemd. - Naam van plaatsnaam is anoniem gemaakt met < plaatsnaam >

*** Start transcriptie ***

Interviewer

Dus in die zin ben ik ook wel eens nieuwgierig als ik die eerste vraag aan jou zou stellen. Want mijn onderzoek is gericht op succesvolle elementen die hebben gezorgd voor numerieke groei. Als ik dan die vraag aan jou zou stellen, welke elementen hebben hier in < plaatsnaam > gezorgd voor groei? Wat is dan het eerste waaraan je moeten denken?

Geïnterviewde

Het eerste waar ik aan moet denken is doorgaan. Allereerst. Je moet echt weten waar je mee bezig bent waar aan je begint. En dat weet je niet helemaal, maar de Bijbel zegt wel 'bereken de kosten' en ik denk dat als ik kijk de churchplanting hier is, is dat mijn vrouw en ik wisten we gaan hier voor de *longterm*. Dit is niet voor even, dit is... We gaan hier voor als gezin. Ik heb 3 kinderen. Eentje van 4, ééntje van 9, ééntje van 11. En op een gegeven moment moet je gewoon weten van ok wij gaan ons toewijden, God vraagt dit, en dit gaan we doen. Dat is een element, maar het is wel een heel belangrijk element. Zeker in het begin. Wij waren natuurlijk helemaal onderdeel van < moedergemeente >. Mijn vrouw was *worshippastor*. Ik was jeugdleider en overzag het hele mannennetwerk en connectgroepen. Dus we hadden eerst twee diensten 's ochtends in < plaatsnaam moedergemeente >, en daarna gingen we hier heen rijden, hadden we hier 's avond connectgroepen in het begin. En daarna kerkdiensten. Dat vraagt ook iets van je gezin. Op dat moment, want je bent wel weg, en de jongens moeten de volgende dag wel naar school.

Interviewer

< ik maak een opmerking dat we in een te lawaaijerige ruimte zitten en dat we beter ergens anders kunnen zitten. We verplaatsen ons naar een andere plek >

Geïnterviewde

Naja, dus zo zag onze zondag eruit zeg maar. Dus je moet wel weten van te voren van he. En dat was ook één van de eerste dingen die toen we hier de connectgroep starten. We hadden in de krant gezet dat we een kerk gingen starten. Gewoon één advertentie, gewoon om eens te kijken.. Toen hadden we een informatieavond, kwamen 12 mensen op af. Nou die zeiden we gaan een connectgroep starten. Er waren heel wat mensen wel teleurgesteld van 'na, het is geen echte kerk'. Dan denk ik 'wat is een echte kerk?'. 'wanneer is een kerk, een kerk?'. Ik denk dat als je met een aantal mensen bij elkaar komt dat dat al kerk is, maar oke. Maar die zochten dus echt een kerk waar aanbidden was en al dat soort dingen. Na, zover waren we gewoon nog niet. Dus daar

bleven nog maar 6 van over. En eigenlijk met dat groepje zijn we gaan bouwen. En toen weet ik nog heel goed één van de eerste keren, toen zei iemand van 'jullie zullen over een paar jaar wel weg zijn, want er zijn al zoveel initiatieven geweest in < plaatsnaam >.' En mijn vrouw en ik zeiden 'nee, als God ons zendt, dan gaan we door.' En ik denk dat dat wel een beslissing in je hart is van er wonen hier 207.000 mensen, die... En er zijn weinig kerken hier. Dan heb je een missie. Dus ik denk dat dat een beetje de insteek is. Dus. Ja. Dat je dat ook weet als gezin van 'he, hier beginnen we aan, dit gaan we doen'. Een ander element is denk ik gewoon, dat je een, mensen om je heen verzamelt die weten wat je doen en je daarin ook kunnen bemoedigen. Wij hadden het grote voorrecht dat we geplant zijn vanuit < moedergemeente >. Dus onze aanvliegroute was ook dat ik mensen actief heb benaderd, hebben we ook al kerk besloten. Om zegmaar dat mensen voor een half jaar of een jaar meebouwen. Hier. Dat betekent... want in principe...

Interviewer

Vanuit < moedergemeente >?

Geïnterviewde

Vanuit < moedergemeente >. Want je weet al wat je wilt. Maar... Je weet je wil een kerk die relevant is en aantrekkelijk. Maar dat kost geld en ook tijd en energie om dat allemaal op te zetten. Dus in het begin hebben wij gezorgd voor een dat we een connectgroep konden bouwen. Die is groter en groter gegroeid. Nah, de beste manier om een kerk te starten is *gewoon friends bringing friend*. Dat is gewoon zo. Vrienden die gewoon vrienden meenemen van 'he is heb ervan gehoord'. Wat we hier merkten is dat er best wel veel mensen die vroeger naar de kerk gingen maar nu niet meer, teleurgesteld, weet ik niet allemaal. En die dan ons toch nog een kans gaven ofzo van, en dat ze merkte van 'he dit is gaaf, hier kunnen dingen'. En met die mensen... Dat... Daar moet je visie delen van... Ik weet echt nog heel goed dat wij een keer een avond zaten, ik zat met 2 gasten, 2 jongens. Mijn vrouw had iets meer vrouwen, ik denk een stuk of 6 vrouwen. En ik had 3, met mij samen, met z'n 3-en, 3 jongens. En dan ga je visie spreken over de kerk van 'he God wil dit doen en wil een kerk bouwen'. En dan zit je... Op dat moment zie je het zelf ook nog niet, je ziet het in je geest, maar je ziet het niet in het natuurlijke. Ik zat daar met 2 jongens. Hoe ga je een kerk bouwen? Maar de visie, en dat is misschien het voordeel, ik heb < moedergemeente > meegemaakt. Toen ik < plaatsnaam moedergemeente > kwam 19 jaar geleden toen was het 60 mensen. Ik heb het zien groeien tot wat het nu is. He, 1500 mensen. Dus ik heb het gezien. En ik denk dat dat iets was van 'ok, als God het daar kan doen, dan kan Hij het hier ook. Alleen het is aan ons om vol te houden, vast te houden. En dus met die jongens ook gepraat van 'jongens, misschien zie je het niet en er komt af en toe ook wel eens een traantje bij kijken.' Als je op de terug weg bent en denk 'oeh, we waren met z'n 15-en vanavond, na een jaar ofzo, en.. 'van Heer, u heeft toch gesproken waar zijn de mensen?' Maar dat je weet, we zijn hier wel aan het voorbereiden. Pastor Richard, ik had een keer tegen hem gezegd 'oh, ik zo verwacht dat er zoveel mensen zouden komen'. Maar toen zei hij 'maar < naam voorganger >, wat als God je in één keer 100 mensen zou geven? Wat gebeurt er dan? En hij zegt 'kan jij voor die mensen zorgen? Met die 15 mensen die je nu hebt?' En ik zei 'dat kan niet'. Ik kan niet voor 100 mensen zorgen als wij mensen zelf nog niet eens in leiderschap staan. Dus wat je doet is eigenlijk het voorbereidende werk. Om je mensen zoveel mogelijk als leiders te behandelen en gewoon al het onderwijs geven wat je hebt. Om te kijken hoe kunnen zij zo meteen zorg dragen voor deze mensen, want < vrouw voorganger > en ik kunnen dat niet samen. Dus gelijk in het begin zijn we wel begonnen met investeren in mensen 'he, wie komt er boven drijven?, waar zien we enthousiasme en passie?' En we proberen dat aan te wakkeren. Dus gelijk begin je met een groep mensen die weten van 'als er nieuwe mensen komen, het draait niet om mij, maar hé ik kom hier niet voor mezelf om te ontvangen, maar ik wil uitdrijven. Ik denk dat dat is wat we in het begin heel erg zagen. En wat we gedaan hebben. Ja, en toen kwam op een gegeven moment de dag dat we dan om de week naar een kerkdienst gingen.

Interviewer

En hoelang zat er tussen?

Geïnterviewde

2 jaar.

Interviewer

2 jaar hebben jullie in connectgroepen gedraaid?

Geïnterviewde

2 jaar in connectgroepen. Ja. 2 jaar heen en weer gereden. Toen gingen we om de week. Ene week connect, de andere week dienst. Omdat we gewoon nog niet de mensen hadden om echt een dienst te draaien. En we hadden wel vanuit < *moedergemeente* > gevraagd van 'joh, willen jullie mensen meebouwen?'. Nou, hebben we ongeveer 50 man, en dat is echt wel sleutel geweest voor ons. Zijn 50 mensen elke zondag heen en weer gereden. Inclusief ons. Mensen die geluid gingen opbouwen, licht gingen opbouwen, mensen in het welkomteam. En de opdracht was simpel; *make it happen*. Dus zorg dat we hier een kerk hebben staan, wat gewoon, waar we van zeggen 'dit is hoe we als kerk willen zijn'. En tegelijkertijd ook mensen meenemen die hier al wonen, op sleeptouw meenemen van 'he dit is... zo meteen gaan wij weg, dan kunnen jullie het overnemen'. Hoe krijgen we ze zover dat ze het zo meteen over kunnen nemen? Hoe krijg je een lichtman, geluidman, hoe train je hem? Ook het welkomteam? Kijk we hebben het plaatje natuurlijk als soort kerken, hoe we het welkomteam willen hebben waarom het dient. Maar de meeste mensen die gewoon hier naar de kerk komen, die hadden geen idee wat we probeerden. Meestal was het 'tante Mien' bij de deur die een handje gaf, maar mensen bewust maken hoe belangrijk het is, dat je zichtbaar bent. He je hebt Tivoli, een parkeergarage, mensen moeten zoeken. Jij weet dat het in < *plek* > is, maar op zondag hebben we vlaggen buiten staat. Waarom doen we dat? Ja, gewoon zodat mensen weten van hier is een kerk. Ik moet hier zijn. Dus al die dingen, hoe we mensen ontvangen dat moet je in je cultuur bouwen. Nah dat heeft enorm geholpen door de mensen uit < *moedergemeente* > mee reden hier heen om dat te bouwen. En langzamerhand zijn ze steeds meer thuis gebleven en uiteindelijk houdt je de mensen over die hier zitten. En dan merk je wel, dan moet je de lat, dat zijn we nu ook nog steeds, want met de < *moedergemeente* > mensen, ja die snappen, die zitten al jaren in de visie en de cultuur. Maar toen zij weggingen op de gegeven moment, dan zie je dat de *bar van excellence* zeg maar, je wil dingen goed doen, soms namen we dan genoeg met wat minder. En we zeiden altijd 'van he, maar we willen dat'. Weetje wel. Bijvoorbeeld op een gegeven moment zeiden we van 'ja, we zetten hun wel bij de deur weetje wel. Maar he, is heeft die bij de deur staat een goede dag of is hij een beetje chagrijnig. Het zijn van die kleine details, maar die wel echt belangrijk zijn. Als eerst iemand... Kijk je hebt maar één keer de mogelijkheid om een eerste indruk te maken. En mensen hebben gewoon een bepaalde indruk van de kerk. En als daar iemand staat die zijn dag niet heeft, dan denken ze 'ohja, zie je wel, zo'n kerk.' Dat is echt... Als mensen daar zich bewust van worden dat het echt werkelijk zo is, dat jou glimlach bij de deur, jou welkom een verschil kan maken in iemands leven. Ja, dat is enorm. Ja, dus dat is de cultuur die je moet bouwen. En dat is gewoon onderwijzen, onderwijzen, onderwijzen. Praten met mensen. Maar die cultuur moesten we wel hard bouwen ja. En nog steeds. Maar dat hoort erbij.

Interviewer

En hoelang zijn jullie onderweg om zondagochtenddiensten te houden?

Geïnterviewde

Zondagochtend pas 3 keer. Dus, En we zijn 1,5 jaar geleden begonnen met elke week dienst. En dan sinds twee jaar deden we half jaar we het om de week. Dus we zijn nu 1,5 jaar echt elke zondag dienst. Ja. En nu sinds 3 keer dan, 3 weken geleden. We zijn nu hier heen verhuisd, hebben we ook altijd gezegd van... Je moet een kerk op afstand bouwen, dat kan. Wij rijden, maar na 3,5 heen en weer. Ja dat hebben we ook met < *seniorpastor* > besproken. Wanneer is die tijd weetje, dat je die stap zet. Ja, dat was gewoon nu wel de tijd. En ja, afgelopen zomer zijn we hier heen verhuisd om echt bij de mensen te zijn. Want dat moet wel op een gegeven moment. Je kan op afstand veel doen, maar de mensen ervaren dan toch van 'je kan elk moment stoppen, of elk moment weg'. Dat als ik hier een huis koop, dat zegt wel iets. Dat betekent dat je niet snel meer weg gaat. Snap je wat ik bedoel beetje? Het gaat om het gevoel in de gemeente. Op een gegeven moment zeiden we 'we gaan hier wonen'.

Interviewer

En merk je, nu zijn jullie hier naar toe verhuisd. Merk je dan nu een verschil in misschien de *commitment* van de bezoekers?

Geïnterviewde

Ik moet zeggen onze diensten, mensen komen wel. Wat we nu zien, we zijn naar de ochtenddienst gegaan, dus dat is tegelijkertijd. Maar ik zie echt wel mensen, ja. De diensten zijn meer bezocht. We zaten altijd rond de 85 mensen ofzo, en we zitten nu steeds rond de 100, 120 mensen. Dus je ziet wel een verschil. Ja. Dus dat is wel grappig eigenlijk. Ja.

Interviewer

En waarom in < *plaatsnaam* > een kerk? Hoe is dat idee ontstaan?

Geïnterviewde

< *seniorpastor* > kan het je nog mooier vertellen. We hadden een retraite in Utrecht met ons keyteam uit < *moedergemeente* >. En dat doen we elk jaar, een paar dagen weg. Dingen evalueren hoe ze gaan, wat kan beter, waar kunnen we groeien, wat heeft aandacht nodig. En op gegeven moment toen stelde mijn vrouw < *naam voorganger* > die stelde een vraag aan < *seniorpastor* > ‘waar ziet u onze kerk staan over 5 jaar of over 10 jaar?’ En toen zei hij, hij hoefde daar niet eens heel lang over na te denken. Toen zei hij ‘ik zou wel een kerk willen starten onder de rivieren’. En, gewoon omdat hier niet veel is qua ons soort kerken zeg maar. Er zit hier een baptistenkerk in de wijk, heel veel Afrikaanse kerkjes enz., maar niet, verder niet iets wat op ons soort kerk lijkt. Dus toen zei hij ‘dat zou ik wel willen’. < *voorganger geeft aan dat dit wat hij zegt niet voor interview beschikbaar is* >. En op diezelfde avond, was heel mooi, we begonnen daarover en < *seniorpastor* > zei ‘ik zou wel visie hebben om dat te doen’. Diezelfde avond komt er een email van < *naam* > zit nog steeds in de kerk, een jongen in mijn team. Wij kende hem helemaal niet. Hij gaf een email. Daar stond kort in ‘vergeten jullie Brabant niet als < *naam kerk* > ? Misschien kunnen jullie hier een kerk starten.’ Diezelfde avond he. Komt die mail binnen. Ja, echt heel bijzonder. En we waren in Utrecht, en die jongen die ons serveerde, die zegt in één keer ‘joh, ik hoor jullie een beetje praten, maar ik kom uit < *plaatsnaam* >, mooie stad, dit en dat.’. En dat was voor ons... In Utrecht, iemand die ons bedient die uit < *plaatsnaam* > komt, daarover begint te praten. Die email die binnen kwam, en dat die vraag aan < *seniorpastor* > gesteld werd van ‘wat zou je visie zijn voor de komende tijd’. Dus we vroegen aan < *seniorpastor* > ‘hoe ziet dat voor zich, wie gaat daar heen? Toen zei hij < *naam voorganger* > en < *naam vrouw voorganger* > jullie. Jullie zitten nu in mijn kerk, dan zou ik jullie daar heen zenden. Wij zo ‘woo’, wij hebben die avond niet geslapen, dan kun je voorstellen. We hebben veel gepraat, gebeden. Maar we wisten wel ‘ja, dit is wat we mogen doen’. Uitstappen. < *moedergemeente* > is sterk genoeg, mooie nieuwe leiders die op aan het staan waren, dan kan je verder. Dus ja, zo is het gegaan.

Interviewer

En waarom denk je dat < *seniorpastor* > jullie heeft gevraagd en niet andere mensen uit de gemeente?

Geïnterviewde

Die vraag moet je aan hem stellen. Naja, ik denk dat ik het wel weet maar. Wij zaten in zijn keyteam, dat zitten we al 19 jaar. Tenminste 19 jaar in de kerk, heel lang in het keyteam. Dit zijn zijn woorden, niet mijn woorden ok? Maar hij zei ‘< *naam voorganger* > we zijn gewoon de beste’, dat zeiden ze. Ik denk dat niet dat wij de beste zijn als kerk, maar ik denk wat hij daarmee bedoelde is wij weten het hart, *de heartbeat* van de kerk. Waarom je er bent, wat de visie is. En ik dat dat in de loop van de jaren bewezen was in van ons hart van ‘weetje, je zit zo in ons hart, je trekt al zo lang met elkaar op, je bent er zo lang mee bezig’. Ik denk dat ja een stukje zoonschap, wij konden denk ik die... In de loop van de jaren zijn we natuurlijk jeugdleiders geweest. < *vrouw voorganger* > leidde de hele worship en alles, overzag de hele *worshipteam* en *creativearts*. En eigenlijk onze job al die jaren wat we deden is gewoon tegen < *seniorpastor* > aankruipen; wat is zijn visie voor ons, voor de kerk, die visie pakken en dat gaan uitwerken. En vertalen met onze eigenschappen, wij zijn natuurlijk niet hem. Met onze karakters, met onze, met wie wij zijn, diezelfde visie versterken. En ik denk dat dat hetgeen is wat helpt als je een *church* wilt planten. Dat je vanuit een visie pakt die ja... En dat gaat, ja, gaat pakken. En daarmee gaat planten. Soms was het niet heel moeilijk. Eigenlijk is het iets wat je al jaren deed. Maar nu doe je het op een andere locatie.

Interviewer

Mooi. En jullie zijn hier in < *plaatsnaam* > geplant. Je zei al, er zijn ook andere kerken hier in < *plaatsnaam* >, doen jullie bewust dingen anders dan die andere kerken?

Geïnterviewde

Naja, we hadden een eigen visie over hoe we als kerk willen zijn. Dat is gewoon heel duidelijk. En die kerken hier die deden dat niet. Dus ja, zo simpel was het. Dus we hebben wel, voordat we hier naartoe kwamen, toen we wisten dat we hier een kerk gingen planten, zijn wel langs kerken gegaan hier. We hebben gezegd dat we eraan kwamen, niet zozeer voor hun goedkeuring, maar wel voor ‘joh dat jullie het weten’. En het hele toffe was dat we hier heel warm werden onthaald. Ook door de andere kerken. Dat ze zeiden ‘tof dat er een jong stel komt die een kerk gaat starten enz.’ Dus dat was voor ons wel echt een bevestiging ook weer van ‘he andere kerken, die verwachten...’ Het is best wel lastig he als je een kerk binnen stapt zegt ‘ik ga een’ Denken nog een concurrent ofzo, maar zo was het helemaal niet. Ik vond dat ze dat hier heel goed gedaan hadden hier

de kerken die er waren. Maar mijn hart brak ook wel hoor want we gingen naar één kerk bijvoorbeeld in een wijk, en echt een super mooi kerkje, niet heel groot maar geweldig de locatie waar ze zaten. Midden in een wijk. Toen zei de voorganger, die liet ons de zaal zien. Ik zeg 'joh, die zal wel vol zitten zondag'. Ik zeg 'lekker, een goede *vibe* weetje'. Er stonden 200 stoelen ofzo. Hij zei 'misschien de eerste twee rijen'. Ik zei 'de eerste twee rijen?'. Hij zei 'ja dat is het aantal wat hier in de kerk komt'. Ja, dan breekt je hart wel. En toen, mijn vrouw en ik waren daar samen, toen dachten we van 'wooh'. Dus ik zei 'bereiken jullie de mensen hier aan de overkant. Jullie zitten midden in een wijk'. 'Ja, nee, nee, niet echt. Daarom zijn we zo blij dat jullie er zijn'. Het waren wat oudere mensen waren dat. Ja, dan spreekt God wel zo duidelijk van 'dit kan niet langer.' We moeten zichtbaar worden als kerk, als mensen. Er zijn zoveel deuren, er zijn zoveel huizen in < *plaatsnaam* > en God wil in die huizen komen. Ja, hij wil die mensen die daar wonen. En dat was voor ons van 'wooh als dit de staat is van < *plaatsnaam* > dan moeten we hier zijn'. Dus dat spreekt God onderweg weetje wel, als je zulke gesprekken hebt. Een andere kerk baptistenkerk hierzo, heel leuk ook, de voorganger hier is een Hagenees, dus die komt ook uit Den Haag. Dus dat is wel heel grappig dat we als Hagenezen worden gezonden naar < *plaatsnaam* >. Dus ik heb een leuk contact met hem. Hij heeft een baptistenkerk. Zij doen dingen gewoon wel anders, dan dat wij hier doen. En dat is goed. En ik denk dat elke kerk heeft zijn eigen kleur. En zij bereiken mensen die wij niet bereiken. En wij bereiken mensen die zij niet bereiken. Dus ja, ik vind het wel heel goed. Ik ben nu ook uitgenodigd voor een interkerkelijk overleg hier. Nah, ik vind het prima. Ik geloof niet zo dat we allemaal alles samen moeten doen, want dat gaat gewoon echt niet. In < *moedergemeente* > hebben we het wel een paar keer geprobeerd. Maar als je gaat bidden; sommige gaan met de handen in de omhoog, sommige hardop bidden, andere niet, ja, dan krijg je allemaal dingen. Maar ik geloof wel dat elkaar kunnen zegenen en dat we... Ik heb zondags wel eens mensen die het hier echt te druk vinden dat je zegt 'ga eens bij die kerk kijken, misschien is dat wat voor je'.

Interviewer

Mooi. En je had het net ook over de cultuur. Noemde je al van de cultuur is ontzettend belangrijk. En hoe zou je de cultuur binnen < *kerknaam* > omschrijven?

Geïnterviewde

Sowieso wat je probeert natuurlijk altijd is een Gods Koninkrijk cultuur. En daar praat je over... Wat voor ons belangrijk is bijvoorbeeld; we zeggen altijd dit is een roddelvrije zone. Hier wordt niet over tante Mien gepraat weetje wel. Het is een roddelvrije zone. Iedereen komt zoals die is en wordt geaccepteerd zoals die is. En dan merk je toch wel in christelijk Nederland is dat soms best lastig. Alleen die uitspraak al in soms best lastig. Mensen hebben best wel iemand de kerk binnen komt hebben ze gelijk een vooroordeel, gelijk van 'oe, die' of iemand doet iets fout of wat dan ook en dan lopen ze van 'ja, die heeft zonde of' Daar wordt over gepraat. We hebben gezegd soms 'ik schop het eruit' maar dat gaan we niet doen. Dus die cultuur... Maar je moet constant herhalen wat je... Cultuur moet je niet perse zeggen wat je niet wilt zien, maar je moet zeggen wat je wel wilt zien. Hoe het eruit ziet. Dus steeds een plaatje schetsen. Ik denk dat < *seniorpastor* > dat ook fantastische heeft gedaan. Al die jaren. Plaatjes schetsen hoe de kerk eruit kan zien. Weetje, het is een thuis. Het is een thuis. Alsof het onze woonkamer is. Als mensen hier binnenkomen dan komen ze in jouw huiskamer. Dat betekent dat als daar een propje ligt, in je huis laat je het ook niet liggen. We pakken het op, we gooien het weg. Waarom? Omdat er zo mensen komen, die komen hier in Gods huis. En wij zijn ambassadeurs. En als je zo'n plaatje blijft schetsen van 'he, dit is het huis van God, wij zijn Zijn kinderen, Wij zijn Zijn Familie, gezin'. Hier komen nieuwe mensen, als die nieuwe mensen jouw huis binnen komen dan wil je gewoon gastvrij zijn. Laat die gastvrijheid dan ook zien. Ga niet oordelen, ga niet roddelen. Gebeurt ook niet bij jou thuis, weetje wel. Dus eigenlijk constant het plaatje van wat is nou Gods Koninkrijk cultuur? Handelingen praat natuurlijk heel erg, hoe ging de kerk in het begin met elkaar om? We proberen dat echt hier te realiseren. Het lukt niet altijd, ik maak me geen illusies. Maar het probleem is namelijk dat je cultuur niet bewust bouwt, dan wordt het voor je gebouwd. Dat weet je zelf denk ik ook wel. Als jeugdleider, als dingen maar laat gebeuren krijg je vanzelf een cultuur die je niet wilt hebben. Want cultuur bouwt zichzelf. Maar je kan wel actief de cultuur bouwen. Ik denk dat dat heel belangrijk is. Dat je actief blijft spreken over het plaatje wat je wilt zien hoe de kerk eruit ziet, hoe het huis van God eruit ziet, hoe we met elkaar omgaan. Dat is voor mij cultuur. Is dat een goed antwoord op je vraag?

Interviewer

Ja, ja zeker.

Geïnterviewde

Als je wat specifiek wilt, moet je gewoon doorvragen hoor.

Interviewer

Ik ben in die zin wel eens nieuwsgierig want, jullie hebben ook een specifieke opdracht meegekregen voor < naam kerk > en je hebt een bepaalde visie, < seniorpastor > heeft een bepaalde visie en je hebt de cultuur. Wat vindt je belangrijker? Visie of Cultuur?

Geïnterviewde

Visie. Want de visie bepaalt hoe je de cultuur bouwt. Als je geen visie hebt en je bent alleen je cultuur aan het bouwen waar ga je dan heen? Mensen worden niet erg warm van een cultuur. Mensen worden hard... He de Bijbel zegt 'zonder visie verwildert het volk'. Dus als je geen visie hebt gaat het volk verwilderen. Ga ze alle kanten uit. Dus je kan niet eens cultuur bouwen zonder een visie. Je zal een visie moeten hebben, en die visie wat ik zeg, je cast de visie. Je praat over de visie. Je praat over hoe je de kerk wilt zien. Waar de kerk voor geroepen is. Waar de mensen voor geroepen zijn. En als je daar praat, dan weet je automatisch komt daar cultuur uit voort. Want mensen weten wel, als we zo doen komen we niet waar de visie ons heen wijst. Dus dat is voor mij vrij makkelijk. Dat je zegt 'ja, de visie is duidelijk, en vanuit die visie gaan we kijken hoe, welke cultuur brengt ons daar waar we zijn willen.' Ja.

Interviewer

Oké, helder. En als we het hebben over de succesvolle elementen, op wat voor manier heeft leiderschap dat beïnvloedt? Hoe ziet de leiderschap binnen < naam kerk > er hier uit?

Geïnterviewde

Na, voor ons... Kijk < seniorpastor > is de seniorpastor van deze kerk. Hij overziet < naam kerk >. En wij mogen dat voorgangerschap hier hebben in < plaatsnaam >. Dus wij... Onze opdracht is '< naam voorgangersechtpaar > kijk naar < plaatsnaam >, kijk naar waar je gemeente zit'. Ik houd < seniorpastor > op de hoogte hoe het gaat, wat er is. Als er belangrijke beslissingen moeten worden genomen, nemen, ga ik altijd naar hem toe. Kijk het is voor mij om de... Kijk hij is hier niet altijd, ik moet hem kunnen vertellen hoe het hier gaat. Snap je wat ik bedoel? Er zijn hier anders die in < moedergemeente >. Dus je kan niet één op één dingen op elkaar leggen. De dingen die in < moedergemeente > werken, werken niet altijd hier. Dus daar zullen we rekening mee moeten houden. Dus dat is mijn taak wel, wat heeft deze kerk, waar we nu zitten, wat heeft die nodig? En daar praat ik over met < seniorpastor >. Maar hij geeft wel duidelijk de visie. Kijk we hebben dezelfde visie als < moedergemeente >. En < andere dochtergemeente > heeft ook diezelfde visie. Dat is allemaal hetzelfde. Dus de waarden zijn ook allemaal hetzelfde. Alleen je moet wel kijken hoe... Wat heeft mijn kerk hier nodig? En dat is wel belangrijk. Want er zijn hier andere noden. Stel je voor; ik heb hier meer mensen met, bijvoorbeeld, één van de dingen wat ik merk hier is dat mensen niet het achterste van hun tong laten zien. In < moedergemeente > is gewoon *what you see is what you get*. Je krijgt het recht voor zijn raap. Hier praat ik met mensen, ik weet nog steeds niet of ze nou ja zeggen of nee zeggen. Dat is echt een groot verschil. Dus ik zal hier soms wat duidelijker moeten zijn. Of in ieder geval kijken hoe... Maar ik denk leiderschap is ontzettend belangrijk.

Interviewer

Maar heb je hier binnen < naam kerk > is het meer een democratisch leiderschapsmodel, gemeentemodel of is het meer leidersgedreven gemeentemodel?

Geïnterviewde

Het is leidersgedreven. Kijk < seniorpastor > die draagt de visie. Dat geloof ik ook. Zelfde wat je vaak in de Bijbel tegen komt. Dat de leider, die heeft de visie. Maar daar om heen staat, het kernteam. In < moedergemeente >, daar zit ik ook nog steeds in, want ik werk nog 3 dagen in < moedergemeente >. En belangrijke beslissingen worden daar wel besproken. En daar zitten verschillende mensen met verschillende karakters. En stel je voor; we willen dan een < seniorpastor > zegt dan 'we willen dat de visie hier heen gaat met de kerk'. Dan zeggen we 'ok, gaaf'. We belichten het van verschillende kanten. Als belangrijke beslissingen genomen moeten worden. Dan gaan we naar buiten 'dit gaan we doen'. En soms hebben we te maken met een stuk kleur of smaak. Dat verschilt nogal eens. Maar we zijn wel van de... We luisteren naar elkaar, we gaan ruimte aan elkaar en kijken ook van; is dit, wat voor invloed heeft dit. Misschien zegt iemand ineens iets waar we niet aan gedacht hadden, moeten we daar naar kijken? Maar dat heeft te maken met... Kijk we werken nu zo; < seniorpastor > heeft een vergezicht, dus het plaatje van wat over 3 jaar, waar willen we zijn als kerk? En dan kijken we per jaar hoe kunnen we daar heen werken? Ja, en als daar grote beslissingen in zitten, ja.. Zoals nu hebben we een tribune

laat bouwen, weetje wel. Dat kost geld. Ja, dan heb je het daar over als keyteam. Maar < seniorpastor > is wel de visiedrager. Heel duidelijk. Dus dat wel ja.

Interviewer

Welke voordelen heeft dit ook, als we gericht kijken naar < plaatsnaam > dat een leidersgedreven gemeentemodel is? Heeft het voordelen? Zit er ook nadelen aan?

Geïnterviewde

Ja. Ik denk als je, maar dat is mijn persoonlijke overtuiging, ik denk als je het geestelijke principe niet snapt, van hoe het werkt, zeg maar... Ik lees altijd maar... Petrus en Paulus waren het op een gegeven moment ook niet met elkaar eens, ze gaan naar Jakobus, de gemeente in Jeruzalem. Ze maken daar beslissingen en gaan éénparig uit elkaar, met één gedachte uit elkaar. Ik denk dat dat mooi is. Wat mij soms raakt echt is dat sommige voorgangers of predikanten of dominees soms zo gebonden zijn aan hun oudsten of ... Er hoeft maar 1 iemand te zeggen, ik wil dit niet, en het gaat niet door. En dan denk ik van 'jongens'. Iedereen heeft echt wel een mening, ik heb ook een mening, maar ik geloof in het principe van God. Ik ben niet geroepen om < naam kerk > te bouwen. Dat is niet mijn roeping. < seniorpastor > is daar voor geroepen. Maar waar ik voor geroepen ben is om die visie te versterken. Dat is... Ja, dus... En als je dat weet, dan hoef ik het niet... Nogmaals, als ik dingen zie van 'he die zijn belangrijk of hebben we hier aan gedacht', dan voel ik, en dat weet ik, ik heb de ruimte om dat te kunnen aangeven. En daarna gaan we gewoon met elkaar naar kijken. Dan doen we het. Dan sta ik achter de visie, en dan doen we het. En ik denk dat dat heel veel voordelen heeft. Ik denk eerlijk gezegd dat Gods principe zo is. Het is niet... Het hele democratische poldermodel wat we hier in Nederland hebben dat is niet persé... Ik geloof dat er een stuk visie, dat de leider die preekt daarover en wij moeten met elkaar kijken hoe kunnen we dit mogelijk maken. Hoe kunnen we dit versterken, hoe kunnen we dit... Ja het is heel simpel. Als iedereen in de kerk zijn eigen dingetje gaat doen wat voor kracht komt daar dan uit voort? Ik geloof juist dat God ons bij elkaar heeft gebracht om krachtig te zijn. Als je handelingen leest, mensen kwamen bij elkaar, ze braken het brood, het was hun kracht, dat is zo'n dynamiek. Niet omdat iedereen zelf iets aan het doen was. Nee, ze werden door de Geest geleid. *I love it*. Dus ja, dat is... Daar ligt wel mijn... Ik weet dat dit iets is, wat on-Nederlands is. Dat weet ik ook, want ik heb hier best wel wat discussies met mensen over. Maar ik heb het zelf zien werken. Wat bij mij... Ken je Carl Lentz toevallig? Van Hillsong New York. Hij heeft een kerk een preek... Ik had hem een keer gedownload, een preek die hij gaf aan jeugdleiders. En toen zei hij 'mijn roeping als jeugdleider is om de visie van de voorganger' Hij zei 'zijn dromen zijn mijn dromen, zijn visie is mijn visie'. 20 Minuten lang spreekt hij hierover hoe belangrijk het is dat dat je rol als jeugdleider is. Hoe ga ik dit, dat de visie is, hoe ga ik dat versterken. Zijn hart was altijd zo. Het was 2008. Hij was toen nog geen voorganger niks. Maar wat hij zegt hier, het is waar. Als je nu kijkt, nu is hij voorganger van *flipping* Hillsong New York, weet ik hoeveel duizend mensen. Ik geloof dat dat medekomt door zijn hart. Echt door zijn hart om te zeggen 'luister het is niet, het gaat niet om mij, maar ik kan een visie volgen.' En tegelijkertijd, moeten we wel kijken als leiders, hoe kunnen we mensen vrijzetten in hun gaven en talenten. Want dat merk ik ook. < seniorpastor > geeft mij alle mogelijkheden. Want iedereen denk ook '< naam voorganger > beperkt het je dan niet?' Het feit dat ik hier een kerk mag leiden, dat ik dat in mag richten zoals ik dat wil, zoals we het bespreken dat is gaaf. Maar < seniorpastor > geeft me vooral ruimte van '< naam voorganger > doet wat je moet doen, om < provincie > te bereiken.' Weetje zo. Mensen zien dat als een beperking, maar ik zie het als een enorme ruimte. Het is een enorme zee waar je in mag zwemmen. En waar je mag zoeken. Maar ik ben heel blij dat ik visie heb die niet alleen van ons is. Dat zeg ik ook tegen onze kerk. We hebben één visie, maar verschillende kamers. We hebben < plaatsnaam >, < plaatsnaam 2 >, < moedergemeente >, maar allemaal dezelfde visie. We zijn onderdeel van iets wat God aan het doen is. Ja, man dat heeft impact. *I love it*.

Interviewer

Je zei ook al van dat < naam kerk > op andere vlakken anders is dan andere kerken hier in < plaatsnaam >. Jullie zijn in die zin, best een moderne kerk. Ik ben in die zin wel eens nieuwsgierig van hoe is de verhouding zeg maar tot de hedendaagse cultuur, tot de hedendaagse maatschappij? Geven jullie soms ook tegengeluiden? Waarin gaan jullie mee, waarin gaf je tegengeluiden?

Geïnterviewde

Ik denk dat dat ook weer uiteindelijk... Je bouwt Gods koninkrijk. Ik denk dat we een hele moderne kerk zijn. Maar ik denk wel dat de leer die je hebt, je kijkt niet af van de Bijbel. Dus je gaat... De Bijbel is voor ons echt het fundament. Altijd. Zelfs... Hier in < plaatsnaam > heb je genoeg andere geluiden zeg maar, maar de Bijbel is

voor ons wel echt, dat is het uitgangspunt. Dat is het woord van God, daar geloven we in. Dus je zal er nooit tegenin gaan. Wat je wel probeert is, waarom ben je modern? Ik denk dat wat we willen is; als jij je vrienden meeneemt, als ik me vrienden meeneem of iemand anders, dat als ze hier binnenkomen dat ze... Kijk als je... Mensen hebben heel vaak vooroordelen over wat de kerk is. Bij voorbaat al, je staat 10-0 achter voordat ze überhaupt hier nog maar komen. En elke keer als we het mogelijk kunnen maken om een stukje van die vooroordelen te ontcrachten, dat christenen saai zijn, dat kerk saai is, dat het een kliekje is, weet ik het allemaal. Vanaf dat ze de auto parkeren dat ze ons eerste welkomsteam zien staan, met een glimlach van daar kun je heen. Dat ze moderne kleren aan hebben, dan dat je misschien zou verwachten. Dat ze hier ontvangen worden door mensen die gastvrij zijn, die houding hebben. Dat ze binnenkomen en denken 'he dit ziet er wel gewoon normaal uit, dit is wel cool'. Dan weet je wat je aan het doen bent is eigenlijk die vooroordelen weg aan het halen en daardoor wordt het hart open. Voor mij is het echt flipping niet nodig dat al die lampen... Voor mij om God te zoeken heb ik die lampen niet nodig. Sterker nog, iemand die hier een paar maanden komt, vindt die lampen ook niet meer interessant. Want uiteindelijk blijft staan is wat onderwijs je? Ja toch? In het begin is het misschien leuk. 'oh gaaf ze, ze hebben hier een band. Oh gaaf zeg, ze hebben hier knipperende lichten.' Dat is leuk, in het begin, maar uiteindelijk blijven mensen daar niet voor. Mensen blijven hier uiteindelijk omdat ze iets horen wat ze toe kunnen passen in hun dagelijks leven en wat God kan doen in hun leven. En dat ze Hem beter leren kennen. Dus maar het helpt ons modern zijn helpt ons wel om vooroordelen weg te halen en mensen hun thuis te laten voelen. Van he, hier wordt ik geaccepteerd zoals ik ben. Een paar weken geleden hadden we een travestiet hier binnen. Ik ben zo blij dat we een kerk hebben waar een cultuur is waar niet iedereen kijken, oeh, niemand durft naar hem toe te stappen. Nee, wees welkom. Kom zoals je bent man. Kijk, ik ga niet zeggen, blijf zoals je bent. Ik geloof iedereen is onderweg. En dat is wat je hier hoort. Nee, God heeft een plan met je leven. God wil je helpen. Hij wil naast je staan. Ja, dat hoort hij hier. Maar dan heb je wel mensen om je heen nodig die dat ook doen. En dat is wat je probeert te doen hierzo.

Interviewer

Ja, want je zei net al van 'Gods woord staat centraal en toch verlangen we ernaar dat iedereen welkom is'. Dat is een belangrijke waarde, een belangrijke cultuur van ons; dat iedereen gezien wordt, belangrijk is, vooroordelen weghaalt worden. En hoe ga je dan... Want ik kan met het voorstellen dat het soms een spanningsveld is in bijvoorbeeld het meegaan met de hedendaagse cultuur. Denk bijvoorbeeld alleen al aan over ethische standpunten, homoseksualiteit, samenwonen, scheiding. En Gods Woord centraal staan. Hoe gaan jullie daar mee om?

Geïnterviewde

Wat je zelf... Kijk hier wordt je aan de lopende band gevraagd, zeker in < *plaatsnaam* > van 'hoe staan jullie tegen over homoseksualiteit en al die dingen' Het is niet zo zeer; zijn we ervoor of zijn we er tegen. Dat is echt zo. Ik geloof in Gods woord. Ik geloof dat wat er in Gods woord staat, dat homoseksualiteit niet is in de orde zoals God dat bedoelt heeft. Maar wil dat dan zeggen dat de homoseksueel hier niet welkom is? Is het dan dat we maar een oordeel moeten hebben als christenen, of moeten we zijn zoals Jezus dat we zeggen 'he, je mag hier komen, je mag hier zijn'. En iedereen heeft zijn *journey*. En mensen maken van homoseksualiteit altijd zo'n 'van oh, dat is slecht, en als je dat hebt...' Maar weet je elke zonde of elk ding in iemands leven brengt afstand tot God. Waar of niet? En wij zijn niet voor mensen op hun zonde te wijzen. Wij zijn er voor om mensen op Jezus te wijzen. En als mensen, wij mensen kunnen helpen om de genade van God echt te pakken, om te weten wie hij werkelijk is, dat hij echt genade voor je heeft, dat hij alles schoon wast wat jij fout hebt gedaan, of al die dingen. En Hij pakt het. En Hij maakt je heel. En een homoseksueel wat ik hier zie, zoveel mensen die gewond zijn, dingen mee hebben gemaakt. He man, laten we alsjeblieft naast elkaar gaan staan. En wat ik zie ook in < *moedergemeente* >, ik zie dat mensen die waren homoseksueel die hebben nu relaties. Gewoon heteroseksuele relaties. Ik ga niet zeggen het is een ziekte, of weet ik het allemaal. Ik geloof dat we allemaal onderweg zijn, maar ik geloof ook dat God zichzelf wil openbaren. En dat kan vooral als christenen hun taak serieus nemen zoals Jezus deed dat hij niet zoals die vrouw die bij hem kwam he 'wie zonder zonde is, werpe de eerste steen'. Als de kerk dat doet, leert. Tuurlijk moeten we mensen helpen. Maar, he, laten we niet gaan oordelen. Laten we naast mensen gaan staan. Laten we ze helpen om de *journey* hoe ze daarmee om moeten gaan. Ik hoop dat dit een beetje *sense* maakt, maar dit is wel waar we als kerk voor geroepen zijn. Echt de genade van God en dat begint als we zelf overtuigd zijn dat de genade van Jezus zo belangrijk was. Daar begint het. Dat jij weet, dat ik weet wij zouden ook de hemel niet inkomen met ons leven nu. Dat kan niet, omdat daar waar het licht schijnt... he, waar het donker is, kan geen licht komen. Als we daar van overtuigd zijn, dat je weet, vanuit die dankbaarheid... Man... Ja, je kan geraakt worden door de verhalen die je van mensen soms hoort. Wie zijn wij, *flipping* kerk om daar een oordeel over te hebben. Naast mensen staan. En wat je ziet dat

harten zacht worden en dan kun je over dingen praten. Neemt niet weg dat sommige dingen wel moeilijk zijn, want dat is wel zo. Ik zie ook de realiteit. Ik heb een gozer in < *moedergemeente* > die is homoseksueel. < *geïnterviewde geeft aan dat het volgende wat hij verteld niet opgenomen mag worden* >

Geïnterviewde

Maar het helpt ons wel, laten we wel spreken over wat de Bijbel zegt. Maar wel met liefde.

Interviewer

Als we kijken naar zo'n zondagdienst. Kun je iets vertellen over de zondagdienst? Waarom jullie bepaalde dingen wel doen en bepaalde dingen niet doen?

Geïnterviewde

Ja, ik denk dat één van de dingen is... Een jaar geleden kwamen natuurlijk in aanraking met Hillsong. We waren echt een andere soort kerk. Een kerk, we hadden vlaggen, weet ik het allemaal. En toen kwam op een gegeven moment Nick Caine en Christine Caine van Hillsong langs. En toen zei Nick 'joh mag ik een aantal dingen opschrijven, gewoon tijdens de dienst over jullie kerk?' En < *seniorpastor* > zei 'goed'. Dat vind ik trouwens *bold* van hem, dat hij zegt 'is goed'. Dat werden 51 punten. En daarna heeft < *seniorpastor* > 6 uur met hem daarover gepraat. Bottomline, en dat vind ik zo scherp van < *seniorpastor* > dat hij altijd opzoek is van ok, hoe kunnen we meer mensen bereiken. En wij hadden bepaalde tradities. En Nick Caine had een lijst gemaakt, van wat is nu traditie in de kerk, gewoon omdat het traditie is en wat echt werkelijk het woord van God wat we doen in de kerk? Maar je hebt ook religie en tradities. En zouden heel goed naar kijken. En we zagen dat heel veel dingen die we deden, deden we uit gewoonte, omdat we het deden. Niet perse omdat het in de Bijbel stond ofzo, maar gewoon omdat we het deden. Maar de vraag werd ons wel voorgelegd. Ik nam mijn vrienden niet mee naar de kerk. Omdat ik dacht 'ja, ze zien me al aankomen, weetje wel' Zeker toen in jong was. Ik denk ja. En toen kwam Hillsong in één keer en die begon in een keer te praten enzo, hoe enthousiast ze waren over de kerk. Ik denk van 'hoe kun je zo enthousiast zijn over de kerk?' Ik snapte dat echt niet. Waarom zou je dat doen? Maar ik begon te begrijpen, hun kerk maakte werkelijk een verschil. Wij hadden goede diensten, maar er kwamen geen mensen tot bekering. We hadden als christenen met elkaar een goede kerk. Maar er waren geen nieuwe mensen die binnen kwamen. Mijn vrienden waren een keer mee geweest nou dat heb ik geweten. Die kwamen nooit meer de kerk binnen. En daar is eigenlijk die omme draai gekomen. Dat is echt *bold* geweest van < *senior pastor* >.

Interviewer

Maar hoe ziet zo'n zondagsdienst er nu uit? Als ik hier op zondag zou komen, wat kan ik verwachten?

Geïnterviewde

Je komt binnen. Er staat een welkomteam, als het goed is met een grote glimlach sta je op te wachten. Ze heetten je welkom. Daarna hebben we een introfilmpje. Gewoon we proberen ook met zo'n introfilmpje laat iets zien van je visie. Maar het is ook gewoon om mensen *ready* te maken dat ze weten he, de dienst begint. Ook dat neemt het vooroordeel weg van 'filmpje?' weetjewel en het ziet er goed uit. En dan bam, filmpje is klaar, hup de aanbidding begint, doen we gelijk 2 uptempo nummers. Gewoon Gods gezin komt bij elkaar, we hebben party, we hebben een feest. Het is goed om weer bij elkaar te zijn, het is goed om in Gods huis te zijn. Dus dat wat je probeert mogelijk te maken, wat je doet. En dan het 3^e en 4^e nummer gaan we wat meer de diepte in. Echt een stukje van 'ok Heer, hier zijn wij, Hier bent U'. De relatie. Daarna doen we gebedskaartjes. Mensen hebben, elke zondag liggen er gebedskaartjes kunnen ze invullen, waar willen ze gebed voor hebben. We hebben een team van mensen die daar twee weken lang voor bid. Maar je kan ook opschrijven waar je dankbaar voor bent. We noemen die dingen, we spreken waar we dankbaar voor zijn en dat is echt om geloof te bouwen 'van he, iemand is dankbaar dat hij genezen is van dit, of iemand is dankbaar dat hij een huis heeft gekregen waar hij zolang voor gebeden heeft, iemand is dankbaar voor een relatie die hersteld is. Daarmee laat je zien wat doet God eigenlijk is ons midden, want soms praten we daar niet over, maar God doet wel dingen. Dus dat is een mogelijkheid om geloof te bouwen van wat God aan het doen is. En daarna gaan we danken of bidden. Van ok, dit zijn nu de mensen uitdaging nodig, dit heeft God gedaan, maar nu gaan we ook bidden. Die en die is ziek, die en die heeft geen werk gaan we voor bidden, we zijn familie met elkaar, jongens laten we gaan bidden, laten we naast elkaar gaan staan, laten we dit bij God brengen. Dan bidden we daar 1,5 minuut voor. Dan gaan we nog een song, een stukje lied doen. Gewoon om weer even lekker naar God te gaan. Daarna gaan de kinderen eruit. Dan hebben we een leeuw hierzo, een mascotte. Dat is gewoon tof, vinden de kinderen ook leuk. Dus die leeuw loopt helemaal naar voren, en al die kinderen gaan achter hem aan, en op de foto en al

dat soort dingen. En dan gaan ze eruit naar hun eigen dienst. Dan hebben we een *mingle*. Dat betekent dat ik vanaf het podium zeg 'he, goed dat jullie hier zijn. Misschien heb je een paar mensen nog niet gedag gezegd, sta even op. Zeg een paar mensen gedag die je nog niet gezien hebt'. Gewoon het stukje familiegevoel zeg maar. Mensen gaan lekker opstaan, ik loop zelf even naar een paar mensen die ik nog niet gesproken heb. Misschien 1,5 minuut doen we dat. Dan doe ik het offer. Ik denk dat het echt goed is om offer altijd uit te leggen, om principes bij mensen te brengen ook van waarom doe je een collecte. Weet je dat mensen beginnen te... Het gaat niet om het geven, het gaat erom dat mensen beginnen te ontdekken dat principes in Gods Koninkrijk werken. En dat als zij die principes eigen maken, God zegent jou om weer een zegen te zijn. En als je een kerk begint. Zeker als startende kerk, als *churchplant*, als je mensen begint daarin mee te nemen van 'he luister, ik heb al die dingen niet gekregen voor mezelf'. Jij weet dat trouwens wel als jeugdleader natuurlijk, maar zoveel kerken halen een offer op en dat is het. Maar we moeten mensen helpen om de principes van de Bijbel te leren kennen. Zodat ze weten 'he wacht even, als ik zaai, dan gaat God nog meer geven. Als ik nog meer zaai... He ik begin in het bovennatuurlijke te wandelen'. Dus dat is wat je probeert in een paar minuten. Altijd met het offer mee te geven. Dus niet alleen het mandje rond te laten gaan. Maar echt visie, begin Gods principes te begrijpen. Dan hebben we de mededelingen. Gewoon van *what's going on*. Dan hebben we *churchnews*; altijd een filmpje. Helpt gewoon. Ook weer een stukje visie. Mensen zien, het zijn niet alleen mededelingen, maar mensen zien; ze hebben de moeite genomen om er iets van te maken, laat zien dat het belangrijk is. Dus als wij echt de tijd nemen om een paar uur filmpje te maken, laat ook zien van mensen; ze vinden het belangrijk. En daarna ga ik spreken of < *vrouw voorganger* > spreekt. Of we hebben *lifestream* zoals afgelopen zondag. Of < seniorpastor > spreekt hier wel eens. Maar nu we naar de ochtenddienst gaan is dat wat lastiger natuurlijk. Ja, je probeert een boodschap te brengen die aansluit bij iedereen. Ik ken jongens in < *moedergemeente* > die komen naar de kerk, die zijn niet christelijk. Maar ze zeggen 'ja, jullie brengen altijd positieve boodschap'. Ik hoop dat ze God nog een keer leren kennen, dat is tof. Maar weet je, je probeert altijd... We proberen te preken tegen de maandag van de mensen. Niet alleen tegen de zondag. Niet alleen dat je zegt; ok zondag is de dag van de Heer. Maar ik probeert tot de maandag, dinsdag, woensdag. Als ze in het leven staan, als ze op kantoor zitten, bij vrienden zijn, want daar hebben mensen... Daar hebben mensen sleutels toch van he, hoe ga ik hier mee om? Zo op die manier probeer je heel praktisch iets mee te geven. We sluiten altijd af met gebed van... Dan bidt ik altijd voor datgene wat gesproken is. Dan komt de band naar voren om gewoon even God te zoeken. Om ook de woorden die gesproken zijn... We zeggen altijd 'we gaan even een lied zingen, denk er even over na'. Een stukje reflectie voor jezelf; wat heb ik gehoord? En dat je daar in dat lied God kan zoeken. En we sluiten dan af met... Dan doe ik altijd een uitnodiging. We doen altijd een uitnodiging voor mensen die God niet kennen. Want er is misschien iemand die vandaag komt, die voor het eerst de kerk binnen komt, misschien zegt 'Heer ik geef u nog één kans'. Al zit er maar één. We doen altijd een mogelijkheid om mensen uitnodigen van; wil je God uitnodigen in je leven? En we zien zeer regelmatig zie je handen omhoog gaan, gewoon zo mooi. En niet alleen een uitnodiging voor de eerste keer, maar ook mensen die afgedwaald zijn. He, misschien is het vandaag de dag de dag om terug te komen. Dat je ergens voelt he; ik heb die God nodig. Dus ja, op die manier. En daarna spreek je de zegen uit. En dan gaan we lekker koffie drinken. En dan gaat een loungemuziekje aan. Net even lekker hard. Dat je een beetje die *burzle* krijgt, dat mensen niet het idee krijgen van 'ik zit met mijn bakkie koffie in een hoekje'. Maar dat er een *vibe* is waar mensen zich gewoon lekker veilig voelen. Dat helpt wel ja. Ik denk dat dat een beetje de dienst beschrijft. Ja.

Interviewer

Perfect, dankjewel. Ik ben wel nieuwsgierig, voordat we afronden, dat is ook echt mijn laatste vraag. We hebben nu heel veel dingen besproken; over cultuur, visie, verschillend waardes, manier van leiderschap hebben we het over gehad. Maar zijn er ook dingen geweest die invloed hebben gehad op de groei, die we nog niet hebben besproken?

Geïnterviewde

Ja, even heel praktisch maar social media, je internetsite. Als ik zie hoeveel mensen hier via internet komen. Je moet vindbaar zijn. Dat is echt wel een ding wat ik geleerd heb. Ik moet hier trouwens nog beter in worden. We hebben nu gelukkig een goed social media gast die hier op zitten. Maar dat is echt wel een dingetje waar ik dacht, dat hebben we nog niet besproken, maar dat is echt wel belangrijk. Mensen verhuizen hierheen, zoeken een kerk. Het eerste wat ze doen is googelen < *plaatsnaam* >, kerk. Dan moet je gewoon vindbaar zijn. Klinkt heel stom. Maar ook aantrekkelijk. Als mensen komen hier een keer, hebben zoiets hebben een keer een vriend meegenomen, gaan daarna na onze website om te kijken 'is die kerk echt zo leuk als toen ik er was'. Ik denk dat dat wel een belangrijk aspect is eerlijk gezegd. Verder kijk, ja je hebt ook geestelijk punt, maar misschien vanzelf sprekend. Maar dat is wel zo. Je draagt het wel echt in gebed. En dat heb ik ook gemerkt

vanuit < *moedergemeente* >. Er wordt heel veel voor ons gebeden. Ja, wat ik net zei, soms zaten we wel met tranen in onze ogen op de terugweg. We reden natuurlijk 3 jaar heen en weer, elke zondag. Heen en weer, heen en weer. En doordeweeks ook nog. En dat je soms ook wel eens denk van 'he, waar zijn de mensen'. Dan moet je wel zelf de berg op met God. En dan moet je vasthouden wat Hij gesproken heeft. Ik denk dat dat is niet te onderschatten denk ik. Sterker nog; je hele kerk wordt gebouwd, dat God zichtbaar wordt, en dat wordt Hij doordat ik hem zoek. Anders wordt Hij nooit zichtbaar. Dus gebed, onze toewijding naar Hem, het samen Hem zoeken. Maar ook mensen die daarom heen staan, die je daar in bemoedigen. Dat is ontzettend belangrijk. Ja. Maar ik denk vooral ook, die mensen om je heen, dat iemand om je heen komt te staan die die visie kunnen versterken. Daar staat op YouTube staat er een heel mooi stukje erover. Dan zie je dat op een heuvel, één iemand begint te dansen, misschien heb je dat filmpje wel eens gezien. Er begint één iemand te dansen, maar dat maakt nog geen impact. Maar als iemand naast hem komt te staan, als er bijvoorbeeld allemaal mensen op de berg zitten, en naast staat en begint ook te dansen, dan zegt iets. Dat betekent dat diegene gelooft wat die ene doet. En mensen hebben dan zoiets; als hij durft, dan ga ik ook wel dansen. En uiteindelijk gaat die hele berg dansen. Ik denk dat... Mensen die helpen jou visie te versterken is ontzettend belangrijk. Die geloven in wat er gesproken wordt. Ja, dat is wat mensen zien. Doen we echt wat mensen spreken? Mensen kijken er wel naar. Dat merk ik hier ook. Hier misschien nog wel meer dan in < *moedergemeente* >. Daar heb je echt al een hele *vibe*. Hier kijken mensen echt wel van 'is dit ook echt zo'n kerk die het allemaal doet wat ze zeggen' weetje wel. En als je dan mensen om je heen hebt die zeggen van ja, dit doen we echt. Ja, dat helpt. Een goede locatie ook belangrijk. Dat zijn ook praktische dingen maar de locatie helpt wel. Het geeft sfeer, het geeft... Als je hier even, je hebt het vast wel op onze website gezien waarschijnlijk, maar het zegt wat tegen aan mensen. Is het goed bereikbaar, dat soort dingen. We hebben Tivoli genoemd, een niet al te dure garage. Maar zijn wel dingen waar je over na denkt. Ja. Ja, ik weet niet, het zijn zoveel dingen... Ja.

Interviewer

Ja. Perfect. Dan gaan we nu afronden.

< *geïnterviewde geeft na afloop van interview aan dat er nog een element is die belangrijk is geweest voor hun kerkgroei. Ik vraag hem of ik dit mag opnemen. Hij geeft vervolgens toestemming* > Je mag het nog een keer noemen als je wil.

Geïnterviewde

Nog één keer. Dat is wel belangrijk, hebben we het net niet over gehad. Maar het kinderwerk, dat is voor ons ook echt een belangrijk ding. Wij hebben hier mensen die komen hier echt omdat ze zeggen 'mijn kind heeft het hier naar zijn zin, en die komt hier blij terug'. Wij steken ook echt heel veel tijd en energie in, om goed kinderwerk hier te hebben. Binnenkort gaan we een luchtkussen aanschaffen voor de kinderen. Voor buiten. Maar mijn vrouw doet onder andere hier het kinderwerk. En we doen dat echt, letterlijk is er tegen mij gezegd hier, dat de vader zei 'al die lichten hier, en het harde geluid, dat hoeft voor mij niet persé, maar mijn kind komt hier altijd blij terug en daarom zit ik hier'. Hij heeft zelf 2 kinderen die niet meer naar de kerk gaan en dit is het jongste kind en die komt wel. En zo horen we meer geluiden dat mensen, dat kinderen hier een goede tijd hebben, gaaf met elkaar spelen, dingen leren. Maar we hebben een vrij actief kinderprogramma, waar ze ook echt *battles* kunnen doen, en echt gave dingen. Dus kinderwerk helpt ons ook heel erg om kinderen... Want het is het meest belangrijke wat ouders hebben, zijn hun kinderen. Wie kiest de camping uit als je op vakantie gaat? Uiteindelijk de kinderen. Die bepalen zijn, die willen een glijbaan, die willen dit. En ouders kiezen eigenlijk hun camping uit op wat ze zien op de plaatjes. Of het de kinderen aanspreekt. Ik denk dat een kerk ook zo is. Ouders een goede boodschap gaaf, maar hebben mijn kinderen hier ook naar hun zin? Heel belangrijk. Dat wou ik nog even meegeven.

Interviewer

Top.

*** Einde transcriptie ***

14.6 BIJLAGE 6: TRANSCRIPTIE PASTOR 5

Opdrachtgever	ARC Nederland
Omschrijving opname	Interview
Geïnterviewde kerk	Kerk 5
Tijdsduur	78,57 minuten
Soort transcriptie	Woordelijke transcriptie De transcriptieschrijver heeft de tekst van de opname uitgetypt. Er is gestreefd naar volledigheid: de geluidsopname is meermaals beluisterd om –voor zover mogelijk- ook de moeilijk verstaanbare passages correct weer te geven. Niet-relevante tekst (zoals tussenwerpsels, gestotter, herhalingen) is echter weggelaten. De transcriptie blijft wel zo dicht mogelijk bij de woordkeuze van de sprekers.
Uitvoering	Bjorn Visser
Bijzonderheden	- Vijfde interview - Voorganger spreekt veel Engels. Engelse termen en zinnen zijn cursief gemaakt - Naam van voorganger is anoniem gemaakt met < naam voorganger > - Naam van kerk is anoniem gemaakt met < naam kerk >, ook andere locaties zijn anoniem gemaakt en functie daarin vernoemd. - Naam van plaatsnaam is anoniem gemaakt met < plaatsnaam >

*** Start transcriptie ***

Interviewer

Ik ben allereerst wel eens nieuwsgierig, want het onderzoek richt zich op succesvolle elementen die hebben gezorgd voor numerieke groei. En als ik die vraag nu aan u zou stellen, welke elementen hebben gezorgd voor groei bij < naam kerk >. Wat is dan het eerste waaraan u moet denken?

Geïnterviewde

Als ik met één woord dat mag beschrijven, dan zal het zijn; relevant zijn. Dat we op een moment kerk gaan doen op een heel relevante manier. Aantrekkelijke manier. En toen zagen wij ook dat heel veel mensen vinden dit ook leuk. Weetje wel. Ja. Dat is het begin. De switch maken tussen echt traditioneel manier van kerk doen en relevant zijn van nu, van deze tijd. Aantrekkelijk maken voor mensen van deze tijd.

Interviewer

En hoe geeft u dat vorm dan? Relevant zijn en aantrekkelijk zijn?

Geïnterviewde

Is de dienst. Onze zondagdienst is voor ons heel belangrijk. We zeggen altijd bij ons zondagdienst moet 5 sterrenstijl zijn. In de zin van als mensen binnenkomen ze moeten dit gevoel hebben van 'wauw, is dit een kerk?' Dus wij zorgen ervoor dat muziek echt goed is en de prediking dat het ook mensen aanspreekt. Praktisch onderwerp waar mensen elke dag, weetje wel, zich mee bezig houdt zeg maar. En ja, liefde gevoel zijn naar mensen toen. Geen veroordeling en dat soort dingen. En wij geloven wel in, wat wij noemen, dat '*the journey, take people along the journey*' weetje wel. Neem ze mee op reis. In hun levensreis zeg maar.

Interviewer

En als mensen dan binnenkomen. Mensen komen voor het eerst binnen in deze gemeente, hoe ervaren ze dan zo'n zondagdienst? Wat de muziek is goed...

Geïnterviewde

...De prediking is goed. Ja ik denk wat de mensen vaak zeggen is dat toen ze binnen kwamen, er was al een atmosfeer gecreëerd. Een hele warmte, liefdevolle, acceptatie, weetje wel. Dat atmosfeer is al gecreëerd van de mensen. En dat begint altijd. Snap je wat ik probeer te zeggen? Dus het begint het altijd ermee dat. En we zeggen dat de eerste 10 minuten is zo cruciaal, elke zondag. En mensen bepalen of ze terug gaan komen al

binnen de eerste 10 minuten. Vanuit de parkeerplaats tot de tijd dat de dienst begint zeg maar. Eerst 10 minuten is zo cruciaal. Dus 'we make sure' we zorgen ervoor dat de eerste 10 minuten dat we toch de mensen hen kunnen 'you know' pakken met een hele warmte, warme atmosfeer. Liefdevol en dat soort dingen. En met een goed start van de dienst. En dat soort dingen.

Interviewer

Ja. Want kunt u iets vertellen over de zondagochtenddienst? Hoe geeft u bepaalde dingen vorm? En waarom doet u dat zo? Dus mensen komen op een parkeerplek komen ze aan met hun auto of op hun fiets. En wat is als het ware de parcours waardoor een bezoeker doorleeft.

Geïnterviewde

Ja. Zoals ik net al zei, vanaf het parkeerplaats... We zetten ook mensen daar om ook mensen op te vangen. En dan lopen ze binnen en om... Als ik jou vraag goed begrijp ik denk dat de ja... Onze dienst inhoudelijk maken we gewoon ja aantrekkelijk. Maar ik weet niet precies wat je wil... Kan je nog een keer de vraag stellen? Misschien heb ik iets gemist in die vraag.

Interviewer

De vraag is hoe ziet een zondagdienst eruit? U doet een aantal dingen expliciet wel en ik denk een aantal dingen expliciet niet. Dus waarom doet u bepaalde dingen wel in een dienst en waarom doet u bepaalde dingen niet?

Geïnterviewde

Ja, heel goed. Zo is het duidelijk. We kijken altijd naar *firsttimers*. Met *firsttimers* bedoel ik mensen die niet bekeerd zijn. Mensen die komen voor de eerste keer. Of ze zijn bekeerd of niet, maakt niet uit, maar ze komen voor de eerste keer. En we doen onze dienst op een manier zodat ze niet gaan schrikken. Bijvoorbeeld tijdens de dienst hebben we bewust, we doen geen oproep voor gebed. Ja, we doen wel oproep, ik moet dat goed zeggen, we doen wel oproep voor gebed. Maar de oproep pas na de dienst gedaan en aan het eind van de dienst zelf zeggen we altijd 'als je gebed nodig hebt kom naar voren dan gaan we voor je bidden'. Dan sluiten we dienst af en mensen komen hier om koffie te drinken zeg maar, terwijl de gebed verder gaat boven. Nou we hebben bewust voor dat model gekozen want voorheen merken we dat wanneer we voor mensen tijdens de dienst baden. En dat soms mensen kunnen manifesteren en het kan soms heel heftig zijn. En mensen komen voor de eerste keer denken van 'wooh, waar ben ik terecht gekomen'. Dus om dat te voorkomen hebben we gekozen om toch dingen te blijven doen die we altijd deden, maar op een hele andere manier. Zodat we mensen niet meer laten schrikken. Dat is één. Tweede; we hebben ook gekozen voor een aantrekkelijke muziekstijl. Voorheen deden we veel met opwekkingsliederen. En de dienst is dan... Aanbiddingsdienst is dan één uur lang. Maar nu doen we 20 minuten zingen. En het is echt moderne liederen zoals Hillsong, weetje wel. En dat soort dingen. Af en toe doen we wel opwekking, maar dan is het vertaald, weetje wel. Hillsong liederen die vertaald zijn. En dan pakken we dat af en toe bij. En dat is twee.

Interviewer

En waarom voor 20 minuten dan?

Geïnterviewde

Juist. We kiezen voor 20 minuten omdat wij merken dat één uur is veel te lang. En mensen komen naar zondag voor het eerst, die helemaal God niet kennen. En ze willen niet 2 of 3 uur in de kerk zitten. Dus wij dachten 'weetje wij gaan onze diensten kort houden maar inhoudelijk gaan we geen compromis sluiten. Maar we houden het kort, maar toch *straight to the point*'. Weetje. En dus wij doen onze dienst 1 uur en 1,5 uur. Maar wij streven naar 1 uur en een kwartier. Dus maar ok, 90 minuten of 1,5 uur doen we onze dienst. 20 minuten kort kracht *praise en worship*. Korte tijd van *worship*. En dan komt het woord. Het woord is soms 35 minuten soms 40 minuten. En soms neem ik weer extra tijd als ik spreek. Ik ben de meeste die extra tijd neemt, de rest houdt iedereen zich aan zijn tijd. Maar goed, daarin moet ik ook een beetje voorbeeld zijn. En maar dan stoppen we ook echt op tijd, weetje wel. Soms 5 of 10 minuten extra nemen ofzo en dat soort dingen. En dan geven we meer tijd aan *connecten*, samen zijn, *fun* etc. etc. En we merken; het werkt voor deze tijd. Merken we en ook de aankleding. We werken met weetje wel licht. Weetje wel dat creëert ook het soort sfeer weetje. En mensen komen naar zo'n dienst en denken 'wooh, dit is echt niet een reguliere normale kerk samenkomst'. Mededeling doen we nooit van het podium. Nooit is een groot woord, af en toe als het echt nodig is om bepaalde items nader uitleg geven doen we dan vanaf het podium, maar we werken veel met multimedia. Dus

er is een film, *churchnews, that's it*. En we verwijzen mensen weer naar de website etc. etc. En we zien dat het werkt. Het werkt. Dus dat is hoe we invulling geven aan de zondagochtenddienst. En ik moet ook eerlijk bij zeggen. Wij zijn een moderne kerk. We hebben ook afgelopen jaren groei gezien. En als ik echt eerlijk ben dan hebben we echt Gods hand gezien op deze kerk. Maar het was ook niet zonder tegenslag. In de midden van de groei hebben we ook meegemaakt... Ik weet niet of ook één van de vraag straks komt, want ik heb eerlijk gezegd de vragenlijst niet bekeken. Maar we hebben ook gezien dat, in de midden van de groei hebben we ook heel veel tegenslag ook meegemaakt. Dus ik zie het niet hier. Ik weet niet wat alle andere kerken vertelt, maar eerlijk waar; ik zit hier niet te vertellen 'halleluja, prijs God, alles picobello'. Nee, er waren ook momenten dat ik zeg 'Heer, wat is dit'.

Interviewer

En wat voor momenten bedoelt u dan zoal?

Geïnterviewde

Oh, de momenten van de tegenslag.

Interviewer

Wat voor tegenslag ervoor u?

Geïnterviewde

Dat bijvoorbeeld, momenten dat mensen al die jaren, weetje wel, investeert. Op het moment zijn ze ontevreden. En dan gaan ze weg. En ze nemen ook mensen mee. Weetje, en dat doet pijn soms. En dan ga je terug zitten denken 'wat doe ik verkeerd?' Maar soms kun je ook niet echt je hand plaatsen op wat je verkeerd doet. Maar in de afgelopen maanden en jaren, als ik eerlijk ben, heb ik geleerd en ontdekt dat mensen komen en mensen gaan. Maar wij moeten als kerk wel zorgen dat wij als kerk onze cultuur dat we dat ook gezond houden. Dat we gezond houden. Dat als cultuur gezond blijft zeg maar weetje. En ik merk dat als dat gebeurt, ja kom op, mensen komen en mensen gaan. En dus in de afgelopen 1 jaar zijn we bewust bezig om een gezond cultuur te bouwen met elkaar. Afgelopen 1 jaar, bewust. Het is niet fijn, we investeren in mensen en ze blijven niet. Of ze komen en ze gaan. Of een klein percentage blijft achter. En dat doen pijn als pastor weetje wel. En nu zijn we gewoon achter gekomen van 'ok, laten we blijven bouwen aan een gezonde cultuur. Een cultuur die openstaat voor mensen. Ook open staat voor correctie, voor groei, voor verandering en dat soort dingen.

Interviewer

En wat maakt dat dat u nu heel bewust investeert in cultuur en dat voorheen niet zo bewust deed?

Geïnterviewde

Want ik wist toen beter niet. Ik wist niet beter toen. Het was mij niet opgevallen dat cultuur zo belangrijk was. Kijk mijn leven, mijn hele leven is een groeiproces en ik had verwacht dat je mij ook een vraag zou stellen over 'hoe ben je de kerk begonnen'. Weetje, maar die vraag heb ik niet gehad, of misschien komt die nog...

Interviewer

Die komt nog...

Geïnterviewde

Nogmaals, ik heb de vraag niet gelezen. Maar mijn hele leven is een proces geweest. Het is groeiproces geweest met vallen en opstaan. En ik moet over de jaren heleboel dingen zelf ontdekken, zelf leren. Met vallen en opstaan. En ik wist toen niet beter dat echt een gezonde cultuur belangrijk om je groei vastte houden. Dat wist ik niet. Maar in mijn... naarmate ik ook steeds bezig was weetje wel met de kerk en met de transitie die we gemaakt heeft. Van een traditioneel kerk van alles mag, weetje wel. 3 uur in de kerk zitten weetje wel. Vallen en rollen op de vloer. *When we made that transition* weetje wel, *It was for me like a learning process*. Een proces van leren. Leren van Hillsong kerk. Leren van de ARC kerken in de Verenigde Staten weetje wel. En nu hebben we dezelfde concept in Nederland gebracht en het is een voorrecht dat ik ook in het leadteam mag dienen. Waar ik ook heel dankbaar voor ben natuurlijk. *So it is really a switch*. Zodat sinds 1,5 jaar geleden ben ik gaan zitten met mijn team, kijken van he cultuur is belangrijk jongens. Cultuur is de *key*, is de *key*. Snapje, zo dat is mijn *journey*. *It is really*, ik zal je vertellen he, vroeger he, *let me just tell me to you*, weetje. Als je straks gaat vragen, komt nog, misschien heb ik al vragen beantwoord hoeft het straks niet meer. Vroeger sta ik op het podium, dan zeg ik 'als je het niet leuk vindt in dit huis, je mag weg gaan. Want ga naar Sint John. Want daar

kun je kaarsjes aansteken'. Met die microfoon in mijn hand. Dat is toch gek, wie doet zoiets? Een pastor? Wie doet zoiets? Ik bid 'Heer stuur mensen, laten mensen U leren kennen'. En God stuurt de mensen en dan ga ik met de microfoon zeggen tegen de mensen 'als je het niet leuk vindt hier, ga maar naar Sint Joh. De deur is open, ga maar'. Dat doe je toch niet zoiets? En het was puur uit onwetendheid. Ik wist toen niet beter. *Nobody told me how to do church*. Snapje. Niemand heeft mij dat geleerd. De kerk waar ik vandaan kwam, was puur echte traditionele gemeente. *So I just started church* zonder de knowhow, zonder de tools om te beginnen. En nu zeg ik tegen mensen van 'dank God voor ARC' weetje wel. En Hillsong die ons nu tools uitreiken hoe we kerk moesten doen. Toen ik begon 13 jaar geleden, hadden we dit niet. Of 14 jaar geleden ongeveer hadden we dit allemaal niet. *So I thank God for now*, weetje wel. Dus dat is mijn *journey a little bit. Without going in details...*

Interviewer

Precies. Wat hoe zou u zeggen... Want cultuur is belangrijk en cultuur dé key. Maar hoe zou u de cultuur omschrijven binnen < naam kerk >?

Geïnterviewde

De cultuur die we nu proberen te bouwen met elkaar is een cultuur van liefde, acceptatie, betrokkenheid en cultuur van samenhang. Samen staan we sterk. En we geven om elkaar. *I'll have your back, you know, kind of culture*. Weetje. Van ik ben er voor je, we doen samen, je staat niet alleen. En die andere persoon kijken en oké, jij staat nu op dit punt van je leven. *This is your step right now*. En jij moet hier komen, we helpen jou om daar te komen, zonder jou te veroordelen. Zonder jou te vragen om te veranderen. Want we weten dat verandering vindt plaats alleen binnen de context van liefde. Binnen de context van *relationships*. *That's what we tell people here*. Verandering vindt plaats alleen binnen het verband van relatie. Dus we bouwen relatie met elkaar, we helpen elkaar om een beter persoon te zijn die God bedoeld heeft. Zonder veroordeling. En dat is *the culture we have, we are trying to build*. And ofcourse dat dat ook in ... Hoe zeg je dat... betrokkenheid, dienstbaarheid, weetje wel. En we zijn nog niet helemaal daar, ik ga niet liegen wat dat betreft, *we are not there yet, but* we zijn begonnen om dat te bouwen. Binnen de team, binnen mijn leiders, en dat soort dingen, enzovoorts. En we zien ook dat het werkt. Het helpt, weetje wel. Ja. Naast wat we op zondag doen, zien we dat dat ook helpt weetje wel. Dat iedereen ook die visie gaat omhelzen weetje wel, de visie gaat zeggen '*this is my church*'. *That kind of culture, this is my church and I love my church*, weetje. En ik ben trots op mijn gemeente. En dat soort dingen. En niet meer slecht over je kerk praten, niet meer slecht over je broeders en zusters praten. Niet meer slecht over je voorganger praten. We zijn allemaal mens en we houden van elkaar, we helpen elkaar om verder te komen in God. *That is the culture we are trying to build now*.

Interviewer

Mooi want u zei ook al, u noemde ook al even visie. Dat dat in die zin ook belangrijk is. Maar stel u zou een keuze moeten maken tussen visie of cultuur. Welke is volgens u belangrijker?

Geïnterviewde

Je stelt een vraag waarvan ik denk dat het moeilijk is om een keuze te maken. Want jou visie moet eigenlijk jou cultuur bepalen. Ik zeg het misschien gek, maar het is echt zo. Weetje doordenk, mensen die ... Ik zeg het op een andere manier; cultuur is eigenlijk iets wat jou helpt om je visie ook te realiseren. Dus je kan jouw visie niet loskoppelen van je cultuur. Je kan niet zeggen, ik kies voor visie en cultuur dat heb ik voorheen gedaan. Ik praat over mijn situatie, onze situatie, heb ik voorheen gedaan. Voorheen had ik een keuze voor visie, maar we bouwen geen cultuur met elkaar. Het was meer dit is wat God wil, blabla, een mooie kerk, maar ja ok 'mooi < naam voorganger > mooie kerk etc, etc, blabla. Maar hoe bereik je een zo mooi en geweldig kerk die je ziet. Dus door een cultuur met elkaar te bouwen, te vormen die ook gestalte gaat geven aan de visie en de soort kerk die je ziet. Eigenlijk visie is om te zien, wat je ziet in de toekomst. *That is vision*. En... Dus cultuur is eigenlijk, als ik met mijn voorbeeld kan beschrijven. Cultuur is eigenlijk de missie, weetje wel. Ja, klinkt een beetje anders, wij weten theologisch missie is de missie die Jezus aan de gemeente overdraagt in de Bijbel weetje wel. Ga uit, predik het evangelie, maar iedereen tot he, tot mijn discipelen, enzovoort, enzovoort. Dat is de missie van de kerk, de is de grote opdracht. *The great commission*, weetje wel, van de kerk. Ik zeg altijd elke kerk moet zich bezig houden met *that mission of the church*. Maar de visie is iets anders. *That's what you see*. Weetje, wat voor kerk zie je? Als je praat over visie, *we are not talking about mission*. Mission is duidelijk. Staat zwart wit in de Bijbel waar de kerk zich mee bezig moet zijn. *Mission is what you do as a church*. *So I would rather say...* Sorry dat ik af en toe Engels, ik ben oorspronkelijk uit Engels, dus.

Interviewer

Maakt niet uit.

Geïnterviewde

Dus, ik zal gewoon zeggen van jou missie, jouw missie moet eigenlijk de cultuur zijn die je proberen ook met je cultuur missie. *That's supports*, ondersteunt je visie. *So you can't separate the two. I mean, if you ask me choose*, dan zeg ik allebei. Het is onmogelijk om allebei van elkaar te scheiden. Dus ik kan niet kiezen. Allebei is nodig om je doel te bereiken. Om te komen waar je wilt komen met jou kerk. Ik zeg eigenlijk, zonder de cultuur is de visie gewoon waardeloos. Zonder de cultuur echt te bouwen. Dan kan je niet verder.

Interviewer

Helder. Dank u wel. In die zin ben ik wel eens nieuwsgierig, en dan komt de vraag waar u net al op doelde. Met welke droom, met welke passie bent u deze kerk begonnen? Waarom heeft u deze kerk geplant?

Geïnterviewde

Dat is ook niet zo'n moeilijke vraag. Ik ben uitgestapt om gewoon roeping op mijn leven te vervullen. Het was niet, ik ben niet gestart om droom of een droom te realiseren, nee. Ik ben uitgestapt om Gods roeping op mijn leven te vervullen. God heeft duidelijk mij geroepen om dit te doen. Ik was niet opzoek naar een baan, want ik werkte toentertijd fulltime in een bedrijf. Ik had goed salaris. En met mijn salaris was ik ook al bezig een huis te gaan kopen. En toen sprak God en zegt 'leg alles neer, geen inkomen niet, ga een kerk beginnen'. *Nah, you need to hear God well. I mean*, je snapt wat ik bedoel wel? Het was echt een stap van geloof. En als ik nu terug kijk dan denk ik dank u wel dat ik dit gedaan heb. Dus, *my drive was not so much* van ok.. Nee het was *number one; calling. Number two*; ik wil mensen bereiken voor Jezus. En je had ook kunnen zeggen van waarom niet als een evangelist rond reizen weetje wel? Heb ik ook een tijdje gedaan. En ik heb voordat ik gemeentes begon was ik tijdje, weet niet meer hoeveel jaren, ben ik rond gereisd weetje wel als evangelist. En ik ging ook naar verschillende kerken als preekbeurt zeg maar, dat soort dingen. En ik ging goed, maar totdat God sprak en zei 'ga naar < plaatsnaam >, en ik kende < plaatsnaam > niet.

Interviewer

Want waar komt u vandaan?

Geïnterviewde

Uit < plaatsnaam >. Ik zat in een gemeente in < plaatsnaam > en ik was ook één van de teamleden daar, gemeente-teamleden. En maar toen zegt God 'ga naar < plaatsnaam >. Dacht ik van '< plaatsnaam > een gemeente stichten dat is... Dus ik bespreek het met mijn pastor toen. Mijn pastor zegt 'ja < naam voorganger > je bent er nog niet klaar voor. En toe zei hij 'als je toch wilt gaan, je bent vrij. Gaat u gang maar'. Maar ik heb het niet gedaan. Want ik weet hoe belangrijk het is om mijn zegen mee te krijgen van mijn eigen pastor. Dat is ook één mooi ding wat we zeggen tegen mensen die een kerk willen starten bij ARC; zorg alsjeblieft dat je thuisbasis goed en gezond is. Dat je een goed zegen meekrijgt van je pastor. Dat is heel belangrijk. We kunnen dat niet omheen draaien. Dat is heel, gigantisch belangrijk. *I tell people*, I was uit een voorbeeld walt dat betreft. Ik ben niet uit een kerkscheuring weetje wel, de kerk begonnen. Helemaal niet. Ik ben niet uit rebellie, rebels situatie omstandigheden gekomen. Nee. Mijn pastor heeft volledig zijn zegen gegeven, heeft ons ondersteund, een aantal jaren. Niet qua financiën, maar ook de geestelijke toerusten en steunen. *You know what I mean*. Weetje wel *I'll be there for you*. En dat ik daar een aantal, hij doet dat nog steeds hij 1 of 2 keer per jaar spreken. En dat werkt ook heel goed voor ons. Dus dat is precies hoe het toen is gegaan. Het is puur, puur, puur, puur uit Gods roepstem. Weetje wel. Dat is *my drive* geweest, mijn passie. *The thing that kept me going*, over de jaren, ook ten midden van omstandigheden en situaties en... *I had moments I had* 'ik doe het niet meer'. Echt waar. *I'll had those moments*. Het was zo zwaar weetje wel. Zo moeilijk. En teleurstellingen die je krijgt van mensen. Je doet je best en maar de mensen begrijpen je soms niet weetje wel. Als visionair enzovoort. *I'll had those moments that I feel like 'God I quit'*. Het is over. Maar *the thing that kept me going is that calling*. < naam voorganger > dit is niet jouw idee geweest. < naam voorganger > dit is Gods weg, dit is Gods idee geweest. Blijft dat vasthouden. Weetje, *that's what kept us going*. En eerlijk waar, over de jaren hebben we dat gezien; Gods hand op dit werk.

Interviewer

Ja, want op het moment dat u de kerk hier plantte, heeft u bijvoorbeeld contact gezocht met andere voorgangers hier, hoe reageerden zij?

Geïnterviewde

Goede vraag. Alleen één kerk, voordat we gingen planten heb ik een brief gestuurd naar alle kerken in < *plaatsnaam* >. Want ik ken < *plaatsnaam* > niet. En eerlijk waar, ik ben misschien mijn hele leven 1 of 2 keer in < *plaatsnaam* > geweest. En dat is om te winkelen. Voor de rest I don't know < *plaatsnaam* >. Toen God zei 'ga naar < *plaatsnaam* >. En ik heb ook geen onderzoek gedaan. Als ik had geweten dat < *plaatsnaam* > zo'n zwaar moeilijke grond was, was ik ook niet gekomen. Na, serieus. Als je < *plaatsnaam* > kent, < *plaatsnaam* > is echt een Katholiek bolwerk. Echt waar. Heel sterk. < *plaatsnaam* > is eigenlijk de hoofdstad van Brabant, officieel. Maar als je heel Brabant bestudeert... Ik hoef je dit niet te zeggen, dat ga je zelf onderzoeken. Je zal merken dat geestelijke < *plaatsnaam* > is één van de stad in Brabant die eigenlijk geestelijk niet goed doet qua kerken. De kerken in < *plaatsnaam* > zijn kleine, kleine, kleine, kleine kerken. Behalve Parousia hier in < *plaatsnaam* > die waarschijnlijk met 200, 250 leden. Misschien 300 leden. Misschien. En je weet hoe het gaat. Niet allemaal komt naar de kerk op zondag. En alle andere kerken hier in < *plaatsnaam* > uit evangelische kringen, pinkster/evangelische kringen? 50, 20 misschien als het *menger* is 100. Weetje wel. *So it is because* < *plaatsnaam* > is echt een katholieke bolwerk. En toen wij hier komen werden we hier ook geconfronteerd. En ik zie 'waarom Heer heb je mij hier naartoe gestuurd?' Nah, met alle nederigheid zeg ik dit he, wij zijn één van de groeiende kerken hier in < *plaatsnaam* >. Nah, groeiende, niet zo van dat we duizenden mensen hebben, nee. Parousia doet het ook heel goed. En ik denk banier, waar jou vriend ook bij zit. Ik weet niet hoe ze zitten, maar ik denk misschien stuk of 50 mensen daar. En ze hebben ook geschiedenis he, van < *onverstaanbaar* >. En dus we zijn heel dankbaar voor de reis die we gemaakt hebben.

Interviewer

Want toch even terug op de vraag, hoe reageerden de voorgangers.

Geïnterviewde

Ja, Ja. Nou dat is eigenlijk jou vraag. Sorry ik gebruik zoveel woorden om...

Interviewer

Geeft niks. Daarom vraag ik er nog naar.

Geïnterviewde

Ja heel goed. Dankjewel. Niet allemaal hebben ze positief gereageerd. Dat is eigenlijk. Het was maar 1 pastor die daar op gereageerd hebt. 1 Pastor. En dat is de Banier. De rest geen reactie. En de Banier heeft een hele positieve reactie gegeven. Zo van 'jongens kom maar, < *plaatsnaam* > is groot genoeg voor een andere kerk'. Zoiets. Ik weet niet meer hoe hij dat geschreven heeft. Maar dat zoiets. Maar de rest allemaal niet. Zelfs andere kerken heeft mij ook gezegd, ik noem het gewoon bij naam de kerk, je bent toch bezig met je onderzoek. En toen was er ook een hele ander bestuur binnen de kerk, dat was de Parousia, zeg maar echt ook gevraagd van 'waarom < *plaatsnaam* >? Wat kom je hier doen? Wat voor kerk ben je? Weetje het was meer zoiets van... En we zochten toen ook naar ruimte. En nee, dat deden ze niet. Terwijl konden ze ons makkelijk ruimte bieden. Ik weet niet of ik dit allemaal moet vertellen, maar goed. Het is niet zo relevant voor je onderzoek. Weetje, dus dat is de reactie van alleen de kerk. En die zei van 'kom maar'. En de rest niet. En tot vandaag de dag is samenwerken binnen de kerken in < *plaatsnaam* > is gewoon zo. Maar we hebben het geprobeerd om alle pastors in < *plaatsnaam* > bij elkaar te brengen, maar dat komt erop neer op de geestelijk bolwerk weetje wel die hier... Ze hebben ons als sekte op een gegeven moment genoemd.

Interviewer

Als een sekte?

Geïnterviewde

Ja als een sekte. Omdat enige tijd we hadden een hele radicale... Baden we ook voor bevrijdingen en genezingen en al die andere dingen wat we deden. Weetje, echt een pinkster kring. Echt iemand die uit Afrika komt, weetje wel. Dat soort dingen snappen ze niet, 'waarom doet die man zoiets?' Maar goed, we zijn gewoon geen sekte, we zijn gewoon Gods kinderen in Gods hand.

Interviewer

Want er zijn wel echt andere kerken in < *plaatsnaam* >. Doe u ook bewust dingen anders dan die andere kerken?

Geïnterviewde

Of we dingen bewust anders doen? Dat weet ik niet, ik weet hoe de andere kerken dingen doen, maar 1 ding weet ik wel heel zeker. In de afgelopen 3 jaar zeker 4 jaar, nah 3 jaar. *When we transition* weetje wel van echt Hillsong netwerk kerk en ook dingen gaan doen als ARC e.d. Kan ik jou wel echt zeggen ja. In de richting gaan van een moderne kerk, echt een kerk van, bash, bash, bash anderhalf uur dienst, of 1 uur kwartier dienst. Meer vorm leven met elkaar delen. Ja dat kan ik wel zeggen over onze kerk. Ik weet niet of andere kerk zo doen, maar ik vermoed dat ze het niet doen want ik heb zelfs mensen van andere kerken hier gehad, die komen bij ons kijken. En die ook soort commentaar geven van 'jullie kerken lijken ook wel een discotheek'. Dus dat geeft mij van 'ok, dit soort dingen doen jullie niet in jullie kerken'. Snapje, zonder dat ze mij dat weetje vertellen zeg maar. Dus die vraag kan ik niet concreet met ja en nee zeggen, want ik ga niet naar andere kerken, ik weet niet of ze dingen anders doen. Dat weet ik niet.

Interviewer

Maar het is wel een vermoeden?

Geïnterviewde

Ja. Zoiets.

Interviewer

En kunt u, een andere vraag, de... Binnen kerken wordt er ook, zijn er ook verschillende manieren van leiderschap en ook gemeentestructuren. Kunt iets vertellen over hoe de gemeentestructuur binnen < kerknaam > is? Is het bijvoorbeeld bij < kerknaam > meer een leidersgedreven gemeentemodel of meer een democratisch gemeentemodel?

Geïnterviewde

We geloven niet dat, we geloven niet in democratie van de kerk. Daar geloven we niet in. De kerk is geen democratie. De kerk is theocratie *gouvernement*. En een democratie is waar iedereen kan zeggen welke kant de kerk moet gaan. *An theocratic government is an gouvernement* waar God bepaalt de richting waar de kerk moet gaan. Daar geloven we wel in. En dus onze structuur is dus ook daarin zeg maar gebaseerd. Vanuit dat punt leiden we de kerk. Natuurlijk mensen mogen altijd een inbreng, suggestie, creativiteit brengen. Daar zijn we ook heel goed in. We laten altijd mensen vertellen hoe bepaalde dingen moet gaan. Zoals praktische dingen. *You don't need God to tell you* waar je een lamp moet gaan hangen of hoe je een koffietafel moet klaar maken. Of weetje wel dat soort dingen. Of hoe je voor mensen moet bidden dat soort dingen. Dan gebruik je ook je eigen creativiteit erin om de mensen ook te kunnen bereiken. Maar als het gaat om theologisch aspect of geestelijk aspect qua visie en qua richting. Wij willen God daar volledig de leiding in geven om ons te leiden. En wij hebben echt een simpel structuur. Wij hebben een structuur van overzieners en dan leadteam en dan alle andere leiders. Overzieners zijn voorgangers die geen deel uit maken van onze kerk die wel verder zijn dan ons. Die ook, die voorgangers, die ons liefhebben zeg maar. Die ons goed kennen zeg maar. Die delen onze visie en onze missie, onze DNA en dat soort dingen. Die geven een soort *oversight*, een soort advies naar ons als kerk. Als < naam voorgangersechtpaar > zeg maar. Dus dat is goed voor gezondheid dat wij ook aan hen rekenschap afleggen. Zeg ik dat goed? Rekenschap afleggen bij hen. Het is niet zo van 'ok < naam voorganger > jij doet maar wat' Nee, ik leg mijn verantwoordelijkheid af bij deze mensen. Allereerst natuurlijk aan mijn team. Maar mocht er zijn dat ik niet wil luisteren bijvoorbeeld naar mijn team. Of ik ga verkeerde kant op qua leer of andere dingen. Mijn team heeft alle recht om al die mensen, al die pastors, die overzieners te bellen die zegt 'je moet komen van die man is gek geworden' snapje en dat soort dingen. Dat grijpt het team in. En wij vinden dat een gezonde structuur en mijn leadteam zeg maar zijn mensen die samen met mij en mijn vrouw de besluit nemen over alle geestelijke aspecten van de kerk. En we bespreken alles amen net zo als je hebt een oudstenteam weetje wel. Dat is ook mijn lead. Natuurlijk maken we een keuze voor een leadteam want wij willen alles proberen op een moderne manier te doen. Maar in feite is de functieomschrijving is gewoon een oudste omschrijving zeg maar. Dat hoe is ze zijn eigenlijk.

Interviewer

Ja. En wat vindt u het voordeel van een leidersgedreven gemeentemodel zoals u dat hanteert? Of zijn er misschien ook nadelen?

Geïnterviewde

Ik denk dat dat is meer... De voordeel is dat je richt je op Gods plan voor de gemeente niet op hoe men denkt dat het moet gaan. Want ik geloof dat de gemeente is Gods project. Het is geen zaak. Het is geen zaak van de mens, waar de mens moet bepalen hoe en wat. Nee, tuurlijk God gebruikt ons. Maar God moet het *final word* hebben over Zijn gemeente. Daarom vind ik dat dat voordelig is voor de gemeente. En niet de democratische vorm zeg maar. Waar iedereen mag zeggen hoe ze denken. Want anders als iedereen zijn stem moet brengen dan kom je niet uit met elkaar. Dan, ik geef je een voorbeeld. Beneden zo meteen, ik geef je een rondleiding. Beneden waar wij verbouwen waren. Iedereen heeft een mening hoe het moet gaan. Wat er precies moet gebeuren. Dan kom je er niet uit. De ene zegt 'zo moet je het doen'. De ander zegt 'die kant moet je gaan'. De andere zegt 'nee dit is niet goed'. Je komt er niet uit. Op het moment moet je gewoon een besluit nemen met je leiders en zeggen 'ok, jongens we moeten eerst gaan bidden'. Laten we God vragen wat Hij wil. En *trust me bro*, God spreekt ook. Of door de pastor zelf of door één van de teamleden, de leadteamleden die zegt 'dit is ervaar van God dat God zegt dat we zo moest doen'. En op het moment dat we God gaan gehoorzamen, je ziet dat het gaat. Wil niet zeggen dat mensen tevreden krijgt. Want sommige mensen zullen dat besluit niet begrijpen, maar kom op. Ga je mensen behagen? Of ga je God behagen? Dat is de vraag die op dat moment beantwoordt moet worden.

Interviewer

Is dat ook een onderdeel van de cultuur? Cultuur van eer en het eren van leiders? Misschien ligt er nog wel wat, hoe zeg je dat, ligt er nog wel meer nadruk op dan in andere gemeentes?

Geïnterviewde

Dat weet ik niet of dat echt zo is. Als ik eerlijk ben. Of dat een cultuur van eer. Ik zou niet zeggen een cultuur van eer, een cultuur van eer van leiders of leiderschap zal ik niet zeggen. Ik zal meer zeggen meer eer aan God. Dat.. Klinkt misschien een beetje te geestelijk wat dit betreft, maar goed. *I have to be honest with you so be it*. Het is meer eer aan God. Want zoals ik net zei; het is Zijn project. Niet < naam voorganger > zijn project. Niet jou project. Nee het is Gods project. Dat is ons diepe uitgangspunt. En wij als leiders, het is een voorrecht. Echt waar. Ik weet niet hoe je hier over denkt, maar dit is hoe ik het zie. Het is een voorrecht dat wij gekozen zijn om bezig te zijn in Gods project. Dus ik kan niet de eer toe-eigenen naar mezelf of... Ik wil ook niet dat mensen mij dat 'oja < naam voorganger > jij doet het goed' of < naam voorganger > is nu niet meer belangrijk. Het is God. Het is een voorrecht dat wij dit voor God mogen doen. Zo zie ik het. *I don't know I answer your question*, maar sorry.

Interviewer

Ja, helemaal goed. Mooi. Dank u wel. En ik ben dan wel eens nieuwsgierig naar die overseeers. Dat zijn een aantal mensen vanuit andere kerken die niet in deze gemeente zitten. Wat voor type personen zijn dat? En wie heeft dat team van overseeërs samengesteld?

Geïnterviewde

Een hele goede vraag. Dit zijn mensen die ons lief hebben zeg maar. Maar vrouw en ik als pastors. Ze zijn ook vrienden van ons, als kerk. Van ons persoonlijk. Het zijn mensen die we heel veel respecteren. Niet vanwege hun leeftijd, maar vanwege hun werk over de jaren heen, in het werk van de Heer. *The have proven to integrity en character*. En hun werk spreekt voor zichzelf. En dit zijn mensen die grotere gemeenten hebben dan ons. Mensen die we van kunnen leren. Mensen waar we naar op kunnen kijken zeg maar. *The list can go on and on*. Dit zijn mensen die...Ze hebben hetzelfde DNA. Een soort als wij. Mensen die, als we praten waar we naar toe gaan als kerk, dat ze meteen ons kan zeggen, 'doe dit, doe dat, doe dat, zo, zo, zo hebben we ook gedaan. Dit is het resultaat gekregen hebben, gezien hebben omdat we dit gingen doen.' Weetje. Want ik geloof in deze filosofie 'wat je niet hebt kan je niet geven' Ik geloof in dat. *What you don't have, you can't give*. Weetje, dus dit zijn mensen die echt iets hebben, die we graag willen hebben. En we weten niet hoe we het moeten hebben en dat ze ons ook kan leren, kan helpen om daar te komen. Waar God wil dat we komen. En ik ben diegene die de mensen heeft uitgekozen. Niet mijn team. Nee, ik kies de mensen uit. Dit zijn mensen, *I have relationship with*. En nogmaals mensen die ons DNA hebben, mensen die gaan waar we ook... Zijn waar we ook willen komen en mensen die we heel veel respect zeg maar voor hebben, En dat soort dingen. Mensen waar we elk moment van kunnen leren. Mensen die echt een *proven* karakter hebben. Weetje wel.

Interviewer

Mooi. Dank u wel. Ik ben dan ook nog nieuwsgierig. Mensen komen binnen en u richt zich bewust op mensen die Jezus nog niet kennen. Of de kerk in die zin nog niet kennen. Hoe... Mensen komen dan binnen. Maar hoe

zorgt u ervoor mensen bij deze kerk betrokken worden. Zoals u net als zei in die gemeenschap opgenomen worden.

Geïnterviewde

Ja, dat blijft altijd een issue geweest bij ons. En toevallig had ik een meeting met mijn leidersteam. Leidersteam bedoel ik alle teamleiders en groepsleiders. Ik had een meeting met hen afgelopen woensdag. We zaten en praten van oke 'het nieuwe seizoen is begonnen'. We hebben een moment gehad dat mensen zijn de gemeente verlaten. En we hebben ook een seizoen gehad van groei. Maar ook als je kijkt naar de mensen die weg zijn gegaan, denk ik van oke 'wat is groei?' weetje wel. We zeggen 'wat moeten we doen, hoe houden we de mensen die God hier naar toe leidt, hoe houden we de mensen binnen? Het is precies jou vraag. We hadden allerlei antwoorden en het komt erop neer dat wij... Sommige mensen kun je gewoon niet binnen houden. En wij merken, echt waar, elke zondag komen er nieuwe mensen binnen. Maar sommige van de nieuwe mensen, sommige *pass-bey*. Mensen die nieuwsgierig zijn naar < naam kerk >. Van andere kerk. Mensen die zoeken naar een andere kerk. Maar ze horen misschien hoe wij dingen doen en denken 'whoo, ik ga daar op zondag ook naar toe. Kijken hoe ze dingen doen.' Of een pastor stuurt om te kijken wat ze doen daar. We weten niet. Want het was verschillende reacties erover, verschillende meningen zo van we weten waar de mensen op zondag voor komen. En toen zei een van mijn teamleden zo van 'mensen die God toch stuurt om deel van ons kerk te zijn ze zullen blijven. Want we doen dingen niet verkeerd, naar onze mening. We doen ons best om mensen hier te houden. We doen ons best. Dus concreet antwoord te geven op jou vraag. We hebben ook afgesproken dat het systeem die we nu hebben. We noemen het *next stept*. Dat we die systeem ook goed ook dat gaan hanteren, vasthouden en blijven doen. Want dat is een systeem die hebben we ook overgenomen van Church of the Highlands in de Verenigde Staten. En van Chris Hodges. En ze noemen het bij hen *Grow Track*. En meeste ARC kerken hebben het systeem ook overgenomen en ze geven er allerlei namen aan. Bij ons noemen we dat *Next Step*. Jou volgende stap. Jouw volgende stap in het Nederlands. Omdat ons kerk is ook echt Nederlands gesproken. We hebben meer Nederlandse mensen in onze kerk. We hebben ook weetje wel besloten om ook Nederlandse naam te geven. We noemen volgende stap of jouw volgende stap. Maar het is gewoon een systeem. Ontwikkeld uit de 4 *cups*. Ik weet niet of je dat ook van 4 bekertjes. Die we ook hier gebruiken. Gewoon ze komen binnen en dan noemen we *know God*. Ze leren God kennen. Dat is de eerste stap. En de tweede stap is *find freedom*. *Find* vrijheid. En de derde stap is ontdek je doel. En de derde stap is dat ze ook het doel gaan vervullen zeg maar. *Dreamteam*, dan worden ze deel van het dreamteam. Nah die 4 stappen. Als mensen binnen komen instrueren we die 4 stappen aan hen. En dan nemen we hen door die 4 stappen en... Op het moment dat ze die 4 stappen doorgelopen hebben dan worden ze ook echt een deel van het team. Of een deel van een groep en van dat moment zeggen we tegen de mensen 'jullie horen bij ons'. En jullie zijn ook deel van < naam kerk >. Dus dat wat we doen.

Interviewer

En op wat voor manier worden mensen dan uiteindelijk ingezet?

Geïnterviewde

Op welk moment?

Interviewer

Op welke manier wordt, ik noem een voorbeeld, wordt er bijvoorbeeld een gaventest ingevuld of wordt naar ze...

Geïnterviewde

Ja ja. Ze doen een gaventest. En dat is op een *derde track*. De *derde track* gaan ze hun gaven ontdekken, hun talent ontdekken. Dan komen ze wel achter, wat ze eigenlijk leuk vinden om te doen. En op dat moment kunnen we tegen hen zeggen in een nagesprek met ze van 'ok je mag misschien dienen in dit team, of dat team, of dat team. Maar we laten hen toch uiteindelijk zelf kiezen waar ze passie voor hebben. Los van de gaventest, laten we hen toch kiezen en vaak komen ook goed uit met de gaventest. Van he 'ik passie om een event te organiseren.' Of ik heb passie met kinderen weetje wel. En laten we toch hen kiezen wat ze graag willen doen.

Interviewer

Ja. En moeten mensen dan om bijvoorbeeld een bepaalde taak moeten gedoopt zijn? Of moeten ze lid zijn, of?

Geïnterviewde

Bij ons hebben we geen lidmaatschap. In tegenstelling in reguliere traditionele kerken. We hebben geen lidmaatschap bij ons. We hebben ook bewust voor gekozen. Wat over de jaren hebben we gezien dat het niet werkt bij ons. Ik zeg niet dat het niet werkt in kerken. Begrijp me alsjeblieft niet verkeerd. Maar bij ons werkt dat niet. Voorheen hadden we zo'n lijst van 'wil je lid worden?' wil je dit blablabla. Dat moet je tekenen, weetje wel. En merken dat mensen gewoon niet willen tekenen. Zeker Nederlanders, ze willen echt niet tekenen. En we weten niet waar het vandaan komt, misschien ja omdat ik Afrikaans ben ofzo dat ze denken 'ja, ik ga niet tekenen voor zo'n...' 'ik ken de man niet' Ik weet het niet. Of ze hebben andere redenen waarom ze niet willen tekenen. Dat weten we niet. Maar ze willen niet tekenen. Toen dachten we van 'weetje, het werkt niet bij ons'. Tot vandaag weten we niet waarom niet, vraag mij niet waarom niet, want ik weet het niet. Maar het werkt gewoon niet. Dus we hebben dat weggeschrapd en zeggen 'weetje we gaan mensen gewoon... we noemen iedereen een familie'. Op het moment dit is je thuis, op dat moment zeggen we 'je hoort erbij, dit is jou familie, je bent lid van de kerk, doe mee'. En wat we vragen is je adresgegeven en we vragen dat alleen puur voor ons database sowieso en ook te weten dat je ook deel bent voor ons, deel voor ons kerk zeg maar. Juist, op zo'n manier kunnen we ook precies zien wie zijn, wie maakt deel uit... Op zo'n moment kunnen we ook de database... houden.

Interviewer

Helder, maar ik wel nog even nieuwsgierig, als we even terug gaan naar de vraag. Mensen worden ingezet. Ze doorlopen Next Steps, de 4 stappen, worden ze ingezet in de gemeente, ook als je nieuw bent. En dan heb je de 4 stappen heb je doorlopen. Maar wordt er dan nog een onderscheidt gemaakt in... Kan iedereen alle taken doen of zijn er soms bepaalde voorwaarden omdat ze bijvoorbeeld eerst getraind moeten worden of eerst gedoopt moeten zijn om bepaalde taken te voldoen?

Geïnterviewde

Ja. Ja. Iedereen kan niet alle taken doen. Nee. Wij... Ik ga nu gewoon een open en eerlijk antwoord geven ja?

Interviewer

Heel graag.

Geïnterviewde

Bij ons zoals we bij ons kerk doen. Ik weet een aantal kerken die anders doen. Waar ook niet helemaal achter sta als pastor. Maar elke kerk mag zelf weten wat ze doen weetje wel. Iemand die niet gedoopt is bijvoorbeeld, mag niet in leiderschap dienen bij ons in de kerk. Je zegt 'ja maar waarom niet?' Duidelijk. We zeggen wij vinden dat doop is heel belangrijk onderdeel van jouw bekering. Van jou christen zijn. Natuurlijk jou bekering is geloof in Christus, dat weet ik wel. *I know the theology*, geestelijke aspect *I know that*. But, ik geloof dat dat door te dopen geef je ook aan dat je de keuze hebt gemaakt om de rest van jouw leven Jezus te volgen. Ik vergelijk de doop met; eh, ik heb een mooi meisje gezien en ik wil met het meisje gaan trouwen. Ja toch. Of ik wil de rest van mijn leven met het meisje doorbrengen. En bezegel je dat besluit? Is tegen alle familieleden, vrienden en kennissen 'he ik heb voor dit meisje gekozen en dus ik ga trouwen, en ik vraag een zegen en ik nodig jullie allemaal uit om dat met mij te vieren.' Dan is de trouwdag/feest. *So how I compare it. When you become a christian*. Als je een kind van God bent, je bezegelt jou besluit, die gebeurt is in de geest door geloof in Christus. Met een openbaar fysiek weetje wel, identificeren met Jezus. *You know* in de doop. Zo zie ik het in ieder geval.

Interviewer

Waar maakt u dan onderscheid? U zegt dan in leiderschapspositie maar leiderschapspositie is natuurlijk heel breed. Bedoelt u daarmee met meer geestelijke taakvervulling of praktisch? Als iemand die niet gedoopt is mag die bijvoorbeeld dan niet als worshipleader zijn? Of mag hij wel parkeerwachter zijn?

Geïnterviewde

Ja. Parkeerwachter is geen leiderschap. Je dient in een team. Binnen een team. Iedereen die dient binnen een team is geen leider. Want bij ons, we hebben heel duidelijk structuur. Er is één leider voor elke team. Of twee leiders. En één assistent of echtpaar.

Interviewer

Een soort bedieningsleider?

Geïnterviewde

Juist. Je kan dan dat, als je niet gedoopt bent, kan je dat niet taak of die visie niet vervullen. Want je bent een voorbeeld voor alle andere mensen. Iemand die helpt in wat welkomsteam, zoals parkeerteam, receptieteam. Nee, je mag dat. Maar dan maken we onderscheidt tussen geestelijk en praktisch.

Interviewer

Praktische taken?

Geïnterviewde

Juist. Kijk *a worshipteam*.. Hoewel je bent geen leider, maar je speelt binnen het team. Of je zingt in de achtergrond weet je wel. Jij bent geestelijk bezig in de gemeente dus je mag daar ook niet dienen. Want je bent een voorbeeld. Iedereen ziet je. Je reflecteert iets aan de gemeente toe. Snap je? Dat is echt... We maken echt duidelijk onderscheidt tussen geestelijk en leiderschap en deelnemen aan een praktische team zoals koffiezetten en schoonmaakteam en dat soort dingen. *That is a big difference*. We maken heel duidelijk onderscheidt tussen...

Interviewer

Helder. Ik ben dan wel eens nieuwsgierig want u zijn ook al aan het begin van we proberen een moderne kerk te zijn die meegaat in de cultuur. We proberen niet alleen voor de zondag te spreken, maar we proberen ook voor de maandag te spreken. Dat ze er iets mee kunnen met de boodschap. Dus u gaat erg mee met de cultuur en de maatschappij. Maar in hoeverre geeft u soms ook tegengeluiden in de huidige cultuur? Denkend bijvoorbeeld aan ethische standpunten over bijvoorbeeld samenwonen, homoseksualiteit, noem het maar op.

Geïnterviewde

Samenwonen keuren wij volledig af, maar.

Interviewer

Voor het huwelijk neem ik aan?

Geïnterviewde

Ja, ja, ja. Samenwonen voor het huwelijk. Seks voor het huwelijk keuren wij volledig af. Homoseksueel met keuren wij ook af. Maar we veroordelen mensen niet. We nemen mee in een *journey*. Als ik nu ga tellen in onze kerk. Ik kan makkelijk 12 echtparen tellen in onze kerk, *< naam kerk >* die we geholpen hebben om een transitie te maken van samenwonen tot zegen vragen op hun relatie. Ik zeg altijd tegen hen 'wat heb je nou te verliezen? Jullie leven net zoals man en vrouw al. Het enige wat je moet doen is de zegen van God vragen op je relatie. Waarom doe je dat niet? Of je gaat naar het gemeentehuis en je gaat gewoon... Zegen vragen van de ambtenaar. De Bijbel zegt we moeten gehoorzaam zijn aan het land waar we wonen, waar we leven. Waarom doe je dat niet? Ga er over nadenken ga er voor bidden praat met elkaar erover. Jullie hebben een keuze gemaakt om Jezus te volgen? Ja, ja, ja. Waarom gehoorzaam je Hem niet volledig?' *And then we give them grace*. Heel veel genade. Heel veel liefde. Maar ze mag wel dienen binnen teams maar geen leiderschapspositie. Want ze zijn geen voorbeeld. En het soort team dat ze gaan dienen is gewoon praktisch. Zoals een schoonmaak, zoals koffie geven aan iedereen, weet je. Koffie klaar zetten voor iedereen. Maar geen worshipteam bijvoorbeeld, zeker niet studie gaan geven aan anderen. Want je bent geen voorbeeld. Weet je. Dus dat is hoe we dat zien. Ik weet niet of ik antwoord heb gegeven op jou vraag, maar dat is hoe wij zien. Tenminste wat we doen.

Interviewer

Helder. Voor mij is er nog een laatste vraag en dat is; op welk opzicht bevorderen de middelen denkend aan bijvoorbeeld het mooi pand waar we nu zitten, personeel, financiën, licht, geluid, misschien de stoelen die er zijn, in hoeverre bevordert dat de groei?

Geïnterviewde

Het is een goede vraag. Ik wil toch een goed antwoord op geven want... En ik wil mijn antwoord ook splitsen in 2 aspecten. Je hebt het geestelijk aspect en je hebt de andere dingen wat je net noemde; gebouw, stoelen licht, social media. Dat is een ander aspect. Ik denk persoonlijk dat die aspect helpt wel mee om de groei te bevorderen, maar dat is niet de meest belangrijke. Ik denk dat het meest belangrijke is de geestelijke aspect. *Let me try to think very well before I give the answer*. Allebei is belangrijk. Allebei. Ik merk ook toen wij hier de

gebouw kwamen 15 jaar geleden, onze kerk is gegroeid. Was gegroeid. En ik merk ook toen we drie jaar geleden transitie maakte om volledig voor Hillsong te gaan zoals ik Hillsong ken. En we komen in aanraking met ARC weet je wel, Verenigde Staten. En we begonnen ook in *that direction* te denken, merken ook van 'he er wordt een hele andere atmosfeer gecreëerd, en het trekt mensen'. Maar als geestelijk persoon zeg ik die dingen zijn goed, maar die dingen zijn middelen, maar de *real thing is the spiritual fact*. *That* wat is eigenlijk wat mensen veranderen. Anders ben je sociaal club bezig in de kerk. *And I don't...* Dat zit niet bij mij. En dat is *one of the things that* ik zie vaak als een... Dat wil ik ook meegeven dat staat niet in jou vraag ofzo, wil ik ook meegeven dat kerkgroei moeten we niet, we moeten voorzichtig zijn om God buiten te plaatsen binnen onze kerken in de naam kerkgroei. In de naam van 'ik wil modern zijn, ik wil iedereen bereiken want dat is de valkuil, *if I say that correctly the trap...* Dat is de probleem van wat ik zie, de uitdaging. Wat ik zie in de meeste zieke *sensitive kind of churches* die in de naam van 'dingen moeten modern zijn'. Ik zie gebeuren in deze tijd. Nou ik veroordeel nu zoals ik net verteld heb, wij zijn geen kerk die mensen veroordelen. Wij nemen mensen mee op een reis. *But I really need to see that there is, if we are not careful brother*, Er is een soort compromis die gesloten worden in de naam van modern, aantrekkelijk zijn. Mensen meenemen in een *journey*. *So I really want to say this that we have to be careful in this time were we live in*. En als pastor, *I am very careful about that*. Echt waar. Ik weet niet of dit helpt in jouw onderzoek want ik zie dat vandaag... Ik geef een voorbeeld; er zijn kerken waar ik veroordeel niet nogmaals, ik weet je hebt met verschillende pastors gesproken. Er zijn kerken bijvoorbeeld ze laten mensen die nog niet bekeerd zijn dienen in bijvoorbeeld het worshipteam en dan zeggen ze 'oh yes, we taken *people in a journey*'. *Ok I understand that*. Maar dat is niet een plek voor zo'n iemand. Dat is mijn mening. *I'll hope you understand what I am saying*. Dat is < naam kerk > mening. Dat is niet een plek voor zo'n iemand. En of 'ohja, we willen mensen trekken' en dan gaan ze weer wereldse muziek spelen in de kerk. *Excuse me*, dat is mij te ver gaan. Dat is mijn mening nogmaals. Dit is wat ik zeg, en dat is wat ik hier ook zeg tegen mensen. We moeten niet te veel focussen op aantrekkelijk kerk maken, nee. We moeten juist focussen dat we God aantrekkelijk voor de mensen maken. Dat is een groot verschil. Ik herhaal; we maken God aantrekkelijk voor de mensen en aantrekkelijk God, die trekt mensen. Naar zichzelf. Dat is een groot verschil. *That is what we do and we tell our church*; 'maak God, we maken God aantrekkelijk voor de wereld, voor de mensen. Hoe je dat? Door de mensen te laten zien hoe liefdevol God is, hoe genadevol God is en door de aantrekkelijkheid worden ze getrokken naar God toe. Nou licht, muziek, gebouw, stoelen, andere dingen die je daarom hebt gecreëerd is puur omdat de Bijbel zegt het 'mensen zien wat voor ogen is'. Als ze hier binnen komen 'wauw, je ziet het. Een geweldige ruimte'. En eerlijk waar dat is wat de mensen eerst zeggen 'wauw, wat hebben jullie het mooi gemaakt. Dit is echt leuk weet je wel'. Het is goed. Maar dat is niet het eind dingen. Maak goed aantrekkelijk en niet... *You know what I mean*, niet de kerk werelds maken want *If we are not carefull that is what is happening now this*. Heel veel in de naam van modern zijn aantrekkelijke zijn, soms kun je niet echt de lijn trekken tussen de werelds wat ze doen in de kerken. *You know what I mean*. Snap je mij een beetje? *So we are very careful about that*. We zijn... Ja.

Interviewer

Prachtig. Dank u wel. Zijn er nog dingen die u heeft het net al een klein beetje genoemd, maar... Zijn er nog dingen die waarvan u denk, dit is belangrijk als het gaat om kerkgroei bij recente kerkplantingen die wel belangrijk zijn, maar die nog niet besproken zijn?

Geïnterviewde

Ik denk het niet. Ik denk dat ik heel veel heb verteld. Zelfs de vragen die je stelde... Soms ga ik daar uitgebreid antwoord op geven. Maar je weet ik ben een pastor. Pastors praten graag. Maar nee, ik denk dat we alles een beetje hebben gehad. Als ik met één woord dit mag zeggen. Mensen die een kerk willen starten, als ik hen een advies mag geven of ik zou zeggen van zorg dat je geroepen bent door God om kerk te doen, te starten. En dat is 1. En niet zomaar doen, omdat je denkt ik kan preken of ik heb mensen om mij heen die mijn willen helpen of ik werd daar in gedwongen. Nee puur zorg dat je door God geroepen bent. Nummer 2; als je weet God heeft je geroepen, nummer 2 komt tot rust. En de rust is niet zo van dat je geen werk gaat doen. Of dat je niet gaat ondernemen. Nee, maar rust is, spreekt van je vertrouwen die je hebt op God. Kom tot rust. En weet God is erbij en Hij heeft je geroepen. En Hij gaat het doen. En van daaruit ga je ook echt zien de hand van God. Dus churchplanting is niet zomaar iets wat iemand moet doen. Het moet echt door God geboren worden. Vanuit God geboren worden. En dan komt tot rust en Hij doet de rest. *That is how I end this* gesprek. Zo zie ik het.

Interviewer

Dank u wel.

*** Einde transcriptie ***

14.7 BIJLAGE 7: TRANSCRIPTIE PASTOR 6

Opdrachtgever	ARC Nederland
Omschrijving opname	Interview
Geïnterviewde kerk	Kerk 6
Tijdsduur	71,33 minuten
Soort transcriptie	Woordelijke transcriptie De transcriptieschrijver heeft de tekst van de opname uitgetypt. Er is gestreefd naar volledigheid: de geluidsopname is meermaals beluisterd om –voor zover mogelijk- ook de moeilijk verstaanbare passages correct weer te geven. Niet-relevante tekst (zoals tussenwerpsels, gestotter, herhalingen) is echter weggelaten. De transcriptie blijft wel zo dicht mogelijk bij de woordkeuze van de sprekers.
Uitvoering	Bjorn Visser
Bijzonderheden	- Zesde interview - Engelse termen en zinnen zijn cursief gemaakt - Naam van voorganger is anoniem gemaakt met < naam voorganger > - Naam van kerk is anoniem gemaakt met < naam kerk >, ook andere locaties zijn anoniem gemaakt en functie daarin vernoemd. - Naam van plaatsnaam is anoniem gemaakt met < plaatsnaam >

*** Start transcriptie ***

Interviewer

Ik ben allereerst wel eens nieuwsgierig, want het onderzoek wat ik doe voor ARC is een onderzoek naar succesvolle elementen, in dat netwerk van ARC. En dan gaat het over groeiende gemeenten. Nou, nu is < naam kerk > een groeiende gemeente met andere dochtergemeenten en campussen. En als ik die vraag nou eens *out of the blue* aan u zou stellen. Welke elementen hebben gezorgd voor groei? Wat is dan eerste waaraan u moet denken?

Geïnterviewde

Ja. Wij proberen echt een relevante kerk te zijn. Dus zowel aan de buitenkant zeg maar, de manier waarop je de zondag doet, de muziek, de ervaring. We noemen dat de Sunday experience. Dus je wil dat mensen komen. Veel mensen hebben een verkeerd beeld van kerk, misschien wel terecht. Of in ieder geval vooroordelen en kerk is saai. En wat moet ik daar nou? Als je een kerk kan bouwen, een dienst die verrassend is voor mensen, fris, nieuw, heel anders dan verwacht. Dat horen we vaak hier. 'Ja, dit is niet echt een kerkdienst, het is meer'. Ik zeg 'wat is het dan'. 'Ja, weet ik niet, een soort theater ofzo.' 'Nee het is echt een kerkdienst, want we zingen en we hebben een collecte'. Ik noem het dan een offer maar... 'en we doen de preek, dus het is allemaal...' Dus de stijl probeer je relevant te zijn. Maar relevant zijn betekent ook, dat noem ik vaak de etalage, de buitenkant, dat wat mensen zien. Maar als ze een paar keer zijn geweest dan is relevant zijn dat je echt iets betekent voor mensen, waar ze zijn in hun leven. Die lampen zeg ik altijd, na een 3 of 4 keer, de muziek die kennen ze wel een beetje. Echt relevant zijn, helpen wij mensen echt, voelen ze dat ook? Om in hun dagelijks leven God beter te leren kennen? En ook antwoorden te krijgen op hun *day-to-day* vragen? En dat is een grote uitdaging.

Interviewer

En hoe ziet die buitenkant eruit dan? En hoe ziet de binnenkant eruit?

Geïnterviewde

Na, de buitenkant is denk ik hoe je je profileert, zichtbaar wordt in de multimedia, het gebouw ook. Dat helpt wel, mooie maken, leuk aantrekkelijk, welkomteam, alles wat mensen zien. En ook de dienst, hoe je de dienst doet. De filmpjes, we gebruiken veel multimedia in de dienst op zondag. De worship een goede kwaliteit, goede band, ja, dat. Al het zichtbare. Dat noem ik een beetje de buitenkant, de etalage. Maar als mensen eenmaal binnenkomen, in je shop in je winkel. Dat moet je ook iets te bieden hebben. Wat heb je dan te bieden als kerk? En dat is... De vraag zal altijd blijven. Want je leeft in een wereld met mensen, met noden,

behoefte. En kunnen wij mensen helpen om daar in te voorzien? En dat zien we natuurlijk vanuit onze relatie met God.

Interviewer

Hoe proberen jullie daar in te voorzien dan?

Geïnterviewde

Als je bijvoorbeeld, ik noem maar wat als singel *mom* binnenkomt, wat betekent de kerk voor haar? Wat is relevant voor haar? Al ze eenmaal een paar keer is geweest? Wat relevant voor haar is, is contact met andere singel *mom*s en meetings waar je elkaar helpt en bemoedigt. En kijken wat we kunnen betekenen voor ze. Maar dat is maar één voorbeeld. Wat doe je voor mensen die bezig zijn met hun carrière, of in de zakenwereld of in de management-wereld. Die hebben hele andere behoeftes dan... Weet je dat verschillende mensen met verschillende behoeftes. Dat is een grote uitdaging, dan proberen we daar wel antwoord op te geven. En ik geloof ook weet je, dat is natuurlijk je kan niet zeggen dit is het ene ding wat... Ik geloof de kwaliteit van je relaties je vriendschappen, het persoonlijke aspect is echt heel belangrijk. Ze zeggen natuurlijk vaak mensen komen 2, 3 keer. Maar wat zal bepalen of ze terugkomen is toch echt de contacten. De vriendschappelijke contacten die ze krijgen. De connecties met mensen. We hebben de connectiegroepen, noemen we niks voor niks het kloppend hart van de kerk. Dus als mensen hier komen en beginnen echt vrienden te krijgen. Echt leuk vriendschappelijk contacten waar ze wat aan hebben, dat helpt om ze thuis te laten komen zeg maar. OM het thuis gevoel te krijgen. En ja, dat probeer je... Goed veel kerk doen dat natuurlijk met connectiegroepen of andere soorten. Dus ik denk, ja, zo een beetje. Aantrekkelijk en vervolgens ja, relevant waar mensen ervaren dat ze kunnen groeien in een sfeer van vriendschappelijkheid, dat ze groeien in hun relatie met God. Natuurlijk, daar doen we het allemaal voor. Ik zeg altijd, vaak 'we zijn voor mensen om Jezus te vinden. En dan zijn we er vervolgens voor om mensen te helpen te groeien in Hem. Een relatie met Hem en de beloftes die Hij heeft op hun leven om die te ontdekken. En daarin Gods plannen om daarin te gaan wandelen. En de antwoorden die Hij wil geven. De hulp die Hij wil geven om dat te ontdekken.' Dus ja, een klein beetje... Is dat antwoord op je vraag?

Interviewer

Mooi. Ja, dank u wel. Want als, noem bijvoorbeeld een singel *mom* op zondag hier binnenkomt. En die komt hier voor het eerst. Wat kan die persoon hier verwachten? Hoe ziet zo'n samenkomst eruit? En wat maakt, dat zijn meerder vragen... Wat maakt dat voor bepaalde dingen wel is gekozen en voor bepaalde dingen niet is gekozen?

Geïnterviewde

Nou, wij proberen zeg maar, te kijken, *the sundayexperience* noemen we dat, dan om zou jij je vrienden willen meenemen naar, hiernaar toe? Zou jij je vrienden meenemen? Of niet, of aarzel je daarover? En waarom wel of niet? Want, in de westerse kerk, het overgrote deel van de groei van de kerk is toch altijd vrienden die vrienden meenemen. Dat is het overgrote deel van de groei. Dus als we willen dat de kerk groeit, moeten we dat goed kunnen kijken, werkt dat? Dus ik geloof weet je wel, de gastvrijheid en de warmte, het welkom thuis gevoel. Maar dat zegt die mensen niks, welkom thuis. Leuk. Maar die ervaring zou heel, daar proberen we heel bewust aan te bouwen. Dus vanaf het moment, we zitten hier vlakbij bij de tram en bushalte. Proberen we altijd daar een paar mensen van het welkomteam daar te staan. Bij de deur, weet je dat je heel erg welkom wordt geheten. Op een leuke manier. Niet op een overdreven, leuke manier. Dat je eigenlijk al een paar mensen even kort hebt gesproken, of in ieder geval een glimlach of een ding. Nog voordat je de kerk binnen loopt. En als je dan de kerk binnen loopt de sfeer, wij noemen dat de *look and feel*, dat dat... Hoe is dat? Welke muziek draaien we? Welke... de verlichting. De mensen die daar dan zijn. Voel je je welkom? Hebben mensen oog voor je? Zien ze dat je nieuw bent? En weten ze dan wat ze moeten doen? Niet overdreven, maar wel een plekje of een dingetje, praatje maken. Net als in een winkel. Als je er te veel bovenop zit, 'kan ik helpen meneer' zeg ik 'laat me met rust' dat gevoel. Maar als je in een winkel loopt en niemand zegt wat tegen je dat is ook weer niet... Dus je wil weet je wel zo net even wat gepast is. Ja, dan de dienst. We beginnen met een *prerole*. Dat doen heel veel kerken tegenwoordig, de lampen gaan langzaam wat zachter, op het podium gaat er van alles wat gebeuren. Ja er is gewoon gepassioneerde worship. En er zijn filmpjes, *churchnews* en... De dienst duurt 1 uur en 20 minuten. We proberen gewoon dat het mooi loopt, dat het in elkaar overloopt. Dat er goed over na gedacht is. Dat jij voelt 'hier is echt aan gewerkt'. Hier zijn mensen die dit met veel liefde allemaal doen. Het team op het podium, diegene die de mededelingen doen, de sprekers, dat je proeft van 'ja, hier is over nagedacht, dit zit wel goed in elkaar'. En natuurlijk gewoon een relevante boodschap op zondag, maar wel heel

duidelijk gewoon vanuit het Woord van God. Dus het is geen water bij de wijn. Het is gewoon een goede boodschap met content, met inhoud. Maar wel waar je maandagochtend ook wat mee kan. In je dagelijks leven. Ja, en dan is de dienst voorbij. 1 Uur en 20 minuten ongeveer. Dan, ik zeg altijd 'dan begint het echte werk voor ons'. Want dan is de uitdaging van de kwaliteit van het *connecten*. Wat gebeurt er dan. Zijn de mensen die naar je toe komt? Praatje maken. We hebben een welkomlounge. Eventueel kun je daar heen. Met een goede cappuccino, met wat informatie en een magazine. Dus dat is gewoon, daar is veel over nagedacht. Over dat hele welkom gebeuren, na de dienst. Er zijn wat connecters in de zaal. Er zijn wat mensen die, als het goed is, weten wat ze doen. Om op een leuke manier gewoon gastvrijheid... En als je wil, sommige mensen kijken eerst een paar keer. Maar dan kun je naar de welkomlounge, dat zeggen we ook elke keer in het filmpje op zondag. Als je nieuw bent, of 2^e of 3^e keer en je wilt ons beter leren kennen, er staan altijd een paar mensen van het team die het leuk vinden om een praatje met je te maken. Kom even langs voor een goede cappuccino. En daar proberen we dan wat meer de contacten te bouwen. Dus als mensen er open voor zijn om 'vindt je het leuk om contact te houden, misschien sta je op facebook of sms nummer of iets. Om mensen helpen, kijk de één is echt aan het kijken en de andere is gewoon 'ja, ik vind het gewoon wel leuk, ik wil wel wat mensen leren kennen. Ik wil wel eens naar een connectgroep te gaan. Ik wil wel eens...' Dan kunnen we ze natuurlijk helpen om de weg te gaan vinden in de kerk. En kijk, ik zeg niet dat we het altijd goed doen, maar waar heeft de singel mom in jouw voorbeeld behoefte aan? Na de diens? Aan een andere singel mom. Die vertelt wat de kerk betekent voor haar. Wat die hebben het niet altijd makkelijk. Die hebben het druk, ze hebben kinderen en staan er alleen voor ze. Ze hebben een baan waarschijnlijk. Ze komen financieel misschien niet altijd makkelijk rond. Dus als iemand een singel mom begrijpt is het wel een andere singel mom. Die zegt, die weet. Je hoeft het niet te zeggen tegen elkaar. Je weet het gewoon van elkaar; ik snap je. En deze kerk helpt mij om vriendschappen te bouwen en om ze een plek te geven. Mijn kind gaat hier graag naar toe. Enzovoort. Dus dat een beetje.

Interviewer

Doen jullie dan ook dingen bewust niet tijdens een ochtenddienst?

Geïnterviewde

Ja, dat is een goede vraag.

Interviewer

Ik hoorde net al 1 uur en 20 minuten.

Geïnterviewde

Ja, we gaan bewust niet te lang uitlopen. Als je dat bedoelt. We gaan bewust niet te theologisch in de preek. We hebben ook Bijbelstudies. We hebben ook iemand die heft HBO theologie en die doet Bijbelstudies. Als je dat wil, ga je daar heen. Helemaal geweldig. Personages uit de Bijbel. Jezus in het OT. Van alles prachtig. Dus dat kan. Maar dat doen we niet te diep allemaal op zondag. Want die vriend die jij meeneemt, die volgt dat allemaal niet meer. Die denkt 'het zal wel'. We doen niet gewichtig. We willen heel informeel zijn. Dus we niet, ja, we denken vooral over wat we wel doen, maar... Wat we niet willen is onnodige drempels. En we zijn regelmatig met elkaar als keyteam praten we over 'he wat zijn drempels?'. Voor mensen om niet te komen, of het niet meer leuk te vinden of wat dan ook. Wat zijn, wat we niet willen is een subcultuur. Dat is wat we niet willen. Als ik erover nadenk, subcultuur van kerk. Waar jij als nieuweling of nieuw persoon, bezoeker het gevoel hebt 'ja leuk voor hun, maar ik hoor hier eigenlijk niet echt bij. Ik zie wel dat zij het naar hun zin hebben'. Dat is wat we niet willen. Een subcultuur. Iedereen proberen in te kluizen. Iedereen hoort erbij. Iedereen is... We willen geen zware religie. Sowieso eigenlijk geen religie, maar geen intense religie. We willen niet. We willen dat mensen Jezus gaan zien door alles heen zoals Hij daadwerkelijk is. Hij houdt van mensen. Hij heeft er alles aan gedaan om mensen te bereiken en dan... Als iemand wel alle vooroordelen wegnamen dat was het wel Jezus zelf wel. Want hoe Hij was en wat Hij zei en dat alles. Was anders dan dat we verwachten dus. Hebben we als kerk nog wel wat uitdaging, maar. Ja, zo een beetje.

Interviewer

Mooi. En u zei net als van dat de vraag aan gemeentebezoekers/leden wordt gesteld 'ben je bereidt om je vrienden mee te nemen' 'durf jij je vrienden mee te nemen naar deze dienst toe?' Is dat ook de vorm van evangelisatie die eigenlijk gebruikt wordt of..?

Geïnterviewde

Ja, het grootste deel. Dus je bedoelt, hoe doe jullie dat evangeliseren?

Interviewer

Ja.

Geïnterviewde

We hebben ook wel andere dingen, maar dit is het grootste deel. Dus we leggen grote accenten op bepaalde momenten bijvoorbeeld kerst, Pasen. < *vrouw voorganger* > heeft de girls, twee avonden, donderdag en vrijdag. Twee zelfde programma's. Dat zit de kerk helemaal vol met vrouwen. Dat is heel laagdrempelig met toneel en dans en echt heel leuk. Geen worship. Het worshipteam speelt één nummer, maar dan ziet iedereen te luisteren. Dus heel laagdrempelig. Soms hebben we één derde van de zaal is niet christen. Dus heel veel meiden nemen hun vriendinnen daarmee toe. Dus dat doen we doen. Ja we hebben natuurlijk de *agegroups*, de leeftijdsgroepen hebben ook leuke dingen. Barbecueën, bootjes huren, weet ik veel. Daar nemen ze ook graag vrienden mee naar toe. Dus dat zien we ook wel een beetje als evangelisatie als je het woord wilt gebruiken. Ja, en we zijn ook op TV west. Dus we zenden elke week uit. En dat is natuurlijk ook wel een goede manier om mensen te bereiken die je anders niet bereikt. Dus heel veel mensen... Op de kabel is het sowieso hier in de buurt. Maar digitaal is het in heel Nederland te zien. En het is een half uur programma waar we gewoon iets laten zien wie we zijn beetje. Een indruk, het is eigenlijk niet voor de christen. Want het is geloof ik maar 27 minuten. Dus de preek zelf is hooguit een kwartiertje of zo iets. Dus daar gaat het niet om. Het is geen christelijk programma. Probeer ik. Het is een indruk. Dat je denk 'oh dat is een leuke kerk'. Hoop ik dan, dat mensen dat denken. 'dat ziet er leuk uit, lekker fris, lekker nieuw, lekker...' Dus ik hoor wel reacties van mensen die af en toe kijken 'ja, als je ze kerk bent, snap ik wel dat er mensen op af komen'. Weetje, dat is een compliment. Dus dat is ook een stukje van ons evangelisatie *policy*. Ja en verder natuurlijk ook uitreiken naar de buurt. Maar dat is niet altijd, we hebben allerlei projecten niet perse als evangelisatie maar meer om de liefde van Jezus handen en voeten te geven aan de mensen rondom ons. We hebben een voedselbank, we zorgen voor oudere mensen, we hebben allerlei projecten, we gaan scholen in met tienermeiden om ze te helpen in hun identiteit te groeien. Dat is niet perse, dat is meer gewoon mensen gewoon helpen en dan hopen we in onze uitstraling iets van Jezus laten zien. En dat mensen gaan vragen 'mag ik wat vragen. Je bent zeker van de kerk he? Hoe zit dat?' Dus dat doen we ook. Ja.

Interviewer

Ja. En u zei net al van dat u ook probeert de drempel zo laag mogelijk te maken is dat ook uw doelgroep?

Geïnterviewde

Het grappige is. De doelgroep van ons. We hebben er pas nog even over zitten nadenken. Sommige voorgangers zullen misschien zeggen 'mijn doelgroep is ongeveer 18 tot 35 jaar ofzo' Nou onze doelgroep hebben we als volgt gedefinieerd; jouw vrienden en kennissen. Punt. En dat geldt dus voor alle leeftijden. Geldt ook voor kinderen. We hebben hier ook af en toe *holiday party* noemen we dat. Op een middag met heel veel sport en spel met de kinderen, en dan komen kinderen uit de buurt. Maar we hebben ook activiteiten voor 50 plussers. 65 plussers. Leuke dingen. Dus onze doelgroep is jouw vrienden en kennissen. Hoe jong of oud je ook bent. En we hebben voor alle leeftijdsgroepen leuke dingen. Dus vandaar dat we het zo hebben genoemd ja. Dus niet echt op leeftijd gericht. Hoewel je wel kijkt natuurlijk naar een bepaalde kleur in de dienst. En we zijn aan het praten om de tweede dienst nog iets jeugdiger te maken dan de eerste. Het zijn nu precies dezelfde. Je zou nog wat accenten kunnen leggen. De eerste dienst nog meer gericht op gezinnen. De tweede misschien nog iets meer jeugdiger. Maar. Ik denk dat iedereen heeft een doelgroep in je eigen leven, wereld. De wereld waarin hij/zij leeft. Ja.

Interviewer

Ja, het zijn vooral dus... De accent wordt gelegd op vrienden. In de omgeving die mensen meenemen. Dus ervanuit gaan dat er heel veel nieuwe mensen in een kerk zitten op zondagochtend. Op welke manier probeert u te voorzien in de behoeften van mensen die al langer in de gemeente zitten?

Geïnterviewde

Ja. Ja dat is altijd een uitdaging. Kijk weetje wat ik geloof dat is als mensen een tijdje christen zijn, een aantal jaar. Dat ze zich zouden moeten realiseren dat ze een missie hebben. Het zou heel jammer zijn dat als iemand 10 jaar christen is en nog steeds voor zichzelf naar de kerk komt. Dan heb ik het gevoel; je wandelt helemaal niet in je missie. God heeft je *gesaved en ge-called*. Gered en geroepen. Jezus heeft ons een hele duidelijke

opdracht gegeven; discipelen te maken. Dus als iemand 10 jaar christen is en alleen maar hier komt nog steeds om, ja waarom? Om zelf gevoed te worden? Omdat hij een bepaald nummer fijn vindt? en worship? Omdat hij vrienden wil? Omdat hij, weet ik veel, zoiets. Op een connectgroep wil zitten waar hij het fijn vindt? Ten diepste is dat heb ik dan het gevoel je bent niet erg bezig om te wandelen in de bestemming die God voor jou heeft. God heeft veel meer voor je dan dat. En toch kom je dat wel veel tegen. Zeker in de westerse wereld. Ook hier in Nederland. Heel veel christenen die ten diepste. Ik geef natuurlijk training aan teams, aan grotere team in verschillende kerken binnen en buiten < naam kerk > Maar dit is altijd waar mensen echt boos om kunnen gaan worden. Als ik zeg 'ik vind dat je eigenlijk niet meer voor jezelf naar de kerk moet komen'. Hoe lang ben je al... De Bijbel zegt natuurlijk Paulus 'jullie hadden al leraar moeten zijn'. En dan gevoel heb ik wel eens als iemand zo lang al komt en nooit iemand mee neemt. Alleen maar consumeert, ja dat is een beetje jammer. Dus we proberen dat missie gevoel wel te stimuleren. En, maar ja dat is een uitdaging in de westerse wereld. Dus iemand heeft een fijne connectgroep 'fijn, eindelijk vrienden' 'ik kan heerlijke mezelf zijn, ik kan me verhaal kwijt, mensen bidden voor me als ik het nodig heb' Ja dan komen er nieuwe mensen, die weten niks. Die weten amper wie Mozes is. En dan krijg je dat. En de één is er blij mee, die zegt 'he, he, we bereiken mensen'. Maar de ander zegt 'ja, maar zo wordt ik niet meer gevoed'. Ik zou dan zeggen; ga maar met je vraag naar God toe. Ik heb daar wel een idee bij. Ik denk dat... weetje we zijn echt geroepen om uit te reiken naar de wereld rondom ons en niet om jarenlang in een stoel... Dus ja, maar er zijn soms mensen die zeggen 'de preek moet veel dieper, dieper'. Nah, die komen vaak uit een kerkelijke achtergrond en dan zegt ik 'nou, ik weet niet hoe diep je hem wilt hebben, we gaan niet te diep omdat we dan andere mensen nooit meer zullen bereiken.' En ik wil het vooral heel praktisch hebben. Maar we kunnen dieper. We hebben de Bijbelstudie. Als je diep wilt. En weetje wel. Maar wat ik vooral denk dus ga heen als je dieper wilt. Er is iemand die daar z'n best doet om een heel mooi... Dus dat doen we. Maar je wilt vooral *feeding christians* zien groeien. Goh joh 'je kan zelf een goed boek kopen'. Je kan zelf groeien in God. Als je eenmaal een tijdje bezig bent zou je die inmiddels moeten hebben ontdekt. Hoe je dat doet zelf. Dus dat is een beetje mijn...

Interviewer

Ja. Helder. En dat is ook een onderdeel van de cultuur natuurlijk zoals die binnen < naam kerk > wordt gehanteerd. Hoe zou u verder de cultuur hier omschrijven?

Geïnterviewde

Nou, kijk er is altijd verschil tussen wat ik graag zou willen en wat er echt gebeurt maar ik hoop dat die gastvrij is inderdaad. Relationeel dus dat... Een cultuur van geloof en verwachting naar God toe. Dat is wel heel erg belangrijk. Want dat is wel Gods aanwezigheid dat is wel waar we allemaal naar verlangen op zondag, ook in de dienst. Dat je denk 'wauw de Heer is hier weetje wel'. Dat kun je niet maken, dat is gewoon Gods aanwezigheid. Maakt al het verschil. Vrijgevig. Ja beetje nou ja, eigentijds. Ik denk wel dat dat zo... En ik hoop ook dat je ook wel proeft dat er een cultuur is van een soort leiderschaps... We willen graag mensen in leiderschap zien groeien. En leiderschap misschien begint het wel met je eigen leven leiden. En misschien ben je vader, moeder van een gezinnetje. En misschien heb je een connectgroep een paar of ergens in een team. Maar ik hoop dat we een cultuur hebben waar veel mensen inderdaad... Op een of andere manier zit het DNA van 'ik kan hier groeien, ontwikkelen, ontplooiën in mijn bestemming. Een deel van mijn bestemming heeft te maken met leiderschap. Als ik iets wil betekenen. Als we John X Maxwell zijn definitie van leiderschap... Leiderschap is invloed. Ik hoop dat we een cultuur hebben waar dat echt in leeft.

Interviewer

En als we het dan over de cultuur hebben. En we hebben het net ook al een stukje over visie gehad en een stukje strategie gehad. Als u een keuze zou moeten maken tussen visie, strategie of cultuur. Welke is volgens u het belangrijkste?

Geïnterviewde

Nou ik denk alle drie zijn belangrijk. Als je één van de drie niet zou hebben... Zonder visie verwildert het volk. Cultuur is de manier waarop we dingen doen. Dus dat is definitie voor mij van cultuur. De manier waarop je het doet is net zo belangrijk als wat je doet zeggen we altijd. Dus als je het op de verkeerde manier doet, wordt het ook niks. En de strategie is natuurlijk dat God je laat zien dat je met elkaar... Je kan doelen hebben en verlangens, maar hoe gaan we daar aan werken? Welke stappen, welke accenten? Dus ja, je kan alle drie heb je nodig volgens mij. Je kan niet ééntje uithalen, want dan wordt het niks. Ja. Ja, dat denk ik ja.

Interviewer

Oké. Ja, helemaal helder. Ik ben wel eens nieuwsgierig over leiderschap binnen < naam kerk >. Kunt daar iets over vertellen? Over de manier leiderschap ingericht is?

Geïnterviewde

In de kerk bedoel je?

Interviewer

Ja.

Geïnterviewde

Ja. We hebben hier een keyteam. Dat woord heb je me al een paar keer horen noemen. Dat zou een soort oudsten zijn. We vinden het leuk om een beetje andere namen te gebruiken. Dus de definitie, heel kort, van het keyteam is; zij leiden de kerk namens < naam vrouw voorganger > en mij. En dat ziet er dan zo uit. Als ik het heel kort mag samenvatten; < vrouw voorganger > en ik zijn de visiedragers. Dus God heeft ons een stukje visie gegeven om de kerk te bouwen. Maar dat doen je natuurlijk niet alleen, dat is duidelijk. Iedereen die in de Bijbel werd geroepen werd meteen een team omheen gebouwd. Dus dat is bij ons ook zo. En hoe we dat nou praktisch vorm geven; ik probeer een soort vergezicht te maken. 3 jaar, 5 jaar, hoe ziet de kerk eruit, de kerk van onze droom, van onze visie? Probeer daar eens wat op papier te zetten. Dan ga ik terug naar mijn team en dan zeg ik 'dit is ongeveer waar ik aan denk'. Als het gaat om de kerk over 3 jaar, over 5 jaar. Dan gaan we daar met elkaar over praten. Dan zeggen ze misschien 'we missen nog wat' of 'we gaan het een beetje *finetunen*'. En met elkaar timmeren we dat dan af. 'nou dit spreekt ons als team wel aan ja, dit is wel de kerk die we voor ons zien'. Niet alleen ik nu, maar met het keyteam. Dan gaan we vervolgens een stap verder, dan gaan we kijken, inzoomen op komend jaar. We kunnen niet alles tegelijk dus wat doen we dit komend jaar dan. Van al die mooie dingen die we zien zijn er een aantal accenten voor komend jaar. Dan ga ik weer naar mijn binnenkamer en daar wat voorzetten van doen van dat wat ik denk dat het belangrijkste is, accenten voor komend jaar, jaarplan. Daar kom ik weer terug mee naar het keyteam. En dan gaan we daar over praten en dan zeggen 'nou, ok dat is mooi'. Uiteindelijk timmeren we dat met elkaar ook weer af. Dus nu heb je een jaarplan, komend jaar wat wij als team belangrijke aspecten vinden. Een stuk of 7 ijkpunten noemen we dat dan. Accenten voor komend jaar. Dat schrijf je dus allemaal op papier, dat staat dus ook op papier. En dan vervolgens gaan zij... Het keyteam bestaat uit mensen die *departmentheads* die een afdeling leiden. *Kids, community, communication, worship & creative*, mannen, *community* heb ik die al genoemd? Zo zijn er... Dus die hebben allemaal hun afdeling. Grote afdelingen allemaal dus. Dus nu hebben we het jaarplan opgesteld met accenten voor ons als kerk en nu willen we dat zij dat gaan vertalen met hun team weer. Voor hun hoe dat zij vertalen. Stel je voor je zegt; wij willen het komend jaar toch wel veel accent leggen bijvoorbeeld op gastvrijheid of op het relationele aspect. Eén van onze waardes die we hebben zijn we zijn relationeel in alles wat we doen. Nou dat is een heel grote. Zijn we dat wel? Nou dat zijn we niet altijd natuurlijk dus we willen daar aan werken komend jaar. Vinden we één van de belangrijke punten. Nou je begrijpt al, dan gaat *kids* dat < naam medewerker > doet die gaat dan zitten met zijn keyteam, want hij heeft inmiddels ook weer een keyteam. 'he jongens dit is één van de speerpunten; relationeel zijn in alles wat we doen. Hoe kunnen wij dit handen en voeten geven?' Dus zij vertalen al die 7 punten weer naar hun teams. Maken daar ook een plan voor. Schrijven dat ook weer op. En zo heb je dus al een heleboel als je praat over strategie, visie en leiderschap en beslissingen zit hier al heel veel in. En met elkaar gedragen. Wij initiëren, wij sturen wel een richting maar je geeft het vorm met je team. En dan hebben zij ook echt het gevoel dat het... Zij zijn eigenaar van die visie. En met het jaarplan hoort ook een jaarplanning. Die zag je net liggen op het grote bord, waar we... En een budget natuurlijk. Een jaarplanning waar we met elkaar zeggen; dit is haalbaar. Dit is eb en vloed; hier is het heel druk, daar is het weer wat rustiger. Kunnen we ook naar ons teams toe kunnen we dat communiceren van 'jongens dit is een drukke tijd, maar daarna hebben we even rust'. Voor alle vrijwilligers enz. Dus een jaarplanning hoort ook in overleg met het keyteam opgesteld. En als het ware geaccordeerd. Hier kunnen we ons aan committent. Hier staan we met elkaar achter. Dus dan is het mij les weer, dan moet ik niet allerlei dingen tussen door fietsen; een geweldige spreker... Nou wacht even, we hadden een jaarplanning, we gaan niet elke keer... Dat geeft dan weer heel veel onrust.

Interviewer

Want stel dat er iets gebeurd waar de gemeente het bijvoorbeeld niet mee eens is of bijvoorbeeld het keyteam niet mee eens is. Is er ook een functie als overseeers of...?

Geïnterviewde

Ja, ja, ja. We hebben een advicereboard. Advicereboard heet dat. Het advies bestuur. En daar zitten een aantal mensen in die dan meekijken en die komen hier ook af en toe. Praten met het keyteam een aantal uur hoor. Daar wordt echt wel goed over gepraat. En kijken naar de financiën ook mee. En die zijn ook beschikbaar altijd voor het keyteam om daar contact mee te hebben als ze vragen hebben. Of als er toch een beetje twijfel over wat hier gebeurt. Dan kunnen ze altijd, of niet eens, kunnen ze altijd nog naar één van die mensen van het advicereboard gaan. Dus ja het is een soort bestuur dat meekijkt.

Interviewer

Ja, en geldt dat dan ook voor de campussen en de dochtergemeentes? Is dat het zelfde advicereboard?

Geïnterviewde

Nee, alleen voor de campussen. De campussen < plaatsnaam > en < plaatsnaam > daar zijn < vrouw voorganger > en ik de seniorpastors. Net als in de < plaatsnaam >. Of eigenlijk; 1 huis en 3 kamers. Dus daar geldt het zelfde voor ja. Maar de dochters, dat is een ander verhaal. Die zijn autonoom, ook financieel autonoom. Met de campussen hebben we maar één rekening voor die 3 kerken. Maar de dochters zijn financieel autonoom. Dus dan de rolverdeling iets anders. Dus ik ben hun adviseur. En ik ben hun coach. We hebben het een beetje zo gezegd. De voorgangers zien < vrouw voorganger > en mij als hun voorgangers. Maar de kerk ziet de lokale voorganger als hun voorgangers. Snapje, dus zo hebben we dat een beetje ingedeeld. Dus dat betekent, ik zie van de dochter gemeentes, de echtparen vrij geregeld. Elke 4 tot 6 weken. Eén op één met koffie en zo. Soms ook met elkaar. En ik probeer 2 keer per jaar in hun kerk te spreken. En < vrouw voorganger > ook en sommige van ons team ook. Dus dan hebben we goede feel en... En als ik spreek in de kerk daar, dan hebben ik altijd het team daarna, het keyteam, het grote team, leiderschapsteam. En dat heb ik ook wel eens doordeweeks. Sommige... Weetje, elke dochterkerk zit weer in een andere fase, seizoen. Dus er zijn nu een paar waar ik ook komende maanden, eventjes wat meer training wil geven. Dan ga ik ook af en toe door de weeks heen om hun keyteam te trainen. Ook een beetje naar waar ze behoefte aan hebben.

Interviewer

In die zin, als ik het goed begrijp is binnen < naam kerk > is het vooral de leiderschapsstructuur is leidersgedreven in plaats van democratisch bestuursmodel. Welke voordelen heeft dat voor u? Of zit er misschien ook nadelen aan?

Geïnterviewde

Ja. Ik zie nergens in de Bijbel de democratisch model. Waar iedereen ja, democratie zou bijna betekenen dat je moet stemmen over met zijn allen over voorstellen. Ik geloof, ik zie dat niet in de Bijbel. Ik zie dat mensen worden geroepen en wat ik net al zei, dan door God of met opdracht, met een missie, een apostolische bediening is gewoon gezondene met een opdracht. Nah, die gaat dan aan de slag die zal als eerst een team gaan bouwen, maar hij heeft wel iets gezien. God heeft laten zien hem of haar. En ja, volgens mij wordt de kerk in handelingen *niet* < onverstaanbaar > geleidt, maar door een apostolische bediening. En weetje wel, ja onze taak als voorgangers om een stukje visie te ontvangen... Dat is best een uitdaging als je tegen een voorganger zegt 'ok...' Ik was gister nog in een kerk waar ik dat gedaan heb. Jij moet samen je vrouw, net hoe dat ligt. uitdaging 1; je gaat God zoeken. Waar ligt jou 3 jaar vergezicht? En daarna wat is je accent voor komend jaar. Als voorzet he, wat ik net al zei. Want met je team timmer je het af. Dus er is altijd inspraak met je *keyteam*. Dat is al een hele uitdaging voor sommige. Ga maar met een blanco papiertje zitten met de kerk die ik voor me zie. En toch is dat wel onze rol als voorganger. Het is soms wel een beetje behelpen, maar ik vind eigenlijk dat het uit hun moet komen. En ik geloof in de 5-voudige bediening. Dus Efeziërs 4 ik geloof dat als je het zo vraagt, God heeft sommige geroepen als apostelen en herders. Dus die roepingen die moeten we een plek geven in de kerk. En dan zal de kerk om de heilige toe te rusten tot dienstvertoon. Dus ja dat is volgens mij hoe God het doet. Eigenlijk.

Interviewer

En zoekt u dan ook voor de campussen of dochtergemeentes, wat voor type voorganger zoekt u dan voor die locaties?

Geïnterviewde

Ja. Het is een beetje... Er moet altijd een stukje... We kijken naar de DISC profiel weetje wel. Er moet altijd een stukje 'd' in zitten. Ja, hij moet, hij zal het wel nodig hebben anders... ook hij of zij want ja het is niet altijd makkelijk om voorganger te zijn. Er komt van alles op je af. En iedereen vindt van alles. Dan moet je toch een

beetje weten waar je voor staat en... Dus misschien moet je die 'd' een beetje vertalen met enigszins apostolisch leiderschap. In ieder geval voor je eigen kerk. Daar gebruik wij het woord niet zo, het is nogal een groot woord. Er moet een stuk leiderschap in zitten en daarom is het niet zo makkelijk om goede voorganger heeft van alles een beetje. Hij moet ook goed met mensen kunnen communiceren, hij moet een warm hart hebben voor mensen. Maar toch ook wel de kerk vooruit bewegen. Als hij alleen maar herder is, want iedereen zit te praten, dan staat straks de kerk stil, want dan is hij te gevoelig want iedereen vindt wel wat ofzo. En je zal gauw een aantal mensen zeggen 'zijn we niet klaar, moet eerst nog wat sus of meer genezen of meer sterker worden of meer werken aan onszelf, of meer ...' En dat is niet het hele antwoord. Als je daar naar te veel luistert, dan sta je straks stil, gebeurt er niks. 'wanneer zijn we nou klaar?' Dus een voorganger moet daar wel een beetje op een goede manier de boel wel vooruit kunnen bewegen. Hij moet natuurlijk een stuk visie hebben, en hij moet in staat zijn om dat goed en inspirerend te kunnen verwoorden. Op zondag in zijn woord, op zijn spreekbeurt. Maar één van de belangrijkste dingen van de voorganger is misschien wel dat hij leiders vooruit moet kunnen brengen. Want bijna alles wat hij doet, zeker als de kerk een beetje begint te groeien, zal door zijn leiders heen gebeuren. Dus één van de belangrijkste dingen is dat hij leiders kan voortbrengen. Als hij dat niet kan, heeft hij een heel groot probleem straks, of zijn kerk blijft heel klein. Of hij loopt alles zelf te doen en loopt burn-out. Dat is volgens mij wel één van de belangrijkste dingen van een voorganger. Het is een heleboel, maar ik zei al het is niet zo simpel.

Interviewer

Ja, ja. Mooi. En u bent ooit eens deze gemeente begonnen, waarschijnlijk met een droom. Kunt u die droom eens beschrijven?

Geïnterviewde

Ja. Ja, het zal je misschien verbazen. Ik heb... Wat we nu zien had ik echt niet durven dromen. Dus die kerk toen, toen we het overnamen, 45 mensen. Die man die toen die profetie had en dat beeld die heeft die kerk van 140 naar 45, dus eigenlijk aflopende zaak. Die man zei toen 'ik zie een kerk van 300 mensen' in dat beeld. Dus iedereen dacht 'ja hoor, 300 mensen, als dat zou kunnen'. Dat konden, die mensen toen absoluut niet geloven. Het aantal wat we nu hebben, had ik ook niet durven dromen. Ik wou dat ik zou kunnen antwoorden 'ik heb het al gezien' weetje wel. De Heer heeft het allemaal al laten zien. Nou ik moet eerlijk zijn. Misschien had God het wel willen laten zien, maar ik heb het zo niet gezien. Ik zag een kerk van een paar honderd mensen misschien. 200, 300 mensen ofzo. Dat Hij misschien zag van die 300. En ik weet nog wel dat toen ik op een gegeven moment achter kwam 'ik heb nu gewoon standaard minstens 100 mensen in de dienst, in de kerk'. Toen dacht ik echt 'wauw, ik ben nu echt voorganger ben ik'. Ik durfde mijn gezicht te laten zien onder andere voorgangers. 'Ja, ik heb nu wel een kerk. Ik bedoel voor 100 mensen ja dat vind ik wel wat ofzo'. Er is ook wel iets met 100. Dat wordt het een beetje *body*, dan wordt het een beetje, dan wordt het wat. Maar ja, nu moet je natuurlijk lachend vertel je die verhalen wel eens van 'ja, moet je kijken wat God nu gedaan heeft.' Dus mijn droom was klein. Dit wat hier nu allemaal gebeurt is veel groter dan mijn droom toen, ooit heeft gezien zeg maar. Ja.

Interviewer

En droomde u ervan om andere kerken te planten?

Geïnterviewde

In het begin niet, nee. Jarenlang was ik gewoon lekker in < *plaatsnaam* > bezig. En het ging goed, de kerk groeide. Ik was blij en happy. Dus jarenlang eigenlijk, nee, niet mee bezig. Totdat op een gegeven moment... Ja God had ons al sleutels gegeven. Ik ben een lange tijd heel veel in Hillsong London geweest. Soms een tijdlang elke maand. Vlogen we erheen voor een training. Bij pastor Gary, we is < *naam zoon* > en ik. Met z'n tweeën. Heel veel dagen geweest. Nu nog wel, maar niet meer zo vaak. We hebben er veel van geleerd. En we hebben heel veel toegepast van wat we daar geleerd hebben en toen... We zagen gewoon het werkt allemaal echt. Als je het zo wilt noemen, het helpt. Het zijn sleutels die werken. En er kwam een moment dat ik zat te bidden. Ik heb een klein appartementje in < *plaatsnaam* > in Zuid Limburg. Met een klein balkonnetje, een soort studiootje. Heel klein, maar een soort privé hotelkamertje. Met een mooi balkon. Helemaal met uitzicht over het heuvelland. Ik zie daar 7 dorpjes liggen. Heel mooi. Daar ga ik regelmatig heen voor een paar dagen om te bidden. Alleen. Om God te zoeken, te lezen, te bidden. En op een gegeven moment, op dat balkon had ik het verlangen; misschien is er nog wel een voorganger die toen, het is nu iets anders, maar het was toen niet makkelijk om in de Hillsong wereld binnen te komen. Het was, het is nu allemaal wat beter, ze hebben wat meer openhuis enzo. Maar dat was toen allemaal niet. Het koste mij best wel wat moeite om daar contacten te

krijgen. En wat we leerde, hielp ons echt. Ik had het verlangen; misschien is er nog wel een voorganger die... Dus ik heb gebeden, ik proefde... Ineens kwam dat verlangen, dat is natuurlijk van de Heilige Geest. Als er nog iemand is, een voorganger die hier ook geholpen mee zou zijn, en die ook geholpen wil worden met de sleutels die ons helpen. Dan zou ik daar best mee in contact willen komen en misschien samen wat meer gaan optrekken. En ik natuurlijk ook contact met voorgangers. Maar het was vaak een beetje; de een zei dit, de andere zei dat en ik merkte vaak dat mijn idee of suggestie werd gelegd naast alle andere. Die zei dat, die zei dat, dat.. Dus ik dacht 'ja, dat vind ik een beetje zonde van mijn tijd'. Dat is mijn, weetje wel, wat ik probeer aan te geven één van de 10 suggesties wordt, ja dat vind ik een beetje zonde van mijn tijd. Die gesprekken had ik een beetje mijn buik van vol. Dus ik had het verlangen van iemand die echt die zegt 'nou < naam voorganger > ik zie jou als een stukje coach, weetje wel, mentor.' Dus daar ben ik voor gaan bidden. En toen kwam < plaatsnaam > als eerste. De voorganger daar, < naam voorganger > die was jeugdleider in de kerk bij < naam voorganger >. < naam voorganger > was eigenlijk interim voorganger. Hij zocht een ander echtpaar. Hij had het overgenomen van iemand die overspannen was geworden. En < naam voorganger > zei 'ik ben niet echt een voorganger, ik zoek een echtpaar'. Nou uiteindelijk werd dat hun jeugdleider die de kerk zou gaan overnemen. < naam voorgangersechtpaar >. < naam voorganger > had gezegd, terecht ook, goed idee van 'joh, je moet wel een coach zoeken, ik kan jou niet coachen, je moet wel... Jullie zijn helemaal nieuw, je moet wel een goede coach zoeken die jullie gaat helpen.' Dus zei dachten aan ons, en zij dachten 'ja, daar heeft hij waarschijnlijk helemaal geen tijd voor'. Wij kenden elkaar niet echt goed. Maar op een wonderlijke ontmoeting, waar we allebei vonden; dit is echt van de Heer, kwam dit gesprek. Hij zei ' < naam voorganger >, mag ik jou wat vragen? 'we gaan de kerk overnemen, zou jij ons een beetje willen gaan coachen daarin?' Nou ik had die gebeden een paar keer gedaan en dacht 'dit zou wel eens van God kunnen zijn'. Dus zo is het begonnen met < plaatsnaam 1 >, toen kwam < plaatsnaam 2 > erbij, < plaatsnaam 3 >. Toen kwam < plaatsnaam 4 > erbij. < plaatsnaam > ging opnieuw beginnen, helemaal nieuw. Maar zochten ook een coach. Iemand die ja, dat kon begeleiden. Dus zo is het eigenlijk gegaan. Ja. Zo het één en het ander.

Interviewer

En als u nu de...

Geïnterviewde

We hebben een beetje gezegd daarom hebben < naam kerk > als een soort familie doen we dat. Omdat je van twee kanten een beetje weet van, ja we willen, we kijken dezelfde kant op. We willen dezelfde visie ongeveer. We hebben dezelfde... We zien < naam voorgangersechtpaar > als een stukje input en coach en hulp. Dat je een stukje commitment in die zin naar elkaar toe hebt als familie. En.

Interviewer

En als u dan 3 jaar naar voren kan kijken, is dan uw droom om nog meer kerken te planten?

Geïnterviewde

Ja, we willen allebei nog meer. In de toekomst willen we meer kerken planten. Wat we hebben gedaan is < plaatsnaam 1 en plaatsnaam 2 > hebben we zelf geplant. Dus dat zijn campussen. Dat zouden we nog meer willen doen. En ik verwacht ook nog wel wat kerken die er bij komen als dochters. Dus is nu in 2 oktober komt < plaatsnaam > erbij. Zij hebben een kerk in < plaatsnaam > dat ligt vlakbij < plaatsnaam > en dat is een bestaande kerk die erbij komt, die echt zegt 'we kennen elkaar al jaren'. En als ik dus in < plaatsnaam > ben heb ik wel eens koffie met ze. Zij waren aangesloten bij een bepaalde groep in België, 5 kerken. Die groep hield ermee op.

Interviewer

Is dat Vineyard?

Geïnterviewde

Nee, BTV ofzo iets. Nog wat. En die is opgeheven die groep. En ja en ze zochten toch eigenlijk een nieuwe covering. En we hadden al jaren contact. Dus toen zijn we verder gaan praten van 'joh, waarom kom je niet bij de familie erbij?' Nou zo'n traject doen we gauw zo'n jaar, 1,5 jaar over. Om elkaar te leren kennen. Zij ons en wij hun. Teams elkaar leren kennen. Je wordt toch een beetje familie. Dit betekent hun aanbiddingsleiders, onze aanbiddingsleiders. Hun kinderwerkers, onze kinderwerkers. Je kan niet... Dat is het voordeel van de familie. Je hebt heel veel informatie, heel veel dingen die we hier in < plaatsnaam > doen en ontwikkeld hebben kunnen ze allemaal gebruiken. Je hoeft het wiel niet opnieuw uit te vinden. Maar dat heeft even tijd

nodig. Je moet de kerk tijd nemen om daar aan het idee te wennen. Ze krijgen een nieuwe naam, dan heten ze < naam kerk >. Ze heten nu nog < plaatsnaam >. En mensen hebben daar vragen over, tijd voor nodig 'waarom is dit?' Dus dat moet je rustig...

Interviewer

Naar toe bouwen.

Geïnterviewde

Ja.

Interviewer

Ja. En als u dan kerken plant, waarom in die bepaalde steden?

Geïnterviewde

Nou dat is meer... De kerken die wij geplant hebben die zijn natuurlijk < plaatsnaam 1 en plaatsnaam 2 >. Dus de... Kijk de dochters die erbij komen zijn vaak meer de relaties. Mensen die we kennen en... We hebben we een visie. We zouden in elke provincie minstens 1 < naam kerk > willen hebben. Dat is wel de visie. We hadden ooit de visie, toen we 2 of 3 hadden, we willen 10 kerken in... 'In het kleine ben je trouw geweest ik zal je over 10 steden stellen.' Dus die belofte hebben we genomen als 10 steden. Nou dat zit er wel aardig aan te komen. Over een paar jaar hebben we dat wel. Er zijn nu nog een paar kerken waarmee we aan het praten zijn voor in de toekomst. Als dat allemaal door zou gaan, hebben we al 10. Maar de steden < plaatsnaam 1 & plaatsnaam 2 > zijn echt... Ja, daar hebben we echt voor gebeden en dat we het gevoel hadden dat God aan het spreken was. < plaatsnaam 1 > is echt heel bijzonder bevestigd. En ja, dat is echt op het woord van de Heer ja. Als we zelf ergens naar toe gaan... Er is nu 1 stad die God al een paar keer heeft genoemd, ik heb alleen totaal geen contact. Ik ken er helemaal niemand, maar we zijn er wel voor aan het bidden van 'ok, de Heer heeft wel een paar toch wel genoemd bij naam, maar nu moeten we nog kijken hoe dat dan gaat, want ik ken er niemand.' Dus maar dat zal vroeg of laat wel gebeuren ja. Dus daar gaan we ... Als ik een kerk plant vanuit < naam kerk > dan is het van het woord van de Heer. Ik ga niet zomaar even rommelen want het is heel veel werk. < onverstaanbaar >

Interviewer

Mooi. En ik ben wel eens nieuwgierig uw... Er worden soms kerken geplant, of contacten die worden opgedaan en dat is vaak in een stad waar ook andere kerken zijn. Doet u als < naam kerk > dingen bewust anders dan andere reguliere kerken?

Geïnterviewde

Nou niet bewust anders om anders te zijn. Maar ik denk dat onze stijl is best wel wat hipper dan de meeste denk ik. Dus ja, ik denk dat we daarin ons misschien wat onderscheiden. Vooral in de *look and feel*. Dus in de muziek, in de, ja, geluid en licht enzo. Op dat gebied denk ik wel dat we een beetje onderscheidend zijn. Best wel wat *trendy* zijn. En, ja, lang niet alle kerken zijn dat. Zijn ze ook niet van plan. Dus daarin onderscheiden we ons denk ik wel een beetje ja.

Interviewer

En u noemde al dan even het woord *trendy* of misschien hedendaags....

Geïnterviewde

Ja hedendaags is misschien beter.

Interviewer

Ja. < naam kerk > is best wel hedendaags. U gaat mee in de cultuur. Zijn er in die zin ook dingen waar u echt in mee gaat in de cultuur? Zijn er misschien dingen waar u een beetje tegengas in geeft? Of tegengeluiden?

Geïnterviewde

In de cultuur van de wereld rondom ons bedoel je?

Interviewer

Ja.

Geïnterviewde

Nou, nee we proberen echt wel mee te gaan. Het is een hele uitdaging. Want de wereld verandert snel. De generatie nu, ik weet niet of het generatie Z heet, maar de generatie nu, 18 tot 25 is weer heel anders dan de generatie daarboven. Denken anders, die kijken toch weer anders naar dingen. En dat zal je een beetje moeten realiseren wil je hen bereiken. En een paar kenmerken is dat de huidige jeugd zeg maar hebben niks met gezag, zegt ze niks. Willen het vooral niet hetzelfde doen als de vorige generatie. Gewoon anders, weten niet precies hoe dan, als het maar anders is. Willen een heleboel eigenlijk, hebben honderdduizend ideeën. Ze willen vooral *out of the box* denken, anders enzo. Het moet... Willen van alles. Maar minpunt is; nemen vaak minder snel echt verantwoordelijkheid. Dus honderdduizend ideeën maar wat komt nou echt van de grond. Dat is nog een ander verhaal. Vinden relaties natuurlijk heel belangrijk. En hebben ook niet heel veel met toewijding. Dus zullen heel makkelijk *church* hoppen, als het ergens anders leuk is, gaan we daar heen. Willen wel *fellowship* en vriendschap enzo, maar we willen niet te georganiseerd. Dus als je een *hangout* hebt voor die leeftijdsgroep, dan moet dan min of meer spontaan gebeuren eigenlijk. Als je gaat aankondigen op zondag 'dames en heren we hebben een *hangout*' Nou dan komt er dus niemand, want het is te georganiseerd. Zo moet dat niet. Dat moet organisch, het moet natuurlijk. Het moet spontaan. Dus dat zijn allemaal van die dingen... We zijn op dit moment aan het brainstormen, daar houden we van, met het keyteam over deze dingen. Over de volgende generatie; hoe jeugdig is de kerk. Hoe... Wat zijn de trends op dit moment waar we rekening mee moeten houden in de manier van denken. En dat verandert ontzettend snel ja. Dat... Ja.

Interviewer

En als dan bijvoorbeeld kijken naar gewoon de cultuur. Dan zien we bijvoorbeeld als het gaat om ethische standpunten. Dat de cultuur daar ook een bepaalde mening over heeft. Hoe *staat < naam kerk >* daar in? Waarin gaat u mee? En waarin geeft u misschien tegengeluiden? Denkend aan bijvoorbeeld samenwonen, echtscheiding, homoseksualiteit.

Geïnterviewde

Nou, bij het woordje standpunten gaan alle lampen op oranje. Die... Volgens mij moet je als kerk geen standpunten innemen voor of tegen allerlei dingen. Dan maak je het jezelf heel moeilijk want als ik a zeg dan vindt iemand b. Dan heb je een moeilijk gesprek. Wat ik ook zeg. Dus ik probeer, ik hoop dat je, maar ik probeer mijn leiders... 'Joh, die kant wil ik niet op'. Meningen bouwen niks. Meningen bouwen niks. We hebben alleen maar moeilijke gesprekken. Dat is ook niet wat je wil. Wat je wil brengen is Jezus. De boodschap van hoop. Hij houdt van je, houdt van iedereen, Hij accepteert iedereen, houdt van iedereen, iedereen is welkom. Dat neemt als standpunten weg. En onze taak is om mensen helpen Jezus te vinden. En mensen te helpen om in Jezus te gaan leven en met Hem te gaan wandelen. En dan mogen zelf hun standpunten gaan ontdekken gaandeweg. Dat is een beetje mijn standpunt.

Interviewer

Ja precies. Maar betekent dat zeg maar dat bijvoorbeeld deze mensen ook alle taken mogen uitvoeren binnen *< naam kerk >*

Geïnterviewde

Ja hoor.

Interviewer

Die mogen *worshipleader* zijn? Mogen parkeerwachter, mogen koffieschenken?

Geïnterviewde

Ja, zitten in de teams zitten in de. Ja.

Interviewer

Mooi. Want hoe raken überhaupt... Als mensen binnenkomen in de kerk, op welke manier worden mensen betrokken in de gemeente? Krijgen ze verantwoordelijkheden, taken?

Geïnterviewde

Ja, nou ik hoop natuurlijk ook weer dat het vooral relationeel gaat. Natuurlijk organisch gaat. Maar dat is niet altijd. Wat we hebben een paar dingen waar we weetje wel. We hebben een paar keer per jaar, hebben we nu pas gehad, we noemen dat *next steps Sunday*. Misschien wel van gehoord, heel veel kerken die dit doen tegenwoordig. Dus daar wordt je bemoedigd om eens na te denken; zou jou volgende stap kunnen zijn om in

een team te gaan of in een *connectgroep* als je dat nog niet doet. En er staan... We hebben een boekje en daar staan een paar teams in. Dus zo worden mensen op het idee gebracht van dit zijn de team waar je van harte welkom bent. Soms als een team echt mensen nodig heeft, dan hebben we een standje achterin, na de dienst. Je bent echt van harte welkom om eens mee te komen kijken bij dit en dit team. We hebben wel eens, één keer per jaar, hebben we *vision Sunday* in januari. En dan hebben we verschillende teams zorgen voor, hoe heet dat ook alweer, bedieningenmarkt. Maar dat heet nu anders, nou ja, bedieningenmarkt vonden we geen fancy naam meer. Maar zoiets. Dus dat je kan kijken van; he, wat zijn er voor team? Regelmatig noemen we dat even, wat zijn er voor team? En waar zou je? En wat zijn aan het nadenken om... Als mensen binnenkomen en ze willen deel worden van de kerk, zeg maar lid worden. Dan hebben we ook af en toe meeting en gezellig, informeel. Over waar staan we voor als kerk? Wat geloven we als kerk? Wat zou jouw rol kunnen zijn? En daar worden ook weer teams genoemd. Dus het komt regelmatig wel even voorbij.

Interviewer

Dus dat is eigenlijk al vrij snel voor mensen, als ze nieuw zijn in de kerk kunnen ze al vrij snel meedoen met die *next steps* en dan wordt eigenlijk al natuurlijk zeg maar worden ze ook ingezet in de bedieningen.

Geïnterviewde

We hopen... Het is een beetje per type verschillend, we hopen dat ze meestal eerst naar een connectgroep gaan. Voor de relationele kant vooral. Om wat mensen te leren kennen als ze dat nog niet kennen. Ja en heel veel mensen op de connectgroepen zijn natuurlijk ook in een team. Dus je hoopt dat ze ergens of een keertje mee gaan kijken in een team, of mee gaan lopen, maar. Ja.

Interviewer

En wordt er dan in de taken wordt daar bijvoorbeeld nog onderscheidt gemaakt in bijvoorbeeld wel gedoopt of niet gedoopt of lid of geen lid. Ik weet niet of ze hier lidmaatschap...

Geïnterviewde

Nee. Kijk over doop bijvoorbeeld, we hebben natuurlijk een paar keer per jaar een doopdienst. En ja we moedigen iedereen aan 'als je nog niet gedoopt bent ga in ieder geval naar de doopbespreking'. Daar leggen we het allemaal vrij goed uit denk ik. Vanuit de Bijbel ook echt. Zodat we weten wat de Bijbel erover zegt. Volwassendoop. Dus we hopen dat iedereen dat doet. Maar het is geen verplichting om in een team, zeker niet. Ik weet dat er mensen zijn die niet gedoopt zijn die een team leiden, een groot team leiden, die niet volwassen gedoopt zijn. Die gewoon voor zichzelf nog overtuigd dat de bespreking goed genoeg is. Ik ga daar niet een *hot item* van maken. Ik ben zelf ten volle overtuigd dat volwassendoop de Bijbelse doop is. Maar ik ga niet... Dat weten ze denk ik ook wel. Want ik geef zelf die doopbespreking. Maar ik ga er geen *hot item* van maken. Ik denk dan altijd maar weetje wel als er serieus voor bidden en met God daarover bezig zijn, dan moet God dat ook maar laten zien. Hetzelfde met samenwonen wat je noemde. Ik geloof dat je het principe trouwen, wachten met gemeenschap tot het trouwen. Ik kan het heel mooi uitleggen weetje. In de veiligheid van het verbond geef je elkaar pas echt helemaal. En we hebben ook mooie voorbeeld van mensen die hier tot levend geloof kwamen en samenwoonde en een tijdje uit elkaar gingen. Gingen trouwen en toen weer bij elkaar. Dus ik denk dat de mensen wel weten wat ons idee daarover is. En dat we dat ook wel moeten kunnen uitleggen. Maar we zullen daar niet mensen op aanspreken of dat... Of in een team. Ik hoop echt, ik geloof echt dat mensen gaan wandelen met God, en dat zie je ook wel regelmatig gebeuren, dan ja, dan komen ze toch wel weer van 'ja, geloof toch wel dat ik me moet laten dopen' Of dat we inderdaad even uit elkaar moeten en een trouwdatum moeten prikken. Dat zien we regelmatig gebeuren. Dus ja.

Interviewer

Ok, helder.

Geïnterviewde

Ja, neem mensen mee *on the journey* zeggen we altijd. Er is een reis weetje wel, een reis met God. Ja de één doet dit, de ander doet dat. Je moet wel... Als wij ze bij Jezus brengen helpen om met Hem te wandelen, ja dan gaan ze dat hopelijk allemaal ontdekken.

Interviewer

Ja, helder. En als we kijken naar de middelen ten opzichte van de groei. In hoeverre bevordert de facilitaire middelen de groei. Denkend aan bijvoorbeeld, net al gezegd, bijvoorbeeld het licht, het gebouw, over personeel, over noem het maar op.

Geïnterviewde

Ja, dat is natuurlijk kip en ei. Zeker helpt dat. Toen wij hier de kerk kochten deze kerk. Ja, dat gaf echt enorme groei boost gewoon. Dat mensen zagen 'wauw, wat mooi dat ze zo'n kerk kunnen kopen'. Dit is natuurlijk een gebouw gekocht, dus je blijft hier ook. Als je huurt, ja je weet nooit precies... Nu, je blijft, dat is duidelijk. Dus wat we zagen, nog steeds zien dat heel veel mensen in de buurt hier ook een huis kopen. 'Ja, dat ligt dichtbij de kerk'. Deze kerk blijft bestaan. Hier zitten we gewoon de rest van ons leven ofzo. Dus dat geeft groei en vertrouwen. En in de inrichting, ja, weetje als je het mooi begint te maken dat kost geld. Inrichting kost natuurlijk geld. Dus je begint het mooier te maken. En dan zeg je 'ja jongens we willen nog veel meer' maar we moeten eerst weer gaan sparen. Geld is op. Dan heb je weet 'hart voor het huis' noemen we dat. Speciale offers voor de inrichting en de renovatie van de kerk. Dus dan is er weer hart voor het huis offer. Komt er weer een mooi bedrag binnen. Kunnen we weer een stapje verder. Dan denken mensen 'oh, dat is wel mooi'. Dan zijn ze hopelijk gemotiveerd om de volgende keer nog meer mee te doen of misschien meer zelfs. En zo groeit dat. Ze zien het resultaten. We investeren graag extra. Omdat het steeds mooier wordt. Daar komen mensen graag in de kerk. Dus de kerk groeit. Zo bouw je dat eigenlijk. Ja. Dus. Ja, ik was pas ergens geleden in een kerk. Alleen tl-buizen. Niks gewoon verder, helemaal nul sfeer. Nul, ik vind dat sfeer nul. Alleen maar tl-buizen. En ik zeg 'koop toch 8 ledparren, die dingen kosten niks meer'. Begin met iets. Hij zei 'ik heb geen geld'. Ik zei 'je hebt toch wel geld voor 8 ledparren, ik weet ze te koop voor €45 per stuk. Waar hebben we het over. Wat mij betreft uit je eigen zak. Koop iets.' En dan hoop ik een paar mensen 'ja is wel leuk, we moeten eigenlijk wat meer. Ja we moeten eigenlijk wat meer'. Nou ga wat doen, een hart voor het huis, of een iets, of een... Zodat je wat kan gaan bouwen. En dat mensen beginnen te zien; oja stap voor stap. En ja op een gegeven moment kwam er een mogelijkheid voorbij. We hebben nu die hele mooie *lineraise* hangen. Hele mooie spullen hebbe we nu. Maar die zijn hartstikke duur. Die zijn niet te betalen nieuw. Dus op een gegeven moment kwam er een mogelijkheid voorbij waar... Wij huurden deze altijd. En dat bedrijf ging ze verkopen tweede hands. Voor nog steeds een heleboel geld, maar ja, wel veel minder dan nieuw. Dus toen hebben we ook echt tegen de kerk gezegd gewoon van 'jongens wij huren ze altijd bij evenementen enzo, dat kost ook geld natuurlijk. Ja dit is gewoon heel mooi spul. En het voordeel is, dat zijn die bananen, je hebt overal in de zaal hetzelfde geluid. Het is niet vooraan harder en achteraan zachter. Het is overal precies hetzelfde. Hoge kwaliteit. Hier kunnen we jaren mee vooruit.' En toen hebben we een speciale offer, hadden we al gepland... Gezegd 'als we daar nou een mooi offer ophalen, dan kunnen we dat doen'. En zo is het gegaan. Mensen waren enthousiast en ja. Dus je moet kijken naar weetje wel inspireren, mensen erin betrekken, meenemen, met elkaar. Eigenlijk zoals je dat met een huisgezin ook doet. En dan, ja je ziet wat er gebeurt. Dus we hebben nu echt wel een aantal mensen in dienst wat ik je vertelde en het gaat allemaal goed tot op heden. Ja.

Interviewer

Mooi. Helder. Dank u wel. Zijn er nog dingen of elementen die volgens u hebben gezorgd voor groei, maar die nog niet benoemd zijn in dit gesprek? Maar wel van toegevoegde waar is?

Geïnterviewde

Nou, ik denk... Je moet elkaar, als team, je moet praten over de waardes. Welke waardes, wat vinden we belangrijk? Dus de waardes is over de manier hoe we dingen doen. Dat is wel heel belangrijk. Dat definieert je cultuur. Want je wil een cultuur bouwen. En die cultuur bepaalt natuurlijk of mensen het fijn vinden of niet. Dus daar moet je veel over nadenken met elkaar. Over praten en af en toe weer bijstellen. Ik denk, dat is ook tegelijk een uitdaging, maar als je een cultuur kan bouwen met name van verwachting, dat er veel verwachting is in de zaal. Verwachting van wat God gaat doen. Een verlangen naar God. Een 'Heer gebruik ons, werk door ons heen'. Dus ook gebed, vasten, het hele geestelijke aspect, honger naar God. En een honger, verlangen naar Zijn aanwezigheid en Zijn werk. Weetje wel iemand heeft eens gezegd; 'je moet werken alsof alles van jou afhangt, maar dan moet je bidden alsof alles van God afhangt'. En als je een beetje in de hoek van de trendy of eigentijdse kerk of laagdrempelig of hoe... *seekersensitive*. Of hoe je het noemen wilt. Kom je soms wel eens... dat anderen dan een beetje minder wordt ofzo. Maar je moet echt knalhard bidden weetje wel. Je moet echt verlangen naar God gewoon. Van echt verlangen dat God het doet. Anders dan... Je kan een tijdje op adrenaline en op leuke lampen en een goede band kan je een tijdje... Sowieso als een nieuwe kerk begint dan zullen ze... Mensen zijn nieuwsgierig, komen mensen op af, gewoon omdat het nieuw is. Maar daar zult je op lange termijn niet je kerk mee bouwen. Het is God die het bouwt. 'Vergeefs zwoegen de bouwlieden, als God

het huis niet bouwt'. Door de bijstand van de Heilige Geest groeien de gemeenten. 'De Heer voegde dagelijks toe van de kring die behouden werden'. Soms denk ik wel eens 'kom op jongens'. Dat zeg ik ook tegen mijn eigen mensen. 'het is echt God he. We verlangen naar Hem, we verlangen naar Zijn aanwezigheid. We willen het echt dat Hij het doen, wel door ons heen.' Dus laten we dat ook heel duidelijk maken naar God toe. En niet bang zijn om... Ik wil best *seekersensitive*... Nah, dat woord gebruiken we niet zoveel. Rekening houden met bezoekers en mensen die voor het eerst zijn. Maar ik wil gepassioneerde worship gewoon. Ik wil duidelijk de mensen God aanbidden. We gaan niet een beetje zachtjes... nee, nee, nee. En het leuke is; je vrienden snappen dat ergens wel. Die denken 'ja, oké, ze zijn wel enthousiast'. Ik wil passie voor God, voor Zijn aanwezigheid en verlangen naar Hem, verwachting. Dat.. Ik merk dat je dat steeds moet stimuleren bij elkaar. Vooral als je een paar jaar bezig bent. Als je niet uitkijkt dan kan het wel eens een beetje... En ik merk als je een grotere kerk wordt, dan wordt je hele organisatiepoot steeds belangrijker. Klinkt gek. Klinkt het tegenovergestelde van wat ik net zei. Maar het is allebei waar. Tenminste we hebben een handboek, we hebben een personeelshandboek. Allerlei afspraken erin. Hoe groter je kerk wordt... We merken dat mensen ook behoefte hebben aan duidelijkheid. Dus als ik zeg 'ik wil wel in het kinderwerk mee willen helpen' wat verwacht je nou van mij. Nou elke 2 weken bijvoorbeeld; 9 uur aanwezig zijn, dienst is van 10 tot half 1, opruimen, van 9 tot 1. 2... 1 keer in de 2 weken. En we hebben één keer in de maand, op woensdagavond van 8 tot 10 vergadering. Voorbereiden thuis kost je ongeveer 2 uur op zaterdagavond of een ander moment. Dat is wat we van je verwachten. Dat geeft mensen ontzettend duidelijkheid. Ik merk dat dat heel veel mensen worden daar heel blij van. Gewoon 'waar ben ik aan toe en wat verwacht je van mij'. En we merken wel eens... Kijk in een pioniersfase is het anders, dan is het alle hands aan dek. Iedereen doet alles. Maar als je een beetje begint door te gaan, wordt dan voor heel veel mensen heel belangrijk. En dat is echt een tip voor groeiende kerken. Daar zijn we niet altijd goed in, in de evangelische wereld. 'De Heer moet het doen' en iedereen alles. 'Je hebt toch je hele leven aan Jezus gegeven, weetje wel. Wat zit je nou te piepen dat je drukt bent'. Nah, mensen willen duidelijkheid. 'Hoeveel avonden verwacht je nou van mij?' 'Ik ben in de kerk, of ik zit in het keyteam, of ik ben leider, connectleiders. Ik ben toegewijd, ik houd van de Heer, maar hoeveel avonden verwacht je van me? Wat vindt je normaal? Hoeveel zaterdagen gaan we doen?' Seminar hier, training daar, gastspreker, hoppa ook geweldig. En we merken dat passie ja, absoluut en toch hebben mensen... Hebben gezinnen, een jaarplanning worden mensen heel blij van. Kunnen ze plannen. Ik merk dat dat in deze wereld ook wel heel belangrijk is. Die combinatie van heel enthousiast maar wel ook duidelijk. Dat heeft ons wel geholpen waar we nu zijn. En daar zijn we nu nog steeds mee bezig om dat heel goed te blijven doen ja.

Interviewer

Heel goed. Dank u wel. Dan ronden we hier het gesprek mee af.

*** Einde transcriptie ***

14.8 BIJLAGE 8: TRANSCRIPTIE PASTOR 7

Opdrachtgever	ARC Nederland
Omschrijving opname	Interview
Geïnterviewde kerk	Kerk 7
Tijdsduur	79,11 minuten
Soort transcriptie	Woordelijke transcriptie De transcriptieschrijver heeft de tekst van de opname uitgetypt. Er is gestreefd naar volledigheid: de geluidsopname is meermaals beluisterd om –voor zover mogelijk- ook de moeilijk verstaanbare passages correct weer te geven. Niet-relevante tekst (zoals tussenwerpsels, gestotter, herhalingen) is echter weggelaten. De transcriptie blijft wel zo dicht mogelijk bij de woordkeuze van de sprekers.
Uitvoering	Bjorn Visser
Bijzonderheden	- Zevende interview - Interview is in het Engels afgenomen. - Nederlandse termen en zinnen zijn cursief gemaakt - Naam van voorganger is anoniem gemaakt met < naam voorganger > - Naam van kerk is anoniem gemaakt met < naam kerk >, ook andere locaties zijn anoniem gemaakt en functie daarin vernoemd. - Naam van plaatsnaam is anoniem gemaakt met < plaatsnaam >

*** Start transcriptie ***

Interviewer

Great, so let's start. And if I ask this question to you for < naam kerk > for you. What are the most important factors that have influence the growth of < naam kerk > ? Can you share something about that?

Geïnterviewde

Good question. I should red this question first shouldn't I?

Interviewer

Take your time.

Geïnterviewde

Carrying about people. Believing Jesus died for them and therefore carry trying help them step the plan God has for them. I think that's people, know when they felt cared for. And they know that there's a church that is for them, and what's to see them, that believes in them and the God potential for them there wanna step in. That's probably one of the major things.

Interviewer

And is caring about people, is that something about the culture

Geïnterviewde

Yeah, absolute

Interviewer

Or is that something about the vision of the church?

Geïnterviewde

Both

Interviewer

Can you share something about that? How does the culture look like? And how...

Geïnterviewde

well the culture of the kingdom of God I believe is, there are many elements to it but one of the elements is we love people. God is love, so part of the culture of the kingdom of God is love. So if we carry the culture of the kingdom of God we love, we care for people. So it definitely our vision but it's also our culture.

Interviewer

yeah, great. And can you share something more about the culture in < *naam kerk* >? How does the culture looks like...

Geïnterviewde

a very open question. Share something on the culture of < *naam kerk* >?

Interviewer

Yeah

Geïnterviewde

It's important, yeahmmm

Interviewer

Why is it so important?

Geïnterviewde

Because the culture of the society we live in is in many ways so different than the culture of the kingdom of God. And so if we don't teach them on the culture of the kingdom of God, then people won't live according to it. I think that the... when people get saved, God changes them and naturally there's an element of people living according to the kingdom of God but like in a culture there is also an element of learning to teach them. So.. and if you want the church to carry the culture of the kingdom, you need to help people do that. Create an environment where that's important. So that's what..

Interviewer

And how do you teach the church about the culture? How do you talk about it?

Geïnterviewde

Uhm...well the messages on Sunday are important, our leaders... part of our leadership training is talking about kingdom culture. And so all our leadership development is part of the training.

Interviewer

Great. So can you share something about the dreams about starting a church in < *plaatsnaam* >? Planting a < *naam kerk* >? Can you share something about it? Was it your vision our maybe.. < *naam kerk* > or < *seniorpastor* >?

Geïnterviewde

Uhm... Yes to all of that. I think that.... in think that part of the values of the kingdom of God is unity and submission to leadership. And a... i think people don't understand..... people don't give God the change to do what He does, often times in church. So for example though it was something God planted in mine and my wife's heart when we got married. It was something that we actually spoke about when we got married. Wouldn't it be cool if Gary sends u to < *plaatsnaam* > ? But then we.... we in a sense died to that. Cause we're all about kingdom, about values, about kingdom culture, about serving of the vision of the church we're in. Understanding unity in very important. And so... we just died to that. We weren't chasing our dream. I think too many people wan 'a trace their dreams. There bringing the culture of the world into the kingdom. Cause there is honestly no place to trace your dreams in the bible. In fact.. i see the opposite. So we died to that. Served the ... of the church, made the decision to be planted and to serve the vision of the church and not having any of our own agenda. Like the self-centred agenda, but an kingdom agenda. And then interestedly enough emh.. Gary and Brian, so the pastor of London and the pastor of < *naam kerk* > globally chatted about starting something in < *plaatsnaam* > and asked if we would start it? And so we were send, we didn't go, we were always under in.. the submission of leadership we were always kingdom culture and... and i believe it was god put it on our hearts. Years before we come across, and a we never promoted or though t position ourselves

our trace it or anything we just ...in fact we died for it, we weren't chasing it at all. We were just serving our pastor.

Interviewer

So how was it for you the they asked you?

Geïnterviewde

Yeah that was awesome, it like amazing. Remember what we prayed about, well we didn't actually prayed about it, we just said where are we gonna live? Are we gonna live in America, cause my wife is from America. I was from Australia, we met in London, are in a church in London. We decided that the ones who are planted in the house of the lord will flourish, so we decided we goanna stay there and be planted for the rest of our lives. Cause that's what planted means. Planted. And we decided to serve there the rest of our lives and said unless pastor Gary sends us somewhere. And wouldn't it be cool if he send us to < *plaatsnaam* >. And we didn't spoken about it after that.

Interviewer

How was the follow up, how did you start?

Geïnterviewde

Uhm... we started, I know three people who lived in Holland. I did know of the church in London, so I called them and asked if they wanted to start a connectgroup. Cause we didn't come...it wasn't originally: willl you start a church? The original thing was will you start a connectgroup in < *plaatsnaam* > for < *naam kerk* >? So we said yes and so... there were three people i know i asked would you like to start a connectgroup, and i said yes, so i started sending DVDs of the services and then... so they watched that every Sunday. The service from London from the week before. And then after a little while I started to come across ones every couples of months, then one's ever month, just encourage them on a Friday night en teach leadership on them. Until Saturday morning and then I go back to London. And.. then after about a year, < *seniorpastor* > asked if i would move across, to lead the connectgroup. And then... 2 years after that he asked, he asked if I would be the pastor of < *naam kerk* >.

Interviewer

How was it? When < *seniorpastor* >...?

Geïnterviewde

Yeah it was great, we were horned. Yeah

Interviewer

For how long you did they connect groups and when did you start to have service on Sunday?

Geïnterviewde

We did an connectgroup when i wasn't living there for about an year. And then we gathered together, i don't if you call it services, we start to gather on Sundays in a café. Maybe some people call them services, maybe some people call it a gathering not a service. We just got together in a café. And then just did what fit for the number of people and the location and we went from there like that. Yeah. So officially services i guess official started when we becoming a church. By that time we were already doing those gatherings more often.. into services.

Interviewer

So and the moment you start having services, uhm.. how did you have some contact with other churches in < *plaatsnaam* >. Or how did they respond, < *naam kerk* > is coming to < *plaatsnaam* >. Did you had some contact with pastor in < *plaatsnaam* >?

Geïnterviewde

a little bit, but to be honest i would keep it under the radar. So we didn't say and launch...here we are. We started with three people. And we just started building with these three people.

Interviewer

Why you keep it under the radar?

Geïnterviewde

Because we got a name that is known. I was more interested in building a healthy church, than a large church. Cause a healthy church will become a large church at the time. So we weren't trying, it wasn't about a crowd it was about a church.

You can get a crowd, people do festivals en get a crowd, but that's not a church. A crowd is easy, but a church. A church is something a lot more stable, more solid and a lot healthier and a lot more long-term and people caring for each other and. So we weren't interested in building fast, we want to build healthy.

Interviewer

And how did the other pastors respond to < *plaatsnaam* >.

Geïnterviewde

Most of the pastor that i spoke to, where pastor that already had some kind of relationship with < *naam kerk* > so they're very positive. Uhm.. any church, any pastor i spoke to... i was more interested in helping them and ... because we won't... because the way we started was very organic. There was not., there wasn't really a issue such as people coming of their churches. We weren't: < *naam kerk* > is here, all you Christians how are in other churches, you should come to our church. We weren't interesting in doing that. So i think because of that that was quite healthy. Some of the more traditional churches, uhm... i think some of them weren't that happy. But more because perhaps they don't agree with the way we're doing church than anything else.

Interviewer

So.. can you share something about what exactly cause the church services to be experienced as positive?

Geïnterviewde

What causes people to experience the services as positive? Jesus, what Jesus has done for us. And pointing people to that. I would hope.

Interviewer

And are there particular ways you're doing that in services? Can you give an example?

Geïnterviewde

I just think that if all of us represent Jesus well, and are thinking about that and pointing people to Jesus. Like the bible is the most positive book in the world, God is the most positive being in the world it's all, there is nothing... it's only our humanity it's only flesh that makes it negative I think, So the more you can keep it about Jesus, and keep everything about Jesus and his love for people it's gonna stay positive. You have ...if you think about anything negative about church i think cause it's probably because it's not godly. If there anything.. I don't know.... i kind of think maybe if there's anything negative about church than it's not godly. Cause what's negative about God.

Interviewer

But you do things on a particular way...

Geïnterviewde

the only thing I could think of that people experience as negative is conviction of sin i guess.. that could be negative i guess. But fact as you preach Jesus has forgiven your sin, than that becomes positive.

Interviewer

But on the other hand there maybe come people to the service and think: it not for me or something.

Geïnterviewde

oh.. yeah. That's fine. If it doesn't suit people, the preference they have. But then... you can't, there's nothing, i don't know ...there is positive and negative i guess in that sense for everything. It doesn't matter how you do it. Some people find music to soft, some people find music to loud. Some people find too much singing, some people not enough singing, some people to much bible, some people not enough bible. I guess in that way it's aways... you can't please everybody. But then to raise the question what's positive, or what's positive to one person in that sense i negative to somebody else. So... I don't know. It's a hard question to answer i think.

Interviewer

What kind of elements are in the Sunday services and why do you chose for some elements to do and for some elements you are not doing it?

Geïnterviewde

uhm.. for what.. The elements that are in it: we start with welcoming people, seating people, worship, prayer, welcome, announcements, ties and offerings, there is a bit of connecting time in there with people, song, uhm.. message, altar call, what's happening after the services, announcement if you like, and that another song and then connect afterwards. Those are the elements we have in a services. Why do we have those in an services? We as a church are something bigger then ourselves. We are... in one sense we are, we do... < naam kerk > does services in a certain way. I so we do services... we are < naam kerk > so that's how we do services. Why? Because that's < seniorpastor > vision, how he set it up. Uhm... there is sometime in the early days we we're just beginning, there were something's we didn't do. Because... pretty much because we couldn't do it well. And i prefer to do nothing that rather than do something badly. Since we're representing Jesus.

Interviewer

Do you have an example of it?

Geïnterviewde

yeah.. it the beginning couldn't, we didn't had an worshipteam. So we didn't pass away with someone who couldn't play drums. And someone who couldn't play keyboard, play keyboard. Just because worship should be part of what we do. If we don't have the people and cannot do it well. We prefer not to do it. So in the beginning we didn't had an worshipteam.

Interviewer

So is that also part of the culture? Just doing things well..

Geïnterviewde

with excellence... yeah. Yeah, absolutely.

Interviewer

It's not only in the beginning of the church but also..

Geïnterviewde

yeah, absolutely.

Interviewer

Why is it for you, for < naam kerk > so important to be excellence. For as we just see at other churches they say they have excellence but in another way.

Geïnterviewde

In another way, what do you mean?

Interviewer

Well, in other churches of the Netherlands.. they say well oh...I am a worshipleader, I do it for the lord, but they can't sing very well, you know. So why is it for you so important to have excellence in your church?

Geïnterviewde

Well, 'cause..I think 'cause we're representing Jesus, Jesus is excellent en excellence isn't perfect, it's just doing it... it's more of an attitude, it's more of an thinking of the prospective of who you are serving. Is it an good experience for them, is it...are you thinking from there prospective? Do you realise you serving them, you doing the best you can for them? Or you are doing it for you? Excellence is doing the best you can, thinking form there prospective and doing a little bit more then they expect. I think if you can do that, then that is excellence. And that's ...you can never, you can't be perfect. If you go for perfection, instead of excellence that then is an unachievable goal. You can't be perfect, but you can be excellent

Interviewer

Yeah. And how do the volunteers in your church respond to it? How do you communicate..

Geinterviewde

I think it inspires people, I think it inspires people to be excellence, to service God to represent Him well. Yeah.

Interviewer

So I can image maybe a lot of people want to join the worshipband, to be a worshipleader, but i think you have to said also no. You're not...., how do you say it.... You are not the person we are looking for because of the culture of excellence. Is that true or?

Geinterviewde

Uhm... I wouldn't telling them you can't join because of excellence... i don't think that very encouraging. But at the same time it's not always easy, I think uhmm it's... I think.... you have to ask the question why do you want on a worshipteam? Like... is it because you love worship, if it is; fantastic, because we have an connectgroup where musicians en singers worship together, cause they love doing it. And everybody in the congregative worships together. But we do have an... i guess an standard. It probably an immeasurable standard, because it probably swifts depending on where we are as an church. When it comes to leading other people, we do want to be.... we don't want to distract people. For example we don't wanna ... if the keyboard player is keep hitting the wrong key, then it distracts people from worship. Cause in the middle of worship all I hear is this key keep going wrong. So there looking to find out what's going wrong, so now there are not worshipping any more they're looking on what's going wrong or thinking about that. So we.. so the heart is to enable people to worship God so if it's... think if it's really bad then it makes it more difficult to worship God.

Interviewer

So you told something about the service, how it looks like on Sunday morning. Is every Sunday something like the same way?

Geinterviewde

Pretty much yeah

Interviewer

Is that for a reason or?

Geinterviewde

If people know what to expect they gonna invite their friends, so they know what they are gonna to invite them to. So they can have confidence in inviting friends.

Interviewer

So for instance is there space I don't know for people in an Sunday service to I don't know... to prophecy or worship with flags or that kind of stuff, is it possible, is it space?

Geinterviewde

if people wanna do that, if people wanna prophecy, we encourage that, not specifically in a Sunday service, but more at an relationship. So if they have an prophetic word for someone or for.. a word of encouragement or whatever we encourage that in relationship in the connectgroup and not so much on a Sunday service. Uhm... with flags... I think flags distract people more than point people to Jesus. So if someone is running around with flag, people watch that and now they're not worshipping, cause they're watching the people running around the flag. So if it's distracting for people, we prefer people don't do it. We wanna create an environment where people can worship.

Interviewer

Yeah. Ok, great thank you so much. Do you have something like an target audience for your church?

Geinterviewde

Yes, people who are not saved.

Interviewer

Great, and so and how do...

Geinterviewde

Actually that probably not totally true. Well it's and it isn't I guess.. cause you want it to be good for everybody. And it can never be good for everybody, but you kind of wanna to be. And so I think, ... I would hope that anybody an discover the reality of Jesus in our service. And in that sense the target is everybody. We encourage our... we will hope that people will invite their friends and family and so the... and the church will be something they wanna come to... actually invite people to the service. So it's a place where Christians can worship and non-Christians can find Jesus and we always wanna do... that's a comment that < *seniorpastor* > makes: Talking about we honour the past, but we are loyal to the future. So it's... we're not trying to create a service that will keep Christian happy as they get older. We want the church to be able to reach to people young and old. And not get stagnant. Does that make sense?

Interviewer

Yeah, yeah. How do you reach those people? Do you... you told like we want to encourage our church to bring family and friends, is that the method, how do you say it... Or do you have some actions in the city to bring people and friends. How does that look like to bring some new people?

Geinterviewde

Well, we don't have... this is my thinking: Jesus changes people, so if you have an relationship with Jesus your life will change, and your life will be attractive. And so people in your world will see that and wanna know more... so you can tell them about Jesus, bring them to church. Because the message is real.

Interviewer

Yeah. So you don't have some actions in the city..or campaigns or anything like that?

Geinterviewde

No

Interviewer

Ok, and also not, you don't have something like a moment like you serve a foodbank or.

Geinterviewde

Yeah, we do that. But not to get people to church. We do that cause we want to help them.

Interviewer

In which way, what kind of activities do you have to help people? Can you share something about that?

Geinterviewde

First of all I will say we do not enough. But we only just getting started. Uhm... what we do, we have some people go out the some neighbourhoods, more needy neighbourhoods of the city. And so they on a regular basis, every 2 weeks, every 4 weeks they go to these different areas, and to build relationship with them and help them whatever practical needs they have. We have in the past, partnered with organisations that are already doing things in the city. And so to help them equip them to do things. We have giving food to foodbanks. We have done programs in shelters where people who been rescued from ..have been trafficked , human traffic. And to do programs to help keep them back. And so help put there life back together. So they can integrate back into the sociality well. We do, all the connect groups do Christmas, to give to someone they know, the appreciate during Christmastime. We've given money to salvation army on a number of times. Several times we've help some people from salvation army were, when winter comes, just before winter hits by, you know warm socks and underwear and stuff. So any homeless people of salvation army has stuff for. So all things of different things but. Yeah.

Interviewer

Great, thank you. And another question about leadership. In what way has leadership a positive effect on the growth of your church? Maybe in the choices you make or the structure or... Has it?

Geinterviewde

Yeah, definitely it does. If the church is growing, generally its good leadership. Not always but.

Interviewer

Can you explain that?

Geïnterviewde

I was thinking; if something is going wrong in church as the leader. I think it's something that I need to sort out. From, whatever's happens in my church is coming through my leadership. Not individually sin of individually challenges. But as general church, if the church is healthy or not healthy, if things or going wrong in church. If things or going wrong I was thinking it comes back to me. Cause it's all under my leadership. So, yeah I think it's important leadership. But the question was 'how has..'

Interviewer

In what way has leadership a positive effect on the growth of your church?

Geïnterviewde

I think yet healthy leadership the church will grow. If you don't have healthy leadership, the church won't be healthy. And healthy things grow. Unhealthy things, maybe for a while but maybe not long-term.

Interviewer

So and what is healthy in a leadership team?

Geïnterviewde

I think if there require what people do. If people know why they are doing it. If it all comes back to Jesus. And life growing in him and people know who they are in Him. So I think things like that. I've heard people say 'healthy church is all about having priority and everyone know what to do' or I heard people say 'healthy churches have steps' and all that kind of things. But I don't know. It's a human body isn't it. It's all these different things that can make it what's healthy and what's not healthy. Because the church is an body, the body of Christ. You can probably measure. I don't know heartbeat, blood pressure, all different things. And sometimes it's just an infecting. I don't know.

Interviewer

So in the leadership structure is < *naam kerk* > is it or something like leadership-driven or democratic-driven leadership structure?

Geïnterviewde

It's more leadership driven.

Interviewer

For a certain reasons or?

Geïnterviewde

Personally I think it's biblical. That would be my personal opinion. I know there a some theologians who disagree on it. But I just think.

Interviewer

How do you experience the leadership driven structure? Does it have, how do you say it 'voordelen'. Some benefits?

Geïnterviewde

It enables the leader to lead. I think one of the gifts the bible speaks of that is leadership. But how can a leader lead if he is not allowed to lead? Than he needs to be, everything has to be voted on. I don't know. I think that more difficult. I think in some ways... The Kingdom of God is not a democracy. Gods Kingdom is the Kingdome of God. And I think, submission to lead is godly. That is submission to godly leadership.

Interviewer

So what are the benefits for it? With this leader driven structure?

Geïnterviewde

I think it's godly. I don't know. I've heard of churches where they were unable to respond to challenges in church. Because the need to vote. And have to wait for vote. And then, I don't know. How does it vote work? Do people then have different ideas and try get the support of different people? I wonder then.. I guess there are healthy ways to doing it. But I only heard of one church that doesn't do it in a healthy way. It becomes unhealthy because of division. And division is very ungodly. I think in church in proverbs 6; God hates. I think God's commands blessings on unity. And if you're asking people stand up for their belief and it's different and they vote. And it's 50/50 vote that what do you do if you vote for doesn't happen? Do you then stop believing in..? I don't know. Or then do you try to get more people to your side of the your opinion? I don't know. I just don't. To be honest, I've haven't been in church that's been like that. I've only heard story's. So it's hard for me to give you an answer based on experience. Because I've experienced leadership based is good.

Interviewer

Does the democratic style of leadership has it influence on the culture of the Netherlands. Is there relationship between them? That also in churches we have, the most of churches in the Netherlands have a democratic leadership style. Is there some relationship between them? *< vraag is onduidelijk, dus ik leg de vraag nogmaals uit >*

Geïnterviewde

I guess so, I guess people are growing up in that culture than it effects them. It can be, but it depends on if it's Kingdom culture or not. So I think it can be, but necessary. Yeah. I don't think it's always the healthy thing to everyone to for everyone to be talking back what's opinions are. And all these different opinions. I don't think that's necessary healthy thing. It's been hard because... I am a little bit weary of answering the questions and wondering... I know it's been recording and where is the recording go so it's a bit difficult for me. I want to help you guys. So I be totally honest and open to you guys and I'm being a bit more than I normally would do when it's been recorded and stuff it's a bit. Do you know what I am saying?

Interviewer

Yes, But it's also good just to say that the whole interview is anonymous. So I think.. So that's good to say.

Geïnterviewde

Yes that's good.

Interviewer

I'm also wondering. So it's leadership-driven. How do you take the people along the journey. How do you, as leader, take people with you. How do you 'zorg voor draagvlak?'

Geïnterviewde

I think if you got a godly vision that inspires people, people want to come along. And I think the way God works is that... I believe that if God plants a church and God gives people in a church, and there are dreams God gives to people and desires. You shouldn't chase the desires. Proverbs says 'if you delight in the Lord, He gives you the desires of your heart.' Not if you delight in your desires. But if you delight in the Lord. So, but then, If God plants a church, and that's God's people, the family of believers, you're each giftily playing a part. I believe that in church, healthy growing church people can grow and fulfil all that God has for them. In a church or from a church. And so with that thing the heart of the thing you want to do. I believe people will slowly if they trust God. And if you keep pointing people to Jesus, the people will discover that actually this is the best place to be. And that a purpose is to see people get, purpose people carry the glory of God, relationship with Him and people get saved. And the church is the hope of the world. So why do you not want to be part of the church? More than anything.

Interviewer

Great. And so for instance; there is something like a conflict in the church and it's not only a conflict about members of the church but a conflict in the leadership team. Where do you go when there is an conflict? Is there something like overseers? Or boarder advice?

Geïnterviewde

To be honest. We haven't had any conflicts. So we didn't had. If conflicts would happen... Well I don't know. If conflicts... If there were conflicts between groups and me, that I would go to my board. And I would go to my leadership. And try to figure out if this is a 'me-issue'. Or a 'we-issue'. And that the challenge to be part of something bigger. That your accountable. I think when the leader is not accountable to anybody, that's dangerous. But as long you are accountable and not full of pride that I think... I would go to my leaders, to my leadership, to my friends, to discuss en to see if this is something about me or the leadership. And if we continue than I have to address it in our leadership. Yeah. I don't know. We didn't have that so.

Interviewer

And if there is an conflict in the leadership team. And the leadership team is an issue divided in two groups. Where do you go to?

Geïnterviewde

They come to me.

Interviewer

And what do you do?

Geïnterviewde

Make a decision.

Interviewer

But do you have something like a boarder advice? Or...

Geïnterviewde

Yeah. I have leaders. I have people who I am accountable to. We have a board. But If there is in our team division, when there is a conflict, than they would come to me, because I am the leader. Than I would sort out. Does that make sense?

Interviewer

Ok great. Yeah, that does make sense.

Geïnterviewde

The other issue is if my leadership team don't agree on what I say. So than you got the leadership team and me in conflict. That's when we are going to the board and figuring out ok what's going on here. Do I have to change. Or I am not seeing thing wright or what's happing?

Interviewer

And the board is that members of < naam kerk > or other people?

Geïnterviewde

< naam kerk >. Yeah. At the moment for us here that's how it is.

Interviewer

Just a another question. Now there is < naam kerk > and there is also < naam dochtergemeente >. Is it? What is your vision for the Netherlands? Do you have vision or dream? Maybe < seniorpastor > has a dream to plant more churches in the Netherlands?

Geïnterviewde

Not really.

Interviewer

What's in your hearth for it, for the Netherlands?

Geïnterviewde

Strong, healthy churches all over the place. Not just us but strong healthy church. Us starting something in < plaatsnaam dochtergemeente > was not so much vision driven, but need-driven. 10% of our church came from that kind of area. So and for them to invite friends, some of the would come, some of them wouldn't. So we

decide actually do service down there so they could invite friend to service. Instead of taking them to < *plaatsnaam* >. So it was more... That's why we did < *plaatsnaam dochtergemeente* >

Interviewer

So, if people are coming from instance from The Hague. Than there can be a possibility that there will be < *naam kerk* > The Hague?

Geïnterviewde

I guess. If there is enough yeah. To be honest we have people coming from the Hague. I think if people coming from the Hague who want to come, the can go to < *plaatsnaam dochtergemeente* >. Closer. But I don't know. We are not thinking like that. We are thinking; we got a church, we want to reach as many people we can. See people get saved, build the church people want to come to. And what happens from there... I believe a strong healthy church can change a nation.

Interviewer

So and < *naam dochtergemeente* > is that more like a daughter-church or is it more like a campus?

Geïnterviewde

It's more like a campus. We don't know what to call it at the moment. The location, the extension, the campus.

Interviewer

So the things what's happening in < *plaatsnaam dochtergemeente* > for instance the service is exactly the same as in < *plaatsnaam* >?

Geïnterviewde

Yeah

Interviewer

And does < *plaatsnaam dochtergemeente* > has it his own pastor? Or?

Geïnterviewde

Yeah.

Interviewer

Ok, great. So and or the leaders, the pastor of < *naam dochtergemeente* >...

Geïnterviewde

Every service has his own pastor for us. We have servicepastors for every service.

Interviewer

And are the leaders, are the getting coached? Or something like that? Because I know there is also the < *naam kerk* > network. Were a lot of churches are joining the network in the Netherlands. How does that network look like? What is the meaning? And the purpose of that network?

Geïnterviewde

I tell you. It's on the website.

Interviewer

I can imagine it's also just for, just like you said, to build strong healthy churches.

Geïnterviewde

Yeah. It's very relational. < *naam kerk* > network challenge you and your local church. So you can read it about here. It's all on the internet.

Interviewer

Why are there so many churches are joining that network? Is that because there is no alternative in the Netherlands? Is that such a hunger, such a need in the Netherlands for a network like this? What do you think?

Geinterviewde

I think there's a... Relationships are important at all levels. And so.. I think relationships among pastors are important. People talking about church-unity. And a lot of people talking about church-unity is doing things together. I don't believe that's church-unity. I think church-unity is where pastors are friends. Jesus is what unite us. Church is different personalities and style's. But Jesus united us and we can encourage each other and help each other. And I think that's important. That's needed. Yeah.

Interviewer

So maybe do you think that the most pastors of those churches, is it. Maybe feeling alone in doing church? Or?

Geinterviewde

I think a lot of them do, yeah.

Interviewer

Is that maybe the main reason for this strong network. That they just encourage each other?

Geinterviewde

I think that definitely a part of it. I think there's a lot of learning of each other and a lot of... I think pastors can learn a lot of each other. That's important. Yeah.

Interviewer

Ok, Great. So in... Can you tell something about in what way does it means stimulate growth? Something like the building, the staff, maybe the lights, the finances. Does that stimulate the growth of the church in your opinion?

Geinterviewde

I don't know. I think if you have a church service people don't want to go to because it's no one cares and there is no... I don't know. I think that would stop people from going instead of going. I think there is no money to pay bills it's going to be difficult to build a growing church. Is that what you mean? Is that the question you are asking?

Interviewer

Yeah. Maybe also for the service. You already told that it attracts people. There is light, there is an excellence band. Does it attract people? Do you make your service, I don't know how to say it... Do you make your service so that it attracts people?

Geinterviewde

Well, I think the way that people come. Do you mean new people?

Interviewer

Yeah.

Geinterviewde

I think the way people come is when friends invite friends. So the attraction is something that... So if you love your church and something is that changing your life. God is doing something. And you ask me to come along, I would be attracted. But I haven't seen the lights yet. Or the worship. Do you know what I mean? But you loving your church and God doing something in your life means you're happy to invite me, because you are putting a reputation on the line with me. So you say, I'm proud of this, I love this. If you don't love it. If you think I wouldn't like it would you invite me? That's the attraction. If I am your friend what attracts me to church is it the lights? I haven't seen the lights. I don't know there are even lights. Or if the worship good or not good. I don't even know. I don't know if the worship good or not good. But you do. So what do you want to invite me to? Do you get what I mean?

Interviewer

Yeah, but still there are lights and you using it. And there is a good worship team and good media and that kind of stuff. Well maybe it's not the reason I go to church, but I'm going with a friend why is the service, how do

you say it...What is the role of that facility things just the place, the lights. I understand that's not the reason, why I go to church ...

Geinterviewde

I think part of the reason is today in the Netherlands, I would say what it does is it breaks misconceptions about the church. If you ask the most people in the Netherlands to draw a picture how a church looks like. There drawing would probably be an old organ, old people, tinder seats, uncomfortable, boring. So they got this image. And so part of what you do is you want to break that image. Say there is life. In church there is life. People are just to. If people go out somewhere they just to. If the go to concert the just to see lights and screens. And we are saying in the house of God is the house of God. Why would you have something that looks terrible, compared to what they just to and say God is real. Let's show you how the house of God looks like. And it's poor. No one cares, it's not attractive. It's not full of life. If the facility's not do that but the add to sense of 'this is not what I expected that maybe what I think about God either' 'If what I think about church isn't right, that what I think about Jesus isn't right' Or maybe there is more to this thing that I realise. Right now I would say that would be that would do that. I don't know if that's is what you mean but I think it does that for people. I think if you have choice between going to a church that is stuffy and... So if you have the same people and two different buildings. Same God but two different buildings. And one building is kind of cool to go to. And the other one is a 50 or 100 year old atmosphere. What would you choose to go to? What would you choose to go to?

Interviewer

Well, for me it depends what's in the...

Geinterviewde

If it's the same. Everything is the same?

Interviewer

Well I would go to the...

Geinterviewde

Yeah, and which one would you like to invite your friends to?

Interviewer

To that one.

Geinterviewde

So that's the answer to your question.

Interviewer

Yeah. So when I invite friends for the first time, that would break their image, of the image of church. And I can imagine it attracts people but.

Geinterviewde

I don't see how it can attracts people if I haven't see them.

Interviewer

No, but they are thinking 'oh this is pretty cool, this is a cool church'. But what is the thing that keep them in the church?

Geinterviewde

Relationships.

Interviewer

Can you explain something more about that? Why relationships. Why is not the lighst or the worshipteam keeps them in the church? Why especially the relationships?

Geinterviewde

I think we are relational beings. We are relational beings. Adam was in a pretty cool garden but he wasn't happy, was he? I tell you relationship. He had a pretty cool relationship with God. He hadn't fallen.

Interviewer

So if we are talking about relationships.

Geïnterviewde

Sorry, I'm just pretty simple. The way we do church is just simple. I know you are looking for answers that are probably not profound or... We are just so simple.

Interviewer

It's fine. How do you stimulate < naam kerk > de relationships between church members?

Geïnterviewde

How we stimulate it?

Interviewer

Do you stimulate it?

Geïnterviewde

We encourage our teams to talk to people, welcome people, we often have a moment in service where people can talk to people. We encourage hang out afterwards and talk to people. We have groups midweeks so people can build relationships.

Interviewer

So if someone is coming for the first time at < naam kerk > and how are they getting involved into church? Joining a team? Serving church? Serving in a team? How does that work. Do you have something like for instance 'next steps'? Or something like that? Do you have...

Geïnterviewde

We do. The main way it happens is through relationships. People asking if you want to join a team. That would be more than anything else the way people join teams. We do have some more other things. 3 times a year we do, we call next steps Sunday. We say people about taking something of step in their way of God. We started a course, a 3 week course after service. Which helps people. Honestly the way happens more than anything else is through relationships. Some people asking, people talking to people and asking them to get involved.

Interviewer

Great. So Can if someone wants to join and to serve the church in what kind of team doesn't matter but can anyone join a team.

Geïnterviewde

Yes

Interviewer

Do you make a difference in baptised or not baptised or?

Geïnterviewde

No

Interviewer

Your lid to join a team or not? Anyone can join a team. Also you don't have to be baptised?

Geïnterviewde

Yeah, it doesn't mean you can sing on a stage. Because that's different. That's a leadership role. But just to serve in church? Kids team we do checks to protect our kids. But as a generalities yeah anybody can serve.

Interviewer

But if you want to be in leadership there is a difference?

Geïnterviewde

Of course.

Interviewer

What is the difference? What do you expect from a leadershipteammember?

Geïnterviewde

To represent the church.

Interviewer

And that looks like?

Geïnterviewde

It's a hearth thing. How do you... it's not a legalistic. Saying when is a person a Christian? Is it when he's baptised? Or were they Christian before that? Does that make them Christian? No, I don't think so. I would say no.

Interviewer

Ok.

Geïnterviewde

That's what I mean. We're more... It's not a process, it's not legalistic, it's a hearth thing. It's like, we don't have membership in church. How do you know if you're a member? You hear it. In what you say. If you a talking about my church, our church in what we do, instead in what they do. Them. It's not a. When they done this or done that program. Of when they've being... It's not a when you done this, it's a hearth thing. It's a bit harder to say. Yeah. It representing us. Yeah.

Interviewer

Yeah. So and how does your church relate to our present culture? And to what extent do you 'move along'? So how do you present the culture and what kind of elements are not going with the culture? Are there some things?

Geïnterviewde

Sorry, ask the question again?

Interviewer

So how does your church relate to our present culture? Is the culture in the Netherlands and what kind of elements are you not going along the culture? Are there elements?

Geïnterviewde

I don't really know what you mean.

Interviewer

While for instance.

Geïnterviewde

Do you mean do we agree everything in culture? No. Do we allow people of culture come in to church? Yes. So I don't know if that's what you mean.

Interviewer

Yeah, for instance. Homosexuality. Is everyone welcome in your church?

Geïnterviewde

Yes.

Interviewer

Also in joining leadership team?

Geïnterviewde

No, cause that's not. We believe what the Bible says. I think the Bible is very clear about that. I don't know. If you're talking about... If you want to know the... If people lie, do we think that's ok? No. Can people join team if they are lying? Well, everybody lies. So if you only can join teams if you didn't lie, we have no one in team. Can you join a leadership team if you lie? We prefer is you didn't lie. But we wouldn't have a leadership team. If everyone's perfect.

Interviewer

It is the same for homosexuality? Or divorced people?

Geïnterviewde

I think you got to things look case by case basis. And there's got to be some place where we draw a line. And were that place is, is grey. If we had someone who has actively homosexual and belief that's ok with God. That couldn't be in a leadership team. Because that's against the Bible. And doesn't represent us as church. It's more a common-sense thing than... It doesn't make sense. If someone is divorced. I don't know. Did they got divorced before they were Christian? After? Was it unfaithfulness in their marriage? We like to put, especially in Holland, like the questions you are asking, everything in boxes. We as church don't do that as much. That makes this questions very hard for me. I don't know how you going to answer them, probably take quotes and stuff. But that's necessary don't represent us. Because we don't do that. We don't box thing like that. We don't have who's a member of our church and who's not. We don't have membership. So how many members do you've got? I don't know. Generally we don't box it all, we're more get faith, it's about hearth, it's relationship, it's about those things that's not necessary tangible.

Interviewer

But how do you deal with it, also in your church. Because I also can imagine that the church members are thinking in boxes. And you want a culture in your church who is not thinking in boxes.

Geïnterviewde

We just don't do things in boxes. So...

Interviewer

How do people respond to it?

Geïnterviewde

They seem to like it.

Interviewer

Because you also said 'we want clarity'.

Geïnterviewde

Of rolls.

Interviewer

Of rolls. Ok.

Geïnterviewde

With responsibility's. People understand their responsibility's. That's different. But again we don't like boxing that. In fact I like have grey, there is responsibility but there's overlap. Yeah.

Interviewer

Also in this question you are just looking at it case by case? Just talking to the people, take them *mee* in leadership, are you doing all those conversations or someone else in your leadership team?

Geinterviewde

I used to, but now there is people that I trust. The church is getting bigger and there is more people able to it. But that's taken a while to get to.

Interviewer:

But before that you did I all by yourself?

Geinterviewde

Yeah. Absolutely.

Interviewer:

Just because you wanted to...

Geinterviewde:

Cause the culture is important. Just want to make sure the culture is.... You can only work with what you got, so you can only work... the culture of the church is going to be the culture of the people of the church. The culture of the church isn't the culture I want it to be or what I write down on a sheet of paper it is. That's not the culture of the church. The culture of the church is what people encounter when they come. Which is determined by the people. Not by me, although I try to influence it as best I can. And give example and as a leader, I give leadership to that; to have a strong culture. Which I guess is an advantage in having an democracy a democratic...so you can actually build that.

Interviewer

For me now there is a last question...

Geinterviewde

But I hope so... like I told in the conversations earlier.. Can you be a leader an actively be homosexual an think that's what the bible says... no cause it doesn't represent us. It's not our heart, it's not what the bible says. It's pretty...

Interviewer

So the last question for me is.. are there elements we already talked about a lot of themes I believe there can be a while new list of themes when we talk about the growth of the church is there some elements we didn't talk about, but for you it's important about the growth of a church? Especially for church plants?

Geinterviewde

This is how we started when we planted the church and why I think the church grew. It's because after the service.. well at the service I would speak to people and talk to them about Jesus, Jesus in their life, which is awesome. Jesus for them, who saved us, he came so I have life and life to the full. What would that mean for you? And so talk about that... so people wanna... and people them in terms of what Jesus has done of has for them I haven't met a single person, except when they were so hurt from other religious people, but said they do. Except those type of people, love talking about Jesus, them inviting them for coffee, so they can ask more questions and talk more about Jesus or invited them to our home afterwards. And some of our leaders, so they can feel that they belong. That there is relationships being build. And start talking more about their lives and Jesus and then say: see you in church next week. Yeah. Of course I wanna know more about Jesus and what he has done for me. And have a little bit of His life. Well church grew by that 1 person. If you do that 3 times, church is grown by 3 people. Do that 50 times, church grew by 50 people. I actually thinks that's how church grow.

Interviewer

Great. Thank you so much.

Geinterviewde

Does that make sense?

Interviewer

Yeah, makes a lot of sense. Yes.

Geïnterviewde

You can have all the processes and resources. Impersonal and stuff you want. Unless people want to come back and... Does that make sense? I think that what's people bring back. Relationships and Jesus. Pointing people to Jesus en building relationship. Yeah. It's funny he; Jesus had only 2 commands; believe in me and love each other. Even the love God with all your hearth, mind soul and spirit en love yourself. That's not Jesus command. That was Him answering the Pharisee asking what's the greatest command in the law. And it's the right way to life. On this thing hang all the laws and prophets. But that's not Jesus command. His was answering a question He was not commanding. But He does command. Believe and love each other. Believe in Me and love each other. If we can get people to believe the truth about who He is. Who God is, what God has for them.

Interviewer

Great. Thank you so much. I just end this interview.

***** Einde transcriptie *****

14.9 BIJLAGE 9: CODEREN INTERVIEW 1

<u>Kerk 1</u>		
Numm er	Fragment	Label
1.1	Het eerste is denk ik richting. En structuur. En dus gewoon, ja, eigenlijk beleid, over hoe doe je, hoe ben je kerk. Hoe ziet een levengevende kerk eruit. Wat komt daar in terug. Hoe structureer je eigenlijk de kerk.	Structuur
1.2	En bereid je de kerk voor op groei. Dat is vind ik één van de belangrijkste dingen.	Vorbereiding
1.3	Principes die je kunt gebruiken om de kerk vorm te geven. Dus gewoon het bouwen van een gezonde cultuur binnenin je kerk.	Cultuur
1.4	En sinds we bij ARC zitten	inspiratiebronnen
1.5	we zijn gestart als gewoon kerk met iemand met een groot visie, een idee van wat, hoe een levengevende kerk eruit zou kunnen zien	Visie
1.6	Maar eigenlijk miste er daar nog heel veel componenten in van hoe ziet, hoe geef je dat vorm, hoe bereik je dat. Hea, wat is de weg daar naar toe.	Verwezenlijken van visie
1.7	Ik denk dat ARC ons daar echt 10 stappen vooruit heeft geholpen in de weg daar naar toe. En ook het idee van hoe dat eruit zou kunnen zien. En hoe je dat kan vorm geven.	inspiratiebronnen
1.8	Qua structuur zijn we eigenlijk van de start wel, gewoon technisch gezien de gemeente structuur is niet zo gek veel veranderd de afgelopen 10 jaar.	Structuur
1.9	Het zijn altijd een kerk geweest, meer naar een Amerikaans model, dan een Nederlands model. Dat is gewoon vanaf de start al	gemeentemodel
1.10	Inspiratie vanuit het boek "levende gevende kerk" "lifegiving church". Dat is trouwens ook een van de roots. Dat boek is een van de roots van ARC geweest zelf.	Inspiratie
1.11	Dus die principes gebruiken we nog steeds qua structuur.	Structuur
1.12	Ik denk misschien het vormgeven van de cultuur binnenin je kerk.	Cultuur
1.13	Bijvoorbeeld hoe je beslissingen maakt. Wie de, of je een democratisch gemeentemodel hebt, of meer een leider gedreven model hebt. Dat heb ik altijd heel goed zien werken in < naam kerk >. En wat eigenlijk heel anders is in de gemiddelde Nederlandse evangelische kerk. Die veel meer een democratischer model heeft.	Leiderschapsmode l
1.14	Meer leider, visie-gedreven.	Leiderschapsmode l

1.15	Ja. Nee, de. In die zin heeft het leidersteam veel meer zeggenschap over wat gaat gebeuren. Is echt eigenaar van de visie van de kerk. En de. En neemt de voornaamste beslissingen. Zonder toestemming van de merendeel van de gemeente zeg maar. Of dat daar voor nodig is. Zorgt natuurlijk wel dat het beste voor de gemeente is en proberen natuurlijk draagvlak te creëren. Maar zijn niet afhankelijk van een gemeentevergadering om bepaalde beslissingen te nemen.	Leiderschapsmode I
1.16	Dat je veel sneller kan schakelen. En dat je ook makkelijke moeilijke beslissingen kan nemen. Of dingen kan veranderen. Omdat mensen niet snel een verandering als iets positief zien. Terwijl het soms wel nodig is. Dus we kunnen in die zin veel sneller schakelen. En ook veel meer, hebben veel meer, ja controle. Dat klinkt een beetje zwaar.	Leiderschapsmode I
1.17	In die zin veel meer bescherming van de visie. Dus < naam voorganger > is visiedrager. We ondersteunen hem in het bereiken van die visie. En die visie die blijft beschermd. En wordt dus niet afhankelijk gemaakt van wat het merendeel van de gemeente zou willen. Die visie blijft in zekere zin wel onverantwoord, < geïnterviewde versprekt zich > uhm...onveranderd. Daar willen we heen, en willen het op die manier doen. Maar in die zin, ja, kunnen we dus, hebben we veel meer mogelijkheden om de gemeentewerker vorm te geven, zoals we ervaren dat Gods ons daarin leidt.	Visie
1.18	Nee, Eigenlijk niet. Eigenlijk niet. Alleen als je jezelf afhankelijk maakt van gemeentevergaderingen, dan vertraagt dat het hele proces eigenlijk. En voorkom je eigenlijk ook dat er hele discussies over dingen ontstaan. Of iets richting splitsing of ja meerdere kampen en dat soort dingen.	Leiderschapsmode I
1.19	Nee, we hebben gewoon een duidelijk richting; daar willen we heen. Eigenlijk hebben we dat vanaf het begin ook al gezegd van we zijn een kerkplantingsproject. We starten een nieuwe kerk, dat gaan we op die manier doen	richting
1.20	Als mensen dan komen en zeggen "ja, maar ik wil liever dat het zo en zo gaat." Dan zeg ik "nou dat is goed, maar er zijn heel veel andere kerken waar je ook naar toe gaat. Maar wij gaan het zo doen. Wij gaan zo'n kerk zijn. En als je dat niet bevalt; ja, jammer. Dat is prima	Meningsverschillen
1.21	In die zin heb je heel veel voordelen als kerkplantingsnetwerk, kerkplantingsproject om dat vorm te geven naar, ja, naar datgene wat je van God ontvangen hebt. De visie van God ontvangen hebt. Om, hoe een kerk eruit mag zien, wat voor mensen je mag bereiken, en op welke manier dat mag gaan doen.	Visie
1.22	De visie zoals we die geformuleerd hebben is: God liefhebben, mensen lief hebben en levens veranderen voor Jezus. Dat is de visie die in zekere zin in elke kerk terug zou kunnen komen. Is natuurlijk redelijk algemeen	Visie

1.23	Maar ik denk dat we vanaf het begin wel echt een kerk hebben willen zijn waar wij die voor wie het heel belangrijk is om niet-gelovigen te bereiken. Dat dat echt een grote prioriteit is.	Doelgroep: niet gelovigen
1.24	En dat willen we ook daadwerkelijk in praktijk brengen. Dus door kerk te zijn waar diensten hebben waar je je burens naartoe kan nemen. Die begrijpelijk zijn. En die, waar aanbidding uitbundig is. Die voor jong en oud is. Die eigentijds is. Die vast staat in het Woord van God. Geen water bij de wijn doen. Tegelijkertijd een brede uitnodiging heeft naar de wereld en niet wegschrikt wat voor zonden mensen met zich mee zouden brengen. Multiside kerk, een grote kerk.	Vorm van kerk
1.25	Multiside is één kerk op meerdere locatie. Dat we kunnen blijven groeien, niet door een grotere gebouw te bouwen, maar door op meerdere plekken samen te komen.	Groei
1.26	En één kerk te blijven door het onderwijs, of eigenlijk de preken via video te streamen. En op die manier elke locatie deel, er voor te zorgen dat die daadwerkelijk deel blijft van het geheel dat < naam kerk > is.	Visie bewaking
1.27	<i>Is dat ook de droom? Om meerdere kerken te planten?</i> Absoluut.	Groei
1.28	Het is. We hebben ooit een poging gewaagd om een Kerk 1 kerk te starten in Den Haag. En die is heel erg mislukt. Ik denk, naast dat we daar heel van geleerd hebben was het beste denk ik om ook geleerd dat als je het heel ver weg doet dat het dan ook heel niet alleen voor de mensen heel ver weg is maar ook de connectie, en leiderschap heel ver weg is. Dus we richten ons nu eerst meer op de regio, na onze eerste locatie buiten < plaatsnaam > < plaatsnaam > is. Dat is 20 minuten rijden. Dat is gewoon dichtbij. In de toekomst is alles mogelijk. Maar ik denk dat voor ons voorlopig eerst op deze regio richten. Maar als iemand zegt "Joh, ik wil een < naam kerk > Maastricht oprichten", dan is dat niet onmogelijk. Het is logischer om ons nu meer te richten op de omgeving. Dus. Dat zie je eigenlijk ook bij de meeste multiside kerken. Die richten zich meer op een bepaalde stad. En dat kunnen grotere steden zijn, waar ze meerdere locatie starten. In de VS zie je dan dat ze binnen de staat nog een aantal op soms een uur of anderhalf uur rijden nog een locatie starten. We moeten nog gaan ontdekken wat de toekomst brengt. Wat God ons gaat geven. Voor nu is dat voornamelijk het < naam regio >, en dan kijken we hoe dat verder gaat lopen.	kerkplanting in andere plaats

1.29	Die is niet noodzakelijk bij mij ontstaan. Dat is echt pastor < naam > en Robby Bradford, een goede vriend van hem, die samen deze kerk zijn gestart. Ook puur als een internationale kerk, met alleen Engelstalige diensten. Robby die wilde eigenlijk een kerk starten in Parijs. Maar daarvoor opende God geen deuren. En toen zei < naam voorganger >, die een goede vriend van hem was, 'waarom doe je niet eerst een project met mij in de komende twee jaar in < plaatsnaam >'. Hij < naam voorganger > komt zelf uit < plaatsnaam >. En in < plaatsnaam > wonen ook heel veel internationaals. Zo echt een idee van een, een echte internationale kerk. En in < plaatsnaam > wonen heel veel internationaals. Dus geen internationale kerk, en dat was destijds ook niet.	start van kerk
1.30	Er was wel een pinkstergemeente, of er waren kleine pinkster of evangelie gemeenten. Maar eigenlijk veel te klein. En ook echt sterk verouderd. Zeker als je kijkt naar hoe groot < plaatsnaam > toch is. En dat daar geen flinke evangelische kerk zat. En dus ook was dat een open deur voor ons om daar in te gaan stappen. Terwijl we de kerk eigenlijk vrij snel zien groeien. En is onze visie in < plaatsnaam > ook verbreedt naar 'he, we kunnen ook een Nederlandstalige dienst starten. Om de Nederlanders te bereiken, in die zin makkelijke mensen uit te kunnen nodigen.	contextualisatie
1.31	Ik denk dat wij veel bewuster eigentijds zijn.	eigentijds
1.32	Dat heeft veel met muziek te maken. Gewoon, wij spelen de moderne worshipmuziek van Hillsong en van allerlei kerken uit de Verenigde Staten	Muziekkeuze
1.33	We zijn qua taal, ja hoe zeg je dat, altijd begrijpelijk. Een preek moet altijd begrijpelijk zijn. Ook voor iemand die geen christen is en dat is in veel kerken denk ik niet het geval	Taalgebruik
1.34	Tegelijkertijd zijn we 100% Bijbelvast. Dat is misschien ook niet in alle kerken helemaal het geval.	Bijbelvast
1.35	Gebruik van multimedia	gebruik Multimedia
1.36	Nieuwe vormen van respons geven aan een preek. Dus we hebben altijd responsstations waar mensen naar toe kunnen. Ze kunnen tijdens de dienst, nog tijdens de worship, na de preek voor gebed gaan, naar het kruis gaan om een briefje aan het kruis te nagelen, om een kaarsje aan te steken.	Bedieningstijd
1.37	Eigenlijk nieuwe vormen, ja, die dingen die we anders doen als in andere kerken	Vernieuwend
1.38	Heel veel connectgroepen, dat is voor ons erg belangrijk. Zodat we niet alleen gemeente zijn op zondag, maar echt doordeweeks.	Connectgroepen
1.39	Het is verwelkomend. Gastvrijheid is voor ons erg belangrijk. Moet altijd mensen bij de deur staan, mensen in de zaal staan. Die je verwelkomen, die je kunnen helpen. Zeker als je nieuwe bent.	Gastvrijheid

1.40	Een echt, ja hoe zeg je dat, geest vervulde sfeer in de zaal. Mensen die God zoeken, Echt, ja, aanbidding gewoon sterk is, en je echt meeneemt. En je hart open zet voor God.	verwachting
1.41	. Een preek die gewoon hout snijdt, Bijbelvast is, praktisch te maken is in je dagelijks leven. En je echt dichterbij Jezus brengt.	elementen preek
1.42	Kinderwerk, wat gewoon feest is om naar toe te gaan. We zien dat kinderen ouders meenemen, in plaats van andersom. Jongerenwerk wat jongeren vinden het echt leuk om naar de kerk te gaan.	Kinder- & Jeugdwerk
1.43	We betrekken ze ook heel snel. We geven ze heel vroeg al verantwoordelijkheden. Betrekken ze, zetten hun talenten in. Zodat ze echt, hier geplant zijn. En gewoon leuk vinden om naar de kerk te gaan en betrokken te zijn	betrekken van mensen
1.44	En, ja, vaak gelijk ook het gevoel hebben van heil, dat ze in een warm bad terecht zijn gekomen. Dus een gemeenschap die ook echt uitnodigend is	Beleving
1.45	Iedereen. Ja. Jong, oud, arm, rijk, wit, zwart, internationaal of Nederlands. PVV, d66 of ChristenUnie stemmer. Ja, dat varieert heel sterk. Eigenlijk de < plaatsnaam >. Dat, ja.	Doelgroep
1.46	Ja. Een beetje allebei. We zien uitgebluste charismatische hier komen. Uit charismatische kerken komen, wat gewoon te heftige, te veel en te onstabiel was. Dus die bij ons een aanstekelijke passie voor Jezus wel vinden. Maar geen poeha, We vinden. We zien heel veel mensen uit traditionele kerken, die voor het heel belangrijk is dat het woord goed is. Maar die verder willen dan, ja, waar de traditionele kerken gaan, qua geestelijke beleving. En die vinden bij ons een thuis. We zien mensen uit het niets tot geloof komen. Gewoon iemand neemt iemand mee, wordt aangeraakt, gaat een Alpha cursus doen. Laat zich even dopen. Mensen die echt tot geloof komen. Vanuit vrijwel niets. We zien randkerkelijke, mensen die zeggen van 'dit is de laatste kerk die ik ga proberen, daarna ben ik er klaar mee'. En dan toch een thuis vinden hier. We zien, ja, in die zin, van alles. Ja. Ook gewoon natuurlijk door verhuizing die op zoek zijn naar een kerk. Dus eigenlijk, ja, deels, door nieuwe bekeerlingen of mensen die Jezus opnieuw vinden. Deels door mensen die opzoek zijn naar geestelijke groei.	omschrijving bezoekers
1.47	Het doel is dat een preek uitdagend is voor een iemand die al gelooft. Dus iemand die echt verder helpt, praktische handvaten geeft om zichzelf van maandag tot vrijdag weer in de praktijk te brengen. Of zaterdag natuurlijk.	Praktische prediking
1.48	Tegelijkertijd, dat iemand die niks, nog nooit de bijbel heeft gelezen. Het evangelie niet snapt. En geen basis heeft, toch iets uit mee kan pikken. En zo begrijp wat er gezegd wordt.	Begrijpbaar prediking

1.49	Dat vormt eigenlijk discipelschap begint eigenlijk al voordat iemand een keuze voor Jezus heeft gemaakt. Ik denk dat is wel. Er zijn wel. Mijn vrouw is bij deze kerk gekomen op uitnodiging van iemand die niet gelooft.	Niet-gelovigen
1.50	En die zelfde mensen, sfeer, iets trok haar aan. Maar ze wist toch niet wat het was. Dat vind ik erg, dat zijn echt mooie dingen.	aantrekkingskracht
1.51	Ja. Leven-gevend kerkzijn. Het tegenovergestelde van leven-zuigend. Leven-gevend is dat je...	leven-gevend
1.52	Ook als het, ook als de boodschap is 'bekeer je van je zonden'. Dan is het nog steeds leven-gevend. Leven-gevend is de sfeer die je ervaart als je komt. Welkom, fijn dat je er bent, enthousiasme in de dienst. Dus de geestelijke beleving die aanstekelijk is. Het woord wat bemoedigt, of richting geeft, of je gewoon helpt. Wat van toegevoegde waarde is van je leven. Hulp die je kunt krijgen als je in nood bent, geestelijke nood voornamelijk. Dat, eigenlijk is het doel elke keer als je op zondag komt en weer terug gaat, dat je het gevoel hebt dat je gevuld bent. Of, maakt niet uit hoe je gekomen bent. Maar dat je in ieder geval verandert weer weg gaat ten positieve. Ik denk dat is wat Jezus met ons doet, op het moment dat Hij toegang krijgt om ons leven gaat vervullen. Dan geeft hij leven, genade in plaats van veroordeling. Dat is eigenlijk wat we als gemeente ook uit willen ademen. Leven-gevend is een beetje ongrijpbaar, maar ik denk wel iets wat je vrij snel in de kerk kan ervaren of dat er wel of niet is.	Ontvangen
1.53	Ja en ook mensen die in het dreamteam zeg maar betrokken raken dus zelf een taak krijgen of verantwoordelijkheden krijgen, die dat ook mee te geven om ervoor te zorgen dat zij ook uitstralen en meegeven aan hun team en uitstralen naar de buitenwereld. Zodat ook echt ingebakken zit in het DNA van de kerk.	instrueren van vrijwilligers
1.54	We hebben daarvoor een programma. Dat heet Next Steps, in een andere kerk heeft dat Growth Track. Het doel daarvan is eigenlijk om mensen in vier stappen te helpen om betrokken binnen de gemeente. Allereerst om lid te worden, vervolgens om meer te leren hoe je discipel kan zijn in je dagelijks leven. Het liefst ook bij een connectgroep gelijk aan te gaan sluiten. Vervolgens helpen we ze om te ontdekken wat je gaven en talenten zijn. Of daar proberen we iets daarvan te pakken of te prikkelen van he waar ben je goed in? wat doe je graag? waar wordt je gelukkig van? wat is je passie? En dan in stap 4 te helpen om een taak te vinden die bij ze past. Waar ze in kunnen groeien en waar ze eigenlijk de droom die God voor hun leven heeft tot uitvoering te kunnen brengen.	Next steps

1.55	Mensen in te zetten op plekken die voor hun zelf vervullend zijn. Dat noemen we een ‘sweet-spot’ een plek waar jezelf, niet. In die zin werken we meer vanuit “wie ben jij, wat kun je, wat wil je graag” dan vanuit ‘we hebben ontzettend hard kinderwerkers nodig, kun je alsjeblieft daar helpen?’. Dat is een hele andere, ik zou denk ik liever een team van 10 kinderwerkers hebben die vol passie zijn voor kinderwerk en geloof hebben en helemaal op voorbereidt zijn. Dan een groep van 20 die het uit het soort plichtsbesef doen.	gaven gericht
1.56	Ligt een beetje aan wat voor persoon het is. Als het iemand is, iets van leiderschapscapaciteiten in ziet, dan zou ik die het liefst zeggen; Start een connectgroep met andere mensen die dansen heerlijk vinden.	ontwikkelen van leiderschapspotentie
1.57	Mits het een persoon is die waarvan we voldoende vertrouwen in hebben. Ja. Waar we een stuk geestelijke volwassenheid zien.	geestelijke volwassenheid
1.58	Dat is wel het idee. In de praktijk is het niet altijd het geval, helaas. Maar in principe kun je binnen één maand deel zijn van het welkomsteam ofzo	betrekken van mensen
1.59	Ja, dat zijn, daar hebben we geen stelregels in. Dus dat is een beetje casus per casus. Niet gedoopt dat heeft alleen gevolgen eigenlijk voor of je een voorganger kan zijn of oudste. Voor de rest eigenlijk niet	voorwaarden
1.60	We zullen altijd mensen blijven uitdagen om zich toch te laten dopen. Maar niet verplicht stellen, of anders kun je geen lid worden, of kun je geen leider zijn of kun je, of ben je tweederangs gemeentelid. Zo zal het nooit zijn.	niet gedoopt
1.61	Ja, dat moet vaak gewoon blijken, ze zullen nooit iemand connectgroep leider maken. Als iemand op zijn hart heeft om connectgroep te leiden, dan zullen we die altijd eerst vragen van “he, wordt eerst het komende jaar deel van deze groep, of van een bepaalde groep”. Ga dienend daaronder leiden. En laat je een beetje coachen en loop mee en dan, en ook als die connectgroep leider zegt van “he, dit is een top mens, laat die lekker een connectgroep starten”, dan laten we die een connectgroep starten. Onze methode neemt het risico met zich mee dat soms mensen in leiderschapsposities belanden terwijl ze daar niet horen. Terwijl dat gewoon niet klaar voor zijn	inzetten van vrijwilligers
1.62	Proberen we mensen te helpen zelf daar bewust van zijn. En eerst vrijheid te vinden in hun leven voordat ze weer zelf verantwoordelijkheid ergens voor krijgen. Proberen in gesprek op te lossen.	Conflict met vrijwilligers

1.63	Dus onderscheidingsvermogen geeft om te kijken van ok, met wat voor hart komt deze persoon binnen? Wat voor, hoe ziet iemand leven eruit? Wat voor gevoel krijg je erbij? Ja, ik denk dat we heel erg vanuit die.. En mensen ook het voordeel van de twijfel geven. En soms proberen, missen en overnieuw proberen. Ja dat is ja, dat is rommelig soms maar wel, maar denk wel de manier hoe Jezus ook werkte,	Werving van vrijwilligers
1.64	Geven we een sessie over vanuit de dreamteam principes. Daarin geven we aan wat we van hun verwachten en wat zij van ons kunnen verwachten. Dus bijvoorbeeld: We streven naar we streven naar eenheid, we eren onze leiders en we.. elke taak is <i>appreciate</i> dus we zorgen ervoor dat je je gewaardeerd voelt in de taak die je uitvoert elke taak is belangrijk en ieder persoon die dient is, wordt gewaardeerd.	Inwerken van vrijwilligers
1.65	. Ja en tegelijkertijd verwachten we van jou dat leiders volgt, niet slaafs maar in ieder geval de voordeel van de twijfel geeft en zegt ik ben hier om te dienen en niet om de boel over te nemen of om alles in twijfel te trekken wat je zegt.	Eren van leiders
1.66	Nouja, aan het begin dus het boek ' <i>life giving church</i> ' van Ted Haggard. Natuurlijk de inspiratie krijgt van een kerk als Willow Creek of van Hillsong. Gewoon modellen qua cultuur en wat er mogelijk is als kerk als je er 100% voor gaat en als je de juiste cultuur weet te bouwen binnen je kerk. Eigenlijk is ARC wel de gewoon de voornaamste partner	Netwerken om cultuur te bouwen
1.67	Dus we hebben contacten met Celebration Church, Highlands, Seacoast, met Substance, met Healing Place Church. Dus allerlei kerken waar we contacten mee hebben. Die kerken zien er allemaal net iets anders uit. Maar we leren verschillende dingen van al die kerken. En voornamelijk door de relatie met hun, gewoon coaching en het gebed, ondersteuning en soms documenten die ons verder helpen. Leren we heel veel en kunnen wij op onze manier < <i>naam kerk</i> > vorm geven.	Inspiratiebronnen
1.68	Ja. Als extra laag is ons organisatie hebben we de <i>overseers</i> , de <i>overseers</i> zijn, zou je de coaches van de gemeente kunnen noemen. Die staat intensief contact met het leiderschapsteam. Voornamelijk met pastor < <i>naam voorganger</i> >. Dat zijn voorgangers, die, hoe zeg je dat, door de wol geveerd zijn. Die echt hun sporen hebben verdiend in het koninkrijk van God, gemeentes hebben gebouwd die gezond zijn, gegroeid zijn. En echt verschil maken, invloedrijk zijn. En zij, volgens mij zijn dat er 4 of 5. Op het moment er een crisis uitbreekt, op het moment dat Sebastiaan dik in de fout gaat en echt dingen doen die niet door de beugel kunnen dan worden de <i>overseers</i> ingeschakeld en die kunnen, die hebben volgens onze statuten recht om in te grijpen en om beslissingen te maken op het moment dat de gemeente in crisis is. Ja.	Overseeërs

1.69	Het zijn vrienden van de gemeente. Die ook regelmatig geweest zijn, een aantal keren gesproken hebben, die, waar < naam voorganger > intensief contact mee heeft. Intensief... maandelijks, eens in de zoveel tijd mee skypt. Die ook tijd hebben doorgebracht met ons leiderschapsteam. Die ook echt een relatie met de gemeente hebben. Die de gemeente ook een beetje kennen.	Overseeërs
1.70	Ja, dat. Ik denk wel dat je echt een goeie uitstraling wil hebben en dat je wil excellence uitstralen. Dus, iedere gast moet weten van; hé er is op mijn gerekend vandaag. Dus niet houtje-touwtje, de stoelen zitten lekker, koffie is goed, kwaliteit van het geluid is goed in orde, de band heeft zich goed voorbereidt, weet wat ze doen, iedereen met een microfoon kan goed zingen, iedereen die spreekt, kan goed spreken. Kwaliteit is in die zin erg belangrijk.	Excellence
1.71	Na de mogelijkheden die je hebt, dus dat is natuurlijk in balans. Je kan niet ineens een geluidsinstallatie van een miljoen euro neerzetten want dat is niet binnen de balans. Tenzij je enige voornaamste manier van <i>outreach</i> is. Door perfecte diensten neer te zetten kan. God laat ons op verschillende manier... Maar ik denk dat we excellence, het beste halen uit dat wat je hebt. Dat is wel iets dat voor ons erg belangrijk is.	Excellence
1.72	Aantrekkelijke dienst, absoluut. Sowieso een dienst waar je je buurman mee naar toe kan nemen. Absoluut	aantrekkelijk
1.73	als je aanstaande zondag je buurman meeneemt dan weet je dat de dienst in ieder geval in orde is, de boodschap klopt, en aan zal spreken en dat er geen gekke dingen gezegd gaan worden, dat er geen vreemde radicale eindtijd perikelen voorspelt gaan worden dat er niet opeens opstaat met een profetie die nergens over gaat. Dat de worship goed is, dat de preek.. dat het in orde is. Dat iemand goed ontvangen wordt door een welkomsteam, dat het gezellig is na de koffie. Dat iemand een voorproefje krijgt van hoe het is om deel te zijn van een kerk. En hoe het is om christen te zijn. En de kans ook krijgt om zijn leven aan Jezus te geven. Dus je weet als ik mijn buurman meeneem, je weet wat je kan verwachten	Voorspelbaarheid
1.74	Het moet wel aantrekkelijk zijn. Het moet wel hout snijden. Je moet je niet schamen voor wat er gaat gebeuren	Aantrekkelijk
1.75	In principes werken we elke zondag met het zelfde model	Voorspelbaarheid
1.76	Preek duurt altijd rond de 30 minuten	duur preek

1.77	Eigenlijk elke dienst duurt ongeveer een uur en een kwartier. Soms met 5 minuten uitloop. En je weet dus ook weer als je je buurman meeneemt dat je als de om half 10 de dienst begint dan kun je voor 11 uur de zaal uit zijn. Die garantie kun je geven. Dus mensen weten van ik kan op tijd naar huis, kinderen blijven niet ellenlang bij het kinderprogramma. Ik kan nog een afspraak maken, om half 12 bij oma. De dienst duurt niet ellenlang zeg maar, twee uur lang, met nog dit, met nog dat, of mensen moeten maar blijven zitten en niet de vrijheid voelen om weg te gaan. De dienst duurt een uur en een kwartier. Dat is het.	duur dienst
1.78	Ja. Dat is elke zondag. Inderdaad, eigenlijk elke zondag. Ja. Mensen reageren niet elke zondag.	elementen van dienst
1.79	De ene keer gaat iemand naar... steekt een kaarsje aan, steken van zijn gebed, de andere gaat hij naar het gebedsteam, de andere keer zus en zo	diversiteit bedieningstijd
1.80	Wat voor ons heel belangrijk is dat wat er gebeurt niet afleidt van dat wat God aan het doet.	storende elementen tijdens de eredienst
1.81	Bij een worship avond wel. Een worshipavond is voor mensen uit de kerk, in principe niet echt de plek om mensen mee naar toe te nemen. Die niet uit.. ook christen zijn. Daar is wel ruimte om te vlaggen. Wordt niet zoveel gebruik van gemaakt. Dat zou wel kunnen. En ook om woorden te delen, om profetieën uit te spreken. Dat doen we gewoon niet tijdens de zondagse dienst, maar wel op speciale worshipavonden. Ook wel in connectgroepen bijvoorbeeld vind ik veel meer de plek voor dan de dienst.	inbreng van gemeenteleden
1.82	In hoeverre spelen die een rol in de groei? In de kortdurende groei een negatieve rol. Want er zijn heel duidelijk over wat het woord van God zegt. Homoseksualiteit is niet ok, samenwonen is niet ok. Om een paar voorbeelden. Trots is niet ok. Gierigheid is niet ok. Zo zijn gewoon... we volgen 100% de Bijbelse lijnen. Als je snel een grote kerk wilt, dan zeg je dat samenwonen ok is, homoseksualiteit ok is. Dat God je alleen maar wil zegenen, je alleen maar lief heeft, alleen maar genade voor je heeft, verder niks	Bijbelvast
1.83	Dus voor langdurige groei, de lange termijn groei... heel positief effect. Omdat we duidelijk zijn. Vanuit Gods woord... het in ieder geval, 100% van Gods woord leven.	Bijbelvast

1.84	Dus mensen te leiden in de waarheid. En mensen de waarheid te vertellen in liefde. Dus niet gelijk te komen met veroordeling. Maar met een uitnodiging om, maar mensen wel helpen om te veranderen en om vrijheid te vinden die God voor hen heeft. Soms heeft dat een... ik ben in < <i>plaatsnaam</i> > een paar mensen verloren omdat ze gingen samenwonen. Ik heb ze aangesproken op... < <i>niet verstaanbaar</i> > op leiderschapsposities.	ethische standpunten
1.85	Ja. Nahja, Deze wel. Ja. Maar dat hoeft niet.	Conflicten bij onenigheid ethische standpunten
1.86	We geloven dat God ons allemaal roept om onze tienden aan de lokale kerk te geven. Dat zeggen we ook zonder dat we ons daarvoor schamen. Want dat geloven we. En ik geloof zelf, dat als je ergens in gelooft dan moet je daar 100% voor gaan. Want anders ben je er niet 100% van overtuigd. We zeggen dat Gods ons allemaal roept om tienden te geven	geven van tienden
1.87	Dat mensen erover gaan klagen.	Conflicten
1.88	Nee, dat zijn niet de mensen die wel geven. Het zijn alleen de mensen die zich veroordeelt voelen, omdat ze daar niet achter staan. Ja. Daar had Jezus ook wel eens last van.	Conflicten bij het geven
1.89	Ik denk dat de <i>multiside</i> structuur. Heeft wel heel veel invloed op de numerieke groei. Ook de, niet alleen de <i>multiside</i> , maar ook het toevoegen van diensten dat heeft enorme gezorgd voor numerieke groei. Dus de constante uitdaging om te kijken hoe kunnen we meer plek creëren voor mensen om naar de kerk te komen.	multiside structuur
1.90	Ruimte creëren voor groei. Dus ook door een locatie toe te voegen in < <i>plaatsnaam</i> >. Waardoor we weer enorme groei mogelijkheden hebben die niet afhankelijk zijn van deze kerkzaal. In die zin ook niet prioriteit geven aan een grotere gebouw, een grotere diensten, een grotere platform, maar echt kijken van oke, hoe kunnen we zo snel mogelijk zorgen dat er meer ruimte is voor mensen. En dat het de groei niet beperkt wordt.	Ruimte creëren voor groei
1.91	Ja. Maar niet op de manier waarop we mensen daarop afrekenen. Maar we stellen we bepaalde doelen. Voor < <i>plaatsnaam</i> > heb ik ook een bepaald doel meegekregen. Van joh; er komen nu 80 mensen op een zondag, we willen tegen het einde van 2016 dat het gemiddeld 100 mensen zijn. Dat is reëel, dat is haalbaar.	stellen van doelen

1.92	We hebben nu een <i>school of ministry</i> bijvoorbeeld, ja, is niet nodig voor een kerk van 700 mensen. Echt niet. Maar voor een kerk van 2000 mensen wel heel hard nodig. Nahja, als je een kerk van 2000 mensen wilt worden. Moet je nu dus dingen doen, die zo'n kerk zou doen. Om zo'n kerk te worden. Dus in die zin doen we gewoon.. Iemand zei een keertje dat we de kleinste mega kerk ter wereld zijn. Dus we proberen te denken als een kerk die groter is, meer mensen bereikt heeft, het gaat natuurlijk niet om aantallen, maar om levens. En altijd verder kijkt wat zijn de volgende stappen, wat zijn de volgende mogelijkheden. En nooit <i>settelt fort he status quo</i> . Dat is echt visie gedreven kerk zijn.	Ruimte creëren voor groei
1.93	Ik denk dat het democratisch model kijkt, daar zullen de mensen sneller geneigd zijn om te kijken naar van we vinden het wel prima zo. En uitgaan van dat nu. Terwijl een visie gedreven of leiderschap gedreven kerk veel meer kijkt naar hoe het kan zijn, of hoe het over een paar jaar zou moeten zijn. En daar nu de kerk op voorbereidt.	voordeel van leidersgedreven kerk
1.94	. Dat zijn absoluut dingen die we van ARC geleerd hebben. Absoluut	ARC
1.95	Wat zijn de stappen die je dan moet zetten. Hoe verandert dan je organisatie/beslissingsstructuur en hoe zorg je voor een goede verhouding in het geld dat je uitgeeft. Hoeveel geef je aan staff uit. We geven nu bijvoorbeeld 40% van ons inkomen uit aan ons staff. Dat moet eigenlijk 30% zijn	Organisatiestructuur
1.96	Dat soort dingen over gemeentegroei leren we allemaal van ARC. Dus niet alleen zie je daarin... Dat heeft heel grote gevolgen voor de numerieke groei, omdat je plaats, ruimte maakt. Omdat je zorgt dat je niet alleen fysiek ruimte hebt, dus van dat lege stoelen waarop mensen nog kunnen gaan zitten, maar dat je ook structureel, financieel, ook qua geloof en geestelijke volwassenheid je voorbereidt op de groei die gaat komen op het moment dat je dingen op orde hebt. Want God geeft geen groei op het moment dat je het niet aankan. Ja. Dat zijn wel echt dingen die ARC ons gebracht heeft.	ARC
1.97	Ik denk het eerder zo is dat Gods woord leiderschapsprincipes heeft voor de wereld, dan andersom. En eigenlijk leiderschapsprincipes die we leren werken ook in de wereld. In plaats van andersom; dus dat we denken van weet je wat werkt voor Apple, dat gaan we ook hier doen. Zo niet, maar als die, als die bepaalde dingen die in een bepaald bedrijf zijn die goed werken die gewoon in lijn zijn met het woord van God, waarom zouden we daar niet van leren? Dus. Als je ervan uitgaat dat God woord werk. Dat God het beste met de mensen voorheeft, dat de principes die Hij geeft ons leven beteren. Dan verbetert die ook het bedrijfsleven.	Leiderschapsprincipes

1.98	Er is altijd een Gods factor. En er is altijd een zalving van de Heilige Geest. Dat is niet, je kunt het niet.. ik denk kerkplanting, gemeentegroei is niet, doe dit , doe dit, en je bent er. Daar komt een heleboel gebed en een heleboel zalving bij kijken. En niet... Het is door zijn Geest, het is door gebed dat er verandering plaats vindt, alleen wij als mensen moeten al, ook.. wij bewegen ons in het natuurlijke. God doet het bovennatuurlijke. Maar wij moeten ons wel bewegen in het natuurlijke. Dus we moeten wel doen wat we kunnen, wat we weten, waar we leren van waar we kunnen leren om God die ruimte te geven. En om eigenlijk alles te doen wat in onze macht ligt	God Factor
1.99	Je moet wel door God geroepen zijn natuurlijk om te leiden. En om daar met de autoriteit van God te staan.	Roeping
1.100	Je moet wel door God geroepen zijn natuurlijk om te leiden. En om daar met de autoriteit van God te staan.	Roeping

14.10 BIJLAGE 10: CODEREN INTERVIEW 2

<u>Kerk 2</u>		
Numme r	Fragment	Label
2.1	Kijk wat helpt maar dat is dat het begint ermee dat mensen hun vrienden meenemen. Weet je, dus als het gaat om numerieke groei. Maar, het belangrijkste is, één van de belangrijkste dingen is dat mensen hun vrienden meenemen. Dat is denk ik één van de belangrijkste dingen. Ik bedoel, de kerk groeit niet door advertenties, naambekendheid, mooi gebouw, allemaal niet. Dus factor nummer 1; mensen brengen mensen mee.	vrienden brengen vrienden
2.2	En hoe mensen, mensen mee? Onze ervaring is dat mensen, mensen meenemen als ze zien dat hun vrienden écht veranderen. Dat ze zeggen 'joh wat is er met jou aan de hand', 'wat is er verandert aan jou', 'wat gebeurt er in jou leven', dat ze zeggen 'joh ik ga naar de kerk, ga je een keer mee?' He, dus dat werkelijke transformatie van levens, die opgemerkt worden door vrienden, burens, collega's. Die vervolgens leidt dat ze hun vrienden willen meenemen. Dus dat is een belangrijke.	transformatie van levens
2.3	Een tweede die daar direct bij geldt. Durven mensen, mensen mee te nemen naar de gemeente? En dat is denk ik één van de meest relevante vragen. Dat maakt voor mijzelf dat iemand een aantal jaar aan mij vroeg van als de grootste zondaar bij jou uit straat tot bekering komt waar breng je hem naar toe? Naar welke kerk breng je hem? En dat je daarvoor jezelf antwoord op geeft niet naar mijn eigen kerk, maar naar een andere kerk. En waarom zou ik hem naar een andere kerk brengen dan? Ja daar kan hij groeien. Ja, daar kan hij groeien. Ja, dus één, daar hij kan groeien. Dus dat is, dat mensen in de kerk komen het gevoel hebben van 'ja, ik ontwikkel hier, ik wordt hier een groter mens van, ik heb hier iets aan. Weet je wel. Dus dat is denk ik heel bepalen. Dat mensen ruimte voor groei ervaren	Groeiplek
2.4	Maar ook dat ze zich niet schamen voor wat er in de dienst gebeurt. En wij hebben altijd een hele praktische prediking gehad. Dus dat wat we op zondag doen, dat mensen kunnen meenemen door de week. He, dus dat mensen die niet geloven, in de diensten zitten, denk van 'al geloof ik niet, ik heb hier wel wat aan'. Het bouwt me wel op. Ik kreeg hier wel levenslessen mee. Natuurlijk zit het evangelie daardoor verweven. Ik denk dat zijn hele belangrijke elementen in kerkgroei.	praktische prediking
2.5	Prediking moet relevant zijn. Dus niet gericht op het hoofd, maar op het hart. Niet gericht op kennis, maar gericht op verandering. Gericht op transformatie. Gericht om mensen groter te maken. Het maakt mensen groter en je kerk groeit.	prediking gericht op het hart
2.6	In plaats van heel veel mensen hebben mensen nodig om hun kerk groter te maken. Maar je moet je richten om mensen groter te maken. Wanneer je mensen groter maakt, groeit je kerk ook. Dus de essentie van kerkgroei is dat je je niet op richt om te groeien, maar om je erop richt om de kerk gezond te maken. Alles wat gezond is dat groeit.	kerk waar mensen groeien
2.7	Dus met andere woorden; je hebt heel veel te maken met de aarde van je gemeente, de cultuur van je gemeente, die moet gezond zijn.	gezonde cultuur

2.8	En één van de belangrijke groei elementen bij ons zijn geweest is dat wij altijd hebben ingezet op excellentie. He, dus mensen komen binnen, zien dat het wat mag kosten. Dat ze zien dat wat je brengt dat het waardevol is, dat er aandacht aan besteed is. Ikea heeft een mooie uitspraak 'aandacht maakt alle dingen mooier'. Dat is gewoon heel erg belangrijk. Dat het er allemaal goed uitziet.	Excellence
2.9	Het hoeft niet het duurste van het duurste te zijn. Maar gewoon goed verzorgd, aandacht aan besteed, netjes.	Balans
2.10	Dat je er dan vervolgens de eigentijdse taal spreekt, en normale omgangsnormen hebt, een boodschap preekt die mensen helpt om te veranderen, waarin je stappen kunt zetten, kunt groeien.	Eigentijds
2.11	Mensen hoeven zich niet te schamen als ze hun vrienden meekomen. Dat er allemaal rare dingen in de dienst gebeuren of taal dat gebruikt wordt niet begrijpt. Of dat soort dingen gebeuren. Dan heb je heel snel een basis waarop een gemeente kan groeien.	begrijpbaar
2.12	Noujah laten we maar dwarsstraat noemen. Evangelisch Nederland; het zwaait met vlaggen. Ja, hoe geweldig ook... Niks mis mee. Hartstikke goed. Maar het kan mensen heel erg oncomfortabel maken. Ja. En dat spreekt mensen niet aan.	Storende elementen tijdens de eredienst
2.13	Maar we zijn allemaal gewend om naar thuis te kijken naar grote schermen. Tegenwoordig. Iedereen heeft een grote platte televisie. Hoe groter het scherm, hoe beter. En bij die cultuur sluit je aan in je kerk. Door bijvoorbeeld meer gewoon duidelijk met beeldmateriaal te werken en dat ook te gebruiken.	Hedendaags
2.14	Dus ja, wat is, dat is één van die dingen van nou niet met vlaggen. En heel veel kerken zie je natuurlijk dat iedereen naar voren kan komen en wat kan delen, he. Prima in de kleine groepen, maar niet op zondag. Om maar een dwarsstraat te noemen. Je weet niet wat er uit die mond komt. En het zijn niet altijd verstandige woorden. Nou wat je niet moet doen, is lange diensten. Je moet diensten in toom houden. Een uur en een kwartier tot anderhalf uur. Want langer houden mensen het niet vol. Zo kun je denk ik, zo zijn er heel veel dingen die je kan opnoemen die je vooral niet moet doen.	Storende elementen tijdens de eredienst
2.15	Ja, dat begint met, ja waar preek je over en waar preek je niet over. En welke woorden gebruik je daarbij? Begrijpen mensen nog waar het over gaat? Dus, ja wat je vooral niet moet doen, is heel 'christieens' zijn. Ja, dus wij preken ik noem maar wat, je preek in de taal en straattaal. En de taal mensen gesproken op straat tegen elkaar gebruiken. Dus dat begrijpen ze. In plaats van verheven, verheven, excellent, mooi spreken, voorlees manier, je moet zorgen dat je vanuit je hart spreekt. Dat proeven mensen. En dan kan er een vonk overspringen.	Taalgebruik
2.16	Ja dus je moet zorgen dat je verschillende groepen aanspreekt. Kijk, we hebben nooit bewust... Heel veel mensen zeggen van 'wat voor doelgroep richt je op?'. Ik geloof zelf niet in doelgroepen, want ieder mens is deel van de doelgroep. Ja. Een kerk alleen uit jongeren bestaat, alleen uit ouderen bestaat, kan nooit de bedoeling zijn. Kerk is een kerk van generaties. Je moet ook gewoon voor zorgen... En vooral de sociale lagen uit de bevolking. Dus je moet ook zorgen dat zeg maar iemand die intellectueel is iets aan je preek heeft, en mee kan komen en zich uitgedaagd voelt. Maar dat ook diegene die eenvoudig van hart is denk van ik kan het ook volgen, ik heb er ook wat aan.	kerk van generaties

2.17	Ja, hoe geef je dat vorm? Ik kan dat niet specifiek zeggen, dat is gewoon te maken met de stijl die je kiest van spreken. Dat gaat van, nou, recht voor zijn raap dingen zeggen. Zoals je ze misschien niet behoort te zeggen. Waardoor iedereen wel begrijpt wat je bedoelt. En uiteindelijk net op het randje is van wat je taalgebruik, kunt gebruiken.	Taalgebruik
2.18	Tot gewoon een intellectueel voorbeeld het raad van bestuur van Philips of van Ahold en dat vergelijken met iets uit de Bijbel en dus.. Ook bij de verschillende werelden aanspreekt. Of van je kunt het hebben over, over iemand die vrachtvragen rijdt, je kunt het hebben over iemand belegger is op de beurs. Dat kan in één preek zitten waardoor de verschillende werelden worden aangesproken.	Aansprekend
2.19	Nou ja, door wat je de meeste vraagt zullen zeggen; eigentijds, laagdrempelig, relevant. Ik kan er iets mee in mijn dagelijks leven. Het geeft handvaten voor de andere 6 dagen van de week. Ik wordt uitgedaagd. Weet je, dat zullen de woorden zijn. Ja, en vervolgens dingen als boeiend.	Ervaring van bezoekers
2.20	Die was niet zo heel groot. Het was gewoon één kerk stichten en hopen dat die in 10 jaar tijd... Nou als je toen had gezegd in 10 jaar tijd 500 mensen groot, had ik gezegd waar mag ik tekenen bij het kruisje	droom bij opstarten kerk
2.21	Dus dat is niet specifiek met wat we nu doen door de kerk die wij zijn en de kerk die wij ontwikkeld hebben is niet op basis van strategie, strategische planning dat zit veel samenloop van omstandigheden in. Benutten van kansen als ze voorbij komen. Horen we Gods stem om iets te doen? Waardoor je in één keer een rechte hoek omgaat, wat niemand ziet aankomen. Dus daarin heel dynamisch. Ja. Dus als je gaat kijken; wij hebben onze campussen en onze kerk alles behalve het boekje, zoals het zou moeten. Dus ons recept vindt je niet terug in de boekjes.	benutten van kansen
2.22	Het is een recept van ervaren ergens de hand van God op zit. Dat je zegt ok, dit is wat we nu moeten doen. En het dan ook gewoon nu doen, weetje wel. Dus misschien zonder een hoop goede voorbereidingen, maar als God een deur opent dan opent hij een deur. En dan stap je erin.	God opent deuren
2.23	We hebben recent < plaatsnaam > gestart. Waar we niemand kende, geen voet aan de grond hebben. Nou wat was het, het was denk ik, was eind april denk ik, dat ik door < plaatsnaam > reed dat ik ervaaarde dat God tegen me zei 'dit is het land wat ik je gegeven heb'. Dus je moet hier iets.	Roeping van God
2.24	Dus allemaal niet heel goed voorbereidt, maar gewoon gedaan. Wat je gewoon gedaan en... in een kans gestapt die er is. En zeggen ok, dit is een kans, zo ervaren we het, we stappen uit, investeren erin, en zie daar.	benutten van kansen
2.25	Dus focussen. Dus wat je hebt, wat je hebt moet je zorgen dat het goede spullen zijn. En kan beter minder doen dan goed dan heel veel en dan weinig. Dus daarin strakke keuzes maken van wat doen we wel en wat doen we niet.	Excellence
2.26	Want we kunnen wel proberen worship neer te zetten maar we kunnen niet de kwaliteit neerzetten die we eigenlijk moeten neerzetten. Dus dan helpt het... Dus dan kun je beter niks doen, waardoor alle aandacht gaat naar wat wel helemaal goed is, dan heel veel doen.	Excellence
2.27	Maar je kunt heel snel. Is het... Ik noem maar wat, je kan heel snel goede spullen kopen. Dus wat je neerzet, zet er dan wel goede spullen neer.	Excellence

2.28	Ja, dan zeg je 'ja dan moet je geld hebben'. Ja dat klopt, dan moet je geld hebben. Maar dat is dan, een ander aspect van kerkplanting; dat je je fundraising op orde hebben.	fundraising
2.29	Ik woonde hier. Ja. Ik woonde hier. Dat was heel simpel voor ons. God zei, in onze beleving van 'dit is de plaats dat ik gewoon wil dat je een kerk start'. Dat was alles behalve logisch. Terwijl hier 21 kerken, waren net 2 evangelische kerken begonnen. Dus niemand begreep waar we aan begonnen.	Plaats van kerk
2.30	Naja, van wat ga je doen? Hoe kom je erbij, dat je een kerk moet planten? We zijn net een kerk begonnen. Waar begin je aan? Ben je een concurrent van die twee nieuwe kerken geworden	reacties van anderen kerken
2.31	Nu langzamerhand zijn we natuurlijk een geaccepteerd fenomeen. Ik bedoel dat is... Mensen kunnen niet meer ons heen natuurlijk	reacties tegenwoordig
2.32	. Dus ja, ik bedoel. Ja, wij staan. Ja.	eigen beeld bij kerk
2.33	Maar het gaat wel om gewoon jezelf zijn. Dus wie zijn wij? Naja om maar een dwarsstraat te noemen, je noemde Hillsong, Hillsong zijn goede vrienden van ons, maar wij zijn wel anders. City Life Church, is goede vrienden van ons, wij doen dingen net weer anders.	inspiratiebronnen
2.34	Wij zijn onszelf, snapje. Dus wij kijken niet naar andere kerken 'wat doet die' oh, dat kopiëren we, dat gaan wij ook doen. Ja, wij bedenken wie zijn wij? wat denken wij wat we nodig hebben en hoe kunnen we dat doen?	Identiteit
2.35	Cultuur is natuurlijk enorm belangrijk. Dat is de grond. Dat is de grond waarin je zaait. Dus krijg je de cultuur goed, is de zaad vruchtbaar, dan zie je vermenigvuldiging. Dus een gezonde cultuur is heel belangrijk. Zodra de cultuur vergiftigd is, dan wordt het moeilijk.	belang van gezonde cultuur
2.36	Dus de kerk weerspiegelt de leiders die de richting, die de toon zetten, die de cultuur bouwen.	leiders bouwen de cultuur
2.37	Dat heeft puur te maken, niet met de kwaliteit van het woord, of wat er gezegd wordt, of hoe het gezegd wordt of wie het brengt. Maar puur te maken met de cultuur die er op dat moment in een locatie heerst. Dus die moet je dan gezond maken.	Cultuur
2.38	We hebben voor ons zelf op een gegeven moment een aantal waardes gedefinieerd. Want dat maakt het makkelijk. Dat heb je ergens om aan te refereren	Waardes
2.39	Eén is; God houdt van alle mensen. Ja, dus we hebben altijd de kerk geleerd, wie er ook binnen komt. In welke vorm van seksualiteit, of welke vorm van relatie, of welke naja kleur haar, of welke achtergrond, of wie is iemand ook van is, God houdt van alles mensen. Dus we aanvaarden iedereen. En we veroordelen niemand. En het laatste wat deze mensen moeten voelen is enige vingerwijzing of achteromkijken van ons, als wij ons zelf dikker achterom willen draaien om ze na te kijken. Dus dat is, dat is belangrijk cultuur voor ons	Iedereen is welkom
2.40	Belangrijk cultuur van ons is gastvrijheid.	Gastvrijheid
2.41	Gastvrijheid en gulheid. Dus we hebben bijvoorbeeld van dag 1, hebben we heel veel ouders met kinderen komen. Die kinderen zeggen dan 'wanneer gaan we terug naar de grote koeken kerk?'. Ja, want bij ons liggen altijd na de dienst liggen grote koeken, en daar ligt <i>Squinders</i> koffie, en dat is allemaal gratis. Want we zijn gastvrij en we zijn gul. Dus dat laat je zien.	Vrijgevig

2.42	En gastvrijheid betekent ook weten wie je ontvangt, als mensen terugkomen, weten wie ze zijn en weer ontvangen. Veel mensen komen bij ons één keer, en kwamen twee of drie keer terug. En als je ze achteraf vraagt; waarom kom je terug, dan heeft het niet zo heel veel te maken met de dienst, maar met het feit dat mensen waren die hen kende en een relatie met ze bouwde of voor ze zorgde. En een connectie met ze maakte. Dus dat is een andere belangrijke waarde.	mensen kennen
2.43	Gelijk aan gastvrijheid en een andere gelijke waarde is; we dienen. Ja, dus je kan een kerk bouwen die gericht is op 'van ok, <i>what's in it for me?</i> Is de preek goed? is de worship goed? Is er alles mooi? Wij leren de mensen 'nee, het draait op zondag niet om diegene die al komen, wij zijn er om diegene te ontvangen die er hier nog niet zijn. Dus we zijn hier om te dienen in plaats van iets te ontvangen. Naja dat verandert de hele cultuur in je kerk	Dienen in de kerk
2.44	Als je allemaal mensen krijgt die zitten oordelen hoe goed de kerk, hoe goed de band het doet. Heb je mensen die zeggen 'ik kom hier niet om iets te halen, ik kom hier om iets te brengen. Dat verandert de cultuur. Want de mensen die binnen komen, al die mensen zijn niet gericht op zichzelf, maar op de mensen die binnenkomen. Dat is een belangrijke waarde voor ons.	Een juiste houding bezoekers
2.45	Dan hebben we waarde waarin we zeggen 'we zijn een wereldkerk'. Ja een wereldkerk. Nou, dat kun je op heel veel assen uitleggen. Eén we zijn een kerk van deze tijd, van onze taal, van onze cultuur, in onze techniek, in onze performance, in hoe we zijn. We zijn een wereldkerk in de feit dat we midden in de maatschappij staan. Dat we , dat je niet in 1600 voelt, maar dat je een kerk binnenkomt en dat het relevant is	Hedendaags
2.46	We zijn een wereldkerk omdat, ja omdat iedereen welkom is. Dat heeft te maken met familiegevoel	familie
2.47	En het laatste is; bij God zijn alle dingen mogelijk. Dus we hebben, waar we ook tegen aan lopen zeggen we 'joh bij God zijn alle dingen mogelijk' Dus altijd een oplossing. Dat is zeg maar een cultuur die wij bewust bouwen.	verwachting
2.48	Dus ik denk cultuur, dus de cultuur is heel erg bepalend voor de groei van de kerk. De cultuur is je grond. Als de grond gezond is, komt het zaad vanzelf.	Cultuur
2.49	Naja, je kan heel veel strategische planning doen, maar als de cultuur niet gezond is gebeurt er helemaal niks. Dus als cultuur onderdeel is van de strategie, prima. Wij hebben nog nooit een plan in detail geschreven hoe we iets gaan doen. Wij gaan met de flow. Wij gaan met de kans, wij gaan met <i>opportunity</i> . Natuurlijk is er visie. En in die visie zie je tussenliggende stappen. Dus, ja. Tuurlijk doen wij weleens een strategische planning. Ja. Maar het is niet zo dat wij de kerk geplant zijn gezegd van 'weet je we planten deze kerk en dit is onze strategie om deze doelgroep te bereiken, of dat er zoveel mensen zijn dan gaan we splitsen, dan gaan we een kerk planten in die regio's van het land en dan doen we dit en dan doen we dat'.. Nee nooit. Nooit	strategische planning
2.50	Ik zeg 'ja, uit de manier, we hebben gewoon ervaren dat we in < <i>plaatsnaam</i> > moeten zijn. Dus we doen gewoon wat we ervaren, wat God tegen ons zegt. Dus planten we daar. Is het logisch? Nee?	Starten van een kerk
2.51	Ze zeiden 'wat ga je in < <i>plaatsnaam</i> > doen, één van de grootste kerk van Nederland. Weetje wel. Kijk eens wat er allemaal zit. Krijgen we ook allemaal boze brieven.	reacties van anderen bij starten kerk

2.52	Idem, nee het zijn campussen. Dus wij bouwen meerdere kamers in één huis. Op dit moment is het zelf zo dat wij 80% van de preken gaat over livestream. Dus < plaatsnaam > , < plaatsnaam > en < plaatsnaam > die volgen de preken in < plaatsnaam > , via de schermen. Dus ja, Als je de andere locaties binnenloop, dan is het of je bij < kerknaam > binnenloopt. Maakt niet uit waar je binnenloopt. Net als bij MC Donalds. De cultuur staat. Dus waar je ook bent, het is hetzelfde. Het enige wat verschilt is de grote, en daarmee soms zeg maar, de kwaliteit. Mocht je naar MC Donalds gaan dan heb je grote vestigingen die heel luxe zijn, waar alles draait en alle producten verkopen. En soms heb je kleinere die een deel van het assortiment heeft. Dat is bij ons ook zo. Dus < plaatsnaam > en < plaatsnaam > zijn anders. Maar als wij.. hebben wij heel veel mensen gaan op vakantie in < plaatsnaam > en die bezoeken dan voor het eerst onze locatie in <	Verschillen en overeenkomsten in de verschillende kerken
2.53	Dus ja dat werkt gewoon. Dus cultuur ook weer, cultuur helpt je ook weer van zo is onze manieren. Cultuur helpt je ook weer om een stukje herkenning op te bouwen, om een stukje éénheid op te bouwen.	Cultuur
2.54	Nee, één cultuur, één cultuur. Ja.	Cultuur
2.55	Het zou kunnen zijn dat wij ook naast campussen ook zelfstandige kerken planten. Die zullen meer autonoom zijn. Dus dat zou qua, die zou iets kunnen verschillen zeg maar. Want dan geef je een leiding de ruimte om zijn eigen gemeente te stichten. Maar, <i>as soon</i> , voor mij als de stempel < naam kerk > erop zit, dan is het hetzelfde cultuur. Dus wij gaan onze naam, sommige doen het wel, wij gaan onze naam niet lenen. Dus als je bij < naam kerk > binnen, als je bij < naam kerk > gaat, moet je weten dat je bij < kerknaam > naar binnen loopt	Verschillen en overeenkomsten in de verschillende kerken
2.56	Ja. We hebben op de hoogte niveau bij ons een <i>adviceboard</i> .	advicereboard
2.57	<i>adviceboard</i> zijn voorgangers uit andere kerken die hun sporen verdient hebben. En die dus zeg maar adviserende rol hebben naar mij en mijn vrouw als voorgangers van < kerknaam > en naar de <i>board</i> van < naam kerk >	leden van advicereboard
2.58	We hebben een <i>board</i> van < naam kerk > de board is verantwoordelijk voor alle financiële, juridische zaken. En die delegeren de dagelijkse bestuur aan mij. En ik ben deel van de <i>board</i> . Dus de dagelijkse leiding van de kerk van alle locaties ligt bij mij. En vervolgens, boven mij, en vervolgens... boven mij, waar ik <i>accountable</i> ben, is een <i>board</i> . Ja. En boven mij en naast de <i>board</i> zit ook een <i>adviceboard</i> die meekijkt en mee adviseert als het gaat om bepaalde grote beslissingen. En daar ook bepaalde bevoegdheden bij heeft. Dus dat is de hoofdstructuur. Nou vervolgens. Ik heb een <i>staff</i> . De <i>staff</i> zitten een aantal verschillende functies op.	Leiderschapsmodel

2.59	De rollen zijn allemaal wel verschillend, maar in principe, de <i>staff</i> zijn allemaal, we noemen maar campus overschrijdende functies. Dus een programma voor jeugd, een programma voor <i>super kids</i> . Een programma voor worship. Een programma voor het discipelen van mensen. Dus dat gaat allemaal, dus dat doen we allemaal centraal. En in principes krijgt de <i>campuspastor</i> , de campusleider krijgt allemaal componenten aangeleverd. Dus iemand die een campus leidt. Die is verantwoordelijk voor de campus, voor de groei van de campus, verantwoordelijk voor de mensen van de campus, verantwoordelijk voor alle teams op de campussen. Mijn zijn <i>worshipteam</i> wordt aangestuurd vanuit hier. De kinderwerkers worden aangestuurd vanuit hier. Zijn welkomstmedewerkers worden aangestuurd vanuit hier. Snap je? Dus hij krijgt eigenlijk allemaal componenten aangeleverd en die moet hij als het ware bij elkaar zetten. Maar voor de inhoudelijke coaching, specifieke kennis, kan hij allemaal op de resource van < <i>plaatsnaam</i> >	Verschillen en overeenkomsten in de verschillende kerken
2.60	Een bestuur op afstand. Dus een bestuur op afstand. Dus je moet het eigenlijk zo zien we hebben zeg maar, dus je hebt het <i>adviceboard</i> , je hebt de <i>board</i> , dan heb je mij als <i>senior-pastor</i> , dan heb ik een <i>staff</i> . Met de <i>staff</i> leiden we de gemeente. En binnen de <i>staff</i> zit nog een kring, noem het maar even <i>senior leaders</i> binnen de <i>staff</i> en daar doen we de dagelijkse bestuurlijke dingen mee. We hebben <i>staff</i> zijn met negen mensen. Daar moeten we alles mee doen. En bijvoorbeeld bij de campusleiders, ik doe zelf de <i>maincampus</i> . De campus leider van < <i>plaatsnaam</i> > en de campusleider van < <i>plaatsnaam</i> > dat zijn vrijwilligers. Die hebben gewoon een <i>job</i> in het dagelijks leven. En die runnen de lokale campus.	Leiderschapsmodel
2.61	Ja. Het is één uit Nederland < <i>naam adviceboard</i> >, iemand uit onze board is < <i>naam adviceboard</i> > dat is iemand door heel Europa heen kerken adviseert en adviserend consulent is. En < <i>naam adviceboard</i> >, goede vriend van ons, uit Nieuw Zeeland, die daar een hele grote kerk heeft en die nauw met ons samenwerkt. Ja. En daar trekken we dus... Met name belangrijke strategische beslissingen betrekken we hun erbij.	leden van het advicereboard
2.62	Ja, in eerste instantie de <i>board</i> . En als we denken dat het overschrijdend aan de <i>board</i> is, dan kunnen we het <i>adviceboard</i> erbij betrekken. Ja.	procedure bij conflicten
2.63	<i>Seniorpastor-led</i>	gemeentemodel
2.64	Ja, <i>seniorpastor-led</i> . Gewoon geleidt door één... Maar je leidt, kom je weer, Wat is democratisch, of wat is <i>seniorpastor-led</i> ? In allebei de gevallen moet je altijd draagvlak hebben voor wat je doet. Dus het verschil... Wat er wordt niet gestemd in de gemeente. We kennen geen stemcultuur. We beleggen geen gemeentevergadering.	seniorpastorled
2.65	Oh, de snelheid waarmee je dingen kan doen. Je kunt enorm snel schakelen....	Gemeentemodel - voordeel
2.66	Dus ik geloof heel sterk in een gemeente, en dat geldt voor iedere organisatie, tenzij je hem alleen in maar stand wil houden, is dat dan een pionier is, he. Wij... Apostolisch iemand is. Die de gemeente leidt. Maar op dat moment kan je verwachten dat er expansie is. En dat je wil dat zo iemand de gemeente leidt, moet hij ook de bevoegdheden hebben om die te leiden. Ja. Dus dat is hoe wij dat doen.	apostolisch leiderschap
2.67	Ja in alle opzichten door de seniorpastor. Die is die die is	beslissingen
2.68	Dus je trekt mensen aan wie jij bent, dat jij ziet, en wat jij vindt en wat jij gelooft. Daar haken mensen bij aan.	aanstekelijk leiderschap

2.69	Tuurlijk hebben mensen altijd kritiek erop. Want ze zeggen 'ja, het is één persoon de baas.' Dat lijkt zo, maar is natuurlijk niet zo.	leiderschapsmodel - conflicten
2.70	Het verschil is wel, dat we snel meters kunnen maken en dat je andere kerken daarmee worstelen. Ja, dus verandering gaat bij ons heel snel. Ja, als we vandaag besluiten om iets te veranderen, dan is het zondag een feit. En sommige kerken ben je een paar jaar verder voordat die verandering een feit is. Ja. En wij worden ook groter, dus je merkt ook wel dat je daarin ook logger wordt	Leiderschapsmodel - voordelen
2.71	Nee, gemeentevergaderingen kennen we niet. Ja, kijk dat zit door alles heen. Kijk dat is in onze visie staat dat we betrokken zijn op gemeentestichting. In onze preken zit dat wij de komende jaren nieuwe campussen stichten. Dus mensen vragen zich meer af van wanneer. Dan; hoe waar, wie of wat, snap je? Dus, als ik morgen zeg, we gaan daar heen, zeggen ze "eindelijk"	draagvlak creeëren
2.72	Het is visie die... Kijk als visie uit... In een keer op de tafel ligt, zeggen mensen 'waar komt dat nou weer vandaan?'. Dan gaan de hakken in het zand. Dan denk je 'ja'. Maar bij ons is de visie altijd heel duidelijk geweest. Weet je wel. Wij visie voor het land. Wij planten nieuwe gemeentes, dan zullen een flink aantal zijn in de komende jaren. En dat is, als je bij ons komt, want je niet kan ontgaan	communiceren van visie
2.73	Kijk, we doen bijvoorbeeld een paar keer per jaar flink, doen wij een <i>medicaloffspring</i> , dat we echt zegt maar flink geld ophalen voor een groot. Meestal zetten we van te voren een target. Ok, dat gaat zoveel zijn. Meestal is het een heel uitdagend een target. Meestal denken mensen dat is onhaalbaar. En elke keer dat we doel hebben gezet, hebben het altijd nog gehaald. Dus mensen zijn er aan gewend.	stellen van target
2.74	Als we het halen, snapje, hebben we weer iets geroepen waar iedereen zegt 'kan het wel, zou het wel haalbaar zijn' waar andere zeggen '< naam voorganger > zegt, dan zal het wel lukken. Het lukt altijd als hij het zegt'. Dat is het stukje reputatie wat je opbouwt, dat maakt je betrouwbaar.	Reputatie
2.75	Ja. Wij zijn niet zo van dat wij dat heel kwantitatief uitdrukken. Maar ik ga er wel vanuit dat wij nog een flink aantal locaties zullen stichten.	andere kerken starten
2.76	En het enige wat ik kan doen, is zoveel mogelijk leiders genereren, die dat kunnen doen. En daar werken we hard aan. Daar verzinnen we allerlei dingen voor.	Leiderschapsontwikkeling
2.77	Je hoopt ook dat dat heel erg organisch is. Dat het vanzelf gaat. En ook jaren zo geweest, maar je merkt in de mate waarin je groter wordt dat je steeds meer moet organiseren. Dus dat je twee kanten doen; en organisch laten zijn en steeds meer organiseren	betrokkenheid bezoekers
2.78	We hebben al die jaren dat we staat, eigenlijk heel lang een periode gehad. Dat als mensen binnen kwamen, we zagen ze een paar keer. Nou dan nodigde we ze gewoon voor een etentje uit bij ons thuis. Waardoor ze gelijk iets hebben van 'goh we zijn gespot, we zijn in de radar, we worden bij < naam voorgangers > thuis uitgenodigd. En heb je alle kans om deze mensen te spreken en hun hart te leren kennen. En als het ware, aan de gemeente vast te knopen. Dat hebben we jaren gedaan, nu zijn we groot, nu lukt ons dat niet altijd meer.	persoonlijk contact
2.79	We hebben nu net, een nieuw programma <i>gelaunched</i> , we noemen dat <i>Step 1</i> . Waar mensen in twee avonden goede kennismaking kunnen krijgen van "van wat geloven nu precies, wie zijn we, wat doen we, waar gaan we heen.' Met als doel dat ze vanaf daar verder in stappen zeg maar.	step 1

2.80	Ja, in principe heel veel taken, met gewoon lekker uitvoeren. Dat als ze vandaag binnenkomen en zeggen 'ik wil morgen voor parkeerwachter spelen'. Ja, dan kan dat. Dat als ze vandaag binnenkomen en zeggen 'morgen met een aanbiddingsteam op het podium meezingen'. Dan zeggen we 'oh, dat is een andere soort functie.' Ja, dan willen we je eerst beter leren kennen. Dat is een leiderspositie. Dus dan willen we weten wie je bent, hoe je denkt. Kijken of we op dezelfde lijn zitten met elkaar. Daar willen we training aan komen. Dan heb je misschien wel 6 maanden nodig voordat je daar kunt aanlanden. Dus afhankelijk van wat je wil, waar je gaven en talenten ligt, dat je zegt 'ik wil een campus leiden' duurt het waarschijnlijk nog iets langer. Ja. Dus het eigenlijk... Daar zitten stappen in. Maar dat is voor ieder persoon afhankelijk. De ene persoon zal in 6 maanden in het <i>worshipteam</i> zitten, de ander zal het 12 maanden zijn, of twee jaar zijn. Dan hangt heel erg van het persoon af. Maar in principe kan elk persoon meedoen	Inzetten van vrijwilligers
2.81	Op een gegeven moment wel natuurlijk. Dat ligt eraan wat voor niveau functie met binnen de gemeente ambieert. Dus zodra zeg maar, leiderschapsfuncties zijn, dan hebben wij wel bepaalde geestelijke ontwikkelingen van mensen, bepaalde openbaringen. Je kunt mensen niet ergens naar toe leiden als je er zelf nooit bent geweest.	selecteren van vrijwilligers
2.82	Dus eigenlijk iedereen kan het meestal doen, zodra iemand een leiderschapstaak ambieert, dan hebben we eigenlijk wel bepaalde voorwaarden.	voorwaarden
2.83	We hebben altijd een gebrek aan vrijwilligers zoals iedere kerk. Ja, dat hangt heel erg af van of iemand daar aan toe is. Weet je wel, je kan wel zeggen 'ik wil graag hem inzetten', maar dan gaat het om je eigen belang. Het gaat eigenlijk om het belang van de persoon die de taak gaat doen. Gaat het die persoon helpen? Gaat hij ervan groeien? Dus als het de conclusie van 'joh je kan beter eerst maar eens lekker 6 maanden gewoon binnenkomen en jezelf oriënteren en misschien... Sommige mensen moeten herstellen van een vorige levensstijl. Sommige mensen moeten eerst rust vinden. Dus daar staat het belang van de persoon voorop. Maar in principe zou iemand gelijk kunnen beginnen.	mensen laten groeien
2.84	In principe iedere snel groeiende gemeente is een inspiratiebron. Dus zodra iets snel groeit, vind ik dat interessant en wil ik weten wat daar gebeurt en waarom dat daar gebeurt. En wat ze daar doen, en hoe ze daar werken. Dus ja. Ja absoluut. En het hangt niet perse altijd van grote af. Ook een kleine gemeente die in een hele korte tijd van 100 naar 300 gaat wil ik ook weten van hé wat heb je gedaan?	inspiratiebronnen
2.85	Nee, we zijn een zelfstandige gemeente. Ja. Maar ja, goed, kijk je hebt netwerk en netwerk. We zijn <i>loosely-coupled</i> zoals dat heet. Dus he, we zijn, we horen niet bij een denominatie. We zijn in die zin niet verplicht om naar andere mensen <i>accountable</i> te zijn, of geld af te staan of wat dan ook. We zijn een zelfstandig huis.	zelfstandige gemeente

2.86	Ja, we houden van alle mensen, dus ook van deze mensen. Ze zijn van harte welkom in ons midden. En het laatste wat we zullen doen is ze veroordelen. Dus ja, deze mensen kunnen onze gemeente binnenkomen. Die worden geaccepteerd daar waar ze zijn in de fase van hun leven. kunnen taken doen. En op een gegeven moment zullen ze tegen bepaalde eisen aanlopen die we hebben als het gaat over leiderschap. Dus dan zullen ze soms keuzes moeten maken. Maar in principe zijn ze van harte welkom. We hebben mannen en vrouwen hand in hand binnenkomen in ons huis. En samenwonen. We zijn het niet eens met hun levensstijl. Maar dat hoeven wij ze niet de hele tijd te vertellen. Het zelfde geldt voor ons als stellen die samenwonen. En iemand die stiekem porno kijkt heeft de zelfde problemen als iemand die met homoseksualiteit worstelt. Dus ja, we ervaren ze allemaal. We proberen juist ruimte te scheppen voor dit soort mensen.	omgang ethische standpunten
2.87	Ja daar zijn we niet voor. Jezus is gekomen om de wereld te redden, en niet om haar te veroordelen. Dus we richten ons op het redden van de wereld. En niet proberen tegengeluid te geven aan de cultuur van de wereld. De beste manier om invloed in de maatschappij te krijgen is om mensen met Jezus te verbinden, dan verandert de maatschappij vanzelf.	Kijk op cultuur/maatschappij
2.88	Ja. Kijk. Heel veel voorgangers die redeneren zo 'ja als ik een kerkgebouw had zoals waar jij in zat, dan zou ik ook groeien'. Dat is natuurlijk kwalijke nonsens. 'als ik het <i>worshipteam</i> had wat jij had, ja dan zou ik ook groeien'. 'als ik de leiders had die jij had, dan zou ik ook groeien'. We zijn met niks begonnen, zie. Helpt het? Ja. Is het een voorwaarde? Nee.	Facilitaire kenmerken
2.89	En dat heeft te maken met leiderschap. En daar ligt een heel groot verschil. Kijk, heel veel kerkleiders starten een kerk omdat ze bewogen zijn met mensen, dat is heel goed, maar als je alleen maar bewogen bent met mensen, en je wil mensen hebben dan is je <i>span of controle</i> is dan heel beperkt. Dat is waarom de meeste kerken nooit boven de 150, 200 mensen uit komen. Dat is ongeveer de spam of controle, wat één voorganger, één pastor maximaal kan <i>handlen</i> . Ja. Dus als je geen leiderschap ontwikkeld waarbij je andere mensen helpt om andere mensen te helpen, zodat je het niet allemaal zelf meer hoeft te doen, dat is de fase waarin je begint te groeien. Waarin je succesvol begint te zijn in het planten van een kerk.	spam of control
2.90	Ja. Dus we doen dingen goed of we doen dingen niet. Dus ik doe liever dingen niet. Ik heb liever weinig en heel goed, dan heel veel en middelmatig kwaliteit.	Excellence
2.91	. De kerken kunnen de mooiste gebouwen neerzetten, maar het loopt echt niet vol. Het helpt misschien een beetje. Als alles wat er omheen ook allemaal goed is. De mensen goed zijn, de teams goed zijn, de structuren goed zijn, het woord goed is. Maar alleen het gebouw vult geen mensen. Dus, mijn antwoord is; het helpt, maar het is geen voorwaarde.	het gebouw
2.92	Dus ja het helpt, is het een voorwaarde? Het is geen voorwaarde. En ik denk dat als het op <i>churchplanting</i> aankomt, dat het in heel veel gevallen, wij... Kijk er is heel veel gezegd van natuurlijk; er zijn heel veel <i>churchplants</i> gebeurd, en die zijn gebeurd met een hoop passie en weinig nadenken en weinig kwaliteit, en ze zijn allemaal mislukt. De andere kant is; je kan alles goed organiseren en alles excellent voor mekaar hebben, maar het kan zo dood zijn als een pier.	passie VS excellence

2.93	Dus aan het eind van de rit, kom je terug bij het hart van de leider, geestelijke leven van de leider, daarmee de passie van de leider, leven van de leider. En dat is wat aanstekelijk is. Passie is aanstekelijk, dat is wat andere mensen in vuur en vlam zetten. En dat is waarom ze anderen mensen meebrengen. En dat is uiteindelijk de echte groei.	de leider
2.94	Ik denk het begint allemaal bij de leider. En dat wordt onderschat. Het begint allemaal bij de leider.	invloed van de leider
2.95	Ja. Ik heb heel veel mensen zien gaan en ik heb ook heel veel mensen zien mislukken. Waarvan ik soms op de voorhand wist dat ze weinig kans hadden gewoon omdat het leiderschap ontbrak. Of omdat ze misschien een goede tweede man waren, maar geen goede eerste man waren. En ik denk dat er heel veel mensen idealistisch zijn als het om churchplanting aankomt, kerk leiden aankomt	ontbreken van goed leiderschap
2.96	Ik denk dat er sowieso in het christelijke wereldje is veel idealisme. Omdat we een kompasje hebben om de wereld bereikt te zien. En soms vergeten we wat het vraagt. Ja. Een juiste man, een juiste vrouw, op de juiste plek is denk een hele belangrijke voorwaarde voor succes.	de juiste plek
2.97	En ook daar is 'haastige spoed, zelden goed'. Dus op het moment dat ik geroepen was, was 8 jaar verder voordat ik de bedrijfsleven verliet en nog een keer 6 jaar verder voordat we < naam kerk > planten. Dus wij waren heel laat. Ik was 38. Soms denk je van 'ach ik ben te laat'. En dat God dan zegt 'hoe bedoel je te laat. Er zijn heel veel mensen die 20 jaar eerder begonnen zijn die graag de vrucht zouden willen hebben die jij hebt.' Dus timing is belangrijk. Timing is belangrijk.	Timing
2.98	En ik geloof zelf vanuit churchplanting vanuit het eigen huis. Dus... Ik geloof churchplanting vanuit... Kijk op het moment dat als mensen bij 'ohja, ik wil een kerk van < naamkerk > planten, wil ik dat... denk ik eerst van kom eerst maar naar de kerk.' Ik geloof aan het eind van de rit, als je vanuit een huis plant, vanuit leider plaatst, vanuit een cultuur plant, dat je dan ook echt zeg maar kan meenemen wat er in die kerk zit, wat die kerk succesvol heeft gemaakt. Dat je als het bagage, als zaad kan meenemen om de nieuwe kerk te stichten. En dat je niet alles overnieuw hoeft uit te vinden. Dus wij komen vanuit een churchplantingmovement. Dat heeft er toe geleid dat wij jaren training hebben gekregen iedere jaren, iedere weken of twee weken. Hoe bouw je een gezonde kerk? Wat zijn de randvoorwaarden voor een gezonde kerk? Dat heeft ons enorm geholpen. Dat heeft ons enorm geholpen. Ja en dan kom je inderdaad terug bij waardes. Terug bij de cultuur. Terug bij de leiderschap. Terug bij de geestelijk disciplines. Die moeten op orde zijn.	planten vanuit moederkerk

14.11 BIJLAGE 11: CODEREN INTERVIEW 3

Kerk 3		
Numme r	Fragment	Label
3.1	Ik denk wat je net zei; als je met voorganger praat en je proeft de passie van de voorgangers, van de mensen. Dat is voor mij wel één van de kenmerken eigenlijk	Passie van voorganger
3.2	Daarnaast wat wij heel erg merken is een stukje gastvrijheid. Het welkomteam, hoe je dat neerzet. Dat mensen binnenkomen en echt gezien worden. Je maakt zo vaak mee dat mensen in de kerk komen, ze komen binnen en ze weten niet waar ze kunnen zitten, ze weten naar waar ze hun jassen kunnen ophangen, et cetera. Maar het feit dat je mensen helpt, als mensen kleine kinderen bij zich hebben, wijs je ze op de crèche, je neemt ze even mee. Maar ook een tweede keer, ook een derde keer.	Gastvrijheid
3.3	Het hele persoonlijke, relatie, betrokkenheid. Dat merken we heel erg.	relaties
3.4	Wat mensen komen vaak binnen omdat ze de worship leuk vinden. Het is allemaal heel eigentijds. Dat is meer de buitenkant. Dat spreekt heel erg aan. Dat maakt ook dat ze makkelijk vrienden meenemen. Wat ja, ze vinden het gewoon vet hoe hun kerk is. Gewoon de band en alles eromheen.	Hedendaags
3.5	Maar als we dan doorvragen van 'wat zou de reden zijn waarom mensen blijven'. Dat vragen we dan ook wel eens. Dan is dat vooral, ja laagdrempelig, de contacten, betrokkenheid; mensen leven echt met elkaar mee. Zijn echt blij, inderdaad, om elkaar te zien en te spreken. Ik denk juist in deze tijd dat heel veel mensen, heel veel zelf doen, dat je dan bijna juist een kerk bent, heel open en warm. Dat dat mensen heel erg aanspreekt. Dat mensen dat ook zoeken. Echte contacten.	relaties
3.6	Daarnaast ook het praktische spreken, dus echt over het leven. Dus... . Maar dat je, dat noemen ze bij Hillsong, ook wel het maandag, dinsdag, woensdag spreken. Dus echt dingen wat je op zondag deelt, en waar mensen doordeweeks iets mee kunnen.	preken waar mensen iets mee kunnen
3.7	Maar dat je, dat noemen ze bij Hillsong, ook wel het maandag, dinsdag, woensdag spreken	Hillsong
3.8	En waar merken daarom ook heel veel mensen reageren op het woord, ook na de preek, het is gewoon heel herkenbaar door de voorbeelden die je noemt.	Herkenbare preek
3.9	Maar ook hoe je tekst of gedeelte heel praktisch maakt eigenlijk. En dat mensen ook echt merken van 'he, het is niet alleen een dienst waar ik heen ga, maar ik kan echt iets met datgene wat ik hoor. Weetje het bouwt mijn leven'. Het gevoel hebben van 'ik wordt er beter van en ik aanbid God'	Praktisch
3.10	Dat is natuurlijk het doel, het eerste doel waarom je heen gaat, om God te aanbidden.	God aanbidden
3.11	' Je maakt mee ook dat mensen in de dienst komen na een paar keer leer je de mensen kennen en ze hebben in een keer 30 facebook vriendschap verzoeken, zeg maar. Maar dat ze echt merken van 'wauw, mensen zien mij en ik wordt omringt door een hele groep mensen'. Niet opdringerig maar wel echt gemeend. En ik dat daardoor mensen zijn gekomen. Door het enthousiasme, worship, allemaal heel mooi en zijn gebleven met de reden van 'he, ik groei, ik kom steeds verder, mijn leven wordt mooier, vriendschappen.'	kracht van relaties
3.12	En toen hebben < naam voorganger > gevraagd of hij ons wilde coachen. Want we wilde niet zonder coach of afdakje beginnen.	Coach

3.13	Dus mochten direct onder de < naam kerk > vlag starten. Dat heeft gewoon heel erg geholpen. Dat maakt ook dat je een bepaalde kleur bent. Dat wat vinden we ook gewoon qua stijl ook gewoon heel mooi hoor.	onder de vlag van
3.14	Maar dat je dus kiest voor een beetje licht, beamer, we doen heel veel met multimedia. En band dus bijvoorbeeld, maar wat wij dan merken is dat dat eigenlijk vooroordeel verlagend werkt.	Vooroordelen
3.15	Dus mensen hebben vaak wel van hier en omgeving, dit is ook best wel een Bijbelbelt < plaatsnaam >	Contextualisatie
3.16	Heel veel mensen die vroeger wel naar de kerk moesten, vooral heel veel mensen van mijn leeftijd zeg maar die als kind wel heen gingen, maar daarna niet meer, dat horen we heel veel. Deze generatie is nu echt wel opzoek. En beginnen kerken te krijgen. Die willen hun kinderen toch wel iets van het geloof meegeven. Maar hebben eigenlijk niks meer aan hun eigen kerk gehad en ga nu opnieuw zoeken. En daar hebben... Wij hebben bijvoorbeeld geen tieners en jeugd. De meeste die hier komen zijn of van onze leeftijd met jonge gezinnen. We hebben naar verhouding een derde deel zijn kinderen in de basisschool leeft. Dus als je 200 mensen hebt op zondag, en de kids gaan weg, na de worship. Dat is dus een hele exodus aan.. Dan gaan dus 60 kinderen weg. Eigenlijk best wel veel. En dan mis je de 40-ers en de 50-ers weer een beetje, de tieners en de jeugd. De tieners weer iets minder. Maar we hebben wel weer na verhouding veel 60 plussers, 55 plussers.	Doelgroepen
3.17	maar we merken ook dat mensen die al een hele tijd niet meer in de kerk zijn geweest. Dat zij binnenkomen met vaak een vooroordeel hebben van ja 'de kerk is heel stoffig en oubollig'. En die komen binnen en hebben zo iets van 'oh, oké'.	Vooroordelen
3.18	En dan merk je eigenlijk dat. Weetje, want ze staan al buiten met een team, met weetje high five. Als het regent staan ze met paraplu's. Want dan stoppen de auto's voor, dan begeleiden ze mensen mee naar binnen. Elk persoon is belangrijk. Dus we willen namens God mensen welkom heten. Zoals Hij dat zou willen doen.	Elk persoon is belangrijk
3.19	En dan komen ze dus binnen, en dan kopje koffie, de loungemuziek staat op. Dat is niet eens worship, het is vaak gewoon bekende nummers die je op radio hoort, maar dan gewoon muzikaal, zeg maar alleen de muziek, mooie lounge. Dus dat is al van 'hé dat ken ik'.. En dan komen ze binnen en dan doordat alles wat ze zien, weetje licht dat is al bezig en mensen spreken elkaar. Dus eigenlijk proberen mensen vanaf buiten dat ze uit de auto stappen proberen ze alle mee te nemen van 'he, tof dat je erbij' en de hele stijl werkt dan vooroordeel verlagend.	Welkom gevoel
3.20	En merk je ook van, weetje worship is gewoon heel mooi eigentijds. We zingen eigenlijk alleen Hillsong, Planetshakers. Soms opwekking tussendoor, maar heel weinig eigenlijk.	muziekkeuze
3.21	Maar dat is beetje onze stijl van thuis voelen.	welkom thuis
3.22	Maar na 3 keer is de stijl gewoon. Dus de lichten, de beamers, de worship, na 3 keer wordt het gewoon. Dus het is niet waarom mensen blijven. Het is wel waardoor mensen komen. maar als je ze dan doorvraagt van 'maar wat maakt dat mensen blijven'. Dan zijn het echt de contacten en de prediking Dus je merkt eigenlijk in het begin is het de worship en het welkom belangrijk. En de looks. En dat is waarom mensen de 2e en de 3e keer terugkomen. Maar vanaf de 4e keer merk je heel erg van dan gaan mensen zich af vragen van 'dit is leuk allemaal, maar ga ik hier vrienden krijgen, ga ik mij hier thuis voelen'.	Redenen om te blijven

3.23	En daarom is de follow-up met gasten zo belangrijk. Connectgroepen en na de dienst een terrasje pakken, mensen opbellen 'hé leuk dat je er was zondag, als je iets nodig hebt..' Daarin beetje het verschil; aan de ene kant de looks, ja dat is belangrijk. Mensen komen terug. Het is wat mensen aanspreekt. Maar wat mensen houdt, is toch wel het persoonlijke en de prediking.	Follow-up
3.24	Naja we proberen uiteindelijk iedereen in een kleine groep te krijgen, of een connectgroep, dus een huisgroep, of een team. Binnen al die groepen, doen we geregeld <i>one-to-one</i> noemen we dat. Dat is gewoon één op één zoals wij zitten, kopje koffie. Dus onze connectleiders, de teamleiders die zijn heel erg bezig met avonden voorbereiden en teams leiden. Maar die persoonlijke laag is misschien wel belangrijker. Het moet ook leuk zijn om in jou team te zitten.	Connectgroepen
3.25	Dus daarin laat je iedereen merken, we zijn blij dat je er bent. Maar ook als mensen langer komen, probeer je het toch heel persoonlijk en betrokken te ouden. Dat kan ik dus niet alleen als voorganger, maar dat doe je met al je teamleiders... Maar ook met de <i>kids</i> bijvoorbeeld, we noemen dat een stukje <i>excellence</i> . Misschien heb je dat wel eerder bij voorgangers hebt gehoord? <i>Excellence</i> is een waarde die ook bij Hillsong... Dus je probeert ook bij de <i>kids</i> probeer je, weet je, naja de kinderen en de ouders het gevoel te geven dat kinderen belangrijk zijn. Door goede kidsprogramma's en veel aandacht te besteden aan wat je doet. Dus in alles eigenlijk laten merken dat zij belangrijk zijn. Welkom zijn. Ja.	Excellence
3.26	? <i>Excellence</i> is een waarde die ook bij Hillsong	Hillsong
3.27	'ja, dat is wat ik wil bouwen in < <i>plaatsnaam</i> >'. Ik ben hier geboren, opgegroeid.	in plaats geboren
3.28	En dus we kwamen wat mensen tegen, vrienden van vroeger, die ook niet meer ergens heen gingen. Een hele groep die eigenlijk nergens meer heen ging. En met die groep zijn we dus eigenlijk opnieuw begonnen.	met vrienden begonnen
3.29	Dat is wat ik wil bouwen; gewoon een plek, weetje waar mensen vol overgave Jezus Christus aanbidden. Dat is eigenlijk altijd mijn droom geweest. In < <i>plaatsnaam</i> > , weetje een plek waar zoveel pijn is gewoon een nieuwe start, een nieuwe kerk waar, weetje, wat groeit.	Droom
3.30	Elke voorganger wil dat je qua aantallen groeien. Dus ik ben daar heel ambitieus in. Ik ben qua kerk, ben ik heel persoonlijk, ik ben heel mensgericht, maar ik ben ook heel ambitieus. Dus ik doen ook wat ik kan doen, om de kerk te laten groeien. En steeds meer mensen bij te zien komen.	ambitieuze om te groeien
3.31	Je gedrevenheid denk ik	kenmerken voorganger
3.32	En heel gedreven, dus ook je eigen <i>keyteam</i> . Dat zijn mensen die minstens zo gedreven moeten zijn. We werken nu met, allemaal van onze eigen leeftijd, dat is ook toevallig zijn. Dus ook jongens met goede banen, goede functies ook. Maar die ook gewoon wijs zijn, ook in hun werkteams aansturen, goede mensen om je heen, dat inspireert ook mij weer om het uiterste te geven van... Dus eigenlijk alles, in de contacten ook.	kernmerken leiderschapsteam
3.33	Dus ik denk het feit dat je zelf weet 'he, dit is gewoon mijn roeping voor mijn leven.'. Dit is waar God mij apart voor heeft gezet.	Roeping

3.34	dat maakt ook dat je boeken lees. Je wil elke keer jezelf verbeteren. Je wil... Als ik dan die Hillsong voorgangers waar we wel mee zitten hoor... Dat zijn soms gasten van mijn leeftijd, of soms iets ouder. Pastor Gary die wel natuurlijk wel eens hoor, die coacht < <i>seniorpastor</i> > natuurlijk weer. Pastor Gary van London. Ja weet je hoe ze praten over kerk, dan merk je van 'wauw, er zit nog zoveel groei in'. Ik weet nog niks eigenlijk. En dat wil gewoon eigen maken.	Hillsong
3.35	Dus hier kun je een beetje zien hoe we onze kerk gestructureerd hebben. Je ziet 5 kolommen daaronder, dat is eigenlijk het hele <i>keyteam</i> . Iedereen is verantwoordelijk voor zo'n blok. Dat maakt dat je heel erg gefocust kunt zijn. Want alle teams die daaronder staan, die gaan eigenlijk allemaal een beetje over het zelfde. In het begin, weetje iedereen deed wat. Het was gewoon wie er ruimte over had, die kreeg er een team bij. En dit maakt eigenlijk dat je als ze dan onze speerpunten hebben, een jaarplan hebben, dat elke <i>keyteam</i> lid die gaat over zo'n <i>department</i> noemen we dat zeg maar, zo'n cluster. Die gaat dan binnen zijn cluster kijken van hoe gaan wij dit jaar met dit jaarplan werken. Dus iedereen richt zich op een stukje binnen de kerk. En iedereen neemt een stukje <i>ownership</i> . Dit betekent dat jij belooft 'ik zorg ervoor dat ik doe wat ik kan doen om dit stuk te laten groeien'. Dus één iemand kan zich helemaal richten op de <i>kids</i> . En die stuurt dan niet zelf de <i>kids</i> aan, maar dit zit dan met alle kidsleiders. En deze duidelijke... Dit is eigenlijk een hele duidelijk structuur, ook duidelijke lijntjes, communicatie wordt heel duidelijk.	structuur van keyteam
3.36	. Een hele duidelijke structuur. Dus ook al ben je nog vrij klein naar verhouding. Dit maakt dat je heel veel tijd hebt om het juist over kerk zijn te hebben. En minder tijd bezig bent met communicatielijntjes of praktische dingen.	voordeel van duidelijke structuur
3.37	Maar daarnaast de cultuur, dus relationeel en persoonlijk, betrokkenheid. Ik denk dat dat het belangrijkste is. En dat ten diepste mensen dat zoeken. In de cultuur die toch heel individueel is, ieder doet zijn eigen ding. Zijn mensen toch wel opzoek naar een plek, en vragen ze zich af weetje "ga ik hier vrienden hebben, ga ik me hier thuis voelen". Dus dat stukje thuis, welkom thuis, wat je bij ons overal terug zien.	mensen zoeken cultuur
3.38	Dus als het puntje bij paaltje komt dan denk ik dat het echt gaat om het persoonlijke. Het welkom thuis gevoel. Dat zou voor mij echt <i>key</i> zijn.	het gaat om het persoonlijke
3.39	En natuurlijk de boodschap, weetje dat staat unaniem bovenaan, het evangelie, Jezus Christus. Dat is... Dat doordrenkt alles.	Prediking
3.40	Wij vinden dienstbaarheid bijvoorbeeld belangrijk. Dat mensen gewoon niet moeten dienen, maar eigenlijk iedereen die deelnemer wordt bij ons, of lid, wij noemen het deelnemerschap, die gaat ook ergens meedraaien. Verwachten we niet, maar we zien het eigenlijk automatisch gebeuren. Dus dat een groot deel van de deelnemers zijn ook teamleden. Dat is een hele belangrijke; we doen het samen. Als jij je inzet dan wordt het ook meer jouw thuis, van hé jij hebt die zondag, jij gaat naar huis, jij hebt het gevoel van 'oh, ik heb meegeholpen'. Dat is gewoon heel mooi.	Dienstbaarheid
3.41	Vrijgevigheid vinden we een belangrijke. Qua tijd, energie, elkaar opbellen	Vrijgevigheid
3.42	Excellence zei ik al, als onderdeel van de cultuur. Als je iets doet, doe het dan goed. Weetje, laat het een vorm van aanbidding zijn.	Excellence
3.43	Dat hoor je binnen Hillsong ook heel veel.	Hillsong
3.44	Relationeel en persoonlijk noemde wel al. Welkom enzo	Relationeel

3.45	En weet je de waarde is Jezus Christus en de Bijbel centraal.	Bijbel en Jezus centraal
3.46	Als je naar onze cultuur kijkt, hoe dat is opgebouwd, dat hebben we allemaal in kaart gebracht, van he, wat maakt nou dat mensen in < <i>plaatsnaam</i> > komen dat ze het zelfde ervaren als < <i>plaatsnaam</i> > ook al in het veel groter, maar mensen proeven hetzelfde.	Versillen en overeenkomsten in de verschillende kerken
3.47	En dan is het allerbelangrijkste is gewoon Jezus Christus en de Bijbel centraal. Dus in elke dienst moet dan bovenaan staan. Dus we noemen de naam Jezus Christus heel vaak, bij de oproep ook, in de prediking, weetje de Bijbel.	Bijbel en Jezus centraal
3.48	Het was eigenlijk de enige , het enige contact wat we hadden, maar ook wel, we zijn toen in hun diensten geweest, wat ons heel erg aansprak. En wat ook weer heel anders was als de bestaande kerken in < <i>plaatsnaam</i> >. Want je hebt hier ook evangelische gemeentes, baptisten gemeentes, je had ook hier een Vineyard gemeente, nu niet meer. Maar er zat een <i>international church</i> . Dus dit paste heel erg bij ons en je had nog niet. Dus we wilde wel met een hele nieuwe kleur komen.	Onderscheidend
3.49	Naja, we zijn dan aangesloten bij Hillsong netwerk natuurlijk. Dat zijn heel veel kerken, wij ook. Dus wij putten heel veel uit het Hillsong netwerk. Verder hebben we... is het niet een denominatie waarbij we zijn aangesloten. Ook omdat < <i>naam kerk</i> > en Hillsong, daar vallen we ook onder. Hebben wel kerken waar we naar kijken. Bijvoorbeeld Rick Warren, Baptistengemeente. Dat is ook wel heel mooi. Zo dus lezen we... Bill Hybels bijvoorbeeld. Ook... Misschien ken je hem? Willow Creech. Nah, die heeft ook de <i>summit Leaderships</i> . Dat zijn ook dingen waar we heel veel inspiratie uit. Er is een andere kerk Cottage Hill church, ook een baptistengemeente, waar we wel gewoon preekseries, ook best wel veel materiaal... Dat past ook bij < <i>naam vrouw voorganger</i> > en mij zelf. Gewoon het stukje onderwijs ook.	Inspiratiebronnen
3.50	Baptistengemeentes hebben vaak ook iets meer theologie onderwijs in de preken. En dat past ook heel erg bij < <i>naam vrouw voorganger</i> > en mij. We hebben ook allebei theologie gedaan. Dus we zijn heel erg zoekende altijd... leergierig. En dat is het < <i>naam kerk</i> > netwerk trouwens niet, allemaal voorgangers hebben dat bijvoorbeeld niet gedaan, een opleiding theologie. Maar en dat is wel heel mooi < <i>naam voorganger andere campus</i> > is bijvoorbeeld coach. Dus iedereen heeft ook weer zijn eigen stijl. Iedere kerk is ook weer heel uniek. Want we zijn allemaal één kerk, we hoeven niet persé in het < naam kerk >. We maken eigen keuzes. Maar op die manier ben je ook weer unaniem kerk. Is elke < <i>naam kerk</i> > ook weer anders.	Stijl voorganger
3.51	Dus we komen als voorgangers van < <i>naam kerk</i> > geregeld bij elkaar door het jaar heen. En dan geeft < <i>seniorpastor</i> > weer geleerd heeft. En hij zegt weetje 'haal eruit waar je wat aan hebt'. En sommige dingen doen we landelijk, lanceren we landelijk als netwerk. Dus wij pakken daardoor uit waarvan wij denken van daar kunnen we iets mee. Dus wij hebben met ons <i>keyteam</i> weer hele gesprekken van weetje, dan komen de borden erbij, dan schetsen en dan gaan we weer hele nieuwe structuur neerzetten of aanpassen. Dus heel veel indirect, maar goed we luisteren veel podcast van Hillsong, dus leren heel veel dingen doen. De nieuwste CD als die uitkomt, pakken wij daar natuurlijk ook weer... We hebben contact met Hillsong Amsterdam, vertalen een paar, halen daar een paar weg. Op die manier. Je bent heel gefocust. Materialen krijgen we van Hillsong. Dus we kunnen inloggen op de FTP van Hillsong. Dus daar kun je soms flyers weghalen, opmaak. Ja.	Hillsong

3.52	Ja, we werken niet meer een democratisch, het is echt wel geïnspireerd vanuit de leiders. Dus hoe het eigenlijk gaat is < vrouw voorganger > en ik wij trekken ons terug, wij denken na over 3 jaren plan, visie.	leidersgedreven gemeentemodel
3.53	Dus dit jaar is bijvoorbeeld 'new roads, new rivers'. Ook wel weer Hillsong.	Jaarthema
3.54	Dus het is wel heel erg van boven naar beneden. < seniorpastor > trekt heel veel tijd terug om te bidden en te proeven van wat doet God in Nederland en wat heeft Nederland nodig	Leiderschapsstructuur
3.55	. En dat doen we dan met ons <i>keyteam</i> en dat laten we op <i>visionnight</i> , dus 2 keer per jaar hebben we visieavonden.	Visionnight
3.56	Dan laten zeg maar de nieuwtjes zien aan de kerk. Maar we gaan niet vanuit de leden nieuwe leiders stemmen. Want dan leiden de leden leiden kerk. Die bepalen met wie ik moet werken. En ik overleg juist met < seniorpastor >. Dus ik betrek hem overal bij. Maar... Dus wij geloven wel dat vanuit leiders, vanuit inspiratie en visie, dat je keuzes moet maken. En niet wat het gros van de mensen zegt.	Leiderschapsstructuur
3.57	Dus mijn <i>keyteam</i> mogen alles zeggen wat ze willen, hun meningen, hun gedachtes	draagvlak keyteam
3.58	Als het hoog is bijvoorbeeld binnen het keyteam, en we komen er echt niet uit met elkaar. Dan is het voor ons heel veilig dat we < seniorpastor > hebben die dan, weetje, bereidt is om langs te komen.	seniorpastor bij conflicten
3.59	Het is eigenlijk gewoon weetje wat we daar in < moedergemeente > zagen, dat is gewoon wat ons heel erg raakte. En dat willen we hier. En niet vanuit de gedachte we willen anders zijn dan de kerken hier. Maar wel van dat wij zijn zo enthousiast over dat paste ook in < plaatsnaam >.	moedergemeente
3.60	In het begin waren er heel veel vooroordelen, kregen ook wel dat negatieve berichten vanuit kerken die 'verdrietig waren met weer een kerk'. En dat waren berichten die ze naar ons toestuurd, brieven. Want we hebben aan het begin alle kerken aangeschreven. Gewoon heel netjes 'we zijn < naamkerk > we gaan starten in < plaatsnaam >' Niet om toestemming te vragen maar meer op de hoogte brengen. 'dat u het weet, als u vragen heeft u kan me bellen, vriendelijk groet < naam voorganger >. Telefoonnummer, email eronder. Dus ik heb altijd het contact gezocht.	negatieve reacties bij starten kerk
3.61	Eén kerk die ook in het gemeenteblad zette van "met treurige feit hebben wij te horen gekregen dat er weer een kerk start. We vinden dit heel verdrietig'. Gewoon hele negatieve berichten wat dan in hun kerkbode stond.	negatieve reacties bij starten kerk
3.62	Ik zou liegen dat als ik zou zeggen als dat niet gebeurt. Dus wel hebben mensen uit de evangelische gemeente bij ons gekregen. Baptisten heel weinig.	bezoekers uit andere kerken
3.63	Wat mijn droom is en waar ik het meest van geniet zijn de persoonlijke getuigenissen van mensen die geen kerk hadden of al heel lang niet naar de kerk gaan, en opnieuw de kerk ontdekken. En door de kerk heen Jezus Christus natuurlijk	opnieuw de kerk bezoeken

3.64	En dus wij zien wel in de aantallen dat het gros van de mensen, zijn de mensen die niet naar een kerk zijn geweest van ons horen, en nu bij ons komen. Dus wij zullen... naar ons eerst jaar kijkt zie je dat in de aantallen mooi terug. We zijn eigenlijk 3 jaar lang zijn we rond de 50, 60 blijven hangen. We kwamen niet verder. En daarna zie je in één keer groei. Maar dat is niet door mensen al van ons hadden gehoord, en bij de kerk bij ons zijn geweest. Dat zijn eigenlijk maar heel weinig. Dus het zijn vooral mensen of die naar < plaatsnaam > zijn verhuisd opzoek zijn naar een kerk. Dus wij zorgen ervoor dat mensen 'kerk < plaatsnaam >' googelen, dat we bovenaan staan. Dat is weer de ambitie misschien, dat ambitieuze en dat gedrevene wat je hebt.	mensen die een kerk zoeken
3.65	Ja, we gaan natuurlijk inderdaad, stijl gaan we mee met de maatschappij. We gaan inderdaad verpakking van de boodschap, hoe het eruit ziet. Ook de structuur zeg maar, alles eromheen, dat verandert steeds, daarin gaan we mee met de cultuur maar ook met wat er nu nodig is.	Kijk op cultuur/maatschappij
3.66	Dat je op zo'n manier spreekt, of probeert te spreken, dat je Gods woord uitlegt, maar ook dat je het praktisch maakt. Dus dat je mensen naja, dat je gewoon weet, actueel ook, dingen die gebeuren in de wereld, dat je het noemt, dat je het meeneemt in je woord in je voorbereidingen. Dus dat je daarin mee gaat in de cultuur, proeft wat er heerst.	Hedendaags
3.67	Aan de hand van de Bijbel zeg maar antwoord geven op vragen van deze tijd. En uit de kerk, dus dat je weet wat er speelt, dat je proeft wat mensen voelen of waar mensen inzitten	Hedendaags
3.68	Ik verwerkt, zo min mogelijke ethische standpunten in, van mij of een kerkgenootschap	weinig spreken over ethische standpunten
3.69	Maar op zondag houden we het vooral praktisch. Zodat iemand die al 30 jaar in de kerk komt, al heel veel kennis heeft, dat hij er iets mee kan, maar ook iemand die eigenlijk niet gelooft en door een vriend wordt meegenomen.	praktische prediking
3.70	Wij hebben inderdaad onze geloofsbelijdenis, onze standpunten. Dat is gewoon heel duidelijk weetje. Zo zijn we kerk, en zo doen we het. Het biedt gewoon heel veel duidelijk denk ik voor mensen ook, ok, mensen vragen het ook wel.	Theologische overtuigingen
3.71	Maar ik weet niet of het helpt hoor, als je doel is numerieke groei. Ik geloof wel in duidelijkheid. Dat je gewoon duidelijk bent in hoe je kerkt en wat is jou theologische standpunten zijn.	Duidelijkheid
3.72	En ik weet niet of de theologie zorgt voor numerieke groei of gewoon de duidelijkheid van... Weetje, mensen hebben ook duidelijkheid nodig.	Duidelijkheid
3.73	Dus daarom hebben we een heel groot welkomteam. Dus je kunt twee mensen bij de deur zetten en 'welkom'. En dan is gewoon van 'ik heb je gezien'. Maar het welkomteam is heel groot, die dient ook. Dus die kunnen mensen meenemen naar de crèche en naar de opvang enzo.	Welkom gevoel
3.74	En dat mensen vaker terug zijn en we praten met ze na de dienst, dan nodigen we ze uit voor de welkomthuis-lunch. Dus dat delen we ook wel op het podium, dat er mensen bij de balie daar zeg maar, van 'he als je als op gesprek bent geweest met meer informatie, we willen jou kennen, je wil de leiders misschien kennen. Kom een keer met ons eten'. Dus dat gebeurt ook veel dat mensen zich dan aanmelden. Dat is een beetje de logische stap, dat ze naar de welkomthuis-lunch gaan. En vanuit daar, maar goed dan heb je ze allemaal bij je, dan ga je samen opzoek naar een connectgroep of sommige willen eerst in een team meedraaien.	Follow-up na de dienst

3.75	Ja. Ja, ook als je niet lid ben. Zelfs als je niet gelooft, hebben wij gehad dat mensen meedraaien in het team.	voorwaarden om vrijwilligers werk te doen
3.76	We kijken het eigenlijk heel persoonlijk. We hebben dus nu zelfs een meisje in het <i>keyteam</i> , zij is niet volwassen gedoopt Maar het verlangen is er wel. Dus dat weet ik bij haar. Maar dat is zij nog niet. Ze komt uit de gereformeerde kerk. Gaat sinds kort... Is een tijdje naar een baptistengemeente geweest. Dus om mee te helpen in een team, vind ik belangrijk, enige voorwaarde is dat je passie hebt voor het huis, passie voor de kerk. Dus als jij passie hebt voor deze kerk en je komt hier een tijdje...	selecteren van vrijwilligers
3.77	En dat zouden zelfs iemand kunnen zijn die bijvoorbeeld net gelooft, of bezig is te geloven. En die haalt de ranja op, die helpt mee met werkjes. Ja. Zo op die manier kijk je een beetje naar... Maar goed die grens staat niet vast op papier. Het is per persoon kijken, wat past bij die persoon. Wat zou hij willen doen, en wat kan hij wel en wat kan hij niet.	wat iemand wel/niet mag doen
3.78	Ja, het helpt allemaal. Of het voorwaarde is voor groei, weet ik niet. Ik kan alleen over ons begin praten. Wij hadden niet veel financiën in het begin, eigenlijk helemaal niet. Het is niet zo dat < <i>moedergemeente</i> > een hele zak geld hier neerzette 'jongens bouw hier een kerk'. We hebben hier vanaf het begin hebben we op eigen benen gestaan. En maar dat maakt ook dat je op je eigen benen leert staan daarin snel volwassen wordt. Dus we hebben deze kerk vanaf het begin altijd gedraaid van onze eigen giften, van onze eigen mensen. Dus in het begin hadden we niet veel financiën, maar toch groeiden we wel als kerk.	rol van financiën
3.79	Dus financiën helpt wel erg, maar bij ons is het geen voorwaarde geweest. We hebben best wel een explosieve groei gehad in het 3e jaar, terwijl de financiën ongeveer gelijk bleven. Maar in dat jaar zijn we verhuisd van wat we huurden op zondag, naar een plek waar je de hele week zit. En dat is voor mij, een eigen pand, het gaat niet om het pand zelf, maar wat je denk je het verschil is dat je laat zien, we zijn niet een clubje die op zondag een zaaltje huurt. Maar we zijn een kerk en we kiezen ervoor om ons te vestigen, midden in de stad. Kan ook aan de zijkant zij, maar ik hou van het centrum, heel zichtbaar. Dat geeft ook vertrouwen. En je laat zien, van je bent er ook op maandag en dinsdag. En mensen kunnen aankloppen als ze willen	Eigen gebouw
3.80	Na, excellence is altijd het beste van wat we nu kunnen geven. Dus je kijkt naar de... We hadden geen bassist en gitaarist, we hadden een toetsen en een drum en soms een akoestische gitaar, en zangers. We hadden wel goede zangers. Weetje, maar het was wel excellence voor ons in die tijd. Ook al hadden we goedkope speakers en een goedkoop drumstel. Maar met datgene wat we hadden, gaven we ook weetje, deden we ons best. Dus we gingen elke week repeteren en binnen ons kunnen deden we de dingen excellence. Op een gegeven moment komt er iets meer financiën binnen, ga je daar keuzes in maken. Je hebt tafels die 20.000 euro kosten. Daarmee zou het misschien nog mooier zijn, maar dat is gewoon niet haalbaar voor ons. Dus nu ook in deze fase kijken we gewoon naar wat ligt binnen ons kunnen en hoeveel mensen hebben we überhaupt. Je moet juist al startende kerk moet je roeien met de riemen die je hebt, zo simpel is het ook. Maar daar binnen kun je wel een stukje excellence bieden. Ik met mijn tijd ook, ik werk er dan bij. Dus dit doen we vrijwillig. Je hebt niet heel veel tijd. Maar binnen het kunnen, wil ik wel het beste geven wat ik heb	Excellence

3.81	Maar allereerst wat ik gemerkt heb is roeping. Volgens mij heb ik dat ook wel gezegd hoor. Maar je moet gewoon zeker weten van dit is Gods weg voor mij. Wat dat maakt dat je het vol houdt, ook na een jaar. Ook na 3 jaar als de kerk nog niet gegroeid is.	Roeping
3.82	En die hebben diezelfde toewijding en commitment als wij. En dat is echt wel <i>key</i> geweest dat je een paar mensen om je heen hebt die houding hebben van ' <i>whatever it takes</i> '. Weetje gewoon, weetje de kerk is belangrijk voor mij en ik wil jou als voorganger helpen om te doen wat nodig is.	toegewijd Leiderschapsteam

14.12 BIJLAGE 12: CODEREN INTERVIEW 4

Kerk 4		
Nummer	Fragment	Label
4.1	Het eerste waar ik aan moet denken is doorgaan. Allereerst. Je moet echt weten waar je mee bezig bent waar aan je begint	doorzettingsvermogen
4.2	En op een gegeven moment moet je gewoon weten van ok wij gaan ons toewijden, God vraagt dit, en dit gaan we doen. Dat is een element, maar het is wel een heel belangrijk element. Zeker in het begin.	Toewijding
4.3	We hadden in de krant gezet dat we een kerk gingen starten. Gewoon één advertentie, gewoon om eens te kijken.. Toen hadden we een informatieavond, kwamen 12 mensen op af.	PR
4.4	En ik denk dat dat wel een beslissing in je hart is van er wonen hier 207.000 mensen, die... En er zijn weinig kerken hier. Dan heb je een missie.	Contextualisatie
4.5	Een ander element is denk ik gewoon, dat je een, mensen om je heen verzamelt die weten wat je doen en je daarin ook kunnen bemoedigen. Wij hadden het grote voorrecht dat we geplant zijn vanuit < <i>moedergemeente</i> >.	Inspiratiebronnen
4.6	... Je weet je wil een kerk die relevant is en aantrekkelijk.	Relevant en aantrekkelijk
4.7	Maar dat kost geld en ook tijd en energie om dat allemaal op te zetten	kosten
4.8	Dus in het begin hebben wij gezorgd voor een dat we een connectgroep konden bouwen. Die is groter en groter gegroeid.	klein beginnen
4.9	de beste manier om een kerk te starten is <i>gewoon friends bringing friend</i> . Dat is gewoon zo. Vrienden die gewoon vrienden meenemen van 'he is heb ervan gehoord'. Wat we hier merkten is dat er best wel veel mensen die vroeger naar de kerk gingen maar nu niet meer, teleurgesteld, weet ik niet allemaal. En die dan ons toch nog een kans gaven ofzo van, en dat ze merkte van 'he dit is gaaf, hier kunnen dingen'	Vrienden brengen vrienden
4.10	Daar moet je visie delen van	delen van visie
4.11	van 'ok, als God het daar kan doen, dan kan Hij het hier ook.	moedergemeente als inspiratiebron
4.12	Pastor Richard, ik had een keer tegen hem gezegd 'oh, ik zo verwacht dat er zoveel mensen zouden komen'. Maar toen zei hij 'maar < <i>naam voorganger</i> >, wat als God je in één keer 100 mensen zou geven? Wat gebeurt er dan? En hij zegt 'kan jij voor die mensen zorgen? Met die 15 mensen die je nu hebt?' En ik zei 'dat kan niet'.	gesprek met andere pastor
4.13	Ik kan niet voor 100 mensen zorgen als wij mensen zelf nog niet eens in leiderschap staan. Dus wat je doet is eigenlijk het voorbereidende werk. Om je mensen zoveel mogelijk als leiders te behandelen en gewoon al het onderwijs geven wat je hebt. Om te kijken hoe kunnen zij zo meteen zorg dragen voor deze mensen, want < <i>vrouw voorganger</i> > en ik kunnen dat niet samen. Dus gelijk in het begin zijn we wel begonnen met investeren in mensen 'he, wie komt er boven drijven?, waar zien we enthousiasme en passie?' En we proberen dat aan te wakkeren.	Investeren in leiderschap
4.14	Zijn 50 mensen elke zondag heen en weer gereden. Inclusief ons. Mensen die geluid gingen opbouwen, licht gingen opbouwen, mensen in het welkomteam. En de opdracht was simpel; <i>make it happen</i> . Dus zorg dat we hier een kerk hebben staan, wat gewoon, waar we van zeggen 'dit is hoe we als kerk willen zijn'	Rol moedergemeente

4.15	En tegelijkertijd ook mensen meenemen die hier al wonen, op slaaptouw meenemen van 'he dit is... zo meteen gaan wij weg, dan kunnen jullie het overnemen' Hoe krijgen we ze zover dat ze het zo meteen over kunnen nemen? Hoe krijg je een lichtman, geluidman, hoe train je hem? Ook het welkomteam?	Investeren in leiderschap
4.16	Dus al die dingen, hoe we mensen ontvangen dat moet je in je cultuur bouwen. Nah dat heeft enorm geholpen door de mensen uit < <i>moedergemeente</i> > mee reden hier heen om dat te bouwen	bouwen van cultuur door moedergemeente
4.17	Maar toen zij weggingen op de gegeven moment, dan zie je dat de <i>bar van excellence</i> zeg maar, je wil dingen goed doen, soms namen we dan genoeg met wat minder. En we zeiden altijd 'van he, maar we willen dat'.	Excellence
4.18	Kijk je hebt maar één keer de mogelijkheid om een eerste indruk te maken. En mensen hebben gewoon een bepaalde indruk van de kerk. En als daar iemand staat die zijn dag niet heeft, dan denken ze 'ohja, zie je wel, zo'n kerk.	Eerste indruk
4.19	Ja, dus dat is de cultuur die je moet bouwen. En dat is gewoon onderwijzen, onderwijzen, onderwijzen. Praten met mensen. Maar die cultuur moesten we wel hard bouwen ja. En nog steeds.	onderwijzen van cultuur
4.20	Interviewer: En merk je, nu zijn jullie hier naar toe verhuisd. Merk je dan nu een verschil in misschien de commitment van de bezoekers? Geïnterviewde: Ik moet zeggen onze diensten, mensen komen wel. Wat we nu zien, we zijn naar de ochtenddienst gegaan, dus dat is tegelijkertijd. Maar ik zie echt wel mensen, ja. De diensten zijn meer bezocht. We zaten altijd rond de 85 mensen ofzo, en we zitten nu steeds rond de 100, 120 mensen. Dus je ziet wel een verschil.	Commitment & Tijdstip
4.21	En op gegeven moment toen stelde mijn vrouw < <i>naam voorganger</i> > die stelde een vraag aan < <i>seniorpastor</i> > 'waar ziet u onze kerk staan over 5 jaar of over 10 jaar?' En toen zei hij, hij hoefde daar niet eens heel lang over na te denken. Toen zei hij 'ik zou wel een kerk willen starten onder de rivieren'.	rol van seniorpastor
4.22	En, gewoon omdat hier niet veel is qua ons soort kerken zeg maar. Er zit hier een baptistenkerk in de wijk, heel veel Afrikaanse kerkjes enz., maar niet, verder niet iets wat op ons soort kerk lijkt.	Onderscheidend
4.23	En ik denk dat dat hetgeen is wat helpt als je een <i>church</i> wilt planten. Dat je vanuit een visie pakt die ja... En dat gaat, ja, gaat pakken. En daarmee gaat planten. Soms was het niet heel moeilijk. Eigenlijk is het iets wat je al jaren deed. Maar nu doe je het op een andere locatie.	vanuit visie planten
4.24	Naja, we hadden een eigen visie over hoe we als kerk willen zijn. Dat is gewoon heel duidelijk.	Visie
4.25	En het hele toffe was dat we hier heel warm werden onthaald. Ook door de andere kerken.	Reacties andere kerken
4.26	Ja, dan spreekt God wel zo duidelijk van 'dit kan niet langer.' We moeten zichtbaar worden als kerk, als mensen	Zichtbaar
4.27	En ik denk dat elke kerk heeft zijn eigen kleur. En zij bereiken mensen die wij niet bereiken. En wij bereiken mensen die zij niet bereiken.	positioneren t.a.v. andere kerken
4.28	Iedereen komt zoals die is en wordt geaccepteerd zoals die is	acceptatie
4.29	Cultuur moet je niet perse zeggen wat je niet wilt zien, maar je moet zeggen wat je wel wilt zien. Hoe het eruit ziet. Dus steeds een plaatje schetsen. Ik denk dat < <i>seniorpastor</i> > dat ook fantastische heeft gedaan. Al die jaren. Plaatjes schetsen hoe de kerk eruit kan zien.	communiceren van cultuur

4.30	Weetje, het is een thuis. Het is een thuis. Alsof het onze woonkamer is. Als mensen hier binnenkomen dan komen ze in jouw huiskamer. Dat betekent dat als daar een propje ligt, in je huis laat je het ook niet liggen. We pakken het op, we gooien het weg	Thuis
4.31	Hier komen nieuwe mensen , als die nieuwe mensen jouw huis binnen komen dan wil je gewoon gastvrij zijn. Laat die gastvrijheid dan ook zien.	Gastvrij
4.32	Maar het probleem is namelijk dat je cultuur niet bewust bouwt, dan wordt het voor je gebouwd. Want cultuur bouwt zichzelf. Maar je kan wel actief de cultuur bouwen. Ik denk dat dat heel belangrijk is. Dat je actief blijft spreken over het plaatje wat je wilt zien hoe de kerk eruit zien, hoe het huis van God eruit ziet, hoe we met elkaar omgaan. Dat is voor mij cultuur.	cultuur bouwt zichzelf
4.33	Want de visie bepaalt hoe je de cultuur bouwt. Als je geen visie hebt en je bent alleen je cultuur aan het bouwen waar ga je dan heen? Mensen worden niet erg warm van een cultuur. Mensen worden hard... He de Bijbel zegt 'zonder visie verwildert het volk'. Dus als je geen visie hebt gaat het volk verwilderen. Ga ze alle kanten uit. Dus je kan niet eens cultuur bouwen zonder een visie. Je zal een visie moeten hebben, en die visie wat ik zeg, je cast de visie. Je praat over de visie. Je praat over hoe je de kerk wilt zien. Waar de kerk voor geroepen is. Waar de mensen voor geroepen zijn. En als je daar praat, dan weet je automatisch komt daar cultuur uit voort.	visie bepaalt de cultuur
4.34	Kijk < <i>seniorpastor</i> > is de seniorpastor van deze kerk. Hij overziet < <i>naam kerk</i> >. En wij mogen dat voorgangerschap hier hebben in < <i>plaatsnaam</i> >.	seniorpastor
4.35	Als er belangrijke beslissingen moeten worden genomen, nemen, ga ik altijd naar hem toe.	seniorpastor als inspiratiebron
4.36	Er zijn hier anders die in < <i>moedergemeente</i> >. Dus je kan niet één op één dingen op elkaar leggen. De dingen die in < <i>moedergemeente</i> > werken, werken niet altijd hier. Dus daar zullen we rekening mee moeten houden. Dus dat is mijn taak wel, wat heeft deze kerk, waar we nu zitten, wat heeft die nodig?	Contextualisatie
4.37	Kijk we hebben dezelfde visie als < <i>moedergemeente</i> >. En < <i>andere dochtergemeente</i> > heeft ook diezelfde visie. Dat is allemaal hetzelfde. Dus de waardes zijn ook allemaal hetzelfde.	zelfde visie als moedergemeente
4.38	Het is leidersgedreven. Kijk < <i>seniorpastor</i> > die draagt de visie. Dat geloof ik ook. Zelfde wat je vaak in de Bijbel tegen komt. Dat de leider, die heeft de visie.	leiderschapsmodel
4.39	< <i>seniorpastor</i> > heeft een vergezicht, dus het plaatje van wat over 3 jaar, waar willen we zijn als kerk? En dan kijken we per jaar hoe kunnen we daar heen werken? Ja, en als daar grote beslissingen in zitten, ja.. Zoals nu hebben we een tribune laat bouwen, weetje wel. Dat kost geld. Ja, dan heb je het daar over als keyteam. Maar < <i>seniorpastor</i> > is wel de visiedrager. Heel duidelijk.	Visie
4.40	Wat mij soms raakt echt is dat sommige voorgangers of predikanten of dominees soms zo gebonden zijn aan hun oudsten of ... Er hoeft maar 1 iemand te zeggen, ik wil dit niet, en het gaat niet door. En dan denk ik van 'jongens'. Iedereen heeft echt wel een mening, ik heb ook een mening, maar ik geloof in het principe van God. Ik ben niet geroepen om < <i>naam kerk</i> > te bouwen. Dat is niet mijn roeping. < <i>seniorpastor</i> > is daar voor geroepen. Maar waar ik voor geroepen ben is om die visie te versterken.	leiderschapsmodel

4.41	Nogmaals, als ik dingen zie van 'he die zijn belangrijk of hebben we hier aan gedacht', dan voel ik, en dat weet ik, ik heb de ruimte om dat te kunnen aangeven. En daarna gaan we gewoon met elkaar naar kijken. Dan doen we het. Dan sta ik achter de visie, en dan doen we het.	draagvlak
4.42	... Ken je Carl Lentz toevallig? Van Hillsong New York. Hij heeft een kerk een preek... Ik had hem een keer gedownload, een preek die hij gaf aan jeugdleiders. En toen zei hij 'mijn roeping als jeugdleider is om de visie van de voorganger' Hij zei 'zijn dromen zijn mijn dromen, zijn visie is mijn visie'. 20 Minuten lang spreekt hij hierover hoe belangrijk het is dat dat je rol als jeugdleider is. Hoe ga ik dit, dat de visie is, hoe ga ik dat versterken. Zijn hart was altijd zo. Het was 2008. Hij was toen nog geen voorganger niks. Maar wat hij zegt hier, het is waar. Als je nu kijkt, nu is hij voorganger van <i>flipping</i> Hillsong New York, weet ik hoeveel duizend mensen. Ik geloof dat dat medekomt door zijn hart.	Hillsong
4.43	En tegelijkertijd, moeten we wel kijken als leiders, hoe kunnen we mensen vrijzetten in hun gaven en talenten. Want dat merk ik ook.	Inzetten van vrijwilligers
4.44	Ik denk dat we een hele moderne kerk zijn.	Modern
4.45	Maar ik denk wel dat de leer die je hebt, je wijkt niet af van de Bijbel. Dus je gaat... De Bijbel is voor ons echt het fundament. Altijd.	Bijbel is het fundament
4.46	Wat je wel probeert is, waarom ben je modern? Ik denk dat wat we willen is; als jij je vrienden meeneemt, als ik me vrienden meeneem of iemand anders, dat als ze hier binnenkomen dat ze... Kijk als je... Mensen hebben heel vaak vooroordelen over wat de kerk is. Bij voorbaat al, je staat 10-0 achter voordat ze überhaupt hier nog maar komen. En elke keer als we het mogelijk kunnen maken om een stukje van die vooroordelen te ontkrachten, dat christenen saai zijn, dat kerk saai is, dat het een klikje is, weet ik het allemaal. Vanaf dat ze de auto parkeren dat ze ons eerste welkomsteam zien staan, met een glimlach van daar kun je heen. Dat ze moderne kleren aan hebben, dan dat je misschien zou verwachten. Dat ze hier ontvangen worden door mensen die gastvrij zijn, die houding hebben. Dat ze binnenkomen en denken 'he dit ziet er wel gewoon normaal uit, dit is wel cool'. Dan weet je wat je aan het doen bent is eigenlijk die vooroordelen weg aan het halen en daardoor wordt het hart open.	Vooroordelen
4.47	Want uiteindelijk blijft staan is wat onderwijs je? Ja toch? In het begin is het misschien leuk. 'oh gaaf ze, ze hebben hier een band. Oh gaaf zeg, ze hebben hier knipperende lichten.' Dat is leuk, in het begin, maar uiteindelijk blijven mensen daar niet voor. Mensen blijven hier uiteindelijk omdat ze iets horen wat ze toe kunnen passen in hun dagelijks leven en wat God kan doen in hun leven. En dat ze Hem beter leren kennen.	Waarom mensen komen en blijven
4.48	. Ik geloof in Gods woord. Ik geloof dat wat er in Gods woord staat, dat homoseksualiteit niet is in de orde zoals God dat bedoelt heeft	Rol van Bijbel bij ethische standpunten
4.49	Maar wil dat dan zeggen dat de homoseksueel hier niet welkom is? Is het dan dat we maar een oordeel moeten hebben als christenen, of moeten we zijn zoals Jezus dat we zeggen 'he, je mag hier komen, je mag hier zijn'. En iedereen heeft zijn <i>journey</i> . En mensen maken van homoseksualiteit altijd zo'n 'van oh, dat is slecht, en als je dat hebt...' Maar weetje elke zonde of elk ding in iemands leven brengt afstand tot God. Waar of niet? En wij zijn niet voor mensen op hun zonde te wijzen. Wij zijn er voor om mensen op Jezus te wijzen. En als mensen, wij mensen kunnen helpen om de genade van God echt te pakken, om te weten wie hij werkelijk is, dat hij echt genade voor je heeft, dat hij alles	Ethische standpunten

	schoon wast wat jij fout hebt gedaan, of al die dingen. En Hij pakt het. En Hij maakt je heel	
4.50	Een jaar geleden kwamen natuurlijk in aanraking met Hillsong. We waren echt een andere soort kerk. Een kerk, we hadden vlaggen, weet ik het allemaal. En toen kwam op een gegeven moment Nick Caine en Christine Caine van Hillsong langs. En toen zei Nick 'joh mag ik een aantal dingen opschrijven, gewoon tijdens de dienst over jullie kerk?' En < <i>seniorpastor</i> > zei 'goed'. Dat vind ik trouwens <i>bold</i> van hem, dat hij zegt 'is goed'. Dat werden 51 punten. En daarna heeft < <i>seniorpastor</i> > 6 uur met hem daarover gepraat.	Hillsong
4.51	Maar de vraag werd ons wel voorgelegd. Ik nam mijn vrienden niet mee naar de kerk. Omdat ik dacht 'ja, ze zien me al aankomen, weetje wel' Zeker toen in jong was. Ik denk ja. En toen kwam Hillsong in één keer en die begon in een keer te praten enzo, hoe enthousiast ze waren over de kerk. Ik denk van 'hoe kun je zo enthousiast zijn over de kerk?' Ik snapte dat echt niet.	Hillsong
4.52	Ik denk dat het echt goed is om offer altijd uit te leggen, om principes bij mensen te brengen ook van waarom doe je een collecte. Weet je dat mensen beginnen te... Het gaat niet om het geven, het gaat erom dat mensen beginnen te ontdekken dat principes in Gods Koninkrijk werken. En dat als zij die principes eigen maken, God zegent jou om weer een zegen te zijn. En als je een kerk begint. Zeker als startende kerk, als <i>churchplant</i> , als je mensen begint daarin mee te nemen van 'he luister, ik heb al die dingen niet gekregen voor mezelf'. Jij weet dat trouwens wel als jeugdleider natuurlijk, maar zoveel kerken halen een offer op en dat is het. Maar we moeten mensen helpen om de principes van de Bijbel te leren kennen. Zodat ze weten 'he wacht even, als ik zaai, dan gaat God nog meer geven. Als ik nog meer zaai... He ik begin in het bovennatuurlijke te wandelen'.	Offer
4.53	Dan hebben we de mededelingen. Gewoon van <i>what's going on</i> . Dan hebben we <i>churchnews</i> ; altijd een filmpje. Helpt gewoon. Ook weer een stukje visie	delen van visie
4.54	Mensen zien, het zijn niet alleen mededelingen, maar mensen zien; he ze hebben de moeite genomen om er iets van te maken, laat zien dat het belangrijk is. Dus als wij echt de tijd nemen om een paar uur filmpje te maken, laat ook zien van mensen; ze vinden het belangrijk.	Excellence
4.55	Ja, je probeert een boodschap te brengen die aansluit bij iedereen.	Relevant
4.56	We proberen te preken tegen de maandag van de mensen. Niet alleen tegen de zondag. Niet alleen dat je zegt; ok zondag is de dag van de Heer. Maar ik probeert tot de maandag, dinsdag, woensdag. Als ze in het leven staan, als ze op kantoor zitten, bij vrienden zijn, want daar hebben mensen... Daar hebben mensen sleutels toch van he, hoe ga ik hier mee om? Zo op die manier probeer je heel praktisch iets mee te geven	praktisch
4.57	En dan gaat een loungemuziekje aan. Net even lekker hard. Dat je een beetje die <i>burzle</i> krijgt, dat mensen niet het idee krijgen van 'ik zit met mijn bakkie koffie in een hoekje'. Maar dat er een <i>vibe</i> is waar mensen zich gewoon lekker veilig voelen.	Sfeer

4.58	Ja, even heel praktisch maar social media, je internetsite. Als ik zie hoeveel mensen hier via internet komen. Je moet vindbaar zijn. Dat is echt wel een ding wat ik geleerd heb.	Vindbaarheid via internet
4.59	Maar dat is echt wel een dingetje waar ik dacht, dat hebben we nog niet besproken, maar dat is echt wel belangrijk. Mensen verhuizen hierheen, zoeken een kerk. Het eerste wat ze doen is googelen < <i>plaatsnaam</i> >, kerk. Dan moet je gewoon vindbaar zijn.	Vindbaarheid
4.60	Verder kijk, ja je hebt ook geestelijk punt, maar misschien vanzelf sprekend. Maar dat is wel zo. Je draagt het wel echt in gebed.	gebed
4.61	Maar ook mensen die daarom heen staan, die je daar in bemoedigen. Dat is ontzettend belangrijk. Ja. Maar ik denk vooral ook, die mensen om je heen, dat iemand om je heen komt te staan die die visie kunnen versterken.	mensen die om je heen staan
4.62	Een goede locatie ook belangrijk. Dat zijn ook praktische dingen maar de locatie helpt wel. Het geeft sfeer, het geeft... Als je hier even, je hebt het vast wel op onze website gezien waarschijnlijk, maar het zegt wat tegen aan mensen. Is het goed bereikbaar, dat soort dingen.	Locatie
4.63	Maar het kinderwerk, dat is voor ons ook echt een belangrijk ding. Wij hebben hier mensen die komen hier echt omdat ze zeggen 'mijn kind heeft het hier naar zijn zin, en die komt hier blij terug'. Wij steken ook echt heel veel tijd en energie in, om goed kinderwerk hier te hebben.	Kinderwerk

14.13 BIJLAGE 13: CODEREN INTERVIEW 5

Kerk 5		
Numme r	Fragment	Label
5.1	Als ik met één woord dat mag beschrijven, dan zal het zijn; relevant zijn. Dat we op een moment kerk gaan doen op een heel relevante manier. Aantrekkelijke manier. En toen zagen wij ook dat heel veel mensen vinden dit ook leuk. Weetje wel. Ja. Dat is het begin. De switch maken tussen echt traditioneel manier van kerk doen en relevant zijn van nu, van deze tijd. Aantrekkelijk maken voor mensen van deze tijd.	Relevant
5.2	Onze zondagdienst is voor ons heel belangrijk. We zeggen altijd bij ons zondagdienst moet 5 sterrenstijl zijn. In de zin van als mensen binnenkomen ze moeten dit gevoel hebben van 'wauw, is dit een kerk?' Dus wij zorgen ervoor dat muziek echt goed is en de prediking dat het ook mensen aanspreekt.	5-sterren
5.3	Praktisch onderwerp waar mensen elke dag, weetje wel, zich mee bezig houdt zeg maar.	Praktisch
5.4	En ja, liefde gevoel zijn naar mensen toen. Geen veroordeling en dat soort dingen.	Mensen liefhebben
5.5	Ja ik denk wat de mensen vaak zeggen is dat toen ze binnen kwamen, er was al een atmosfeer gecreëerd. Een hele warmte, liefdevolle, acceptatie, weetje wel. Dat atmosfeer is al gecreëerd van de mensen. En dat begint altijd. Snap je wat ik probeer te zeggen? Dus het begint het altijd ermee dat. En we zeggen dat de eerste 10 minuten is zo cruciaal, elke zondag. En mensen bepalen of ze terug gaan komen al binnen de eerste 10 minuten	Sfeer
5.6	Onze dienst inhoudelijk maken we gewoon ja aantrekkelijk	Aantrekkelijk
5.7	We kijken altijd naar <i>firsttimers</i> . Met <i>firsttimers</i> bedoel ik mensen die niet bekeerd zijn. Mensen die komen voor de eerste keer. Of ze zijn bekeerd of niet, maakt niet uit, maar ze komen voor de eerste keer. En we doen onze dienst op een manier zodat ze niet gaan schrikken.	firsttimers als doelgroep
5.8	En mensen komen voor de eerste keer denken van 'wooh, waar ben ik terecht gekomen'. Dus om dat te voorkomen hebben we gekozen om toch dingen te blijven doen die we altijd deden, maar op een hele andere manier. Zodat we mensen niet meer laten schrikken. Dat is één.	Belemmerende factoren tijdens eredienst
5.9	Tweede; we hebben ook gekozen voor een aantrekkelijke muziekstijl. Voorheen deden we veel met opwekkingsliederen. En de dienst is dan... Aanbiddingsdienst is dan één uur lang. Maar nu doen we 20 minuten zingen.	aantrekkelijke muziekstijl
5.10	En het is echt moderne liederen zoals Hillsong, weetje wel	Hillsong
5.11	En dus wij doen onze dienst 1 uur en 1,5 uur. Maar wij streven naar 1 uur en een kwartier. Dus maar ok, 90 minuten of 1,5 uur doen we onze dienst.	duur van dienst
5.12	Merken we en ook de aankleding. We werken met weetje wel licht. Weetje wel dat creëert ook het soort sfeer weetje. En mensen komen naar zo'n dienst en denken 'wooh, dit is echt niet een reguliere normale kerk samenkomst'.	Licht
5.13	maar we werken veel met multimedia. Dus er is een film, <i>churchnews</i> , <i>that's it</i> . En we verwijzen mensen weer naar de website etc. etc. En we zien dat het werkt. Het werkt	Multimedia
5.14	Wij zijn een moderne kerk.	modern
5.15	En als ik echt eerlijk ben dan hebben we echt Gods hand gezien op deze kerk.	Gods hand

5.16	Maar wij moeten als kerk wel zorgen dat wij als kerk onze cultuur dat we dat ook gezond houden. Dat we gezond houden. Dat als cultuur gezond blijft zeg maar weetje.	gezonde cultuur
5.17	En dus in de afgelopen 1 jaar zijn we bewust bezig om een gezond cultuur te bouwen met elkaar. Afgelopen 1 jaar, bewust. Het is niet fijn, we investeren in mensen en ze blijven niet. Of ze komen en ze gaan. Of een klein percentage blijft achter. En dat doen pijn als pastor weetje wel. En nu zijn we gewoon achter gekomen van 'ok, laten we blijven bouwen aan een gezonde cultuur. Een cultuur die openstaat voor mensen. Ook open staat voor correctie, voor groei, voor verandering en dat soort dingen.	bouwen van cultuur
5.18	Want ik wist toen beter niet. Ik wist niet beter toen. Het was mij niet opgevallen dat cultuur zo belangrijk was. Kijk mijn leven, mijn hele leven is een groeiproces	Groei van voorganger
5.19	En ik wist toen niet beter dat echt een gezonde cultuur belangrijk om je groei vastte houden. Dat wist ik niet.	Groei van voorganger
5.20	Leren van Hillsong kerk. Leren van de ARC kerken in de Verenigde Staten weetje wel.	Hillsong & ARC
5.21	Zodat sinds 1,5 jaar geleden ben ik gaan zitten met mijn team, kijken van he cultuur is belangrijk jongens. Cultuur is de <i>key</i> , is de <i>key</i> .	cultuur is the key
5.22	En nu zeg ik tegen mensen van 'dank God voor ARC' weetje wel. En Hillsong die ons nu tools uitreiken hoe we kerk moesten doen. Toen ik begon 13 jaar geleden, hadden we dit niet.	ARC & Hillsong
5.23	De cultuur die we nu proberen te bouwen met elkaar is een cultuur van liefde, acceptatie, betrokkenheid en cultuur van samenhorigheid. Samen staan we sterk. En we geven om elkaar.	naastenliefde
5.24	Want we weten dat verandering vindt plaats alleen binnen de context van liefde. Binnen de context van <i>relationships</i> . <i>That's what we tell people here</i> . Verandering vindt plaats alleen binnen het verband van relatie. Dus we bouwen relatie met elkaar, we helpen elkaar om een beter person te zijn die God bedoeld heeft	verandering in context van relatie
5.25	Want jou visie moet eigenlijk jou cultuur bepalen. Ik zeg het misschien gek, maar het is echt zo. Weetje doordenk, mensen die ... Ik zeg het op een andere manier; cultuur is eigenlijk iets wat jou helpt om je visie ook te realiseren. Dus je kan jouw visie niet loskoppelen van je cultuur. Je kan niet zeggen, ik kies voor visie en cultuur dat heb ik voorheen gedaan.	visie bepaalt cultuur
5.26	Maar hoe bereik je een zo mooi en geweldig kerk die je ziet. Dus door een cultuur met elkaar te bouwen, te vormen die ook gestalte gaat geven aan de visie en de soort kerk die je ziet. Eigenlijk visie is om te zien, wat je ziet in de toekomst.	Cultuur
5.27	Ik ben uitgestapt om gewoon roeping op mijn leven te vervullen. Het was niet, ik ben niet gestart om droom of een droom te realiseren, nee. Ik ben uitgestapt om Gods roeping op mijn leven te vervullen. God heeft duidelijk mij geroepen om dit te doen	Roeping
5.28	Dus ik bespreek het met mijn pastor toen. Mijn pastor zegt 'ja < naam voorganger > je bent er nog niet klaar voor. En toe zei hij 'als je toch wilt gaan, je bent vrij. Gaat u gang maar'. Maar ik heb het niet gedaan. Want ik weet hoe belangrijk het is om mijn zegen mee te krijgen van mijn eigen pastor. Dat is ook één mooi ding wat we zeggen tegen mensen die een kerk willen starten bij ARC; zorg alsjeblieft dat je thuisbasis goed en gezond is. Dat je een goed zegen meekrijgt van je pastor. Dat is heel belangrijk. We kunnen dat niet omheen draaien. Dat is heel, gigantisch belangrijk.	thuisbasis goed en gezond

5.29	En ik heb ook geen onderzoek gedaan. Als ik had geweten dat < <i>plaatsnaam</i> > zo'n zwaar moeilijke grond was, was ik ook niet gekomen. Na, serieus. Als je < <i>plaatsnaam</i> > kent, < <i>plaatsnaam</i> > is echt een Katholiek bolwerk.	geen onderzoek gedaan naar context
5.30	Niet allemaal hebben ze positief gereageerd. Dat is eigenlijk. Het was maar 1 pastor die daar op gereageerd hebt.	Reacties andere kerken
5.31	... Ze hebben ons als sekte op een gegeven moment genoemd.	Reacties andere kerken
5.32	ik weet hoe de andere kerken dingen doen,	onderscheidend
5.33	<i>When we transition</i> weetje wel van echt Hillsong netwerk kerk en ook dingen gaan doen als ARC e.d.	Hillsong & ARC
5.34	In de richting gaan van een moderne kerk	Modern
5.35	echt een kerk van, bash, bash, bash anderhalf uur dienst, of 1 uur kwartier dienst.	duur van dienst
5.36	Meer vorm leven met elkaar delen	gemeenschap
5.37	Dus die vraag kan ik niet concreet met ja en nee zeggen, want ik ga niet naar andere kerken, ik weet niet of ze dingen anders doen. Dat weet ik niet.	niet weten wat in andere kerken speelt
5.38	We geloven niet dat, we geloven niet in democratie van de kerk. Daar geloven we niet in. De kerk is geen democratie. De kerk is theocratie <i>gouvernement</i> . En een democratie is waar iedereen kan zeggen welke kant de kerk moet gaan. <i>An theocratic gouvernement is an gouvernement</i> waar God bepaalt de richting waar de kerk moet gaan. Daar geloven we wel in.	de kerk is geen democratie
5.39	En dus onze structuur is dus ook daarin zeg maar gebaseerd. Vanuit dat punt leiden we de kerk. Natuurlijk mensen mogen altijd een inbreng, suggestie, creativiteit brengen. Daar zijn we ook heel goed in. We laten altijd mensen vertellen hoe bepaalde dingen moet gaan.	inbreng van gemeenteleden
5.40	En wij hebben echt een simpel structuur. Wij hebben een structuur van overzieners en dan leadteam en dan alle andere leiders. Overzieners zijn voorgangers die geen deel uit maken van onze kerk die wel verder zijn dan ons. Die ook, die voorgangers, die ons liefhebben zeg maar. Die ons goed kennen zeg maar. Die delen onze visie en onze missie, onze DNA en dat soort dingen. Die geven een soort <i>oversight</i> , een soort advies naar ons als kerk. Als < <i>naam voorgangersechtpaar</i> > zeg maar. Dus dat is goed voor gezondheid dat wij ook aan hen rekenschap afleggen. Zeg ik dat goed? Rekenschap afleggen bij hen. Het is niet zo van 'ok < <i>naam voorganger</i> > jij doet maar wat' Nee, ik leg mijn verantwoordelijkheid af bij deze mensen. Allereerst natuurlijk aan mijn team. Maar mocht er zijn dat ik niet wil luisteren bijvoorbeeld naar mijn team. Of ik ga verkeerde kant op qua leer of andere dingen. Mijn team heeft alle recht om al die mensen, al die pastors, die overzieners te bellen die zegt 'je moet komen van die man is gek geworden' snapje en dat soort dingen. Dat grijpt het team in. En wij vinden dat een gezonde structuur en mijn leadteam zeg maar zijn mensen die samen met mij en mijn vrouw de besluit nemen over alle geestelijke aspecten van de kerk. En we bespreken alles amen net zo als je hebt een oudstenteam weetje wel. Dat is ook mijn lead. Natuurlijk maken we een keuze voor een leadteam want wij willen alles proberen op een moderne manier te doen.	Leiderschapsstructuur

5.41	De voordeel is dat je richt je op Gods plan voor de gemeente niet op hoe men denkt dat het moet gaan. Want ik geloof dat de gemeente is Gods project. Het is geen zaak. Het is geen zaak van de mens, waar de mens moet bepalen hoe en wat. Nee, tuurlijk God gebruikt ons. Maar God moet het <i>final word</i> hebben over Zijn gemeente. Daarom vind ik dat dat voordelig is voor de gemeente. En niet de democratische vorm zeg maar. Waar iedereen mag zeggen hoe ze denken. Want anders als iedereen zijn stem moet brengen dan kom je niet uit met elkaar.	Voordelen leiderschapsstructuur
5.42	Dit zijn mensen die ons lief hebben zeg maar. Maar vrouw en ik als pastors. Ze zijn ook vrienden van ons, als kerk. Van ons persoonlijk. Het zijn mensen die we heel veel respecteren. Niet vanwege hun leeftijd, maar vanwege hun werk over de jaren heen, in het werk van de Heer. <i>The have proven to integrity en character</i> . En hun werk spreekt voor zichzelf. En dit zijn mensen die grotere gemeenten hebben dan ons. Mensen die we van kunnen leren. Mensen waar we naar op kunnen kijken zeg maar. <i>The list can go on and on</i> . Dit zijn mensen die...Ze hebben hetzelfde DNA. Een soort als wij.	relatie met de overseeërs
5.43	En ik ben diegene die de mensen heeft uitgekozen. Niet mijn team. Nee, ik kies de mensen uit. Dit zijn mensen, <i>I have relationship with</i> . En nogmaals mensen die ons DNA hebben	samenstelling overseeërs
5.44	We zaten en praten van oke 'het nieuwe seizoen is begonnen'. We hebben een moment gehad dat mensen zijn de gemeente verlaten. En we hebben ook een seizoen gehad van groei.	seizoenen
5.45	Sommige mensen kun je gewoon niet binnen houden. En wij merken, echt waar, elke zondag komen er nieuwe mensen binnen. Maar sommige van de nieuwe mensen, sommige <i>pass-bey</i> . Mensen die nieuwsgierig zijn naar < naam kerk >. Van andere kerk. Mensen die zoeken naar een andere kerk. Maar ze horen misschien hoe wij dingen doen en denken 'whoo, ik ga daar op zondag ook naar toe. Kijken hoe ze dingen doen.' Of een pastor stuurt om te kijken wat ze doen daar. We weten niet.	mensen die de dienst bezoeken
5.46	We hebben ook afgesproken dat het systeem die we nu hebben. We noemen het <i>next stept</i> . Dat we die systeem ook goed ook dat gaan hanteren, vasthouden en blijven doen.	next steps
5.47	Want dat is een systeem die hebben we ook overgenomen van Church of the Highlands in de Verenigde Staten. En van Chris Hodges. En ze noemen het bij hen <i>Grow Track</i> . En meeste ARC kerken hebben het systeem ook overgenomen en ze geven er allerlei namen aan. Bij ons noemen we dat <i>Next Step</i> .	Church of the Highlands
5.48	Gewoon ze komen binnen en dan noemen we know God. Ze leren God kennen. Dat is de eerste stap. En de tweede stap is find freedom. Find vrijheid. En de derde stap is ontdek je doel. En de derde stap is dat ze ook het doel gaan vervullen zeg maar. Dreamteam, dan worden ze deel van het dreamteam. Nah die 4 stappen. Als mensen binnen komen instrueren we die 4 stappen aan hen. En dan nemen we hen door die 4 stappen en... Op het moment dat ze die 4 stappen doorgelopen hebben dan worden ze ook echt een deel van het team. Of een deel van een groep en van dat moment zeggen we tegen de mensen 'jullie horen bij ons'. En jullie zijn ook deel van < naam kerk >.	proces follow-up
5.49	En laten we toch hen kiezen wat ze graag willen doen.	inzetten van vrijwilligers
5.50	Bij ons hebben we geen lidmaatschap. In tegenstelling in reguliere traditionele kerken. We hebben geen lidmaatschap bij ons. We hebben ook bewust voor gekozen. Wat over de jaren hebben we gezien dat het niet werk bij ons. Ik zeg niet dat het niet werkt in kerken. Begrijp me alsjeblieft niet verkeerd. Maar bij ons werkt dat niet.	geen lidmaatschap

5.51	. Iemand die niet gedoopt is bijvoorbeeld, mag niet in leiderschap dienen bij ons in de kerk.	voorwaarden voor doen taak
5.52	Je kan dan dat, als je niet gedoopt bent, kan je dat niet taak of die visie niet vervullen. Want je bent een voorbeeld voor alle andere mensen. Iemand die helpt in wat welkomstteam, zoals parkeerteam, receptieteam. Nee, je mag dat. Maar dan maken we onderscheidt tussen geestelijk en praktisch.	onderscheid geestelijk en praktisch
5.53	We maken echt duidelijk onderscheidt tussen geestelijk en leiderschap en deelnemen aan een praktische team zoals koffiezetten en schoonmaakteam en dat soort dingen.	onderscheid geestelijk en praktisch
5.54	Samenwonen keuren wij volledig af	ethische standpunten
5.55	Seks voor het huwelijk keuren wij volledig af. Homoseksueel met keuren wij ook af. Maar we veroordelen mensen niet. We nemen mee in een <i>journey</i> .	ethische standpunten
5.56	Maar ze mag wel dienen binnen teams maar geen leiderschapspositie. Want ze zijn geen voorbeeld. En het soort team dat ze gaan dienen is gewoon praktisch. Zoals een schoonmaak, zoals koffie geven aan iedereen, weetje. Koffie klaar zetten voor iedereen. Maar geen worshipteam bijvoorbeeld, zeker niet studie gaan geven aan anderen. Want je bent geen voorbeeld.	omgaan met ethische standpunten
5.57	Je hebt het geestelijk aspect en je hebt de andere dingen wat je net noemde; gebouw, stoelen licht, social media. Dat is een ander aspect. Ik denk persoonlijk dat die aspect helpt wel mee om de groei te bevorderen, maar dat is niet de meest belangrijk. Ik denk dat het meest belangrijke is de geestelijke aspect.	facilitaire middelen
5.58	Dat wil ik ook meegeven dat staat niet in jou vraag ofzo, wil ik ook meegeven dat kerkgroei moeten we niet, we moeten voorzichtig zijn om God buiten te plaatsen binnen onze kerken in de naam kerkgroei. In de naam van 'ik wil modern zijn, ik wil iedereen bereiken want dat is de valkuil, <i>if I say that correctly the trap...</i> Dat is de probleem van wat ik zie, de uitdaging. Wat ik zie in de meeste zieke <i>sensitive kind of churches</i> die in de naam van 'dingen moeten modern zijn'. Ik zie gebeuren in deze tijd.	valkuil van modern zijn
5.59	We moeten niet te veel focussen op aantrekkelijk kerk maken, nee. We moeten juist focussen dat we God aantrekkelijk voor de mensen maken. Dat is een groot verschil. Ik herhaal; we maken God aantrekkelijk voor de mensen en aantrekkelijk God, die trekt mensen. Naar zichzelf. Dat is een groot verschil.	gevaaren van aantrekkelijk zijn
5.60	Nou licht, muziek, gebouw, stoelen, andere dingen die je daarom hebt gecreëerd is puur omdat de Bijbel zegt het 'mensen zien wat voor ogen is'. Als ze hier binnen komen 'wauw, je ziet het. Een geweldige ruimte'. En eerlijk waar dat is wat de mensen eerst zeggen 'wauw, wat hebben jullie het mooi gemaakt. Dit is echt leuk weetje wel'. Het is goed. Maar dat is niet het eind dingen.	facilitaire middelen

5.61	Als ik met één woord dit mag zeggen. Mensen die een kerk willen starten, als ik hen een advies mag geven of ik zou zeggen van zorg dat je geroepen bent door God om kerk te doen, te starten. En dat is 1. En niet zomaar doen, omdat je denkt ik kan preken of ik heb mensen om mij heen die mijn willen helpen of ik werd daar in gedwongen. Nee puur zorg dat je door God geroepen bent. Nummer 2; als je weet God heeft je geroepen, nummer 2 komt tot rust. En de rust is niet zo van dat je geen werk gaat doen. Of dat je niet gaat ondernemen. Nee, maar rust is, spreekt van je vertrouwen die je hebt op God. Kom tot rust. En weet God is erbij en Hij heeft je geroepen. En Hij gaat het doen. En van daaruit ga je ook echt zien de hand van God. Dus churchplanting is niet zomaar iets wat iemand moet doen. Het moet echt door God geboren worden.	Roeping
------	---	---------

14.14 BIJLAGE 14: CODEREN INTERVIEW 6

Kerk 6		
Numme r	Fragment	Label
6.1	Wij proberen echt een relevante kerk te zijn. Dus zowel aan de buitenkant zeg maar, de manier waarop je de zondag doet, de muziek, de ervaring. We noemen dat de Sunday experience. Dus je wil dat mensen komen	relevant
6.2	Veel mensen hebben een verkeerd beeld van kerk, misschien wel terecht. Of in ieder geval vooroordelen en kerk is saai. En wat moet ik daar nou? Als je een kerk kan bouwen, een dienst die verrassend is voor mensen, fris, nieuw, heel anders dan verwacht.	vooroordelen
6.3	Dus de stijl probeer je relevant te zijn. Maar relevant zijn betekent ook, dat noem ik vaak de etalage, de buitenkant, dat wat mensen zien. Maar als ze een paar keer zijn geweest dan is relevant zijn dat je echt iets betekent voor mensen, waar ze zijn in hun leven. Die lampen zeg ik altijd, na een 3 of 4 keer, de muziek die kennen ze wel een beetje. Echt relevant zijn, helpen wij mensen echt, voelen ze dat ook? Om in hun dagelijks leven God beter te leren kennen? En ook antwoorden te krijgen op hun <i>day-to-day</i> vragen?	relevant
6.4	Na, de buitenkant is denk ik hoe je je profileert, zichtbaar wordt in de multimedia, het gebouw ook. Dat helpt wel, mooie maken, leuk aantrekkelijk, welkomteam, alles wat mensen zien. En ook de dienst, hoe je de dienst doet. De filmpjes, we gebruiken veel multimedia in de dienst op zondag. De worship een goede kwaliteit, goede band, ja, dat. Al het zichtbare.	aantrekkelijk
6.5	Als je bijvoorbeeld, ik noem maar wat als singel <i>mom</i> binnenkomt, wat betekent de kerk voor haar? Wat is relevant voor haar? Al ze eenmaal een paar keer is geweest? Wat relevant voor haar is, is contact met andere singel <i>mom</i> s en meetings waar je elkaar helpt en bemoedigt. En kijken wat we kunnen betekenen voor ze.	Voorzien in behoeften
6.6	Weetje dat verschillende mensen met verschillende behoeftes. Dat is een grote uitdaging, dan proberen we daar wel antwoord op te geven.	Voorzien in behoeften
6.7	Ik geloof de kwaliteit van je relaties je vriendschappen, het persoonlijke aspect is echt heel belangrijk. Ze zeggen natuurlijk vaak mensen komen 2, 3 keer. Maar wat zal bepalen of ze terugkomen is toch echt de contacten. De vriendschappelijke contacten die ze krijgen. De connecties met mensen. We hebben de connectgroepen, noemen we niks voor niks het kloppend hart van de kerk. Dus als mensen hier komen en beginnen echt vrienden te krijgen. Echt leuk vriendschappelijk contacten waar ze wat aan hebben, dat helpt om ze thuis te laten komen zeg maar. OM het thuis gevoel te krijgen.	kwaliteit van relaties
6.8	Nou, wij proberen zeg maar, te kijken, <i>the sundayexperience</i> noemen we dat, dan om zou jij je vrienden willen meenemen naar, hiernaar toe? Zou jij je vrienden meenemen? Of niet, of aarzel je daarover? En waarom wel of niet? Want, in de westerse kerk, het overgrote deel van de groei van de kerk is toch altijd vrienden die vrienden meenemen. Dat is het overgrote deel van de groei.	Vrienden brengen vrienden
6.9	? Dus ik geloof weetje wel, de gastvrijheid en de warmte, het welkom thuis gevoel. Maar dat zegt die mensen niks, welkom thuis. Leuk. Maar die ervaring zou heel, daar proberen we heel bewust aan te bouwen. Dus vanaf het moment, we zitten hier vlakbij bij de tram en bushalte. Proberen we altijd daar een paar mensen van het welkomteam daar te staan. Bij de deur, weetje dat je heel erg welkom wordt geheten. Op een leuke manier. Niet op een overdreven, leuke	welkom gevoel

	manier. Dat je eigenlijk al een paar mensen even kort hebt gesproken, of in ieder geval een glimlach of een ding	
6.10	En als je dan de kerk binnen loopt de sfeer, wij noemen dat de <i>look and feel</i> , dat dat... Hoe is dat? Welke muziek draaien we? Welke... de verlichting. De mensen die daar dan zijn. Voel je je welkom? Hebben mensen oog voor je? Zien ze dat je nieuw bent? En weten ze dan wat ze moeten doen?	sfeer
6.11	De dienst duurt 1 uur en 20 minuten	duur dienst
6.12	We proberen gewoon dat het mooi loopt, dat het in elkaar overloopt. Dat er goed over na gedacht is. Dat jij voelt 'hier is echt aan gewerkt'. Hier zijn mensen die dit met veel liefde allemaal doen. Het team op het podium, diegene die de mededelingen doen, de sprekers, dat je proeft van 'ja, hier is over nagedacht, dit zit wel goed in elkaar'	excellence
6.13	En natuurlijk gewoon een relevante boodschap op zondag, maar wel heel duidelijk gewoon vanuit het Woord van God. Dus het is geen water bij de wijn. Het is gewoon een goede boodschap met content, met inhoud.	relevante prediking
6.14	Maar wel waar je maandagochtend ook wat mee kan. In je dagelijks leven.	relevante prediking
6.15	Dan, ik zeg altijd 'dan begint het echte werk voor ons'. Want dan is de uitdaging van de kwaliteit van het <i>connecten</i> . Wat gebeurt er dan. Zijn de mensen die naar je toe komt?	kwaliteit van connecten
6.16	Maar dan kun je naar de welkomlounge , dat zeggen we ook elke keer in het filmpje op zondag. Als je nieuw bent, of 2e of 3e keer en je wilt ons beter leren kennen, er staan altijd een paar mensen van het team die het leuk vinden om een praatje met je te maken. Kom even langs voor een goede cappuccino. En daar proberen we dan wat meer de contacten te bouwen. Dus als mensen er open voor zijn om 'vindt je het leuk om contact te houden, misschien sta je op facebook of sms nummer of iets. Om mensen helpen, kijk de één is echt aan het kijken en de andere is gewoon 'ja, ik vind het gewoon wel leuk, ik wil wel wat mensen leren kennen. Ik wil wel eens naar een connectgroep te gaan. Ik wil wel eens...' Dan kunnen we ze natuurlijk helpen om de weg te gaan vinden in de kerk	mensen betrekken
6.17	Ja, we gaan bewust niet te lang uitlopen. Als je dat bedoelt.	voorspelbaarheid
6.18	We gaan bewust niet te theologisch in de preek. We hebben ook Bijbelstudies. We hebben ook iemand die heft HBO theologie en die doet Bijbelstudies. Als je dat wil, ga je daar heen. Helemaal geweldig. Personages uit de Bijbel. Jezus in het OT. Van alles prachtig. Dus dat kan. Maar dat doen we niet te diep allemaal op zondag.	diepgang prediking

6.19	Want die vriend die jij meeneemt, die volgt dat allemaal niet meer. Die denkt 'het zal wel'. We doen niet gewichtig. We willen heel informeel zijn. Dus we niet, ja, we denken vooral over wat we wel doen, maar... Wat we niet willen is onnodige drempels. En we zijn regelmatig met elkaar als keyteam praten we over 'he wat zijn drempels?'. Voor mensen om niet te komen, of het niet meer leuk te vinden of wat dan ook. Wat zijn, wat we niet willen is een subcultuur. Dat is wat we niet willen. Als ik erover nadenk, subcultuur van kerk. Waar jij als nieuweling of nieuw persoon, bezoeker het gevoel hebt 'ja leuk voor hun, maar ik hoor hier eigenlijk niet echt bij. Ik zie wel dat zij het naar hun zin hebben'. Dat is wat we niet willen. Een subcultuur. Iedereen proberen in te kluizen. Iedereen hoort erbij.	laagdrempelig
6.20	We hebben ook wel andere dingen, maar dit is het grootste deel. Dus we leggen grote accenten op bepaalde momenten bijvoorbeeld kerst, Pasen.	Evangelisatie
6.21	Ja, en we zijn ook op TV west. Dus we zenden elke week uit. En dat is natuurlijk ook wel een goede manier om mensen te bereiken die je anders niet bereikt.	tv
6.22	Ja en verder natuurlijk ook uitreiken naar de buurt. Maar dat is niet altijd, we hebben allerlei projecten niet perse als evangelisatie maar meer om de liefde van Jezus handen en voeten te geven aan de mensen rondom ons. We hebben een voedselbank, we zorgen voor oudere mensen, we hebben allerlei projecten, we gaan scholen in met tienermeiden om ze te helpen in hun identiteit te groeien. Dat is niet perse, dat is meer gewoon mensen gewoon helpen en dan hopen we in onze uitstraling iets van Jezus laten zien.	uitreiken naar de buurt
6.23	Nou onze doelgroep hebben we als volgt gedefinieerd; jouw vrienden en kennissen. Punt. En dat geldt dus voor alle leeftijden. Geldt ook voor kinderen	doelgroep: vrienden en kennissen
6.24	Nah, die komen vaak uit een kerkelijke achtergrond en dan zegt ik 'nou, ik weet niet hoe diep je hem wilt hebben, we gaan niet te diep omdat we dan andere mensen nooit meer zullen bereiken.'	laagdrempelig
6.25	En ik wil het vooral heel praktisch hebben	praktisch
6.26	Kijk weetje wat ik geloof dat is als mensen een tijdje christen zijn, een aantal jaar. Dat ze zich zouden moeten realiseren dat ze een missie hebben. Het zou heel jammer zijn dat als iemand 10 jaar christen is en nog steeds voor zichzelf naar de kerk komt	niet voor jezelf naar de kerk komen
6.27	Nou, kijk er is altijd verschil tussen wat ik graag zou willen en wat er echt gebeurt maar ik hoop dat die gastvrij is inderdaad.	gastvrij
6.28	Een cultuur van geloof en verwachting naar God toe. Dat is wel heel erg belangrijk. Want dat is wel Gods aanwezigheid dat is wel waar we allemaal naar verlangen op zondag, ook in de dienst. Dat je denk 'wauw de Heer is hier weetje wel'. Dat kun je niet maken, dat is gewoon Gods aanwezigheid. Maakt al het verschil.	verwachting
6.29	Vrijgevig.	vrijgevig
6.30	Ja beetje nou ja, eigentijds.	eigentijds
6.31	En ik hoop ook dat je ook wel proeft dat er een cultuur is van een soort leiderschaps... We willen graag mensen in leiderschap zien groeien.	leiderschapsontwikkeling
6.32	Zonder visie verwildert het volk. Cultuur is de manier waarop we dingen doen. Dus dat is definitie voor mij van cultuur. De manier waarop je het doet is net zo belangrijk als wat je doet zeggen we altijd.	wat is cultuur

6.33	Als ik het heel kort mag samenvatten; < vrouw voorganger > en ik zijn de visiedragers. Dus God heeft ons een stukje visie gegeven om de kerk te bouwen. Maar dat doen je natuurlijk niet alleen, dat is duidelijk. Iedereen die in de Bijbel werd geroepen werd meteen een team omheen gebouwd. Dus dat is bij ons ook zo.	seniorpastor als visiedragers
6.34	ik probeer een soort vergezicht te maken. 3 jaar, 5 jaar, hoe ziet de kerk eruit, de kerk van onze droom, van onze visie? Probeer daar eens wat op papier te zetten. Dan ga ik terug naar mijn team en dan zeg ik 'dit is ongeveer waar ik aan denk'. Als het gaat om de kerk over 3 jaar, over 5 jaar. Dan gaan we daar met elkaar over praten. Dan zeggen ze misschien 'we missen nog wat' of 'we gaan het een beetje <i>finetunen</i> '. En met elkaar timmeren we dat dan af. 'nou dit spreekt ons als team wel aan ja, dit is wel de kerk die we voor ons zien'. Niet alleen ik nu, maar met het keyteam.	zorgen van draagvlak
6.35	Het keyteam bestaat uit mensen die <i>departmentheads</i> die een afdeling leiden. <i>Kids, community, communication, worship & creative</i> , mannen, <i>community</i> heb ik die al genoemd? Zo zijn er... Dus die hebben allemaal hun afdeling. Grote afdelingen allemaal dus. Dus nu hebben we het jaarplan opgesteld met accenten voor ons als kerk en nu willen we dat zij dat gaan vertalen met hun team weer. Voor hun hoe dat zij vertalen.	keyteam
6.36	We hebben een advicereboard. Advicereboard heet dat. Het advies bestuur. En daar zitten een aantal mensen in die dan meekijken en die komen hier ook af en toe. Praten met het keyteam een aantal uur hoor. Daar wordt echt wel goed over gepraat. En kijken naar de financiën ook mee. En die zijn ook beschikbaar altijd voor het keyteam om daar contact mee te hebben als ze vragen hebben. Of als er toch een beetje twijfel over wat hier gebeurt. Dan kunnen ze altijd, of niet eens, kunnen ze altijd nog naar één van die mensen van het advicereboard gaan. Dus ja het is een soort bestuur dat meekijkt.	advicereboard
6.37	Ik zie nergens in de Bijbel de democratisch model. Waar iedereen ja, democratie zou bijna betekenen dat je moet stemmen over met zijn allen over voorstellen. Ik geloof, ik zie dat niet in de Bijbel. Ik zie dat mensen worden geroepen en wat ik net al zei, dan door God of met opdracht, met een missie, een apostolische bediening is gewoon gezondene met een opdracht. Nah, die gaat dan aan de slag die zal als eerst een team gaan bouwen, maar hij heeft wel iets gezien. God heeft laten zien hem of haar. En ja, volgens mij wordt de kerk in handelingen <i>niet</i> < <i>onverstaanbaar</i> > geleidt, maar door een apostolische bediening.	Bijbels model van leiderschap
6.38	Dus misschien moet je die 'd' een beetje vertalen met enigszins apostolisch leiderschap. In ieder geval voor je eigen kerk.	apostolisch leiderschap
6.39	. Maar één van de belangrijkste dingen van de voorganger is misschien wel dat hij leiders vooruit moet kunnen brengen. Want bijna alles wat hij doet, zeker als de kerk een beetje begint te groeien, zal door zijn leiders heen gebeuren. Dus één van de belangrijkste dingen is dat hij leiders kan voortbrengen.	leider brengt leiders voort
6.40	Het aantal wat we nu hebben, had ik ook niet durven dromen. Ik wou dat ik zou kunnen antwoorden 'ik heb het al gezien' weetje wel. De Heer heeft het allemaal al laten zien. Nou ik moet eerlijk zijn. Misschien had God het wel willen laten zien, maar ik heb het zo niet gezien.	niet durven dromen

6.41	Ik ben een lange tijd heel veel in Hillsong London geweest. Soms een tijdlang elke maand. Vlogen we erheen voor een training. Bij pastor Gary, we is < naam zoon > en ik. Met z'n tweeën. Heel veel dagen geweest. Nu nog wel, maar niet meer zo vaak. We hebben er veel van geleerd. En we hebben heel veel toegepast van wat we daar geleerd hebben en toen... We zagen gewoon het werkt allemaal echt. Als je het zo wilt noemen, het helpt. Het zijn sleutels die werken.	Hillsong
6.42	Ja, we willen allebei nog meer. In de toekomst willen we meer kerken planten. Wat we hebben gedaan is < plaatsnaam 1 en plaatsnaam 2 > hebben we zelf geplant. Dus dat zijn campussen. Dat zouden we nog meer willen doen. En ik verwacht ook nog wel wat kerken die er bij komen als dochters.	meer kerken planten
6.43	' Nou zo'n traject doen we gauw zo'n jaar, 1,5 jaar over. Om elkaar te leren kennen. Zij ons en wij hun. Teams elkaar leren kennen. Je wordt toch een beetje familie. Dit betekent hun aanbiddingsleiders, onze aanbiddingsleiders. Hun kinderwerkers, onze kinderwerkers. Je kan niet... Dat is het voordeel van de familie. Je hebt heel veel informatie, heel veel dingen die we hier in < plaatsnaam > doen en ontwikkeld hebben kunnen ze allemaal gebruiken. Je hoeft het wiel niet opnieuw uit te vinden. Maar dat heeft even tijd nodig. Je moet de kerk tijd nemen om daar aan het idee te wennen. Ze krijgen een nieuwe naam, dan heten ze < naam kerk >. Ze heten nu nog < plaatsnaam >. En mensen hebben daar vragen over, tijd voor nodig 'waarom is dit?' Dus dat moet je rustig...	proces van wording dochtergemeenten
6.44	We zouden in elke provincie minstens 1 < naam kerk > willen hebben. Dat is wel de visie.	visie
6.45	Als ik een kerk plant vanuit < naam kerk > dan is het van het woord van de Heer. Ik ga niet zomaar even rommelen want het is heel veel werk.	het woord van de Heer
6.46	Maar ik denk dat onze stijl is best wel wat hipper dan de meeste denk ik. Dus ja, ik denk dat we daarin ons misschien wat onderscheiden. Vooral in de <i>look and feel</i> . Dus in de muziek, in de, ja, geluid en licht enzo. Op dat gebied denk ik wel dat we een beetje onderscheidend zijn. Best wel wat <i>trendy</i> zijn. En, ja, lang niet alle kerken zijn dat. Zijn ze ook niet van plan. Dus daarin onderscheiden we ons denk ik wel een beetje ja.	onderscheidend
6.47	Nou, nee we proberen echt wel mee te gaan. Het is een hele uitdaging.	hedendaagse cultuur
6.48	We zijn op dit moment aan het brainstormen, daar houden we van, met het keyteam over deze dingen. Over de volgende generatie; hoe jeugdig is de kerk. Hoe... Wat zijn de trends op dit moment waar we rekening mee moeten houden in de manier van denken. En dat verandert ontzettend snel ja	Trends
6.49	Nou, bij het woordje standpunten gaan alle lampen op oranje. Die... Volgens mij moet je als kerk geen standpunten innemen voor of tegen allerlei dingen. Dan maak je het jezelf heel moeilijk	tegen etische standpunten
6.50	Wat je wil brengen is Jezus. De boodschap van hoop. Hij houdt van je, houdt van iedereen, Hij accepteert iedereen, houdt van iedereen, iedereen is welkom. Dat neemt als standpunten weg. En onze taak is om mensen helpen Jezus te vinden. En mensen te helpen om in Jezus te gaan leven en met Hem te gaan wandelen. En dan mogen zelf hun standpunten gaan ontdekken gaandeweg.	ethische standpunten
6.51	We hebben een paar keer per jaar, hebben we nu pas gehad, we noemen dat <i>next steps Sunday</i> .	next steps Sunday

6.52	Het is een beetje per type verschillend, we hopen dat ze meestal eerst naar een connectgroep gaan. Voor de relationele kant vooral. Om wat mensen te leren kennen als ze dat nog niet kennen. Ja en heel veel mensen op de connectgroepen zijn natuurlijk ook in een team. Dus je hoopt dat ze ergens of een keertje mee gaan kijken in een team, of mee gaan lopen, maar.	connectgroep
6.53	Maar het is geen verplichting om in een team, zeker niet. Ik weet dat er mensen zijn die niet gedoopt zijn die een team leiden, een groot team leiden, die niet volwassen gedoopt zijn. Die gewoon voor zichzelf nog overtuigd dat de besprenkeling goed genoeg is. Ik ga daar niet een <i>hot item</i> van maken.	voorwaarden vrijwilligerswerk
6.54	Ja, dat is natuurlijk kip en ei. Zeker helpt dat. Toen wij hier de kerk kochten deze kerk. Ja, dat gaf echt enorme groei boost gewoon. Dat mensen zagen 'wauw, wat mooi dat ze zo'n kerk kunnen kopen'. Dit is natuurlijk een gebouw gekocht, dus je blijft hier ook. Als je huurt, ja je weet nooit precies... Nu, je blijft, dat is duidelijk. Dus wat we zagen, nog steeds zien dat heel veel mensen in de buurt hier ook een huis kopen. 'ja, dat ligt dichtbij de kerk'. Deze kerk blijft bestaan. Hier zitten we gewoon de rest van ons leven ofzo. Dus dat geeft groei en vertrouwen.	facilitaire middelen
6.55	Dan heb je weet 'hart voor het huis' noemen we dat. Speciale offers voor de inrichting en de renovatie van de kerk. Dus dan is er weer hart voor het huis offer. Komt er weer een mooi bedrag binnen. Kunnen we weer een stapje verder. Dan denken mensen 'oh, dat is wel mooi'. Dan zijn ze hopelijk gemotiveerd om de volgende keer nog meer mee te doen of misschien meer zelfs. En zo groeit dat. Ze zien het resultaten. We investeren graag extra. Omdat het steeds mooier wordt. Daar komen mensen graag in de kerk.	speciale offers
6.56	Je moet elkaar, als team, je moet praten over de waardes. Welke waardes, wat vinden we belangrijk? Dus de waardes is over de manier hoe we dingen doen. Dat is wel heel belangrijk. Dat definieert je cultuur. Want je wil een cultuur bouwen. En die cultuur bepaalt natuurlijk of mensen het fijn vinden of niet. Dus daar moet je veel over nadenken met elkaar. Over praten en af en toe weer bijstellen	praten over cultuur
6.57	Ik denk, dat is ook tegelijk een uitdaging, maar als je een cultuur kan bouwen met name van verwachting, dat er veel verwachting is in de zaal. Verwachting van wat God gaat doen.	verwachting
6.58	En ik merk als je een grotere kerk wordt, dan wordt je hele organisatiepoot steeds belangrijker.	organisatie
6.59	Tenminste we hebben een handboek, we hebben een personeelshandboek. Allerlei afspraken erin. Hoe groter je kerk wordt... We merken dat mensen ook behoefte hebben aan duidelijkheid.	duidelijkheid

14.15 BIJLAGE 15: CODEREN INTERVIEW 7

Kerk 7		
Numme r	Fragment	Label
7.1	Carrying about people. Believing Jesus died for them and therefore carry trying help them step the plan God has for them. I think that's people, know when they felt cared for	om mensen geven
7.2	well the culture of the kingdom of God I believe is, there are many elements to it but one of the elements is we love people.	houden van mensen
7.3	It's important	cultuur
7.4	when people get saved, God changes them and naturally there's an element of people living according to the kingdom of God but like in a culture there is also an element of learning to teach them. So.. and if you want the church to carry the culture of the kingdom, you need to help people do that. Create an environment where that's important.	onderwijzen van cultuur
7.5	well the messages on Sunday are important, our leaders... part of our leadership training is talking about kingdom culture.	onderwijzen van cultuur
7.6	We weren't chasing our dream. I think too many people wan 'a trace their dreams. There bringing the culture of the world into the kingdom. Cause there is honestly no place to trace your dreams in the bible. In fact.. i see the opposite. So we died to that. Served the ... of the church, made the decision to be planted and to serve the vision of the church and not having any of our own agenda. Like the self-centred agenda, but an kingdom agenda.	sterven aan je dromen
7.7	And so we were send, we didn't go, we were always under in.. the submission of leadership we were always kingdom culture and... and i believe it was god put it on our hearts. Years before we come across, and a we never promoted or though t position ourselves our trace it or anything we just ...in fact we died for it, we weren't chasing it at all. We were just serving our pastor.	dienen van een gemeente
7.8	we started, I know three people who lived in Holland. I did know of the church in London, so I called them and asked if they wanted to start a connectgroup.	begonnen met een conectgroep
7.9	And then after a little while I started to come across ones every couples of months, then one's ever month, just encourage them on a Friday night en teach leadership on them.	leiderschap onderwijzen aan 1e connectgroep
7.10	We did an connectgroup when i wasn't living there for about an year. And then we gathered together, i don't if you call it services, we start to gather on Sundays in a café.	kerkplanting
7.11	a little bit, but to be honest i would keep it under the radar. So we didn't say and launch...here we are. We started with three people. And we just started building with these three people.	onder de radar
7.12	I was more interested in building a healthy church, than a large church. Cause a healthy church will become a large church at the time. So we weren't trying, it wasn't about a crowd it was about a church. You can get a crowd, people do festivals en get a crowd, but that's not a church. A crowd is easy, but a church. A church is something a lot more stable, more solid and a lot healthier and a lot more long-term and people caring for each other and. So we weren't interested in building fast, we want to build healthy.	onder de radar

7.13	There was not., there wasn't really a issue such as people coming of their churches. We weren't: < naam kerk > is here, all you Christians how are in other churches, you should come to our church. We weren't interesting in doing that	doelgroep
7.14	What causes people to experience the services as positive? Jesus, what Jesus has done for us. And pointing people to that.	ervaren van Jezus
7.15	< naam kerk > does services in a certain way. I so we do services... we are < naam kerk > so that's how we do services.	merk kerk
7.16	The elements that are in it: we start with welcoming people, seating people, worship, prayer, welcome, announcements, ties and offerings, there is a bit of connecting time in there with people, song, uhm.. message, altar call, what's happening after the services, announcement if you like, and that another song and then connect afterwards. Those are the elements we have in a services.	voorspelbaarheid dienst
7.17	Because that's < seniorpastor > vision, how he set it up.	seniorpastor
7.18	there is sometime in the early days we we're just beginning, there were something's we didn't do. Because... pretty much because we couldn't do it well. And i prefer to do nothing that rather than do something badly. Since we're representing Jesus.	excellence
7.19	Excellence is doing the best you can, thinking form there prospective and doing a little bit more then they expect. I think if you can do that, then that is excellence. And that's ...you can never, you can't be perfect. If you go for perfection, instead of excellence that then is an unachievable goal. You can't be perfect, but you can be excellent	excellence
7.20	When it comes to leading other people, we do want to be.... we don't want to distract people. For example we don't wanna ... if the keyboard player is keep hitting the wrong key, then it distracts people from worship. Cause in the middle of worship all I hear is this key keep going wrong. So there looking to find out what's going wrong, so now there are not worshipping any more they're looking on what's going wrong or thinking about that.	afleiding
7.21	If people know what to expect they gonna invite their friends, so they know what they are gonna to invite them to. So they can have confidence in inviting friends.	Voorspelbaarheid van dienst
7.22	So if it's distracting for people, we prefer people don't do it. We wanna create an environment where people can worship.	afleidende elementen
7.23	Yes, people who are not saved	niet gerede mensen
7.24	we will hope that people will invite their friends and family and so the... and the church will be something they wanna come to... actually invite people to the service. So it's a place where Christians can worship and non-Christians can find Jesus	vrienden en familie
7.25	Jesus changes people, so if you have an relationship with Jesus your life will change, and your life will be attractive. And so people in your world will see that and wanna know more... so you can tell them about Jesus, bring them to church.	aanstekelijk door een veranderd leven
7.26	Yeah, definitely it does. If the church is growing, generally its good leadership.	groei van kerk door goed leiderschap
7.27	whatever's happens in my church is coming through my leadership	invloed leiderschap

7.28	I think yet healthy leadership the church will grow. If you don't have healthy leadership, the church won't be healthy. And healthy things grow. Unhealthy things, maybe for a while but maybe not long-term.	gezond leiderschap
7.29	It's more leadership driven.	leiderschapsstructuur
7.30	The Kingdom of God is not a democracy. Gods Kingdom is the Kingdome of God. And I think, submission to lead is godly. That is submission to godly leadership.	motivatie leiderschapsstrucuur
7.31	I think if you got a godly vision that inspires people, people want to come along.	zorgen voor draagvlak
7.32	I believe that in church, healthy growing church people can grow and fulfil all that God has for them. In a church or from a church.	de kerk als groeiplek
7.33	If there were conflicts between groups and me, that I would go to my board. And I would go to my leadership. And try to figure out if this is a 'me-issue'. Or a 'we-issue'. And that the challenge to be part of something bigger. That your accountable. I think when the leader is not accountable to anybody, that's dangerous. But as long you are accountable and not full of pride that I think... I would go to my leaders, to my leadership, to my friends, to discuss en to see if this is something about me or the leadership. And if we continue than I have to address it in our leadership.	conflicten
7.34	. I have leaders. I have people who I am accountable to.	accountable
7.35	Us starting something in < <i>plaatsnaam dochtergemeente</i> > was not so much vision driven, but need-driven. 10% of our church came from that kind of area. So and for them to invite friends, some of the would come, some of them wouldn't. So we decide actually do service down there so they could invite friend to service. Instead of taking them to < <i>plaatsnaam</i> >. So it was more... That's why we did < <i>plaatsnaam dochtergemeente</i> >	need-driven
7.36	I believe a strong healthy church can change a nation	visie
7.37	Relationships are important at all levels. And so.. I think relationships among pastors are important.	relaties onder pastors
7.38	I think the way people come is when friends invite friends.	vrienden nodigen vrienden uit
7.39	So if you love your church and something is that changing your life. God is doing something. And you ask me to come along, I would be attracted. But I haven't seen the lights yet. Or the worship. Do you know what I mean? But you loving your church and God doing something in your life means you're happy to invite me, because you are putting a reputation on the line with me. So you say, I'm proud of this, I love this. If you don't love it. If you think I wouldn't like it would you invite me? That's the attraction. If I am your friend what attracts me to church is it the lights? I haven't see the lights. I don't know there are even lights. Or if the worship good or not good. I don't even know. I don't know if the worship good or not good. But you do	wat nieuwe mensen naar de kerk trekt
7.40	I think part of the reason is today in the Netherlands, I would say what it does is it breaks misconceptions about the church. If you ask the most people in the Netherlands to draw a picture how a church looks like. There drawing would probably be an old organ, old people, tinder seats, uncomfortable, boring. So they got this image. And so part of what you do is you want to break that image.	vooroordelen

7.41	If people go out somewhere they just to. If the go to concert the just to see lights and screens. And we are saying in the house of God is the house of God. Why would you have something that looks terrible, compared to what they just to and say God is real. Let's show you how the house of God looks like.	facilitaire middelen
7.42	Relationships	wat mensen in de kerk houdt
7.43	We encourage our teams to talk to people, welcome people, we often have a moment in service were people can talk to people. We encourage hang out afterwards en talk to people. We have groups midweeks so people can build relationships.	momenten van gemeenschap
7.44	The main way it happens is through relationships. People asking if you want to join an team. That would me more than anything else the way people join teams. We do had some more other things. 3 times a year we do, we call next steps Sunday. We say people about taking something of step in their way of God. We started a course, a 3 week course after service. Which helps people. Honestly the way happens more than anything else is though relationships. Some people asking, people talking to people and asking them to get involved	follow-up
7.45	But as a generalities yeah anybody can serve.	vrijwilligerswerk
7.46	Because that's different. That's a leadershiprole.	onderscheid vrijwilligers vs leider
7.47	we don't have membership in church	lidmaatschap
7.48	Do you mean do we agree everything in culture? No. Do we allow people of culture come in to church? Yes. So I don't know if that's what you mean	hedendaagse cultuur
7.49	I think you got to things look case by case basis. And there's got to be some place where we draw a line. And were that place is, is grey. If we had someone who has actively homosexual and belief that's ok with God. That couldn't be in a leadershipteam. Because that's against the Bible. And doesn't represent us as church.	omgaan met ethische standpunten
7.50	I used to, but now there is people that I trust. The church is getting bigger and there is more people able to it. But that's taken a while to get to	delegeren
7.51	Cause the culture is important. Just want to make sure the culture is.... You can only work with what you got, so you can only work... the culture of the church is going to be the culture of the people of the church. The culture of the church isn't the culture I want it to be or what I write down on an sheet of paper it is. That's not the culture of the church. The culture of the church is what people encounter when they come.	cultuur is belangrijk
7.52	Not by me, although I try to influence it as best I can. And give example and as a leader, I give leadership to that; to have a strong culture.	de leider als voorbeeld
7.53	This is how we started when we planted the church and why I think the church grew. It's because after the service.. well at the service I would speak to people and talk to them about Jesus,	praten met mensen
7.54	I think that what's people bring back. Relationships and Jesus. Pointing people to Jesus en building relationship.	wat mensen houdt in de kerk

14.16

BIJLAGE 16: AXIAAL CODEREN

L a b e l s	Eredi enst	Stru ctuur	kerkp lantin g	Cultuur	inspi ratie bron nen	Visie	leiders chap	draa gvlak	doelg roep	gem eens chap	fol low- up	vrijwilli gers	Go d
1 . 1		Stru ctuur											
1 . 2		Voor bere iding											
1 . 3				cultuur									
1 . 4					inspi ratie bron nen								
1 . 5						Visie							
1 . 6						Verw ezenl ijken van visie							
1 . 7					inspi ratie bron nen								
1 . 8		struc tuur											
1 . 9		gem eent emo del											
1 . 10					inspi ratie								
1 . 11		struc tuur											
1 . 12				cultuur									

1 . 1 3							leiders chaps model						
1 . 1 4							leiders chaps model						
1 . 1 5							leiders chaps model						
1 . 1 6							leiders chaps model						
1 . 1 7						visie							
1 . 1 8							leiders chaps model						
1 . 1 9						richti ng							
1 . 2 0								meni ngsv ersch illen					
1 . 2 1						visie							
1 . 2 2						visie							
1 . 2 3								doelg roep: niet gelovi gen					
1 . 2 4		vor m van kerk											

1 . 2 5						groei							
1 . 2 6						bew aken van visie							
1 . 2 7						groei							
1 . 2 8			kerkp lantin g in een ander e plaats										
1 . 2 9						start van de kerk							
1 . 3 0						cont extu alisat ie							
1 . 3 1	eige ntijd s												
1 . 3 2	muzi ekke uze												
1 . 3 3	taalg ebru ik												
1 . 3 4	bijbe lvest												
1 . 3 5	gebr uik mul tme dia												
1 . 3 6	bedi enin gtijd												

1 . 3 7	verni euw end												
1 . 3 8										con nect groe pen			
1 . 3 9				gastvrij heid									
1 . 4 0				verwac hting									
1 . 4 1	elem ente n pree k												
1 . 4 2		kind er- & jeug dwe rk											
1 . 4 3											betr ekk en van me nse n		
1 . 4 4				belevin g									
1 . 4 5									doelg roep				
1 . 4 6									omsc hrijvin g bezoe kers				
1 . 4 7	prak tisch e pred iking												

1 . 4 8	begri jpba re pred iking												
1 . 4 9									niet gelovi gen				
1 . 5 0				aantre kkingsk racht									
1 . 5 1				leven- gevend									
1 . 5 2				Ontvan gen									
1 . 5 3											instrue ren van vrijwilli gers		
1 . 5 4											nex t step s		
1 . 5 5												gaven gericht	
1 . 5 6												ontwik kelinge n van leiders chapsp otentie	
1 . 5 7												geestel ijke volwas senen heid	

1 . 5 8											betr ekk en van me nse n		
1 . 5 9												voorw aarden	
1 . 6 0								niet gedo opt					
1 . 6 1												inzette n van vrijwilli gers	
1 . 6 2												conflict met vrijwilli gers	
1 . 6 3												wervin g van vrijwilli gers	
1 . 6 4												inwerk en van vrijwilli gers	
1 . 6 5				eren van leiders									
1 . 6 6				netwer ken om cultuur te bouwe n									
1 . 6 7					inspi ratie bron nen								

1 . 6 8							Overs eeërs						
1 . 6 9							Overs eeërs						
1 . 7 0				excele nce									
1 . 7 1				excele nce									
1 . 7 2				aantre kkelijk									
1 . 7 3				voersp elbaar heid									
1 . 7 4				aantre kkelijk									
1 . 7 5				voersp elbaar heid									
1 . 7 6	duur pree k												
1 . 7 7	duur dien st												
1 . 7 8	elem ente n van dien st												
1 . 7 9	diver siteit bedi enin gtijd												

1 . 8 0	stor ende elem ente n tijde ns ered ienst												
1 . 8 1	inbr eng van gem eent eled en												
1 . 8 2				Bijbelv ast									
1 . 8 3				Bijbelv ast									
1 . 8 4								ethis che stand punt en					
1 . 8 5								confli cten bij etisc he stand punt en					
1 . 8 6				geven van tiende n									
1 . 8 7								confli cten					

1 . 8 8								conflicten bij het geven van tinden					
1 . 8 9			multiside structuur										
1 . 9 0			ruimte creëren voor groei										
1 . 9 1						stellen van doelen							
1 . 9 2			ruimte creëren voor groei										
1 . 9 3							voordeel van leiders gedreven model						
1 . 9 4					ARC								
1 . 9 5			organisatie structuur										
1 . 9 6					ARC								

1 . 9 7							Leider schap sprinci pes						
1 . 9 8													Go df ac to r
1 . 9 9							roepin g						
1 . 1 0 0							Roepi ng						
2 . 1									vrien den breng en vrien den				
2 . 2									transf ormat ie van leven s				
2 . 3						Groe iplek							
2 . 4	prak tisch e pred iking												
2 . 5	pred iking geric ht op het hart												
2 . 6						kerk waar men sen groe ien							

2 . 7				gezond e cultuur									
2 . 8				excele nce									
2 . 9		bala ns											
2 . 1 0	eige ntijd s												
2 . 1 1	begri jpba ar												
2 . 1 1 2	stor ende elem ente n tijde ns de ered ienst												
2 . 1 3		hed enda ags											
2 . 1 4	stor ende elem ente n tijde ns de ered ienst												
2 . 1 5	taalg ebru ik												
2 . 1 6									kerk van gener aties				
2 . 1 7	taalg ebru ik												

2 . 1 8	aans prek end												
2 . 1 9				ervarin g van bezoek ers									
2 . 2 0			droo m bij opsta rten kerk										
2 . 2 1						benu tten van kans en							
2 . 2 2			God opent deure n										Go d op en t de ur en
2 . 2 3			Roepi ng van God										Ro ep in g va n Go d
2 . 2 4			benut ten van kanse n										
2 . 2 5				excele nce									
2 . 2 6				excele nce									
2 . 2 7				excele nce									

2 . 2 8			fundr aising										
2 . 2 9			plaats van de kerk										
2 . 3 0			reacti es van ander e kerke n										
2 . 3 1			React ies tegen woor dig van kerke n										
2 . 3 2						eige n beel d bij kerk							
2 . 3 3					inspi ratie bron nen								
2 . 3 4		iden titeit											
2 . 3 5				belang van gezond e cultuur									
2 . 3 6							leiders bouw en de cultuu r						
2 . 3 7				cultuur									

2 . 3 8		waar des											
2 . 3 9				iedere en is welko m									
2 . 4 0				gastvrij heid									
2 . 4 1				vrijgevi g									
2 . 4 2				mense n kenne n									
2 . 4 3				dienen in de kerk									
2 . 4 4											een juist e hou din g van me nse n		
2 . 4 5				heden daags									
2 . 4 6				familie									
2 . 4 7				verwac hting									
2 . 4 8				cultuur									

2 . 4 9		strat egisc he plan ning											
2 . 5 0			starte n van een kerk										
2 . 5 1			reacti es van ander en bij starte n kerk										
2 . 5 2		Vers chill en en over eenk oms ten in de vers chill end e kerk en											
2 . 5 3				cultuur									
2 . 5 4				cultuur									
2 . 5 5		Vers chill en en over eenk oms ten in de vers chill end e kerk en											

2 . 5 6							advice reboa rd						
2 . 5 7							leden van het advice reboa rd						
2 . 5 8							leiders chaps struct uur						
2 . 5 9		Vers chill en en over eenk oms ten in de vers chill end e kerk en											
2 . 6 0							leiders chaps model						
2 . 6 1							leden van het advice reboa rd						
2 . 6 2							proce dure bij conflic ten						
2 . 6 3		gem eent emo del											

2 . 6 4							senior pastor -led						
2 . 6 5							geme entem odel- voord eel						
2 . 6 6							apost olisch leiders chap						
2 . 6 7							besliss ingen						
2 . 6 8							aanste kelijk leiders chap						
2 . 6 9							leiders schap smod el - conflic ten						
2 . 7 0							leiders chaps model - voord elen						
2 . 7 1								draa gvlak creer en					
2 . 7 2						com muni cere n van visie		com muni ceren van visie					
2 . 7 3								stelle n van targe t					

2 . 7 4							reputa tie						
2 . 7 5			ander en kerke n starte n										
2 . 7 6												leiders chapso ntwikk eling	
2 . 7 7											betr okk enh eid bez oek ers		
2 . 7 8											per soo nlijk e con tact		
2 . 7 9											step 1		
2 . 8 0												inzette n van vrijwilli gers	
2 . 8 1												selecte ren van vrijwilli gers	
2 . 8 2												voorw aarden	

2 . 8 3												mense n laten groeie n	
2 . 8 4					inspi ratie bron nen								
2 . 8 5		zelfs tand ige gemeent en											
2 . 8 6							omga ng ethis he stand punt en						
2 . 8 7								kijk op de cultuu r/maa tscha ppij					
2 . 8 8		facili taire ken mer ken											
2 . 8 9							spam of contro l						
2 . 9 0		exce llenc e											
2 . 9 1		het gebo uw											
2 . 9 2		passi e VS Exce llenc e											

2 . 9 3							de leider						
2 . 9 4							invloe d van de leider						
2 . 9 5							ontbr eken van goed leiders chap						
2 . 9 6							de juiste plek						
2 . 9 7							timing						
2 . 9 8			plant en vanui t moed erker k										
3 . 1							passie van de voorg anger						
3 . 2				gastvrij heid									
3 . 3										relat ies			
3 . 4	hede ndaa gs												
3 . 5										de rede n waa rom men sen blijv en			

3 . 6	prek en waar men sen iets mee kunn en												
3 . 7					Hills ong								
3 . 8	herk enba re pree k												
3 . 9	prak tisch e pred iking												
3 . 1 0						God aanb idde n							
3 . 1 1										Krac ht van relat ies			
3 . 1 2					Coac h								
3 . 1 3			Onde r de vlag van										
3 . 1 4									vooro rdel en				
3 . 1 5			conte xtuali satie										
3 . 1 6									doelg roep				

3 . 1 7									vooro ordel en				
3 . 1 8	elke pers oon is bela ngrij k												
3 . 1 9	welk om gevo el												
3 . 2 0	muzi ekke uze												
3 . 2 1	welk om thuis												
3 . 2 2										de rede n waa rom men sen blijv en			
3 . 2 3											fol uw up		
3 . 2 4										con nect groe pen			
3 . 2 5				excele nce									
3 . 2 6					Hills ong								
3 . 2 7			in plaats gebor en										

3 . 2 8			met vrien den bego nnen										
3 . 2 9						Droo m							
3 . 3 0						Ambi tieus om te groe en							
3 . 3 1							kenm erken van de voorg anger						
3 . 3 2							kenm erken leiders chapst eam						
3 . 3 3							roepin g						
3 . 3 4					Hills ong								
3 . 3 5							struct uur van keytea m						
3 . 3 6		voor deel van duid elijk e struc tuur											

3 . 3 7				mense n zoeken cultuur									
3 . 3 8										het gaat om het pers oonl ijke			
3 . 3 9	pred iking												
3 . 4 0				dienst baarhe id									
3 . 4 1				vrijgevi g									
3 . 4 2				exellen ce									
3 . 4 3					Hills ong								
3 . 4 4				Relatio neel									
3 . 4 5				Bijbel en Jezus centra al									

3 . 4 6			Versc hillen en overe enke mste n in de versc hillen de kerke n										
3 . 4 7				Bijbel en Jezus centra al									
3 . 4 8			Onde rschei dend										
3 . 4 9					inspi ratie bron nen								
3 . 5 0							stijl voorg anger						
3 . 5 1					Hills ong								
3 . 5 2							leiders gedre ven- geme entem odel						
3 . 5 3					Jaart hem a								
3 . 5 4							leiders chaps struct uur						
3 .								visio nnigh t					

5 5													
3 . 5 6							leiders chaps structuur						
3 . 5 7								draa gvlak keyte am					
3 . 5 8					moed derg eme ente			senio rpast or bij confli cten					
3 . 5 9			moed erge meen te										
3 . 6 0			negat ieve reacti es bij starte n kerk										
3 . 6 1			negat ieve reacti es bij starte n kerk						bezo ers uit ander e kerke n				
3 . 6 2									bezo ers uit ander e kerke n				
3 . 6 3									opnie uw de kerk bezo eken				

3 . 6 4									mens en die een kerk zoeke n				
3 . 6 5									kijk op cultuu r/maa tscha ppij				
3 . 6 6	hede ndaa gs												
3 . 6 7	hede ndaa gs												
3 . 6 8	wein ig spre ken over ethis che stan dpu nten												
3 . 6 9	prak tisch e pred iking												
3 . 7 0						theol ogisc he over tuig ingen							
3 . 7 1		duid elijk heid											
3 . 7 2		duid elijk heid											

3 . 7 3	welk om gevo el												
3 . 7 4											fol low up na de die nst		
3 . 7 5												voorw aarden om vrijwilli gerswe rk te doen	
3 . 7 6												selecte ren van vrijwilli gers	
3 . 7 7												wat ieman d wel/ni et mag doen	
3 . 7 8		rol van fina ncië n											
3 . 7 9		eige n gebo uw											
3 . 8 0		exce llenc e											
3 . 8 1							roepin g						

3 . 8 2							toege wijd leiders chapst eam						
4 . 1							doorz etting sverm ogen						
4 . 2							toewij ding						
4 . 3			PR										
4 . 4			conte xtuali satie										
4 . 5					inspi ratie bron nen								
4 . 6				rele vant en aan trek kelijk									
4 . 7		kost en											
4 . 8			klein begin nen										
4 . 9									vrien den bren gen vrien den				
4 . 1 0						dele n van visie							

4 . 1 1					moe derg eme ente als inspi ratie bron								
4 . 1 2					gesp rek met ande re past or								
4 . 1 3							invest eren in leiders chap						
4 . 1 4			rol moed erge meen te										
4 . 1 5												investe ren in leiders chap	
4 . 1 6				bouwe n van cultuur door moede rgeme ente									
4 . 1 7	excel lenc e												
4 . 1 8	eerst e indr uk												

4 . 1 9				onder wijzen van cultuur									
4 . 2 0							comit ment en tijdsti p						
4 . 2 1							rol van senior pastor						
4 . 2 2			onder schei dend										
4 . 2 3			vanui t visie plant en										
4 . 2 4						visie							
4 . 2 5			reacti es van ander e kerke n										
4 . 2 6						zicht baar							
4 . 2 7			positi onere n t.a.v. ander e kerke n										
4 . 2 8	acce ptati e												

4 . 2 9				comm unice ren van cultuur									
4 . 3 0	thuis												
4 . 3 1	gast vrij												
4 . 3 2				cultuur bouwt zichzelf									
4 . 3 3						visie bepa alt de cultu ur							
4 . 3 4							senior pastor						
4 . 3 5					seni orpa stor als inspi ratie bron								
4 . 3 6			conte xtuali satie										
4 . 3 7						zelfd e visie als moe derg eme ente							
4 . 3 8							leiders chaps model						

4 . 3 9						visie							
4 . 4 0							leiders chaps model						
4 . 4 1								draa gvlak					
4 . 4 2					Hills ong								
4 . 4 3												inzette n van vrijwilli gers	
4 . 4 4				moder n									
4 . 4 5				Bijbel is het funda ment									
4 . 4 6									vooro ordel en				
4 . 4 7		waar om men sen kom en en waar om men sen blijv en											

4 . 4 8								rol van bijbel bij ethis che stand punt en					
4 . 4 9								ethis che stand punt en					
4 . 5 0					Hills ong								
4 . 5 1					Hills ong								
4 . 5 2	Offe r												
4 . 5 3	dele n van visie												
4 . 5 4	excel lenc e												
4 . 5 5	relev ant												
4 . 5 6	prak tisch												
4 . 5 7	sfeer												
4 . 5 8		vind baar heid via inter net											

4 . 5 9		vind baar											
4 . 6 0													ge be d
4 . 6 1							mense n die om je heen staan						
4 . 6 2		Loca tie											
4 . 6 3		Kind erw erk											
5 . 1				rele va nt									
5 . 2	5- sterr en												
5 . 3	prak tisch												
5 . 4				mense n liefheb ben									
5 . 5	sfeer												
5 . 6	aant rekk elijk												
5 . 7									firstti mers als doelg roep				

5 . 8	bele mm erde facto ren tijde ns ered ienst												
5 . 9	aant rekk elijk e muzi eksti jl												
5 . 1 0					Hills ong								
5 . 1 1 1	duur van dien st												
5 . 1 2	licht												
5 . 1 3	mult imed ia												
5 . 1 4				moder n									
5 . 1 5													Go ds ha nd
5 . 1 6				gezond e cultuur									
5 . 1 7				bouwe n van cultuur									

5 . 1 8							groe i van voorg anger						
5 . 1 9							groe i van voorg anger						
5 . 2 0					Hills ong & ARC								
5 . 2 1				Cultuur is the key									
5 . 2 2					ARC & Hills ong								
5 . 2 3				Naaste niefde									
5 . 2 4										vera nder ing in cont ext van relat ie			
5 . 2 5						visie bepa alt de cultu ur							
5 . 2 6				Cultuur									
5 . 2 7							Roepi ng						

5 . 2 8			thuis basis goed en gezon d										
5 . 2 9			geen onder zoek geda an naar conte xt										
5 . 3 0			reacti es ander e kerke n										
5 . 3 1			reacti es ander e kerke n										
5 . 3 2			onder schei dend										
5 . 3 3					Hills ong & ARC								
5 . 3 4				moder n									
5 . 3 5	duur van dien st												
5 . 3 6										gem eens chap			

5 . 3 7			niet wete n wat er in ander e kerke n speel t										
5 . 3 8		de kerk is geen dem ocra tie											
5 . 3 9								inbre ng van geme entel eden					
5 . 4 0							leiders chaps struct uur						
5 . 4 1							voord elen leiders chaps struct uur						
5 . 4 2							relatie met de overse eërs						
5 . 4 3							samen stellin g overse eërs						
5 . 4 4						seizo enen							

5 . 4 5									mens en die de dienst bezoeken				
5 . 4 6											nex t step s		
5 . 4 7					Church of the Highlands								
5 . 4 8											pro ces follow- up		
5 . 4 9												inzette n van vrijwilli gers	
5 . 5 0		geen lidmaatschap											
5 . 5 1												voorwaarden voor doen taak	
5 . 5 2												onderscheid geestelijk en praktisch	

5 . 5 3												onders cheid geestel ijk en praktis ch	
5 . 5 4								etisc he stand punt en					
5 . 5 5								etisc he stand punt en					
5 . 5 6								omga an met ethis che stand punt en					
5 . 5 7		facili taire mid dele n											
5 . 5 8				valkuil van moder n zijn									
5 . 5 9				gevare n van aantre kkelijk zijn									
5 . 6 0		facili taire mid dele n											
5 .							roepin g						

6 1													
6 . 1				rele va nt									
6 . 2									vooro ordel en				
6 . 3	relev ant												
6 . 4	aant rekk elijk												
6 . 5				voorzie n in behoef ten									
6 . 6				voorzie n in behoef ten									
6 . 7										kwali teit van relat ies			
6 . 8									vrien den breng en vrien den				
6 . 9	welk om thuis												
6 . 10	sfeer												
6 . 11	duur van dien st												
6 . 12	excel lenc e												

6 . 1 3	relev ante pred iking												
6 . 1 4	relev ante pred iking												
6 . 1 5	kwal iteit van conn ecte n												
6 . 1 6	men sen betr ekke n												
6 . 1 7	voor spel baar heid												
6 . 1 8	diep gang pred iking												
6 . 1 9	laag dre mpel ig												
6 . 2 0									evang elisati e				
6 . 2 1									tv				
6 . 2 2									uitrei ken naar de buurt				
6 . 2 3									doelg roep: vrien den en kenni ssen				

6 . 2 4	laag dre mpel ig												
6 . 2 5	prak tisch												
6 . 2 6											niet voo r jeze lf naa r de ker k ko me n		
6 . 2 7				gastvrij									
6 . 2 8				verwac hting									
6 . 2 9				vrijgevi g									
6 . 3 0				eigentij ds									
6 . 3 1				leiders chapso ntwikk eling									
6 . 3 2				wat is cultuur									
6 . 3 3							senior pastor als visiedr ager						

6 . 3 4								zorge n voor draa gvlak					
6 . 3 5		keyt eam											
6 . 3 6								advic ereb oord					
6 . 3 7							Bijbels model van leiders chap						
6 . 3 8							apost olosisc h leiders chap						
6 . 3 9							leider brengt leiders voort						
6 . 4 0			niet durve n drom en										
6 . 4 1					Hills ong								
6 . 4 2						meer kerk en plant en							

6 . 4 3			proce s van wordi ng docht erge meen ten										
6 . 4 4						visie							
6 . 4 5			het woor d van de Heer										
6 . 4 6		ond ersc heid end											
6 . 4 7									heden daags e cultuu r				
6 . 4 8									trend s				
6 . 4 9								tege n etisc he stand punt en					
6 . 5 0								etisc he stand punt en					
6 . 5 1											nex t step s Sun day		

6 . 5 2											con nec tgro ep		
6 . 5 3												voorw aarden vrijwilli gerswe rk	
6 . 5 4		facili taire mid dele n											
6 . 5 5		spec iale offer s											
6 . 5 6				praten over cultuur									
6 . 5 7				verwac hting									
6 . 5 8		orga nisat ie											
6 . 5 9		duid elijk heid											
7 . 1				om mense n geven									
7 . 2				houde n van mense n									
7 . 3				cultuur									
7 . 4				onder wijzen van cultuur									

7 . 5			onder wijzen van cultuur										
7 . 6			sterv en aan je drom en										
7 . 7			diene n van je geme ente										
7 . 8			bego nnen met een conn ectgr oep										
7 . 9			leider schap onder wijze n aan je eerst e conn ectgr oep										
7 . 1 0			kerkp lantin g										
7 . 1 1			onder de radar										
7 . 1 2			onder de radar										
7 . 1 3									doelg roep				

7 . 1 4	erva ren van Jezu s												
7 . 1 5	mer k van de kerk												
7 . 1 6	voor spel baar heid												
7 . 1 7							senior pastor						
7 . 1 8				excele nce									
7 . 1 9				excele nce									
7 . 2 0	aflei ding												
7 . 2 1	voor spel baar heid												
7 . 2 2	aflei dend e elem ente n												
7 . 2 3									niet gered e mens en				
7 . 2 4									vrien den en famili e				

7 . 2 5									aanst ekelij k door een veran derd leven				
7 . 2 6							groe i van kerk door goed leiders chap						
7 . 2 7							invloe d leiders chap						
7 . 2 8							gezon d leiders chap						
7 . 2 9							leiders chaps struct uur						
7 . 3 0							motiv atie leiders chaps struct uur						
7 . 3 1								zorge n voor draa gvlak					
7 . 3 2						de kerk als groe i plek							
7 . 3 3								confli cten					

7 . 3 4							accou ntable						
7 . 3 5			need- drive n										
7 . 3 6						visie							
7 . 3 7					relati es onde r past ors								
7 . 3 8									vrien den nodig en vrien den uit				
7 . 3 9									wat nieuw e mens en naar de kerk trekt				
7 . 4 0									vooro ordel en				
7 . 4 1		facili taire mid dele n											
7 . 4 2										wat men sen in de kerk hou dt			

7 . 4 3										mo men ten van gem eens chap			
7 . 4 4											fol low- up		
7 . 4 5												vrijwilli gerswe rk	
7 . 4 6												onders cheid vrijwilli gers vs leider	
7 . 4 7		lidm aats chap											
7 . 4 8									heden daags e cultuu r				
7 . 4 9								omga an met ethis che stand punt en					
7 . 5 0							delege ren						
7 . 5 1				cultuur is belang rijk									

7 . 5 2							de leider als voorb eeld						
7 . 5 3										prat en met men sen			
7 . 5 4										wat men sen hou dt in de kerk			

14.17 BIJLAGE 17: LABELSTYSTEEM

<u>Labels</u>	<u>Eredienst</u>
1.31	eigentijds
1.32	muziekkeuze
1.33	taalgebruik
1.34	bijbelvast
1.35	gebruik multimedia
1.36	bedieningstijd
1.37	vernieuwend
1.41	elementen preek
1.47	praktische prediking
1.48	begrijpbare prediking
1.76	duur preek
1.77	duur dienst
1.78	elementen van dienst
1.79	diversiteit bedieningstijd
1.80	storende elementen tijdens eredienst
1.81	inbreng van gemeenteleden
2.4	praktische prediking
2.5	prediking gericht op het hart
2.10	eigentijds
2.11	begrijpbaar
2.12	storende elementen tijdens de eredienst
2.14	storende elementen tijdens de eredienst
2.15	taalgebruik
2.17	taalgebruik
2.18	aansprekend
3.4	hedendaags
3.6	preken waar mensen iets mee kunnen
3.8	herkenbare preek

3.9	praktische prediking
3.18	elke persoon is belangrijk
3.19	welkom gevoel
3.20	muziekkeuze
3.21	welkom thuis
3.39	prediking
3.66	hedendaags
3.67	hedendaags
3.68	weinig spreken over ethische standpunten
3.69	praktische prediking
3.73	welkom gevoel
4.17	excellence
4.18	eerste indruk
4.28	acceptatie
4.30	thuis
4.31	gastvrij
4.52	Offer
4.53	delen van visie
4.54	excellence
4.55	relevant
4.56	praktisch
4.57	sfeer
5.2	5-sterren
5.3	praktisch
5.5	sfeer
5.6	aantrekkelijk
5.8	belemmerde factoren tijdens eredienst
5.9	aantrekkelijke muziekstijl
5.11	duur van dienst
5.12	licht

5.13	multimedia
5.35	duur van dienst
6.3	relevant
6.4	aantrekkelijk
6.9	welkom thuis
6.10	sfeer
6.11	duur van dienst
6.12	excellence
6.13	relevante prediking
6.14	relevante prediking
6.15	kwaliteit van connecten
6.16	mensen betrekken
6.17	voorspelbaarheid
6.18	diepgang prediking
6.19	laagdrempelig
6.24	laagdrempelig
6.25	praktisch
7.14	ervaren van Jezus
7.15	merk van de kerk
7.16	voorspelbaarheid
7.20	afleiding
7.21	voorspelbaarheid
7.22	afleidende elementen

<u>Labels</u>	<u>Structuur</u>
1.1	Structuur
1.2	Voorbereiding
1.8	structuur
1.9	gemeentemodel
1.11	structuur

1.24	vorm van kerk
1.42	kinder- & jeugdwerk
2.9	balans
2.13	hedendaags
2.34	identiteit
2.38	waardes
2.49	strategische planning
2.52	Verschillen en overeenkomsten in de verschillende kerken
2.55	Verschillen en overeenkomsten in de verschillende kerken
2.59	Verschillen en overeenkomsten in de verschillende kerken
2.63	gemeentemodel
2.85	zelfstandige gemeenten
2.88	facilitaire kenmerken
2.90	excellence
2.91	het gebouw
2.92	passie VS Excellence
3.36	voordeel van duidelijke structuur
3.71	duidelijkheid
3.72	duidelijkheid
3.78	rol van financiën
3.79	eigen gebouw
3.80	excellence
4.7	kosten
4.47	waarom mensen komen en waarom mensen blijven
4.58	vindbaarheid via internet
4.59	vindbaar
4.62	Locatie
4.63	Kinderwerk
5.38	de kerk is geen democratie

5.50	geen lidmaatschap
5.57	facilitaire middelen
5.60	facilitaire middelen
6.35	keyteam
6.46	onderscheidend
6.54	facilitaire middelen
6.55	speciale offers
6.58	organisatie
6.59	duidelijkheid
7.41	facilitaire middelen
7.47	lidmaatschap

<u>Labels</u>	<u>kerkplanting</u>
1.28	kerkplanting in een andere plaats
1.89	multiside structuur
1.90	ruimte creeëren voor groei
1.92	ruimte creeëren voor groei
1.95	organisatiestructuur
2.20	droom bij opstarten kerk
2.22	God opent deuren
2.23	Roeping van God
2.24	benutten van kansen
2.28	fundraising
2.29	plaats van de kerk
2.30	reacties van andere kerken
2.31	Reacties tegenwoordig van kerken
2.50	starten van een kerk
2.51	reacties van anderen bij starten kerk
2.75	anderen kerken starten
2.98	planten vanuit moederkerk

3.13	Onder de vlag van
3.15	contextualisatie
3.27	in plaats geboren
3.28	met vrienden begonnen
3.46	Verschillen en overeenkomsten in de verschillende kerken
3.48	Onderscheidend
3.59	moedergemeente
3.60	negatieve reacties bij starten kerk
3.61	negatieve reacties bij starten kerk
4.3	PR
4.4	contextualisatie
4.8	klein beginnen
4.14	rol moedergemeente
4.22	onderscheidend
4.23	vanuit visie planten
4.25	reacties van andere kerken
4.27	positioneren t.a.v. andere kerken
4.36	contextualisatie
5.28	thuisbasis goed en gezond
5.29	geen onderzoek gedaan naar context
5.30	reacties andere kerken
5.31	reacties andere kerken
5.32	onderscheidend
5.37	niet weten wat er in andere kerken speelt
6.40	niet durven dromen
6.43	proces van wording dochtergemeenten
6.45	het woord van de Heer
7.6	sterven aan je dromen
7.7	dienen van je gemeente
7.8	begonnen met een connectgroep

7.9	leiderschap onderwijzen aan je eerste connectgroep
7.10	kerkplanting
7.11	onder de radar
7.12	onder de radar
7.35	need-driven

<u>Labels</u>	<u>Cultuur</u>
1.3	cultuur
1.12	cultuur
1.39	gastvrijheid
1.40	verwachting
1.44	beleving
1.50	aantrekkingskracht
1.51	leven-gevend
1.52	Ontvangen
1.65	eren van leiders
1.66	netwerken om cultuur te bouwen
1.70	excellence
1.71	excellence
1.72	aantrekkelijk
1.73	voorspelbaarheid
1.74	aantrekkelijk
1.75	voorspelbaarheid
1.82	Bijbelvast
1.83	Bijbelvast
1.86	geven van tienden
2.7	gezonde cultuur
2.8	excellence
2.19	ervaring van bezoekers
2.25	excellence

2.26	excellence
2.27	excellence
2.35	belang van gezonde cultuur
2.37	cultuur
2.39	iedereen is welkom
2.40	gastvrijheid
2.41	vrijgevig
2.42	mensen kennen
2.43	dienen in de kerk
2.45	hedendaags
2.46	familie
2.47	verwachting
2.48	cultuur
2.53	cultuur
2.54	cultuur
3.2	gastvrijheid
3.25	excellence
3.37	mensen zoeken cultuur
3.40	dienstbaarheid
3.41	vrijgevig
3.42	excellence
3.44	Relationeel
3.45	Bijbel en Jezus centraal
3.47	Bijbel en Jezus centraal
4.6	relevant en aantrekkelijk
4.16	bouwen van cultuur door moedergemeente
4.19	onderwijzen van cultuur
4.29	communiceren van cultuur
4.32	cultuur bouwt zichzelf
4.44	modern

4.45	Bijbel is het fundament
5.1	relevant
5.4	mensen liefhebben
5.14	modern
5.16	gezonde cultuur
5.17	bouwen van cultuur
5.21	Cultuur is the key
5.23	Naasteliefde
5.26	Cultuur
5.34	modern
5.58	valkuil van modern zijn
5.59	gevaren van aantrekkelijk zijn
6.1	relevant
6.5	voorzien in behoeften
6.6	voorzien in behoeften
6.27	gastvrij
6.28	verwachting
6.29	vrijgevig
6.30	eigentijds
6.31	leiderschapsontwikkeling
6.32	wat is cultuur
6.56	praten over cultuur
6.57	verwachting
7.1	om mensen geven
7.2	houden van mensen
7.3	cultuur
7.4	onderwijzen van cultuur
7.5	onderwijzen van cultuur
7.18	excellence
7.19	excellence

7.51	cultuur is belangrijk
-------------	-----------------------

<u>Labels</u>	<u>inspiratiebronnen</u>
1.4	inspiratiebronnen
1.7	inspiratiebronnen
1.10	inspiratie
1.67	inspiratiebronnen
1.94	ARC
1.96	ARC
2.33	inspiratiebronnen
2.84	inspiratiebronnen
3.7	Hillsong
3.12	Coach
3.26	Hillsong
3.34	Hillsong
3.43	Hillsong
3.49	inspiratiebronnen
3.51	Hillsong
3.53	Jaarthema
3.58	moedergemeente
4.5	inspiratiebronnen
4.11	moedergemeente als inspiratiebron
4.12	gesprek met andere pastor
4.35	seniorpastor als inspiratiebron
4.42	Hillsong
4.50	Hillsong
4.51	Hillsong
5.10	Hillsong
5.20	Hillsong & ARC
5.22	ARC & Hillsong

5.33	Hillsong & ARC
5.47	Church of the Highlands
6.41	Hillsong
7.37	relaties onder pastors

<u>Labels</u>	<u>Visie</u>
1.5	Visie
1.6	Verwezenlijken van visie
1.17	visie
1.19	richting
1.21	visie
1.22	visie
1.25	groei
1.26	bewaken van visie
1.27	groei
1.29	start van de kerk
1.30	contextualisatie
1.91	stellen van doelen
2.3	Groeiplek
2.6	kerk waar mensen groeien
2.21	benutten van kansen
2.32	eigen beeld bij kerk
2.72	communiceren van visie
3.10	God aanbidden
3.29	Droom
3.30	Ambitieuus om te groeien
3.70	theologische overtuigingen
4.10	delen van visie
4.24	visie
4.26	zichtbaar

4.33	visie bepaalt de cultuur
4.37	zelfde visie als moedergemeente
4.39	visie
5.25	visie bepaalt de cultuur
5.44	seizoenen
6.42	meer kerken planten
6.44	visie
7.32	de kerk als groei plek
7.36	visie

<u>Labels</u>	<u>leiderschap</u>
1.13	leiderschapsmodel
1.14	leiderschapsmodel
1.15	leiderschapsmodel
1.16	leiderschapsmodel
1.18	leiderschapsmodel
1.68	Overseeërs
1.69	Overseeërs
1.93	voordeel van leidersgedreven model
1.97	Leiderschapsprincipes
1.99	roeping
1.100	Roeping
2.36	leiders bouwen de cultuur
2.56	advicereboard
2.57	leden van het advicereboard
2.58	leiderschapsstructuur
2.60	leiderschapsmodel
2.61	leden van het advicereboard
2.62	procedure bij conflicten
2.64	seniorpastor-led

2.65	gemeentemodel-voordeel
2.66	apostolisch leiderschap
2.67	beslissingen
2.68	aanstekelijk leiderschap
2.69	leidersschapsmodel - conflicten
2.70	leiderschapsmodel - voordelen
2.74	reputatie
2.89	spam of control
2.93	de leider
2.94	invloed van de leider
2.95	ontbreken van goed leiderschap
2.96	de juiste plek
2.97	timing
3.1	passie van de voorganger
3.31	kenmerken van de voorganger
3.32	kenmerken leiderschapsteam
3.33	roeping
3.35	structuur van keyteam
3.50	stijl voorganger
3.52	leidersgedreven-gemeentemodel
3.54	leiderschapsstructuur
3.56	leiderschapsstructuur
3.81	roeping
3.82	toegewijd leiderschapsteam
4.1	doorzettingsvermogen
4.2	toewijding
4.13	investeren in leiderschap
4.20	comitment en tijdstip
4.21	rol van seniorpastor
4.34	seniorpastor

4.38	leiderschapsmodel
4.40	leiderschapsmodel
4.61	mensen die om je heen staan
5.18	groei van voorganger
5.19	groei van voorganger
5.27	Roeping
5.40	leiderschapsstructuur
5.41	voordelen leiderschapsstructuur
5.42	relatie met de overseeërs
5.43	samenstelling overseeërs
5.61	roeping
6.33	seniorpastor als visiedrager
6.37	Bijbels model van leiderschap
6.38	apostolisch leiderschap
6.39	leider brengt leiders voort
7.17	seniorpastor
7.26	groei van kerk door goed leiderschap
7.27	invloed leiderschap
7.28	gezond leiderschap
7.29	leiderschapsstructuur
7.30	motivatie leiderschapsstructuur
7.34	accountable
7.50	delegeren
7.52	de leider als voorbeeld

<u>Labels</u>	<u>draagvlak</u>
1.20	meningsverschillen
1.60	niet gedoopt
1.84	ethische standpunten
1.85	conflicten bij ethische standpunten

1.87	conflicten
1.88	conflicten bij het geven van tienden
2.71	draagvlak creëren
2.72	communiceren van visie
2.73	stellen van target
2.86	omgang ethische standpunten
3.55	visionnight
3.57	draagvlak keyteam
3.58	seniorpastor bij conflicten
4.41	draagvlak
4.48	rol van bijbel bij ethische standpunten
4.49	ethische standpunten
5.39	inbreng van gemeenteleden
5.54	ethische standpunten
5.55	ethische standpunten
5.56	omgaan met ethische standpunten
6.34	zorgen voor draagvlak
6.36	advicereboard
6.49	tegen ethische standpunten
6.50	ethische standpunten
7.31	zorgen voor draagvlak
7.33	conflicten
7.49	omgaan met ethische standpunten

<u>Labels</u>	<u>doelgroep</u>
1.23	doelgroep: niet gelovigen
1.45	doelgroep
1.46	omschrijving bezoekers
1.49	niet gelovigen
2.1	vrienden brengen vrienden

2.2	transformatie van levens
2.16	kerk van generaties
2.87	kijk op de cultuur/maatschappij
3.14	vooroordelen
3.16	doelgroep
3.17	vooroordelen
3.61	bezoekers uit andere kerken
3.62	bezoekers uit andere kerken
3.63	opnieuw de kerk bezoeken
3.64	mensen die een kerk zoeken
3.65	kijk op cultuur/maatschappij
4.9	vrienden brengen vrienden
4.46	vooroordelen
5.7	firsttimers als doelgroep
5.45	mensen die de dienst bezoeken
6.2	vooroordelen
6.8	vrienden brengen vrienden
6.20	evangelisatie
6.21	tv
6.22	uitreiken naar de buurt
6.23	doelgroep: vrienden en kennissen
6.47	hedendaagse cultuur
6.48	trends
7.13	doelgroep
7.23	niet gereede mensen
7.24	vrienden en familie
7.25	aanstekelijk door een veranderd leven
7.38	vrienden nodigen vrienden uit
7.39	wat nieuwe mensen naar de kerk trekt
7.40	vooroordelen

7.48	hedendaagse cultuur
-------------	---------------------

<u>Labels</u>	<u>gemeenschap</u>
1.38	connectgroepen
3.3	relaties
3.5	de reden waarom mensen blijven
3.11	Kracht van relaties
3.22	de reden waarom mensen blijven
3.24	connectgroepen
3.38	het gaat om het persoonlijke
5.24	verandering in context van relatie
5.36	gemeenschap
6.7	kwaliteit van relaties
7.42	wat mensen in de kerk houdt
7.43	momenten van gemeenschap
7.53	praten met mensen
7.54	wat mensen houdt in de kerk

<u>Labels</u>	<u>follow-up</u>
1.43	betrekken van mensen
1.54	next steps
1.58	betrekken van mensen
2.44	een juiste houding van mensen
2.77	betrokkenheid bezoekers
2.78	persoonlijke contact
2.79	step 1
3.23	follow up
3.74	follow up na de dienst
5.46	next steps

5.48	proces follow-up
6.26	niet voor jezelf naar de kerk komen
6.51	next steps Sunday
6.52	connectgroep
7.44	follow-up

<u>Labels</u>	<u>vrijwilligers</u>
1.53	instrueren van vrijwilligers
1.55	gaven gericht
1.56	ontwikkelingen van leiderschapspotentie
1.57	geestelijke volwassenenheid
1.59	voorwaarden
1.61	inzetten van vrijwilligers
1.62	conflict met vrijwilligers
1.63	werving van vrijwilligers
1.64	inwerken van vrijwilligers
2.76	leiderschapsontwikkeling
2.80	inzetten van vrijwilligers
2.81	selecteren van vrijwilligers
2.82	voorwaarden
2.83	mensen laten groeien
3.75	voorwaarden om vrijwilligerswerk te doen
3.76	selecteren van vrijwilligers
3.77	wat iemand wel/niet mag doen
4.15	investeren in leiderschap
4.43	inzetten van vrijwilligers
5.49	inzetten van vrijwilligers
5.51	voorwaarden voor doen taak
5.52	onderscheid geestelijk en praktisch
5.53	onderscheid geestelijk en praktisch

6.53	voorwaarden vrijwilligerswerk
7.45	vrijwilligerswerk
7.46	onderscheid vrijwilligers vs leider

<u>Labels</u>	<u>God</u>
1.98	Godfactor
2.22	God opent deuren
2.23	Roeping van God
4.60	gebed
5.15	Gods hand

September 2016,

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij willen ik uw medewerking vragen voor een onderzoek in het kader van het afronden van de mijn opleiding Godsdienst Pastoraal Werk aan de Christelijke Hogeschool in Ede. Dit onderzoek wordt gedaan in opdracht van ARC Nederland (www.arckerken.nl) en richt zich op succesvolle factoren bij recente kerkplantingen. Uw kerk en voorganger/pastor dragen dit onderzoek een warm hart toe en werken mee aan dit onderzoek.

De online enquête draagt bij aan een groter onderzoek waarvan de onderzoeksvraag luidt: *Welke elementen bij evangelische/charismatische gemeentestichting in het netwerk van ARC Nederland hebben een positief effect gehad op de kwantitatieve groei?* De resultaten van dit onderzoek zal andere potentiële kerkplanters helpen om gezonde kerken te planten.

Daarom wil ik uw vragen of uw dit mee wilt werken aan dit onderzoek. Het invullen van de enquête zal ongeveer 15 à 20 minuten van uw tijd vragen. Onder de mensen die de enquête invullen wordt 4 maal het boek "4 bekers" van Chris Hodges verloot.

Link naar de enquête: <http://www.thesistools.com/web/?id=515460>

Indien u bereid bent mee te doen aan het onderzoek, verzoek ik u vriendelijk om via link de vragenlijst te openen en de vragen en stellingen te beantwoorden. Neem rustig de tijd om de vragen en stellingen door te lezen en probeer zo eerlijk mogelijk te antwoorden. Er zijn geen goede of foute antwoorden. Ik zou u willen vragen om de enquête voor 10 oktober in te vullen.

Ik ben ervan overtuigd dat door uw medewerking en inzet veel potentiële kerkplanters kunnen leren en toegerust kunnen worden van de kennis en ervaring die opgedaan is.

Alvast hartelijk dank voor uw medewerking! Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben, dan hoor ik die graag.

Met vriendelijke groet,

Bjorn Visser

Student Godsdienst Pastoraat Werk, Christelijke Hogeschool Ede

Email: bjorn_visser@hotmail.com

ALGEMEEN**1. Hoe lang zit bij uw huidige gemeente?**

- ☐ 0-1jaar
- ☐ 1-2 jaar
- ☐ 2-3 jaar
- ☐ 3-4 jaar
- ☐ 4-5 jaar
- ☐ 5-10 jaar
- ☐ 10 – 15 jaar
- ☐

2. Wat voor kerkelijke denominatie was uw vorige gemeente?

- ☐ Evangelisch
- ☐ Pinkster
- ☐ Gereformeerd
- ☐ Hervormd
- ☐ Vrijgemaakt
- ☐ Christengemeente
- ☐ Christelijk Gereformeerd
- ☐ Baptisten
- ☐ Apostolische gemeenschap
- ☐ Vergadering van Gelovigen
- ☐ Katholiek
- ☐ Ik ben in deze kerk tot geloof gekomen
- ☐ Overig

3. Als u in een andere gemeente bent geweest, wat was de voornaamste reden voor vertrek?

- ☐ De afstand tussen huis en kerk
- ☐ Het aanbod voor mijn kinderen
- ☐ Geloofsbeleving
- ☐ Conflict met het leiderschap
- ☐ Andere visie op kerk zijn
- ☐ Manier van leiderschap
- ☐ Theologische overtuigingen
- ☐ Conflict met gemeenteleden/bezoekers
- ☐ Standpunten over ethische kwesties
- ☐ Ik was niet ontevreden
- ☐ Anders:

4. Indien van toepassing: Heeft u in de huidige gemeente gevonden wat u in de vorige gemeente miste?

- ☐ Ja
- ☐ Deels
- ☐ Nee
- ☐ Nv.t.

5. Wat was de voornaamste reden om aan te sluiten bij uw huidige gemeente?

- Dichter bij mijn huis
- Aanbod voor mijn kinderen
- Sluit beter aan bij mijn geloofsbeleving
- Manier van leiderschap
- Theologische overtuiging
- Er zaten bekenden (familie/vrienden) van mij in deze gemeente
- Gaan beter om met ethische kwesties
- Anders:

6. Zijn er voor u factoren die belemmerend kunnen werken in deze gemeente? Waar u zich niet in kan vinden?

- Oppervlakkige aanbidding
- Weinig diepgang in de prediking
- Opdringerige liturgie
- Sfeer creëren
- Te veel nadruk op evangelisatie
- Weinig symboliek in de liturgie
- Te veel nadruk op multimedia
- Te veel nadruk op professionaliteit
- Te veel nadruk op dominant leiderschap
- Te veel verandering.
- Te weinig beginselen (belijdenis, etc)
- Standpunt over ethische kwesties (voorbeeld homoseksualiteit, vrouwen in het ambt, echtscheiding)
- Het is moeilijk om nieuwe gemeenteleden te leren kennen.

LEIDERSCHAP (0-5 SCHAAL)

7. In hoeverre bent u tevreden over het leiderschap van de gemeente?

8. In hoeverre vindt u de voorganger:

- Inspirerend
- Authentiek
- Integer
- Gepassioneerd
- Een herder
- Een leraar
- Een Apostel
- Een Profeet
- Een Evangelist

9. Ik heb de indruk dat er naar mij wordt geluisterd door de gemeenteleiding

- Helemaal mee eens
- Mee eens
- Neutraal
- Niet mee eens
- Helemaal niet mee eens

10. Hoe vindt u dat er binnen de gemeente wordt omgegaan met een conflict/andersdenkenden?

- ☐ Gemeenteleden hebben zeggenschap/inspraak in grotere conflicten
- ☐ Transparant, de gemeente wordt geïnformeerd
- ☐ Dit wordt in zogenaamde 'achterkamertjes' opgelost
- ☐ Vaak wordt er onhandig geopereert
- ☐ Wordt wijs geopereert
- ☐ Afwachtend, de leiding neemt direct de leiding.

VISIE

11. Kunt u de visie van uw gemeente in 4 kernwoorden beschrijven

12. In hoeverre kunt u achter de visie van de gemeente staan?

- ☐ Helemaal niet
- ☐ niet,
- ☐ neutraal,
- ☐ wel,
- ☐ Helemaal wel

CULTUUR

13. Kies 5 woorden waarvan uw vind dat die de cultuur binnen uw gemeente het beste beschrijven?

- Open
- Liefdevol
- Acceptatie
- Familie
- Gemeenschap
- Bemoedigend
- Integer
- Taakgericht
- Prestatiegericht
- Mensgericht
- Gesloten
- Kritisch
- Dominant

TAAKVERVULLING

14. Heeft u een taak in de gemeente?

- ☐ Nee
- ☐ Ja, 1 taak
- ☐ Ja, 2 taken
- ☐ Ja, 3 taken
- ☐ Ja, meer dan 3 taken

15. Binnen welk termijn deed u een taak toen u de gemeente binnen kwam?

- ☐ Direct
- ☐ Binnen 3 maanden
- ☐ Binnen 6 maanden
- ☐ Binnen 9 maanden
- ☐ Binnen 12 maanden
- ☐ Binnen 18 maanden

- Binnen 24 maanden
- N.V.T.

16. Geef aan in hoeverre onderstaande bij u van toepassing is

	Helemaal niet van toepassing	Niet van toepassing	Neutraal	Van toepassing	Helemaal van toepassing
Bij het werk voor ... maak je kennis met andere vrijwilligers					
Het is leuk om met andere vrijwilligers samen te werken					
Het voelt goed om vrijwilligerswerk voor ... te doen					
Ik heb voldoende tijd over om vrijwilligerswerk te doen.					
Het is leuk om mee te helpen in de gemeente					
Het is goed om anderen te helpen.					

17. Geef aan in hoeverre onderstaande bij u van toepassing is

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Ik doe een taak waar ik enthousiast van wordt					
Ik doe een taak die overeenkomt met mijn gaven en talenten					
Ik wordt uitgedaagd bij het uitoefenen van mijn taak.					
Ik groei geestelijk door het uitoefenen van mijn taak.					

GELOOFSLEVEN

18. In hoeverre wordt u in uw geloofsleven uitgedaagd door uw gemeente? (schaal 0-5)

19. Welk(e) activiteit(en) binnen de gemeente helpen u geestelijk groeien? (kruis aan wat van u van toepassing is)

- ☐ Zondagse eredienst
- ☐ Gemeentekring
- ☐ Praisedienst
- ☐ Studieavond
- ☐ Studiecursus
- ☐ Bidstond
- ☐ Taakvervulling
- ☐ Voor geestelijke verdieping ga ik opzoek naar andere plekken (conferenties, seminars, cursussen, etc.)
- ☐ Momenteel groei ik niet in geestelijk opzicht

20. Hoeveel procent van uw inkomsten geeft u gemiddeld aan deze desbetreffende kerk?

GEMEENTEKRINGEN

21. Neemt u deel aan een gemeentekring? (ja, af en toe, nee)

22. Hoe ervaart u over het algemeen de gemeentekringen? (schaal 0-5 of nvt)

23. Wat is voor u de voornaamste reden om naar een gemeentekring te gaan (opties geven)

- ☐ Voor verdieping van mijn geloofsleven
- ☐ Voor het beter van elkaar leren kennen
- ☐ Voor de Aanbidding
- ☐ Voor de Bijbelstudie

24. In hoeverre wordt dit doel behaald?

	Helemaal niet	niet	Neutraal	wel	Helemaal wel

STRUCTUREN (SCHAAL 0-5)

25. Ik vind dat mijn gemeente relevant is voor de maatschappij

26. Ik vind dat mijn kerk een hedendaagse kerk is

SAMENKOMSTEN

27. Hoe heeft u van deze gemeente gehoord?

- ☐ Social media
- ☐ Lokale krant
- ☐ Via familie/vrienden/bekenden
- ☐ Flyer
- ☐ Eigen website van kerk
- ☐ Televisie
- ☐ Radio

28. Hoe vaak bezoekt u de samenkomst?

- ☐ Elke ochtend & avonddienst (indien van toepassing)
- ☐ Elke zondagochtend
- ☐ Gemiddeld eenmaal in de veertien dagen
- ☐ Gemiddeld eenmaal in de drie weken

- Gemiddeld één maal in de maand
- Minder dan één maal in de maand

29. Hoe ervaart u de samenkomst in zijn totaliteit? (Schaal 0-5)

30. Geef aan u de volgende onderdelen ervaart (schaal 0-5 & nvt)

- Liedkeuze
- Licht
- Geluid
- Muziekkeuze
- prediking
- Multimedia
- Zaalinrichting
- ontmoeting van gemeentebezoekers

31. Geef aan welke elementen u belangrijk vindt tijdens een samenkomst (schaal 0-5)

- lichten
- geluid
- muziekkeuze
- prediking
- ontmoeting van gemeentebezoekers
- Tijdstip van aanvang
- zaalinrichting
- multimedia

EVANGELISATIE

32. Heeft u mensen meegenomen naar uw huidige gemeente?

33. Welke relatie hadden deze mensen met u? (kruis aan wat van toepassing is)

- Collega's
- Klasgenoten
- Vrienden
- Familie
- Kennissen
- Buurtgenoten
- Mensen uit vroegere kerken
- Anders...

34. Naar welke gemeenteactiviteiten neemt u deze mee? (kruis aan wat met name van toepassing is)

- Kerstdiensten
- Diensten rondom pasen
- Evangelisatiediensten
- Jeugddiensten
- Reguliere zondagse eredienst
- Conferenties
- Praisediensten
- Gemeentekringen

RELATIES

35. Hoe waardeert u de omgang met andere gemeentebezoekers/leden? (schaal onvoldoende, matig, voldoende, ruim voldoende, goed)
36. Hoeveel hechte vriendschappen heeft u, die zijn ontstaan met mensen vanuit gemeente?

FACILITAIR

37. Geef aan hoe belangrijk de volgende onderdelen voor u zijn: (schaal 0-5)

- ☐ Licht op het podium
- ☐ Geluid
- ☐ Het soort stoelen
- ☐ Beamer/projectie
- ☐ Afstand tot de kerklocatie
- ☐ Programma aanbod voor kinderen
- ☐ Prediking die toepasbaar is
- ☐ Voldoende lokalen voor de kinderen
- ☐ De tieners/jongeren een eigen ruimte hebben
- ☐ Kantoren voor het personeel
- ☐ Aankleding van het gebouw (binnen en buiten)
- ☐ Een goede website
- ☐ Aantrekkelijke flyers/posters

OVERIG

38. Selecteer uit welke gemeente u komt.

- ☐ CLC Assen
- ☐ City Changers
- ☐ Doorbrekers Barneveld
- ☐ Hillsong Amsterdam
- ☐ Thousand Hills Hilversum

39. Wat is uw leeftijd?

- ☐ 10-20 jaar
- ☐ 20-30 jaar
- ☐ 30-40 jaar
- ☐ 40-50 jaar
- ☐ 50-60 jaar
- ☐ 60-70 jaar
- ☐ 80 of ouder

40. Wat is uw geslacht?

- ☐ Man
- ☐ Vrouw

41. Kruis aan wat van op u van toepassing is:

- ☐ Ik ben bezoeker van deze gemeente
- ☐ Ik ben lid van deze gemeente

42. Kruis aan wat van op u van toepassing is:

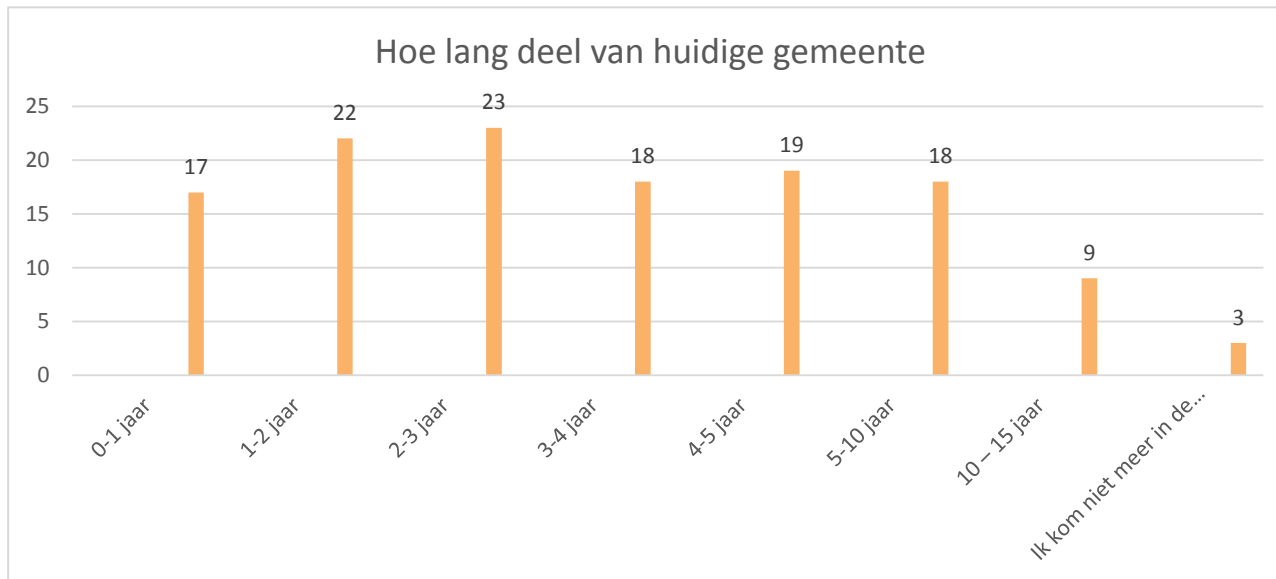
- ☐ Ik ben niet gedoopt
- ☐ Ik ben als kind ergens elders gedoopt
- ☐ Ik ben in de huidige gemeente gedoopt
- ☐ Ik ben in een andere gemeente als volwassene gedoopt

43. Geef aan hoeveel tijd u onderweg bent/reist naar de locatie waarop u kerk zicht bevindt.

- ☐ 0-10 minuten
- ☐ 10-20 minuten
- ☐ 20-30 minuten
- ☐ 30- 40 minuten
- ☐ 40- 50 minuten
- ☐ 50 – 60 minuten
- ☐ Langer dan 60 minuten

14.20 BIJLAGE 20: RESULTATEN SURVEY-ONDERZOEK

Vraag	Respons	Procent
Hoe lang zit u bij uw huidige gemeente?		
0-1 jaar	17	13%
1-2 jaar	22	17%
2-3 jaar	23	18%
3-4 jaar	18	14%
4-5 jaar	19	15%
5-10 jaar	18	14%
10 – 15 jaar	9	7%
Ik kom niet meer in de gemeente	3	2%
Totaal	129	100%

Vraag	Respons	Procent
Wat voor kerkelijke denominatie was uw vorige gemeente?		
1 = Evangelisch	34	27%
2 = Pinkster	29	23%
3 = Gereformeerd	7	6%
4 = Hervormd	4	3%
5 = Vrijgemaakt	6	5%
6 = Christengemeente	2	2%
7 = Christelijk Gereformeerd	7	6%
8 = Baptisten	9	7%
9 = Apostolische gemeenschap	0	0%
10 = Vergadering van Gelovigen	3	2%
11 = Katholiek	6	5%
12 = Ik ben in deze kerk tot geloof gekomen	10	8%
13 = Overig...	8	6%
Totaal	125	100%

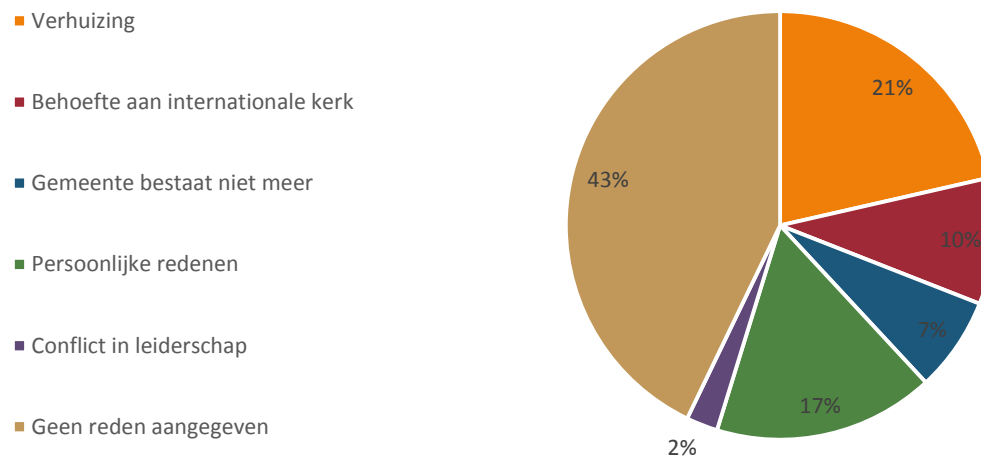
Vraag	Respons	Procent
Als u in een andere gemeente bent geweest, wat was <u>de voornaamste</u> reden voor vertrek?		
1 = De afstand tussen huis en kerk	23	18%
2 = Het aanbod voor mijn kinderen	4	3%
3 = Geloofsbeleving	20	16%
4 = Conflict met het leiderschap	9	7%
5 = Andere visie op kerk zijn	13	10%
6 = Manier van leiderschap	7	5%
7 = Theologische overtuigingen	3	2%
8 = Conflict met gemeenteleden/bezoekers	0	0%
9 = Standpunten over ethische kwesties	1	1%
10 = Ik was niet ontevreden	7	5%
11 = Anders:	42	33%
Totaal	129	100%

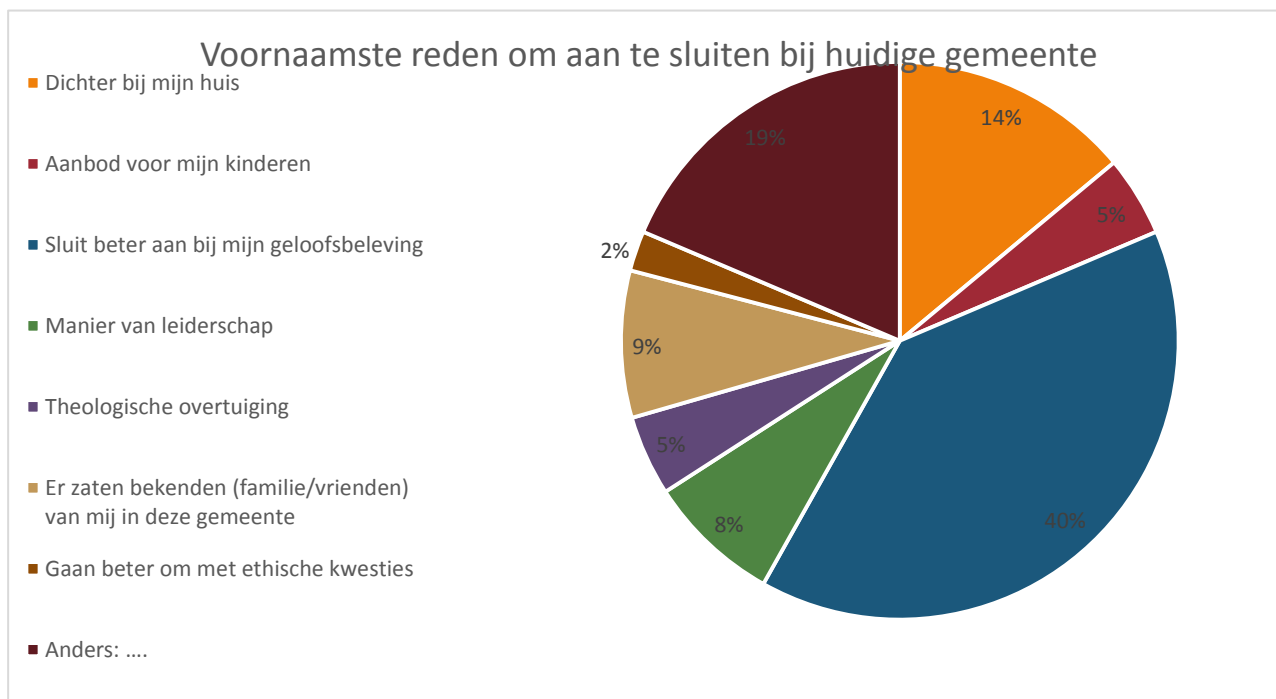
Anders...

Verhuizing	9	21%
Behoefte aan internationale kerk	4	10%
Gemeente bestaat niet meer	3	7%
Persoonlijke redenen	7	17%
Conflict in leiderschap	1	2%
Geen reden aangegeven	18	43%
Totaal	42	100%

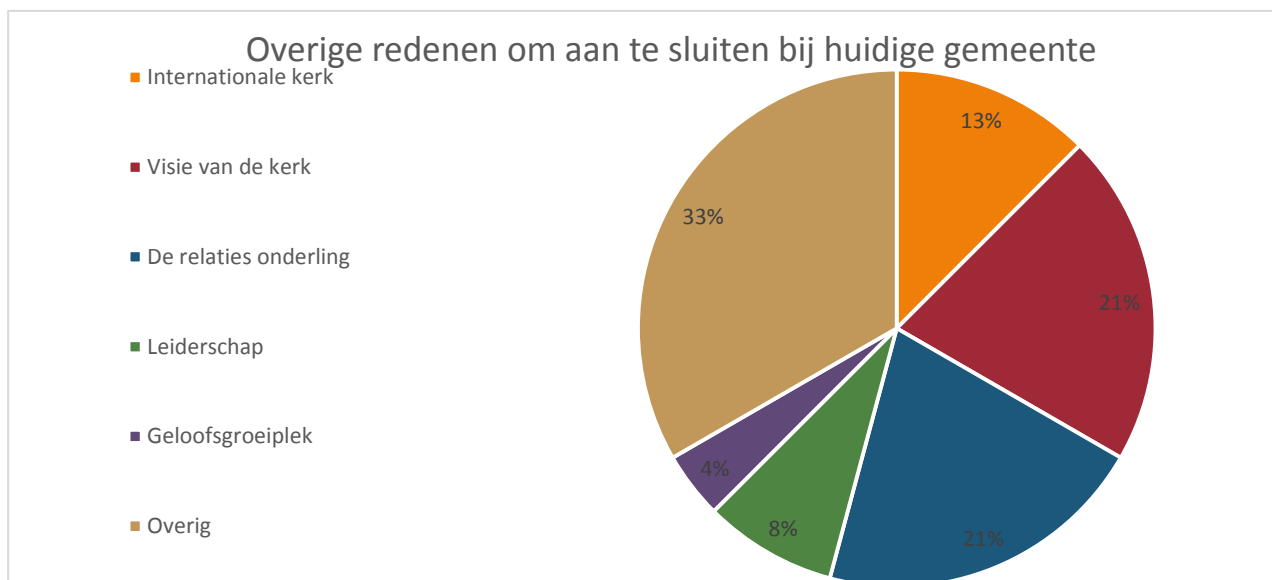
Andere reden voor vertrek:

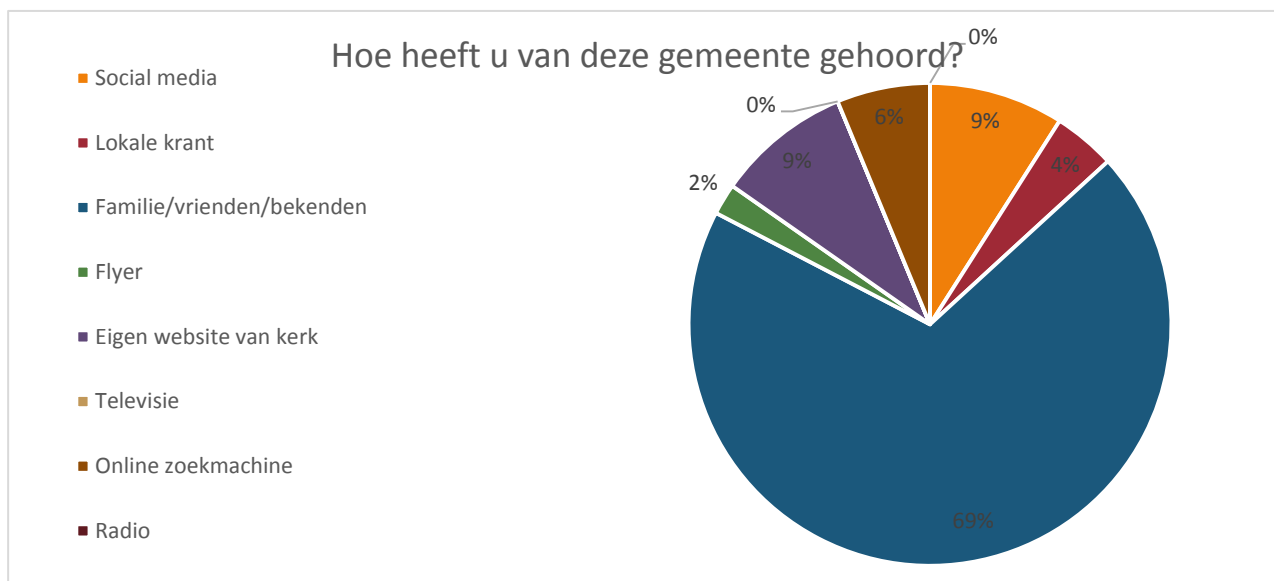
Vraag	Respons	Percentage
Wat was de voornaamste reden om aan te sluiten bij uw huidige gemeente?		
Dichter bij mijn huis	18	14%
Aanbod voor mijn kinderen	6	5%
Sluit beter aan bij mijn geloofsbeleving	51	40%
Manier van leiderschap	10	8%
Theologische overtuiging	6	5%
Er zaten bekenden (familie/vrienden) van mij in deze gemeente	11	9%
Gaan beter om met ethische kwesties	3	2%
Anders:	24	19%
Totaal	129	100%

Overig	Respons	Percentage
Internationale kerk	3	13%
Visie van de kerk	5	21%
De relaties onderling	5	21%
Leiderschap	2	8%
Geloofsgroeiplek	1	4%
Overig	8	33%
Totaal	24	100%

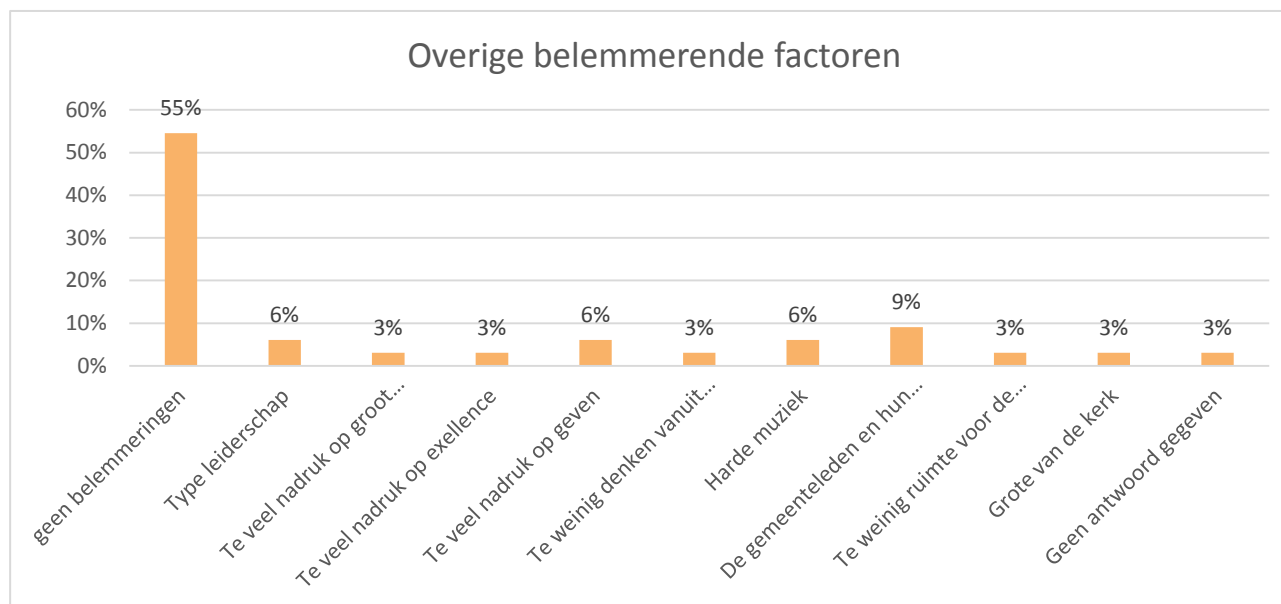

Vraag	Respons	Percentage
Hoe heeft u van deze gemeente gehoord? (meerdere antwoorden mogelijk)		
Social media	13	9%
Lokale krant	6	4%
Familie/vrienden/bekenden	100	69%
Flyer	3	2%
Eigen website van kerk	13	9%
Televisie	0	0%
Online zoekmachine	9	6%
Radio	0	0%
Totaal	144	100%

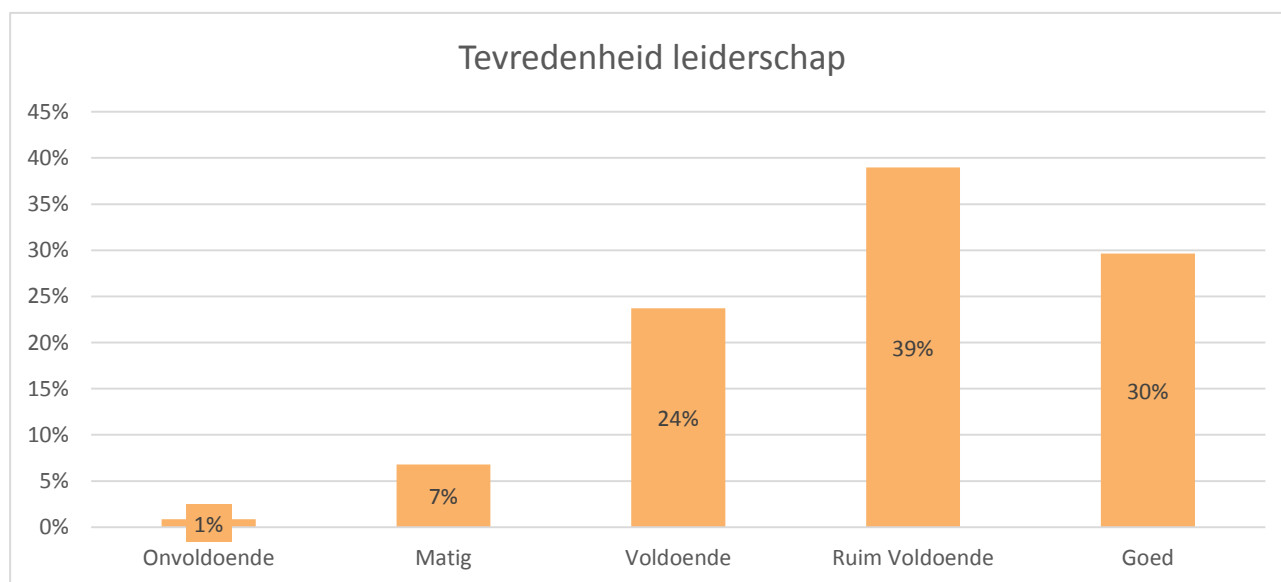

Vraag	Respons	Percentage
Zijn er in deze gemeente factoren die voor u belemmerend kunnen werken? Of waar u zich niet in kan vinden?		
Oppervlakkige aanbidding	8	5%
Weinig diepgang in prediking	17	11%
Opdringerige liturige	4	3%
Sfeer creeëren	11	7%
te veel nadruk op evangelisatie	1	1%
te weinig symboliek in de liturgie	1	1%
Te veel nadruk op multimedia	14	9%
Te veel nadruk op professionaliteit	10	7%
Dominant leiderschap	14	9%
Te veel veranderingen	4	3%
Te weinig beginselen	5	3%
Standpunt over ethische kwesties	13	9%
Het is moeilijk om nieuwe mensen te leren kennen	15	10%
Anders	33	22%
Totaal	150	100%

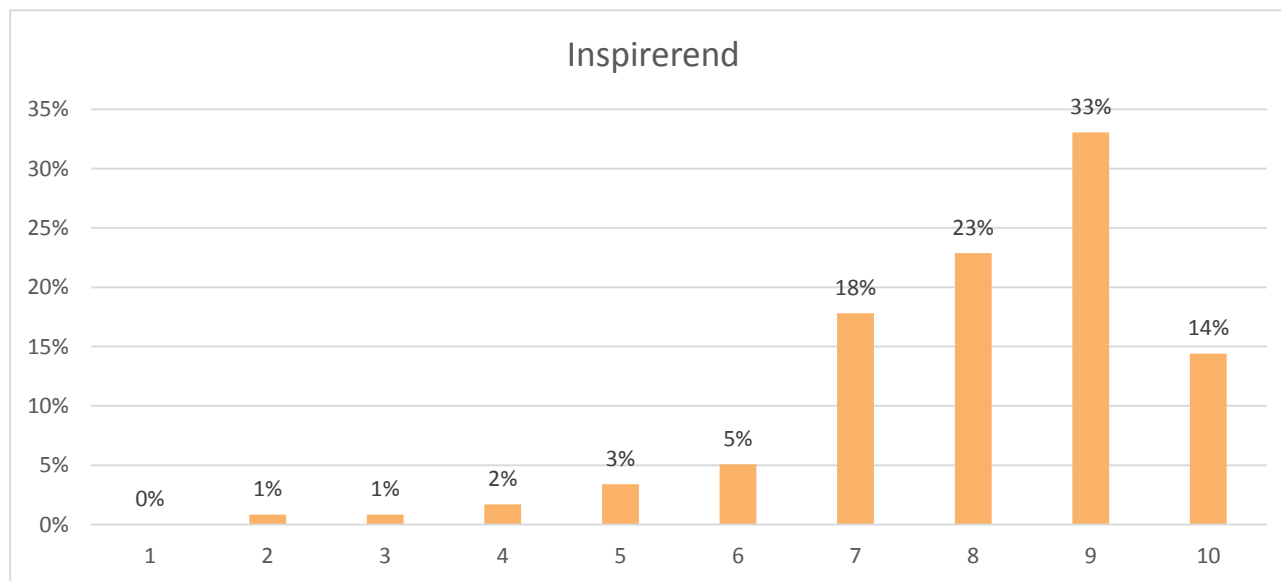
Anders	Respons	Percentage
geen belemmeringen	18	55%
Type leiderschap	2	6%
Te veel nadruk op groot worden	1	3%
Te veel nadruk op exellence	1	3%
Te veel nadruk op geven	2	6%
Te weinig denken vanuit Joodse roots	1	3%
Harde muziek	2	6%
De gemeenteleden en hun gedrag	3	9%
Te weinig ruimte voor de Heilige Geest	1	3%
Grote van de kerk	1	3%
Geen antwoord gegeven	1	3%
Totaal	33	100%

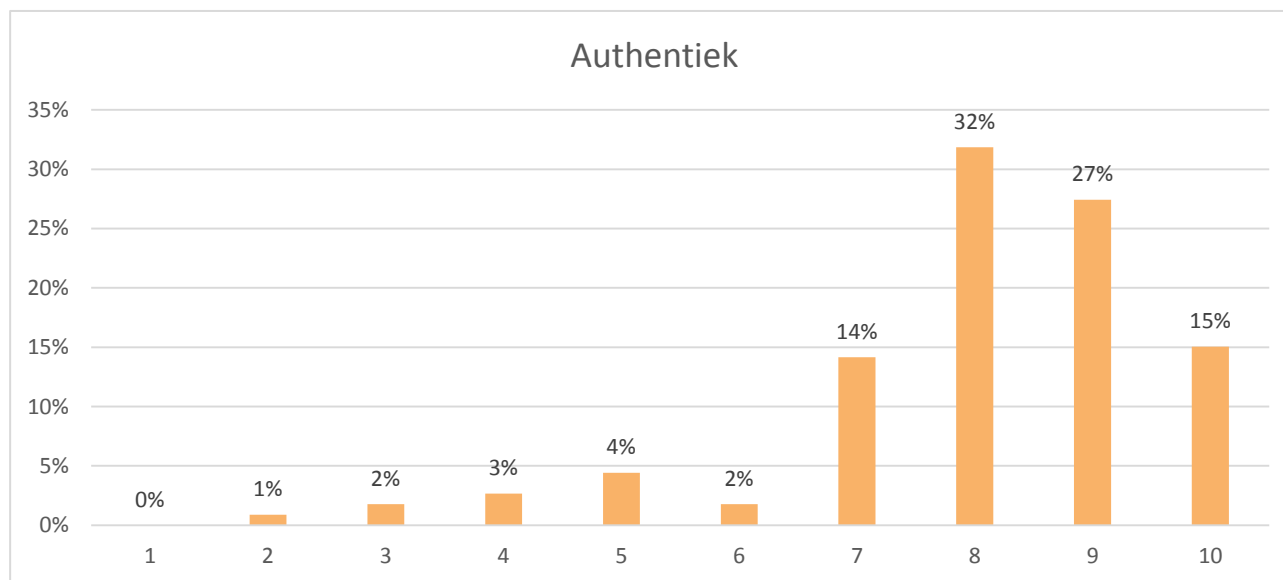
Vraag	Respons	Percentage
In hoeverre bent u tevreden over het leiderschap van de gemeente?		
Onvoldoende	1	1%
Matig	8	7%
Voldoende	28	24%
Ruim Voldoende	46	39%
Goed	35	30%
Totaal	118	100%

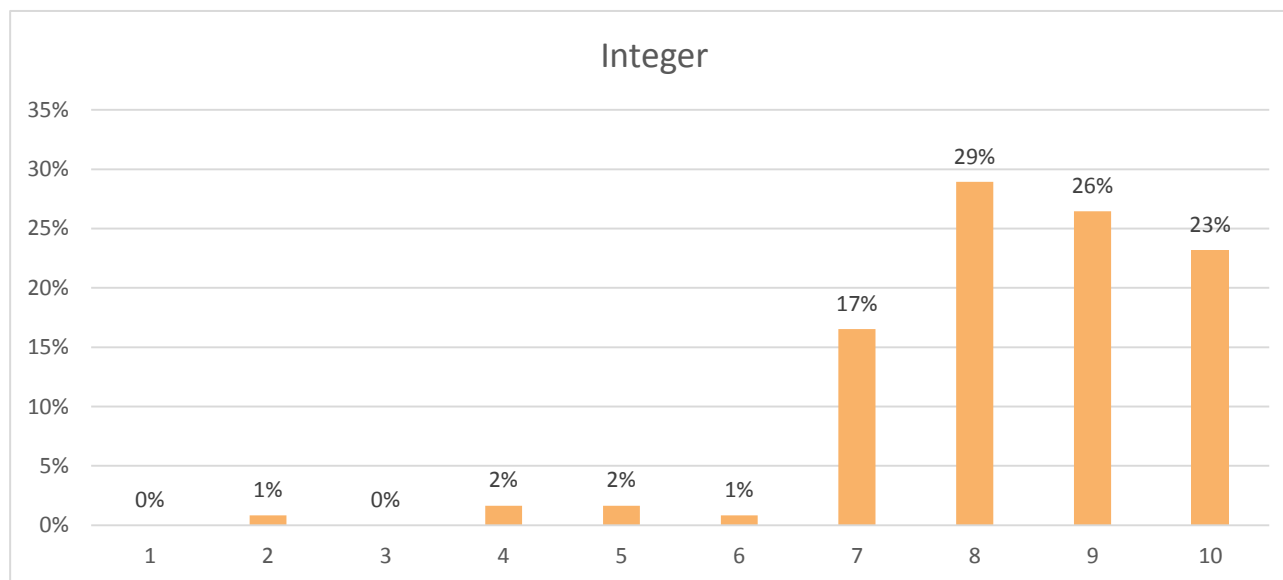
Vraag	Respons	Percentage	Eenheden	Gemiddeld Cijfer
In hoeverre vindt u de voorganger inspirerend				
1	0	0%	0	
2	1	1%	2	
3	1	1%	3	
4	2	2%	8	
5	4	3%	20	
6	6	5%	36	
7	21	18%	147	
8	27	23%	216	
9	39	33%	351	
10	17	14%	170	
Totaal	118	100%	953	<u>8,1</u>

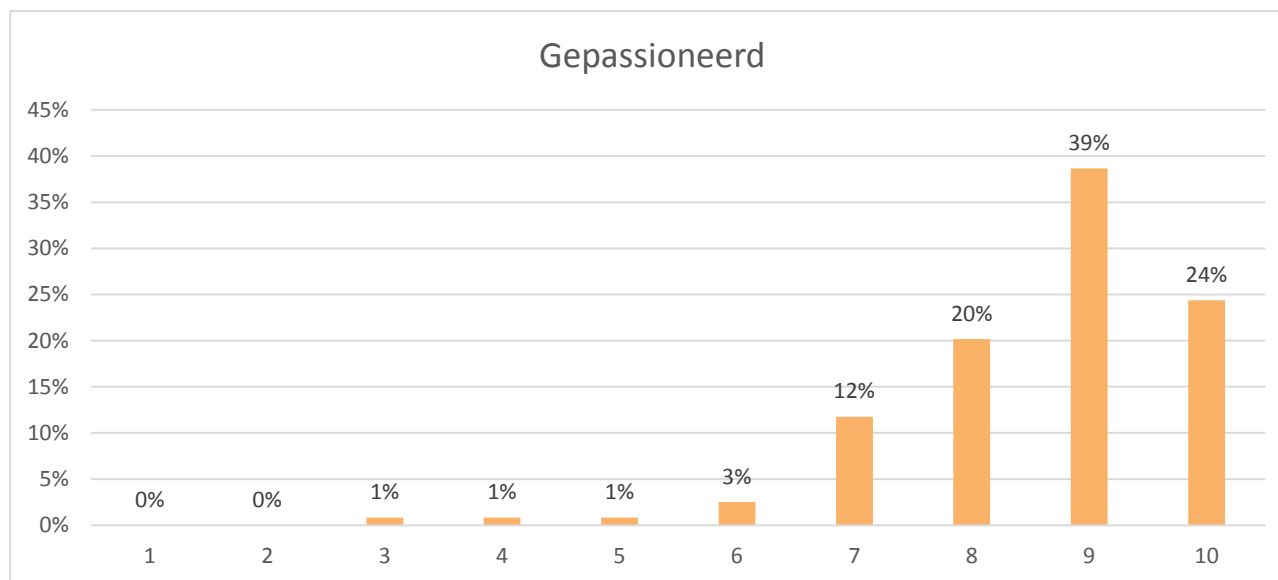
Vraag	Respons	Percentage	Eenheden	Gemiddeld Cijfer
In hoeverre vindt u de voorganger authentiek				
1	0	0%	0	
2	1	1%	2	
3	2	2%	6	
4	3	3%	12	
5	5	4%	25	
6	2	2%	12	
7	16	14%	112	
8	36	32%	288	
9	31	27%	279	
10	17	15%	170	
Totaal	113	100%	906	8,0

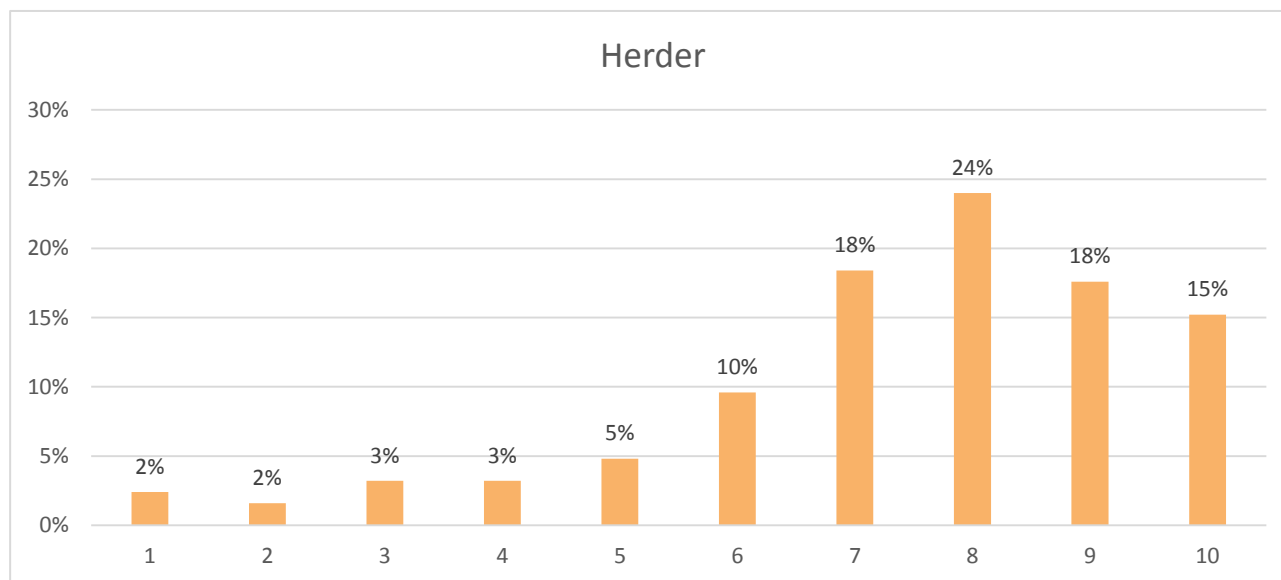
Vraag	Respons	Percentage	Eenheden	Gemiddeld Cijfer
In hoeverre vindt u de voorganger integer?				
1	0	0%	0	
2	1	1%	2	
3	0	0%	0	
4	2	2%	8	
5	2	2%	10	
6	1	1%	6	
7	20	17%	140	
8	35	29%	280	
9	32	26%	288	
10	28	23%	280	
Totaal	121	100%	1014	8,4

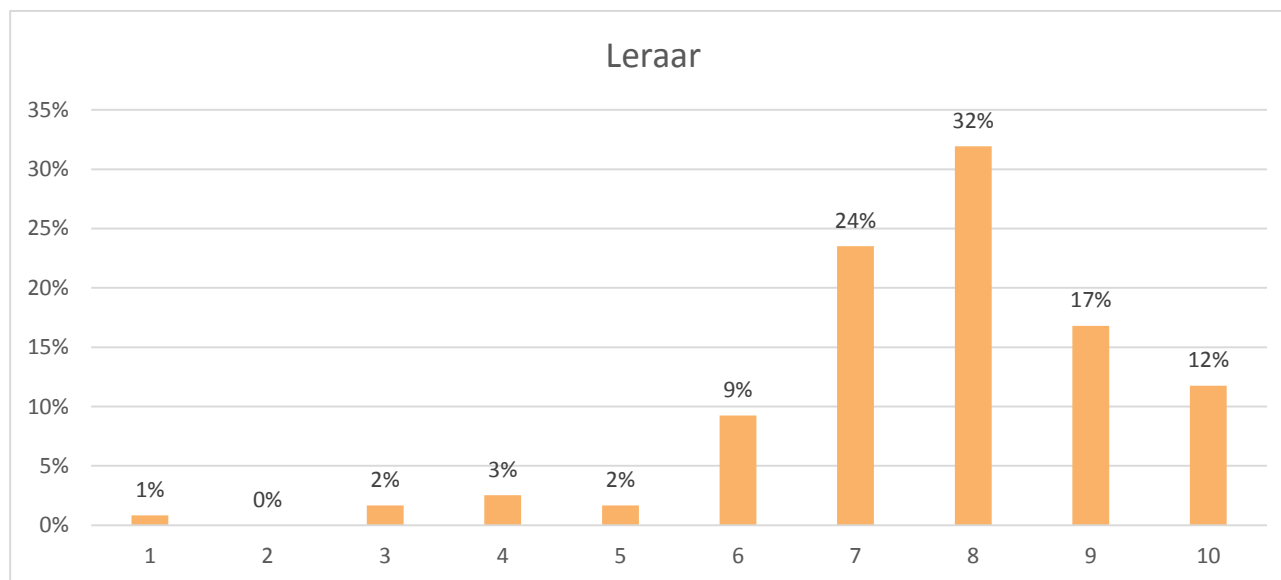
Vraag	Respons	Percentage	Eenheden	Gemiddeld Cijfer
In hoeverre vindt u de voorganger gepassioneerd?				
1	0	0%	0	
2	0	0%	0	
3	1	1%	3	
4	1	1%	4	
5	1	1%	5	
6	3	3%	18	
7	14	12%	98	
8	24	20%	192	
9	46	39%	414	
10	29	24%	290	
Totaal	119	100%	1024	8,6

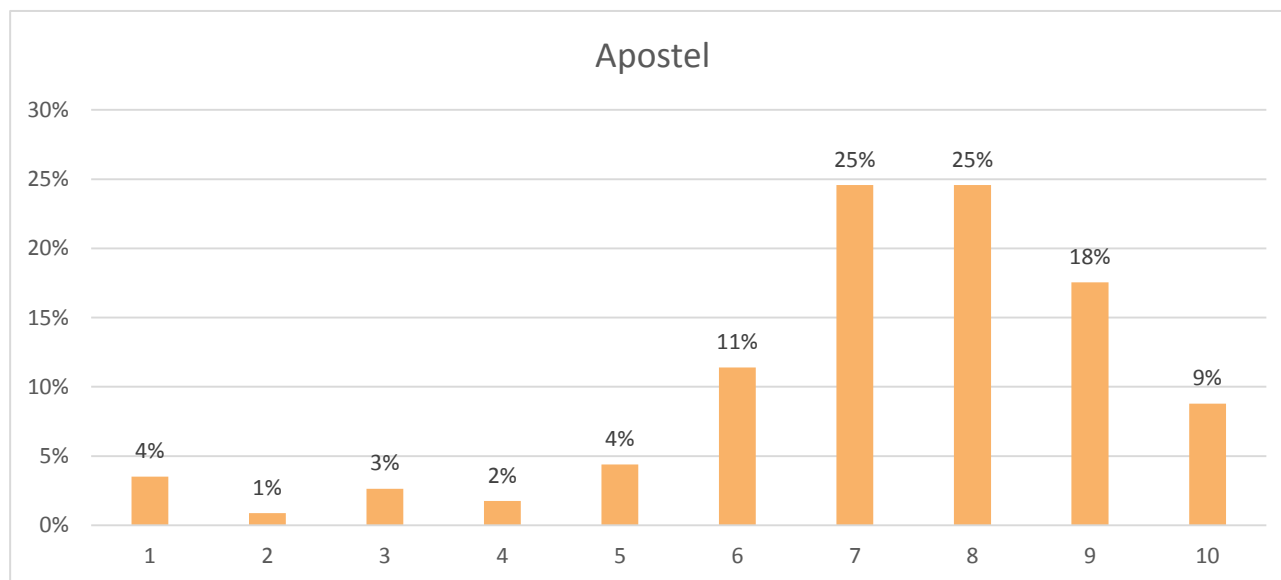
Vraag	Respons	Percentage	Eenheden	Gemiddeld Cijfer
In hoeverre vindt u de voorganger een herder?				
1	3	2%	3	
2	2	2%	4	
3	4	3%	12	
4	4	3%	16	
5	6	5%	30	
6	12	10%	72	
7	23	18%	161	
8	30	24%	240	
9	22	18%	198	
10	19	15%	190	
Totaal	125	100%	926	7,4

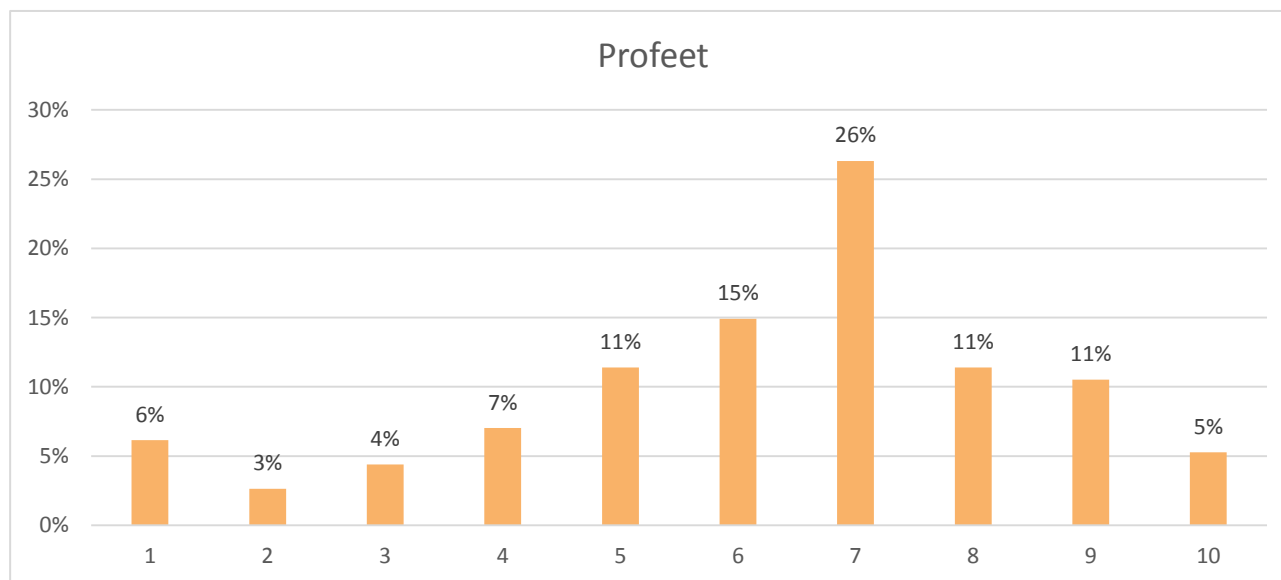
Vraag	Respons	Percentage	Eenheden	Gemiddeld Cijfer
In hoeverre vindt u de voorganger een leraar?				
1	1	1%	1	
2	0	0%	0	
3	2	2%	6	
4	3	3%	12	
5	2	2%	10	
6	11	9%	66	
7	28	24%	196	
8	38	32%	304	
9	20	17%	180	
10	14	12%	140	
Totaal	119	100%	915	7,7

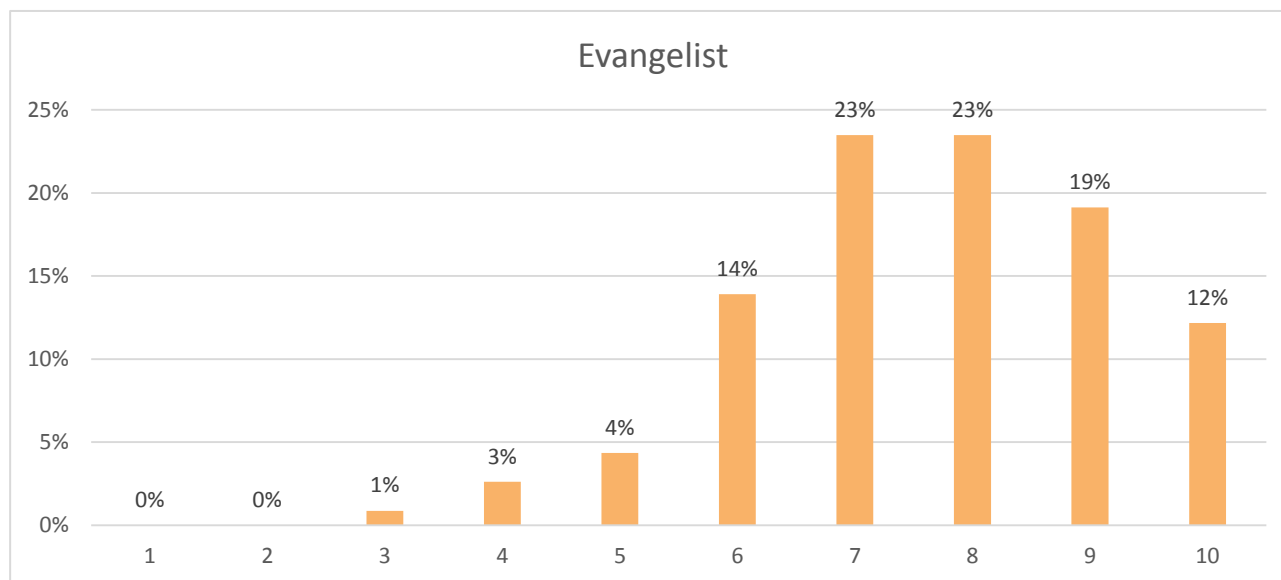
Vraag	Respons	Percentage	Eenheden	Gemiddeld Cijfer
In hoeverre vindt u de voorganger een apostel?				
1	4	4%	4	
2	1	1%	2	
3	3	3%	9	
4	2	2%	8	
5	5	4%	25	
6	13	11%	78	
7	28	25%	196	
8	28	25%	224	
9	20	18%	180	
10	10	9%	100	
Totaal	114	100%	826	7,2

Vraag	Respons	Percentage	Eenheden	Gemiddeld Cijfer
In hoeverre vindt u de voorganger een profeet?				
1	7	6%	7	
2	3	3%	6	
3	5	4%	15	
4	8	7%	32	
5	13	11%	65	
6	17	15%	102	
7	30	26%	210	
8	13	11%	104	
9	12	11%	108	
10	6	5%	60	
Totaal	114	100%	709	6,2

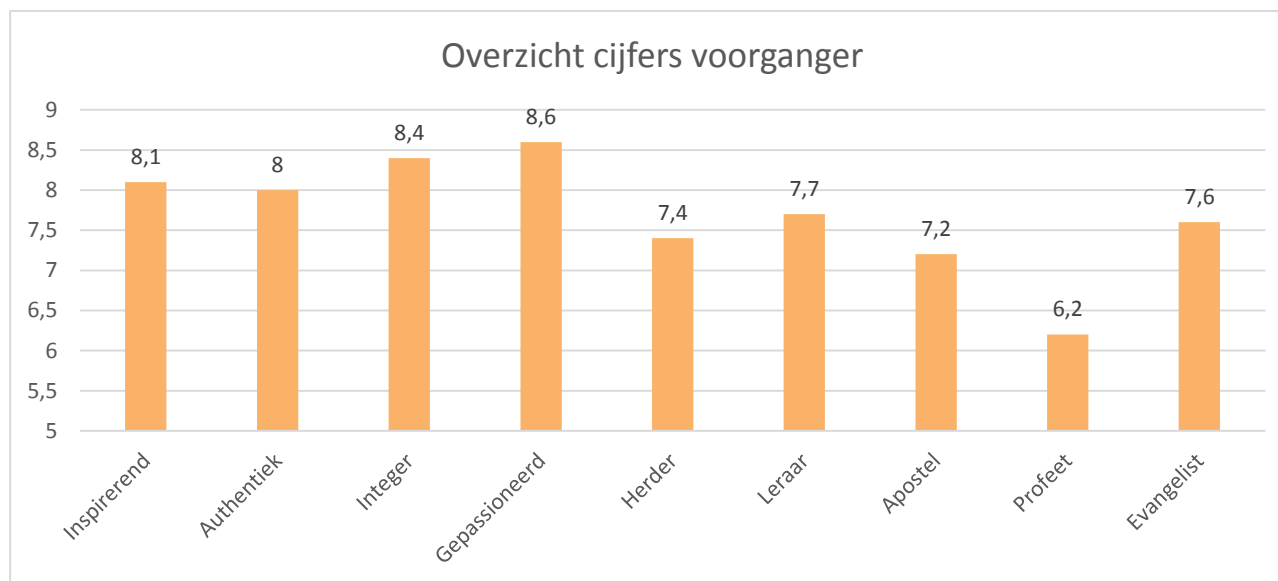
Vraag	Respons	Percentage	Eenheden	Gemiddeld Cijfer
In hoeverre vindt u de voorganger een evangelist?				
1	0	0%	0	
2	0	0%	0	
3	1	1%	3	
4	3	3%	12	
5	5	4%	25	
6	16	14%	96	
7	27	23%	189	
8	27	23%	216	
9	22	19%	198	
10	14	12%	140	
Totaal	115	100%	879	7,6

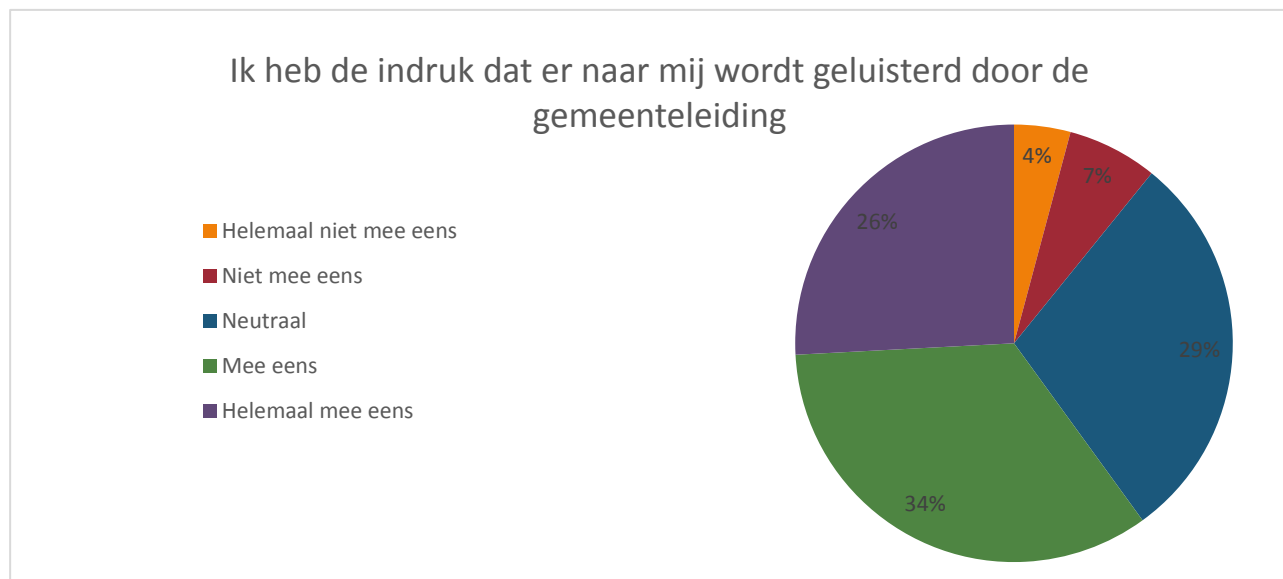
Kenmerken	Cijfer
-----------	--------

Overzicht cijfers

Inspirerend	8,1
Authentiek	8
Integer	8,4
Gepassioneerd	8,6
Herder	7,4
Leraar	7,7
Apostel	7,2
Profeet	6,2
Evangelist	7,6

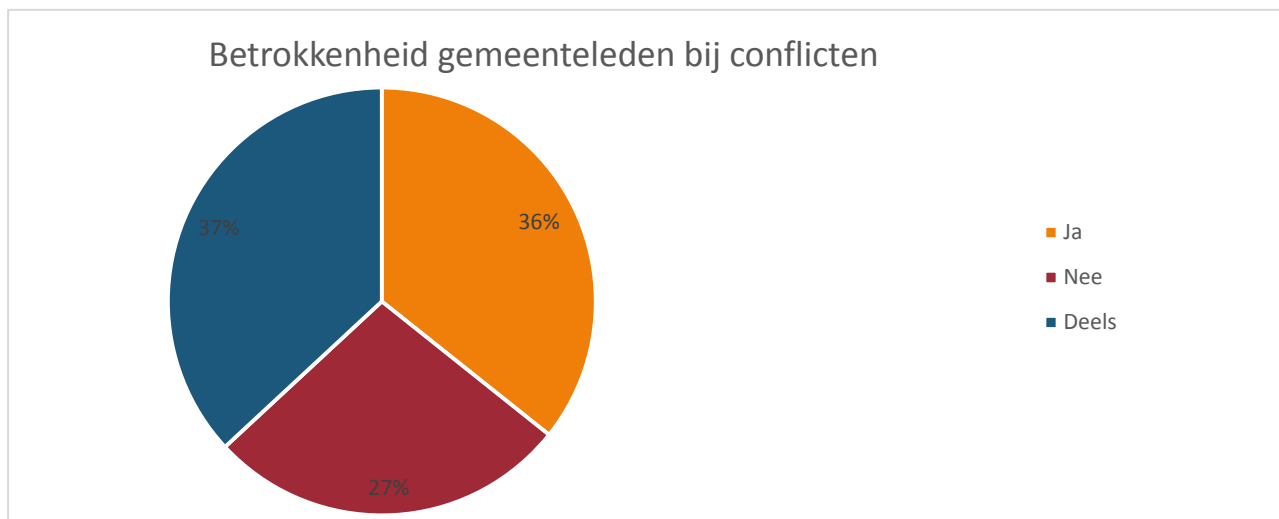

Vraag	Respons	Percentage
Ik heb de indruk dat er naar mij wordt geluisterd door de gemeenteleiding		
Helemaal niet mee eens	5	4%
Niet mee eens	8	7%
Neutraal	35	29%
Mee eens	41	34%
Helemaal mee eens	31	26%
Totaal	120	100%

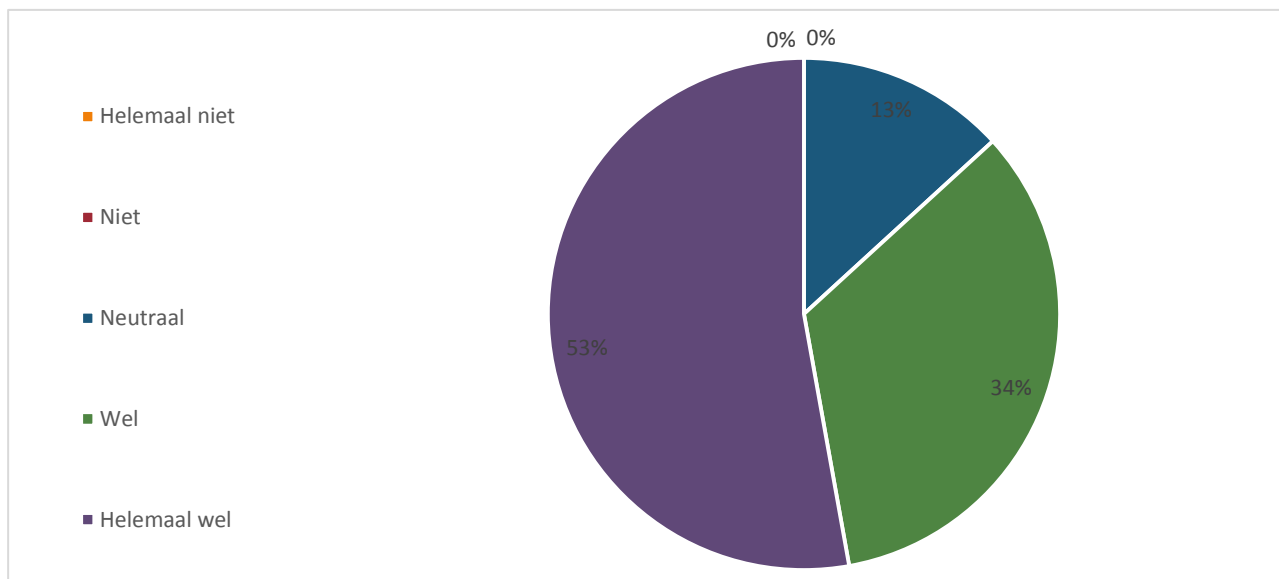

Vraag	Respons	Percentage
Vindt u dat de gemeenteleden voldoende bij conflicten worden betrokken?		
Ja	30	36%
Nee	23	27%
Deels	31	37%
Totaal	84	100%

Deels		
Geen conflict geweest of niet aan de orde geweest	12	39%
Lossen met persoon in kwestie op	3	10%
Geen reden aangegeven	16	52%
Totaal	31	100%

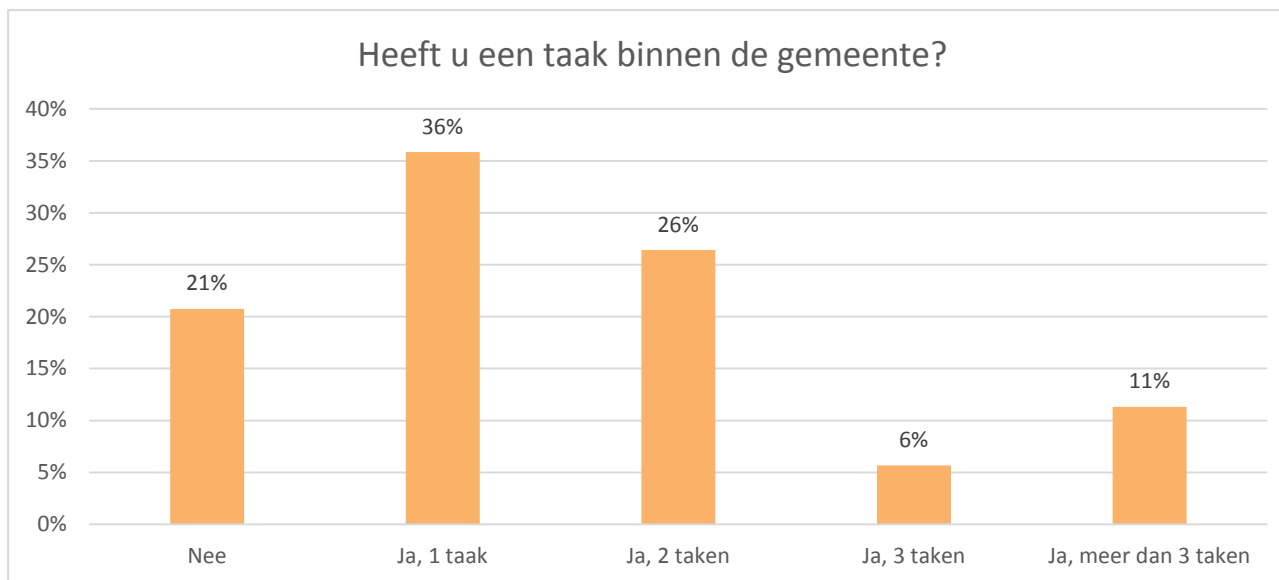

Vraag	Respons	Percentage
In hoeverre kunt u achter de visie van de gemeente staan?		
Helemaal niet	0	0%
Niet	0	0%
Neutraal	14	13%
Wel	36	34%
Helemaal wel	56	53%
Totaal	106	100%

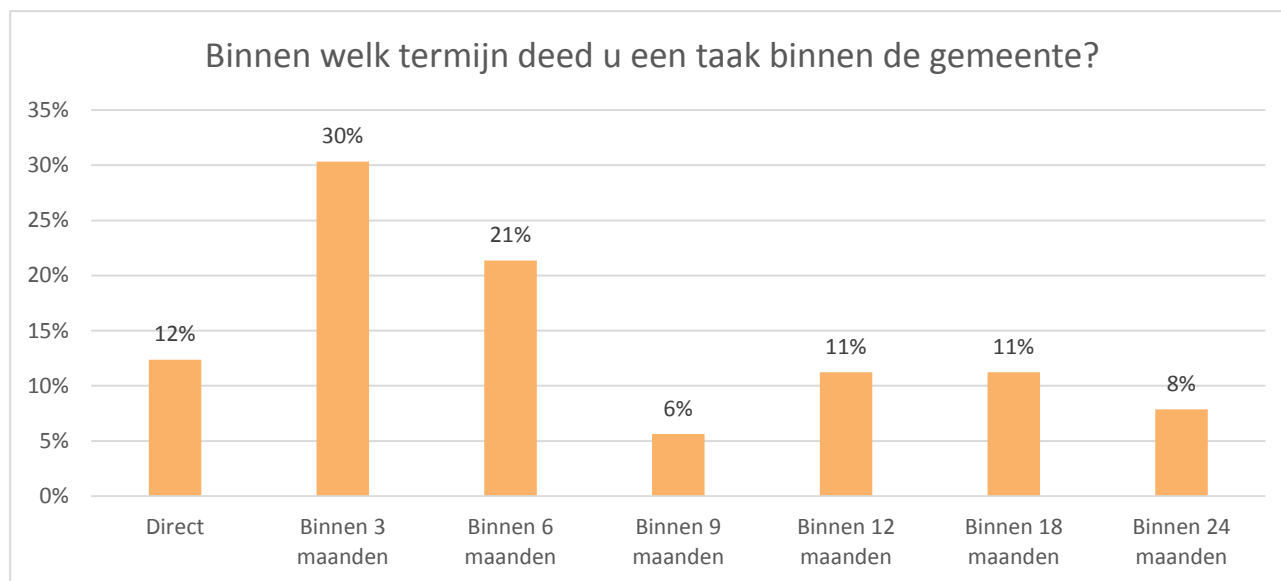

Vraag	Respons	Percentage
Kies 5 woorden waarvan uw vindt dat die de cultuur binnen uw gemeente het beschrijft		
open	64	12%
liefdevol	61	11%
acceptatie	59	11%
familie	42	8%
gemeenschap	50	9%
bemoedigend	65	12%
integer	13	2%
taakgericht	24	4%
prestatiegericht	17	3%
mensgericht	55	10%
gesloten	5	1%
kritisch	6	1%
dominant	8	1%
vrijgevig	26	5%
relationeel	28	5%
respectvol	30	5%
Totaal	553	100%

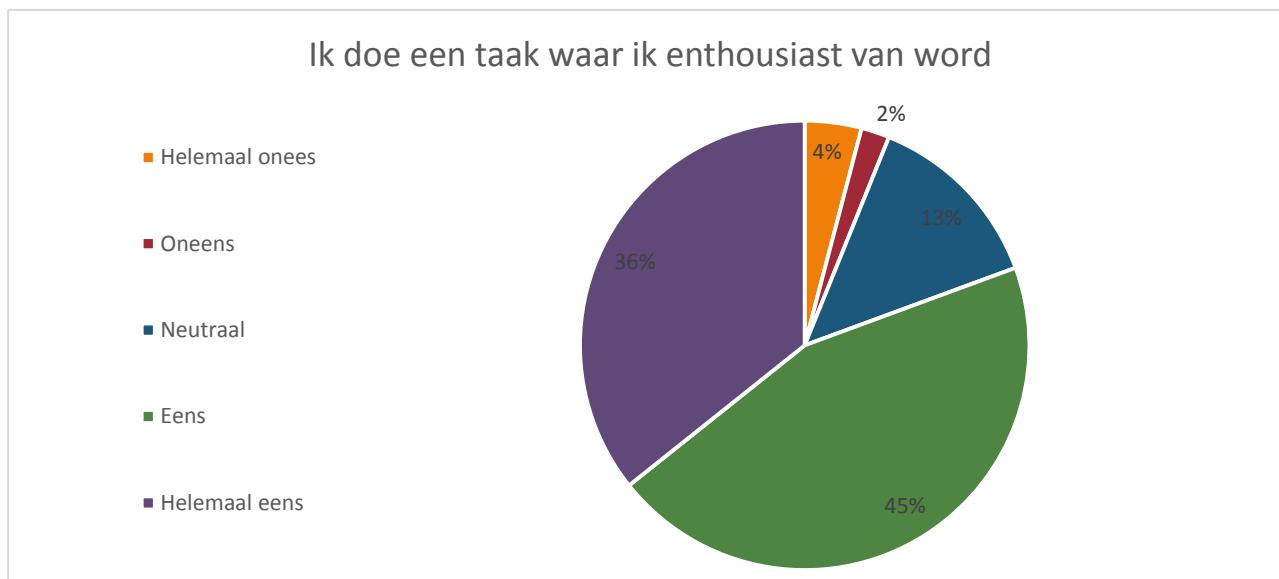
Vraag	Respons	Percentage
Heeft u een taak binnen de gemeente?		
Nee	22	21%
Ja, 1 taak	38	36%
Ja, 2 taken	28	26%
Ja, 3 taken	6	6%
Ja, meer dan 3 taken	12	11%
Totaal	106	100%

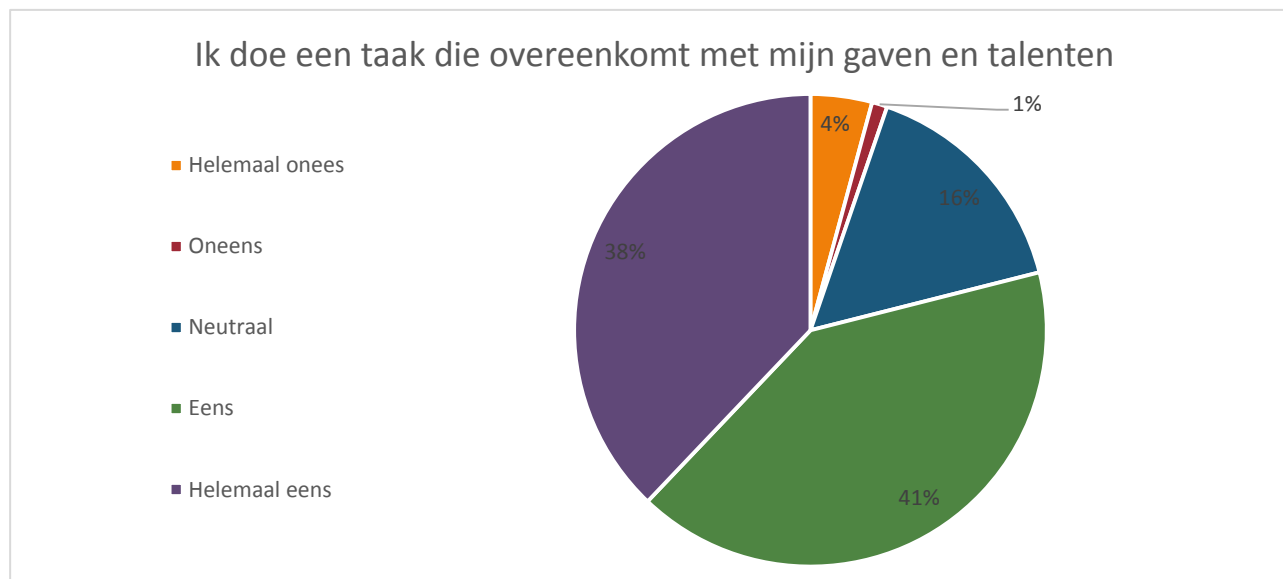
Vraag	Respons	Percentage
Binnen welk termijn deed u een taak toen u de gemeente binnen kwam? (N.V.T. optie is eruit gehaald)		
Direct	11	12%
Binnen 3 maanden	27	30%
Binnen 6 maanden	19	21%
Binnen 9 maanden	5	6%
Binnen 12 maanden	10	11%
Binnen 18 maanden	10	11%
Binnen 24 maanden	7	8%
Totaal	89	100%

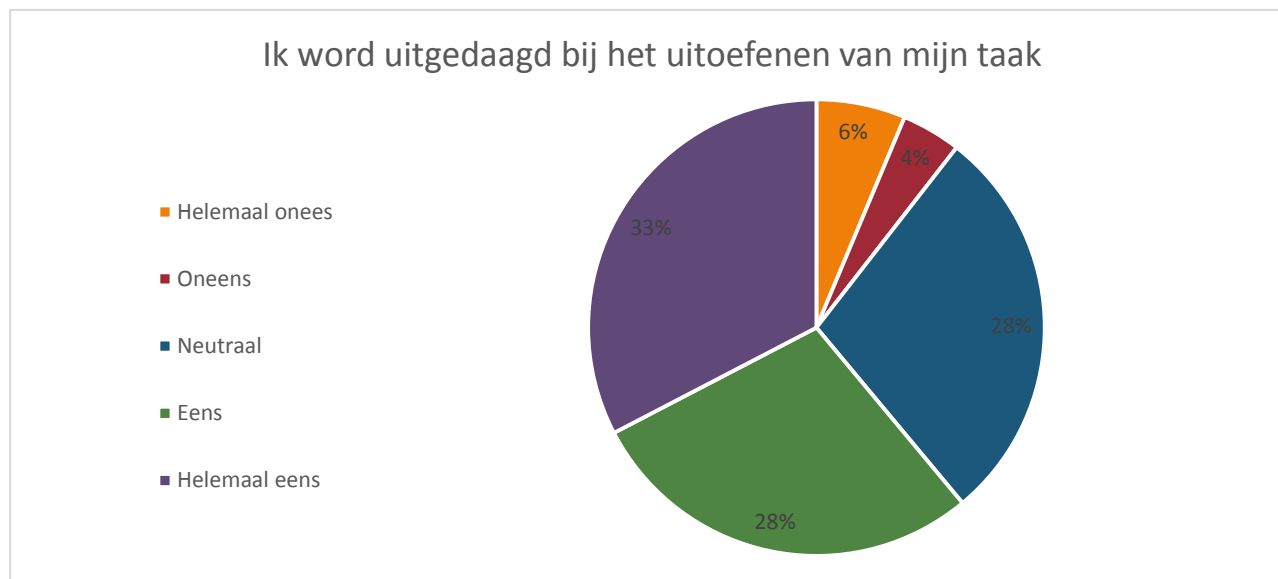
Vraag	Respons	Percentage
Ik doe een taak waar ik enthousiast van word		
Helemaal oneens	4	4%
Oneens	2	2%
Neutraal	13	13%
Eens	44	45%
Helemaal eens	35	36%
Totaal	98	100%

Vraag	Respons	Percentage
Ik doe een taak die overeenkomt met mijn gaven en talenten		
Helemaal oneens	4	4%
Oneens	1	1%
Neutraal	15	16%
Eens	39	41%
Helemaal eens	36	38%
Totaal	95	100%

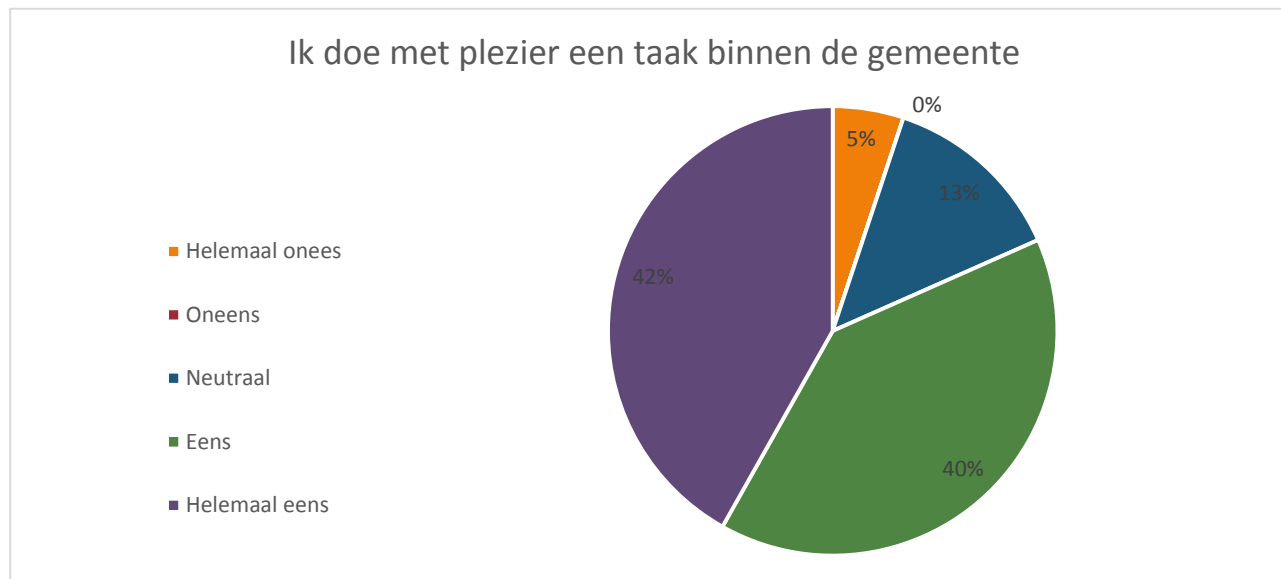
Vraag	Respons	Percentage
Ik word uitgedaagd bij het uitoefenen van mijn taak		
Helemaal onees	6	6%
Oneens	4	4%
Neutraal	27	28%
Eens	27	28%
Helemaal eens	31	33%
Totaal	95	100%

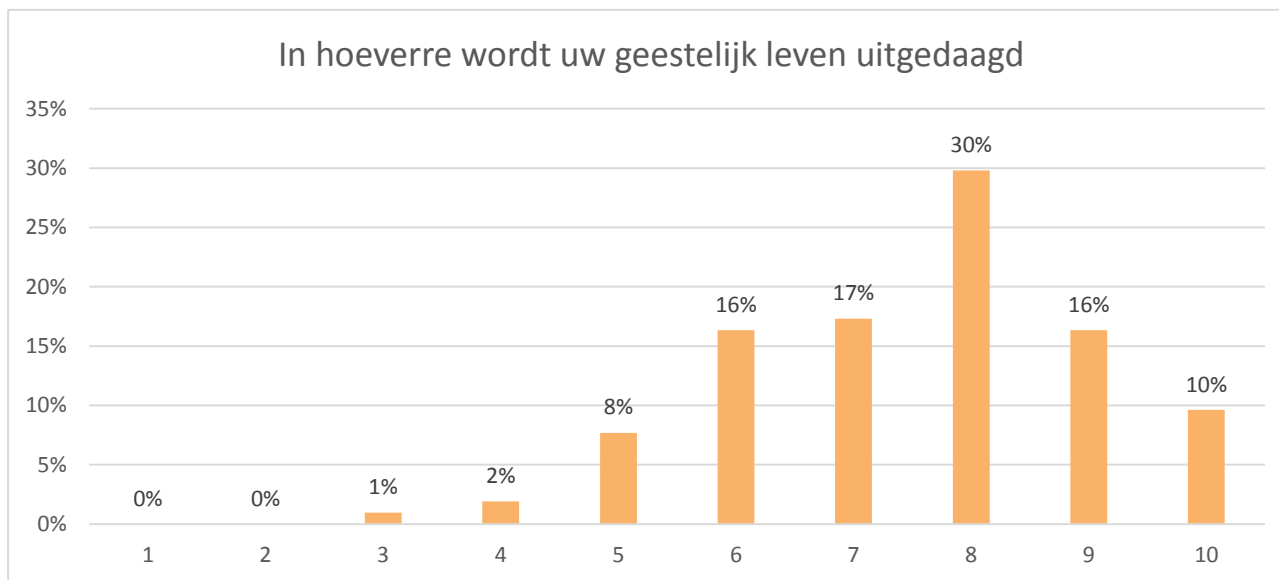
Vraag	Respons	Percentage
Ik groei geestelijk door het uitoefenen van mijn taak		
Helemaal oneens	6	6%
Oneens	6	6%
Neutraal	25	26%
Eens	29	30%
Helemaal eens	30	31%
Totaal	96	100%

Vraag	Respons	Percentage
Ik doe met plezier een taak binnen de gemeente		
Helemaal oneens	5	5%
Oneens	0	0%
Neutraal	13	13%
Eens	39	40%
Helemaal eens	41	42%
Totaal	98	100%

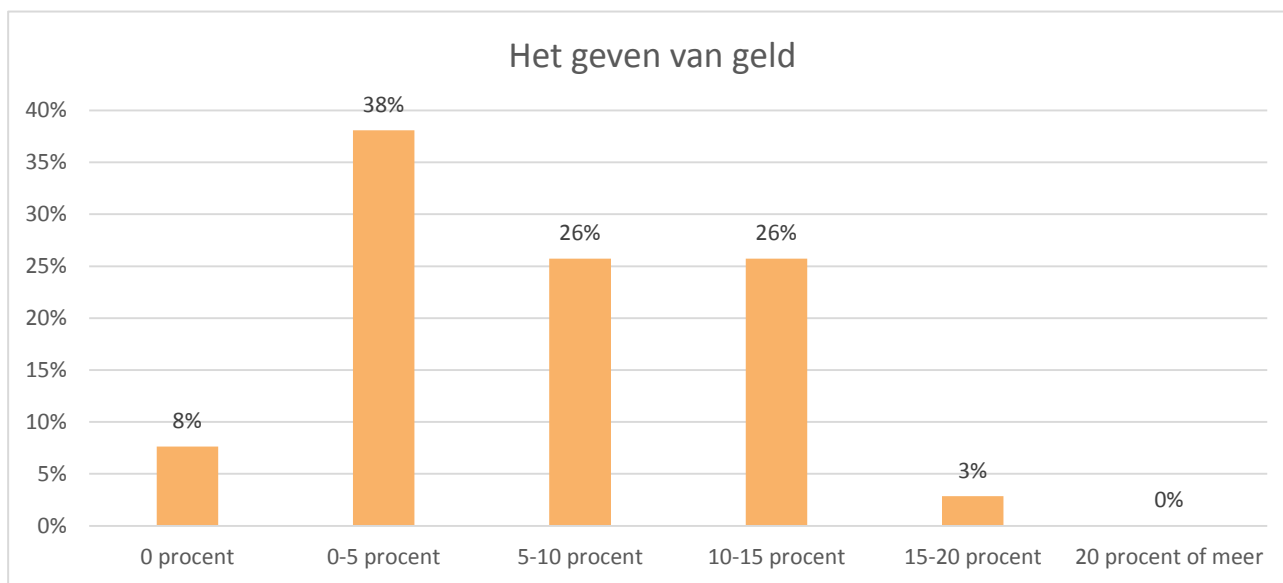
Vraag	Respons	Percentage	Eenheden	Gemiddeld Cijfer
In hoeverre wordt u in uw geloofs/geestelijk leven uitgedaagd door uw gemeente? (geef een cijfer)				
1	0	0%	0	
2	0	0%	0	
3	1	1%	3	
4	2	2%	8	
5	8	8%	40	
6	17	16%	102	
7	18	17%	126	
8	31	30%	248	
9	17	16%	153	
10	10	10%	100	
Totaal	104	100%	780	7,5

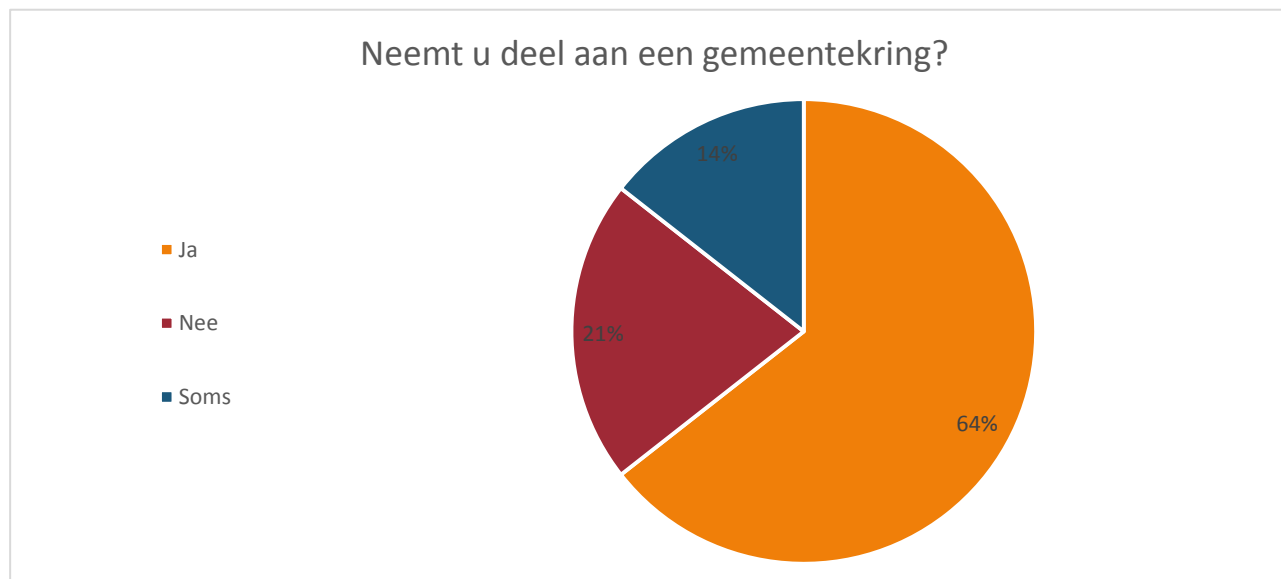
Vraag	Respons	Percentage
Welk(e) activiteit(en) binnen de gemeente helpen u geestelijk groeien? (meerdere antwoorden mogelijk)		
zondagse eredienst	70	27%
gemeentekring/kleine groepen	60	23%
praisedienst	26	10%
studieavond	23	9%
bidstond	12	5%
vrijwilligerswerk	22	9%
Voor geestelijke verdieping ga ik opzoek naar andere plekken (conferenties, seminars, cursussen, etc.)	30	12%
momenteel groei ik niet in geestelijk opzicht	5	2%
jongerendiensten	8	3%
Totaal	256	100%

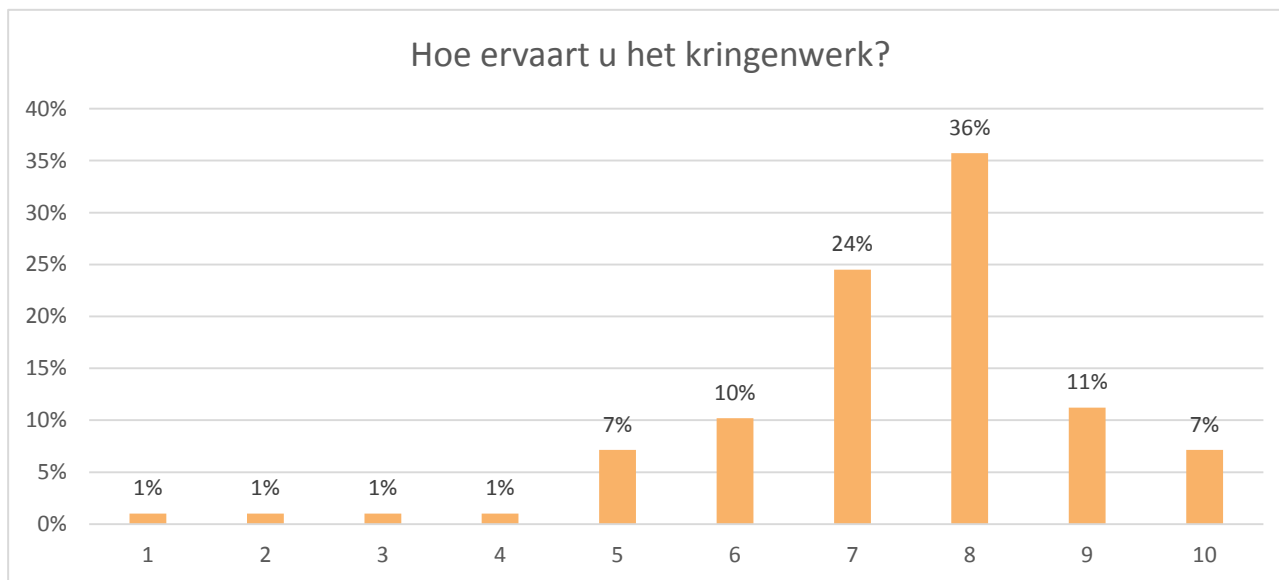
Vraag	Respons	Percentage
Hoeveel procent van uw inkomsten geeft u gemiddeld aan deze desbetreffende kerk?		
0		
procent	8	8%
0-5 procent	40	38%
5-10 procent	27	26%
10-15 procent	27	26%
15-20 procent	3	3%
20 procent of meer	0	0%
Totaal	105	100%

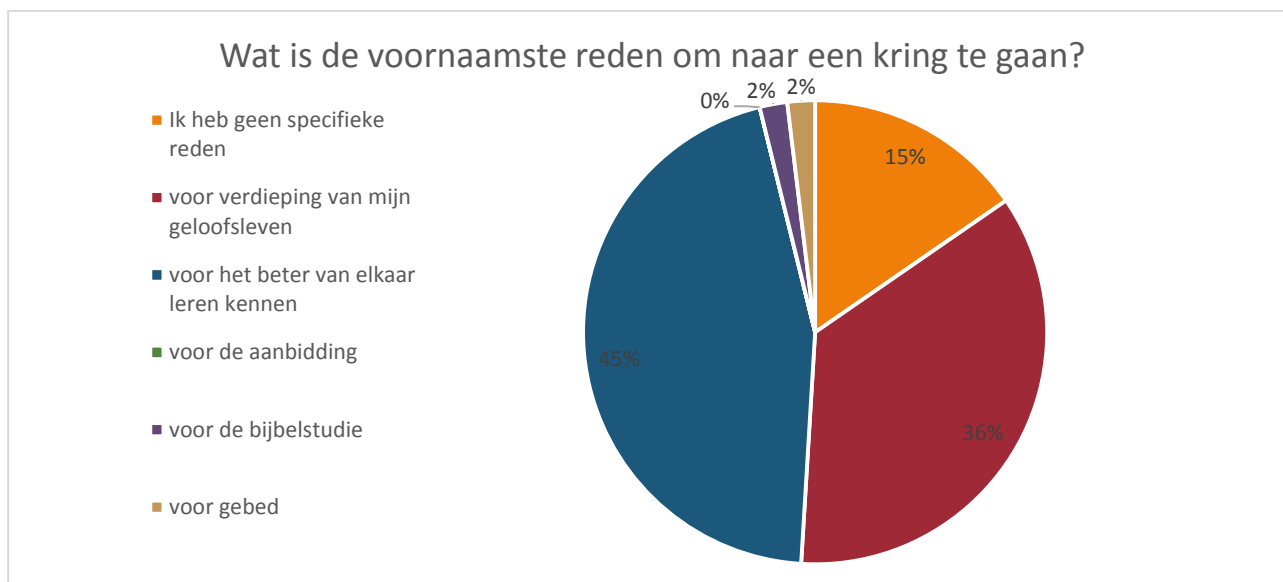
Vraag	Respons	Percentage
Neemt u deel aan een gemeentekring binnen uw kerk?		
Ja	67	64%
Nee	22	21%
Soms	15	14%
Totaal	104	100%

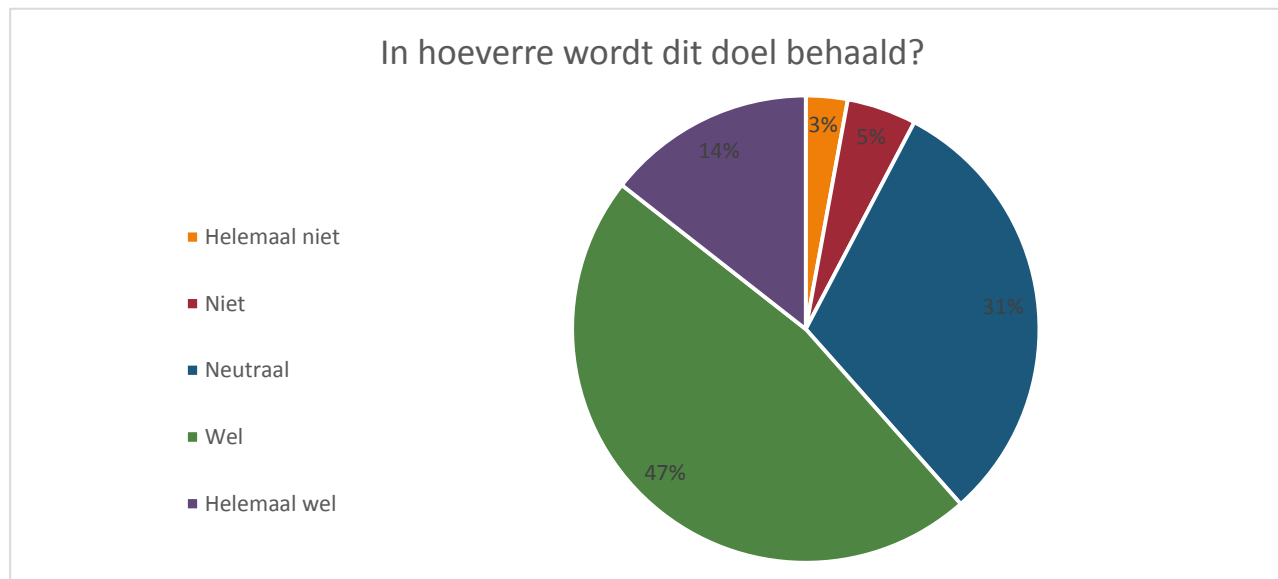
Vraag	Respons	Percentage	Eenheden	Gemiddeld Cijfer
Hoe ervaart u over het algemeen de gemeentekringen? (geef een cijfer tussen 1 en 10)				
1	1	1%	1	
2	1	1%	2	
3	1	1%	3	
4	1	1%	4	
5	7	7%	35	
6	10	10%	60	
7	24	24%	168	
8	35	36%	280	
9	11	11%	99	
10	7	7%	70	
Totaal	98	100%	722	7,4

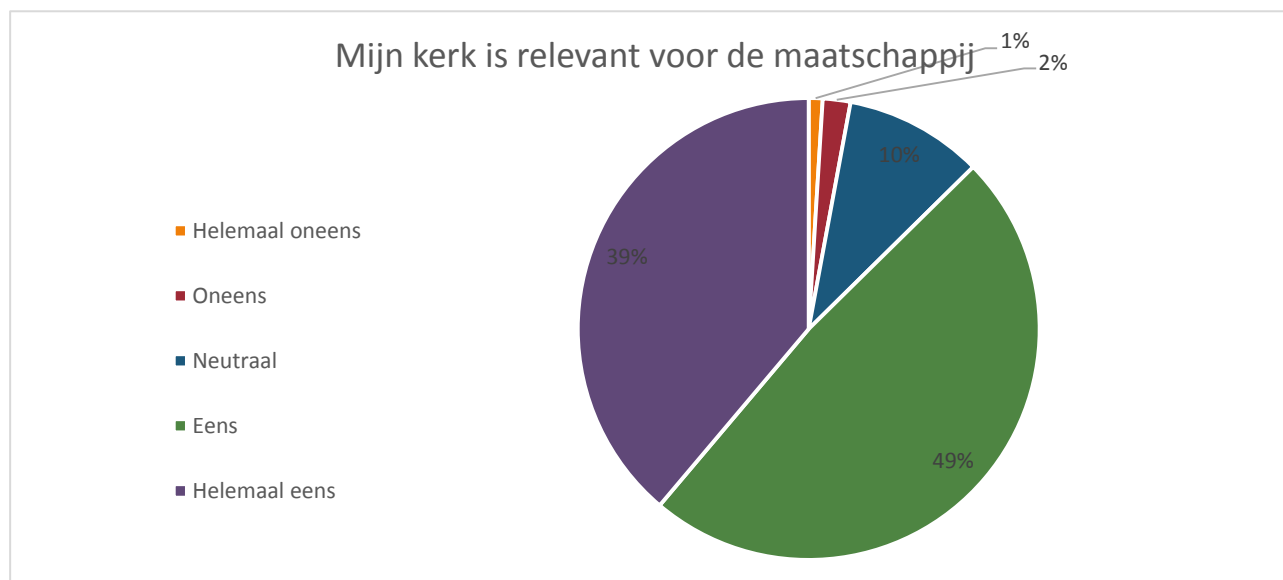
Vraag	Respons	Percentage
Wat is voor u de voornaamste reden om naar een gemeentekring te gaan?		
Ik heb geen specifieke reden	16	15%
voor verdieping van mijn geloofsleven	37	36%
voor het beter van elkaar leren kennen	47	45%
voor de aanbidding	0	0%
voor de bijbelstudie	2	2%
voor gebed	2	2%
Totaal	104	100%

Vraag	Respons	Percentage
In hoeverre wordt dit doel behaald?		
Helemaal niet	3	3%
Niet	5	5%
Neutraal	32	31%
Wel	49	47%
Helemaal wel	15	14%
Totaal	104	100%

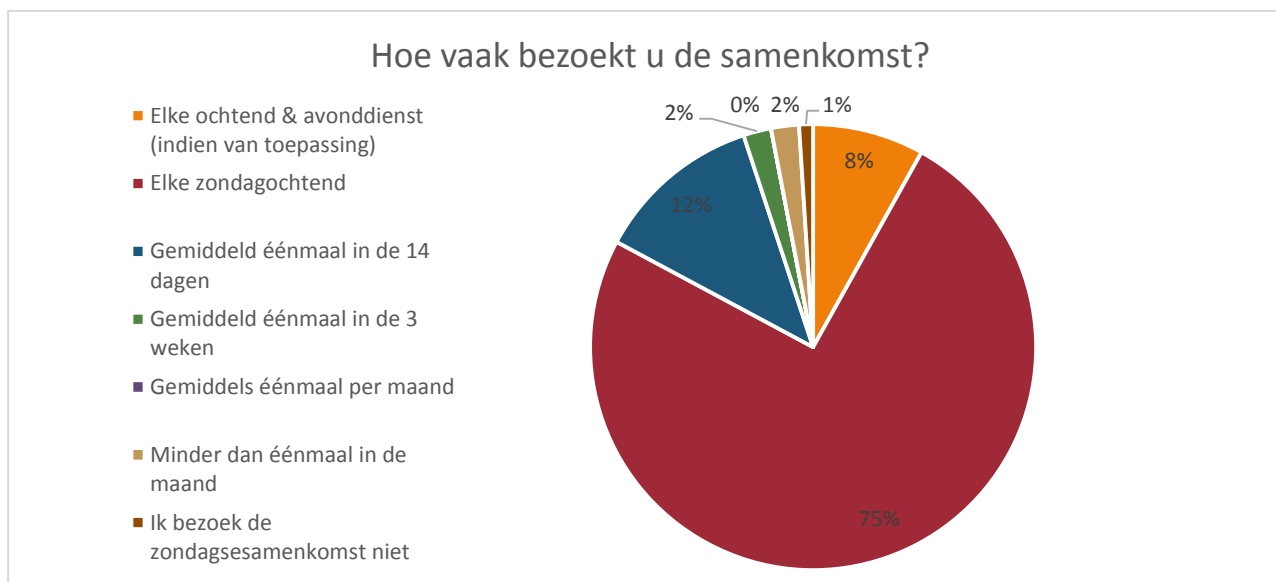
Vraag	Respons	Percentage
Ik vind dat mijn kerk relevant is voor de maatschappij		
Helemaal oneens	1	1%
Oneens	2	2%
Neutraal	10	10%
Eens	50	49%
Helemaal eens	40	39%
Totaal	103	100%

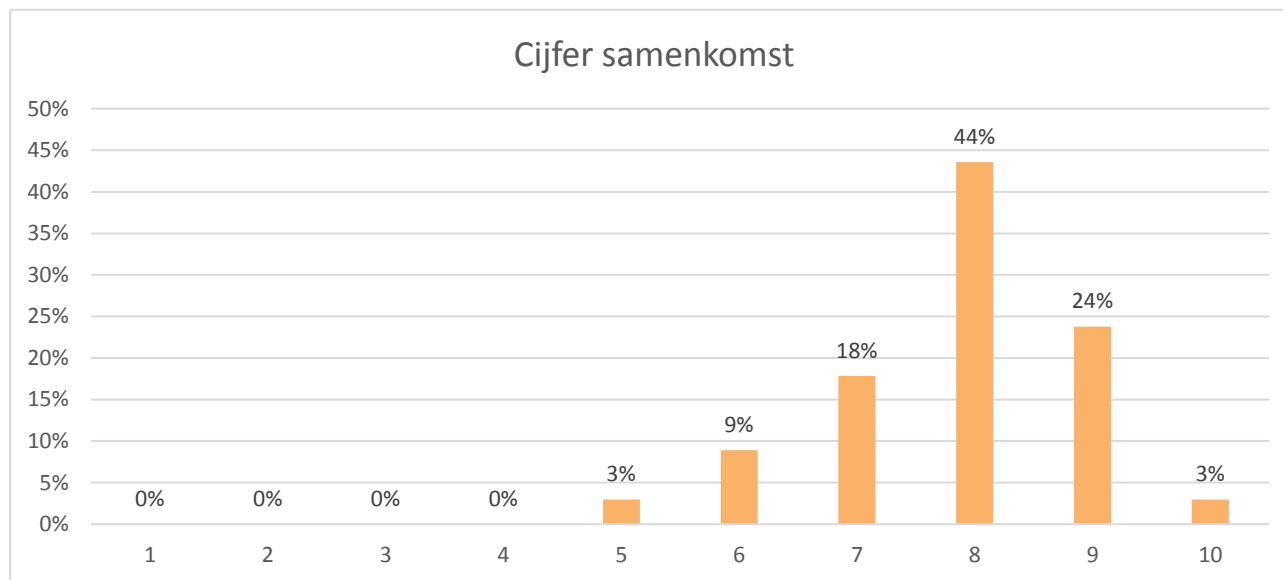
Vraag	Respons	Percentage
Ik vind dat mijn kerk een hedendaagse kerk is		
Helemaal oneens	0	0%
Oneens	3	3%
Neutraal	7	7%
Eens	32	31%
Helemaal eens	61	59%
Totaal	103	100%

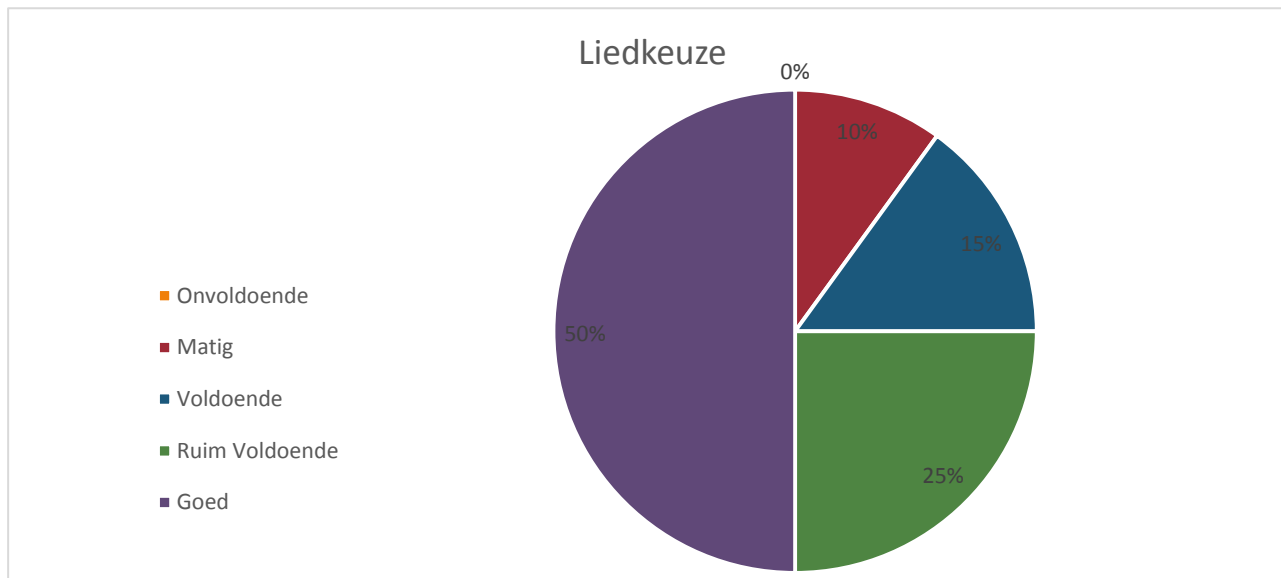
Vraag	Respons	Percentage
Hoe vaak bezoekt u een samenkomst?		
Elke ochtend & avonddienst (indien van toepassing)	8	8%
Elke zondagochtend	74	75%
Gemiddeld éénmaal in de 14 dagen	12	12%
Gemiddeld éénmaal in de 3 weken	2	2%
Gemiddels éénmaal per maand	0	0%
Minder dan éénmaal in de maand	2	2%
Ik bezoek de zondagesamenkomst niet	1	1%
Totaal	99	100%

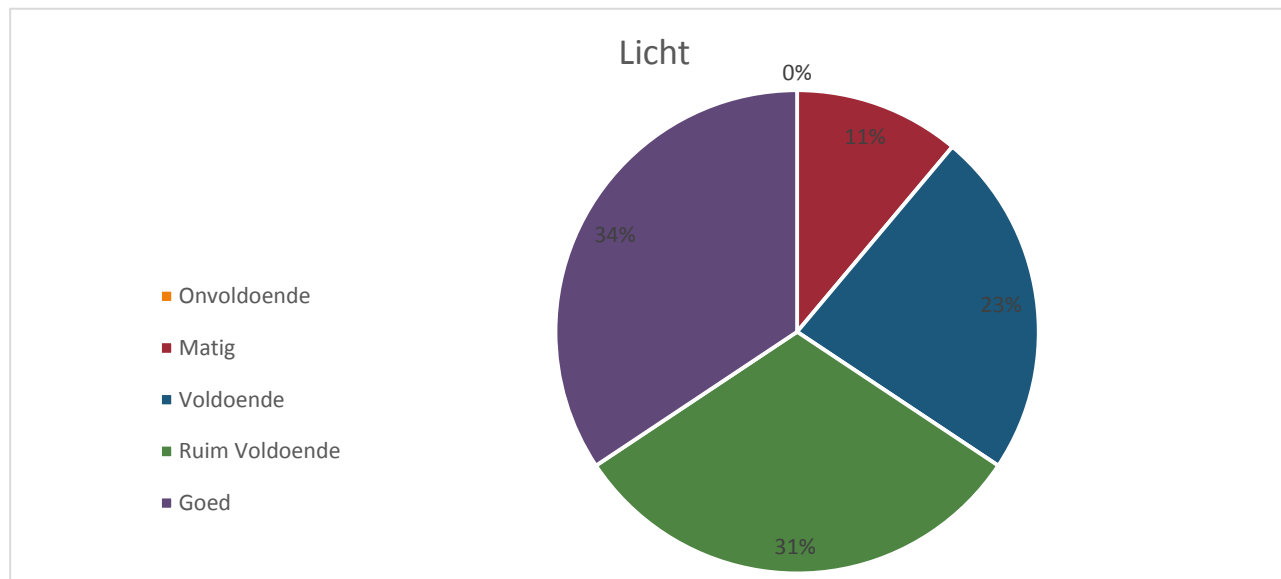
Vraag	Respons	Percentage	Eenheden	Gemiddeld Cijfer
Welk cijfer zou u de samenkomst in zijn totaliteit geven? (geef een cijfer tussen 1 en 10)				
1	0	0%	0	
2	0	0%	0	
3	0	0%	0	
4	0	0%	0	
5	3	3%	15	
6	9	9%	54	
7	18	18%	126	
8	44	44%	352	
9	24	24%	216	
10	3	3%	30	
Totaal	101	100%	793	7,9

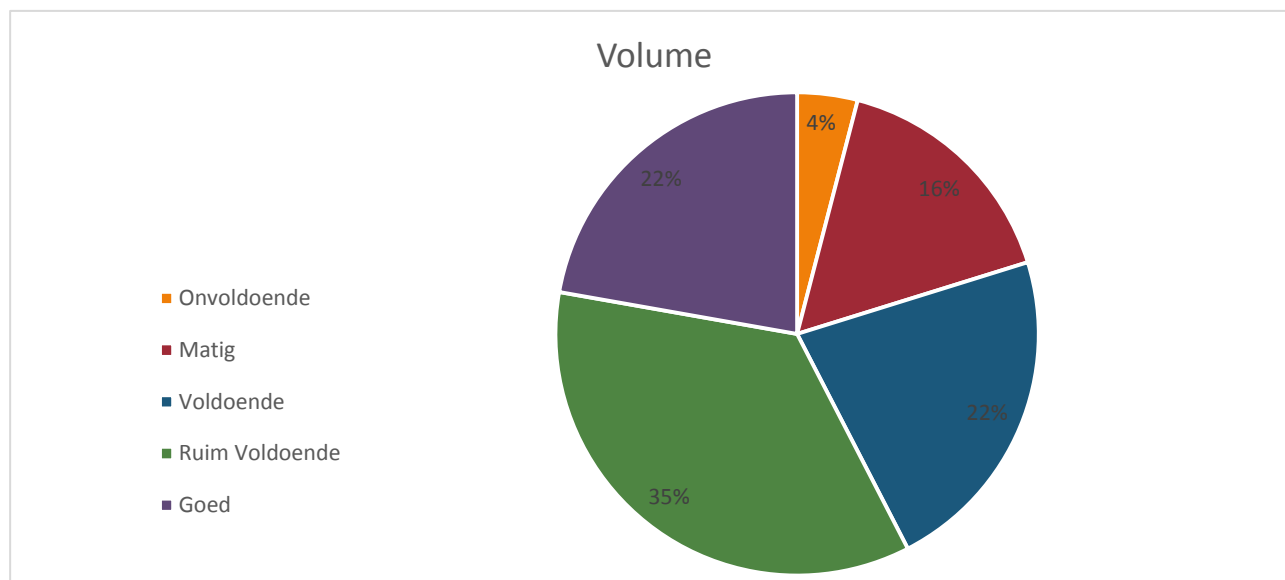
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe u momenteel de liedkeuze in de samenkomst ervaart		
Onvoldoende	0	0%
Matig	10	10%
Voldoende	15	15%
Ruim Voldoende	25	25%
Goed	50	50%
Totaal	100	100%

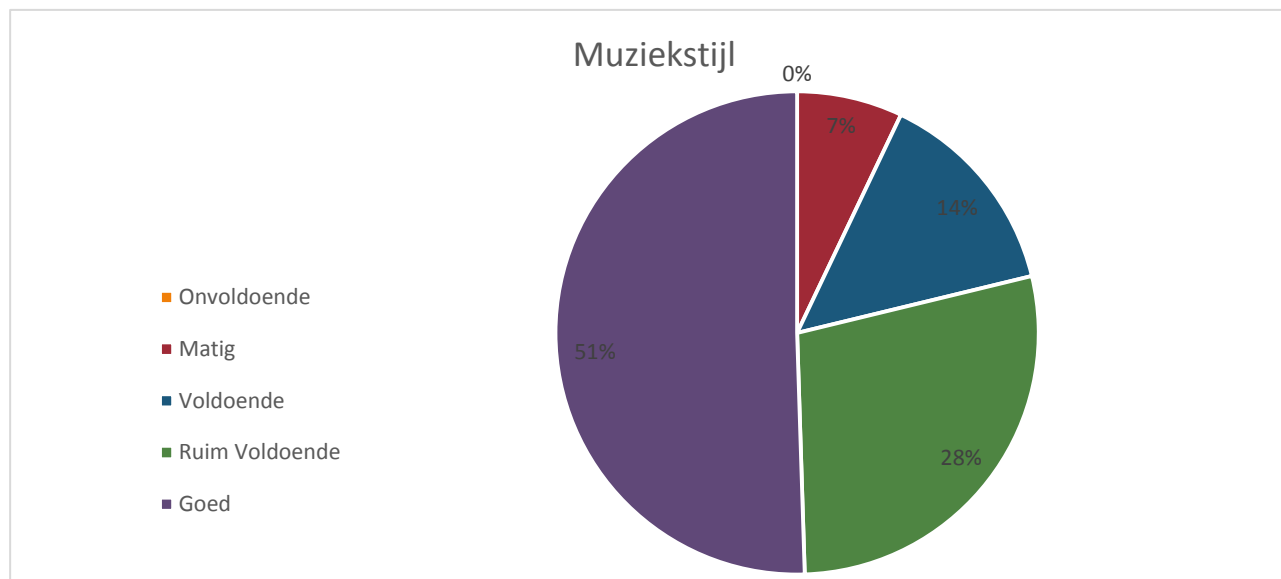
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe u momenteel het licht in de samenkomst ervaart		
Onvoldoende	0	0%
Matig	11	11%
Voldoende	23	23%
Ruim Voldoende	31	31%
Goed	34	34%
Totaal	99	100%

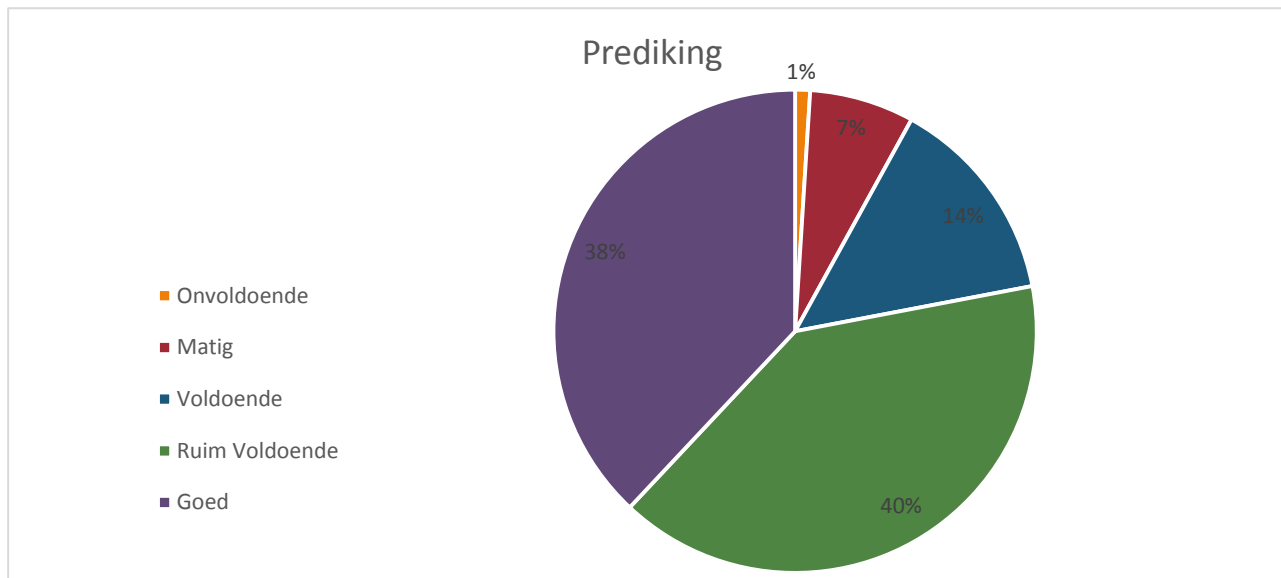
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe u momenteel het volume van het geluid in de samenkomst ervaart		
Onvoldoende	4	4%
Matig	16	16%
Voldoende	22	22%
Ruim Voldoende	35	35%
Goed	22	22%
Totaal	99	100%

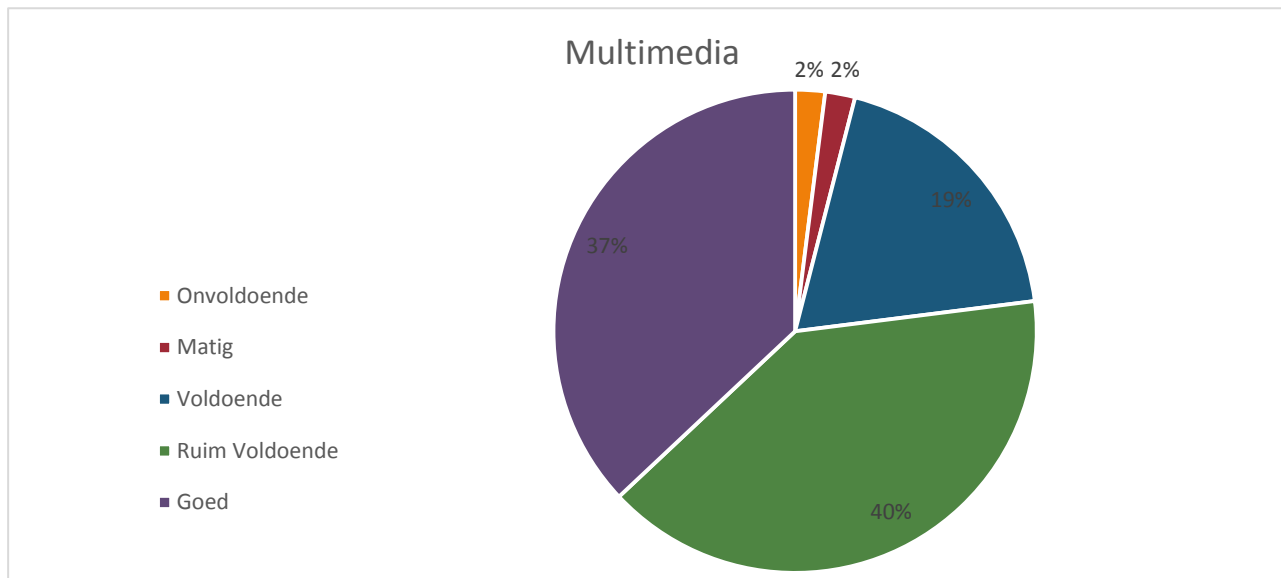
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe u momenteel de muziekstijl in de samenkomst ervaart		
Onvoldoende	0	0%
Matig	7	7%
Voldoende	14	14%
Ruim Voldoende	28	28%
Goed	50	51%
Totaal	99	100%

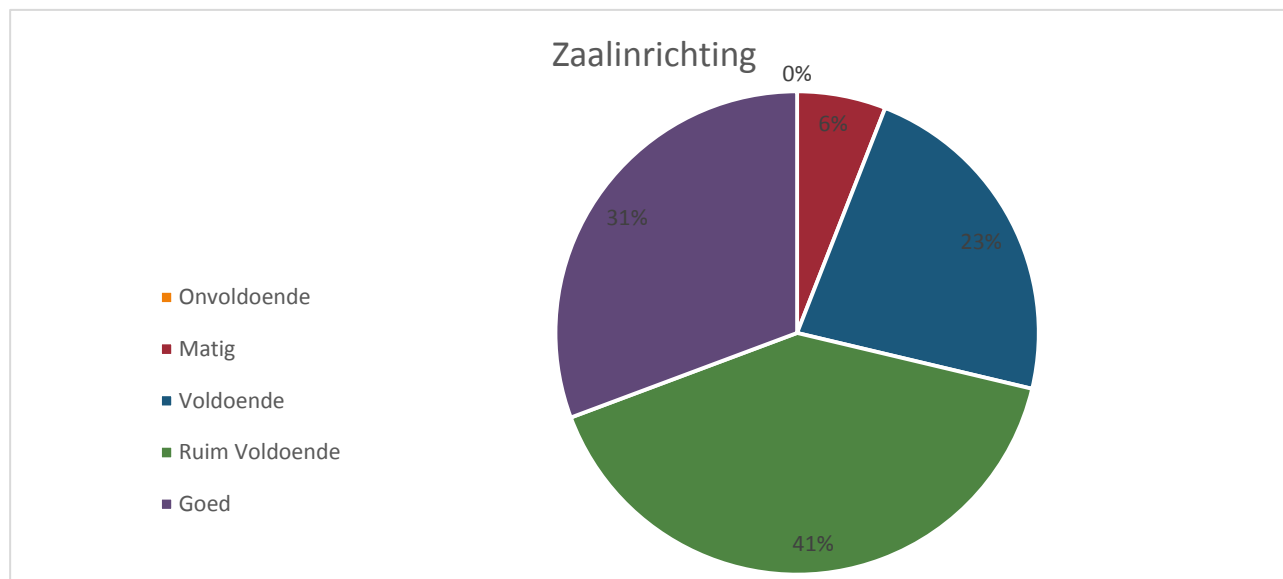
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe u momenteel de prediking in de samenkomst ervaart		
Onvoldoende	1	1%
Matig	7	7%
Voldoende	14	14%
Ruim Voldoende	40	40%
Goed	38	38%
Totaal	100	100%

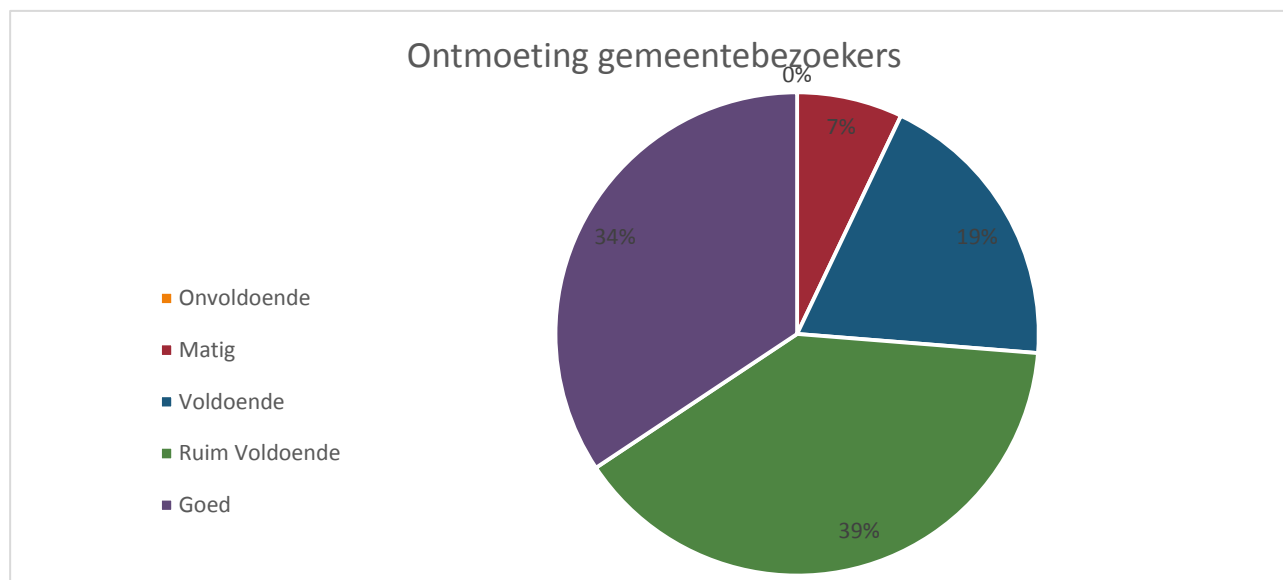
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe u momenteel het multimedia gebruik in de samenkomst ervaart		
Onvoldoende	2	2%
Matig	2	2%
Voldoende	19	19%
Ruim Voldoende	40	40%
Goed	37	37%
Totaal	100	100%

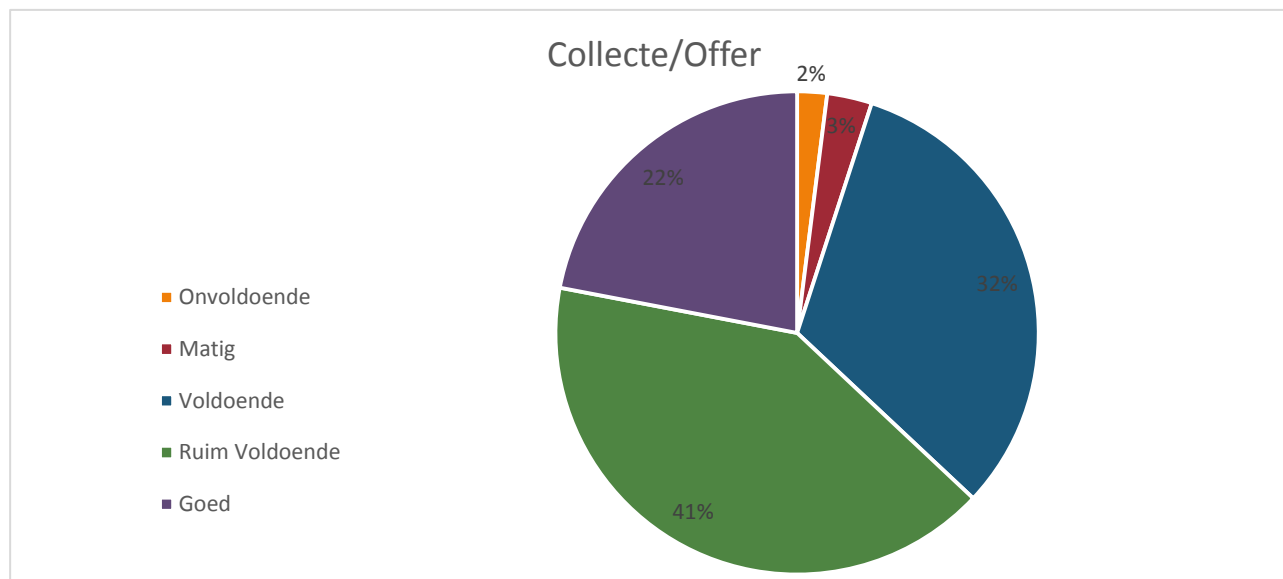
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe u momenteel de zaalinrichting ervaart		
Onvoldoende	0	0%
Matig	6	6%
Voldoende	23	23%
Ruim Voldoende	41	41%
Goed	31	31%
Totaal	101	100%

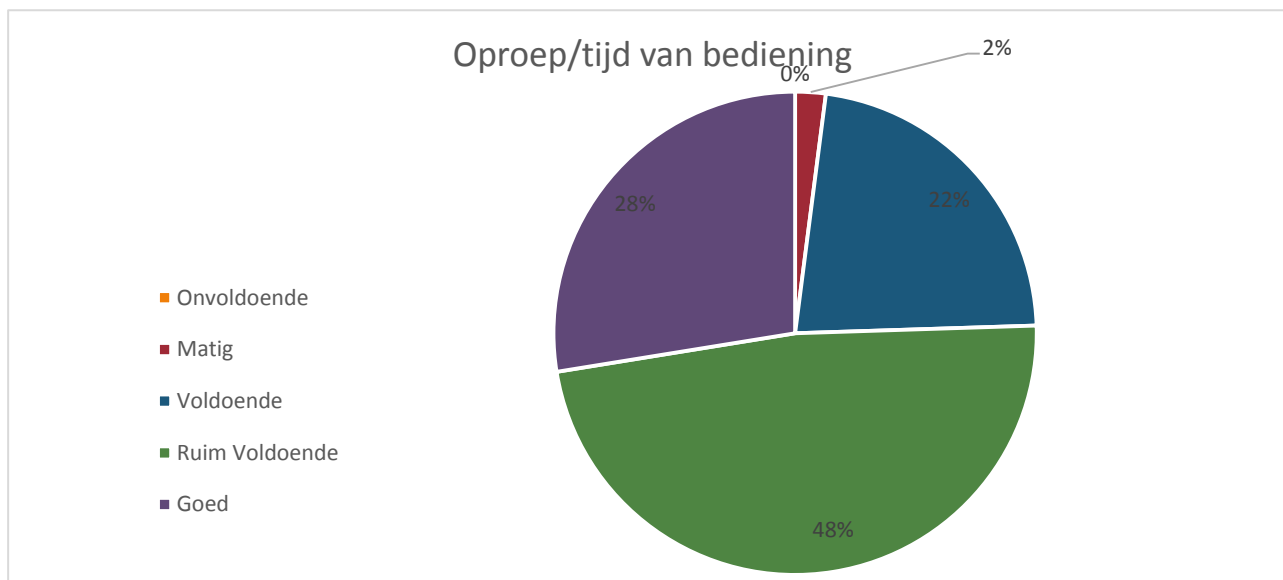
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe u de ontmoeting met gemeentebezoekers ervaart		
Onvoldoende	0	0%
Matig	7	7%
Voldoende	19	19%
Ruim Voldoende	39	39%
Goed	34	34%
Totaal	99	100%

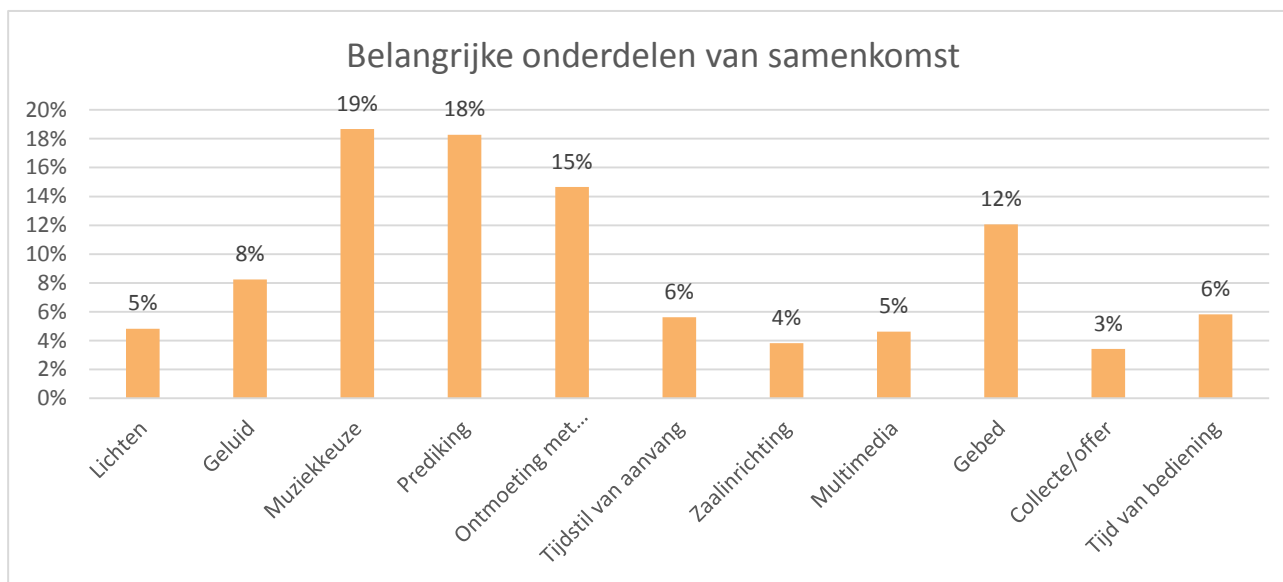
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe u de collecte/offer tijdens de samenkomst ervaart		
Onvoldoende	2	2%
Matig	3	3%
Voldoende	32	32%
Ruim Voldoende	41	41%
Goed	22	22%
Totaal	100	100%

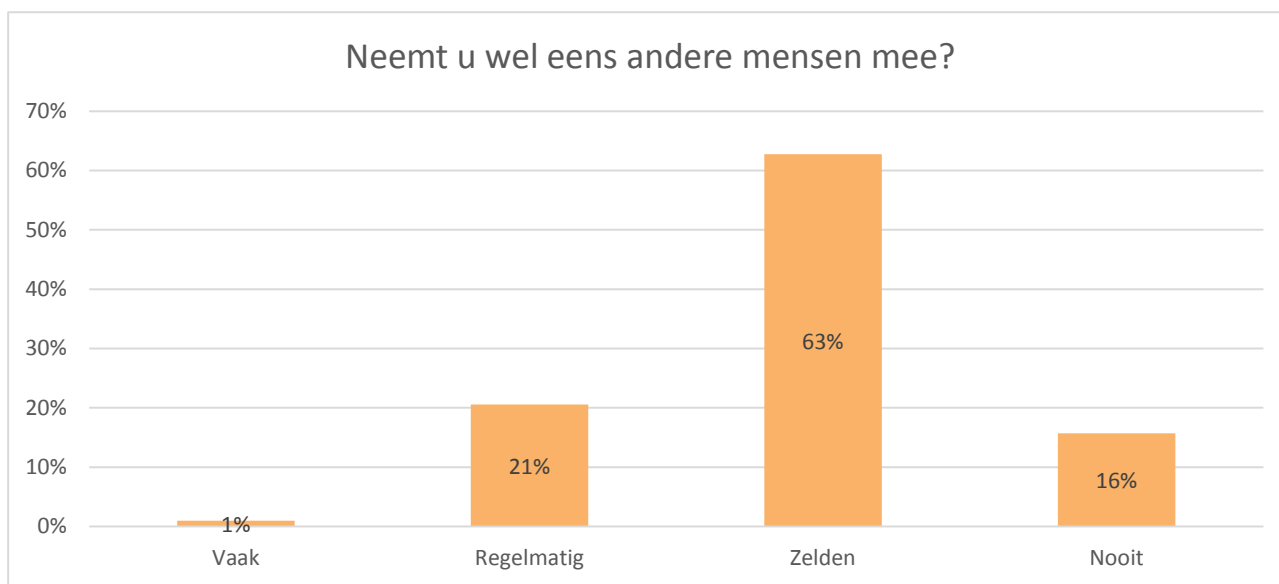
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe u de oproep/tijd van bediening tijdens de samenkomst ervaart		
Onvoldoende	0	0%
Matig	2	2%
Voldoende	22	22%
Ruim Voldoende	47	48%
Goed	27	28%
Totaal	98	100%

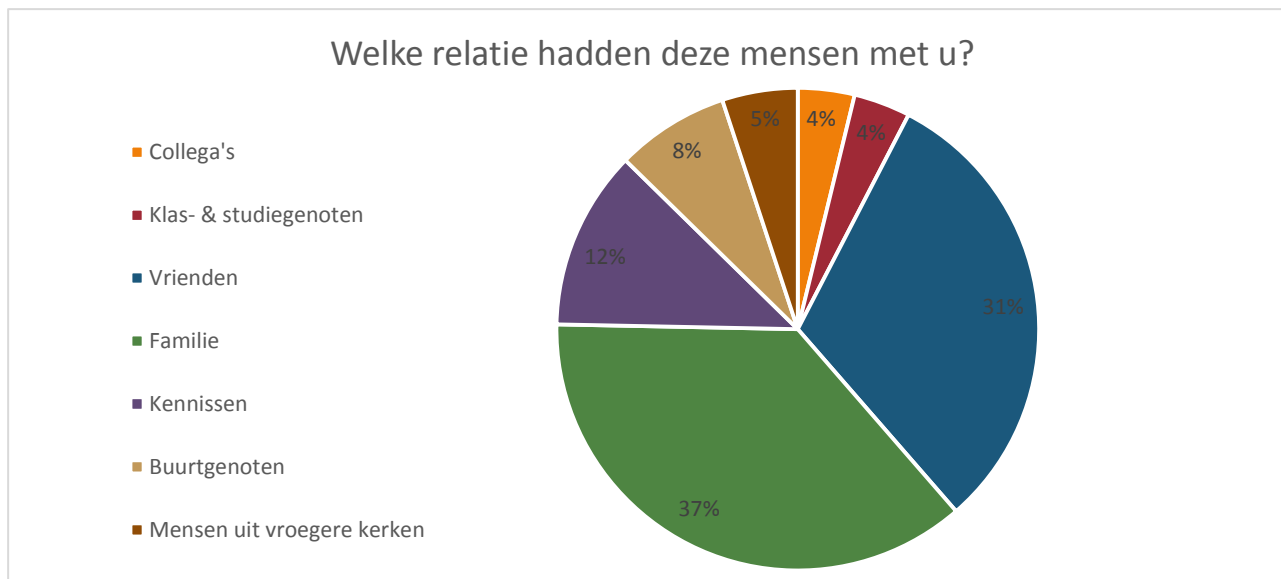
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan welke onderdelen in een samenkomst u belangrijk vindt. (meerdere antwoorden mogelijk)		
Lichten	24	5%
Geluid	41	8%
Muziekkeuze	93	19%
Prediking	91	18%
Ontmoeting met gemeentebezoekers	73	15%
Tijdstil van aanvang	28	6%
Zaalinrichting	19	4%
Multimedia	23	5%
Gebed	60	12%
Collecte/offer	17	3%
Tijd van bediening	29	6%
Totaal	498	100%

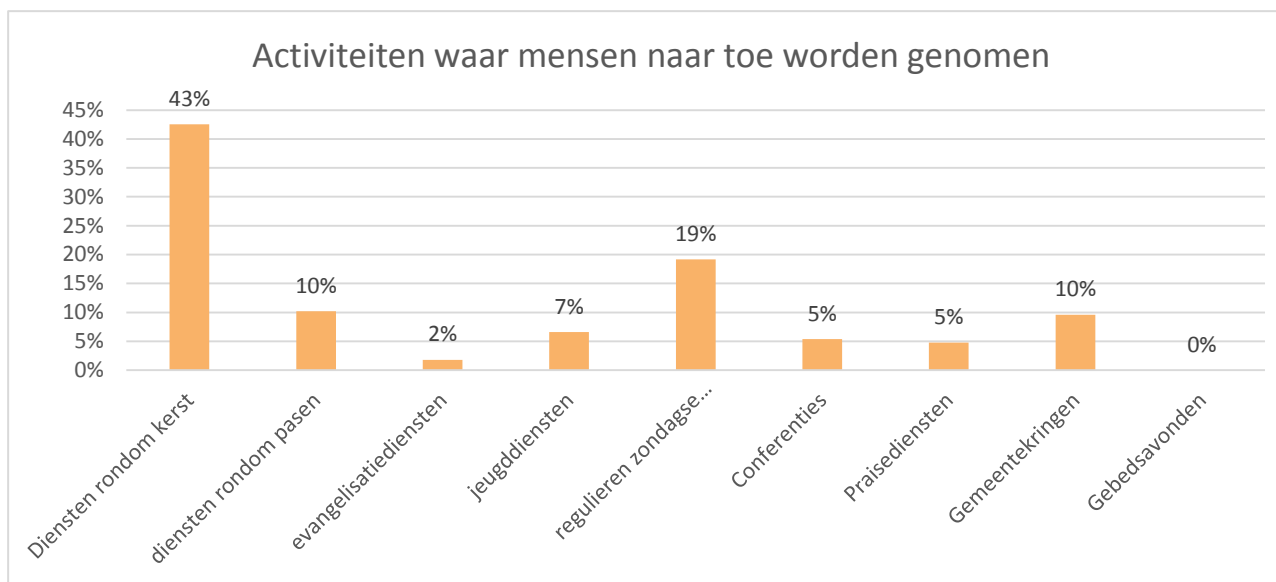
Vraag	Respons	Percentage
Neemt u wel eens andere mensen mee naar uw huidige gemeente?		
Vaak	1	1%
Regelmatig	21	21%
Zelden	64	63%
Nooit	16	16%
Totaal	102	100%

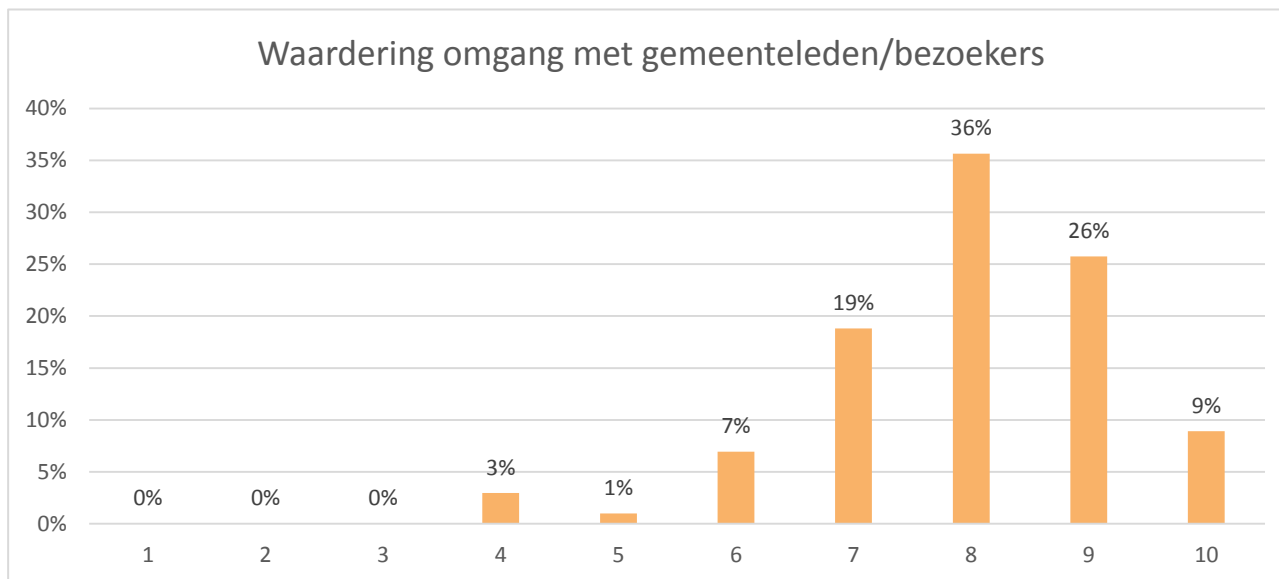
Vraag	Respons	Percentage
Indien van toepassing: Welke relatie hadden deze mensen met u? (meerdere antwoorden mogelijk, n.v.t. mogelijkheid weggehaald)		
Collega's	6	4%
Klas- & studiegenoten	6	4%
Vrienden	49	31%
Familie	58	37%
Kennissen	19	12%
Buurtgenoten	12	8%
Mensen uit vroegere kerken	8	5%
Totaal	158	100%

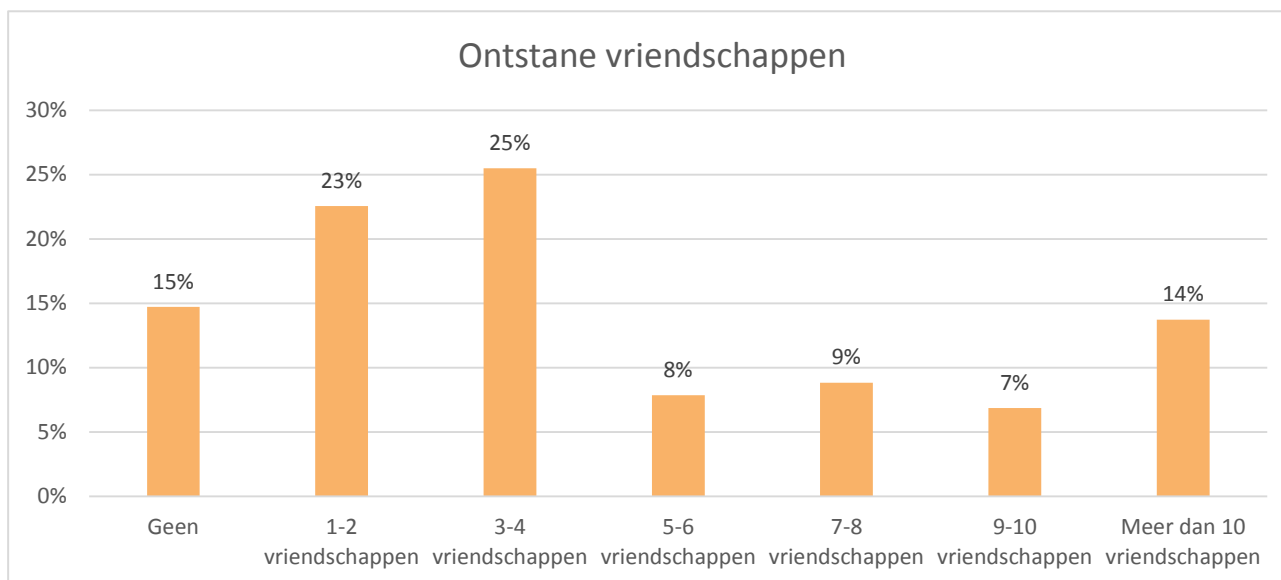
Vraag	Respons	Percentage
Indiend van toepassing; naar welke gemeenteactiviteiten neemt u deze mensen naartoe? (n.v.t. mogelijkheid weggehaald)		
Diensten rondom kerst	71	43%
diensten rondom pasen	17	10%
evangelisatiediensten	3	2%
jeugddiensten	11	7%
regulieren zondagse eredienst	32	19%
Conferenties	9	5%
Praisediensten	8	5%
Gemeentekringen	16	10%
Gebedsavonden	0	0%
Totaal	167	100%

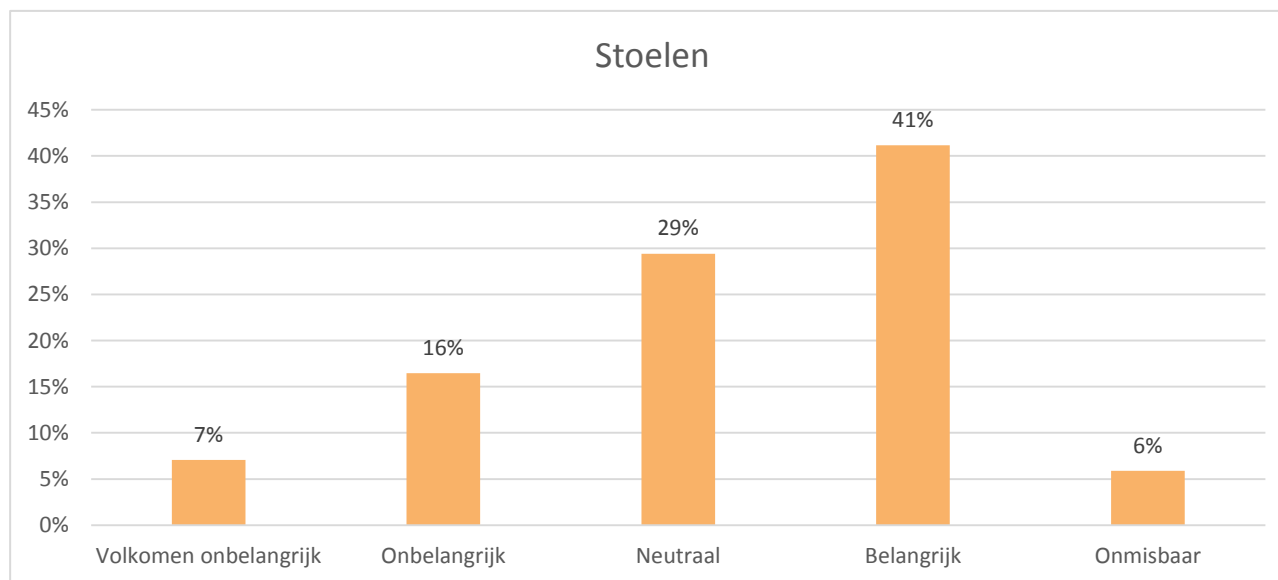
Vraag	Respons	Percentage	Eenheden	Gemiddeld Cijfer
Hoe waardeert u de omgang met andere gemeentebezoekers/leden? (geef een cijfer)				
1	0	0%	0	
2	0	0%	0	
3	0	0%	0	
4	3	3%	12	
5	1	1%	5	
6	7	7%	42	
7	19	19%	133	
8	36	36%	288	
9	26	26%	234	
10	9	9%	90	
Totaal	101	100%	804	8,0

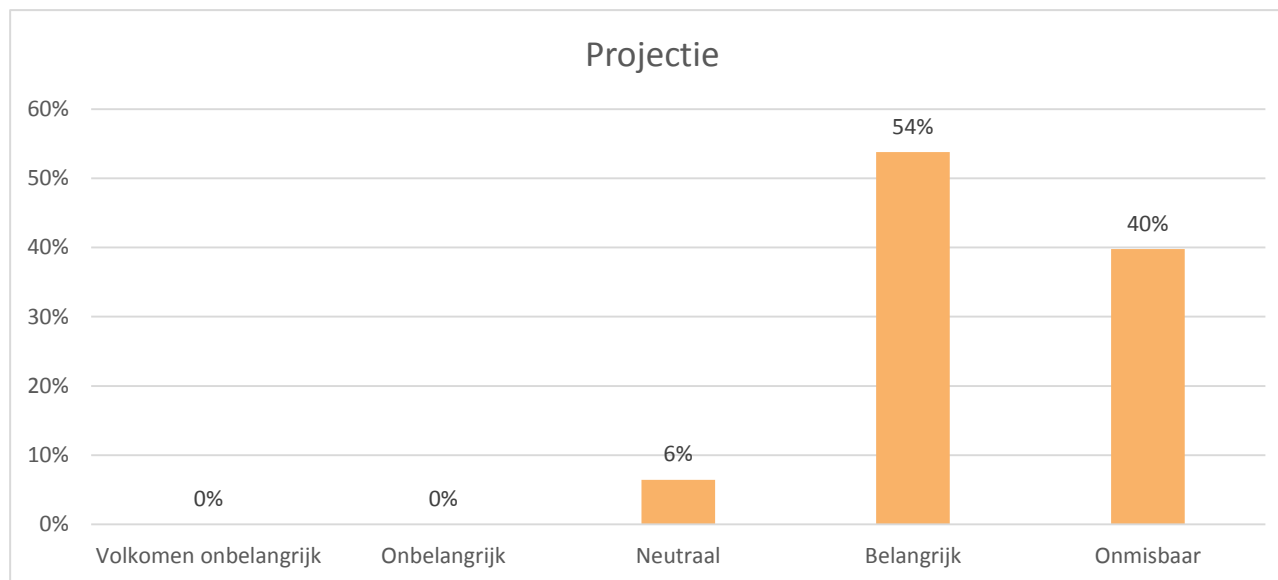
Vraag	Respons	Percentage
Hoeveel hechte vriendschappen heeft u, die zijn ontstaan met mensen vanuit de gemeente?		
Geen	15	15%
1-2 vriendschappen	23	23%
3-4 vriendschappen	26	25%
5-6 vriendschappen	8	8%
7-8 vriendschappen	9	9%
9-10 vriendschappen	7	7%
Meer dan 10 vriendschappen	14	14%
Totaal	102	100%

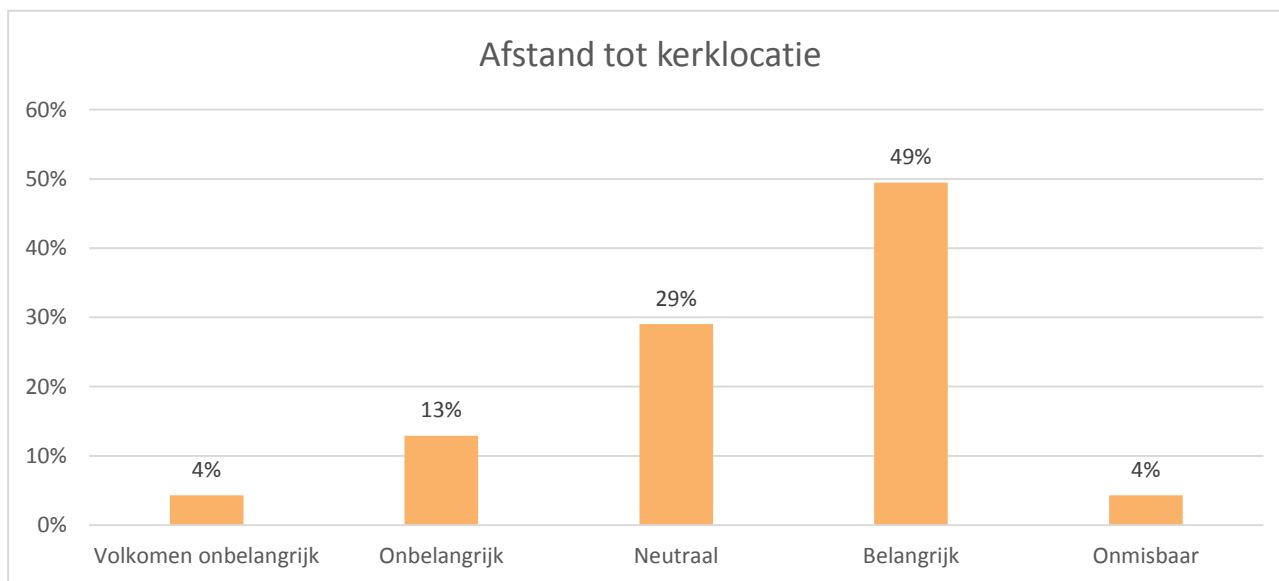
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe belangrijk de volgende (facilitaire) elementen voor u zijn: de stoelen		
Volkomen onbelangrijk	6	7%
Onbelangrijk	14	16%
Neutraal	25	29%
Belangrijk	35	41%
Onmisbaar	5	6%
Totaal	85	100%

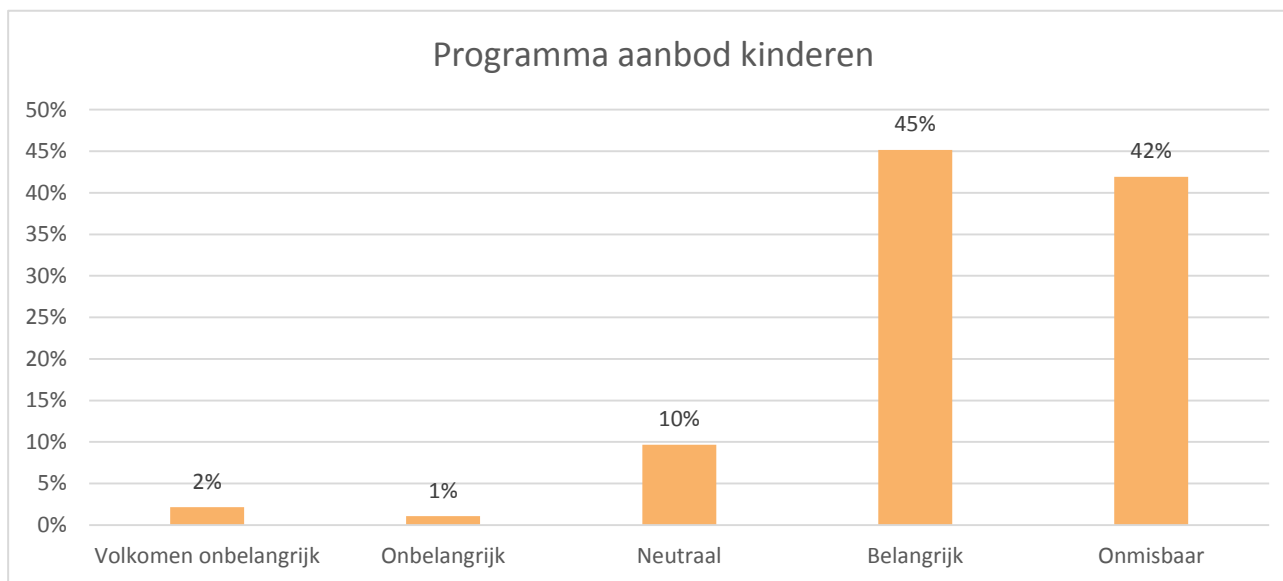
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe belangrijk de volgende (facilitaire) elementen voor u zijn: Liederen vanaf de beamer meegezongen kunnen worden		
Volkomen onbelangrijk	0	0%
Onbelangrijk	0	0%
Neutraal	6	6%
Belangrijk	50	54%
Onmisbaar	37	40%
Totaal	93	100%

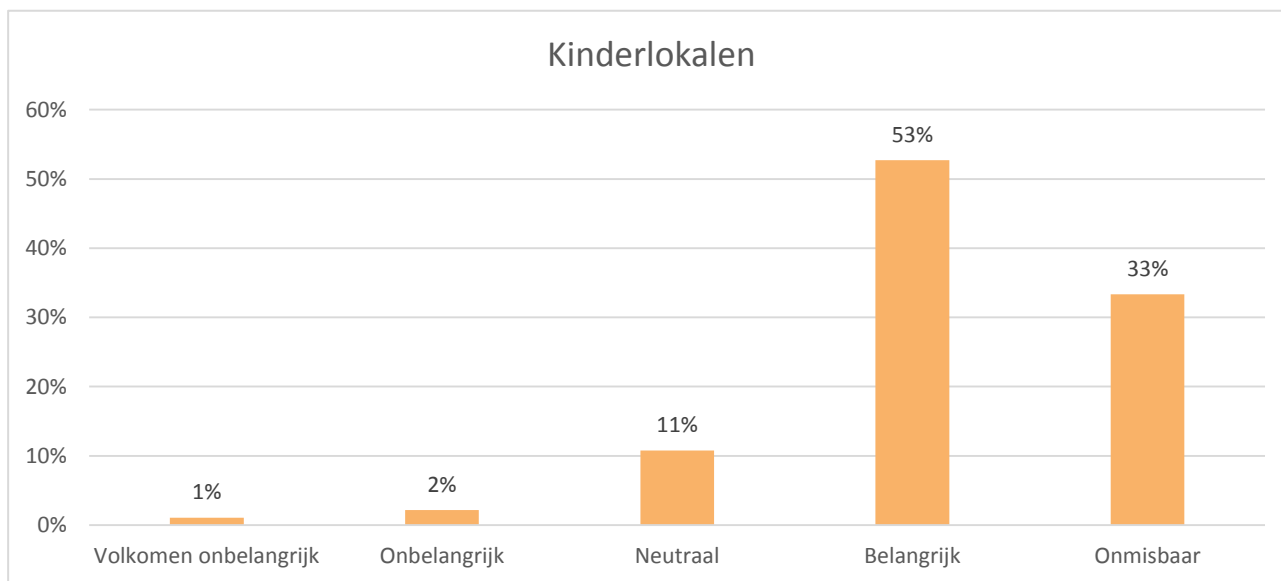
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe belangrijk de volgende (facilitaire) elementen voor u zijn: afstand tot kerklocatie		
Volkomen onbelangrijk	4	4%
Onbelangrijk	12	13%
Neutraal	27	29%
Belangrijk	46	49%
Onmisbaar	4	4%
Totaal	93	100%

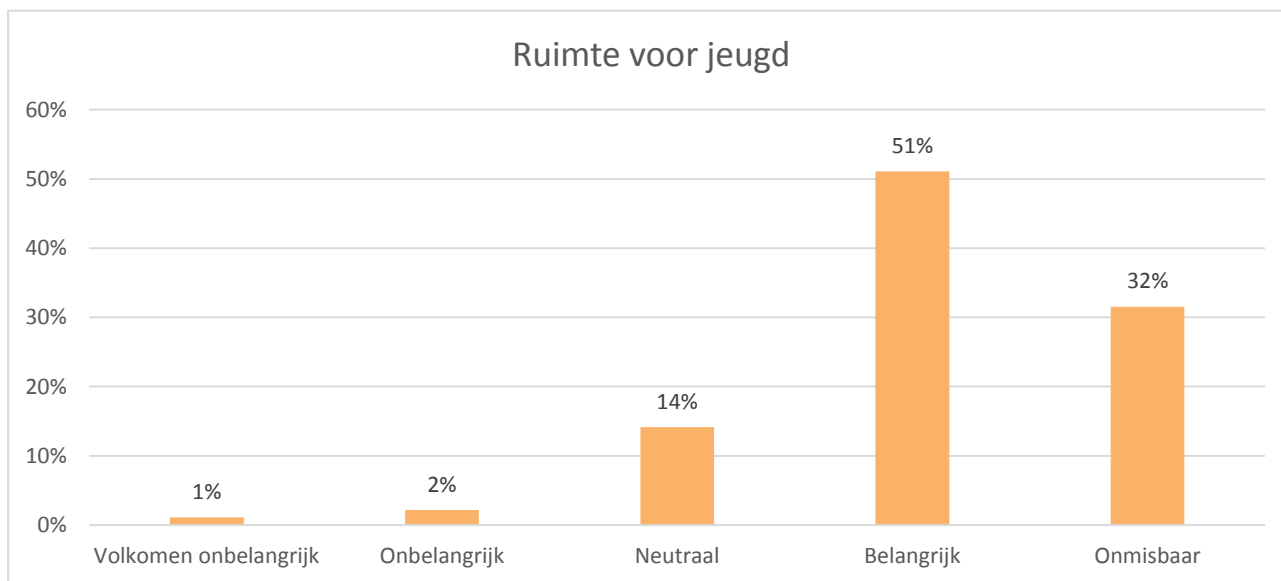
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe belangrijk de volgende (facilitaire) elementen voor u zijn: programma aanbod voor kinderen		
Volkomen onbelangrijk	2	2%
Onbelangrijk	1	1%
Neutraal	9	10%
Belangrijk	42	45%
Onmisbaar	39	42%
Totaal	93	100%

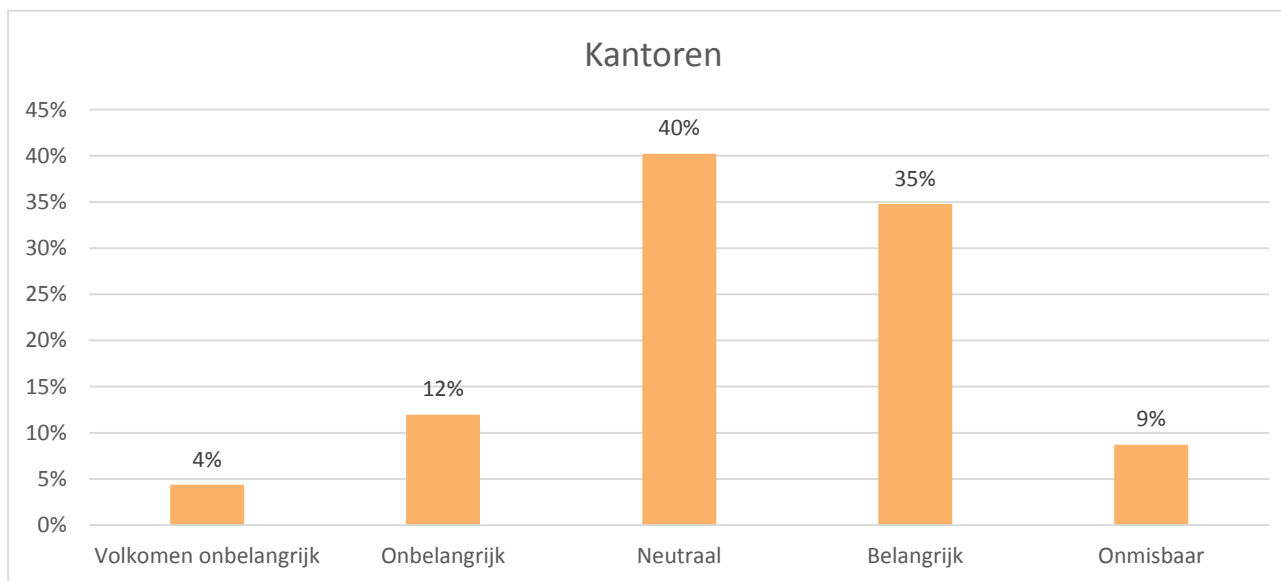
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe belangrijk de volgende (facilitaire) elementen voor u zijn: voldoende lokalen voor kinderen		
Volkomen onbelangrijk	1	1%
Onbelangrijk	2	2%
Neutraal	10	11%
Belangrijk	49	53%
Onmisbaar	31	33%
Totaal	93	100%

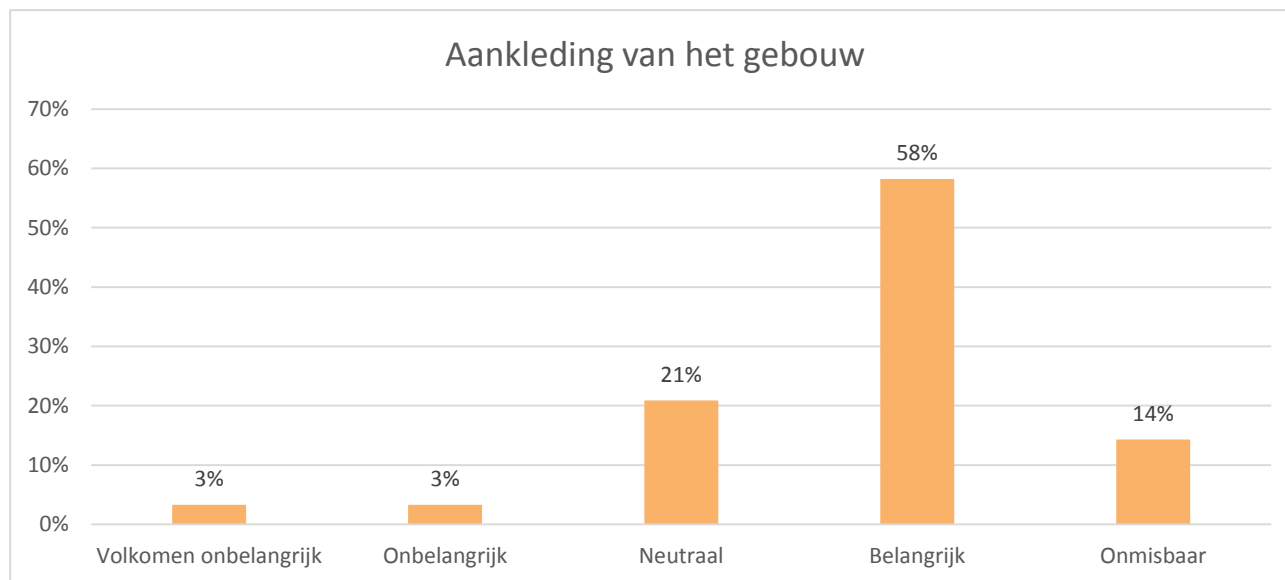
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe belangrijk de volgende (facilitaire) elementen voor u zijn: tieners/jongeren een eigen ruimte hebben		
Volkomen onbelangrijk	1	1%
Onbelangrijk	2	2%
Neutraal	13	14%
Belangrijk	47	51%
Onmisbaar	29	32%
Totaal	92	100%

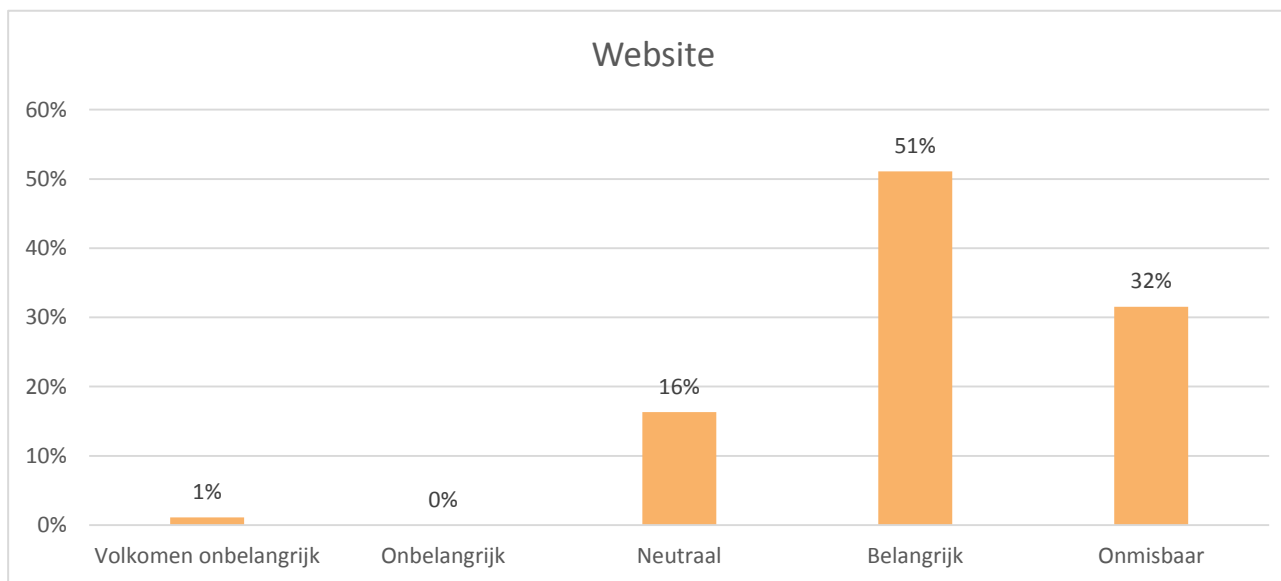
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe belangrijk de volgende (facilitaire) elementen voor u zijn: kantoren voor personeel		
Volkomen onbelangrijk	4	4%
Onbelangrijk	11	12%
Neutraal	37	40%
Belangrijk	32	35%
Onmisbaar	8	9%
Totaal	92	100%

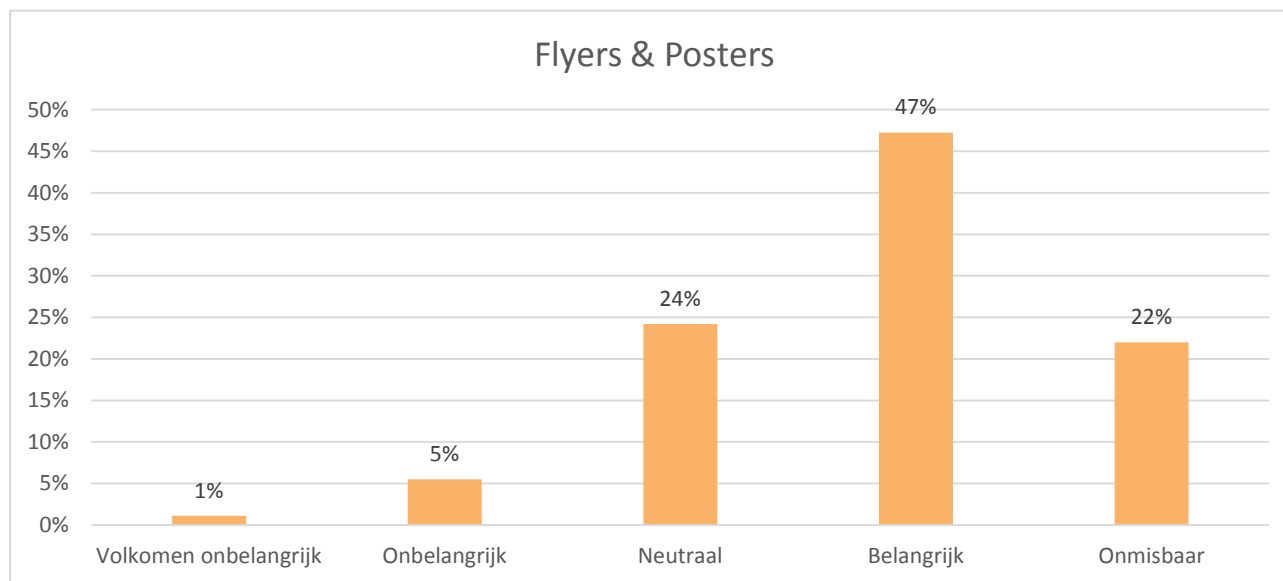
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe belangrijk de volgende (facilitaire) elementen voor u zijn: aankleding van het gebouw (binnen en buiten)		
Volkomen onbelangrijk	3	3%
Onbelangrijk	3	3%
Neutraal	19	21%
Belangrijk	53	58%
Onmisbaar	13	14%
Totaal	91	100%

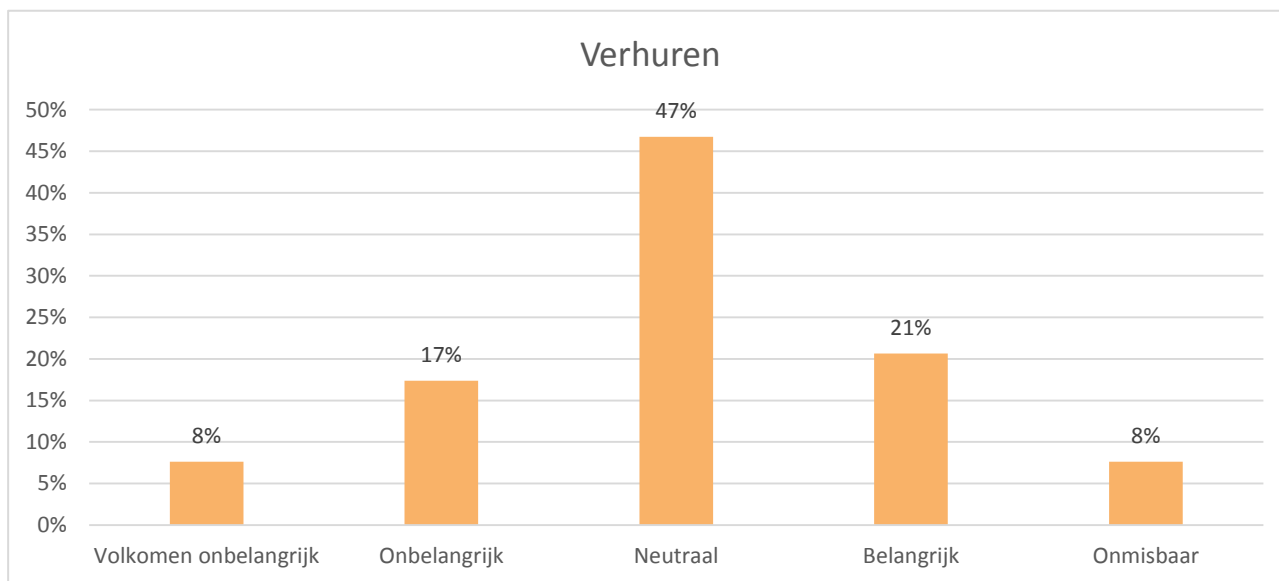
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe belangrijk de volgende (facilitaire) elementen voor u zijn: een goede website		
Volkomen onbelangrijk	1	1%
Onbelangrijk	0	0%
Neutraal	15	16%
Belangrijk	47	51%
Onmisbaar	29	32%
Totaal	92	100%

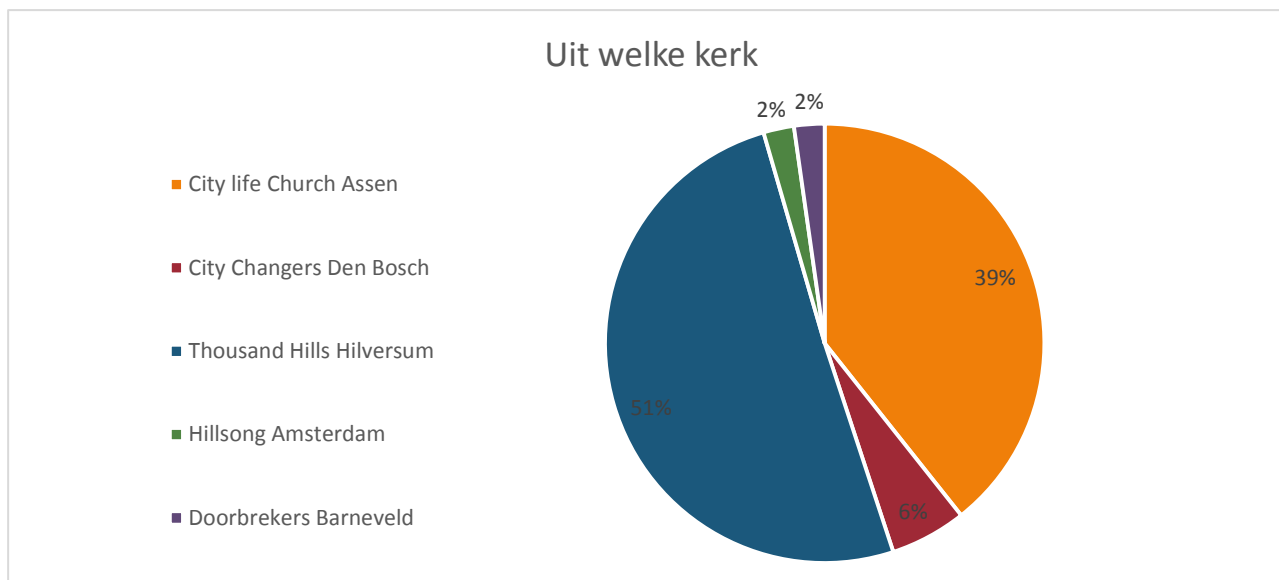
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe belangrijk de volgende (facilitaire) elementen voor u zijn: aantrekkelijke flyers/poster		
Volkomen onbelangrijk	1	1%
Onbelangrijk	5	5%
Neutraal	22	24%
Belangrijk	43	47%
Onmisbaar	20	22%
Totaal	91	100%

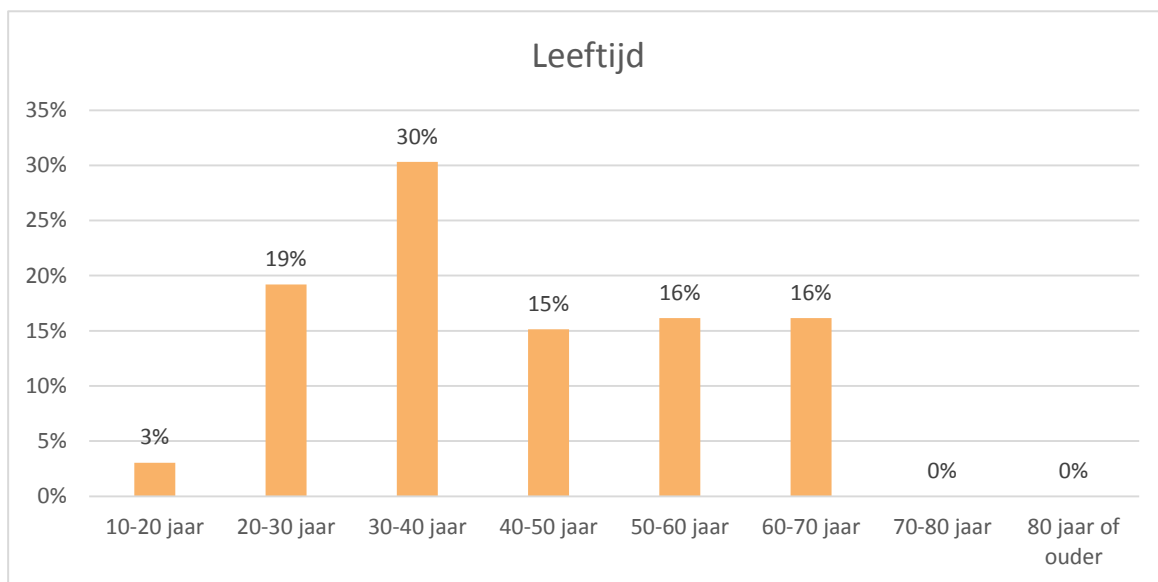
Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoe belangrijk de volgende (facilitaire) elementen voor u zijn: gebouw verhuurd kan worden		
Volkomen onbelangrijk	7	8%
Onbelangrijk	16	17%
Neutraal	43	47%
Belangrijk	19	21%
Onmisbaar	7	8%
Totaal	92	100%

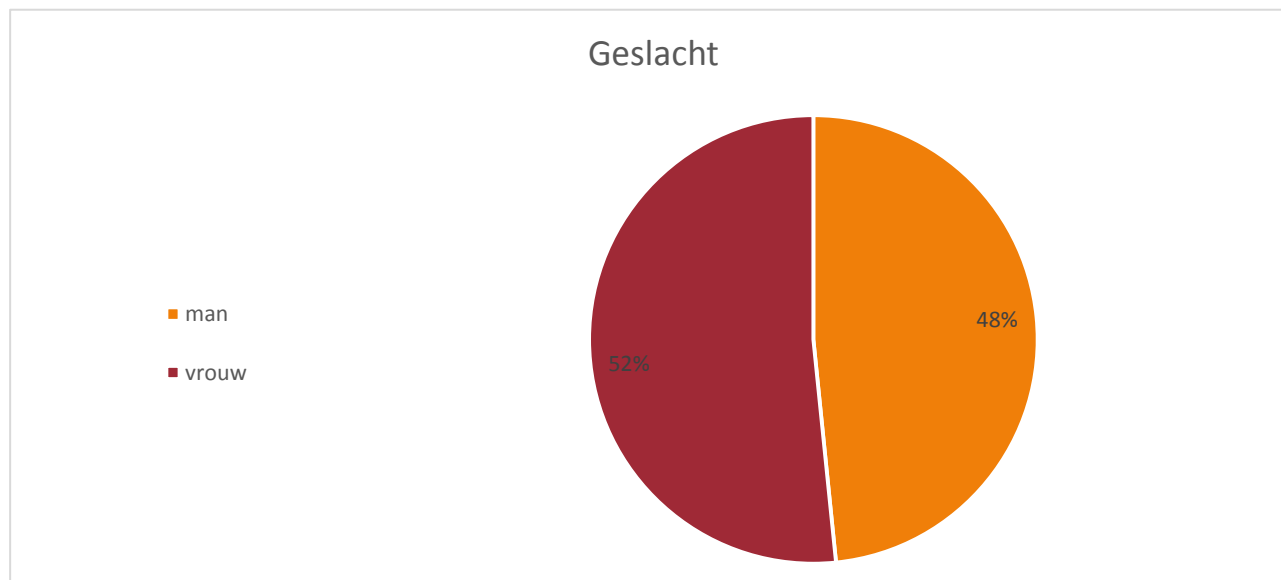
Vraag	Respons	Percentage
Selecteer uit welke gemeente u komt		
City life Church Assen	35	39%
City Changers Den Bosch	5	6%
Thousand Hills Hilversum	45	51%
Hillsong Amsterdam	2	2%
Doorbrekers Barneveld	2	2%
Totaal	89	100%

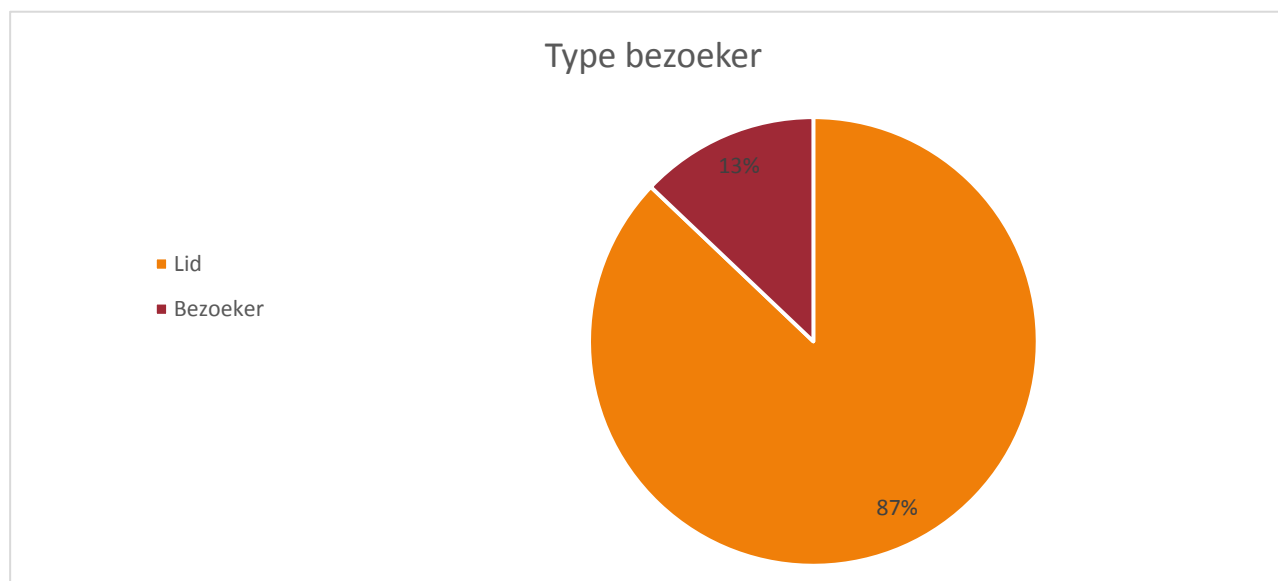
Vraag	Respons	Percentage
Wat is uw leeftijd		
10-20 jaar	3	3%
20-30 jaar	19	19%
30-40 jaar	30	30%
40-50 jaar	15	15%
50-60 jaar	16	16%
60-70 jaar	16	16%
70-80 jaar	0	0%
80 jaar of ouder	0	0%
Totaal	99	100%

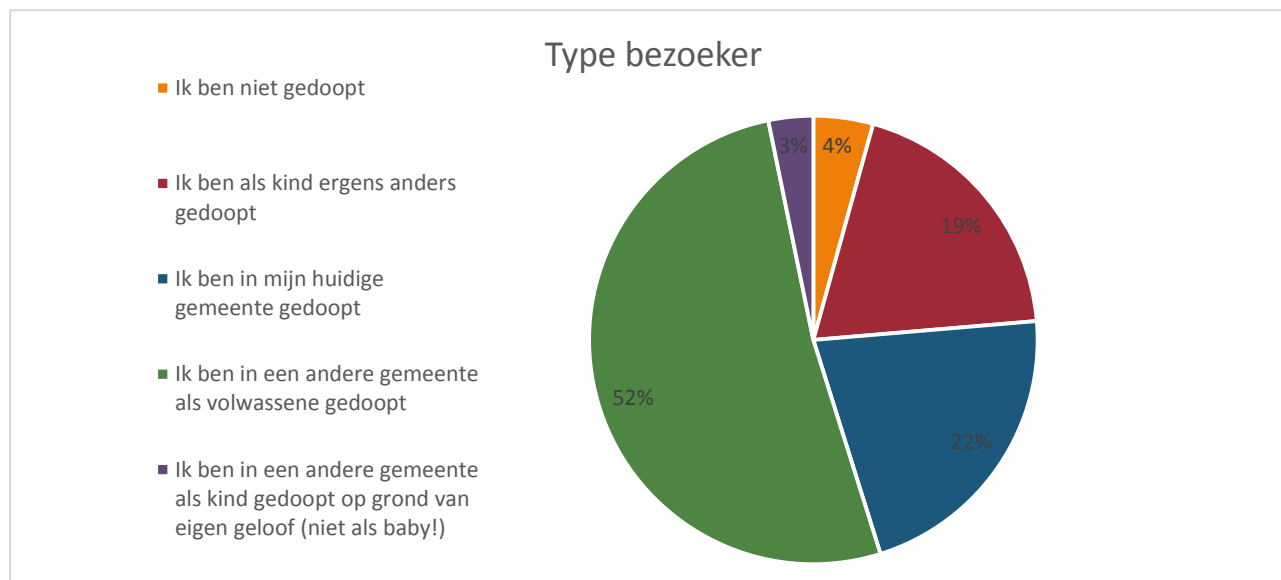
Vraag	Respons	Percentage
Wat is uw geslacht		
man	45	48%
vrouw	48	52%
Totaal	93	100%

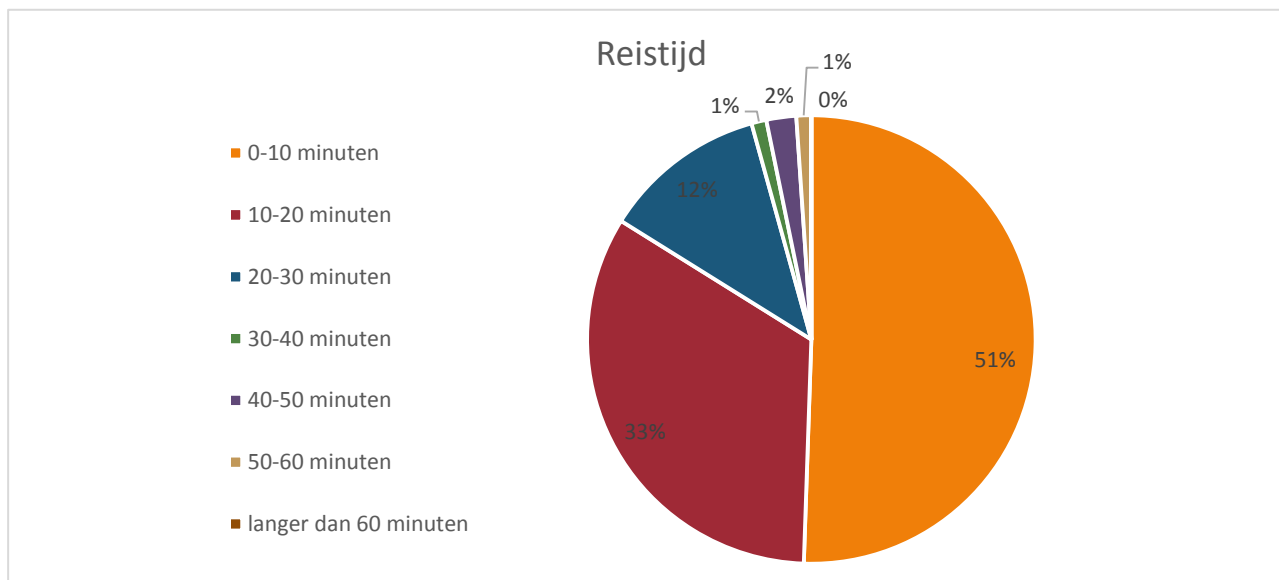
Vraag	Respons	Percentage
Bent u lid of bezoeker van deze gemeente?		
Lid	81	87%
Bezoeker	12	13%
Totaal	93	100%

Vraag	Respons	Percentage
Kruis aan wat van op u van toepassing is		
Ik ben niet gedoopt	4	4%
Ik ben als kind ergens anders gedoopt	18	19%
Ik ben in mijn huidige gemeente gedoopt	20	22%
Ik ben in een andere gemeente als volwassene gedoopt	48	52%
Ik ben in een andere gemeente als kind gedoopt op grond van eigen geloof (niet als baby!)	3	3%
Totaal	93	100%

Vraag	Respons	Percentage
Geef aan hoeveel tijd u onderweg bent/reist naar de locatie waar u kerk zich bevindt		
0-10 minuten	47	51%
10-20 minuten	31	33%
20-30 minuten	11	12%
30-40 minuten	1	1%
40-50 minuten	2	2%
50-60 minuten	1	1%
langer dan 60 minuten	0	0%
Totaal	93	100%

September 2016,

L.S.,

Voor u ligt het document “statistische gegevens” ten behoeve van het afstudeeronderzoek naar succesvolle factoren bij recente kerkplantingen. Dit onderzoek wordt gedaan in opdracht van ARC Nederland (www.arckerken.nl). De resultaten van dit onderzoek zal andere potentiële kerkplanters helpen om te leren van de opgedane kennis en ervaring.

Het interview draagt bij aan een groter onderzoek waarvan de onderzoeksvraag luidt: *Welke elementen bij evangelische/charismatische gemeentestichting in het netwerk van ARC Nederland hebben een positief effect gehad op de kwantitatieve groei?*

Het onderzoek bevat 4 onderdelen, waarvan u één treft. U wordt gevraagd om de onderstaande vragen te beantwoorden. Ik zou u willen vragen om de antwoorden zo zorgvuldig mogelijk in te vullen. Wanneer u op een vraag geen antwoord weet/heeft zou u dit dan duidelijk willen benoemen + waarom dit het geval is.

Wanneer u de vragen heeft beantwoord mag u deze, liefst in een PDF bestand, retour sturen naar onderstaand mailadres, uiterlijk op vrijdag 30 september.

Alvast hartelijk dank voor uw medewerking! Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben, dan hoor ik die graag.

Met vriendelijke groet,

Bjorn Visser

Student Godsdienst Pastoraat Werk, Christelijke Hogeschool Ede

Tel: 06-22073390

Email: bjorn_visser@hotmail.com

ALGEMENE VRAGEN

Naam gemeente:

Oprichtingsjaar:

Ingevuld door:

Datum:

VRAGENLIJST

1. Kunt u in het volgende schema aangegeven hoe de gemeente vanaf oprichting numeriek is gegroeid? Probeer zo specifiek mogelijk zijn. Er wordt onderscheidt gemaakt in bezoekers en leden. Onder bezoekers worden zowel vaste bezoekers als gasten gerekend. Onder leden worden de mensen gerekend die zich hebben ingeschreven voor het lidmaatschap van de gemeente. Indien de gegevens niet beschikbaar zijn kunt een verklaring geven voor het ontbreken van de gegevens. U kunt de gegevens invullen zoals die bekend zijn per 1 januari van het desbetreffende jaar.

Jaartal	Bezoekers	Leden
2016		
2015		
2014		
2013		
2012		
2011		
2010		
2009		
2008		
2007		
2006		
2005		
2004		
2003		
2002		
2001		

Eventuele opmerkingen:

2. De verdeling van de gemeentebezoekers

	Kinderen (0-12)	Jongeren (12-25)	Volwassenen (25-65)	Ouderen (65+)
2016				
2015				
2014				
2013				
2012				
2011				
2010				
2009				
2008				
2007				
2006				
2005				
2004				
2003				
2002				
2001				

Eventuele opmerkingen:

3. Aantal kerkplantingen in totaal opgericht?**4. Aantal werknemers in dienst?****5. Hoeveel FTE beslaan de werknemers?****6. Welke functies hebben de werknemers? Probeer zo concreet mogelijk te zijn.**

Werknemer	Functie
Werknemer 1	
Werknemer 2	
Werknemer 3	
Werknemer 4	
Werknemer 4	
Werknemer 6	
Werknemer 7	

Eventuele opmerkingen:

7. Aantal vrijwilligers betrokken in de afgelopen jaren?

	vrijwilligers
2016	
2015	
2014	

2013	
2012	
2011	
2010	
2009	
2008	
2007	
2006	
2005	
2004	
2003	
2002	
2001	

Eventuele opmerkingen:

8. Kunt u een overzicht geven van de bedieningen in de gemeente?

Bedieningen	Omschrijving

Eventuele opmerkingen:

9. Kunt u een overzicht geven van de activiteiten die er georganiseerd worden binnen de gemeente?

Activiteiten	Omschrijvingen

Eventuele opmerkingen:

10. Is gebouw waar de samenkomst plaatsvindt gekocht of gehuurd?

11. Is de kerk financieel gezond? (ja/nee/ik twijfel)

12. Hoeveel zitplaatsen zijn maximaal er in de kerkzaal beschikbaar?

13. Hoeveel mensen bezoeken gemiddeld de samenkomst(en) op zondagochtend?

14. Wordt het kerkgebouw verhuurd?

15. Zit uw gemeente(n) bij een netwerk aangesloten? Zoja, welke?

Netwerk	Beschrijving
1.	
2.	
3.	
4.	

Eventuele opmerkingen:

16. Hoeveel ruimtes zijn er beschikbaar voor de kinderen?

17. Is er een ruimte voor de tieners/jongeren? Zoja; hoe ziet dit eruit?

18. Is er een koffieruimte beschikbaar? Zoja, waar is dit?

19. Hoeveel mensen zijn er de afgelopen jaren tot geloof gekomen in uw gemeente en gemeenteleden zijn toegetreden vanuit andere kerken? (indien dit beschikbaar is probeer een inschatting te maken, maar benoem dit wel!)

	bekeerlingen	Andere kerken
2016		
2015		
2014		
2013		
2012		
2011		
2010		
2009		
2008		
2007		
2006		
2005		
2004		
2003		
2002		
2001		

Eventuele opmerkingen:

20. Hoeveel mensen zijn er gedoopt in uw gemeente de afgelopen jaren? (indien de gegevens niet beschikbaar zijn, probeer dan een inschatting te maken, maar benoem dit dan wel!)

	dopelingen
2016	
2015	
2014	

2013	
2012	
2011	
2010	
2009	
2008	
2007	
2006	
2005	
2004	
2003	
2002	
2001	

Eventuele opmerkingen:

21. Hoeveel gemeentekringen waren er in de afgelopen jaren? (inclusief tieners en jongeren)

	gemeentekringen
2016	
2015	
2014	
2013	
2012	
2011	
2010	
2009	
2008	
2007	
2006	
2005	
2004	
2003	
2002	
2001	

Eventuele opmerkingen:

Kerk 1 Oprichtingsjaar: 2006
Kerk 2 Oprichtingsjaar: 2005 Algemene opmerking: Voorganger geeft aan veel van de gevraagde informatie niet te hebben. Niet goed bezig geweest met statistiek. Dit heeft geen prioriteit gehad.
Kerk 3 Oprichtingsjaar 2012
Kerk 4 Oprichtingsjaar 2012 Algemene opmerking: Voorganger geeft aan niet over alle gevraagde informatie te beschikken.
Kerk 5 Oprichtingsjaar 2007 Algemene opmerking: Het is mijn team helaas niet gelukt om de data voor je te verzamelen over de jaren heen zoals jij die had willen hebben. In de komende jaren zal hierin verandering komen.

Overige opmerkingen:

Kerk 6 stelde geen gegevens beschikbaar voor dit onderzoek.
Evenals kerk 7 die ook geen gegevens beschikbaar stelde.

Bezoekers aantallen

Jaartal	Kerk 1	kerk 2	Kerk 3	Kerk 4	Kerk 5
Huidig	604				
2016	570	1600	169	100	207
2015	574	1500	142	80	148
2014	494	1600	99	70	135
2013	387	1900	78	30	154
2012	331	1600	71	12	145
2011	259	1400			157
2010	261	1200			
2009	251	900			
2008	235	600			
2007	245	300			
2006	150	160			
2005		80			
2004					
2003					
2002					
2001					

Eventuele opmerkingen:Leden aantallen

Jaartal	Kerk 1	kerk 2	Kerk 3	Kerk 4	Kerk 5
2016			201	125	
2015			150	100	
2014			104	70	
2013			70	40	
2012			54	5	
2011					
2010					
2009					
2008					
2007					
2006					
2005					
2004					
2003					
2002					
2001					

Eventuele opmerkingen:

	Kerk 1	Kerk 2	Kerk 3	Kerk 4	Kerk 5
<u>Aantal kerkplantingen opgericht</u>	3	4	1	1	3
<u>Aantal werknemers in dienst?</u>	10	8	0	1	0
<u>Hoeveel volledige FTE beslaan de werknemers?</u>	5	8	0	0,4	0

Aantal vrijwilligers betrokken in de afgelopen jaren?

	Kerk 1	kerk 2	Kerk 3	Kerk 4	Kerk 5
2016	321		85	35	57
2015			65	30	
2014	150		55	20	
2013			50	6	
2012			30	2	
2011					

Eventuele opmerkingen:

We have not recorded the number of volunteers until recently.

Onbekend, schatting is 30% van de bezoekers

Onbekend

Welke functies hebben de werknemers? Probeer zo concreet mogelijk te zijn.

Werknemer	Kerk 1	kerk 2	Kerk 3	Kerk 4	Kerk 5
Werknemer 1	Lead pastor (80%)	Senior pastor	n.v.t.	Campuspastor	
Werknemer 2	Exec Pastor (40%)	Senior pastor			
Werknemer 3	Associate pastor (30%)	P.A.			
Werknemer 4	Campus pastor (100%)	Communicatie			
Werknemer 5	Finance coordinator (30%)	Creative			
Werknemer 6	IT coordinator (40%)	Campus Pastor			
Werknemer 7	Exec pastor assistant (20%)	Care & Community			
Werknemer 8	Youth ministry pastor (60%)	Multimedia			
Werknemer 9	Facilities manager (80%)				
Werknemer 10	Music director (20%)				

Eventuele opmerkingen:

Aantal vrijwilligers betrokken in de afgelopen jaren?

	Kerk 1	kerk 2	Kerk 3	Kerk 4	Kerk 5
2016	321		85	35	57
2015			65	30	
2014	150		55	20	
2013			50	6	
2012			30	2	
2011					

Eventuele opmerkingen:

We have not recorded the number of volunteers until recently.

Onbekend, schatting is 30% van de bezoekers

Onbekend

Vraag	Kerk 1	Kerk 2	Kerk 3	Kerk 4	Kerk 5
<u>Is gebouw waar de samenkomst plaatsvindt gekocht of gehuurd?</u>	Koop	Huur	koop	huur	Huur
<u>Is de kerk financieel gezond? (ja/nee/ik twijfel)</u>	Ja	ja	ja	ja	ja
<u>Hoeveel zitplaatsen zijn maximaal er in de kerkzaal beschikbaar?</u>	450	2000	300	200	250
<u>Hoeveel mensen bezoeken gemiddeld de samenkomst(en) op zondagochtend?</u>	600-700	1600	180	100	200
<u>Wordt het kerkgebouw verhuurd?</u>	ja	nee	ja	nee	ja

Zit uw gemeente(n) bij een netwerk aangesloten? Zoja, welke?

Netwerk	Kerk 1	Kerk 2	Kerk 3	Kerk 4	Kerk 5
1. ARC	X				X
2. VPE	X				X
3. Hillsong		X	X	X	X
4. City Life Church			X	X	

	Kerk 1	Kerk 2	Kerk 3	Kerk 4	Kerk 5
<u>Hoeveel ruimtes zijn er beschikbaar voor de kinderen?</u>	g.g.b.	10	4	3	3
<u>Is er een ruimte voor de tieners/jongeren? Zoja; hoe ziet dit eruit?</u>	Ja, kerkzaal	nee	nee	Ja	Ja
<u>Is er een koffieruimte beschikbaar? Zoja, waar is dit?</u>	Ja	Ja, kerkzaal	Ja, kerkzaal	Ja, kerkzaal	Ja

Hoeveel mensen zijn er de afgelopen jaren tot geloof gekomen in uw gemeente en gemeenteleden zijn toegetreden vanuit andere kerken?	Bekering	Toetreding	Bekering	Toetreding	Bekering	Toetreding	Bekering	Toetreding	Bekering	Toetreding
2016	g.g.b.	g.g.b.	g.g.b.	g.g.b.	24-83		6	20	g.g.b.	g.g.b.
2015					30-70		5	25		
2014					17-49		5	20		
2013					20-32		2	10		
2012					6-9		1			
2011										

Eventuele opmerkingen:

Geen gegevens bekend

Geen gegevens bekend

Is niet concreet gemeten, aantallen zijn inschattingen

Deze aantallen is een schatting. We zien veel mensen komen die vroeger wel iets met het geloof hadden maar al lange tijd niet naar de kerk gaan.

Geen gegevens bekend

Hoeveel mensen zijn er gedoopt in uw gemeente de afgelopen jaren?

Dopelingen	Kerk 1	Kerk 2	Kerk 3	Kerk 4	Kerk 5
2016	24	80	10	0	7
2015	13	100	12	4	9
2014	30	100	3	0	10
2013	29	150	5	0	10
2012	38	150	6	0	14
2011	11	150			10
2010	21	150			7
2009	4	150			7
2008		150			3
2007		150			
2006		40			
2005		20			
2004					

Eventuele opmerkingen:

Our records only go back to 2009

Geen gegevens, schatting

21. Hoeveel gemeentekringen waren er in de afgelopen jaren? (inclusief tieners en jongeren)

Gemeentekringen	Kerk 1	kerk 2	Kerk 3	Kerk 4	Kerk 5
2016	45	85	12		17
2015	35	75	10		12
2014	7	60	7		13
2013	12	95	5		11
2012		80	2		18
2011		60			
2010		50			
2009		35			
2008		16			
2007		4			
2006		2			
2005		0			
2004					

Eventuele opmerkingen:

Only started recording number of groups in 2013

Geen gegevens, getallen zijn een schatting

Geen gegevens

Veel gegevens ontbreken bij ons. In de komende jaren zal dit anders zijn.

8

Keys of Effective Church Planting

1. win the war in the spiritual

never underestimate the power of prayer and fasting

1. Improve your personal prayer life.
2. Develop the habit of group or corporate prayer.
3. Enlist personal intercessors.
4. Be aware of spiritual warfare.

CRITICAL QUESTION

Am I willing to pay the price in prayer?

2. teamwork makes the dream work

you need to put much effort into building your "launch team" – not core

Select your relationships carefully because they will determine if you reach your potential

1. Potential value – they have undeveloped abilities.
2. Positive value – they raise the morale of you or your church.
3. Personal value – you have a "divine flow" connection with them.
4. Production value – they can get things done and they lift the team.

Building the Dream Team: (From Leadership Challenge)

Leadership is ultimately about creating a way for people to contribute to making something extraordinary happen.

1. Have integrity and model the way.
People first follow the person – then the plan
2. Communicate the vision.
Envision the future by imagining exciting and ennobling possibilities
then find those who will listen to and share your dream
3. Allow them to challenge the process. Not the vision
Encourage people to step out and have new ideas – Dream Team
4. Let leaders lead.
Build teams and empower people
5. Create an atmosphere of encouragement.
Recognize contributions and celebrate victories

CRITICAL QUESTION

Am I ready to share the success with others?

3. location, location, location

one of the most critical decisions is where to meet

Choosing my location

1. Visibility.
2. Accessibility.
3. Size.
4. Cost.
5. Potential for growth. Leases

CRITICAL QUESTION

Have I considered all of the possibilities for our location?

4. it takes big money to plant a church

give careful attention to your fund raising and budgeting

Connecting with Givers

1. Givers don't like to pay the bills.
2. Givers don't respond well to guilt or negativism.
3. Givers don't respond to need.
4. Givers respond to vision.

Post-Launch Budget

10% Missions

35% Building

35% Salaries

20% Ministry and Operations

CRITICAL QUESTION

Do we have a solid financial plan?

5. if you build it they might not come

be intentional about advertising your church to the community

Marketing Your New Church

1. DETERMINE YOUR TARGET AUDIENCE.
2. CREATE A RELEVANT MARKETING STRATEGY.
 - DIRECT MAIL.
 - ADVERTISING.
 - RELATIONAL MEETINGS.
 - PRE-LAUNCH EVENTS AND SERVICES.
3. MAINTAIN A CONTINUAL PRESENCE IN THE COMMUNITY.

CRITICAL QUESTION

What will I do today to let people know we are planting a church?

6. the “wow” factor

you never get a second chance to make a first impression

Creating a Wow Experience

From the second they enter your parking lot, guests begin making impressions about your ministry. Successful churches understand the lasting nature of first impressions and understand that people matter.

1. Know why the unchurched are unchurched. Saddleback article
 - ✓ The services are boring.
 - ✓ The members are unfriendly.
 - ✓ The church just wants my money.
 - ✓ What will happen with my kids?
2. Impress them within the first 10 minutes.
3. Put your energy and resources into great praise and worship.
4. Children's ministry should be well staffed, safe, clean and fun.
5. Deliver messages that are interesting, clear, relevant, entertaining and Biblical.

6. Prayer teams should cover the services behind the scenes to provide a fertile atmosphere for the Holy Spirit to work in.
7. Visitors should be greeted warmly but allowed to remain anonymous.
8. In everything, focus on excellence. It creates comfort.

CRITICAL QUESTION

What will people talk about on the way home from church?

7. set yourself up for success

good church government will lay the groundwork for success

Recommended government

1. Staff leadership in day-to-day ministry matters.
2. Internal trustees in major financial matters.
3. External overseers to protect the Senior Pastor.

CRITICAL QUESTION

Do I have freedom and accountability?

8. focus on life-giving ministry

a healthy church will produce fruit "all by itself" (Mark 4:26-29)

Life-Giving Characteristics

1. Empowering leadership.
Leaders of life-giving churches do not try to build up their own power to become all powerful. Exactly the opposite. They consider it as one of their most important tasks to help Christians develop greater degrees of empowerment, which according to God's plan already belongs to them.
2. Gift-oriented ministry.
The basis for this quality is the conviction that God has already determined which Christian should best assume which ministries in the church. The role of church leadership is to help its members identify their gifts and integrate them into ministries that match their gifts.

3. Passionate spirituality.

As far as healthy churches are concerned, studies show that the important thing (as long as spirituality is real) is not the way spirituality is expressed, but the fact that faith is actually lived out with commitment, fire and enthusiasm.

4. Functional structures.

Church structures are never an end in themselves but always only a means to an end. The most important criterion for forms and structures in the church is if they fulfill their purpose or not. Healthy churches change (or lay to rest) whatever does not measure up to this requirement.

5. Inspiring worship.

Research indicates that the question is not about worship style but instead the key criterion is something else: Is the worship service an inspiring experience for those who attend it? People who attend inspiring worship services unanimously declare that the church service is—and for some Christians this is almost a heretical word—“fun.”

6. Holistic small groups.

Many healthy churches have developed a system of small groups where individual Christians can find intimate community, practical help and intensive spiritual interaction. They become the essence of the true life of the church as they apply biblical insight to the everyday issues of the participants.

7. Need-oriented evangelism.

Healthy churches share the gospel in a way that meets the questions and needs of non-Christians. Praying for the lost, giving to missions, and celebrating changed lives creates a culture that makes “others” the reason we exist. Connecting the disconnected becomes the passion of the church.

8. Loving relationships.

Healthy churches manifest a measurably higher “love quotient” than stagnant or declining ones. Unfeigned, practical love endows a church with a much greater magnetic power than all the marketing efforts of this world.

CRITICAL QUESTION

What do growing churches really do differently?

The ABC's of Natural Church Development by Christian A. Schwarz is available from ChurchSmart Resources – www.churchsmart.com